Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET
The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1914-1915

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

ELVTE AARGANG

FRA DEN 4. JULI 1914 TIL DEN 26. JUNI 1915

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF CARL F. MADSEN

TRYKT I F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI (V. PETERSEN)

1915

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark 164, 211. (Rettelser 234).

Forbund og enkeltstaaende Fagforeninger under De samvirkende Fagforbund i Danmark. 172.

Arbejdsanvisning.

Mønstervedtægt for Arbejdsanvisning i Danmark 1. Centralkontorets Indvielse 55. Opfordring til Amtsraadene om at oprette Arbejdsanvisningskontorer 142. Oprettelse af Arbejdsanvisningskontor:: i Frederiksværk 394, i Frederikssund 358, Haslev 330, Helsingør 306, Hillerød 372, Holstebro 256, Nakskov 192, Ringsted 330, Slagelse 330, Sorø 330. Arbejdsanvisningsdirektørens Tale ved et Møde 18. Maj 25. Arbejdsanvisningsdirektoratets Meddelelser om Arbejdsforholdene 352, 362, 383.

Arbejderbeskyttelse.

I. Danmark.

Arbejdsraadets Beretning om sundhedsfarligt Arbejde 209. Den sociale Stillings Indflydelse paa Tuberkulosens Udbredelse 251. Forbindingskasser paa Værksteder og Fabrikker 134.

II. Udlandet.

England. Beretning fra Englands Fabriksinspektorat 119.

Frankrlg. Parisiske Bageres Hviledag 129.

Arbejderforetagender.

Arbejdernes Livsforsikringsselskab 278.

Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasser.

Arbejdsløsheden April 1914 15, Maj 45, Juni 99, Juli 113 (se iøvrigt under »Krigen«). Arbejdsløshedsinspektørens Indberetning til Indenrigsministeriet 193. Statistisk Opgørelse over Arbejdsløshedskassernes Virksomhed 233. Kommunale Tilskud til Arbejdsløshedskasser 371. Ny Arbejdsløshedsinspektør 218. Hjælpekasserne i Regnskabsaaret 1912—1913 192.

Fagblade.

Kvindeligt Arbejderforbund 142.

Faglig og socialdemokratisk Arbejderbevægelse.

I. Danmark.

Den socialdemokratiske Presse 306.

Generalforsamlinger, Kongresser m. m.

I. Danmark.

Arbejderforbund Kvindelig 394. Billedskærernes og Dekorationsbilledhuggernes Forbund 86. De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde 245, 327, 331, 337. Dansk Formerforbund 116, Forsikringsfunktionærernes Forbund 344. 367, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund 286, 346. Husassistenternes Forbund 62. Landarbejderforbundet 198, 286, 325, Murerforbundet i Danmark 62. Papirindustriarbejderforbundet 286, 309. Dansk Rebslageriarbejderforbund 382. Dansk Skotøjsarbejderforbund 102. Skraatobaksarbejderforbundet 88. Dansk Slagteriarbejderforbund 31. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 39. Dansk Tekstilarbejderforbund 394. Træindustriarbejderforbundet 286, 365. Dansk Typografforbund 71.

International Fredskongres i København 157, 164, 208, 212, 221, 231.

Socialdemokratisk Ungdomsforbund 286, 323.

II. Udlandet.

A. Skandinaviske Kongresser.

Konferencen i Stockholm 123, 131. Skand. Arbejderkonference 157.

B. Andre Kongresser.

Amerika: Skolelærerkongres 140. Den amerikanske fagl. Landscentralisation 199. Bogbinderkongres 98.

Tyskland: Tysk Fagforeningskongres 17.

England: Skotøjsarbejderforbundets Kongres 180. Fagforeningsforbundets Kongres 133. Tekstilarbejderkongres 37.

Partikongres i Sverrig 157, 181.

Ungarn: Bjergarbejderkonference 54.

Ind- og Udmeldelser.

Dansk Typografforbund 84. Syernes Organisationsforhold 275. Forholdet mellem Snedkere og Tømrere 58.

Ind- og Udvandring.

Udenlandske Arbejdere i Danmark 162. Udenlandske Arbejdere i Frankrig 96. Udvandring fra Italien 130.

Jubilæer.

Stiftelsesfest i Savværksarbejdernes- og Maskinsnedkernes Fagforening i København 330.

Kontorets Medlemmer.

Indsendelse af Fortegnelse over indgaaede Overenskomster 234. Indsendelse af Arbejdsløshedsstatistik 229. Indsendelse af Organisationernes Regnskaber 198. Indbetaling af Administrationskontingent 322. Registret til »Arbejderen« 14. Den ny Grundlov, Anmeldelse af en Pjece 372.

De »Kristelige«.

Tyskland: Det kristelige Bjergarbejderforbund 140.

Krigen.

I. Danmark.

Arbejdsløsheden under Krigen (Ekstraordinære Optællinger) pr. 22. Aug. 6377, pr. 24. Oktober 115, 151, 190, pr. 23. Januar 207, 235, 244, pr. 20. Marts 1915 265, 273, 307, 317, pr. 29. Maj 359, 384, 394

Fællesudvalget (Medl. af De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbunds Forretningsudvalg) 63. Prisreguleringskommissionen 65. Suspension af overenskomstmæssige Opsigelsesbestemmelser 66. Cirkulære til Hovedledelserne for Forbundene og de anerkendte Arbejdsløshedskasser 64. Raamaterialer til Textilindustrien 67. Fastsættelse af Brødpriser 69. Tobaksarbejdernes Extra-Bidrag 84. Fællesmøde paa Enghavevej 85. Kvinderne og Krigen 86. Lov om midlertidig Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser 95 (Betænkning hertil 93) 107, 281. Redegørelse fra det danske Arbejderparti til de faglige og politiske Landscentraler i Udlandet 108. Indenrigsministerens særlige Bestemmelser vedrørende Loven om Statstilskud til Hjælpekasser 143. Cirkulæret angaaende Loven af 2. Oktober 1914 165. Protest mod Varefordyrelse 173. Huslejehjælp til Medlemmer af københavnske Arbejdsløshedskasser 245. Understøttelser i Anledning af Krigssituationen 342. Udvalget angaaende Maximalpriser for Slagteaffald af Svin og for Flæsk 360.

II. Udlandet.

England: Engelske Lønforhøjelser under Krigen 363 *Frankrig*: Manifest i Anledning af Krigssituationen 260. Fagorganisationerne i Frankrig 356. *Holland*: Arbejdsløsheden i Holland 198. *Svejts*: Reaktionen i Svejts 364. *Tyskland*: Stillingen i de tyske Fagorganisationer under Krigen 186. Et Krigsudvalg i Tyskland 229. Tysklands faglige Organisationer i Krigstid 278. Arbejderne og Krigen, Økonomiske Problemer 159. *Østrig*: Økonomiske Forhold under Krigen 187. Loven om Krigsydelse og Arbejderne 315.

Krig, Civilisation og Fagforeninger 225.

Lovgivning.

Arbejdsløshedskasseloven af 8. April 1914 47. Forslag til Lov om Forsikrig mod Følger af Ulykkestilfælde, (Foredrag af Gustav Philipsen og L. D. Rasmussen) 287, 299. Grundloven af 5. Jnui 1915 373, Lov om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser 95.

Lønbevægelser og Konflikter.

I. Danmark.

Arbejdsmænd i København: i Frihavnen 9. Havnearbejderne 328, 381, hos Tømmerhandlerne 389. Jord- og Betonarbejderne hos Gas- og Vandmestrene 105, hos E. Rothe, Hans og Jørgen Larsen samt hos E. Petri 141. Kuske hos Otto Mønsted 7, hos Oliemøllerne 7. Lager og Pakhusarbejderne hos Otto Mønsted 7, ved Mosaikarbejde 23, paa Oliemøllerne 6, paa Rejermans Papfabrik 22, i Nordre Birk hos Entreprenørerne 44.

Provinserne: Aarhus ved Havnen 22, ved Exportbaadene 237, 254. Bøgager, Teglværk 30. Esbjerg Havn 44, 90. (Lockoutvarsel) 29, 33. Faaborg, hos Købmand Drost 271. Hasle, Klinke- og Chamottestensfabrikken 250, 313, Hobro 91. Horsens, ved Havnen 272, 228. Jylland og Fyen ved Jernbaneanlæg 351, 369. Middelfart, Losningsarbejde paa Kabelfabrikken 91, Lockoutvarsler 21, 29, 33, 44. Murarbejdsmændene forskellige Byer 231. Nørresundby, paa Svovlsyrefabrikken »Limfjorden« 196, paa Cementfabrikken 381. Nykøbing Falster 357. Nykøbing Mors 136, 352. Næstved, hos Købmændene 210. Odense, Murarbejdsmænd hos Rothe 84. Randers, Jord- og

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 ❋ KØBENHAVN DEN 3. JULI 1915 ❋ 12. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Arbejdsløshedsinspektørens Aarsmøde. Bestemmelser vedrørende Arbejdsløshedskasserne. Tyske Arbejdere under Krigen.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juni 1915.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juli 1915.

Forretningsudvalget.

Arbejdsløshedsinspektørens Aarsmøde den 12. Juni 1915 med Tillidsmænd for Arbejdsløshedskasserne.

(Efter »Social Forsorg«.)

Arbejdsløshedsinspektør, Frk. *C. Black*, afholdt den 12. Juni 1915 Aarsmøde med Kassernes Tillidsmænd. Dagsordenen var følgende: 1) Arbejdsløshedsinspektørens Beretning, 2) Kassernes Stilling til de i den reviderede Arbejdsløshedskasselov omtalte Fond til Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed ved Hovedkasserer A. Johansen. Repræsentanternes Antal var 180.

Formanden for Formerfagets Arbejdsløshedskasse, Hr. *Arnold Nielsen*, valgtes paa Forslag af Arbejdsløshedsinspektøren til Dirigent.

ad 1) Arbejdsløshedsinspektøren indledede Mødet med en Mindetale om den afdøde Arbejdsløshedsinspektør, Dr. Th. Sørensen og gik derefter over til at aflægge Beretning for det forløbne Regnskabsaar, og udtalte her følgende:

Naar dette Aarsmøde er ansat saa tidligt, er det væsentlig under Hensyn til, at de Kasser, der holder Delegeretmøde i Sommer kan faa de nye Regler om de ekstraordinære Fond optaget i deres Vedtægter.

Paa Grund af det tidlige Tidspunkt har den statistiske Redegørelse for Kassernes Virksomhed ikke kunnet blive saa udførlig som sædvanlig, og Tallene er baseret paa en foreløbig Opgørelse og gør ikke Fordring paa fuld Nøjagtighed.

Der er i Aarets Løb anerkendt 2 Kasser, »Telefonarbejdernes« og »Danske Sø- og Landkokkes Arbejdsløshedskasse, saaledes at der i Øjeblikket findes 57 Kasser. Disse Kassers Medlemstal var den 31. Marts 1915: 140,000 mod 131,000 den 31. Marts ifjor.

Indtægter og Udgifter har stillet sig som følger:

	1915	1914
Nydende Medlemmers Bidrag	1,658,200	1,545,900
Andre Medl.s Bidrag, Bøder, Indskud o. l.	17,300	15,800
Statstilskud	979,400	891,000
Kommunetilskud	448,300	413,000
Renter	138,000	105,300
Gaver	3,300	2,300
Ialt har Kasserne saaledes haft en Indt. af	3,244,500	2,873,000

Udgifterne har været følgende:

	1915	1914
Til Understøttelse	2,798,400	1,949,900
Til Administration	278,300	268,700
Den samlede Udgift udgjorde altsaa	3,076,700	2,218,600

Stigningen i Medlemskontingentet har som Følge af de ekstraordinære Indkaldelser været 50,000 Kr. mindre end i Fjor.

Det samlede Overskud bliver 167,600 mod 755,000 i Fjor, men at Overskudet er blevet saa stort skyldes et Ekstrakontingent paa 109,900 Kr.; uden dette havde Overskudet kun

været 57,700, et ringe Beløb i Betragtning af, at enkelte Fag har haft særlig gunstige Beskæftigelsesforhold. Særlig kan her nævnes Skotøjsarbejderne, Sadelmagerne, Slagterne, samt De faglærte Jern- og Metalarbejdere. Ialt 41 Kasser havde Overskud til et samlet Beløb af 417,300 Kr. Heraf faldt 250,000 Kr. paa de ovennævnte 4 Kasser. 16 Kasser havde Underskud, saaledes at de brugte 249,700 Kr. af deres Formue; et Beløb, der uden Ekstrakontingent vilde være steget til 359,600 Kr.

Kassernes samlede Formue var ved Regnskabsaarets Udgang 3,332,000 Kr. mod 3,137,162 Kr. i Fjor.

Man maa saaledes paa Trods af det betydelige Underskud i flere Kasser sige, at vi er sluppet naadigt over den Vinter, der indledes med Begivenhederne den 1. August.

Hvad næste Vinter angaar, saa kan man gaa ud fra, at den vil blive meget haard for de Kasser, der allerede nu er haardt ramt, men for alles Vedkommende maa man se den i Møde med Bekymring, blandt andet fordi det kan forventes, at den forcerede Virksomhed, der har været i enkelte Fag ikke kan blive ved, og det vil komme til at gaa ud over Kasserne, naar disse Fag igen maa skyde Arbejdskraft fra sig ved den Overgang til normal Beskæftigelse, som maa komme.

Nævnet har i den forløbne Vinter afholdt 11 Møder og et stort Antal Udvalgsmøder. Naar Tallet er kommet saa højt op, skyldes det særlig, at Udarbejdelsen af Krisefondsreglerne har været vanskelig at komme igennem. Desuden havde Nævnet den vigtige Opgave at søge Loven af 2. Oktober 1914 om ekstraordinær Støtte til Hjælpekasserne formuleret paa en saadan Maade, at Arbejdsløshedskassernes berettigede Interesse ikke tilsidesattes, og saaledes, at i hvert Fald Udbetalingen af Understøttelse til Kassernes Medlemmer kom til at gaa gennem Kasserne. For det sidste Punkts Vedkommende lykkedes det ogsaa at gennemføre Sagen nogenlunde tilfredsstillende. Men jeg maa beklage den Maade, hvorpaa Bevillingen af Undersøttelse her i København er blevet administreret. Man har ved Ansættelsen af Understøttelserne gaaet frem efter Regler, der nødvendigvis maatte modarbejde Arbejdsløshedskasserne og hindre Tilslutningen til dem, idet Folk, der havde forsømt at vedligeholde deres Forsikring eller undladt at forsikre sig, i de allerfleste Tilfælde har kunnet faa højere Understøttelse, end den Kasserne gav deres Medlemmer, som dog ved deres udviste Selvhjælpsbestræbelser burde have haft en Fortrinsstilling snarere end det modsatte.

Den næste Sag af større Betydning, som Nævnet har haft til Behandling, er Udarbejdelsen af den ny Mønstervedtægt, som jeg gerne vil medgive min bedste Anbefaling, særlig Paragraffen om Henlæggelse til Fond til ekstraordinær Understøttelse. Kun under Forudsætning af en vedtægtsmæssig Bestemmelse om saadan Henlæggelse faar Kasserne obligatorisk Kommunetilskud og Del i det ekstraordinære Statstilskud. Med Bestemmelsen om, at alt skyldigt Bidrag skal være indbetalt inden Regnskabsaarets Udgang, maa jeg bede dem lægge deres formodede Misfornøjelse til Side, idet denne Regels Gennemførelse i alle Kasserne er en Forudsætning for, at man kan undgaa meget væsentlig skærpede Krav til de Oplysninger der paa Medlemslisterne gives angaaende Kontingentbetalingen. Kasserne maa nu vælge enten denne Regel, eller om de vil foretrække et betydeligt Ekstraarbejde.

Bødker Anton Andersen mente vedrørende Understøttelse efter Loven af 2. Oktober 1914, at man for en Understøttelse, som det Offentlige selv skal bære, maatte lade gælde ensartede Regler; man kunde ikke lade Arbejdsmændene faa lav Understøttelse, Murerne høj.

Maskinarbejder Niels Jacobsen beklagede, at Loven havde faaet den Skikkelse, men saaledes som den var affattet, kunde den ikke administreres væsentlig anderledes.

Hovedkasserer Johansen, Maskinsnedker V. S. Petersen, Typograf Schrøder m. fl. udtalte sig paa dette

Punkt i Tilslutning til Arbejdsløshedsinspektøren.

Fru Anna Johansen beklagede, at Arbejdernes Repræsentanter i den kommunale Hjælpekasse ikke havde kunnet gøre mere for en heldig Administration af Loven.

Kontorchef Hvidtfeldt fremhævede, at det, der burde være det afgørende for, om der skulde udbetales Understøttelse, maatte være, om den større Arbejdsløshed i Faget var foraarsaget ved Krigen, og ikke om det enkelte Medlems Afskedigelse var en Følge af Krigen.

Anton Andersen og Johansen beklagede, at Bestemmelsen om Kommunetilskudets Beregning var ændret, men tilraadede at tage Mønstervedtægtens Regel som det mindste af to Onder.

Flere udtalte sig i lignende Retning, men mente dog, at Bestemmelsen om, at al Restance skulde være indbetalt een Gang om Aaret ogsaa kunde have sine heldige Sider.

Forhandlingen sluttede med, at Repræsentanterne gav Arbejdsløshedsinspektøren Tilsagn om, at en Regel som den omtalte om Restancernes Indbetaling skulde blive optaget i Kassernes Vedtægter.

ad 2) Hovedkasserer *A. Johansen* opfordrede derefter Kasserne til Henlæggelse til Fond til Ydelse af Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed. En væsentlig Grund til at gøre dette var, at man vanskelig fik Tilskud af det Offentlige i Krisetider, hvis man ikke havde benyttet den givne Anvisning til selv at tage det første Stød. Det burde ske snarest, idet man kun derved sikrede sig Andel i det ekstraordinære Statstilskud, der paa Grund af den i Loven fastsatte Maksimumsgrænse kun vilde virke det første Aar. Med Hensyn til Understøttelsen maatte man være klar over, at Kasserne med de Midler, der her anvistes, ikke vilde være i Stand til at klare Kriserne uden Lovgivningsmagtens Medvirkning. Efter at Nævnet havde udarbejdet de foreliggende Regler, blev Spørgsmaalet for Kasserne, hvor langt Dagetallet for Understøttelsen skulde fastsættes. Sattes Dagetallet højt, vilde der i Følge Reglerne hengaa længere Tid, inden Fonden kunde træde i Virksomhed. Et lavt Dagetal maatte maaske ogsaa siges at være mere forsikringsmæssig forsvarlig. Det lange Dageantal maa imidlertid anbefales, fordi de først understøttede er dem, der har længst Arbejdsløshed, medens det korte Dagetal vil føre til, at de der har længst Arbejdsløshed vil komme til at gaa uden Understøttelse. Forudsætter man endvidere, at Fonden ikke er i Stand til at bære en Krise, men at Staten maa træde til, saa kan det næppe tænkes, at dette kan foregaa saaledes, at det sker efterhaanden som de enkelte Medlemmer har opbrugt deres Understøttelse, og der vil saaledes ikke være nogen Anledning til at udstrække Fondens Understøttelse i Tid paa Bekostning af de enkelte Medlemmers Understøttelse. Man burde derfor gaa saa nær de tilladte 70 Dage som muligt og helst saaledes, at Tallet ikke svingede for stærkt for de forskellige Kasser.

Bødker Anton Andersen mente, at enkelte Kasser vanskeligt vilde faa Brug for disse Penge og hvorfor saa oprette noget Fond.

Inspektøren fremhævede Hensynet til det obligatoriske Kommunetilskud.

Efter nogen Tids fortsat Diskussion om Sagen vedtog Aarsmødet paa Forslag af Indlederen med alle Stemmer mod een følgende *Resolution:*

»Under Henvisning til den førte Forhandling anbefaler Aarsmødet Kasserne at oprette Fond til Understøttelse under extraordinær Arbejdsløshed. Med Hensyn til Fastsættelse af det Dagetal Fonden yder Understøttelse for, henstiller Aarsmødet, at Kasserne saa vidt mulig træffer ensartede Bestemmelser, og at Dagetallet under fornødent Hensyn til de foreliggende Forhold sættes saa højt, som Kassernes Forhold tillader.«

Bestemmelser vedrørende Arbejdsløshedskassernes Fond til Ydelse af fortsat Hjælp.

(Efter »Social Forsorg«.)

I Arbejdsløshedskasseloven af 8. April 1914 § 16 fastættes, at aner-

kendte Arbejdsløshedskasser kan oprette særlige Fond til Udredelse under ekstraordinær Arbejdsløshed af Understøttelser udover det i Vedtægten fastsatte Dageantal.

Indenrigsministeren skal i hvert Tilfælde ved Kendelse afgøre, om der foreligger ekstraordinær Arbejdsløshed og fastsætter endvidere de nærmere Regler for Fondens Virksomhed. I Følge Lovens § 10 skal Ministeren endvidere fastsætte, hvilken Kvotadel af Kontingentet, der skal henlægges til den særlige Fond, for at vedkommende Kasse kan være berettiget til det i denne Paragraf nævnte særlige Statstilskud og til maksimalt Kommunetilskud.

I Henhold til disse Bestemmelser har Indenrigsministeren i efterstaaende *Regler* fastsat Mindstemaal for nævnte Kvotadel, givet Anvisning paa, hvilke Principper han vil følge ved Afgørelsen af, om der foreligger ekstraordinær Arbejdsløshed, samt endelig fastsat Bestemmelser for Fondens Virksomhed saavel i »Reglerne« som ved Godkendelse af efterstaaende *Mønster-Reglement* for Kassernes Krisefond:

Regler for Arbejdsløshedskassernes Fond til Ydelse af Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed

(*Arbejdsløshedskasselovens §§ 10 og 16*)
fastsatte af Indenrigsministeriet
den 17. Maj 1915.

I.

Henlæggelsen af en Minimums-Kvotadel lig 5 pCt. af det vedtægtsmæssige Kontingent giver Kasserne Ret til at erholde de i Arbejdsløshedskasseloven af 8. April 1914 i § 10, sidste Stykke, omhandlede særlige Tilskud.

II.

a. Ekstraordinær Arbejdsløshed maa anses at foreligge for en Kasse, naar Ledighedsprocenten (d. e. Antallet af ledige Medlemmer i Forhold til det samlede Medlemsantal) i hver af de to sidst forløbne Maaneder har naaet en Højde svarende til Kassens Ledighedsprocent for den paagældende Maaned i et Normalaar med Tillæg af 50 pCt. Ved Normalaar forstaas Gennemsnittet af de sidst forløbne 8 Aar bortset fra saadanne Aar, hvor særlig forstyrrende Omstændigheder (som f. Eks. Krigstilstand el. lign.) foreligger.

b. I ganske særlige Tilfælde, eksempelvis naar Antallet af ledige Medlemmer med opbrugt Understøttelse har naaet en for det paagældende Fag usædvanlig Højde, kan en ekstraordinær Arbejdsløshed anses at være til Stede i en Kasse, selv om Ledighedsprocenten ikke har naaet den ovenfor nævnte Størrelse.

c. Naar det kan godtgøres, at Arbejdsløsheden i særlig Grad har ramt en bestemt Branche indenfor en Kasse, kan ekstraordinær Arbejdsløshed anerkendes at være til Stede for denne Branche alene efter samme Fremgangsmaade som ovenfor anført, dog at den under a nævnte Tillægsprocent af 50 forhøjes til 75. Ekstraordinær Arbejdsløshedstilstand kan kun undtagelsesvis anerkendes, naar Arbejdsløsheden har et lokalt begrænset Omfang, selv om de ovenfor nævnte for Brancher foreskrevne Betingelser foreligger.

d. Andragende om, at Kassens Fond til Understøttelse af ekstraordinær Arbejdsløshed maa træde i Virksomhed, fremsættes af Kassens Hovedledelse og fremsendes gennem Inspektoratet til Ministeriet, dog at Nævnets forudgaaende Erklæring indhentes i de under b omhandlede særlige Tilfælde samt i alle Tilfælde, hvor vedkommende Kasse ikke har virket i det under a, sidste Punktum, nævnte Tidsrum.

e. Naar ekstraordinær Arbejdsløshed er anerkendt at være til Stede, begynder Fondens Understøttelsesvirksomhed i Henhold til de derom fastsatte Regler. Saalænge Understøttelsesvirksomheden vedvarer, indsendes til Inspektoratet maanedlige Indberetninger angaaende Arbejdsløshedens Omfang. For de under II b. nævnte Tilfældes Vedkommende er Kassens Ledelse endvidere forpligtet til at afgive Indberetning om de Forandringer, der under Krisen maatte indtræde i Arbejdsforholdene, ligesom Inspektoratet til enhver Tid kan kræve Oplysning herom.

f. Med Hensyn til Standsningen

af Fondens Understøttelsesvirksomhed gælder følgende Regler:

1) Er Fonden traadt i Virksomhed som Følge af, at Ledighedsprocenten har overskredet de under a og d nævnte Grænser, kan yderligere Tilgang af understøttelsesberettigede ikke finde Sted, naar Ledighedsprocenten i to paa hinanden følgende Maaneder har været under den af de ovennævnte Grænser, paa Grundlag af hvilken Understøttelsesvirksomheden er begyndt, og efter yderligere en Maaneds Forløb ophører Udbetalingen helt. Dog kan Fondens Understøttelsesvirksomhed standses allerede paa et tidligere Tidspunkt, saafremt det efter Indstilling fra Kassens Hovedledelse af Ministeriet skønnes, at Fagets Arbejdsforhold er i saa væsentlig Grad forbedrede, saa at Fondens Ydelse ikke længer er paakrævet.

2) Er Fonden traadt i Virksomhed som Følge af foreliggende særlige Forhold (II b og c, sidste Punktum), fastsætter Indenrigsministeren efter Indstilling af Nævnet, hvornaar og paa hvilke nærmere Betingelser Fondens Understøttelsesvirksomhed skal ophøre.

Mønster-Reglement for Fond til Ydelse af Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed

godkendt af Indenrigsministeriet den 17. Maj 1915.

§ 1. Ved hvert Kvartal-Regnskabs Slutning henlægges .... pCt. af det som ordinært Medlemsbidrag indgaaede Beløb til en særlig Fond, hvoraf der kan ydes Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed til Medlemmer, der har oppebaaret deres fulde vedtægtsmæssige Understøttelse af Kassen i 12 paa hinanden følgende Maaneder og vedblivende er arbejdsløse.

§ 2. Fonden kan ikke træde i Virksomhed med Udbetaling af Understøttelse til Medlemmer, med mindre Indenrigsministeriet har godkendt, at ekstraordinær Arbejdsløshed foreligger.*)

§ 3. Fonden kan ikke paabegynde Udbetalingen af Understøttelse, med mindre dens samlede Beholdning har naaet et Beløb, der svarer til fuldt udbetalt Understøttelse efter Fondens Regler til 3/4 af det Antal Medlemmer, der i et Normalaar har opbrugt deres ordinære vedtægtsmæssige Understøttelse i det Antal Dage, i hvilke Fonden har Understøttelsespligt. Første Gang Fonden skal træde i Virksomhed kræves, at dens Beholdning har naaet det dobbelte af den ovenfor angivne Højde. Er ekstraordinær Arbejdsløshed kun anerkendt at være til Stede for en Del af Kassen, nedsættes de ovennævnte Beløb forholdsmæssigt.

§ 4. Naar extraordinær Arbejdsløshed er anerkendt at være til Stede, begynder Fondens Understøttelsesvirksomhed i Henhold til de derom fastsatte Regler. Saalænge Understøttelsesvirksomheden vedva-

*) Indenrigsministerens Godkendelse af, at ekstraordinær Arbejdsløshed foreligger, vil kunne forventes paa følgende Vilkaar:

a) Naar Ledighedsprocenten i en Kasse i hver af de to sidst forløbne Maaneder har naaet en Højde svarende til Kassens Arbejdsløshedsprocent for de paagældende Maaneder i et Normalaar med Tillæg af 50 pCt.

b) Naar Ledighedsprocenten i en bestemt Branche indenfor en Kasse paa tilsvarende Maade har naaet en Højde af 75 pCt. over Normalaarets.

c) I særlige Tilfælde, naar Nødvendigheden deraf dokumenteres, selv om Ledighedsprocenten ikke har naaet den ovenfor nævnte Højde.

Ekstraordinær Arbejdsløshedstilstand kan kun undtagelsesvis anerkendes, naar Arbejdsløsheden har et lokalt begrænset Omfang, selv om de ovenfor nævnte for Brancher foreskrevne Betingelser foreligger.

Til Vejledning ved Hovedledelsens Afgørelse af, om Henvendelser bør rettes til Indenrigsministeren om at lade Fonden træde i Virksomhed kan anføres følgende:

Et Arbejdsløshedstillæg af 50 pCt. (75 pCt.) maa anses at være den almindelige Norm for, at Fonden træder i Virksomhed med Udbetalingerne, men der maa i hvert enkelt Tilfælde tages Hensyn til Arbejdsløshedens Aarsag. Skyldes Arbejdsløsheden Krise, almindelig Arbejdsmangel i Faget o. lign., der har foraarsaget, at mange Medlemmer har opbrugt deres Understøttelse, kan der være Anledning til at lade Fonden træde i Virksomhed, selv om Arbejdsløshedstillægget ikke har naaet den angivne Størrelse, men er Arbejdsløshedens Aarsag af mere forbigaaende Natur, Frost, midlertidig Mangel paa Materiale, e. lign., kan paa den anden Side Kravet til Tillægets Størrelse skærpes.

rer, indsendes til Inspektoratet maanedlige Indberetninger angaaende Arbejdsløshedens Omfang. Er den ekstraordinære Arbejdsløsheds Tilstedeværelse anerkendt paa Grundlag af foreliggende særlige Forhold, er Kassens Ledelse endvidere forpligtet til at afgive Indberetning om de Forandringer, der under Krisen maatte indtræde i Arbejdsforholdene. Desuden vil Kassen i ethvert Tilfælde, hvor Fonden er traadt i Virksomhed, være pligtig til paa Begæring fra Arbejdsløshedsinspektoratet at tilstille dette saadanne yderligere Oplysninger, som maatte anses fornødne.

§ 5. Saafremt Fonden er traadt i Virksomhed som Følge af, at Ledighedsprocenten har naaet en Størrelse lig et Normalaars Ledighedsprocent med Tillæg af 50 pCt., naar den ekstraordinære Arbejdsløshed omfatter Kassen i dens Helhed, og med Tillæg af 75 pCt., naar den kun omfatter en Branche, gælder følgende Regler med Hensyn til Udbetalingsvirksomhedens Ophør.

Naar Ledighedsprocenten i to paa hinanden følgende Maaneder har været under den af de ovennævnte Grænser, paa Grundlag af hvilken Understøttelsesvirksomheden er begyndt, kan yderligere Tilgang af understøttelsesberettigede ikke finde Sted, og efter yderligere en Maaneds Forløb ophører Udbetalingen helt. Dog kan Fondens Understøttelsesvirksomhed standses allerede paa et tidligere Tidspunkt, saafremt Ministeriet efter Indstilling fra Kassens Hovedledelse skønner, at Fagets Arbejdsforhold er i saa væsentlig Grad forbedrede, saa at Fondens Ydelse ikke længer er paakrævet.

Er Fonden derimod traadt i Virksomhed som Følge af foreliggende særlige Forhold, uden at Ledighedsprocenten har naaet den ovenfor nævnte Højde, fastsætter Indenrigsministeren efter Indstilling af Nævnet, hvornaar og paa hvilke nærmere Betingelser Fondens Understøttelsesvirksomhed skal ophøre.

§ 6. I Understøttelse ydes, for saa vidt og saa længe Fondens Midler strækker til..... Kr. .....Øre pr. Dag i indtil.... Dage indenfor et Tidsrum af 12 paa hinanden følgende Maaneder, i Henhold til Kassens almindelige vedtægtsmæssige Regler (med Undtagelse af de i §....*) nævnte) angaaende Betingelserne for Understøttelsens Ydelse og angaaende Kontrollen.

Tyske Arbejdere under Krigen.

Den konstituerede kommanderende General for 2. Armékorps, Friherre von Vietnighoff, har udsendt følgende Bekendtgørelse:

Da Arbejderne med Brud paa Arbejdsoverenskomsten har nedlagt Arbejdet for at opnaa højere Løn og ved Arbejdsnedlæggelsen har bragt paatrængende nødvendige Leveringer til Hæren og Befolkningens Ernæring og Beklædning i Fare, bestemmer jeg paa Grundlag af §§ 4 og 9 i Lov om Belejringstilstand af 4. Juni 1851 i den offentlige Sikkerheds Interesse for 2. Armékorps' Omraade med Undtagelse af Fæstningsdistriktet Svinemünde:

1. Arbejderne maa ikke ved ensidigt at bryde Overenskomsten eller uden Arbejdsgiverens udtrykkelige Tilladelse nedlægge Arbejdet før Overenskomstens Udløb, men skal forrette deres Arbejde til Overenskomstens Udløb.

2. Andre Arbejdsgivere maa ikke tage de Arbejdere, der overtræder Punkt 1, i Arbejde.

Overtrædelse heraf straffes efter § 9 i Lov om Belejringstilstand af 4. Juni 1851 med Fængsel i indtil 1 Aar.

*) Reglerne om henholdsvis den aarlige og den treaarige Begrænsning af Understøttelse.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juni 1915.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juli 1915.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEBORDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

Betonarbejdere 126, Kuske 34, 75, Renovationsarbejdere 126. Svendborg, ved Havnen 112, hos Importørerne 313, hos Entreprenør E. Petersen 141. En Boykottingssag 382, i Provinserne hos Oliemøllerne 6.

Bagere: Kbhvn, Formandsstillinger 387, paa Fyen og Langeland 196, 387, i Jylland 351.

Barnevognsarbejdere hos Thomsens Eftflgr. i København 357.

Bogbindere København, hos Petersen & Petersen 253, Akkordforhold og Voldgiftsregler 342, hos Litograf Cato 105, hele Landet 61.

Brolæggere i Aalborg 163, 277.

Bødkere i København 141, 357, paa Cementfabrikkerne 361.

Børstenbindere hos Bührmann & Sønner 361.

Drejerne i Aarhus 76, i Vejle hos Anchersen 92.

Forgyldere i Aarhus hos Damgaard 33, Landet over 71.

Formere København hos F. L. Smidth og Co. 351, hos Einar Holm 271, i Aarhus hos Fricks Eftflgr. 126, i Holstebro hos Vald. Birn og Brdr. 271, i Slagelse hos Anth. Christensen 271.

Forsikringsfunktionærer København, ved Dansk Folkeforsikringsanstalt 388.

Gartnere Anlægsgartnere i København og Omegn 228, 350.

Hvidgarvere paa Nordisk Læderfabrik 184, 317.

Karetmagere København paa Rasmus Andersens Trævarefabrik 92, i Provinserne 313.

Kedel- og Maskinpassere, København. Det danske Mælkekompagni 7. Esbjerg, Lokomotivpersonale hos Entreprenørfirmaer 358. Frederikssund, Bryggeriet »Alliance« 7. Rønne, paa Bornholms Lervarefabrik 126. Bornholms Maskinfabrik 7. De forenede Granitbrud og Stenhuggerier 7. Sukkerfabrikken »Vestsjælland« 7. Greiner & Hartung 7. Oliemøllerne hele Landet 136.

Kurvemagerne i København hos Johan Nielsen 277. 328.

Kvinder København, paa Cikoriefabrikkerne 92, paa Banegaarden 170, paa Rejermanns Papfabrik 7, hos det danske Petroleumsselskab 369. Sukkerraffinaderi København, 250.

Provinserne: Aarhus, Glasværket 336. Hasles Konservesfabrik 170, hos Otto Mønsted 22. Aalborg, Glasværket 336. Esbjerg, Dampvaskerierne 92. Fredericia, paa Ernst Voss's Fabrikker. Middelfart, Nordiske Kabel- og Traadfabrikker 92. Viby, Fællesforeningen 92.

Litografer Landet over 23.

Malere paa Skibsværfterne 34. Kørepengebestemmelserne i København 317, Provinserne 163, 170. Aalborg, hos Madsen og Sørensen 163, 184.

Møllere Nyborg, Slotsmøllen 34. Ringsted, Dampmøllen 197.

Pottemagere Sjælland og Fyn 75.

Sadelmagere København 197, 277, 314, 329, hos F. F. Johansen 259. Tapetserere og Dekoratører 344; i Provinserne 232.

Skibstømrere Aalborg 8, 127, i Aarhus 141, hos Nielsen, Schrøder og Christoffersen 233. Lemvig 233. Randers 8, 127. Ringkøbing 127, 233. Stege 163, 358.

Skotøjsarbejdere, København Haandsyere 242, 336, mekaniske Reparationsværksteder 344.

Skræddere, København hos F. F. Andersen 197, Butikspriskuranten 24.

Slagteriarbejdere i Provinserne 127, 210, 218, hos Schaub & Co. 211, paa Konservesfabrikkerne 219, paa Tarmrenserier i København 141, 220, i Roskilde hos Brdr. Nielsen 210, hos Carl Frederiksen & Søn 259.

Snedkere, København. Bygningssnedkerne paa Phønix 126, 171, hos Fritz Werner 382. Ligkistesnedkerne 352, hos A. Wiberg 163. Helsingør, paa Skibsværftet (Lockout-Varsler) 21, 30, 106. Horsens 127, Kolding 127. Rungsted 352, hos Tømrermestre i Provinserne 196.

Stenarbejdere paa Bornholm 128, i Odense 211, 272.

Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdere København, hos Galle & Jessen 389, hele Landet 30. Aarhus. »Elvirasminde« 31.

Syersker Aarhus, hos Anthon Christensen 322, 371, hos Møller & Christensen 31.

Tekstilarbejdere København hos M. E. Grøn & Søn 369, hos Posementmagermestrene 369. Dollerup Mølle 370. Lyngby, Gardinfabrik 369, Silkeborg 370.

Tobaksarbejdere København, hos Hirschsprung & Sønner 128, 370. Esbjerg 164.

Træindustriarbejdere København, Snedkermestrenes Træ- og Finérskæreri 361. Københavns Stolefabrik 76. Hillerød 24. Kolding hos A. L. Johansen & Søn 31. Korsør Emballagefabriken 314. Sorø, paa Savværket 128. Slagelse, Træskofabrikken 24. Grønvold & Schou 24.

Typografer i Provinserne 277.

Septemberforliget og Skibsværftsarbejdsmændene 203. Forhandlinger med Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger 389.

II. Udlandet.

Australien. Jernbanemænd paa Ny Zeeland 134.

England Bygningsarbejdernes Kamp i London 96.

Holland. Tobaksarbejderkonflikt 272.

Italien. Generalstrejke i Italien 44. Tobaksarbejderstrejke 139.

Norge. Bygningsfagene i Norge 204.

Rusland. Strejken blandt de russiske Naftaarbejdere 36.

Sverrig. Kollektive Overenskomster,

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 ❋ KØBENHAVN DEN 4. JULI 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsanvisningen. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd og Møllere paa Oliemøllerne. Kuskene hos Otto Mønsted i København. Lager- og Pakhusarbejdere hos Otto Mønsted i København. Kuske hos de københavnske Oliemøllerè. Kedelpassernes Overenskomster. Kvinderne paa Rejermanns Papfabrik. Skibstømrerne i Aalborg og Randers). Smaa Efterretninger.

Arbejdsanvisningen.

Direktoratet for Arbejdsanvisning har med Tilslutning af Tilsynsraadet udarbejdet nedenstaaende

Mønstervedtægt for Arbejdsanvisningen i Danmark.

Godkendt af Indenrigsministeriet 9. Juni 1914.

Vedtægt
for
Arbejdsanvisningskontoret i .....

§ 1.

Kontoret skal virke som Arbejdsanvisningskontor for ..... og Omegn og skal samarbejde med andre anerkendte Arbejdsanvisningskontorer — derunder med Centralarbejdsanvisningskontoret i København efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse.

§ 2.

Kontoret skal ledes af en af ..... raadet valgt Bestyrelse paa [7] Medlemmer, bestaaende af en Formand og et ligestort Antal af Arbejdsgivere og Arbejdere, hvoraf [4] vælges efter Indstilling, henholdsvis af Arbejdsgivernes og Arbejdernes Fællesorganisation i ....., medens [2] vælges direkte af Raadet.

Til Valg af Formand udkræves, at Vedkommende har opnaaet et Stemmetal paa over Halvdelen af det kommunale Raads Medlemsantal; de øvrige 6 Medlemmer vælges efter Forholdstal, saafremt dette kræves af noget Medlem af det kommunale Raad. Formanden, hvis Valg skal godkendes af Indenrigsministeren, maa ikke være beskæftiget som Arbejdsgiver eller som Arbejder eller være Leder af en Arbejdsgiver- eller Arbejderorganisation.

Samtlige Valg gælder for det kommunale Raads Funktionstid. Bestyrelsen er ulønnet, men dens Medlemmer faar .. Kr. hver i Dagpenge for hvert Møde.

Forsaavidt Kontoret i økonomisk Henseende har Fællesskab med andre Kommuner, optages følgende Bestemmelse:

[§ 3].

De [2] af Bestyrelsens Medlemmer, der er valgt direkte af Raadets Medlemmer, tiltræder Fællesbestyrelsen for de under Fællesskabet hørende Kontorer til Varetagelse af Kommunernes fælles Interesser.

§ 3 [§ 4].

Kontorets Bestyrelse fører Tilsyn med og bistaar ved Ledelsen af den daglige Virksomhed; den foretager Indstilling om Ansættelse og Afskedigelse af Kontorets Personale, udarbejder Reglements for Arbejdsanvisningskontorets Virksomhed, fastsætter Regler for Overholdelse af Orden i Lokalerne og Regler for Ydelse af Rejsehjælp til Personer, til hvilke der maatte blive anvist Arbejde udenfor deres Hjemstavn (jvf. § 11 [§ 12]).

Det paahviler Bestyrelsen hvert Aar i ..... Maaned at udarbejde Budget for Arbejdsanvisningskontoret og indsende dette til det kommunale Raad [saafremt Kontoret virker i økonomisk Fællesskab med andre kommunale Kontorer, indføjes her: og Kontorernes Fælles-

bestyrelse] samt i hvert Aars ..... Maaned at aflægge Regnskab for Kontorets Drift i det forløbne Aar.

Bestyrelsen holder Møde, saa ofte Formanden finder det nødvendigt, eller naar 3 af dens Medlemmer overfor Formanden fremsætter skriftlig motiveret Begæring derom. Beslutning tages ved Stemmeflerhed af de mødte Medlemmer; staar Stemmerne lige, gør Formandens Stemme Udslaget.

§ 4 [§ 5].

Kontorets Personale ansættes og afskediges af .....raadet efter Bestyrelsens Indstilling.

§ 5 [§ 6].

Kontoret skal holdes aaben mindst ..... Timer paa alle Hverdage med Undtagelse af de Dage, Kommunens øvrige Kontorer er lukkede. Dagen før Paaske, Pinse og Jul holdes det kun aabent til Kl. 1.

§ 6 [§ 7].

Kontoret anviser Arbejde af enhver Art. Anvisningen udføres uden Vederlag.

§ 7 [§ 8].

Arbejdssøgende maa som Regel personlig henvende sig paa Kontoret. Anmodning om Arbejdskraft kan mundtlig, skriftlig eller pr. Telefon rettes til Kontoret.

For Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser træder de af Kasserne til Kontoret indsendte Fortegnelser over arbejdsløse Medlemmer i Stedet for personlig Henvendelse paa Kontoret. Saafremt der ikke gennem vedkommende Arbejdsløshedskasse kan indhentes fyldestgørende Oplysninger om de paagældende Arbejderes Kvalifikationer, kan Kontoret dog kræve, at de giver personligt Møde, for saa vidt de ønske at modtage Arbejde gennem Kontoret.

Naar der af Kontoret er anvist Plads til en af de Arbejdssøgende, der er opført paa de fra en Arbejdsløshedskasse modtagne Fortegnelser, skal Meddelelse herom tilstilles Arbejdsløshedskassen.

§ 8 [§ 9].

Anvisningen skal i første Række foretages under Hensyn til at skaffe Arbejdsgiveren den bedst mulige Arbejdskraft og Arbejderen det Arbejde, hvortil Vedkommende bedst egner sig. Naar der findes flere lige kvalificerede Arbejdssøgende, skal der fortrinsvis anvises Plads til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Under iøvrigt lige Forhold vil Rækkefølgen — indenfor en af Ledelsen nærmere fastsat Tidsgrænse — bestemmes af den Orden, hvori Anmodningerne om ledigt Arbejde eller ledig Arbejdskraft er indkomne til Kontoret.

§ 9 [§ 10].

De indkomne Anmodninger om Arbejde indføres paa dertil indrettede Blanketter. Spørgsmaal, der rettes til Arbejdssøgende, maa kun angaa Oplysninger, der skønnes at være nødvendige af Hensyn til Forretningsførelsen.

Kontoret maa ikke give Uvedkommende Adgang til at gøre sig bekendt med de angaaende de Arbejdssøgende modtagne Oplysninger.

§ 10 [§ 11].

Har en Arbejdssøgende forgæves søgt Arbejde gennem Kontoret, kan der med Vedkommendes Samtykke meddeles Attest herom efter Begæring fra offentlige eller velgørende Institutioner.

§ 11 [§ 12].

Naar der anvises en arbejdssøgende Person Arbejde udenfor hans Hjemsted, vil Billettaksten for hans Befordring paa Dampskib eller paa Jernbane foreløbig kunne afholdes af Kontoret, men Beløbet vil være at tilbagebetale af vedkommende Arbejdsgiver eller Arbejder. Naar Omstændighederne taler herfor, vil indtil Halvdelen af Billettaksten dog kunne udredes som Rejsehjælp af Kontoret efter Ledelsens nærmere Bestemmelse. Det fastsættes ved det aarlige Budget for Kontoret, hvilket samlet Beløb der saaledes vil kunne udredes som Rejsehjælp.

§ 12 [§ 13].

Kontorets Virksomhed skal fortsættes uafhængigt af indtrædende Arbejdsstandsninger.

Kontoret skal optage en Forteg-

nelse over de bestaaende faglige Organisationer (Arbejderes Sammenslutning i Fagforbund eller Fagforeninger og Arbejdsgiveres faglige Sammenslutninger), der virke indenfor det stedlige Omraade, for hvilket Kontoret er bestemt. Ved Udarbejdelsen af nævnte Fortegnelse skal Kontoret søge Vejledning hos Arbejdsgivernes og Arbejdernes Fællesorganisation i .... ..

Naar der fra en af de paa Fortegnelsen opførte Organisationer paa signeret Papir gives Kontoret skriftlig Meddelelse om en Arbejdsstandsning, skal Meddelelsen bekendtgøres gennem Opslag i vedkommende Kontorlokale. Dog er en faglig Organisation først berettiget til at kræve Meddelelsen bekendtgjort ved Opslag, naar der er forløbet et Tidsrum af mindst 48 Timer efter, at Organisationen er opført paa Fortegnelsen. Meddelelse om en Arbejdsstandsning maa fra Organisationens Side fornys hver 7. Dag. Ved en Arbejdsstandsnings Ophør maa Indberetning herom ufortøvet tilsendes Kontoret fra den Organisation, der i sin Tid har givet Meddelelse om Arbejdsstandsningen.

I de Tilfælde, hvor der af Kontoret anvises Arbejde til Personer, der ikke ved Anvisningen er til Stede paa Kontoret, skal der gives de Paagældende Underretning om Indholdet af Opslaget, saafremt vedkommende Arbejdsplads omfattes af Arbejdsstandsningen.

Hver Gang der fra en faglig Organisation sendes Kontoret Meddelelse om en Arbejdsstandsning, skal der samtidig fra Kontoret gives de efter Indstilling af Arbejdsgivernes og Arbejdernes Fællesorganisation valgte Medlemmer af Bestyrelsen Underretning herom, for at de Paagældende kan faa Lejlighed til, hvis de ønsker det, at gøre deres Bemærkninger i saa Henseende overfor Formanden.

§ 13 [§ 14].

Klager over Forretningsførelsen kan indføres i en paa Kontoret beroende Klagebog.

§ 14 [§ 15].

Kontoret skal hver Maaned til Kommunalbestyrelsen afgive en kort Beretning om, og ved Aarets Udgang en samlet Oversigt over Virksomheden. Det er derhos pligtigt til, efter nærmere Anvisning fra Arbejdsanvisningsdirektøren, at indsende til Centralarbejdsanvisningskontoret og Direktoratet for Arbejdsanvisningen de nødvendige Skemaer og andre Oplysninger.

* * *

I Tilslutning hertil har Direktoratet tilstillet 8 Amts- og 15 Byraad, med hvilke der alt er indledet Underhandlinger om Oprettelse af Anvisningskontorer, følgende vejledende Anmærkninger til Mønstervedtægten:

1) Saafremt og saalænge der kun findes et for By og Amt Fælleskontor, vælges Bestyrelsen af Byraad og Amtsraad med 4 Medlemmer for hvert, valgte efter de i Arbejdsanvisningslovens § 2 fastsatte Regler. De saaledes valgte 8 Medlemmer samles og indstiller til Byraad og Amtsraad en Person til Formand, overensstemmende med bemeldte Lovs § 2, 2. Stykke. Opnaas det fornødne Stemmetal for hans Valg i begge Raad, indstilles Vedkommende af dem begge til Indenrigsministerens Godkendelse; i modsat Fald gives der Indenrigsministeren Meddelelse om Resultatet af Afstemningen, hvorefter Indenrigsministeren træffer Bestemmelse om Valg af Formand.

2) Hvor Amtskommunen og flere Bykommuner i samme Amtsraadskreds opretter to eller flere Kontorer i Fællesskab, vælges for hvert af Kontorerne Bestyrelser paa 7 Medlemmer, overensstemmende med Arbejdsanvisningslovens § 2 (jvf. den hermed følgende Mønstervedtægts §§ 2 og 3), af de kommunale Raad, paa de Steder, hvor Kontorer oprettes. Det henstilles saa vidt mulig i disse Bestyrelser at faa en eller to Repræsentanter for Landkommunerne efter nærmere Forhandling med vedkommende Amtsraad.

3) For de saaledes indenfor et Amt oprettede Kontorer, hvortil Udgifterne afholdes af Amtsrepartitionsfonden og de kommunale Kasser i

de Kommuner, hvor Kontorerne er indrettede, vælges en Fællesbestyrelse bestaaende af to af hvert Kontors Bestyrelse og hele Amtsraadet eller et af dette blandt sine Medlemmer valgt Udvalg. Fællesbestyrelsen har kun med Kontorernes økonomiske Sager at gøre, og det er derfor ikke nødvendigt, at det i Anvisningslovens § 2 omhandlede Forhold med et ligestort Antal af Arbejdsgivere og Arbejdere opretholdes for Fællesbestyrelsens Vedkommende.

Hvor flere Amtskommuner sammen med Bykommuner i flere Amtsraadskredse driver Anvisningskontorer i Fællesskab, maa Fællesbestyrelsen bestaa af Medlemmer af samtlige Amtsraad.

Kan Enighed om Antal af Medlemmer fra Amtsraadene til Fællesbestyrelsen ikke opnaas, henstilles det at lade Indenrigsministeren træffe Afgørelsen.

4) Fællesbestyrelsen behandler de fra Bestyrelserne fra de enkelte Anvisningskontorer indsendte Budgetter, og vedtager derefter disse som et samlet Budget, der indsendes til de respektive Kommunalbestyrelser. Den tager derhos Beslutning om, hvorledes (af hvilke kommunale Kasser) Udgifterne til hvert Kontors Drift vil være forlods at afholde, og foretager, efter at have modtaget og gennemgaaet — eventuelt berigtiget — de enkelte Kontorers Regnskab for det forløbne Aar, Repartitionen paa de enkelte Kommuner efter Folketal — eventuelt den af Indenrigsministeren i Henhold til Arbejdsanvisningslovens § 10 godkendte Fordelingsmaade.

Angaaende Mønstervedtægtens Bestemmelse i § 2 om, at der gives Fællesorganisationer for Arbejdsgiverne og Arbejderne Adgang til Indstilling, undlader man ikke at tilføje, at hvert Byraad eller Amtsraad staar frit over for, om en saadan Bestemmelse skal indføres, ligesom der ogsaa er Steder, hvor saadanne Fællesorganisationer ikke findes. Naar der i § 12 [13] er henvist til, at der til Udarbejdelse af den omhandlede Fortegnelse skal søges Vejledning hos Arbejdsgivernes og Arbejdernes Fællesorganisation, bemærkes hertil, at der fra Centralarbejdsanvisningskontoret vil blive givet fyldige Oplysninger herom, saaledes at der som Regel kun vil blive Tale om en Bekræftelse af Fortegnelsens Rigtighed.

Sluttelig skal man tilføje, at der med Hensyn til den nærmere Ordning, særlig vedrørende Samarbejdet med Arbejdsløshedskasserne og de Skemaer, der vil være at benytte ved Anmeldelse af Arbejdsløse m. v., senere vil blive fremsendt fornøden Vejledning.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmændenes Blokade overfor Nordre Birks Entreprenører.

Sagerne Nr. 126 og 127.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. Juni 1914 i Sagerne Nr. 126 og 127: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening *dels* mod Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sogne, *dels* mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling, Jord og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne.

Indtil Foraaret 1913 gjaldt der mellem Dansk Brolæggerforbund og Nordre Birks Entreprenørforening en Overenskomst af 1909 for Brolægningsfaget i Nordre Birk. Denne Overenskomst, der omfattede Betaling for saavel Svende- som Arbejdsmandsarbejdet i Faget, idet Forholdet var dette, at Brolæggerne selv antog og lønnede de Arbejdsmænd, der bistod dem, blev imidlertid med lovligt Varsel opsagt af Dansk Brolæggerforbund i Foraaret 1913. Siden den Tid har der været Strejke i Brolægningsfaget overfor Nordre Birks Entreprenørforening, indtil Strejken for *Svendearbejdets* Vedkommende hævedes den 18. Maj 1914, idet der 2 Dage forinden, altsaa den 16. Maj, var sluttet Overenskomst mellem Dansk Brolæggerforbund og Nordre Birks Entreprenørforening om Be-

taling for Svendearbejdet i Nordre Birk.

Naar denne nye Overenskomst ikke tillige omfattede Arbejdsmandsarbejdet, var det, fordi man fra Brolæggernes Side vilde bort fra den Ordning, hvorefter Arbejdsmændene antoges og lønnedes af Brolæggerne.

En saadan Ordning havde ogsaa tidligere bestaaet i København, men ved den mellem Brolægningsentreprenør-Foreningen og Brolægningsarbejdsmændenes Afdeling af Dansk Arbejdsmands Forbund vedtagne Overenskomst af 7. Septbr. 1911 — der iøvrigt omfatter ikke blot København men hele Omraadet indenfor 7,5 km's Afstand fra de tidligere Volde og saaledes rækker et godt Stykke ind i Nordre Birk — var man kommet bort derfra.

I Skrivelse af 14. Maj 1914 fra De samvirkende Fagforbund til Arbejdsgiverforeningen, i hvilken det meddeltes, paa hvilke Vilkaar Konflikten i Nordre Birk kunde hæves for Svendenes Vedkommende, gjorde De samvirkende Fagforbund da ogsaa udtrykkelig opmærksom paa, at der, selv om det i Skrivelsen indeholdte Forslag akcepteredes af Arbejdsgiverne, alligevel var Mulighed for, at Konflikten ikke kom ud af Verden, saalænge Arbejdsmandsspørgsmaalet ikke var løst, og det paapegedes, at det, Arbejdsmændene forlangte, var, at Nordre Birks Entreprenørforening respekterede Overenskomsten af 7. September 1911 paa det Omraade, for hvilket den gjaldt.

Nogen Overenskomst mellem Nordre Birks Entreprenørforening og Arbejdsmændene angaaende Brolægningsarbejde er imidlertid endnu ikke kommet i Stand, og i »Social-Demokraten« for den 27. Maj 1914 fandtes indrykket en af Formanden for Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og af Formanden for Arbejdsmændenes Forbund for Lyngby, Gentofte og Gladsaxe Sogne underskreven Meddelelse, der er en Gentagelse af en den 15. s. M. indeholdt Meddelelse, og hvori det hedder, at »da der ikke er Overenskomst om Betaling for Arbejdsmandsarbejdet ved Brolægning, naar dette Arbejde udføres for *Nordre Birks* Entreprenører, kan ingen af underskrevne Organisationers Medlemmer paabegynde Brolægningsarbejde for Nordre Birks Entreprenører, forinden Meddelelse foreligger om, at Forholdene er bragt i Orden.«

Under Henvisning til, at den herved iværksatte uvarslede Blokade indeholder et Brud paa de i Septemberforligets Punkt 2 foreskrevne Varselsbestemmelser, har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paastaaet denne Blokade kendt ulovlig og dels Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sogne dels De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling, Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne idømte en Bod for det begaaede Retsbrud samt tilpligtede at betale Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger, idet de gør gældende, at det ikke kan have været Septemberforligets Mening at forlange Varsel i et Tilfælde som det foreliggende, hvor Arbejdet har hvilet og ikke kan begynde igen, uden at der straks maa ventes Strid om Betalingen, idet Nordre Birks Entreprenørforening har vægret sig ved indenfor den Del af Nordre Birk, som den københavnske Overenskomst af 7. September 1911 omfatter, at betale de i denne fastsatte Priser, hvorhos de Indklagede iøvrigt har henvist til, at der i Virkeligheden er givet Varsel i Overensstemmelse med Punkt 2, idet det af Brolæggerforbundet for ca. 14 Maaneder siden givne lovlige Varsel omfattede saavel Svendenes som Arbejdsmændenes Arbejde.

Retten kan ikke anerkende, at de af Brolæggerforbundet henholdsvis den 4. og den 12. April 1913 givne Strejkevarsler har været Varsler ogsaa for Arbejdsmændenes Vedkommende. Disse Meddelelser er nemlig kun underskrevne af Dansk Brolæggerforbund og gaar alene ud

paa, at Arbejdsstandsning henholdsvis agtes foreslaaet og er vedtaget for dette Forbunds Medlemmer. Alligevel mener Retten, at de Indklagede maa frifindes, idet nemlig Varselsreglerne i Septemberforligets Punkt 2 ikke findes at omfatte en saadan særlig Situation som den, der — begge Parter fuldt bekendt — her har foreligget, hvor det Arbejde, om hvis Standsning, der er Spørgsmaal, paa Grund af Brolæggerstrejken faktisk havde hvilet i ca. 1 Aar, og hvor den hidtil brugte, men nu opgivne særlige Lønningsmaade — gennem Brolæggerne — bevirkede, at der ikke forelaa nogen Praksis for Afløning direkte fra Entreprenørerne, paa hvilken der ved Arbejdets Genoptagelse kunde bygges.

Sagens Omkostninger findes Klagerne at burde bære, efter Omstændighederne med 100 Kr.

Kendelse:

De Indklagede, Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sogne samt De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling, Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 100 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd og Møllere paa Oliemøllerne. Den 13. Juni nedlagde ca. 700 Mand Arbejdet paa Aarhus Oliefabrik, A/S H. C. Møllers Sæbefabrik og Oliemølle, Aarhus, A/S Danske Oliemøller og Sæbefabriker, Aalborg, A/S Dansk Sojakagefabrik, Jacob Holm og Sønner og P. C. Olsens Oliemølle, de 3 sidstnævnte i København.

Meget langvarige Forhandlinger havde fundet Sted før Strejken iværksattes, og det var foruden et betydeligt Antal Detailspørgsmaal i særlig Grad Lønspørgsmaalet Forhandlingerne var bristet paa.

Da Dansk Arbejdsmands Forbund og Dansk Mølleriarbejder Forbund fra første Færd, efter at de gamle Overenskomster var opsagt, begyndte Forhandlinger med Oliemøllerne, var det særligt Arbejdstidsspørgsmaalet det bristede paa. Arbejderne krævede 8-Timersdagen gennemført overalt, hvor der var 7 Døgns kontinuerlig ugenlig Drift, og dette Krav vilde »Industrifagene«, hvoraf Oliemøllerne og Sæbefabrikerne staar som Medlemmer, ikke imødekomme.

Dette Spørgsmaal blev derfor taget op til en særlig Behandling ved et Fællesmøde d. 20. Maj med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, og da der ved denne Lejlighed blev opnaaet Enighed om, at Døgnets Tredeling betingelsesvis kunde blive gennemført, fortsattes Forhandlingerne paa dette Grundlag ved en Række Møder, dels mellem Parterne selv dels med Hovedorganisationernes Medvirken.

Efter Strejkens Iværksættelse kom nye Forhandlinger i Gang, og den 22. Juni afsluttedes der en Overenskomst, hvorefter Arbejdet genoptoges den 23. og 24. Juni.

Som forudsat ved Mødet den 20. Maj blev Døgnets Tredeling gennemført paa de Møller, der arbejder uafbrudt 7 Døgn om Ugen. Det var foreløbig Aarhus Oliemølle, der i Løbet af 3 Uger efter Arbejdets Genoptagelse gennemfører 3-Skiftet ved alle Oliepresserne, og i København er det hele Sojakagefabriken paa Islands Brygge og hos Jacob Holm og Sønner. Efterhaanden som Driften og Fabrikationen gør det ønskeligt følger andre Oliemøller efter med 3-Holds Drift.

Paa alle Møllerne blev Timelønnen for Dagarbejde forhøjet med 4 Øre til 40½ Øre; paa Oliemøllen i Glostrup (denne Mølle er dog for Tiden ude af Drift), paa De danske Olie- og Sæbefabriker i Aalborg til 41½ Øre og paa de øvrige Møller til 42 Øre i Timen. Timelønnen for Arbejdere i 3-Skift sattes til 50 Øre.

Forskellige Tillægsbetalinger og Akkordpriser fastsattes samtidig, og Overtidsbetalingen fastsattes til et Tillæg af 50 pCt. af Timelønnen.

For samtlige Fabriker blev Tillidsmandssystemet gennemført.

Overenskomsten gælder fra 1. Maj 1914 til 1. Februar 1916.

Kuskene hos Otto Mønsted i København. Den 28. April afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen for at faa oprettet en Overenskomst for Kuske hos Otto Mønsted. Kuskenes Fællesforbund havde opsagt den hidtilgældende Overenskomst og krævet Lønforhøjelser. Mødet endte resultatløst og senere blev denne Sag koblet sammen med Konflikter i Oliemølleindustrien.

Den 13. Juni gik Kuskene i Strejke og denne hævedes først den 22. Juni, da der afsluttedes en Overenskomst, hvorved Lønnen forhøjedes fra 26 til 28 Kr. pr. Uge. Overtidsbetalingen forhøjedes samtidig fra 50 til 70 Øre pr. Time.

Overenskomsten udløber tidligst 1. Februar 1916.

Lager- og Pakhusarbejderne hos Otto Mønsted i København. Under samme Vilkaar som for Kuskene forhandlede og strejkede Lagerarbejderne hos Aktieselskabet Otto Mønsted i Københavh, indtil de den 22. Juni opnaaede Overenskomst med en Lønforhøjelse fra 25 til 27 Kr. pr. Uge og en Forhøjelse af Overtidsbetalingen fra 60 til 70 Øre i Timen.

Løsarbejderne fik Lønnen forhøjet fra 5 Kr. til 5 Kr. 50 Øre pr. Dag og Overenskomsten, som ligeledes tidligst udløber 1. Februar 1916, indeholder tillige en Bestemmelse om, at der for saadanne Arbejdere mindst afregnes for ½ Dag.

Kuske hos de københavnske Oliemøllere. Den 22. Juni afsluttedes Overenskomst mellem Foreningen af danske Oliemøllere og Kuskenes Fællesforbund vedrørende Kuskenes Løn- og Arbejdsforhold hos A/S Danske Oliemøller og Sæbefabriker og Firmaet Jacob Holm og Sønners Oliemølle samt Reberbane- og Sejlgarnsspinderi, efter at Kuskene forgæves havde forhandlet om en Forbedring af deres Kaar og efter at de sammen med andre Arbejdere i Oliemøllerierne havde strejket fra den 13. Juni.

Ugelønnen forhøjedes fra 26 til 28 Kr. og Over- samt Søn- og Helligdagsarbejde, hvorfor der ikke tidligere var ydet Kuskene Godtgørelse, betales fremtidig med 70 Øre i Timen.

Overenskomsten udløber tidligst 1. Februar 1916.

Kedelpassernes Overenskomster. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har den 7. Maj afsluttet Overenskomst med A/S *Det danske Mælkekompagni* for Tiden fra 1. Maj 1914 til 1. Maj 1915. Ugelønnen paa 30 Kr. bibeholdes, men der blev opnaaet en Fridag hver 14. Dag, tidligere var der kun 1 Fridag om Maaneden. Samtidig blev Betalingen for Overarbejde hævet fra 75 til 80 Øre i Timen.

Paa *De forenede Granitbrud og Stenhuggerier* ved Rønne hævedes Ugelønnen fra 24 til 25 Kr.

Paa *Bornholms Maskinfabrik*, Rønne, hævedes Lønnen fra 21,50 Kr. til 24 Kr. pr. Uge og Overtidsbetalingen fra 40 til 60 Øre i Timen.

Paa Bryggeriet *Alliance* i Frederikssund hævedes Lønnen fra 25 til 28,75 Kr. om Ugen og Betalingen for Overarbejde fra 50 til 65 Øre i Timen.

De tre sidstnævnte Steder bliver Fagets Normaloverenskomst iøvrigt gældende.

Endelig har Forbundet sluttet Overenskomst med Sukkerfabriken *Vestsjælland* og med Firmaet *Greiner & Hartung*.

Kvinderne paa Rejermanns Papfabrik. Efter at have faaet Sanktion af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg fremsatte Kvindeligt Arbejderforbund Lønkrav overfor Rejermanns Papfabrik paa Amager, og da det ikke var muligt at faa Firmaet til at forhandle om Kravene, foranledigedes et Møde af Hovedorganisationerne.

Ved dette Møde, som fandt Sted den 17. Juni, oprettedes en Overenskomst til 1. April 1916. Lønnin-

gerne forhøjedes ved denne Lejlighed saaledes, at de i Overenskomstperioden varierer mellem 10 Kr. 50 Øre og 14 Kr., og for Overarbejde fastsattes et Tillæg af 50 pCt.

Skibstømrerne i Aalborg og Randers. Dansk Skibstømrerforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne med Træskibsværfterne i Aalborg og Randers til Udløb 1. Oktober d. A. Der rejses Lønkrav for 14 af Forbundets Medlemmer.

Smaa Efterretninger
fra Arbejdernes Internationale.

Arbejderklassen i Grækenland. Der skrives til os fra Athen: I de sidste 15 Aar har Grækenland gennemgaaet en hurtig Udvikling. Her i dette gamle Land er der opstaaet talrige Fabrikker og Udførslens Værdi er stadig voksende. Denne Omstændighed har hjulpet til at skabe store Formuer, men Arbejderklassen har kun haft ringe eller slet ingen Fordel af Landets økonomiske Opsving. Pengeinstituter og Kapitalister har ogsaa forstaaet at tilrive sig den politiske Indflydelse, medens den uorganiserede, tildels uvidende Arbejderklasse, ingen Indflydelse har.

Allerede i 1885 begyndte rigtignok den bekendte Socialist Dr. Drakoules sin Agitation, men i lang Tid havde den ikke videre Fremgang. Kun en ganske kort Tid for Aar tilbage har der i Parlamentet siddet en Socialist; nu er Arbejderklassen uden Repræsentation dér saavelsom i Landets øvrige offentlige Forsamlinger. Organisationsbestræbelserne er hidtil heller ikke kronet med Held, hvilket formentlig skyldes Udvandringen, som tager den bedste Del af Landets Ungdom.

Imidlertid har dog den stadige Agitation af nogle Fremskridtsvenner øvet nogen Indflydelse paa den offentlige Mening, og man indrømmer nu fra alle Sider, at den nuværende Tingenes Tilstand er en Skændsel for Landet. I 1909 blev de daværende Magthavere skubbet til Side af Militærpartiet, og dette blev i høj Grad støttet af Folkets store Masse, som ventede en Forbedring, naar det blot kom til en Forandring. Men ogsaa her er man bleven skuffet, og ogsaa denne Skuffelse har Folket maattet finde sig i, værgeløst og uenigt som det er.

De nye Magthavere øvede en brutal Modstand imod Folkets Organisationsbestræbelser. Trods dette opnaaede dog Socialisten Dr. Drakoules Valg i to Valgkredse og to andre Valgkredse valgte ligeledes Partifæller. Da Parlamentet kort efter opløstes, blev Drakoules genvalgt: men uder et intetsigende Paaskud blev hans Valg kasseret. Saalænge der sad en Socialist i Parlamentet, bevirkede Agitationen og Partiets voksende Stemmetal, at en lille Gruppe fremskridtsvenlige indenfor Parlamentet energisk arbejdede for Tilvejebringelsen af en Arbejderlovgivning. Siden er ogsaa dette hørt op.

Imidlertid oprettedes et socialistisk Ugeblad med det Formaal mere systematisk at fortsætte Agitations- og Organisationsarbejdet. Dette var en bydende Nødvendighed i Betragtning af de eksisterende Gruppers indbyrdes Splittelse. Der findes et meget blandet »Arbejderforbund for Athen og Piræus«, hvortil 17 Fag hører, medens en bestaaende gul Organisation omfatter 14 Grupper. Ca. 15 Enkeltforeninger tilhører en tredje Retning, men er baade numerisk og financielt ret svage. Man haaber af denne ringe Begyndelse at kunne skabe moderne Fagorganisationer.

I 1909 oprettede Drakoules' Tilhængere en »Arbejderliga«, omfattende en faglig og en politisk Organisation. Denne har Afdelinger i flere Byer og gør særlig Propaganda for en Forstaaelse med Arbejderne i de andre Balkanlande, for derved at faa Ende paa det eksisterende frygtelige Racehad.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 ❁ KØBENHAVN DEN 11. JULI 1914 ❁ 11. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene i Kjøbenhavns Frihavn). Den faste Voldgiftsret. Udnævnte Forligsmænd. Arbejdsløsheden i April Maaned 1914.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Kjøbenhavns Frihavn. Torsdag den 25. Juni om Morgenen indkom en svensk Damper »Svecia« til Islands Brygge i Kjøbenhavn for at indtage 1400 Tønder Sild. Damperen havde imidlertid losset i Kjøbenhavns Frihavn og Det forenede Dampskibsselskabs Arbejder, som iøvrigt ikke er Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund, nægtede nu at laste denne Damper, fordi den kom fra Frihavnen.

Arbejdsgiverne klagede over dette Forhold og paastod, at det var de strejkende Frihavnsarbejdere, der havde foranlediget Nægtelsen af Arbejdets Udførelse. Som Følge deraf vilde Sagen blive henvist til Den faste Voldgiftsret, hvor Arbejdsgiverne vilde have en Erstatning paa 672 Kr. 72 Øre tilkendt. Dette Beløb havde Det forenede Selskab maattet udrede for at faa Sildene transporteret ud til Frihavnen, hvor Skruebrækkerne saa besørgede dem indladet i »Svecia«, der var sejlet derhen igen.

Den 30. Juni afholdtes et Fællesmøde om denne Klage, men Mødet blev kun af kort Varighed.

Man var nemlig fra begge Sider klar over, at uanset om Nægtelsen af at lade »Svecia« var lovlig eller ulovlig, og uanset om saadan Nægtelse kunde medføre Domme i den ene eller anden Retning af Den faste Voldgiftsret, saa var der kun *een* Maade at forhindre Gentagelsen af saadanne Tilfælde paa, og det var at skaffe *Aarsagen* til dem: *Frihavnskonflikten* ud af Verden.

Hovedorganisationernes tilstedeværende Repræsentanter enedes derfor om at foreslaa ny Forhandlinger optagne angaaende Frihavnssagen, men da tidligere Forhandlinger saa ofte var endt med negative Resultater, opfordredes de interesserede Parter til at afvente disse Forhandlingers Resultat, inden Offentliggørelse af Forhandlingernes virkelige Formaal fandt Sted.

Et nyt Møde blev derfor fastsat til den 2. Juli Kl. 2, og til den fastsatte Tid mødte da Repræsentanter fra begge Sider. For Arbejdsgiverne: Direktørerne *Hauberg*, *Weitemeyer*, *O. Andersen* og *Ballin* og Frihavnsdirektør *Bergsøe*; for Arbejderne: Hovedkasserer *E. Svendsen* (De samv. Fagforbund), Dansk Arbejdsmandsforbunds fungerende Formand *J. Larsen*, Havnearbejdernes Fællesforbunds Formand *Chr. Nielsen* og Medlemmerne af Havnearbejdernes Forhandlingsudvalg Sekretær *Niels P. Hansen*, *Chr. Petersen*, *Hans Olsen* og *Jens Nielsen*.

Man indledede med et Plenarmøde, og da man her i nogen Tid havde haft Frihavnsforholdene paa Tale, nedsatte man et Udvalg paa 3 Repræsentanter fra hver Side med den Opgave at søge et akceptabelt Grundlag. Denne Opgave lykkedes det Udvalget at løse i Løbet af Aftenen, og ved Nitiden var nedenstaaende Forslag vedtaget og underskrevet og dermed gældende

Overenskomst.

»Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Dansk Arbejdsmandsforbund, Københavns Frihavns-Aktieselskab og Havnearbejdernes Fællesforbund enedes man om, at Konflikten i Københavns Frihavn sluttes paa følgende Vilkaar:

1) Københavns Frihavns-Aktieselskab antager straks til Arbejde af de strejkende 200 Mand og giver hver enkelt af disse Ligestilling med Hensyn til Arbejde, Fortjeneste m. m. med de øvrige Arbejdere.

2) Mønstring af det til Arbejde fortrinsberettigede Mandskab foregaar under et og paa samme Sted.

3) Forslaget af 21. April opretholdes og tiltrædes af begge Parter i følgende Affattelse:

a) K. F. A. har Ret til at udlevere Arbejdstegn, der giver Ihændehaveren fortrinsvis Ret til at blive taget i Arbejde.

b) Opstaar der Uenighed mellem Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund og K. F. A., afgøres denne efter Normen for Regler for Behandling af faglig Strid.

c) Begge Parter forpligter sig til at arbejde for, at Arbejdet i Københavns Frihavn fremtidig kan foregaa roligt og fordrageligt.

d) Saafremt der maatte opstaa Tvist mellem Parterne angaaende, hvad i nærværende Overenskomst refererer sig til Forslaget af 21. April 1914, afgøres dette af et Nævn, hvortil hver af Parterne udmelder 2 Mænd med Forligsmanden som Forhandlingsleder og Opmand.

4) Reglement og Priskurant af 1. Maj 1914 vedlægges i et af Parterne verificeret Eksemplar.

5) De løbende Retssager hæves.

6) Strejken og Blokaden hæves.

De samv. Fagforbund i Danmark:
E. Svendsen.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
Carl Weitemeyer.

Københavns Frihavns-Aktieselskab:
J. Bergsøe.

Dansk Arbejdsmandsforbund:
J. C. Larsen.

Havnearbejdernes Fællesforbund:
C. Nielsen. *Chr. Petersen.*
Niels P. Hansen. *Jens Nielsen.*

Overenskomstens Realitet hviler saaledes paa Forligsmandens Forslag af 21. April.

Dette er ensbetydende med, at Frihavnsselskabets oprindelige Krav om en samlet aarlig Reduktion paa ca. 180,000 Kr. af Arbejdslønningerne er indskrænket til en Reduktion paa ca. 20,000 Kr. aarlig. Dette Resultat kunde Selskabet ganske afgjort have naaet, hvis Arbejdsgivernes Ledelse havde taget fornuftigt paa Tingene i December Maaned f. A., og Kampen kunde da være undgaaet.

Det var da heller ikke den økonomiske Side af Sagen der foranledigede, at Forligsforslaget af 21. April gentagende Gange blev forkastet af Havnearbejdernes Generalforsamlinger, men det var Spørgsmaalet om Samarbejdet med Skruebrækkerne, der satte Sindene i stadig Bevægelse. Dette Spørgsmaal var slet ikke berørt i Forslaget af 21. April, og Generalforsamlingsbeslutningerne endte, som bekendt med, at et Udvalg fik Mandat til at bringe Konflikten ud af Verden paa en Maade, saa denne Side af Sagen ogsaa blev løst paa en for Havnearbejderne tilfredsstillende Maade.

Der har flere Gange været forsøgt en Løsning, men Udvalget har ikke ladet sig tilfredsstille før ved Mødet den 2. Juli, hvor det sloges fast, at 200 af de Strejkende straks skulde gaa i Arbejde, og at der kun var 250 Skruebrækkere med Numertegn. I Højrepressen har der stadig været opgivet langt højere Tal paa de faste Arbejdere i Frihavnen.

Ved Siden af Bestemmelsen om, at 200 af de strejkende straks skulde

begynde afgav Frihavnsselskabet imidlertid følgende skriftlige Erklæring:

KØBENHAVNS FRIHAVNS-AKTIESELSKAB.
København den 2. Juli 1914.

»*Havnearbejdernes Fællesforbund.*

Herved meddeles det, at Københavns Frihavns-Aktieselskab ved Nyansættelse af Havnearbejdere i Frihavnen kun vil antage Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund indtil 1. Juli 1915.

Københavns Frihavns-Aktieselskab vil endvidere træffe saadanne Foranstaltninger, at det hovedsagelig bliver Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund, der i samme Tidsrum som ovenfor vil blive beskæftiget som løse Arbejdere.«

Som man ser heraf fik Medlemmerne af Havnearbejdernes Organisation derved Fortrinsret til Arbejdet i Frihavnen, og Begivenhederne i de allerførste Dage efter Arbejdets Genoptagelse viser tilfulde, at det kun er et Tidsspørgsmaal, hvornaar Skruebrækkerne bliver den rene Undtagelse i Frihavnen.

Skal man gøre denne Kamps Resultat op maa det betegnes som et uomtvistelig Sejr for Frihavnsarbejdernes Organisation.

Under den halve Aar lange Kamp er nemlig for det første ikke et eneste af Forbundets Medlemmer faldet fra; alle dem, der har optaget Arbejdet, er ganske udenforstaaende Individer. Dernæst er det — og det er det mest betydningsfulde ved Sagen — lykkedes Frihavnsarbejderne i alt væsentligt at bevare deres økonomiske Arbejdskaar, *uagtet der i Løbet af det halve Aar har meldt sig ca. 2000 Arbejdsvillige i Frihavnen.*

En Organisation, der, under de Omstændigheder, som har hersket i Frihavnen i det første halve Aar af 1914, kan tilbageslaa Arbejdsgivernes veloververjede og længe planlagte Overgreb paa en Maade, som sket er, kan — alle Skeptikere tiltrods — med Rette notere en Sejr.

Kravet om Erstatning i Anledning af Lønningskonflikten ved »Svecia« frafaldtes ved Mødet den 2. Juli.

Den faste Voldgiftsret.

Sømændene og Septemberforliget.
Sag Nr. 130.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 3. Juli 1914 i Sag Nr. 130: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Sømændenes Forbund.

I Juni 1911 sluttedes der under Hovedorganisationernes Medvirken en Overenskomst om Lønforhold m. m. mellem Sømændenes Forbund, der da hørte under De samvirkende Fagforbund, og Dansk Dampskibsrederiforening, der da hørte og vedvarende hører under Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening. Overenskomsten er gældende til 1. Juni 1919. Kort efter, at den var indgaaet, udmeldte Sømændenes Forbund sig af De samvirkende Fagforbund.

Ligeledes i 1911 sluttedes der forskellige særlige Overenskomster mellem dels Sømændenes Forbund, dels Søfyrbødernes Forbund og de Kulfirmaer, der havde Baade i stadig Fart, hvilke Firmaer da stod udenfor Rederiforeningen. Disse Overenskomster adskilte sig navnlig derved fra Overenskomsterne med Dampskibsrederiforeningen, at Maanedslønnen for Matroser og Søfyrbødere i Kulbaadene var noget højere end i Rederiforeningens Skibe. Disse Overenskomster var derhos ikke bindende for saa lang Tid som Sømændenes Overenskomst med Rederiforeningen, og Kulfirmaernes Overenskomster med Søfyrbøderne er senere lovlig opsagte til Ophør den 1. Maj 1913. I Anledning af denne Opsigelse konfererede Rederiforeningens Bestyrelse med Kulfirmaerne, gjorde dem opmærksom paa, at der i Arbejdernes Forslag til ny Overenskomst fandtes forskellige for Rederidriften i det hele uheldige Fordringer, og opfordrede dem til at gaa ind under Rederiforeningen, som da vilde varetage deres

Interesser. Der afholdtes et Møde mellem Repræsentanter for Rederiforeningen, de interesserede Kulfirmaer, Søfyrbødernes Forbund og Sømændenes Forbund, og her enedes man — under Forbehold af Approbation af Organisationernes Generalforsamling — om en Ordning, der fremgaar af en Skrivelse af 30. April 1913 fra Dampskibsrederiforeningen til Kulimportørerne.

I Slutningen af denne Skrivelse hedder det, at Rederiforeningen bekræfter, at Forudsætningen for, at den var indgaaet paa de i Aftalerne indeholdte Lønforhøjelser, var den, at Kulimportørerne indmeldte sig i Rederiforeningen i Henhold til den tidligere derom trufne Aftale.

Den i Skrivelsen omtalte Ordning vedtoges af Rederierne, og de paagældende Kulfirmaer betragtedes derefter som Medlemmer af Rederiforeningen, dog at deres Kontingentpligt af Regnskabshensyn først regnedes fra den 1. Januar 1914. Ordningen vedtoges ligeledes af Søfyrbøderne, men den forkastedes af Sømændene.

Nu, i 1914, har Sømændene derhos den 1. Februar med lovligt Varsel opsagt deres ovennævnte Overenskomster med Kulrederierne til 1. Juni 1914, og under 10. Juni 1914 har Sømændenes Forbund sendt de forskellige Kulrederier en Skrivelse, hvori meddeltes, at forsaavidt der ikke fandt en Forhandling Sted inden den 24. Juni 1914, vilde alle Forbundets Medlemmer blive anmodede om at nedlægge Arbejdet i vedkommende Rederiers Skibe. Ved Skrivelse af samme Dato gaves der Dampskibsrederiforeningen Meddelelse herom. Da den afsendte Skrivelse ikke opfyldte Septemberforligets Bestemmelser, protesterede Arbejdsgiverforeningen ved Skrivelse af 15. Juni imod den bebudede Strejkes Lovlighed; men ved Skrivelse af 20. s. M. meddelte Sømændenes Forbund, at de ansaa Septemberforliget for at være Forbundet og dets Medlemmer uvedkommende. Arbejdsgiverforeningen opfordrede derefter til Afholdelse af et Fællesmøde om Sagen, og dette Fællesmøde, der afholdtes den 23. Juni — Dagen før Sømændenes Forbund havde besluttet, at der skulde iværksættes Strejke — endte med følgende Vedtagelse:

»Parterne enes om at forelægge Den faste Voldgiftsret Spørgsmaalet om, *hvorvidt* Sømændenes Forbund er underkastet Septemberforligets Bestemmelser, og *hvorvidt* den af Forbundet bebudede Strejke er lovlig, og indtil Den faste Voldgiftsrets Kendelse herom foreligger, udsættes Strejken.

Der optages Forhandling mellem Dansk Dampskibsrederiforening og Sømændenes Forbund angaaende de tilstedeværende Uoverensstemmelser. Opnaas der ikke noget Resultat, forinden Den faste Voldgiftsrets Kendelse er afsagt, vil der være at afholde et nyt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen.«

I Henhold hertil har Arbejdsgiverforeningen ved Klage af 25. Juni indbragt nærværende Sag og derunder begært Rettens Kendelse for, at Sømændenes Forbund er underkastet Septemberforligets Bestemmelser, saaledes at det givne Strejkevarsel er ugyldigt.

Men Arbejdsgiverforeningen har i sin Klage endvidere gjort gældende, *at* den i 1911 trufne Aftale mellem Hovedorganisationerne paa Sømændenes Forbunds og Dansk Dampskibsrederiforenings Vegne fremdeles maa være gældende til dens Udløbstid uden Hensyn til, at Sømændenes Forbund siden har udmeldt sig af De samvirkende Fagforbund, *at* den derhos maa være gældende ikke blot for de daværende Medlemmer af de tvende Organisationer, men ogsaa for *alle* senere tilkommende Medlemmer, og *at* Kulrederierne derfor — efter at den for dem hidtil gældende Overenskomst ved lovlig Opsigelse er bragt ud af Verden — maa kunne hævde, at de falder ind under Rederiforeningens Overenskomst af 1911, i alt Fald med den Modifikation, at den hidtidige Kutyme: at Sømændene i Kulrederierne oppebærer en noget højere Løn

end Sømændene i andre Rederier, bibeholdes. Og Arbejdsgiverforeningen har under Henvisning dertil yderligere begært Rettens Kendelse for, at ogsaa Rederiforeningens Overenskomst af 1911 er bindende for Sømændenes Forbunds Medlemmer hos alle nuværende og tilkommende Medlemmer af Dampskibsrederiforeningen — for Kulrederiernes Vedkommende i alt Fald i Forbindelse med ovennævnte Kotyme — saaledes at Forbundet er uberettiget til at iværksætte Strejke for at fremtvinge Forandring i den nævnte Overenskomst.

De Indklagede, Sømændenes Forbund, har paa deres Side gjort gældende, *at* Septemberforliget ikke kan være bindende for Forbundet efter at dette i 1911 er udtraadt af de samvirkende Fagforbund, *at* det ganske særligt ikke kan være forbindende for Forbundet i Forhold til de heromhandlede Kulrederier, der først et Par Aar efter Forbundets Udtræden er indtraadt i Arbejdsgiver-Organisationen, *at* i hvert Fald et eventuelt Ansvar for Forbundets Ikke Iagttagelse af Septemberforliget i Følge dettes Punkt 3 og Punkt 13 maa hvile paa den Hovedorganisation, De samvirkende Fagforbund, der har sluttet Septemberforliget, og *at* det iøvrigt, da Overenskomsterne er lovligt opsagte til 1. Juni 1914 under ingen Omstændigheder kan være nødvendigt at give noget yderlige Varsel, idet Opsigelsen bevirker Overenskomsternes Ophør, og idet det formentlig maa være gældende Ret, at en Fag-Organisations Medlemmer ikke kan arbejde, uden at der er en Overenskomst om Arbejdsvilkaarene.

Med Hensyn til det andet af Klagerne fremdragne Punkt, hævder de Indklagede, *at* de har indgaaet Overenskomsten af 1911 med Dampskibsrederiforeningen som Repræsentant for en Række enkelte bestemte Rederier, *at* Overenskomsten derfor kun gælder disse, der arbejder under ganske ensartede Forhold, og *at* Forbundet aldrig vilde have indgaaet en saadan samlet Overenskomst, naar den skulde gælde for alle mulige Rederier, der blot sendte en Indmeldelse til Dampskibsrederierne, idet Forbundets Medlemmer derved vilde blive ganske prisgivne. De Indklagede benægter derfor bestemt, at de paagældende Kulrederier, hvis Overenskomster er lovlig opsagte, skulde kunne paaberaabe sig Rederiforeningens almindelige Overenskomst af 1911.

Hvad nu først angaar de Spørgsmaal, som Parterne er enedes om at forelægge Retten, bemærkes, at Retten anser det for ganske utvivlsomt, *at* Sømændenes Forbund vedvarende er underkastet Septemberforligets Bestemmelser, *at* Forbundet derfor kun kan erklære Strejke i Overensstemmelse med de i Septemberforligets Punkt 2 givne Regler, og *at* Forbundets Skrivelse af 10. Juni 1914 ikke opfylder de deri stillede Krav.

At de Kulrederier, til hvilke Skrivelsen er rettet, først har indmeldt sig i Rederiforeningen efter Forbundets Udmeldelse, maa i denne Forbindelse være uden Betydning, da normalt Enhver, der indmelder sig i en af de Organisationer, for hvilke Septemberforliget gælder, efter Indmeldelsen ikke blot maa være undergiven de deri fastsatte Forpligtelser, men ogsaa maa kunne paaberaabe sig dets Bestemmelser til sin Fordel, forsaavidt da Indmeldelsen — som i det her foreliggende Tilfælde — er sket, inden den paagældende Konflikt begyndte (jfr. herved Rettens Kendelse i Sag Nr. 120.)

At Overenskomsten med Kulrederierne er lovlig opsagt til 1. Juni, maa ligeledes i denne Forbindelse være uden Betydning, da Reglerne i Septemberforligets Punkt 2 ogsaa omfatter Situationer, hvor ingen Løn-Overenskomst findes mellem Parterne.

Det er derhos i Septemberforligets Punkt 13 udtrykkelig udtalt, at de under Hovedorganisationerne hørende Foreninger ikke ved at træde ud af Hovedorganisationerne kan løse sig fra de Forpligtelser, som disse ved Forliget er gaaet ind paa,

og flere af nærværende Rets Kendelser bygger da ogsaa paa Anvendelsen af denne Bestemmelse som deres nødvendige Forudsætning.

Hvad derimod det andet af Klagerne rejste Spørgsmaal angaar, kan der ikke gives Klagerne Medhold. Vel maa det være den almindelige Regel, at en Arbejdsgiver, der indmelder sig i en Organisation, der har Overenskomst med en Arbejderorganisation, derved bliver berettiget til at paaberaabe sig denne Overenskomst, men en Forudsætning herved maa det dog være, at vedkommende Arbejdsgivers Virksomhed er ensartet med de Virksomheder, der var Medlemmer af Organisationen, da Overenskomsten afsluttedes, og hvis Forhold man fra begge Sider havde for Øje ved dens Afslutning. Forsaavidt den senere tilkommende Virksomhed derimod er af en saadan særlig Art, at den maa antages at ville have medført Optagelsen af særlige Bestemmelser i Overenskomsten, hvis den alt da havde været Medlem af Organisationen, maa en saadan Virksomheds Stilling i Tilfælde af, at den senere tiltræder Organisationen, være Genstand for særlig Forhandling og Overenskomst mellem Organisationerne. At endvidere Tiltræden af en Organisation ordentligvis ikke kan bevirke Bortfald af alt indgaaede kontraktmæssige Forpligtelser, er alt lejlighedsvis udtalt i Rettens Kendelse i Sag Nr. 80.

I det her foreliggende Tilfælde maa det nu anses oplyst, at den Virksomhed, der drives af de heromhandlede Kulrederier i det Hele og Store er af en særlig Art, hvilket ogsaa maa antages bl. a. at have givet sig Udtryk i det omtalte Løntillæg. Herefter kan Kulrederierne ikke anses berettigede til at paaberaabe sig Rederiforeningens almindelige Overenskomst af 1911.

Sagens Omkostninger findes at burde bæres af begge Sagens Parter med Halvdelen — 50 Kr. — af hver.

Kendelse:

Sømændenes Forbund er underkastet Septemberforligets Bestemmelser, hvorfor den af Forbundet ved Skrivelse af 10. Juni 1914 bebudede Strejke ej kan anses lovlig varslet.

De under Sagen omhandlede Kulrederier kan ikke paaberaabe sig Dampskibsrederiforeningens Overenskomst af 1911 med Sømændenes Forbund.

Sagens Omkostninger bæres af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening med 50 Kr. og af Sømændenes Forbund med 50 Kr.

Udnævnte Forligsmænd.

Indenrigsministeriet har udnævnt Departementschef *Adolf Jensen* og Kontorchef *K. Riis Hansen* til Forligsmænd, hvilket er meddelt De samvirkende Fagforbund i følgende Skrivelse af 2. Juli:

»Ifølge enstemmig Indstilling af »Den faste Voldgiftsret« har Indenrigsministeriet under Dags Dato udnævnt Chef for Statens statistiske Departement, Adolf Jensen, Ridder af Dannebrog, til for Tiden indtil den 1. April 1916 at beklæde det i Lov Nr. 3 af 15. Januar 1914 ommeldte Hverv som Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder.

Ministeriet har derhos udnævnt Kontorchef K. Riis-Hansen til for samme Tidsrum at være Stedfortræder for Forligsmanden.

Hvilket herved tjenstlig meldes.

OVE RODE

Aage Schlichtkrull.«

Registret til „Arbejderen".

Paa Grund af forskellige Omstændigheder vil Registret for forrige Aargang af »Arbejderen« først følge med næste Nummer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

Arbejdsløsheden
i April Maaned 1914.

For April Maaned 1914 er der bleven meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 57 Fag eller Organisationer for ialt ca. 107,900 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 6,500 Arbejdere flere (eller ialt ca. 114,400 Arbejdere), idet de givne Oplysninger af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 114,400 Arbejdere var ved Maanedens Slutning ca. 5,900 eller 5,1 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 146,300 eller 1,8 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysninger fra Rebslagere, Syersker og Kvindeligt Arbejderforbund. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Stenarbejdere og Dansk Arbejdsmandsforbund (særlig dettes Afdelinger i København og nogle store Provinsbyer, f. Eks. Aarhus, Esbjerg og Helsingør). For Dansk Arbejdsmandsforbund skal der derhos gøres opmærksom paa, at Oplysningerne synes at tabe i Fuldstændighed efterhaanden som Foraaret og Sommeren bringer større Beskæftigelse, medens de omvendt atter bliver fuldstændigere om Efteraaret og Vinteren. Da dette Forhold i væsentlig Grad kan forrykke Billedet af Ledighedens Omfang, vilde det være af stor Betydning, om samtlige de Afdelinger, der i Vintermaanederne afgiver Oplysninger, vilde fortsætte hermed ogsaa i de Maaneder, da de fleste eller samtlige Arbejdere er beskæftigede.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	104	104	1	76	427	427	11	265	531	531	12	341
Bageri-ogKonditr.arb.	1128	1128	216	4752	1255	1255	98	2156	2383	2383	314	6908
Sukkervarearbejdere.	390	390	3	96	120	120	3	53	510	510	6	149
Bryggeriarbejdere ...	2287	2287	11	229	1482	1482	5	114	3769	3769	16	343
Slagteriarbejdere	368	368	21	683	2257	2257	7	209	2625	2625	28	892
Skraatobaksarbejdere	129	129	»	63	440	440	16	424	569	569	16	487
Tobaksarbejdere.....	3510	3510	243	5155	2011	2011	48	1188	5521	5521	291	6343
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1464	1432	29	1019	3795	3795	142	3496	5259	5227	171	4515
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2430	2430	17	397	1757	1757	14	424	4187	4187	31	821
Handskemagere	51	51	»	»	11	11	»	»	62	62	»	»
Hattearbejdere.....	210	210	»	118	81	81	3	78	291	291	3	196
Skotøjsarbejdere.....	1964	1964	62	2226	863	781	11	423	2827	2745	73	2649
Barberere	315	315	38	924	91	91	5	125	406	406	43	1049
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	98	98	10	150	70	45	8	206	168	143	18	356
Murere	1640	1640	165	6252	4361	4307	81	7000	6001	5947	246	13252
Murarbejdsmænd	942	942	36	1428	—	—	—	—	942	942	36	1428
Hustømrere	1373	1373	53	3699	3251	3251	38	1875	4624	4624	91	5574
Skibstømrere	272	272	»	36	407	365	4	108	679	637	4	144
Telefonarbejdere	680	680	»	»	330	330	»	»	1010	1010	»	»
Snedkere	3253	3253	413	10946	3488	3488	115	4267	6741	6741	528	15213
Billedskærere	91	91	5	19	52	52	1	9	143	143	6	28
Malere.....	1900	1900	c. 50	c. 3000	2150	2150	c. 20	c 1500	4050	4050	c. 70	c. 4500
At overføre..	24599	24567	1373	41268	28699	28496	630	23920	53298	53036	2003	65188

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (København og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	24599	24567	1373	41268	28699	28496	630	23920	53298	53063	2003	65188
Sadelmagere	705	705	11	328	390	390	3	90	1095	1095	13	418
Stukkatører	79	79	4	155	14	14	4	104	93	93	8	259
Skifferdækkere	8	8	6	144	—	—	—	—	8	8	6	144
Skorstensfejere	67	67	2	80	—	—	—	—	67	67	2	80
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	623	632	31	744	1772	1772	57	1980	2395	2395	88	2724
Bødkere	257	257	8	254	459	459	16	815	716	716	24	1069
Drejere	72	72	»	39	203	203	2	77	275	275	2	116
Karetmagere	323	323	7	261	530	530	29	619	853	853	35	880
Korkskærere	185	185	8	225	28	28	»	»	213	213	8	225
Børstenbindere	172	162	1	54	118	118	3	94	280	280	4	148
Kurvemagere	160	169	»	»	—	—	—	—	160	160	»	»
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	92	92	5	130	93	93	2	63	185	185	7	193
Hvidgarvere	33	33	»	»	32	32	»	»	65	65	»	»
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	780	780	1	16	—	—	—	—	780	780	1	16
Pottemagere	64	64	»	»	41	41	»	»	105	105	—	—
Stenarbejdere	—	—	—	—	384	119	13	385	384	119	13	385
Glasarbejdere	203	203	1	37	151	151	»	»	354	354	1	37
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	328	328	2	49	141	141	3	82	469	469	5	137
Blikkenslagere	700	700	27	1084	436	436	3	166	1136	1136	30	1234
Metaltrykkere	80	80	3	84	4	4	»	»	84	84	3	84
Jern- og Metalslibere	89	89	3	66	70	70	»	»	159	159	3	66
Gørtlere og Metalarb.	298	298	20	591	76	76	2	58	374	374	22	649
Smede og Maskinarb	7300	7300	377	7843	5856	5856	158	3485	13156	13156	534	11328
Formere	375	375	43	1078	1075	1075	74	1796	1450	1450	117	2874
Elektrikere	620	620	11	596	660	660	4	142	1280	1280	15	738
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	180	180	1	23	969	969	2	42	1149	1149	3	65
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	983	983	7	509	178	166	8	234	1161	1149	15	743
Litografer	329	304	7	194	100	89	3	43	429	393	10	237
Typografer	2396	2396	99	2470	1461	1147	31	861	3857	3543	130	3331
Kedel- og Maskinpass.	620	620	21	488	848	848	9	172	1468	1468	30	660
Gartnere	186	186	»	»	10	10	»	»	196	196	»	»
Kellnere	760	760	70	1700	431	431	37	1000	1196	1191	107	2700
Dansk Arbejdsmandsf.	14500	11598	1109	19416	25500	13394	1523	29745	40000	24992	2632	49161
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	768	768	»	187	768	768	»	187
Lager- og Pakhusarb.	650	650	4	240	—	—	—	—	650	650	4	240
Tilsammen	58806	55847	3261	80156	71497	58586	2610	66160	130303	114433	5875	146316

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 ❋ KØBENHAVN DEN 18. JULI 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Tysk Fagforeningskongres. Lønbevægelser og Konflikter (To Lock-out-Varsler. Arbejdsmændene ved Aarhus Havn. Arbejdsmændene paa Rejermanns Papfabrik paa Amager. Kvinderne hos Otto Mønsted i Aarhus. Litograferne Landet over. Mosaik- og Terrazzoarbejderne i København. Skræderfagets Butikspriskurant i København. Træindustriarbejderne i Provinserne.

Tysk Fagforeningskongres.

En Organisation paa over 2½ Mill. Medlemmer.

Den 22. Juni aabnedes i München den 9. tyske Fagforeningskongres, hvor over 2½ Million organiserede Arbejdere var repræsenteret ved ca. 450 Delegerede. Desuden var som Gæster flere udenlandske Repræsentanter til Stede, for Danmark saaledes Hovedkasserer *E. Svendsen* som Repræsentant for De samvirkende Fagforbund.

Paa det faglige Omraade som paa saa mange andre er Tysklands Arbejderbefolkning gaaet i Spidsen for det internationale Proletariat. Reaktion er i Tyskland saa stærk som noget Sted. Fyrste- og Kirkevælde, Junker- og Industririddere, Militærmagt og Handelskapitalister er alle stærkt udviklede i Tyskland. Og, trods deres mange indbyrdes Stridigheder, gaar de altid op i en højere Enhed, naar Talen er om Underklassen og dens materielle og kulturelle Krav. Ingen Steder har Arbejderklassen haft vanskeligere Vilkaar.

Men det er, som al denne Modstand netop ret har givet Kraften i det tyske Proletariat Lejlighed til at udfolde sig. Saaledes ogsaa paa det faglige Omraade. Ikke blot er de tyske Fagorganisationer mægtige i Kraft af deres store Medlemstal. De er det ogsaa, og ikke mindst, i Kraft af det intensive Samarbejde og det ubrydelige Sammenhold mellem Organisationerne indbyrdes. Alt, hvad der dur af faglig Organisation er sammensluttet under Centralisationen. Og for yderligere at forøge deres Kraft overfor Kapitalmagten, gaar de tyske Arbejdere mere og mere fra den fagvise Organisationsform over til at danne Industriforbund. Dette sker ved, at beslægtede Fag slutter deres Organisationer sammen. Medens Medlemstallet forøges, bliver Antallet af Forbund mindre. I 1906 var der 1 Mill. 700,000 Medlemmer i 66 Forbund. Nu er der over 2½ Mill. Medlemmer, men kun 48 Forbund. Det største er Metalarbejderforbundet med over ½ Mill. Medlemmer.

Paa Kongressens Dagsorden stod en Række meget vigtige Punkter foruden Aflæggelse af de sædvanlige Beretninger.

I sin Aabningstale til Kongressen henviste Formanden, *Carl Legien*, til de tyske Fagorganisationers stolte Vækst og viste ved en Række Tal, hvilken indgribende og velsignelsesrig Virksomhed disse Organisationer øver paa tysk Samfundsliv til Gavn for Arbejderklassen. Han udtalte dernæst med Henblik paa den hæftige Kampagne, som Overklassepartierne har rejst mod Fagforeningerne, hvor man særlig ønsker at faa disse erklæret for politiske Organisationer, hvad der vil udsætte dem for visse yderligere praktiske Vanskeligheder:

»En og anden vil maaske mene, at vi af Forsigtighedshensyn paa Dagsordenen burde have udeladt

visse Æmner, hvis Navne har politisk Klang. Men vi vil ikke lade os fratage Retten til at drøfte de Ting, som *maa* drøftes i Arbejderklassens Interesse. Situationen nu ligner forøvrigt den, som var til Stede paa Frankfurter Kongressen. Den Gang forelaa Tugthuslov-Forslaget. Nu truer man os med en udvidet lovmæssig Beskyttelse af Skruebrækkerne. Som om Skruebrækkerne ikke alt har Beskyttelse nok. Langt snarere kunde Arbejderne kræve Beskyttelse mod Skruebrækkerne. I den fredelige Udviklings Interesse ønsker vi, man vil afholde sig fra skærpede Foranstaltninger; men vi frygter ingenlunde disse Foranstaltninger. Vi vil gaa fra denne Kongres mere enige end nogensinde.«

Englænderen *Appleton* overbragte de fagorganiserede engelske Arbejderes Hilsen og udtalte sig i hjærtelige Ord om det Broderskab, som forener Proletariatet i de to Lande, og som danner en stedse stærkere Modvægt mod den forbryderiske Agitation, som stadig øves af visse Kapitalistkredse i de to Lande for at ophidse til Kaprustning og Krig.

Efter at disse og nogle faa andre officielle Taler var holdt, var den kortfattede Aabningshøjtidelighed tilende, og man tog fat paa Arbejdet.

I et udførligt Foredrag belyste Formanden, *Carl Legien*, Virksomheden. Han berørte saavel de indre Organisationsspørgsmaal som Forholdet overfor Modstanderorganisationerne (de gule og de kristelige). I sin Omtale af den nyere Tids Politiforfølgelse ytrer han under stormende Tilslutning, at Fagforeningerne »ikke vil lade sig den proletariske Ungdom berøve, hverken ved patriotisk Hornmusik eller ved religiøs Fanatisme.« Paa Grundlag af det nyeste statistiske Materiale beviser Taleren, at den af Rigsdagen vedtagne forøgede Rekrutudskrivning (65,000 Mand aarlig) i alt væsentligt falder paa de organiserede Industriarbejdere, hvilket beviser den faglige Organisations velsignelsesrige Indflydelse paa det rent fysiske Omraade. Blandt de uorganiserede Landarbejdere bliver den fysiske Tilstand stadig slettere paa Grund af manglende Ernæring.

Gertrud Hanna belyser i et grundigt Foredrag Bestræbelserne for at organisere de kvindelige Arbejdere og de Resultater, man hidtil har naaet. Disse er dog langtfra tilfredsstillende, og saa længe Arbejdsmarkedet oversvømmes af uorganiserede Kvinder, vil ejheller Mændene kunne naa tilfredsstillende Resultater.

Om Socialpolitik taler *Robert Schmidt*. Han hævder, at Tyskland paa dette Omraade sakker agterud, og berømmer i Modsætning hertil den nyere Tids sociale Lovgivning i England.

Til hvert Punkt knyttede sig en interessant Diskussion, og der vedtoges forskellige Resolutioner. En af disse paalægger alle organiserede Arbejdere at medvirke til at unge Arbejdere og Kvinder, paa hvem de har Indflydelse, indtræder i de Organisationer, hvortil de naturligt hører. Det paalægges Centralisationens Ledelse saa ofte som nødvendigt at udsende Opraab herom.

Et Forslag til Resolution angaaende Agitation blandt fremmede Vandrearbejdere toges tilbage, efter at Legien i sit Foredrag havde gjort Rede for den omfattende Virksomhed, der udfoldes særlig blandt de italienske Arbejdere til stor Sorg for Arbejdskøberne, som tidligere kunde skaffe sig Skruebrækkere i stort Antal fra Italien.

Regnskabet blev forelagt og enstemmigt godkendt.

Om Sociallovgivning indlededes ved et Foredrag af *Robert Schmidt*. En Resolution vedtoges, som fremsætter en principiel Udtalelse om Forholdet mellem Kapital og Arbejde i det nuværende Samfund, konstaterer Arbejderklassens sociale og moralske Ret til Beskyttelse og Hjælp gennem Sociallovgivning og opfordrer Organisationerne til at fortsætte og forstærke Kravene herom. Ligeledes vedtoges et Forslag, som kræver kategorisk Forbud mod at Kvinder og unge Mennesker under

18 Aar beskæftiges ved farlige Maskiner.

Et Par Dage drejede Diskussionen sig særlig om indre Forhold, og da først og fremmest om Grænseforholdet mellem de forskellige Forbund. Tre Grundanskuelser kommer her kritisk til Orde. Nogle holder paa den oprindelige faglige Organisationsform, andre kræver Industriforbund, medens den tredje Gruppe ønsker, Organisationsformen skal rette sig efter de enkelte industrielle Virksomheder (Fabriksorganisation). Denne sidste Opfattelse hævdes særlig af Fabriksarbejderforbundet og Det kommunale Arbejderforbund. Overfor disse modstridende Ønsker søger Ledelsen at bøje de forskellige Anskuelser sammen, idet man hævder, at hverken den ene eller den anden bestemte Form kan gøres almen gældende, men at Organisationerne som hidtil maa udvikle sig paa naturlig Maade, og opstaaende Divergenser om bestemte Tilfælde maa skaffes ud af Verden ved Mægling og Voldgift, saa det frugtbare Samarbejde mellem Forbundene bevares.

Ogsaa ved Behandlingen af denne vanskelige Sag viste Tyskerne sig i Besiddelse af deres sædvanlige sunde Omdømme og stærke Disciplin. Forskellige vidtgaaende Forslag fra flere Sider forkastedes med overvældende Flertal, hvorefter et Forslag om Grænsestridigheders Afgørelse ved Mægling og Voldgift vedtoges næsten enstemmigt. Resolutionen var den samme som af Ledelsen foreslaaet, kun med den Tilføjelse, at Voldgiftsafgørelsen i visse Tilfælde skal kunne appelleres til Bestyrelsesraadet.

Med Hensyn til Samvirksomheden under store Kampe vedtoges en særdeles vigtig Beslutning. Forholdet er i Tyskland det, at hvert enkelt Forbund i Almindelighed maa føre egne Lønbevægelser og er forpligtet til ikke at indlade sig paa mere, end det selv kan magte. Men under særlige Forhold kan det kæmpende Forbund anmode Generalkommissionen om Hjælp fra samtlige øvrige Forbund, mod at Hovedledelsen da ogsaa faar Del i Kampens Førelse i enhver Henseende. Generalkommissionen har hidtil dog kun ad Frivillighedens Vej kunnet skaffe saadanne Hjælpemidler. Nu vedtoges med alle Stemmer mod 3 en Beslutning om, at den i saadanne Tilfælde skal tilvejebringe de nødvendige Penge *ved at paaligne obligatoriske Bidrag fra de enkelte Forbund.* End ikke i det store Tyskland kan man altsaa undvære den obligatoriske Samvirksomhed af alle Fagorganisationer overfor Udbytterne.

I et længere instruktivt Foredrag omtaler *Bauer* det store Livsforsikringsselskab »Volksfürsorge«, som er oprettet af Fagforbund og kooperative Foretagender i Fællesskab, og paaviser den store Betydning, dette Foretagende alt har faaet. Kongressen slutter sig under stormende Bifald hertil.

Under Dagsordenens to næste Punkter behandledes Foreningslovgivningen; først Myndighedernes Bestræbelser for at gøre Fagorganisationerne til »politiske« Foreninger, for derved at lægge dem visse Hindringer i Vejen, og dernæst Foreningslovgivningen i al Almindelighed. Der holdtes til disse Punkter indledende Foredrag af *Brey* og *Alexander Schlicke.* Fra Leipzig var stillet Forslag om, at Kongressen skulde udtale sig for Massestrejken som et egnet Middel mod Myndighedernes Forfølgelse. Det viste sig imidlertid, at der ikke var det i Forretningsordenen krævede Antal (20) Delegerede, som vilde støtte Forslaget. Dette kunde saaledes ikke komme til Debat, men var bortfalden allerede ved Diskussionens Begyndelse.

Under hvert af disse to Punkter vedtoges enstemmigt Resolutioner, efter at en indgaaende Drøftelse havde fundet Sted. Disse Resolutioner protesterer mod Myndighedernes Forfølgelser overfor Fagforeningerne og mod den etablerede Skruebrækkerbeskyttelse. Der kræves lige Ret for Loven og en Lovgivning som udsletter visse Paragrafer, som nu

giver Ly for Myndighedernes Overgreb. Der kræves fuld Organisationsret for alle Arbejdere, Tilladelse til at benytte fremmede Sprog paa Møder for fremmede Arbejdere samt Straffebestemmelser overfor dem, der lægger Hindringer i Vejen for Organisationslivets lovlige Udfoldelse.

Derefter drøftedes Arbejdsanvisningsspørgsmaalet. Det indledende Foredrag holdtes her af *A. Neumann*. Baade Indlederen og de Delegerede, som tog Ordet, ivrede stærkt imod det saakaldte »Forbund af tyske Arbejdsanvisningskontorer«, som søger at benytte dette vigtige Omraade til ad indirekte Vej at ødelægge de af Fagforbundene fremtvungne Overenskomster og de derved sikrede Arbejdsforhold.

Der vedtoges en Resolution, som kræver en Lovgivning, der anerkender alle overenskomstmæssigt oprettede paritetiske Arbejdsanvisningskontorer og bygger videre paa det Grundlag, som disse har skabt.

Leipart indleder en Diskussion om »Lovgivning og Overenskomstforhold«. Ved Debattens Slutning vedtoges enstemmig en Resolution, som fastslaar, at »Overenskomsterne er Resultatet af de faglige Kampe for Anerkendelse af Arbejdernes Ligeberettigelse ved Fastsættelsen af Løn- og Arbejdsforhold . . . Arbejdsgiverne gaar kun ugerne og nødtvungent ind paa at afslutte Overenskomster. Disses Oprettelse og deres Overholdelse fra Arbejdskøbernes Side er altsaa betinget af Fagorganisationernes Magt. Overenskomsterne er i det hele Samfunds velforstaaede Interesse . . . Formerne for de faglige Kampe afhænger i første Linie af, hvilken Stilling der indtages af Arbejdskøbere og Øvrighed. Erfaringen viser tydeligt nok, at Arbejderne er villige til en fredelig Ordning, at de ikke kæmper for Kampens Skyld, men kun for at tiltvinge sig de nødvendige Forbedringer, som man ikke ad fredelig Vej vil indrømme dem; ligeledes viser Erfaringen, at Arbejderne loyalt overholder indgaaede Forpligtelser. . . . En Lovgivning paa dette Omraade er ikke tilraadelig. Tiden er ikke moden dertil. Derimod maa det være Øvrighedens og Regeringens Opgave at fjerne alle hidtilværende kunstige Skranker for Organisationernes og dermed Overenskomstforholdets frie Udfoldelse.«

Winnig taler dernæst om Arbejdsløshedsspørgsmaalet, som paa denne Kongres faar sin særlige Aktualitet derved, at tysk Erhvervsliv just har gennemgaaet en alvorlig Krise med stor Arbejdsløshed. Taleren holder et Foredrag, som paa samme Tid er livligt og yderst grundigt. Navnlig slaar han fast, at Arbejdsløsheden ikke blot er en periodisk optrædende Gæst. »Findes der blandt os Bygningsarbejdere blot 2 pCt. Arbejdsløse, hvilket vil være Tilfældet selv under gode Konjunkturer, saa betyder dette Aaret rundt 360,000 Arbejdsløse.«

Efter en kort Debat vedtoges følgende Resolution enstemmigt:

»Den 9. tyske Fagkongres, som repræsenterer over 2½ Million organiserede Arbejdere, anser — i Lighed med tidligere Kongresser — Understøttelsen af Arbejdsløse for at være en offenlig Pligt. Arbejdsløsheden har i lang Tid mere og mere mistet Karakteren af en forbigaaende Tilstand. Den industrielle Reservearmé er en vedvarende Kendsgerning, særlig i de Erhverv, som er videst i teknisk Udvikling, og den vokser stadigt i Omfang. Foranstaltningerne, som er at træffe, maa da ogsaa blive af varig Karakter, og de maa ogsaa gaa ud paa økonomisk Støtte til de Arbejdsløse og Foranstaltninger til Bekæmpelse af selve Arbejdsløsheden. Der maa kræves en Organisation af Arbejdsanvisningen og en Arbejdsløshedsforsikring, begge Dele Rigsforanstaltninger, og saa længe dette ikke kan opnaas, da lignende Foranstaltninger gennemført af Enkeltstaterne eller Kommunerne. Gennem Forbundenes egen Arbejdsløshedsunderstøttelse er der skabt et fortrinligt Grundlag.

Kongressen maa desværre fastslaa,

at saavel Riget som Enkeltstaterne har fuldstændig svigtet overfor denne den vigtigste af alle sociale Opgaver, og at ogsaa Kommunernes Foranstaltninger er ganske utilfredsstillende. Dette skyldes hverken tekniske Vanskeligheder eller Mangel paa financielle Midler, men derimod arbejderfjendtlige Organisationer og Strømninger, efter hvis Magtbud saavel Riget som Enkeltstaterne har føjet sig. Derfor opfordrer Kongressen de faglige Organisationer til at gøre Kravet om offenlig Arbejdsløshedsforsikring til et Hovedkrav og at sætte al deres Magt og Indflydelse ind paa dets Gennemførelse.«

Det sidste Forhandlingsemne er Dyrtiden, hvorom det indledende Foredrag holdtes af *Timm*. Ved Debattens Slutning vedtoges enstemmigt en Resolution, i hvilken konstateres de frygtelige Prisstigninger, som har fundet Sted paa alle Livsfornødenheder. En stærkt medvirkende Aarsag til disse er Indførselstolden og de øvrige Rigsforanstaltninger, som vanskeliggør Indførslen og begunstiger Udførslen. Kun ved Fagorganisationernes Virksomhed har det været muligt at undgaa en permanent Nødstilstand for hele det arbejdende Folk.

Der kræves fri Indførsel af Levnedsmidler og Foderstoffer til Kvæg og Nedsættelse af Jernbanefragterne for disse Ting, samt Kommunernes Overtagelse af Produktion og Omsætning i en saadan Grad, at man derved faar Indflydelse paa Priserne. Endvidere opfordres Underklassen til at støtte den kooperative Bevægelse og først og fremmest til at slutte sig til de faglige Organisationer og tilkæmpe sig højere Lønninger som Modvægt imod Dyrtiden.

Herefter foretoges Valg til Generalkommissionen. Valgte blev: *Legien*, *Bauer*, *Kube*, *Cohen*, *Döblin*, *Hübsch*, *Knoll*, *Sabath*, *Sachse*, *Sassenbach*, *Schmidt*, *Schumann* og *Silberschmidt*.

Derefter sluttede Dirigenten, *Alexander Schlicke*, Kongressen, idet han minder om de 24 Aar, som er forløbet, siden Samvirksomheden oprettedes mellem de tyske Forbund. »Mangt er udrettet, meget er sket i dette Spand af Tid. Men Forholdet er nu som dengang det, at Arbejderklassen er henvist til sig selv, til sin egen Kraft, omgivet som den er af Fjender og Bagvaskere paa alle Kanter. I denne svære Tid har Fagorganisationerne staaet deres Prøve ved at forbedre Arbejdernes økonomiske Kaar, hvorved er skabt den nødvendige sociale Forudsætning for nye Fremskridt. I denne gode Sags Tjeneste vil vi alle virke videre i Enighed og Samdrægtighed uden Hensyn til, om vi ved denne Kongres har opnaaet alt, hvad vi ønskede, eller om vi paa et og andet Punkt har maattet bøje os for et Flertal af en anden Anskuelse!« (Bifald.)

Med et trefoldigt kraftigt Hurra for den faglige Bevægelse sluttede Mødet og dermed Kongressen den 27. Juni.

Lønbevægelser og Konflikter.

To Lock-out-Varsler.

Alle Arbejdere i Jærnindustrien og hos Entreprenørforeningens Medlemmer trues med Lock-out.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening udstedte d. 14. Juli nedenstaaende Lock-out-Varsler i Anledning af en Snedkerkonflikt, der omfatter 41 Arbejdere fra Helsingør Skibsværft, en Konflikt omfattende 166 Arbejdsmænd ved Udvidelsen af Esbjerg Havn og en Losningskonflikt paa Middelfart Kabelfabrik, hvor der ikke er Strejke, men kun Uenighed om Betalingen for Losning af Traad, Kul m. m. fra en ny anlagt Havn ved selve Kabelfabriken.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Herved tillader vi os at meddele, at man — efter Begæring af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark — agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige hos Medlemmer af

Jernindustriens Sammenslutning beskæftigede Medlemmer af De samvirkende Fagforbund i Danmark, forsaavidt der ikke, forinden Arbejdsstandsningen iværksættes, er tilvejebragt en for os og vore paagældende Medlemmer tilfredsstillende Ordning af Losningskonflikten ved Nordiske Kabel- og Traadfabriker i Middelfart og Snedkerkonflikten paa Helsingør Skibsværft.

P. F. V.
Carl Weitemeyer.

Sophus Agerholm.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Herved tillader vi os at meddele, at man — efter Begæring af Entreprenørforeningen — agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige hos Medlemmer af Entreprenørforeningen beskæftigede Medlemmer af De samvirkende Fagforbund i Danmark, forsaavidt der ikke, forinden Arbejdsstandsningen iværksættes, er opnaaet en for os og Entreprenørforeningen tilfredsstillende Løsning af Konflikten hos H. Hoffmann, Sønner & G. Løssl ved Arbejdet i Esbjerg Havn.

P. F. V.
Carl Weitemeyer.

Sophus Agerholm.

Arbejdsmændene ved Aarhus Havn. Efter at der uden Resultat var forhandlet baade lokalt og med Hovedorganisationernes Bistand om en Overenskomst for Havnearbejderne i Aarhus, nedlagdes Arbejdet den 13. Juni om Morgenen.

Straks efter begyndtes imidlertid ny Forhandling mellem Parterne selv, og efter kort Tids Forløb var man enig om et Forslag, der gik ud paa at Daglønssystemet skulde bibeholdes og at Daglønnen skulde forhøjes fra 4 Kr. 60 Øre til 4 Kr. 75 Øre.

Dette Forslag godkendtes af alle Parter, og Arbejdet genoptoges derefter den 17. Juni.

Overenskomsten gælder til 1. Maj 1916.

Arbejdsmændene paa Rejermanns Papfabrik paa Amager. Den 29. Maj klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Fabrikarbejderne paa Rejermanns Papfabrik fra den 19. Maj at regne havde nægtet at udføre Overarbejde fra 6—7 Aften, *efter at saadant Arbejde havde været udført siden Februar Maaned 5 Dage om Ugen.*

Arbejdsgiverforeningen hævdede, at denne Arbejdsvægring var et Brud paa Septemberforliget og truede med »de fornødne Skridt«, hvis Arbejderne ikke frafaldt deres Vægring ved at udføre Overarbejde.

Dansk Arbejdsmandsforbund meddelte, at deres Medlemmer ikke havde nægtet at udføre nødvendigt Overarbejde, men kun nægtet at arbejde over, naar Overarbejdets Formaal var at fabrikere Varer til Henlægning paa Lager, og saadan Nægtelse var iøvrigt først sket efter at der forgæves var forsøgt at tilvejebringe Enighed om Løn- og Arbejdsforhold paa Fabriken.

I Tilslutning til Arbejdsmændenes Fremstilling af Sagen protesterede De samvirkende Fagforbund af principielle Grunde mod Arbejdsgiverforeningens Klage, fordi flere Maaneders fortsat Overarbejde maatte kaldes et saadant Misbrug af Overarbejde, saa en Arbejdsgiver maatte finde en hvilken som helst Protest derimod fuldstændig naturlig.

Omtrent samtidig hermed afsendte Forbundet 1ste Strejkevarsel og der kom derefter en Forhandling i Gang under Hovedorganisationernes Medvirken.

Denne Forhandling, som fandt Sted den 17. Juni, resulterede i en Overenskomst, hvori Timelønnen fastsattes til 39 Øre. Over- og Natarbejde betales med henholdsvis 50 og 100 % Tillæg.

Overenskomsten udløber tidligst d. 1. April 1916.

Timelønnen blev ved denne Overenskomst forhøjet med 3 Øre.

Strejken aflystes.

Kvinderne hos Otto Mønsted i Aarhus. Kvindeligt Arbejderforbund har den 12. Maj afsluttet en Overenskomst med A/S Otto Mønsteds Margarinefabrik i Aarhus for Tiden fra 1. Juni 1914 til 1. Februar 1916.

Lønnen fastsattes til 2 Kr. 70 Øre pr. Dag ved Æltemaskinerne og ved Bøttevask og til 2 Kr. 60 Øre pr. Dag ved Vægtene og ved Bøttema-

ling. Denne Ordning betød en Lønforhøjelse paa 1 Kr. 50 Øre om Ugen for 40 Kvinder, 2 Kr. 10 Øre for 76 og 3 Kr. for 5 Kvinder.

Overarbejde og Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg til Timelønnen af 50 pCt.

Litograferne Landet over. Dansk litografisk Forbund indgik d. 2. Juli Overenskomst med Dansk litografisk Principalforening om en Række Ændringer i de hidtil gældende Overenskomster af 19. August 1908 og 1. April 1912. Hovedorganisationerne var repræsenteret ved de sidste Forhandlingsmøder.

Ved denne Lejlighed blev alle Minimallønsatser for Litografer og Trykkere straks forhøjet med 1 Kr. og d. 1. Januar 1917 forhøjes Satserne atter med 1 Kr.

Alle Arbejdere af de samme Grupper fik personlige Løntillæg paa 1 à 2 Kr. til de Arbejdere, der havde været beskæftiget i det sidste Halvaar paa den samme Arbejdsplads, dog saaledes at Tillægene kun ydedes helt eller delvis, saafremt de paagældende ikke havde faaet tilsvarende Løntillæg i den nævnte Periode. Endvidere faar alle Trykkere, der fremtidig bliver beskæftiget ved Rotationspresser, Løntillæg paa 12—15—20 pCt., henholdsvis til Lønninger paa 31—35 Kr., 27—30 Kr. og 21—26 Kr. For Arbejde ved disse Presser er der ikke hidtil ydet Extrabetaling. Alle Akkordpriser hæves straks med 5 pCt., og Slibernes Lønninger fik ogsaa Tillæg saavel paa Minimallønnen som paa de personlige Satser.

Med Hensyn til Lærlingeantallet indførtes en Skala, der giver Principalerne Ret til at anvende Lærlinge i noget højere Grad end hidtil, fordi der faktisk ikke har været tilstrækkelig Tilgang til Faget.

Arbejdstiden bliver som hidtil 8½ Time daglig.

Denne Overenskomst gælder til 1. Juli 1917, men Arbejdsgiverne har Ret til med 3 Maaneders Varsel at kræve den forlænget til 31. Dcbr. 1920. I saa Fald skal Arbejdstiden forkortes til 8 Timer fra 1. Juli 1917 og fra samme Tidspunkt indføres en ny Lærlingeskala, i en Affattelse, som Forbundet har begæret.

Mosaik- og Terrazzoarbejderne i København. Jord- og Betonarbejdernes Fagforening organiserede i sin Tid de Arbejdere, som beskæftiger sig med den bekendte mangeartede italienske Gulvbelægning, og for nogen Tid siden rejstes Krav overfor Fagets Arbejdsgivere for at faa en Lønoverenskomst oprettet. Tidligere arbejdede de paagældende Specialarbejdere og deres Hjælpere efter personlige Lønaftaler.

Forhandlingerne mellem Parterne selv bristede, og fra Begyndelsen af Juni Maaned traadte Hovedorganisationerne til, men da en Ordning heller ikke fremskaffedes herved, uagtet der blev gjort flere Forsøg, gik Terrazzoarbejderne i Strejke d. 12. Juni i Henhold til givne Varsler. Den 26. Juni og 3. Juli udstedte Arbejdsgiverforeningen Boycottingsvarsler, saaledes at de 23 strejkende Arbejdere ikke kunde faa Beskæftigelse hos noget Medlem af Arbejdsgiverforeningen fra d. 11. Juli.

Den 7. og 8. Juli kom der imidlertid nye Forhandlinger i Stand som endte med en Overenskomst.

Foruden at Arbejdstiden derved blev reguleret, blev Lønnen hævet saaledes, at Arbejdere, der beskæftiges ved Blanding og Slibning ved Terrazzo- eller Mosaiklægning, betales med en Timeløn af 55 Øre. Øvede Slibere og Begyndere i Terrazzolægning faar en Timeløn af 58 Øre. Øvede Terrazzolæggere betales med 62 Øre, 65 Øre eller 70 Øre i Timen, visse Specialister med endnu højere Timeløn.

Ingen Arbejder kan afregnes for mindre end fuld Dag, med mindre vedkommende Arbejder har forsømt den fastsatte Arbejdstid eller paa anden Maade selv er Skyld i, at han ikke arbejder fuld Dag.

Endelig blev der fastsat Betalinger for Overarbejde og Bestemmelser om Rejse- og Kostpenge og Regler for Behandling af faglig Strid blev

knyttet til Overenskomsten i den Skikkelse, som almindeligvis betegnes »Normen«.

Overenskomsten gælder til 1. April 1916.

Strejken blev straks hævet og Arbejdet genoptaget senest d. 10. Juli.

Skræderfagets Butikspriskurant i København. Til Udløb d. 1. April i Aar opsagde Dansk Skræderforbund Fagets Butikspriskurant, fordi Forbundets Medlemmer simpelthen vilde af med denne Prisliste, der i sin Tid var blevet oprettet »paa Prøve«. Hensigten med den var at Skræderierne i Aarets stille Maaneder, Januar, Februar, Juli og August skulde kunne lade udføre det finere Arbejde til noget lavere Priser end ellers, saaledes at dette Arbejde kunde forarbejdes til Oplagring.

Skræderlavet protesterede imidlertid mod Opsigelsens fulde Lovlighed. Ganske vist erkendte Lavet, at den hidtil gældende Butiksprikurant ikke existerede mere, men Lavsbestyrelsen paastod, at Forbundet i Henhold til Fagets Overenskomst havde Pligt til at fremsende et nyt Forslag sammen med Opsigelsen.

Forbundet benægtede at have Pligt i saa Henseende, idet det gjorde gældende, at Forslag kun skulde følge med Opsigelsen, naar det var selve Fagets *Overenskomst* det gjaldt.

Arbejdsgiverforeningen vilde under disse Omstændigheder indklage Forbundet for Den faste Voldgiftsret, men ved et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne d. 8. Juli, enedes man om at lade Forbundets Pligt i den af Lavet paastaaede Retning afgøre af en faglig Voldgiftsret.

I en Kendelse af 15. Juli, afsagt af Nationalbankdirektør *C. Ussing*, fastsloges det, at Butiksarbejdet i Resten af Juli og August d. A. skal udføres efter den hidtidige Pris.

Forinden Januar 1915 skal der indledes Forhandlinger om en ny Ordning. Bringer disse intet Resultat, er Butikspriskuranten bortfaldet.

Træindustriarbejderne i Provinserne. I Overensstemmelse med Fagets Overenskomst af 15. Juni 1911 rejste Træindustriarbejderforbundet Lønkrav for de af Forbundets Medlemmer, der beskæftigedes paa *Hillerød Savværk, Slagelse Træskofabrik* og *Grønvold og Schous Trælasthandel* i Slagelse, men det lykkedes ikke ved Mæglinger eller senere Forhandlinger mellem Bestyrelserne i Fagets Organisationer at komme til Enighed; Firmaerne nægtede rent ud at give Lønforhøjelser uagtet Arbejderne i de 3 Virksomheder var lavt lønnede i Forhold til Arbejderne i lignende Virksomheder.

Inden Forbundet varslede Strejker anmodede det De samvirkende Fagforbund om at søge Sagen behandlet med Repræsentation fra Hovedorganisationerne. Den Gang Overenskomsten blev indgaaet paastod Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter nemlig, at en Lønnings-Løfteparagraf, som blev indsat i Overenskomsten, vilde blive af betydelig Værdi for Forbundets Medlemmer i Overenskomstperioden. Forbundet, som i det foreliggende Tilfælde stod overfor en fuldstændig Afvisning fra Fagets Arbejdsgivere, ønskede nu prøvet, om Arbejdsgiverforeningens i sin Tid givne Tilsagn stod sin Prøve.

Sagen blev behandlet ved et Møde den 4. Juni og efter en længere principiel Debat om Løfteparagrafens Betydning kom man saa vidt, at et Udvalg paa 2 Repræsentanter fra hver Side tog Forbundets reelle Krav op til Behandling.

Efter nogle Timers Forløb enedes dette Udvalg om et Forslag til samlede Løntillæg for hver af de paagældende Virksomheder, og disse skulde i al Almindelighed have tilbagevirkende Kraft til 1ste Lønningsdag efter den 21de April, da Kravene rejstes.

Fra begge Sider sluttede man sig derefter paa Fællesmødet til Udvalgets Forslag, og Overenskomst blev da med det samme indgaaet, hvorved Konflikten bragtes ud af Verden.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ❋ KØBENHAVN DEN 25. JULI 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsanvisningen. Lønbevægelser og Konflikter (To Andet-Varsler om Lock-out. Arbejdsmændene paa Bøgager Teglværk Sukkervarearbejderne hos Fabrikantforeningen. Sukkervarearbejderne paa »Elvirasminde« i Aarhus. Syerne i Aarhus. Træindustriarbejderne hos A. L. Johansen & Søn i Kolding). Kongresser.

Arbejdsanvisningen.

Arbejdsanvisningsdirektørens Tale ved et Møde den 18. Maj.

I Anledning af den Arbejdsløshedskasserne i Henhold til § 8 i Lov om Arbejdsanvisning paahvilende Forpligtelse til at give Arbejdsanvisningskontorerne Meddelelse om de arbejdsløse Medlemmer af Kasserne, havde Arbejdsløshedsnævnet indbudt samtlige i København bosiddende Medlemmer af Arbejdsløshedskassernes Hovedbestyrelser til et Møde i Jagtvejens Forsamlingsbygning, Mandag den 18. Maj. Ved Mødet, der lededes af Hovedkasserer *A. Johansen* holdt Anvisningsdirektør *Jensen-Sønderup* følgende Foredrag om Samarbejdet mellem Arbejdsløshedskasserne og Arbejdsanvisningskontorerne:

»Jeg vil gerne straks sige og stærkt understrege, at det er en Misforstaaelse, hvis man mener, at den offentlige Arbejdsanvisning skal være i Modsætning til eller paa tværs af Arbejdsløshedskasserne. Tværtimod. Den skal være en Styrkelse af Arbejdsløshedskasserne, de to Ting skulde helst supplere hinanden. Arbejdsløshedskassernes Opgave er at give de ledige Medlemmer Understøttelse under indtrædende Arbejdsløshedsperioder. Arbejdsanvisningskontorerne har intet med Understøttelse at gøre; de skal derimod, saavidt gørligt, hjælpe til, at de Arbejdsløse kan faa Arbejde. Der bør derfor være et nøje og godt Samarbejde mellem Kasserne og den offentlige Arbejdsanvisning.

At Loven om Arbejdsanvisning har taget Sigte paa at hjælpe Arbejdsløshedskasserne med at skaffe Arbejde til deres arbejdsløse Medlemmer, fremgaar bl. a. deraf, at den udtrykkelig foreskriver, at Medlemmer af Arbejdsløshedskasser fortrinsvis vil være at anvise Arbejde. Dermed er ikke sagt, at den Virksomhed, der hidtil er udfoldet af Arbejdsløshedskasserne for at finde Arbejde til deres arbejdsløse Medlemmer, skal ophøre, den kan udmærket godt fortsættes i Forbindelse med og ved Siden af den offentlige Arbejdsanvisning. Som Bevis for, at man fra Indenrigsministeriets og Magistratens Side ligesom har villet understrege Nødvendigheden af et godt og frugtbart Samarbejde kan anføres, at der som Leder af den nyoprettede Afdeling af Centralarbejdsanvisningskontoret, der særlig skal have med Kasserne at gøre, er ansat en af de Ledende, baade i faglig Henseende og paa Arbejdsløshedskassernes Omraade, samt med Arbejdsforholdene nøje kendt Mand, nemlig Typograf P. Hvidtfeldt.

Selv om den nye Leder er i Besiddelse af et stort Personalkendskab, saa er det alligevel nødvendigt, at han og den Afdeling han skal være Leder af udnytter det endnu større Kendskab, som hver Kasses Ledelse har til sine Medlemmer, for i saa høj Grad som muligt at kunne tilfredsstille saavel Arbejdsgiverne som den anden i Arbejdsanvisningen interesserede Part: Arbejderne.

Det er navnlig om Samarbejdet mellem Centralarbejdsanvisningskontoret og Arbejdsløshedskassernes københavnske Afdelinger, der her i Aften skal forhandles.

Forskellen mellem den nye Afdeling og den hidtil bestaaende vil væsentlig være den, at Alle, som er Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse, fremtidig *ikke* skal henvende sig til Arbejdsanvisningskontoret i Guldbergsgade. Naar Medlemmer af Arbejdsløshedskasser har meldt sig som Arbejdsløse til deres Kasse, bliver de derfra anmeldte til det offentlige Anvisningskontor som Arbejdssøgende. Derimod maa de Arbejdssøgende, der ikke er Medlemmer af nogen Arbejdsløshedskasse ligesom hidtil personlig henvende sig i Guldbergsgade for at give de Oplysninger om sig selv, som er nødvendige for at der kan anvises dem Arbejde.

Fra Arbejdsløshedskasserne skulde Centralarbejdsanvisningskontoret helst have saa fyldige Oplysninger som muligt om hver enkelt arbejdsløst Medlem. Ifølge Loven kan dette kun kræves for de Medlemmer som erholder Understøttelse; men man vilde selvfølgelig sætte Pris paa at faa tilsvarende Oplysninger om alle arbejdsløse Medlemmer, selv om de ikke erholder Understøttelse. Det er Formen for disse Oplysninger og Meddelelser til Arbejdsanvisningskontoret d'Hrr. og Damer, som her er til Stede, senere i Aften skal drøfte og tage Stilling til. Loven fordrer kun, at der skal gives Kontorerne en ugentlig Fortegnelse over de ved Ugens Udgang tilmeldte arbejdsløse Medlemmer — men det er som anført for Kontoret af stor Betydning at faa saa fyldestgørende Oplysninger som muligt, samtidig med at dette i saa ringe Grad som muligt maatte volde Kasserne Besvær og forøgede Udgifter.

Formen for saadanne Meddelelser er drøftet i Direktoratet for Arbejdsanvisningen, og man er kommen til det Resultat, at i Stedet for den ugentlige Fortegnelse, vilde det være formaalstjenligt — og for Kasserne det letteste — om der indsendtes til Centralarbejdsanvisningskontoret et Kort for hvert arbejdsløst Medlem efterhaanden som de melder sig til Kassen som Arbejdsløse.

Et saadant Kort skulde give Oplysninger om: Medlemmets Navn, Bopæl, Branche, Alder og sidste Arbejdssted samt hvad hans ugentlige Fortjeneste, enten ved Akkord, Time- eller Dagløn, havde været. Et saadant Krav stilles paa ingen Maade for at genere Kasserne men for at man paa Centralarbejdsanvisningskontoret kan være i Stand til at bedømme den Arbejdssøgendes Kvalifikationer og derigennem bringe den rette Mand paa den rette Plads. Skulde man vente til Ugen er omme, før man modtager Meddelelserne om de i Ugens Løb til Kassen anmeldte Arbejdsløse, vil Meddelelserne let blive forældede. Direktoratet for Arbejdsanvisningen henstiller derfor, at Arbejdsløshedskasserne i Stedet for den ugentlige Fortegnelse daglig giver Meddelelser om de anmeldte Arbejdsløse, ligesom der i Henhold til Loven daglig af Kasserne skal gives Meddelelse om, hvem der efter Bestyrelsens Anvisning er gaaet i Arbejde.

Endelig forventer Anvisningskontoret ogsaa at faa Meddelelse om, hvilke anmeldte Arbejdsløse, der ved egen Hjælp har skaffet sig Arbejde, ere bortrejste eller paa anden Maade udgaaede som Arbejdssøgende indenfor Anvisningskontorets Omraade. At Anvisningskontorerne skal give Kasserne tilsvarende Oplysninger er en Selvfølge, og fremgaar ogsaa af Arbejdsanvisningsloven.

Selv om man nu faar de ønskede fyldige Oplysninger om hver enkelt Arbejder, vil det ses, at et intimt Samarbejde med Arbejdsløshedskasserne er nødvendigt, navnlig ogsaa fordi der paa hver Kasses Kontor sidder Folk, som har det bedre Kendskab til det enkelte Medlem. Og Samarbejdet skulde gerne forme sig saaledes, at man altid med Tryghed fra Centralarbejdsanvisningskontoret i Anledning af en Pladsbesættelse kunde telefonere til den paagældende Kasse og saaledes blive

i Stand til at tilvejebringe det for Arbejdsgiveren og for den enkelte Arbejder bedst mulige Resultat.

Faar vi nu etableret, hvad vi haaber, det omtalte Samarbejde i København, er det ikke nok hermed, vi skulde jo gerne have oprettet Kontorer ude i Landet, og for at klarlægge Ønskeligheden af at faa Arbejdsanvisningskontorer rundt om i Landet, kunde jeg bl. a. fortælle et lille Træk fra fornylig. Jeg var i Anledning af Arbejdet paa at faa oprettet et Anvisningskontor i Herning, hvor et af Byraadsmedlemmerne, en Murer, spurgte om Anvisningen alene skulde gælde for Herning eller om man ude fra Stationsbyerne paa Landet kunde henvende sig paa Kontoret om Arbejdere. Der udgaar mange Jernbaner fra Herning og der var overalt i de mange opvoksende Stationsbyer ofte Krav om Arbejdskraft. Det gælder derfor om at faa organiseret Anvisningen saaledes, at man kan dirigere den ledige Arbejdskraft fra f. Eks. Horsens eller Hovedstaden ud til de Steder, hvor man har Brug for Arbejdskraft.

Naar vi derfor rundt omkring i Landet faar oprettet Kontorer, hvortil der fra de stedlige Afdelinger af Arbejdsløshedskasserne gives tilsvarende Indberetninger, saa vil man være i Stand til at flytte den ledige Arbejdskraft, som har ophobet sig et enkelt Sted, derhen, hvor man mangler Arbejdskraft.

Det er naturligvis ikke hermed Meningen, at den offentlige Arbejdsanvisning skulde praktiseres saaledes, at Anvisningskontoret dirigerede den ledige Arbejdskraft mod sin Vilje til Arbejde langt fra sin Familie, til andet end vanligt Erhverv og til lavere Løn end hidtil oppebaaren. Jeg skal ikke i Aften komme nærmere ind herpaa, da det vil føre for vidt, tilmed da det jo foreløbig kun er den københavnske Gren af Anvisningen, det gælder om at faa organiseret saa hensigtsmæssigt som muligt.

Det skal fremhæves, at der baade fra Ledelsens og Tilsynsraadets Side er den ærligste Vilje til at faa det bedst mulige ud af Institutionen; vi haaber derfor ogsaa, at Bestyrelserne for Arbejdsløshedskasserne efter bedste Evne vil bidrage til, at dette lykkes.

Der vil blive taget alt skyldigt Hensyn til den enkelte Kasses og det enkelte Medlems Forhold — man vil ikke anvise en gift Mand, der er bosiddende i Hovedstaden, Arbejde ovre paa den jyske Hede — og Faren for Misbrug i saa Henseende vil neppe være overhængende, saameget mindre som der i den øverste Ledelse sidder en Mand, der er udgaaet fra Deres egen Lejr«.

Dirigenten takkede derefter Anvisningsdirektøren for det orienterende Foredrag og bemærkede, at der ganske rigtigt hidtil havde været set med nogen Skepsis paa det offentlige Anvisningskontor og Udjævningen heraf vilde jo i høj Grad afhænge af, hvem der kom til at lede Anvisningen. Han udtalte endvidere, at man hele Tiden i Nævnet havde været enige om, at den faglige Anvisning var at foretrække. Arbejdsgiverne havde jo hidtil været utilfredse med Kassernes Anvisning og det kunde jo tænkes, at de nu troede, de vilde vinde noget ved den nye Ordning, og man maatte haabe at de ikke blev skuffede.

For Kassernes Vedkommende vilde det jo være af overordentlig stor Betydning, hvem der kom til at lede Anvisningen, om der ude i Landet sattes Mænd, som var fuldt fortrolige med Arbejdernes Tankesæt og de Forhold, som gør sig gældende indenfor Arbejdernes Lejr. Hr. Johansen oplyste ogsaa, at paa flere Møder med Direktoratet var Sagen drøftet og man var kommen til den Erkendelse, at daglige Meddelelser var at foretrække og samtlige Styrelser havde gennem Arbejdsløshedsinspektoratet faaet tilsendt det Materiale, som Anvisningsdirektoratet havde tænkt sig at anvende hertil. Af den udsendte Redegørelse vilde det ses, at Nævnet foretrak Kortsystemet. Den daglige Meddelelse besad den store Fordel, at Arbejdet

lettere lod sig udføre for en enkelt Dag end at have det 6-dobbelte Arbejde en Gang om Ugen og der sparedes tillige at give Meddelelse om de Medlemmer, der ikke var gaaet i Arbejde. Dirigenten opfordrede til Slut at rette Forespørgsel til Direktøren, idet han henviste den egentlige Diskussion om det Materiale, der skulde benyttes, til Mødets 2. Afdeling.

Der blev derpaa af enkelte Bestyrelsesmedlemmer bemærket, at Forholdene i de af dem repræsenterede Kasser, som nærmere vilde være at omtale senere — vare saaledes, at man frygtede for, at det mere Arbejde, som Anvisningsloven paalagde Kasserne, vilde blive saa omfattende og medføre saa betydelige Udgifter, at Nytten af Arbejdsanvisning ikke stod i Forhold hertil. De forespurgte derhos om Anvisningen skulde drives saaledes, at den Mand, som var vant til en højere Løn i København og som blev tilbudt Arbejde f. Eks. i Korsør, vilde blive berøvet sin Understøttelse, hvis han ikke modtog den tilbudte Plads.

Endvidere *om* man skulde til- og framelde en Mand, som kun havde nogle faa Timers Arbejde daglig.

Om der skulde anvises i Nummerorden.

Hvorledes man vilde stille sig, naar en Arbejdsgiver henvendte sig om Arbejdskraft til det offentlige Kontor, og, forinden dette havde skaffet Arbejdskraften, selv havde faaet denne, hvorved Pladsen altsaa var optaget, naar Arbejdskraften fra det offentlige Kontor kom.

Et Bestyrelsesmedlem udtalte ogsaa Frygten for, at Arbejdsgiverne skulde udgive Parolen om, at Arbejdsgiverorganisationens Medlemmer kun maatte benytte de offentlige Anvisningskontorer.

Ligeledes udtaltes Frygt for, at Arbejderne ingen Indflydelse skulde faa paa Ledelsen af de lokale Kontorer.

Endvidere forespurgtes, hvorledes den offentlige Anvisning vilde stille sig overfor Krav om Arbejdskraft til Pladser af kort Varighed.

Og endelig om, hvad man skulde gøre, naar man ikke var i Stand til at besvare alle Spørgsmaalene paa Kortene.

Paa de forskellige Henvendelser svarede Anvisningsdirektøren:

Det havde Interesse for ham at høre de forskellige Medlemmers Udtalelser om Forholdene indenfor de enkelte Kasser, idet der fra Anvisningskontoret sikkert vilde blive taget alle mulige Hensyn til Kassernes særlige Forhold. Naar der var anket over, at det Arbejde, der paalagdes Kassernes Ledelse, vilde overstige dens Kræfter, saa maatte det jo i hvert Tilfælde være langt lettere daglig at give en Meddelelse, selv for Folk, der var beskæftiget ved deres Haandværk eller andet Erhverv, end at give en ugentlig Meddelelse. Meddelelse om, hvem der var gaaet i Arbejde, skulde gives paa en dertil særlig indrettet Seddel, hvorpaa der kunde anføres alle de, der den paagældende Dag havde faaet Arbejde.

I sine første Udtalelser mente Direktøren at have gjort opmærksom paa, at man ikke kunde dirigere en Mand, som var knyttet til en By med stærke Baand, hen til en anden By eller fra By til Land.

Det vil ogsaa i Fremtiden blive Arbejdsløshedskasserne, der skal skønne over, hvorvidt der er Ret til fortsat Understøttelse, saafremt en Arbejder nægter at overtage et af et offentligt Anvisningskontor anvist Arbejde. Arbejdsanvisningens Kontorers Ledelse vil sikkert ikke udsætte sig for at blive underkendt af Arbejdsløshedsnævnet ved at anvise en Mand — mod sin Vilje — i Plads i en anden By og under Forhold, hvor han med Rette kunde nægte at gaa i Arbejde.

Det vilde selvfølgelig være urimeligt at give ny Fra- og Tilmelding for den Mand, der fik nogle faa Timers Arbejde en enkelt Dag, selv om han mistede Understøttelsen for hele Dagen.

Med Hensyn til Nummerorden da maatte det naturligvis være en Regel, at for saa vidt de Arbejdssøgendes

Kvalifikationer var lige, saa gik den, der først var tilmeldt, først i Arbejde, men ellers gjaldt det jo, som tidligere sagt, om at faa rette Mand paa *rette* Plads.

Man kunde ikke tænke sig, at en Arbejdsgiver, der først henvendte sig til et offentligt Kontor om Arbejdskraft, selv vilde antage denne uden først hos Kontoret at forespørge, hvorvidt man derfra sendte den ønskede Arbejdskraft eller ej; skulde et saadant Tilfælde indtræffe, maatte man selvfølgelig kræve, at vedkommende Arbejdsgiver udredede alle de deraf flydende Udgifter.

Han var ikke ked af, om Arbejdsgiverne udgav Parolen om, at der kun matte benyttes offentlige Anvisningskontorer, thi dette vilde betyde, at der kunde anvises mange Pladser, hvilket ogsaa var en Fordel for Arbejdsløshedskasserne.

I Mønstervedtægten havde man henstillet, at Byraadene lod de stedlige Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer foretage Indstillingen til de lokale Bestyrelser, hvorimod Formanden i Henhold til Loven hverken maatte være Arbejdsgiver eller Arbejder.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Varigheden af Arbejdet, hvor Anvisning finder Sted, skulde det jo være en Fordel ved de offentlige Kontorer, at disse kan faa Oplysninger om samtlige Forhold Arbejdet vedrørende hos Arbejdsgiverne, forinden man sendte en Arbejder i Plads. Det var en Selvfølge, naar der til Kontoret i København kom Krav om Arbejdskraft f. Eks. fra Horsens for saa faa Dage, at det ikke kunde betale sig for en Mand at rejse fra København til Horsens, vil man ikke sende en Mand herfra. Men naar Anvisningskontorerne bliver organiseret over hele Landet, vil Centralkontoret altid vide, hvor den ledige Arbejdskraft findes, og være i Stand til at sende den efterspurgte Arbejdskraft fra den nærmest liggende By.

Saafremt Arbejdsløshedskasserne ikke var i Stand til helt at udfylde Kortene, kom man ikke i nogen Forlegenhed ved ikke at besvare alle Spørgsmaalene. Navne, Bopæl og Brancher vilde man dog sikkert altid kunne opgive.

Dirigenten rettede atter en Tak til Anvisningsdirektøren, hvortil Forsamlingen sluttede sig ved at rejse sig, og Direktøren forlod derefter Mødet. Repræsentanterne fortsatte med Drøftelsen af, hvilket System man vilde have, at Kasserne skulde benytte ved Indsendelse af Meddelelser til Centralarbejdsanvisningskontoret, og der vedtoges følgende Resolution:

De forsamlede Hovedbestyrelser udtaler sin Tilslutning til Benyttelsen af Kortsystemet med daglig Indsendelse til Centralanvisningen i Modsætning til de i Loven forlangte Ugelister, og idet man henstiller til det af Kasserne valgte Udvalg at søge gennemført de Ændringer, der fra Kassernes Side maatte ønskes, anbefaler man samtlige Kasser, der maatte se sig i Stand dertil, at indrette sig paa Benyttelsen af Kortsystemet.

Lønbevægelser og Konflikter.

To Andet-Varsler om Lock-out.

Onsdag den 22. Juli 1914 afsendte Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening efterstaaende Lock-out-Varsler i Tilslutning til de to Første-Varsler af 14. Juli:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark!

I Tilslutning til vor Skrivelse af 14. ds tillader vi os herved at meddele, at Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg i Dag enstemmig har givet Tilladelse til, at der Fredag Morgen den 31. ds. ved den normale Arbejdstids Begyndelse iværksættes Lockout over samtlige hos Medlemmer af Entreprenørforeningen beskæftigede Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, forsaavidt der ikke, forinden er opnaaet en for Entreprenørforeningen og os tilfredsstillende Ordning af Konflikten hos Firmaet Hoffmann, Sønner & G. Løssl ved Arbejdet i Esbjerg Havn.

Vi undlader ikke at tilføje, at Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg er villigt til ved fornyede Forhandlinger, forsaavidt det ærede Forretningsudvalg maatte ønske saadanne, at medvirke til Tilvejebringelsen af en fredelig Løsning af Uoverensstemmelsen.

P. F. V.
S. C. Hauberg.

Hjalmar V. Elmquist.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Tilslutning til vor Skrivelse af 14. ds. tillader vi os herved at meddele, at Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg i Dag enstemmig har givet Tilladelse til, at der Fredag Morgen den 31. ds. ved den normale Arbejdstids Begyndelse iværksættes Lockout overfor samtlige hos Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgiverne indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark, beskæftigede Medlemmer af De samvirkende Fagforbund med følgende Undtagelser:

a) Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Medlemmer,
b) de hos Foreningen af industrielle Reparationsværksteder beskæftigede Smede og Maskinarbejdere,
c) de ved Gas- og Vandledningsarbejde beskæftigede Arbejdere,
d) de ved Hestebeslag beskæftigede Smede
e) de til Pasning af Heste nødvendige Arbejdere,
f) de hos Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab beskæftigede Arbejdere og
g) de hos Dansk Maalerfabrik beskæftigede Gørtlere og Arbejdsmænd,

forsaavidt der ikke forinden er opnaaet en for Sammenslutningen og os tilfredsstillende Ordning af Konflikterne vedrørende Snedkerne paa Helsingør Skibsværft og Traadlosningen hos Aktieselskabet Nordiske Kabel- og Traadfabriker i Middelfart.

Vi undlader ikke at tilføje, at Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg er villigt til ved fornyede Forhandlinger, forsaavidt det ærede Forretningsudvalg maatte ønske saadanne, at medvirke til Tilvejebringelsen af en fredelig Løsning af Uoverensstemmelserne.

P. F. V.
S. C. Hauberg.

Hjalmar V. Elmquist.

Arbejdsmændene paa Bøgager Teglværk. Den 12. Juni afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af at *Bøgager Teglværk* ved Vejle havde antaget en Del Polakker, som blev aflønnet paa en Maade, der ikke var i Overensstemmelse med den Overenskomst, som existerer mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Teglværksforeningen.

Det viste sig imidlertid ved Mødet, at der i Realiteten kun var ringe Forskel paa den Løn, Polakkerne fik, og paa den, de skulde have efter Overenskomsten, saa det vilde have været let at komme til Enighed om denne Sags praktiske Side, men principielt holdt Arbejdsgiverne paa, at Polakkerne ikke var underkastet den nævnte Overenskomst.

Mødet endte derfor resultatløst og Sagen maatte afgøres ad retslig Vej. Skridt i saa Henseende blev dog aldrig foretaget, da næsten alle Polakkerne Tid efter anden har forladt eller er bleven afskediget fra Teglværket, af hvilken Grund Sagen indtil videre ganske har tabt sin Aktualitet.

Sukkervarearbejderne hos Fabrikantforeningen. Efter meget langvarige Forhandlinger afsluttede *Sukkervare-, Chocolade- og Bisquitarbejdernes Forbund* den 18. Juni Overenskomst med *Foreningen af Danske Chocolade- og Sukkervarefabrikanter.* Hovedorganisationerne var repræsenteret ved en Del af Møderne.

Der var navnlig Strid om tre Spørgsmaal. Fabrikanterne vilde have indført Timelønssystemet i Stedet for Ugelønssystemet med Betaling for Helligdage. Fabrikanterne vilde ogsaa af med forskellige Garantier ved Akkordarbejde, og de modsatte dem endelig Indførelsen af Tillidsmandsinstitutionen. Paa alle disse Punkter fik Sukkervarearbejderne dog gennemført deres Krav.

Samtidig ansattes Svendenes Lønsatser, som før var 25—26—30 Kr. til 25—27—31 Kr., og de unge mandlige ufaglærte Arbejdere, som forhen fik 19 og 20 Kr. i Alderen fra 18—20 Aar fik deres Løn ansat til 20 Kr. straks. Lønsatserne efter 20 Aar, som før var 22—24—25 Kr., fastsattes til 22—25—26 Kr. for denne Gruppe af Arbejdere.

Kvindernes Løn, som før var 10—11—12 Kr., forhøjedes til 11—12—13—14 Kr.

Overenskomsten fik tilbagevirkende Kraft til 1. Maj 1914 og udløber tidligst 1. Februar 1916.

Sukkervarearbejderne paa »Elvirasminde« i Aarhus. Sukkervare-, Chocolade- og Bisquitarbejdernes Forbund har afslnttet Overenskomst med Fabrikant *F. Clausen*, Indehaveren af Fabriken »Elvirasminde« i Aarhus, til 1. Februar 1918.

Denne Overenskomst har samme Indhold som Overenskomsten af 18. Juni mellem Forbundet og Foreningen af danske Chocolade- og Sukkervarefabrikanter, men da sidstnævnte Overenskomst udløber den 1. Febr. 1916 indeholder Overenskomsten med »Elvirasminde« tillige en Bestemmelse om, at den i Overenskomstperioden til 1918 undergaar saadanne Forandringer, som Overenskomsten, der er gældende for Fabrikantforeningen, maatte undergaa.

Syerne i Aarhus. Syernes Forbund har faaet Sanktion til at opsige Priskuranten hos Firmaet Møller og Christensen til Udløb 1. November. Ca. 50 af Forbundets Medlemmer ønsker Forhøjelser, navnlig paa de nugældende Besætningspriser.

Træindustriarbejderne hos Firmaet A. L. Johansen & Søn i Kolding. For nogen Tid tilbage rejste Arbejderne hos ovennævnte Firma Lønkrav i Overensstemmelse med Løfteparagrafen i den bestaaende Overenskomst, men det hele der kom ud heraf var, at der blev indrømmet en Mand, som stod paa 39 Øre 1 Øres Tillæg til Timelønnen. Forbundet tog derefter fat og forlangte Mægling, men da det heller ikke her lykkedes at naa til Enighed, gav Forbundet under 18. og 22. Juni Strejkevarsler, hvorefter Arbejdet vilde blive standset den 3. Juli. Den 30. Juni fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og her fremkom der et Tilbud om 15 Øre i Tillæg til Timelønnen til Fordeling blandt 16 Medlemmer. Dette Tilbud var dog uantagelig, og da det ikke var muligt at faa et bedre, endte Mødet uden Resultat. Arbejdet blev derefter, som bebudet, nedlagt den 3. Juli. Den 16. Juli samledes Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne atter, og efter flere Timers Forhandling kom der et Tilbud om at yde 15 strejkende Arbejdere 32 Øre pr. Time til Fordeling. Dette Tilbud blev modtaget og Strejken er derefter hævet fra Mandag den 20 Juli.

Kongresser.

Dansk Slagteriarbejderforbund afholdt sin 13. ordinære Kongres i Odense den 21. og 22. Juni i Folkets Hus i Odense.

120 Delegerede repræsenterende over 3000 Medlemmer fra 64 Afdelinger havde givet Møde. Desuden var *Briskerud* fra Norge, *Ahlstrøm* fra Sverrig og *Max Fiedler* fra Tyskland mødt som Gæster.

Beretningen.

Der er forløbet 3 Aar, siden Slagteriarbejderforbundet holdt sin forrige Kongres, og for dette Treaars-Arbejde forelaa der for Kongressens Medlemmer en udførlig trykt Beretning. Dels ved skematiske Tabeller og dels ved grafiske Tegninger er Fremgangen i de forløbne Aar vist, og i Texten gøres der grundigt Rede for de Hovedspørgsmaal, som har beskæftiget Organisationen siden 1911.

Formanden, *Vald. Hartmann,* trak i sin Beretningstale Hovedlinierne op for Virksomheden, som viser stadig Fremgang og gode Resultater.

Fra 1911 til 1914 har Dansk Slagteriarbejderforbund haft meget stærk Fremgang i Antallet af Medlemmer. Dette er voxet fra 1518 til 3044, altsaa mere end fordoblet. Af Medlemmerne er ca. 400 Kvinder.

Forbundet tæller nu 64 Afdelinger mod 47 i 1911. Der findes en Afdeling i alle Byer, hvor der er Svineslagterier. Desuden findes i København og de større Provinsbyer Afdelinger for Slagtersvende. Med Hensyn til Organiseringen af disse

sidste er der dog endnu langt tilbage. Disse Svende, som arbejder hos private Mestre, ofte enkeltvis, synes at have umaadelig svært ved at begribe, at deres Plads er blandt de øvrige organiserede Arbejdere.

I den treaarige Periode er Lønnen og Arbejdsvilkaarene forbedret for samtlige Medlemmer af Forbundet.

Ved Andelsslagterierne var den gennemsnitlige Ugeløn i 1911 23 Kr. 48 Øre. I 1914 var den 26 Kr. 65 Øre, altsaa en Stigning paa 3 Kr. 17 Øre eller 13,5 pCt.

Ved Privatsvineslagterierne var den gennemsnitlige Ugeløn i 1911 23 Kr. 32 Øre. I 1914 var den 27 Kr. 20 Øre, altsaa en Stigning paa 3 Kr. 88 Øre eller 16,6 pCt.

I Gennemsnit giver det en Lønstigning for alle Arbejdere paa ca. 3½ Kr. om Ugen eller absolut set paa omtrent 200 Kr. om Aaret pr. Arbejder.

For Kvinder, som er beskæftiget paa Svineslagterierne, er Gennemsnitslønnen fra 1911—14 steget fra ca. 14 Kr. til 17 Kr., altsaa med 3 Kr. om Ugen eller 20 pCt.

Forbundets Formue udgjorde den 1. Januar 1911 ca. 45,000 Kr., den 1. Januar 1914 ca. 60,000 Kr. Der er altsaa en Fremgang paa 15,000 Kr., hvilket viser, at Forbundet financielt set ogsaa har haft god Fremgang i det forløbne Treaar.

Med de organiserede Kødarbejdere i en Række Lande er der indgaaet en Overenskomst, som skal garantere saavel moralsk som økonomisk Støtte i Tilfælde af større Konflikter i et af Landene. Overenskomstens Ordlyd blev vedtaget paa en Konference i Dresden i 1913 i Overensstemmelse med det Forslag til Overenskomst, som var udarbejdet af det danske Forbund.

Den internationale Sammenslutning har Kontor i Berlin og ledes af Formanden for det tyske Forbund.

Efter Formandens Beretning fulgte en længere Diskussion, hvori en lang Række Talere deltog. Gennemgaaende var der stor Tilfredshed med Forbundets Virksomhed, og den aflagte Beretning blev enstemmig godkendt af Kongressen.

Kongressens Vedtagelser.

Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund forkastet med alle Stemmer mod en.

Foruden en Del mindre væsentlige Lovændringer toges der paa Kongressen følgende Beslutninger:

Strejkeunderstøttelsen hævedes fra 10 Kr. pr. Uge til 14 Kr. for heltbetalende og fra 6 Kr. til 8 Kr. for halvtbetalende. Desuden udbetales 1 Kr. ugentlig pr. Barn.

Begravelseshjælpen fastsattes til 500 Kr. for Mænd og 250 Kr. for Kvinder, forhen henholdsvis 400 Kr. og 200 Kr.

Med Hensyn til Revisionen af Forbundets Regnskaber vedtoges et stillet Forslag, hvorved der gives Revisorerne Bemyndigelse til, om fornødent, at tilkalde autoriserede Revisorer, ligesom Forbundets egne Revisorer ikke alene talmæssigt, men ogsaa kritisk, skal gennemgaa Regnskaberne. Ligeledes fik Forbundets Revisorer Adgang til Kongressen, men uden Stemmeret.

Med Hensyn til Arbejdstidens Forkortelse vedtoges en Resolution, som paalagde Lønudvalget ved de kommende Forhandlinger at sætte Forbundets største Kraft ind paa en Forkortelse af Arbejdstiden.

Paa Grund af Forbundets stærke Vækst og det forøgede Arbejde blev det vedtaget at ansætte en tredie Mand paa Kontoret som Sekretær. Forbundets faste Funktionærer er nu: *Valdemar Hartmann,* Formand, *Henrik Andersen*, Hovedkasserer, og *J. P. Christensen*, Sekretær. De to førstnævnte genvalgtes paa Kongressen, den sidstnævnte nyvalgtes. Alle tre Funktionærer lønnes med 2500 Kr. om Aaret. Hidtil var Lønnen 2000 Kr.

Forbundets næste Kongres afholdes i København 1917.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 ❋ KØBENHAVN DEN 1. AUGUST 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Lock-out-Situationen. Forgylderne i Aarhus. Kuskene i Randers. Malerne paa Skibsværfterne. Møllerne paa Slotsmøllen i Nyborg). Arbejdsgivernes Centralisation og vor. Udlandet. Smaa Meddelelser.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juli 1914.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. August 1914.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lock-out-Situationen.

Efter at Arbejdsgiverforeningen i de to Lock-outvarsler, som er gengivet i forrige Nr. af »Arbejderen«, som Slutningsbemærkninger havde anført, at man var villig til at deltage i Forhandlinger om Losningskonflikten i Middelfart, Havnekonflikten i Esbjerg og Snedkerkonflikten i Helsingør, inden Lock-outerne iværksattes, meddelte De samvirkende Fagforbund, at Arbejderne ikke modsatte sig saadanne Forhandlinger, men Opmærksomheden henledes samtidig paa, at der var flere andre løbende Konflikter, som naturligt burde bringes ud af Verden med det samme, hvis man da vilde undgaa Udsigten til større Konflikter i den allernærmeste Fremtid.

Arbejdsgiverforeningen erklærede sig villig til at tage hele den faglige Situation op til samlet Behandling, og Repræsentanter for Hovedorganisationerne aftalte derfor Fællesmøder om en Række Sager.

I Dagene den 25. og 27. Juli lykkedes det derefter at faa Forslag til Overenskomster i Pottemagerfaget, Forgylderfaget og Bogbinderfaget udarbejdet, og 2 Snedkerkonflikter i Horsens og Kolding bragtes ogsaa ud af Verden.

Den 28. toges selve Lock-out-Aarsagerne derpaa op til Behandling, og om Skibssnedkerkonflikten i Helsingør kom man til Rette. Middelfart-Sagen blev derimod udsat indtil videre, og der toges fat paa Havnekonflikten i Esbjerg. Da den ikke var sluttet om Morgenen den 30. Juli, traadte Forligsmanden Kontorchef *K. Riis-Hansen* til, og hen paa Dagen udvirkede han, at Lock-outen udsattes til Tirsdag Morgen den 4. August.

Forhandlingerne om Esbjergkonflikten fortsattes derpaa.

Forgylderne i Aarhus. Forgylderforbundet dannede den 7. Juni i Aar en Afdeling i Aarhus. En Fabrikant *Damgaard*, hos hvem de paagældende nyorganiserede Arbejdere hovedsagelig var beskæftigede, besvarede straks dette Skridt fra Arbejdernes Side med at melde sig ind i Kristelig Dansk Fællesforbund og han selv og Fabrikens 2 Formænd begyndte nu en hidsig Agitation for at faa Arbejderne til at overgaa fra Forgylderforbundet til den kristelige Forening. Da dette ikke lykkedes lock-outede han alle sine Arbejdere i Dagene fra den 22. til 26. Juni og antog samtidig kristelige Arbejdere.

Forbundet har forsøgt at forhandle sig til Rette med Fabrikanten, men Forsøget er glippet, fordi han for

det første ikke vil have at Kvinderne maa være organiserede og for det andet forlangte han at Forbundets Medlemmer skulde forpligte sig til at arbejde sammen med de »kristelige«.

Kuskene i Randers. Overenskomsten af 2. Decbr. 1912 mellem Foreningen af Arbejdsgivere og Kuskenes Fagforening i Randers blev af sidstnævnte opsagt til Udløb den 1. Marts i Aar, og da der ingen ny Overenskomst var bleven oprettet, blev Sagen behandlet ved et Fællesmøde i København den 27. Marts. Dette Møde endte ogsaa resultatløst, men kort efter enedes man paa Hjemstedet, og den 1. April afsluttedes en Overenskomst gældende til 1. Marts 1916.

Ugelønnen, som før var 21 Kr. i de 8 Sommermaaneder og 19 Kr. i de 4 Vintermaaneder, forhøjedes straks henholdsvis til 22 Kr. 50 Øre og 20 Kr. 50 Øre og den 1. Marts 1915 forhøjes disse Satser til 23 og 21 Kr.

Maanedslønnede ugifte Kuske fik Lønnen forhøjet med 5 Kr. til 50 Kr. om Sommeren og 45 Kr. om Vinteren.

Overarbejdsbetalingen forhøjedes fra 40 Øre til 50 og 60 Øre og forskellige Tillægsbetalinger eller andre Emolumenter fastsattes samtidig.

Malerne paa Skibsværfterne. Medens Malerforbundet i Danmark i en Række af Aar har haft faste Priskuranter paa Burmeister & Wains Skibsværft, Københavns Flydedok og Helsingørs Skibsværfter har de øvrige Skibsværfter i Landet arbejdet efter mere tilfældige Lønningsmaader.

Paa Frederikshavns Skibsværft var det blevet Skik og Brug at Malerarbejdet udførtes af ikke-faglært Arbejdskraft til lavere Lønninger, end der betaltes Malersvendene for saadant Arbejde. Dette Forhold paaklagede Malerforbundet, og Sagen kom derfor til Forhandling med Repræsentation fra Hovedorganisationerne den 2. Juli.

Dette Møde resulterede i, at C. Axelsens Jernstøberi og Skibsværft, Ring Andersens Staalskibsbyggeri, R. Møllers Skibsværft, P. Stuhrs Maskin- og Skibsbyggeri og Frederikshavns Værft og Flydedok forpligtede sig til at betale de Arbejdsmænd, der udfører Malerarbejdet ombord i Skibe, med de i Prislisten af 6. Februar 1914 over Udførelsen af Malerarbejde paa Skibe fastsatte Akkordpriser.

Sagen var dermed ordnet til Malerforbundets Tilfredshed.

Møllerne paa Slotsmøllen i Nyborg. Dansk Mølleriarbejderforbund, som i lange Tider har været i Lønkonflikt med Møller H. Chr. Jacobsen, der ejer Slotsmøllen i Nyborg, har, efter en effektiv Blokade af Møllens Produkter, opnaaet at faa Molleren til at indgaa paa en Overenskomst. Den blev afsluttet den 23. Juni og gælder til 1. April 1916.

Lønnen fastsattes til 24 Kr. for Valsepassere og til 22 Kr. for andre Møllepassere og Kuske. Overarbejde betales med 50 Øre i Timen. Arbejderne er forsikret mod Ulykkestilfælde fra den Dag Ulykken sker.

Arbejdsgivernes Centralisation og vor.

Den 20. Juni og følgende Dage afholdt Arbejdsgiverforeningen for den tyske Træindustri (Snedkerfaget) sin aarlige Generalforsamling i München.

Man drøftede først og fremmest Organisationens Stilling til Overenskomstspørgsmaalet. Til næste Aar udløber Overenskomster for 4211 Arbejdsgivere med godt 40,000 Arbejdere i 44 tyske Byer. Fra alle Sider var man enig om, at der »allerede er gjort saa store Indrømmelser overfor Arbejdsgiverne, at man nu er naaet til den Grænse, som Konjunkturerne sætter, i mange Tilfælde er den endog overskredet«. Debatten sluttede med Vedtagelse af følgende Resolution:

»Repræsentanterne for Arbejdsgiverne i de Byer, hvis Overenskomster med Arbejderne udløber i Aarene 1914—16, ere alle enige om, at Indrømmelserne til Arbejderne allerede har overskredet Grænsen for, hvad der er muligt at give. De vil derfor hellere tage Følgerne af et Afslag paa eventuelle Krav end gaa ind paa yderligere Fordringer.

Arbejdsgiverforeningen for den tyske Træindustri tiltræder denne enstemmige, uomstødelige Beslutning af Byernes Repræsentanter og er sikret virksom moralsk og materiel Understøttelse fra de tyske Arbejdsgiverforeningers Forbund og dermed alle Tysklands Arbejdsgivere«.

Der findes blandt de organiserede Arbejdere naive Mennesker, som tror, at Arbejdsgivernes Centralisation blot er en Følge af vor, og at Arbejdsgiverne ikke vilde have centraliseret deres Organisationer, om ikke vi havde centraliseret vore. Disse Kammerater bør studere ovenstaaende Resolution meget nøje.

De tyske Arbejderes Forbund har hidtil ikke været centraliseret i denne Forstand. Deres Samvirksomhed og gensidige Støtte under Lønkampe har hidtil været af fuldstændig frivillig Karakter. Men desuagtet har Arbejdsgiverne altsaa deres Centralisation fuldt færdig og kan tilsige den enkelte Industri »moralsk og materiel Understøttelse fra alle Tysklands Arbejdsgivere«.

Efter at ovenstaaende Resolution er bleven vedtaget, har den tyske Fagkongres (forøvrigt ogsaa i München) vedtaget Regler for obligatorisk Støtte, Forbundene imellem, under store Konflikter. Arbejderne staar dermed ogsaa rustede til at tage Kampen op, og det staar til Fremtiden at vise, hvorledes det vil gaa med de tyske Snedkermestres »enstemmige, uomstødelige Beslutning«.

Udlandet.

Fra Japan.

Af Japans statistiske Aarbog, der nylig er udkommen, skal vi her fremdrage en Række interessante Oplysninger. Landets Befolkning tiltog fra 1899—1910 fra 44,270,495 til 50,984,844. Af disse boede 38,843,905 i Kommuner med under 5000 Indbyggere. Antallet af Virksomheder med elektrisk Kraft steg fra 456 med 44,252 Kilowatt' Forbrug i 1903 til 1153 med 344,023 Kilowatt' Forbrug i 1911. Antallet af elektriske Motorer i Brug steg i det samme Tidsrum fra 563 til 11,248 med 44,055 Hestekræfter. I Aaret 1911 var der installeret elektrisk Lys i 1,051,569 Lejligheder. Antallet af Gasværker steg i Tiden fra 1901 til 1912 fra 2 til 61; den i disse Værker anlagte Kapital steg i samme Tid fra 2,8 Mill. til 51,2 Mill. Yen (1 Yen = 100 Sen = 1 Kr. 80 Øre.)

Om Arbejdslønnen er der kun givet tarvelige Oplysninger. Efter disse beløber den gennemsnitlige Dagløn sig i Aarene 1900—1911 for Tømrere til: 54—83 Sen, Stenhuggere 61—94 Sen, Teglværksarbejdere 45—73 Sen; Tapetopsættere 50—75 Sen, Bødkere 43—65 Sen, Træskomagere 40—58 Sen, Skomagere 47—65 Sen, Sadelmagere 47—70 Sen, Kuske 47—69 Sen, Skræddere (japansk Klædedragt) 39—58 Sen, (evropæisk Klædedragt) 56—85 Sen, Smede 48—70 Sen, Papirarbejdere 32—41 Sen, Tobaksarbejdere 43—59 Sen, Sættere 35—54 Sen, Trykkere 34—50 Sen, Skibstømrere 56—86 Sen, Gartnere 52—83 Sen, Landarbejdere 30—42 Sen for mandlige og 19—25 Sen for kvindelige Arbejdere. For mandl. Tjenestefolk steg Maanedslønnen i det samme Tidsrum fra 2,72 til 4,65 Yen, for Tjenestepiger fra 1,56 til 3,12 Yen. Tjenestekarle erholdt 32,13—49,81 Yen og Piger 17,06—29,94 Yen om Aaret. I 81 industrielle Statsvirksomheder beskæftigedes i Aaret 1912—13: 93,546 Personer mod 13,961 i Aaret 1905—06. Disse fik i Gennemsnit 75 Sen pr. Dag for mandl. og 31 Sen for kvindel. Arbejdere. De første havde i Gennemsnit 315 (!) Arbejdsdage à 10,4 Timer og de sidste 272 Arbejdsdage à 9,7 Timer.

I 14,288 private industrielle Virksomheder var i 1911 beskæftiget ialt 793,885 Arbejdere og 162,771 Hjælpearbejdere. Blandt de sidste findes 40,412 Kvinder, altsaa en Fjerdedel, og blandt de første derimod 476,497; altsaa er langt over Halvdelen af

alle som kvalificerede gældende Arbejdere Kvinder. Gennemsnitslønnen steg fra 1900—1911 for mandl. Arbejdere over 14 Aar fra 19 til 25 Sen, for Arbejdere under 14 Aar fra 14 til 19, henholdsvis fra 10 til 14 Sen. Af hver 100 der beskæftiges er 60 Koner eller Piger. I Gennemsnit faldt der aarlig paa hver Beskæftiget 299 Arbejdsdage à 11 Timer.

For de vigtigere Industrier er de tilsvarende Opgivelser følgende:

Industri	Virksomheder med Motordrift	Virksomheder uden Motordr.	Beskæftigede mandl. Arb.	Beskæftigede kvindl. Arb.	Beskæft. mndl. Hjælpearb.	Beskæftigede kvindl. Hjælpearb.	Gennemsnitsl. over 14 Aar mndl.	Gennemsnitsl. over 14 Aar kvindl.	Arbejdsdage pr. Aar	Gennemsnitl. Arbejdstid pr. Dag
Silkeindustri	2546	508	17481	198174	6212	2837	39	26	233	11,5
Spinderi	125	10	19289	81217	1871	385	43	26	314	14,7
Væveri	1475	2330	18725	114077	49	8	44	23	276	10,5
Maskinindustri	303	24	18918	433	1365	154	67	30	313	10,2
Skibs- og Vognbyggeri	61	31	24687	196	2908	206	68	28	282	10,2
Keramisk Industri	156	626	23569	4384	5720	2063	53	25	288	10,4
Papirindustri	115	61	6787	3330	1063	368	44	24	317	14,5
Levnedsmiddelindustri	680	1072	34202	12922	3673	1723	50	25	257	11,0
Bogtryk. Bogbinderi	357	138	16243	2986	270	80	44	21	331	9,5
Metalraffinaderi	39	6	17851	923	6687	412	51	25	305	11,5
Bjergværksindustri	173	44	41470	8001	81483	29496	60	27	333	12,0

Strejken blandt de russiske Naftaarbejdere.

Den offentlige Mening vender sig for Tiden med særlig Styrke mod den russiske By Baku ved de store Naftakilder. De sanitære Forhold i denne By er ganske ubeskrivelige. Til Dato har Byen saagar været stillet udenfor Loven om Fabriksinspektion. I denne afsides Krog af Kæmperiget har Arbejderbefolkningen, der er sammensat af mange forskellige Folkeracer i det hele taget vanskelige Vilkaar overfor den stærkt sammensluttede og enigt optrædende Kapitalistklasse, Syndikatet af Kildeejere.

I tidligere Aar og da særlig i Aarene 1905—1908 har Arbejderbefolkningen i Baku vist, hvad den formaar at udrette. Man kæmpede den Gang med den største Udholdenhed for sine Krav. Baade Ottetimersdagen, Anerkendelse af Arbejderudvalgene og andre vigtige Krav maatte Syndikatet indgaa paa efter lang Tids Kamp. Under alle disse Kampe blev ogsaa Boligspørgsmaalet skudt stærkt i Forgrunden af Arbejderne. Arbejdsgiverne erkendte, at dette Spørgsmaal havde overordentlig stor Betydning og tiltrængte en Løsning meget snart, men de følte sig ikke stærke nok til alene, at hidføre denne. Kommunalbestyrelsen i Baku kommer overhovedet ikke i Betragtning paa Grund af sin endog efter russiske Forhold, usædvanlige Splittelse, og Regeringen indskrænkede sig til en rent formel Anerkendelse af Boligspørgsmaalets Betydning overfor Statsinteresserne. Denne Betydning er naturligvis ganske uomtvistelig. Ikke blot bor flere Gange Titusinder Arbejdere under disse elendige Forhold, og en Katastrofe blandt dem vilde bl. a. være en Ulykke ogsaa for Naftaindustrien. Men denne Arbejderby er bleven et Arnested for alle hærgende Epidemier. Ved hvert nyt Udbrud af Kolera eller Pest er denne vanrøgtede By ved Asiens Grænse en stadig truende Fare for hele Kaukasus, ja for hele Riget. Intet Under, at Arbejderne med stor Styrke bekæmper disse Tilstande.

Da Arbejderbevægelsen i Rusland sløjede af i Aarene 1908—1911, mærkedes dette ogsaa i Baku. Efter en meget intensiv Bevægelse indtraadte

en Stilstandsperiode, som blev yderligere markeret ved en indre Krise i selve Industrien. I Fjor strammede Arbejderne i Baku sig atter op og gennemførte en Maaneds Tid en delvis Strejke, dog uden Resultat. I Aar er Bevægelsen bleven fremskyndet ved, at Pesten rykker nærmere; enkelte Tilfælde er allerede forekommen i Byen. Nu fremkommer der Meddelelse om, at Strejken er udbrudt paany og i 2—3 Dage har bredt sig med Kæmpeskridt. De Strejkendes Antal udgør over 30,000. Hovedfordringerne er: Genindførelse af den tidligere vundne men atter tabte Ottetimersdag, Frihed den 1. Maj og — først og fremmest — en Ordning af Boligspørgsmaalet.

Den socialdemokratiske Gruppe i Dumaen har straks gjort Sagen til Genstand for en Interpellation og kræver Oplysning om, hvilke Foranstaltninger Regeringen har truffet. Kampen følges af alle Parter med den største Opmærksomhed, og det forlyder, at en eller flere høje Regeringsembedsmænd er afsendt til Baku med særlig Fuldmagt.

Franske Understøttelsesforeninger.

Der findes i Frankrig endnu ikke nogen almindelig obligatorisk Socialforsikring saaledes som man kender den i Tyskland, England og flere Lande. Men Franskmanden har en Tilbøjelighed for alle Slags Rente- og Understøttelsesvæsen saa udpræget, at den er blevet Ordsprog. Derved forklares den ellers uforstaaeligt hastige Udvikling af alle Slags Understøttelsesorganisationer i Frankrig, som foregaar, endskønt Fagforeningerne i dette Land ikke har noget almindeligt og omfattende Understøttelsesvæsen. En Del af dem bekæmper endog Understøttelsesvæsenet i Fagorganisationerne.

Derfor er den, som vil forsikre sig og sine mod Sygdom o. l., henvist til de »Gensidige Understøttelsesforeninger« *(Sociétés de secours mutuelles)*. Ved Udgangen af 1911 konstateredes 20,994 saadanne Foreninger. Af disse var 18,304 anerkendt som offentlige Velfærdsinstitutioner. De Foreninger af denne Art, som havde indgivet Beretning, havde 4,503,254 ordinære og 537,481 Æresmedlemmer. Indtægten beløb sig til ca. 94 Mill. Fr., hvoraf 51 Mill. var ordinært Medlemskontingent, 5 Mill. Kontingent fra Æresmedlemmer, 15½ Mill. var Understøttelse og Tilskud af forskellig Slags o. s. v. Af Udgifterne bør fremhæves: Sygehjælp 31 Mill., Understøttelser o. s. v. 8,1 Mill., Begravelsesomkostninger 1,9 Mill., Enke-, Forældreløse- og Alderdomsunderstøttelse 4¼ Mill., Administration 3,6 Mill. Fr. o. s. v. (1 Franc = 71 Øre).

Arbejderorganisation i Chile.

Ogsaa i den sydamerikanske Republik Chile udvikler Arbejderbevægelsen sig hurtigere, end Magthaverne synes om, selv om Bevægelsen naturligvis endnu træder sine Børnesko. Ved Siden af Organisationer af en mer eller mindre udtalt ren faglig Karakter findes navnlig Understøttelsesforeninger af alle Nationer, ogsaa konfessionelle o. l. Enkelte af disse har alt eksisteret i Aartier, medens langt det største Antal er vokset op i det sidste Par Aar. I Aaret 1910 udarbejdede Statens Arbejdsdepartement for første Gang en Oversigt over Arbejderorganisationerne overalt i Landet. Man konstaterede den Gang 433 Organisationer med 65,136 Medlemmer. I Aaret 1913 var disse Tal vokset til henholdsvis 547 og 91,609; paa 3 Aar en Vækst paa ca. 40 pCt. I Aaret 1912 førtes 17 Strejker med 11,154 Deltagere og med en Varighed af 1—58 Dage. Deraf afsluttedes 5 med fuldt Resultat, 8 med delvist og 3 uden positivt Resultat for Arbejderne.

Smaa Meddelelser fra alle Lande.

Textilarbejdere. Medio Juni afholdtes international Textilarbejder-

kongres i Blackpool, England. Tilstede var 88 Delegerede fra 14 Lande. Englændernes Forslag om at ophæve det internationale Strejkefond fandt ingen Tilslutning. Men paa Englændernes Foranledning paalagdes det Ledelsen at foretage statistiske Undersøgelser af Textilarbejdernes Løn- og Arbejdsforhold i de forskellige Lande. Spørgsmaalet om Børnearbejdet vakte gammel Meningsforskel tillive. Hos de Delegerede fra Fastlandet var der udelt Tilslutning til et Forslag om Forbud mod Arbejde af Børn under 14 Aar. Men Englænderne var imod dette Forslag. De fleste af dem var ved en forudgaaende Urafstemning i deres Organisationer forpligtede til at stemme imod! Men de var naturligvis i Mindretal.

Belgien. Den 23. Juni vil der i Antwerpen begynde en Kæmpeproces imod 58 »Strejkeledere«, som i Maj 1912 formentlig skal have foretaget sig Handlinger, der krænkede den personlige Frihed. For ret at komme det af Rhederne saa forhadte Sømandsforbund tillivs har man altsaa ikke blot været 2 Aar om at forberede Anklagen, men er endog gaaet saavidt at søge Vidner og Klagere ved Hjælp af Gadeplakater. Naturligvis har der i stort Antal meldt sig Skruebrækkere, som havde følt sig fornærmet paa det Tidspunkt, da Kampen foregik. Stridens Aarsag var forøvrigt, at Rhederiforeningen havde oprettet et eget Hyrekontor, for at spænde Organisationen og dennes Kontor ud. Anklagen gaar ud paa, at Forbundet har brugt terroristiske Midler og bl. a. underholdt Strejkevagter, som havde til Opgave at mørbanke Skruebrækkerne.

Frankrig. Den faglige Hovedorganisation i Frankrig har ved et Opraab opfordret alle tilsluttede Organisationer til straks at indkalde særlige Møder og der udtale sig til Spørgsmaalene om Arbejdstidens Forkortelse, Frihed Søndag Eftermiddag, Annullering af Loven om den treaarige Tjenestetid og Amnesti for saakaldte faglige og politiske Forseelser, samt at meddele Hovedorganisationen deres Stilling i Løbet af højst 14 Dage. Besvarelserne skal trykkes som Særudgave af Forbundsorganet og være den første store Publikation, som skal efterfølges af yderligere Publikationer af alle Slags og en almindelig Kampagne, som skal kulminere 1. Maj n. A.

— En af de smukkeste Opgaver, det franske Jernbaneforbund har sat sig, er Forsorgen for de Forældreløse. Staten og Jernbaneselskaberne bekymrer sig kun lidet om Børnene af de talrige Jernbanemænd, som hvert Aar maa lade Livet ved Ulykkestilfælde. Derfor har de organiserede Jernbanemænd selv taget Opgaven op og sørger gennem Organisationen saa godt de formaar for de Børn, som efterlades af forulykkede Kolleger. Omtrent 1000 Forældreløse understøttes hvert Aar af Forbundet, som til dette Formaal anvender 10 pCt. af de indkomne Kontingenter eller ca. 80,000 Frcs. aarlig. I det sidste Tiaar er der til dette Formaal udgivet over 1 Mill. Fr. 50 Forældreløse nyder fuldstændig Ophold og Opdragelse i et Forbundet tilhørende Vaisenhus.

Syd-Afrika. Den sydafrikanske Ministerpræsident General Botha udfinder bestandigt nye Midler som Værn imod Arbejderbevægelsens voksende Indflydelse. Efter det Held, Arbejderpartiet havde med sig ved Valget til Enkeltstaternes Parlamenter, bebuder han nu et Lovforslag som skal begrænse disses Magt. Desuden skal Valgretten til Forbundsparlamentet kun tilkomme Personer, som bevisligt har en Formue paa 3600 Kr.

— Fagforeningsforbundet i Transwaal har besluttet at omdanne sig til et sydafrikansk Forbund, altsaa omfattende alle derværende Stater. Forhaabentlig lykkes det straks fra Begyndelsen at faa Tilslutning fra alle derværende faglige Organisationer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juli 1914.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. August 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

EKSPEDITIONS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsledigheden i Juli 1914

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et Nul (0). Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
1. Midten af Maaneden?	
Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der tabt paa Grund af Arbejdsløshed i Maaneden? (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes i Dage om disse?)	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse i Maanedens Løb?	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes medsende dette Skema til det Forbund, hvortil de staar som Afdeling, eller kunne ogsaa selv sende det til Dansk Arbejdsgiverforening, Kjøbenhavn.

Skemaer kan i nærmere Tid erholdes hos Dansk Arbejdsgiverforening, Kjøbenhavn.

Konvolut for 4 Øre (andre Kjøbenhavns Postdistrikter for 3 Øre).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ❋ KØBENHAVN DEN 8. AUGUST 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos Entreprenørerne i Københavns nordre Birk. Lock-outen afblyst.) Udlandet. Arbejdsløsheden i Maj.

Kongresser.

Dansk Smede- og Maskinarbejder Forbund

afholdt sin 13. Kongres i Enghavevejens Forsamlingsbygning, København, i Dagene 1.—4. Juli incl. Foruden Hovedbestyrelsens 13 Medlemmer var 135 Delegerede for 58 Afdelinger, omfattende 13,219 Medlemmer (93 pCt. af Fagets Udøvere) og følgende Gæster til Stede: *A. Knudsen* og *A. Meldgaard*, Norge, *Johan Olav Johanssen* og *I. Svensson*, Sverrig, *H. Saxmann*, Finland, *G. Reichel*, Tyskland, *Leopold Scholz* og *Josef Widenhofer*, Østrig, *Anton Dvoczak*, Ungarn, *Alex. Schlicke*, Formand for det internationale Metalarbejderforbund, *Carl F. Madsen*, De samvirkende Fagforbund i Danmark, *Chr. J. Petersen*, Elektrikerforbundet, *Arn. Nielsen*, Formerforbundet, *G. Andersen*, Jærn- og Metalsliberforbundet, *G. Schou*, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforbundet og *F. Hartmann*, Gørtlerforbundet. De 5 sidstnævnte Forbund staar i Kartel sammen med Smedeforbundet.

Efter Mandaternes Prøvelse og Godkendelse, efter Valg af Kongressens Tillidsmænd og efter at Indledningstaler var holdt aflagde Forbundets Formand, *I. A. Hansen*,

Beretning.

»Paa Kongressen i 1908 kunde jeg konstatere Gennemløbet af en Opgangsperiode, som udtrykte sig i almindelig Tilfredshed med det forløbne Treaars Virksomhed. Kongressen i 1911 dannede en Modsætning hertil; den fulgte efter en Nedgangsperiode, der ogsaa indesluttede Bankkraket, Alberti-Skandalen osv. i sig, foruden den følgende Byggekrise. Disse Forhold skabte megen Uro og en ubehersket Kritik, rettet mod Arbejdernes egne Organisationer. Disse gjorde alt for at tjene den øjeblikkelige Nød, men Oppositionen holdt sig, vistnok støttet fra Overklassens Side. Det hele mundede ud i den spændte faglige Situation Foraaret 1911, hvor Lønbevægelsen omfattede 50—60,000 Medlemmer af De samvirkende Fagforbund. Men den 5-aarige Overenskomst, vi sluttede fra 1. Februar 1911 til 1. Februar 1916 blev af afgørende Betydning.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling lagde her et stærkt og afgørende Lod i Vægtskaalen til Fordel for den fredelige Afgørelse. Denne medførte desuden betydelige Fremskridt. Og det kan ikke bestrides, at i den fredelige Ordnings Fremskridt ligger Garantien for Fremtiden. Ikke ved Katastrofer, men ved solidt Arbejde til Bevægelsens Tarv, naar man at sikre dennes Fremgang paa rette Maade. Det viste sig absolut, at det havde været et taktisk Fejlgreb at tage et stort Slag med Arbejdsgiverne i 1911.«

Efter denne Indledning kom Taleren ind paa en nærmere Omtale af Lønfremgangen i Faget siden en Kongres i 1898 havde vedtaget — eventuelt gennem Kamp — at søge en Minimalløn paa 33 Øre gennemført over hele Landet.

I 1899 var Gennemsnitstimelønnen 33,1 Øre, medens den i Efteraaret 1913 var kommet op paa 44,1 Øre.

Samtidig var Overskudsprocenten, som i 1898 kun var 16 i København og 10 i Provinserne, steget til henholdsvis 25 og 21; for hele Landet var Overskudsprocenten vokset fra 13 til 23 i dette Tidsrum. Omsat i Øre blev *Fortjenesten* gennemsnitlig 37,4 i Timen i 1899, medens den i 1913 er naaet til 54,2 Øre. Med Minimallønnens Forhøjelse den 1. Februar i Aar er der atter sket en betydelig Oprykning af Timelønningerne.

I Begyndelsen af Januar i Aar lykkedes det at faa en Ordning af Daglønsforholdene paa Orlogsværftet, en Ordning, som gjorde det muligt at hæve den Blokade, som i Fællesskab var iværksat af en Række Organisationer imod Statens Orlogsværft pr. 1. Maj 1913. Ved Forhandling med Forsvarsministeren blev der truffet Aftale, hvorefter der fastsattes en Mindstedagløn af 4 Kr. 05 Øre for Haandværkere og 3 Kr. 50 Øre for Arbejdsmænd. Dette betyder pr. Time med en gennemsnitlig Arbejdstid paa 9 Timer 45 Øre for Haandværkere og ca. 39 Øre for Arbejdsmænd. Navnlig for disse sidste betyder Ordningen et væsentligt Fremskridt; eksempelvis fik Daglejerne 10 Øre lagt paa deres i Forvejen ikke ubetydeligt forhøjede Dagløn. — Som De ved, var Arbejdstiden forlænget med 1 Time pr. Dag, samtidig med at Arbejdstiden paa Hærens Værksteder forkortedes fra 10 til 9 Timer, og vi havde selvfølgelig haabet paa, at vi atter skulde erobre lidt af det tabte Terræn tilbage.

Det er endnu ikke lykkedes, men Forhandlingerne om Reglementet er endnu ikke afsluttede. Forsvarsministeren har dog givet Tilsagn om en Række Forbedringer.

Paa Statsbanerne er en Lønforhøjelse gennemført. Den andrager 3,6 Øre — fra 37,4 til 40,8 Øre — for 213 af 231 Mand i København. Aarhus og Nyborg har formentlig naaet samme Forbedringer. Ved Københavns Sporveje er Timelønnen forhøjet fra 56 til 62. Paa De danske Sukkerfabrikker i Provinserne hævedes Minimallønnen fra 38 a 40 til 43 Øre, i Lyngby endda til 45 Øre. Samtidig blev der lagt mindst 3 Øre paa alle Timelønninger, saaledes at Gennemsnittet steg til 46,6; i Lyngby til 52,8 Øre.

Iøvrigt har Lønbevægelsen paa Værkstederne under Sammenslutningen været ganske livlig. Ogsaa i den forløbne Del af 1914 har denne Bevægelse fortsat sig kraftigt. Der er holdt 40 Mæglingsmøder, og ca. 1700 Medlemmer er med i Lønkrav; de 1500 har faaet gennemsnitlig 2,5 Øre lagt til Timelønningerne.

Efter at have berørt den praktiske Ordning af Kontorforholdene, kom Formanden nu ind paa Gennemførelsen af Metalarbejderkartellet, der traadte i Kraft 1. Juli 1912.

»Det er nu tiltraadt af Formerne, Sliberne, Elektrikerne og Gørtlerne. Princippet er den gradvise Sammenslutning til Centralisation. Derfor behøver de gamle kendte Rammer for Organisationerne ikke uden videre at omstødes; vi lægger særlig Vægt paa det økonomiske Fællesskab i Tilfælde af en Krig med Arbejdsgiverne, og dette Fællesskab er etableret og skal nok vise sig at holde under en mulig Katastrofe.

Et næste Skridt bliver Udgivelsen af et fælles Medlemsblad, og dette er allerede under Forberedelse. Endelig ogsaa en Sammenslutning af de forskellige Branchers Arbejdsløshedskasser eller maaske først Virkeliggørelsen af en fælles Kongres. Taleren kom sluttelig ind paa den Indflydelse, disse Forhold mulig maatte faa paa Administrationens Indretning.«

Efter at have omtalt de seneste Begivenheder indenfor den skandinaviske Konferences Omraade, berørte Formanden ogsaa Betydningen af den internationale Sammenslutning, idet han henviste til den 7. internationale Metalarbejderkongres i August i Berlin. Der var her 85 Delegerede for 30 Organisationer med henved 1 Million Arbejdere. Gensidighedsforholdet drøftedes her især, og Taleren fremhævede med Vægt Betydningen af dette.

En Del Opgaver, som fra Tid til anden ønskedes løst fra forskellig Side, stod endnu hen. Saaledes bl. a. Spørgsmaalene om Værkstedsregler, Kostpenge, Tillæg for Rejsearbejde osv. Men her mente Formanden, at det var uklogt at rejse særlig omfattende Bevægelser eller komme til for stor Skablonisering af Forhold, som i sig selv var uensartede og ofte maatte være det. Desuden turde man nok gaa ud fra, at flere af disse Spørgsmaal vilde være bedst egnede til i nogen Grad at løses som Lønspørgsmaal, naar Tid og Lejlighed gaves dertil under den almindelige Lønbevægelse.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om den anvendte Taktik i Bevægelsen, hævdede Formanden, at det hidtil prøvede System sikkert var det solideste; dets Anvendelse skyldes ingen Tilfældighed, men var dybt begrundet i Forholdenes Natur i et Fag som dette, der spændte over saa vide Felter. Enhver Beslutning om at forsøge noget nyt her kunde drage skæbnesvangre Følger efter sig. Taleren var imod fremkomne Forslag om at binde Vedtagelsen af nye Overenskomster til særlige Begrænsninger ved forudopstillet Mindsteløn- og Arbejdstidsbestemmelser. En Storkamp paa saadanne Spørgsmaal kunde blive farlig.

For at belyse Værdien af de Timeløns- og Akkordforhold, der var opnaaede ved den hidtil fulgte Taktik, drog Taleren en Sammenligning med Forholdene i vore skandinaviske Nabolande og i Tyskland.

»En saadan Sammenligning maa i det store og hele falde ud til Fordel for den Fremgangsmaade, vi bruger herhjemme, idet vi supplerer vore Timelønninger med de gode Akkordsatser, som Arbejdsgiverne i visse Tilfælde var mindre uvillige til at give efter paa, da de bevægede sig mere efter Konjunkturerne.

Fra enkelt Side dukker der nogen Misfornøjelse op med forskellige Forhold. I det væsentlige er det dog den Art Misfornøjelse, som ingen Bevægelse kan undvære. Det er bl. a. Udslag af Utaalmodighed. Overfor en saadan er vi dog saa heldige at kunne stille vor Overenskomst, der faktisk er den bedste, der nogensinde har kunnet forelægges. Den Kritik, der ligefuldt holdt sig, gør det vist nødvendigt for Kongressen at slaa fast, om man anerkender den brugte Fremgangsmaade eller vil have noget nyt. *Saa* meget kan man dog i hvert Fald sige — ogsaa naar man tager de vundne Arbejdstidsforhold i Betragtning og sammenligner disse med andres — at ikke blot det opnaaede, men ogsaa de Udsigter, vi tør regne med fremtidig, taler et kraftigt Sprog til Fordel for den anvendte Metode.

Hvis man tror, at man med vore Organisationers nuværende Magtstilling kan drive Udviklingen i Retning af kortvarige Overenskomster og den hyppigst mulige Aktion overfor Arbejdsgiverne, saa tager man fejl. Noget saadant vil kun gavne Arbejdsgiverne.

Nogen Frygt for 1916 nærer jeg ikke. Kun hvis de Elementer, der ønsker mest muligt Halløj, faar Overtaget, er der Fare paa Færde for en Storkamp, der kun kan faa et sikkert Resultat: Tab og varig Udmattelse for *begge* Parter.«

Denne Beretning efterfulgtes af en indgaaende Diskussion. Paa Forhaand havde en Del Afdelinger stillet Forslag til Beslutninger under dette Punkt paa Dagsordenen, og efterhaanden som Talerne havde Ordet, kom der flere Forslag til. Navnlig drejede Diskussionen sig om Indholdet af den kommende Overenskomst, Taktiken og Forholdet til Syndikalisterne.

Følgende Beslutninger vedtoges ved Debattens Afslutning.

Angaaende Taktiken og fremtidig Overenskomst:

»Kongressen beslutter paany at slaa fast, at Vedtagelsen i 1899 af den ensartede Minimalløn for København og Provinserne har vist sig at være et Middel, der i enhver Henseende har været egnet til at styrke Organisationen og forbedre vore Kaar. Samtidig slaar Kongressen fast, at der bør lægges al mulig Vægt paa en fortsat Forhøjelse af Fagets Timelønninger, saavel Gennemsnitslønnen som Minimalsatserne og Akkordpriserne. Paa dette Punkt bør Overenskomsten ikke

forandres, idet Bestemmelserne om Ret til at gennemføre Forhøjelse af Timelønningerne og Akkordpriserne i Overenskomstperioden til enhver Tid maa holdes klart frem.

Med Hensyn til Maaden, hvorpaa Overenskomsten bør afsluttes, da henviser Kongressen til Vedtagelsen i 1908, som med visse Forudsætninger overlader det til Hovedbestyrelsen at slutte ny Overenskomst, samt til Vedtagelsen paa sidste Kongres, hvor det ved Lov blev fastslaaet, at Spørgsmaalet om Indgaaelse af en almindelig Overenskomst for Faget altid skal forelægges Forbundets Repræsentantskab, ligesom Overenskomstens vigtigste Bestemmelser skal følge med Indkaldelse af Repræsentantskabet.

Under Hensyn hertil, og idet man udtaler sin Anerkendelse af Hovedbestyrelsens hidtidige Virksomhed, vedtager Kongressen at bemyndige samme til ved Overenskomstperiodens Udløb paany at indlede Underhandlinger med Arbejdsgiverne om Muligheden for Indgaaelse af en ny Overenskomst, baseret paa Timelønnens Forhøjelse i Forbindelse med en yderligere Forkortelse af Arbejdstiden.«

Angaaende Forholdet til Syndikalisterne:

»Kongressen udtaler sin alvorlige Misbilligelse af den udæskende og organisationsfjendtlige Maade, hvorpaa enkelte Medlemmer af Fagoppositionen er optraadt i de senere Aar, idet de systematisk har haanet og mistænkeliggjort alle de Organisationer og Institutioner — saavel faglige som politiske — som er oprettede af Arbejderne til Varetagelse af og til Værn for deres Standsinteresser og derved skadet og vanskeliggjort Organisationsarbejdet.

Ligeledes har de baade paa Møder og i et offentligt Blad fremsat løgnagtige, ærekrænkende Beskyldninger imod vore valgte Tillidsmænd for at tilsøle og nedsætte dem i det almindelige Omdømme.

Saafremt disse Bestræbelser fortsættes, paalægger Kongressen Hovedbestyrelsen at udelukke af Forbundet i Henhold til Lovenes § 11 g, 2det og 3die Stykke, saadanne Medlemmer, der staar som Ledere af »Fagoppositionens Sammenslutning« eller dens Underafdelinger, og som indenfor Forbundet agiterer for Fagoppositionen og derved skader de bestaaende Organisationer og virker ødelæggende paa deres Arbejde.«

Denne Resolution, som var stillet af Kassereren for Københavns Afdeling I, *Niels Jacobsen*, vedtoges med 87 Stemmer mod 52 ved Navneopraab.

Angaaende Forholdet til den »gule« Forening af Remisearbejdere i Esbjerg.

»Kongressen misbilliger det Forsøg, der fra Statsbanernes Remisearbejdere gøres for at bringe Splittelse ind i de bestaaende Organisationer og anerkender ikke den af nævnte Remisearbejdere oprettede Forening som en berettiget Arbejderorganisation, men betragter den som en Splittelsesforening.«

Angaaende Kontorforholdenes Ordning:

»Idet Kongressen viser tilbage paa Vedtagelsen i 1908, hvor der blev givet Formanden og Hovedbnstyrelsen fornøden Bemyndigelse til at antage den nødvendige Arbejdskraft til Besørgelse af det organisatoriske Arbejde paa Hovedkontoret, samt med det Hensyn til den nærforestaaende Udvikling af Metalarbejderkartellet, og til den nødvendige delvise Omorganisation af Arbejdsanvisningen i København — vedtager Kongressen at bemyndige Hovedbestyrelsen til at ansætte en dertil egnet Sekretær. Indtil videre genvælges den hidtidige Sekretær med den Forudsætning, at Hovedbestyrelsen sammen med de københavnske Afdelingsbestyrelser træffer en endelig Ordning af Forholdene ved Anvisningskontoret, ved hvilket Sekretæren i en Aarrække har været beskæftiget.

Endelig udtaler Kongressen sin Tilslutning til, at der sættes fornøden Kraft ind paa at gennemføre Bestemmelserne i Metalarbejderkartellets Love om:

I. Udgivelse af et fælles Medlemsblad.

II. Afholdelse af en fælles Metalarbejderkongres for de til Kartellet hørende Organisationer, og

III. Sammenslutning af Metalarbejderfagenes Arbejdsløshedskasser.

Hovedbestyrelsen bemyndiges til, saafremt den Udvikling maatte kræve forandrede Lokaleforhold, at træffe de hertil fornødne Dispositioner, eventuelt i Forbindelse med de andre Metalarbejderorganisationer.«

Regnskaberne.

Hovedkassereren forelagde Regnskaberne for de forløbne 3 Aar. De udviste pr. 31. Marts 1914 en Ballance paa 1,428,224 Kr. 24 Øre og Status udviser Aktiva til et Beløb af 1,503,277 Kr. 72 Øre.

Regnskaberne godkendtes enstemmigt.

Under dette Punkt behandledes Andragender fra nogle Afdelinger, som paa forskellig Maade var kommet i Restance til Hovedkassen. Det vedtoges at nedskrive Afdelingernes *oprindelige* Gæld med en Trediedel paa Betingelse af, at den øvrige Del var indbetalt senest 1. Juli 1915.

Lovændringer og andre Vedtagelser.

Straks ved Kongressens Begyndelse nedsattes et Redaktions- og Lovudvalg, der tog alle stillede Lovæn-

dringer under Behandling, og Udvalget fremkom senere med en Fællesindstiling.

Af mere betydende Ændringer eller Tilføjelser til Lovene vedtoges følgende:

»Af Reservefondens Midler kan hvert Aar indtil 5000 Kroner anvendes til Understøttelse af Medlemmer i ekstraordinære Tilfælde, foranlediget ved Optræden for Organisationen eller ved uforskyldt særlig Trang.

Understøttelsen ydes dog kun efter direkte Indstilling af Bestyrelsen for den Afdeling, hvor vedkommende er Medlem eller opholder sig, og Indstillingen kan ikke omfatte større Beløb end 100 Kroner i 12 paa hinanden følgende Maaneder eller mindre Beløb end 15 Kroner for hvert Tilfælde.«

»Medlemmerne er forpligtet til at overholde god Ro og Orden ved de af Afdelingerne foranstaltede Møder, saavel som paa Forbundets Ekspeditionskontorer. I Overtrædelsestilfælde kan Bestyrelsen for den Afdeling, det vedrører, henholdsvis nægte vedkommende Medlem Adgang til Afdelingens Møder og henvise ham til Expedition paa bestemte Tider udenfor den fastsatte Kontortid. Beslutning herom kan dog begrænses til et nærmere fastsat Tidsrum.

Enhver saadan Beslutning skal dog godkendes af Hovedbestyrelsen forinden den har Gyldighed«.

Angaaende Støtte til Oplysning:

»Kongressen bevilger et Beløb af indtil 2000 Kr. til Understøttelse af Medlemmer, der ønsker at søge Arbejderhøjskolerne. Understøttelsens Størrelse afgøres i hvert enkelt Tilfælde af Hovedbestyrelsen.«

Angaaende Lærlingeforholdene:

»Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen til at nedsætte et Udvalg med det Formaal at undersøge, hvad der fra Forbundet kan gøres for at højne de indenfor Faget beskæftigede Lærlinges Livsvilkaar. Udvalgets Arbejde skal være tilendebragt inden næste Kongres.«

Efter en Diskussion om Fagbladets Indhold og fremtidige Opgaver, der resulterede i indtil videre at bevare den hidtil anvendte Praksis, skred Kongressen til

Valg.

I. A. Hansen og *A. Johansen* genvalgtes med Akklamation, og i Henhold til Beslutningen om Kontorforholdenes Ordning var *Niels Lundbye* indtil videre valgt til Sekretær.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Hovedkasserer *A. Johansen* aflagde Beretning og forelagde Regnskabet, som pr. 31. Marts 1914 udviste en Ballance paa 878,054 Kr. 86 Øre og en Formue paa 730.419 Kr. 64 Øre.

Beretning og Regnskab godkendtes enstemmigt.

Lovene ændredes saaledes, at Medlemmerne faar Adgang til betydelig forbedret Understøttelse i Tilfælde af Arbejdsløshed.

Tidligere udbetaltes der Understøttelse af Arbejdsløshedskassen i indtil 80 Dage, hvoraf Medlemmer med 8 og 4 Aars Medlemsret fik de første 40 Dage udbetalt med henholdsvis 2 Kr. og 1 Kr. 50 Øre pr. Dag, medens alle øvrige Dage understøttedes med 1 Kr.

Den paa Kongressen vedtagne Skala fastsætter 1 Kr. 25 Øre pr. Dag som laveste Understøttelse. 3 Aars Medlemsret giver 1 Kr. 50 Øre pr. Dag i 80 Dage og 8 Aars Medlemsret giver 2 Kr. pr. Dag i 80 Dage. Medlemmer med 15 Aars Medlemsret faar 2 Kr. pr. Dage i 100 Dage. Desuden gennemførtes Ydelsen af Rejsebidrag — Billetpris plus 3 Kr. kontant — til saadanne Medlemmer, der faar Tilbud om fast Arbejde andetsteds.

I Forbindelse med Lovenes Revision bemyndigede Delegeretmødet Hovedbestyrelsen til i Henhold til den af Rigsdagen reviderede Arbejdsløshedskasselov at deltage i Oprettelsen af en Fond til ekstraordinær Understøttelse under Kriseforhold, og hertil eventuelt henlægge 20,000 Kr. aarlig.

Endelig vedtoges følgende Bestemmelse angaaende Kontrol med Arbejdsløse:

»Saa længe Medlemmet er arbejdsløs, maa han hveranden Hverdag fra Arbejdsløshedsanmeldelsen personlig møde til Kontrol paa Kontoret og faa Kortet paategnet. Undlades dette, bortfalder Understøttelsen for Dagene fra den sidst kontrollerede Datum til den Dag, han atter melder sig. Har Medlemmet ikke meldt sig paany senest 7 Dage efter den sidst kontrollerede Datum, betragtes Arbejdsløshedstilfældet som afsluttet, og han maa paany gaa 7 Dage arbejdsløs uden Understøttelse, regnet fra den Dag han atter melder sig.

Sidstnævnte Bestemmelse gælder ikke, hvor et Medlem er forhindret i at møde af gyldige Aarsager, nemlig hvis han Mødedagen har haft tilfældigt Arbejde, eller hvor et rejsende Medlem er undervejs fra en By til en anden.

Et Medlem, der saaledes har modtaget et tilfældigt Arbejde, som ikke har kunnet anmeldes forud, maa dog senest Dagen efter have givet Kontoret Meddelelse herom«.

Derefter valgtes Hovedbestyrelse og Revisorer. Som fastlønnede Tillidsmænd genvalgtes *I. A. Hansen, A. Johansen* og *N. Lundbye* ligesom for Forbundet.

Næste Forbundskongres og Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen afholdes i København i 1917.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Entreprenørerne i Københavns nordre Birk. Ved det Fællesmøde den 6. Maj, der gav Anledning til Afslutning af Brolæggersvendenes Konflikt med Entreprenørforeningen i Nordre Birk, fremsatte Arbejdsmændenes Repræsentanter et Forslag til en Ordning for Arbejdsmændenes Vedkommende, saaledes at Overenskomstforholdene vedrørende Brolægningsarbejdet i Birket kunde blive helt ornede med det samme.

Dette Forslag gik kort og godt ud paa, at Birkets Entreprenører skulde betale københavnske Priser, saa snart de lod Arbejdet udføre paa det Territorium, der omfattedes af den københavnske Priskurant, mens alt Arbejde, der faldt udenfor dette Territorium, skulde betales efter samme Priskurant med et Fradrag af 5 %.

Entreprenørerne og Arbejdsgiverforeningen afviste dette Forslag som aldeles uantageligt.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og Arbejdsmændenes Forbund for Lyngby, Gentofte og Gladsaxe Sogne iværksatte derfor en Blokade overfor Entreprenørerne fra den 18. Maj, da Brolæggerstrejken sluttede, og først den 21. Juli er denne Konflikt afsluttet ved en Overenskomst, der netop fastslaar, at Betaling skal ske, saaledes som foreslaaet af Arbejderne ved Mødet den 6. Maj.

Lock-outen aflyst. Den konstituerede Forligsmand, Docent *K. Riis-Hansen*, arbejdede i Dagene den 30. og 31. Juli for at faa Konflikterne i Esbjerg Havn og paa Kabelfabriken i Middelfart bragt ud af Verden, og han stillede hen paa Aftenen den 31. Juli et Mæglingsforslag, der blev tiltraadt af begge Parter.

Da der i Forvejen ved Forhandling var opnaaet Enighed om Skibssnedkerkonflikten i Helsingør, var de egentlige Lock-out-Aarsager bragt ud af Verden, og da Situationen samtidig var benyttet til at faa nye Forhandlinger optaget om alle andre Sager, der i kortere eller længere Tid havde staaet i Konfliktens Tegn, og da der var naaet til Enighed om Forslag til Overenskomster i de Sager, der var af væsenlig Betydning, var Banen for Lock-outens Aflysning klar.

Denne Aflysning fandt da ogsaa Sted samtidig med at Forligsmandens Forslag var vedtaget og alle de løbende Strejker: Pottemagernes, Bogbindernes, Skibssnedkernes og Arbejdsmændenes i Esbjerg blev som Følge af Overenskomsterne hævede saa snart det var muligt at faa bragt Meddelelse ud til de interesserede Arbejdere og Firmaer.

I særlige Artikler skal vi oplyse om Resultaterne i de forskellige Overenskomser.

Udlandet.

Italien. Som Protest mod Nedskydningen af demonstrerende Arbejdere i Ancona og andre Steder, foranstaltedes, efter Vedtagelse af Partiet og den faglige Hovedorganisation, en fire Dages Generalstrejke fra 8. til 11. Juni. Demonstrationen rettedes bl. a. mod det stadig mere overhaandtagende Militærvæsen og særlig mod de militære Straffekompagnier, hvortil man i Fremtiden ogsaa vil overføre Folk med anarkistiske Anskuelser, og disse Kompagniers frygtelige Straffebestemmelser. Demonstrationerne var forbudt af Regeringen og blev paa den mest brutale Maade nedslaaet af Politi og Militær.

Arbejdsløsheden
i Maj Maand 1914.

For Maj Maaned 1914 er der bleven meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 57 Fag eller Organisationer for ialt ca. 111,900 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 3,200 flere (eller ialt ca. 115,100 Arbejdere), idet de givne Oplysninger af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 115,100 Arbejdere var ved Maanedens Slutning ca. 4,700 eller 4,1 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 99,100 eller 0,86 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysninger fra Rebslagere, Bogbindere og Litografer. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Stenarbejdere, Kvindeligt Arbejderforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund (særlig dettes Afdelinger i nogle store Provinsbyer, f. Eks. Aarhus, Esbjerg og Helsingør). For Dansk Arbejdsmandsforbund skal der derhos gøres opmærksom paa, at Oplysningerne synes at tabe i Fuldstændighed efterhaanden som Foraaret og Sommeren bringer større Beskæftigelse, medens de omvendt atter bliver fuldstændigere om Efteraaret og Vinteren. Da dette Forhold i væsentlig Grad kan forrykke Billedet af Ledighedens Omfang, vilde det være af stor Betydning, om samtlige de Afdelinger, der i Vintermaanederne afgiver Oplysninger, vilde fortsætte hermed ogsaa i de Maaneder, da de fleste eller samtlige Arbejdere er beskæftigede.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	105	105	2	58	420	420	21	267	525	525	23	325
Bageri- og Konditorarb.	1121	1121	190	4540	1290	1290	8	200	2411	2411	198	4740
Sukkervarearbejdere.	395	395	4	106	109	109	2	48	504	504	6	154
Bryggeriarbejdere ...	2527	2527	6	107	1466	1466	9	251	3993	3993	15	358
Slagteriarbejdere	350	350	24	603	2202	2202	9	378	2552	2552	33	981
Skraatobaksarbejdere	133	133	»	»	437	437	8	238	570	570	8	238
Tobaksarbejdere.....	3945	3945	194	6089	2007	2007	50	1156	5952	5952	244	7245
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere.....	1449	1417	30	617	3849	3814	153	3343	5298	5231	183	3960
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere..... ...	2430	2430	27	388	1757	1757	48	308	4187	4187	75	696
Syersker.....	178	168	»	84	231	190	5	150	409	358	5	234
Handskemagere	51	51	1	6	11	11	»	»	62	62	1	6
Hattearbejdere.....	210	210	»	»	83	83	»	»	293	293	»	»
Skotøjsarbejdere.....	2022	2022	29	1002	841	809	0	299	2863	2831	29	1301
Barberere	315	315	19	147	91	91	3	93	406	406	22	240
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	91	91	2	50	70	44	4	92	161	135	6	142
Murere	1702	1702	111	3321	4438	4285	15	1000	6140	5987	126	4321
Murarbejdsmænd	996	996	9	480	—	—	—	—	996	996	9	480
Hustømrere	1417	1417	18	996	3311	3290	12	698	4728	4707	30	1694
Skibstømrere	272	272	»	20	406	331	2	100	678	603	2	120
Telefonarbejdere	680	680	»	»	330	330	»	»	1010	1010	»	»
Snedkere	3242	3242	350	7345	3493	3493	138	3559	6735	6735	488	10904
Billedskærere	89	89	4	129	57	57	2	48	146	146	6	177
Malere.....	1900	1900	c100	c. 2000	2150	2150	0	c. 200	4050	4050	c100	c. 2200
At overføre..	25620	25578	1120	28088	29049	28666	489	12428	54669	54244	1609	40516

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	25620	25578	1120	28088	29049	28666	489	12428	54669	54244	1609	40516
Sadelm. og Tapetserere	750	750	4	124	395	380	2	40	1145	1130	6	164
Stukkatører	80	80	0	38	9	9	0	36	89	89	0	74
Skifferdækkere	7	7	3	168	—	—	—	—	7	7	3	168
Skorstensfejere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ovnsættere	12	12	2	34	—	—	—	—	12	12	2	34
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	636	636	17	455	1802	1802	28	448	2438	2438	45	903
Bødkere	257	257	»	40	472	472	3	76	729	729	3	116
Drejere	71	71	1	19	203	203	8	163	274	274	9	182
Karetmagere	326	326	4	72	538	538	14	472	864	864	18	544
Barnevognsarbejdere	27	27	»	»	—	—	—	—	27	27	»	»
Korkskærere	185	185	5	125	28	28	»	»	213	213	5	125
Børstenbindere	160	160	1	14	112	112	3	54	272	272	4	68
Kurvemagere	160	160	»	»	—	—	—	—	160	160	»	»
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	91	91	8	170	89	89	1	23	180	180	9	193
Hvidgarvere	31	31	»	»	32	32	»	»	63	63	»	»
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	778	778	»	8	—	—	—	—	778	778	»	8
Pottemagere	67	67	»	»	42	42	»	»	109	109	»	»
Stenarbejdere	—	—	—	—	388	185	18	442	388	185	18	442
Glasarbejdere	220	220	»	8	145	145	1	20	365	365	1	28
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	342	342	3	20	146	146	2	46	488	488	5	66
Blikkenslagere	700	700	30	651	453	453	3	24	1153	1153	33	675
Metaltrykkere	81	81	3	155	5	5	»	»	86	86	3	155
Jern- og Metalslibere	92	92	1	12	67	67	»	»	159	159	1	12
Gørtlere og Metalarb.	292	292	7	300	78	78	1	43	370	370	8	343
Smede og Maskinarb	7300	7300	379	7361	5840	5840	157	3293	13140	13140	536	10654
Formere	375	375	28	958	1075	1075	72	1723	1450	1450	100	2681
Elektrikere	640	640	16	350	698	698	2	41	1338	1338	18	391
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	184	184	1	48	951	951	1	15	1135	1135	2	63
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Typografer	2396	2396	130	2536	1458	1416	31	849	3854	3812	161	3385
Kedel- og Maskinpass	627	627	17	234	862	862	7	142	1489	1489	24	376
Kellnere	759	759	35	1300	443	443	12	300	1202	1202	47	1600
Dansk Arbejdsmandsf.	15000	11486	800	13544	25550	12094	1163	20254	40550	23580	1963	33798
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	768	768	»	»	768	768	»	»
Lager- og Pakhusarb.	612	612	5	55	—	—	—	—	612	612	5	55
Kvindel. Arbejderforb.	2200	1920	72	1198	900	277	6	55	3100	2197	78	1253
Tilsammen	61078	57242	2692	58085	72598	57876	2024	40987	133676	115118	4716	99072

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal., Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ❋ KØBENHAVN DEN 15. AUGUST 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Lov af 8. April 1914 om anerkendte Arbejdsløshedskasser. Udlandet.

Lov af 8. April 1914 om anerkendte Arbejdsløshedskasser.

§ 1. Ved Arbejdsløshedskasser forstaas i denne Lov Foreninger af Personer, der som Lønarbejdere (jfr. dog § 2) er knyttede til et eller flere bestemte Fag (f. Eks. Handel, Kontorvirksomhed, Industri, Haandværk, Landbrug, Beværtningsnæring, Transportvirksomhed, Jordarbejde) og har sluttet sig sammen for ved bestemte Bidrag at sikre hverandre gensidig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed, der ikke er begrundet ved de i § 14 anførte Aarsager.

En Arbejdsløshedskasse maa ikke have andre Formaal end det i denne Paragraf nævnte.

§ 2. Indenrigsministeren kan efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren tillade, at Bestemmelserne i nærværende Lov med Ændringer, som maatte følge af de i hvert Tilfælde foreliggende særlige Forhold, finder Anvendelse paa Foreninger af Personer, der har sluttet sig sammen for ved bestemte Bidrag at sikre hverandre gensidig Hjælp under Arbejdsløshed, men som efter de i §§ 1 og 6 givne Regler ikke kan anses som Lønarbejdere.

§ 3. Enhver Arbejdsløshedskasse har Ret til at faa offentlig Anerkendelse og den dermed forbundne Støtte af det offentlige, naar den fyldestgør de i denne Lov indeholdte Forskrifter, og dette efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren godkendes af Indenrigsministeren. Findes der for vedkommende Fag eller for det paagældende stedlige Omraade allerede en anerkendt Arbejdsløshedskasse, skal Indenrigsministeren dog efter indhentet Erklæring og i Overensstemmelse med Indstilling af Ardejdsløshedsnævnet kunne nægte Anerkendelse af en ny, faglig eller stedlig begrænset Arbejdsløshedskasse.

Anerkendelse meddeles af Indenrigsministeren og offentliggøres af denne.

Anerkendte Arbejsløshedskasser kan optage Medlemmer, der kun yder Bidrag til Kassen, men ikke har Ret til Hjælp af denne.

§ 4. Begæring om Anerkendelse indsendes til Arbejdsløshedsinspektøren, ledsaget af:

1) et Eksemplar af Kassens Vedtægt,
2) Fortegnelse over Medlemmerne med Angivelse af deres Alder og Livsstilling samt om, hvorvidt de maa anses som Sæsonarbejdere,
3) Udskrift af den Beslutning, i Henhold til hvilken Anerkendelse søges, samt
4) for saa vidt Kassen ikke er ny oprettet, det sidste Aars Regnskab.

§ 5. For at faa og beholde offentlig Anerkendelse maa en Arbejdsløshedskasse have mindst 50 Medlemmer. Under særlige Omstændigheder kan Indenrigsministeren dog ogsaa meddele Anerkendelse til Kasser med et mindre Medlemstal.

En Arbejdsløshedskasse skal enten være knyttet til et eller flere bestemte Fag og da omfatte mindst

en Landsdel eller udelukkende være stedlig begrænset. En faglig Kasse kan være delt i stedlige Afdelinger.

Med Hensyn til Kommunetilskuddet forholdes der med en stedlig Afdeling af en faglig Kasse som med en stedlig begrænse Kasse (jfr. § 10).

§ 6. Som nydende Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser kan kun ubemidlede Lønarbejdere optages (jfr. dog § 2).

Som Lønarbejdere betragtes i denne Lov enhver, der mod Løn eller Akkordbetaling eller som ulønnet Lærling (eller Medhjælp) her i Landet stadig eller midlertidig beskæftiges i Virksomheder indenfor de i § 1 nævnte Fag, eller som for Arbejdsgiveren mod Vederlag har Tilsyn med eller Ledelse af saadanne.

Som ubemidlet efter denne Lov kan en Lønarbejder ikke anses, naar hans Formue overstiger 5000 Kr., hvis han er ugift, 10,000 Kr., hvis han er gift.

For saa vidt der ved Anerkendelsen at en Arbejdsløshedskasse, som bestod den 1. August 1907 og inden 1. Februar 1908 havde søgt Anerkendelse, er meddelt Arbejdsløshedskassen Tilladelse til at beholde bemidlede Medlemmer, er disse berettigede til at forblive i Kassen som nydende Medlemmer.

Aldersgrænserne for Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse bestemmes ved dens Vedtægt. Dog maa ingen optages som nydende Medlem, forinden han er fyldt 18 Aar, eller — bortset fra Overflytning fra en anerkendt Arbejdsløshedskasse til en anden — efter at han er fyldt 60 Aar.

Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse som nydende Medlem kan ikke nægtes nogen, naar han fyldestgør de ovenfor foreskrevne Betingelser (jfr. dog § 7) og henholdsvis er knyttet til det eller de Fag, for hvilke Kassen er bestemt, eller bosat indenfor sammes Omraade. Personer, der ikke er Lønarbejdere, og Lønarbejdere, der efter ovenstaaende Regler ikke kan anses som ubemidlede, samt Personer under 18 Aar kan, hvis de iøvrigt opfylder de nødvendige Betingelser, fordre sig optaget i en anerkendt Arbejdsløshedskasse som bidragydende Medlemmer, saa snart samtlige de i saa Henseende fornødne Betingelser er til Stede; opfylder et hidtilværende Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse ikke længer de i saa Henseende foreskrevne Betingelser, vil han kunne overgaa til at være bidragydende Medlem med Ret til — uanset hans Alder, men iøvrigt under Tilstedeværelse af de fornødne Betingelser — i sin Tid paa ny at kunne blive nydende Medlem. Størrelsen af de paagældende Medlemmers Aarsbidrag bliver at fastsætte i vedkommende Kasses Vedtægt. Ved Overgang fra bidragydende til nydende Medlem indtræder Pligt til at betale Medlemsbidrag som saadant.

Personer, som opfylder Betingelserne for at være nydende Medlemmer af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, kan ikke staa som kun bidragydende Medlemmer i samme.

Om nogen efter Bestemmelserne i nærværende Paragraf kan være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse og med hvilken Medlemsret, afgøres i Tvivlstilfælde af Arbejdsløshedsinskektøren. Ligningsmyndighederne er pligtige til efter modtagen skriftlig Begæring fra Arbejdsløshedsinskektøren at give denne Oplysning om den paagældendes Formuesforhold. Henvendelse til Arbejdsløshedsinspektøren angaaende en Persons Ret til at være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse kan ske fra den hvem Medlemsret er nægtet, samt fra Arbejdsløshedskassens Bestyrelse og vedkommende Kommunalbestyrelse. Arbejdsløshedsinspektørens Afgørelse kan indankes for Indenrigsministeren, ved hvis Afgørelse det har sit Forblivende.

§ 7. I en anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt kan bestemmes, at Kassens Bestyrelse kan nægte at optage Personer, der af legemlige eller moralske Grunde maa anses uskikkede til regelmæssig Erhvervs-

virksomhed eller til Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater. Ligeledes kan det i Vedtægten bestemmes, at Kassens Bestyrelse skal være berettiget til at udelukke saadanne Personer frä Medlemsret i Kassen. De af Kassens Bestyrelse i Henhold til denne Paragraf trufne Afgørelse kan dog indenfor et Tidsrum af en Maaned af vedkommende indankes for Arbejdsløshedsnævnet, der træffer sin Afgørelse under Hensyn til de i det enkelte Tilfælde særlig foreliggende Forhold. Nævnets Afgørelse kan ligeledes indenfor et Tidsrum af en Maaned indankes for Indenrigsministeren, ved hvis Afgørslse det har sit Forblivende.

§ 8. Ingen maa samtidig nyde Medlemsret i mere end een anerkendt Arbejdsløshedskasse. Er nogen ved sin Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse Medlem af en ikke anerkendt, skal han samtidig med Optagelsen anmelde det for Bestyrelsen for førstnævnte Kasse. Lignende Anmeldelse skal straks ske, dersom et Medlem af en anerkendt Arbedsløshedskasse tillige har eller erhverver Medlemsret i en ikke-anerkendt. Intet Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse kan ved at indtræde i flere Arbejdsløshedskasser sikre sig en større daglig Pengehjælp end $^2/_3$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det eller de paagældende Fag eller indenfor Kassens Omraade.

Overtrædelse af de i foranstaaende Stykke indeholdte Bestemmelser saavel som Svig mod Kassen medfører Tab af Medlemsretten.

§ 9. I en anerkendt Arbejdsløshedskasse skal det aarlige Medlemsbidrag være fastsat saaledes, at dette, i Forbindelse med det i § 10 omhandlede Tilskud fra det offentlige, efter de forhaandenværende Erfaringer maa antages at være tilstrækkeligt til i paakommende Tilfælde at yde Medlemmerne den i Vedtægten fastsatte Understøttelse. Eventuelt Ekstrabidrag skal kunne opkræves i Forhold til Kassens skiftende Behov.

Kassens Indtægt og Formue skal holdes strengt afsondret fra andre Foreningers Midler og maa hverken som Laan eller Gave tilflyde andre Foreninger eller anvendes i uvedkommende Øjemed.

§ 10. Til de anerkendte Arbejdsløshedskasser udredes aarlig af Statskassen et Tilskud, der for den enkelte Kasses Vedkommende svarer til Halvdelen af de samlede Medlemsbidrag, der er indbetalte af dens ubemidlede nydende Medlemmer.

Et nydende Medlems Opholds- eller Forsørgelseskommune er berettiget til uden Samtykke af højere Myndighed at yde et Tilskud til Bestridelsen af hans Medlemsbidrag for det løbende Regnskabsaar, naar Kommunalbestyrelsen skønner, at vedkommende Medlem vanskeligt vil kunne udrede hele det ham paahvilede Bidrag, dog ikke udover en Trediedel af dette; Ydelsen af et saadant Tilskud medfører ikke for den, til Fordel for hvem Tilskuddet ydes, de med Modtagelse af Fattighjælp forbundne Følger. Kommuner, i hvilke anerkendte Arbejdsløshedskasser har Hovedsæde eller Afdelinger — i hvilken Henseende Københavns og Frederiksberg Kommuner bliver at anse som een Kommune —, er berettigede til, ligeledes uden Samtykke af højere Myndighed, at yde et Tilskud til den eller de paagældende Kasser, dog at Kommunens Tilskud ikke for nogen Kasses Vedkommende for et enkelt Regnskabsaar maa overstige en Trediedel af de samlede Medlemsbidrag, der er indbetalte af Kassens ubemidlede nydende Medlemmer, for hvilke Kommunen var Opholdskommune den nærmest forudgaaende 31. Marts.

Til anerkendte Arbejdsløshedskasser, som efter deres Vedtægt henlægger en af Indenrigsministeren efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet nærmere fastsat Brøkdel af Medlemsbidragene til den i § 16 nævnte Fond, udredes der af Statskassen et yderligere aarligt Tilskud svarende til Halvdelen af det Beløb, der aarlig henlægges af Medlems-

bidragene. Ved Tilskudene til de særlige Fonds maa Statens samlede Tilskud dog ikke noget Aar bringes op over Tilskuddet for Finansaaret 1913—14, og maa Statens Tilskud til de særlige Fonds derfor i fornødent Fald forholdsvis nedsættes eller helt bortfalde. Til saadanne Arbejdsløshedskasser yder de Kommuner, i hvilke vedkommende Kasser har Hovedsæde eller Afdelinger, i alle Tilfælde Tilskud, lig en Trediedel af Medlemsbidragene fra ubemidlede nydende Medlemmer.

§ 11. For at en Arbejdsløshedskasse kan gøre Krav paa Tilskud fra det offentlige for det forløbne Aar, maa den inden en af Indenrigsministeriet fastsat Frist indsende til Arbejdsløshedsinspektøren Regnskab for det forløbne Aar, regnet fra 1. April til 31. Marts, Beretning om Kassens Virksomhed for samme Tidsrum, Fortegnelse over Kassens Medlemmer med Oplysning om, hvilke af disse der efter Reglerne i § 6, 3die Stykke, ikke kan anses som ubemidlede, samt Angivelse af vedkommende Medlems Opholdskommune den 31. Marts. Formular til en saadan Fortegnelse udfærdiges af Arbejdsløshedsinspektøren.

Efter at de fra Kasserne modtagne Oplysninger er gennemgaaede af Arbejdsløshedsinspektøren, foranlediger han det hver Arbejdsløshedskasse tilkommende Tilskud fra Statskassen for det forløbne Regnskabsaar anvist til Udbetaling ved vedkommende offentlige Kasse.

Begæring om Kommunetilskud maa inden en af Indenrigsministeren fastsat Frist og paa et af samme udfærdiget Skema tilstilles vedkommende Kommunalbestyrelse.

§ 12. Omfanget og Arten af den af Kassen ydede Understøttelse afgøres af Kassens Bestyrelse i hvert enkelt Tilfælde. Understøttelsen kan udredes som:

1. Rejse- og Flyttehjælp.
2. Huslejehjælp.
3. Dagpenge,
4. Barselhjælp i indtil 4 Uger efter Nedkomsten efter de nærmere Regler herom, som fastsættes i Kassens Vedtægt.

Understøttelsen vil af Kassen være at udrede kontant eller in natura til den til Understøttelsen berettigede, dog at Restancer til Arbejdsløshedskassen kan dækkes af Understøttelsen i Henhold til herom givne Regler i Vedtægten.

I gennemsnitlig daglig Understøttelse maa, for saa vidt Kassen er faglig begrænset, ikke ydes udover $^2/_3$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det eller de paagældende Fag og, for saa vidt Kassen er stedlig begrændset, ikke udover $^2/_3$ af den almindelige Arbejdsløn indenfor Kassens Omraade. Understøttelsen maa dog i intet Tilfælde udgøre under 50 Øre eller over 2 Kr. daglig.

Saafremt et Medlem, der er berettiget til Understøttelse som Følge af Arbejdsløshed, overtager et Arbejde, for hvilket der ydes ham et Vederlag, som er ringere end den fornævnte Maksimumsunderstøttelse, skal Kassen kunne supplere hans Indtægt op til dette Beløb.

Saafremt et Medlem under en Arbejdsløshedsperiode faar Arbejde af midlertidig Art, for hvilket han oppebærer en Løn, der svarer til hans eller Fagets gennemsnitlige daglige Arbejdsindtægt for et større Antal Dage, end Arbejdet varer, kan det i Kassens Vedtægt bestemmes, at hans Ret til Understøttelse bortfalder for indtil det større Antal Dage.

I en Kasses Vedtægt kan fastsættes, at saafremt et Medlem under en Arbejdsløshedsperiode har haft 3 eller flere Dages Arbejde i en Uge, bortfalder Understøttelsen for den paagældende Uge.

Det kan i en Arbejdsløshedskasses Vedtægt bestemmes, at Kassen er berettiget til at indgaa Overenskomst med andre (udenlandske) Foreninger om gensidig Ydelse af Understøttelse til Medlemmerne. Saadanne Overenskomster skal godkendes af Arbejdsløshedsinspektøren og kan af denne kræves opsagt.

§ 13. Understøttelse ydes ikke til nogen, medmindre han i det umiddelbart forud for Understøttelsens Ydelse forløbne Tidsrum af 12 Maa-

neder har været Medlem af Kassen og betalt sit skyldige Medlemsbidrag.

Dog skal Indenrigsministeren kunne meddele Samtykke til, at der i en Kasses Vedtægt indeholdes en Bestemmelse om, at Lærlinge, som ved Læretidens Udløb optages i Kassen, skal kunne erholde Ret til at oppebære en begrænset Understøttelse af Kassen efter en kortere Medlemstid (dog ikke under 1 Maaned), saafremt de indenfor de første 12 Maaneder efter Læretidens Udløb bliver arbejdsløse, dog kun under Forudsætning af, at de paa Understøttelsens Tidspunkt er fyldt 18 Aar; en tilsvarende Bestemmelse kan med Indenrigsministerens Samtykke fastsættes, for saa vidt angaar unge Fabrikarbejdere, der optages i Kassen paa den Tid, da de oprykker i en højere Lønklasse i Henhold til en kollektiv Overenskomst om højere Løn i Medfør af Alder. Understøttelsens Størrelse kan fastsættes under Hensyn til Forholdet mellem det for disse Medlemmer fastsatte Bidrag og det for nydende Medlemmer gældende.

Personer, der er overgaaet fra at være kun bidragydende til at være nydende Medlemmer af en Kasse, har Ret til at oppebære Understøttelse efter et vist i Kassens Vedtægt nærmere fastsat Tidsrum efter Overgangen. Dette Tidsrum ansættes — under Hensyn til Forholdet mellem det for nydende Medlemmer og det for kun bidragydende Medlemmer fastsatte Bidrag — til mindst 1 og højst 12 paa hinanden følgende Maaneder.

Værnepligtige er under Indkaldelse fritagne for at erlægge Medlemsbidrag, men er desuagtet berettigede til efter Indkaldelsens Ophør at faa Understøttelse, naar de paa det Tidspunkt, da Understøttelsen ydes, har været Medlemmer af Kassen i et Tidsrum af mindst 12 Maaneder og indenfor dette Tidsrum har erlagt det skyldige Medlemsbidrag for mindst 3 Maaneder.

Understøttelse tilstaas ikke for de første 6 Dage af hver Arbejdsløshedsperiode — en Frist (Ventetid), der efter Vedtægtens nærmere Bestemmelser vil kunne forhøjes indtil 15 Dage. Denne Bestemmelse kommer dog ikke til Anvendelse, naar Understøttelsen ydes som Rejsehjælp.

Saafremt et Medlem efter at være blevet arbejdsløs opnaar Arbejde af kun midlertidig Art og derefter paa ny bliver arbejdsløs, vil de arbejdsløse Dage forud for det midlertidige Arbejdes Begyndelse og efter dets Ophør være at betragte som hørende til samme Arbejdsløshedsperiode. Det samme gælder om arbejdsløse Dage umiddelbart forud og efter et Medlems Sygdom. Arbejde, som varer over 3 Uger, kan — uanset dets Beskaffenhed — ikke anses som værende af midlertidig Art, hvilket Tidsrum dog med Indenrigsministerens Samtykke kan forlænges indtil 5 Uger, naar Forholdene indenfor vedkommende Fag taler herfor. De nærmere Regler i saa Henseende skal indeholdes i Kassens Vedtægt.

For Kasser, der i større Omfang tæller Sæsonarbejdere blandt deres nydende Medlemmer, skal det af Indenrigsministeren — efter forud indhentet Erklæring fra det i § 19 ommeldte Nævn — fastsættes, enten at Understøttelse paa visse, nærmere bestemte Tider af Aaret ikke skal kunne ydes Kassens Medlemmer eller de psagældende Sæsonarbejdere, eller at Understøttelse først skal kunne ydes, naar Arbejdsløshedens Varighed har strakt sig over et længere Antal Dage end 15, og i saa Fald hvor stort et Dageantal. Efter samme Fremgangsmaade skal det for Kasser, hvor Forholdet i Faget bevirker hyppige, kortvarige Arbejdsperioder for en Del Arbejdere, kunne bestemmes, at Ventetiden helt eller delvis bortfalder.

§ 14. En anerkendt Arbejdsløshedskasse maa ikke yde Understøttelse:

1. Under Strejke eller Lockout til Personer, der omfattes af samme,
2. til Medlemmer, hvis Arbejdsløshed er foraarsaget ved Sygdom eller Arbejdsudygtighed, saa længe

Sygdommen eller Arbejdsudygtigheden vedvarer.

3. til Medlemmer, hvis Arbejdsløshed hidrører fra, at de uden fyldestgørende Grund har forladt deres Arbejde, eller maa anses forskyldt ved overdreven Nydelse af berusende Drikke eller ved Ufordragelighed overfor Arbejdsgivere eller Arbejdskammerater eller ved utilbørlig Adfærd,
4. til Medlemmer, der afsoner en dem ikendt Straf,
5. til Medlemmer, der hensidder i Varetægtsarrest.
6. til Medlemmer, der oppebærer fast Fattigunderstøttelse,
7. til Medlemmer, der uden fyldestgørende Grund vægrer sig ved at overtage et af Kassens Bestyrelse eller af et kommunalt Arbejdsanvisningskontor anvist Arbejde, som efter Kassens Bestyrelses Skøn svarer til vedkommendes Evne.

Ej heller maa Understøttelse ydes af en anerkendt Arbejdsløshedskasse til Medlemmer, der aftjener deres Værnepligt.

Nægter vedkommende Kasses Bestyrelse i Tilfælde af et Medlems Arbejdsløshed at yde ham Understøttelse under Henvisning til Bestemmelserne i foranstaaende Nr. 1—3 og 6—7, skal den af Bestyrelsen i saa Henseende trufne Afgørelse indenfor et Tidsrum af en Maaned af paagældende kunne indankes for Arbejdsløshedsnævnet, der træffer sin Afgørelse under Hensyn til de i det enkelte Tilfælde særlig foreliggende Forhold. Saafremt det formenes, at en Kasse har ydet Understøttelse i Modstrid med Bestemmelsen i foranstaaende Nr. 1—3 og 6—7, kan Henvendelse til Nævnet desangaaende, foruden fra Arbejdsløshedsinspektøren, tillige ske fra vedkommende Kommunalbestyrelse. Nævnets Afgørelser kan indenfor et Tidsrum af en Maaned indankes for Indenrigsministeren, ved hvis Afgørelse det har sit Forblivende.

§ 15. I en anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt skal Størrelsen af Understøttelsen i 12 paa hinanden følgende Maaneder være fastsat til at udgøre et Beløb, som mindst svarer til en Dagpengeydelse efter Kassens Vedtægt for 70 Dage.

Indenrigsministeren kan rent undtagelsesvis meddele Anerkendelse for Kasser, hvis Vedtægt fastslaar Størrelsen af Understøttelsen i 12 paa hinanden følgende Maaneder til et Beløb, der kun svarer til en Dagpengeydelse for 50 Dage; saadan Anerkendelse kan kun meddeles i de Tilfælde, hvor den daglige Understøttelse i Vedtægten er fastsat til mindst 75 Øre.

Har et Medlem i Løbet af højst 3 paa hinanden følgende Regnskabsaar modtaget en saa stor Understøttelse af Kassen, som svarer til en Dagpengeydelse i det tredobbelte af det i Vedtægten for 12 paa hinanden følgende Maaneder fastsatte Dageantal, maa der ikke ydes ham yderligere Understøttelse af Kassen, førend han i 12 derefter paa hinanden følgende Maaneder har været Medlem af Kassen og betalt de for dette Tidsrum skyldige Medlemsbidrag.

Understøttelsen maa, bortset fra Bestemmelserne i efterfølgende § 16, altid — under hvilken Form den end ydes — holdes indenfor det i Kassens Vedtægt i Henhold til ovenstaaende Bestemmelser fastsatte Maksimum.

§ 16. En anerkendt Arbejdsløshedskasse er berettiget til at oprette en særlig Fond, der ikke maa anvendes til Dækning af Kassens ordinære Understøttelser, men af hvis Midler der under ekstraordinær Arbejdsløshed kan udredes Understøttelser udover det i Vedtægten fastsatte Dageantal (§ 15).

Udbetaling af Understøttelse af den særlige Fond maa kun ske til Personer, der tilhører et Fag, indenfor hvilket der ifølge Indenrigsministerens Kendelse hersker ekstraordinær Arbejdsløshed.

Ekstraordinær Understøttelse maa ikke i et Aar udgøre mere, end hvad der svarer til en Dagpengeydelse i 70 Dage.

De nærmere Regler for Fondens

Virksomhed fastsættes af Indenrigsministeren.

§ 17. Tilsynet med de anerkendte Arbejdsløshedskasser føres af en Arbejdsløshedsinspektør, der ansættes under Indenrigsministeriet, udnævnes af Kongen og lønnes og pensioneres efter de for Kontorchefer i Indenrigsministeriet fastsatte Regler. For den nuværende Arbejdsløshedsinspektørs Vedkommende forbliver det dog ved Regelen i Lov af 9. April 1907 § 15.

Ved Arbejdsløshedsforsikringen ansættes en Sekretær, som udnævnes af Indenrigsministeren og lønnes med 2,400 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 300 Kr. indtil 3,300 Kr. Sekretæren opnaar Ret til Pension efter Pensionsloven af 5. Januar 1851, naar han (hun) efter det fyldte 25de Aar har tilbagelagt en Tjenestetid af 10 Aar, saaledes at den pensionsgivende Tjenestetid regnes fra dette sidste Tidspunkt. For saa vidt den nuværende af Kontorholdsgodtgørelsen lønnede Sekretær ansættes i den her omhandlede Stilling, bliver paagældendes Alderstillæg og pensionsgivende Tjenestetid at beregne fra Tidspunktet for Ansættelsen som Sekretær.

Det fornødne Beløb til anden Medhjælp og til Kontorhold for Arbejdsløshedsinspektøren bevilges ved de aarlige Finanslove.

§ 18. Af Tillidsmænd for Arbejdsløshedskasserne afholdes under Arbejdsløshedsinspektørens Forsæde et aarligt Møde. Enhver anerkendt Kasse sender 1 Tillidsmand til Aarsmødet; tæller en Kasse over 1,000 Medlemmer, har den Ret til at sende 2 Tillidsmænd og der udover en Tillidsmand for hvert fulde Antal 1,000 Medlemmer. Tillidsmændene vælges paa den i Kassens Vedtægt fastsatte Maade. Paa Aarsmødet forhandles der om Kassernes Virksomhed og Samarbejde, ligesom Tillidsmændene af deres Midte udvælger 6 til at tiltræde Arbejdsløshedsnævnet tillige med 6 Suppleanter. Disse Medlemmer af Nævnet tillige med deres Suppleanter vælges for et Tidsrum af 6 Aar, saaledes at Halvdelen af Medlemmerne og Suppleanterne fratræder efter 3 Aars Virketid.

Et Medlem (Suppleant) af Nævnet fratræder som saadant, naar han ophører at være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse; Valg af et nyt Medlem (Suppleant) i hans Sted bliver at foretage paa det nærmest paafølgende Aarsmøde.

De i Henhold til Lov Nr. 88 af 9. April 1907 valgte og ved denne Lovs Ikrafttræden fungerende Medlemmer af Nævnet samt disses Suppleanter vedbliver at fungere, indtil deres Funktionstid er udløbet i Henhold til nævnte Lov.

§ 19. Arbejdsløshedsnævnet bestaar af Arbejdsløshedsinspektøren som Formand, de i § 18 nævnte 6 Tillidsmænd samt 2 af Landstinget og 2 af Folketinget paa 6 Aar valgte Medlemmer.

Foruden de i nærværende Lov særlig nævnte Beføjelser og Forpligtelser har Nævnet den Opgave at danne Bindeled mellem de enkelte enkelte Kasser, fastsætte Regler for deres Samvirken, herunder for Overflytning af Medlemmer fra en Kasse til en anden, og saa vidt gørligt sørge for Ensartethed i Reglerne for Kassernes Understøttelser. Nævnet er derhos beføjet til at udarbejde Regler angaaende hel eller delvis Genforsikring af Kassernes Risiko, hvilke Regler skal forelægges Indenrigsministeren til Godkendelse.

Den fornødne Bevilling til Nævnet, herunder Dagpenge og Rejseudgifter til Nævnets valgte Medlemmer, fastsættes ved de aarlige Finanslove.

Naar Nævnet skønner, at en anerkendt Arbejdsløshedskasse uden direkte at overtræde Lovens Forskrifter dog i Forholdet til sine Medlemmer eller til andre Arbejdsløshedskasser virker paa en for Arbejdsløshedskasseinstitutionen i dens Helhed uheldig Maade, indstiller Arbejdsløshedsinspektøren til Indenrigsministeren, hvorvidt Anerkendelsen for en saadan Arbejdsløshedskasse bør bortfalde.

§ 20. En anerkendt Arbejdsløs-

hedskasses Vedtægt skal indeholde Oplysning om følgende Punkter:

1. Kassens Navn, Hjemsted, Formaal og Omraade, Medlemmernes Optagelse, Rettigheder og Pligter, herunder det gensidige Ansvar og dettes nærmere Ordning,
2. Generalforsamling og Bestyrelse samt disses Myndighed,
3. Regnskabsvæsen, Kasseeftersyn (mindst fjerdingaarligt) og Revision, Anbringelse af Kassens Midler, Reservefond samt Overskuddets Anvendelse ved Kassens Opløsning eller ved Anerkendelsens Bortfald,
4. Vedtægtens Forandring.
5. Kontrol med arbejdsløse Medlemmer og Arbejdsanvisning for saadanne.

Den Afgørelse, der i Overensstemmelse med Vedtægten træffes angaaende Anvendelse af en Kasses Overskud ved dens Opløsning eller ved Anerkendelsens Bortfald, har kun Gyldighed, naar den godkendes af Arbejdsløshedsinspektøren. Overskuddet kan ingen Sinde deles mellem Medlemmerne.

Arbejdsløshedsinspektørens Samtykke udfordres til enhver Forandring af Vedtægten. Hans Afgørelse kan indankes for Indenrigsministeren.

§ 21. Arbejdsløshedsinspektøren gennemgaar de fra Kasserne indsendte Aarsregnskaber og fører i det hele Tilsyn med de anerkendte Arbejdsløshedskasser, er dem behjælpelig med fornøden Oplysning og Vejledning og yder sin Bistand til Oprettelsen af nye Kasser. Han skal til enhver Tid have Adgang til at gøre sig bekendt med Kassernes Bøger, Regnskaber, Beholdninger og hele Virksomhed. I mindst treaarige Perioder foretages paa Arbejdsløshedsinspektørens Foranstaltning Regnskabs- og Kasseeftersyn hos samtlige anerkendte Arbejdsløshedskasser. De til saadan Revision fornødne Beløb bevilges paa de aarlige Finanslove.

Arbejdsløshedsinspektøren afgiver hvert Aar Beretning til Indenrigsministeren om de anerkendte Kassers Virksomhed. Et Uddrag heraf offentliggøres paa den af Indenrigsministeren foreskrevne Maade.

§ 22. For saa vidt en Kasses Bestyrelse ikke holder sig nærværende Lov efterrettelig, eller dens Virksomhed befindes ikke at foregaa i Overensstemmelsr med de for samme gældende Bestemmelser eller under Iagttagelse af den fornødne Paapasselighed og Orden, og Kassen ikke efterkommer de den i denne Anledning af Arbejdsløshedsinspektøren givne Anvisninger, kan Indenrigsministeren efter Arbejdsløshedsinspektørens Indstilling lade Anerkendelsen bortfalde.

§ 23. Dokumenter, som vedrørende Forsikringen oprettes mellem anerkendte Arbejdsløshedskasser og deres Medlemmer, er stempelfri.

§ 24. Denne Lovs Paragraffer 17, 18 og 19 træder i Kraft den 15. April 1914, og samtidig ophæves Paragrafferne 15, 16, 17 og 18 i Lov Nr. 88 af 9. April 1907 om anerkendte Arbejdsløshedskasser. Lovens øvrige Paragraffer træder i Kraft den 1. April 1915, fra hvilket Tidspunkt den nævnte Lov af 9. April 1907 i sin Helhed er ophævet.

Udlandet.

Ungarn. De ungarske Bjergarbejdere afholder deres første Landskonference i Budapest 20.—21. August. I dette Land har disse Arbejdere ingen Organisationsret, og Forbindelsen mellem dem maa derfor opretholdes ved Hjælp af Fagbladet. Konferencen vil særlig beskæftige sig med Bjergarbejdernes Syge- og Ulykkesforsikring.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ❋ KØBENHAVN DEN 22. AUGUST 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsanvisningen. Tvistigheder. Den afgaaede Forligsmand. En ny Landstariffor Tysklands Andelsbagerier. Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne Landet over). Kongresser.

Arbejdsanvisningen.

Onsdag den 12. August havde Tilsynsraadet for den kommunale Arbejdsanvisning indbudt den københavnske Presse til at bese Centralkontorets nyindrettede Lokaler. Ved denne Lejlighed holdt Direktøren, Folkethingsmand *Jensen Sønderup*, efterstaaende Tale, som gengives efter Manuskript:

Spørgsmaalet om Oprettelse af et kommunalt Arbejdsanvisningskontor i København blev rejst i et Møde i Borgerrepræsentationen den 3. Juli 1899, og Kommunalbestyrelsen besluttede i Aaret 1900 i et Møde den 2. Juli at oprette et kommunalt Arbejdsanvisningskontor; til Bestyrelse for Kontoret valgtes:

Af Magistraten: Borgmester Th. Dybdal.

Af Borgerrepræsentationen: Overretssagfører A. Hvass og Bagermester V. Gætje.

Af Bestyrelsen for den københavnske Afdeling af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening: Snedkermester Rostrup, Direktør Caroc, Ingeniør K. Schøller og Fabrikant Ivar B. Goldschmidt.

Af Udvalget for de samvirkende Fagforeninger i København: Snedker Martin Olsen, Arbejdsmand Hans Jensen, Smed Valdemar Olsen og Fru Olivia Nielsen.

Borgmester Dybdal var Formand og Bestyrelsen holdt sit første Møde paa Københavns Raadhus den 13. September 1900, Kl. 2½ Eftmd.

Der medgik selvfølgelig nogen Tid inden Kontoret kunde oprettes og begynde sin Virksomhed. Der skulde navnlig findes en Mand til at lede Kontoret; han skulde sætte sig ind i Ordningen af Arbejdsanvisningen ved en Rejse i Udlandet; der skulde indrettes Lokaler m. m. Man fik Lokaler i Guldbergsgade Nr. 26 og fra 2. Juli 1901 er Kontoret i Virksomhed. I den første Maaned (Juli 1901) blev indtegnet 2230 mandlige og 947 kvindelige *Arbejdssøgende*. Til Kontoret skete der i den første Maaned Henvendelse *fra 872 Arbejdsgivere*, og der blev anvist 535 mandlige Arbejdere og 396 kvindelige Arbejdere Arbejde.

Til Sammenligning kan anføres, at der i Juli Maaned 1914 paa Kontorerne i Guldbergsgade 26 og de to Filialer, i Badstuestræde og Valdemarsgade, ialt blev indtegnet 2910 mandlige og 1892 kvindelige Arbejdssøgende; fra 2869 Arbejdsgivere kom i Juli Maaned Anmodning om Arbejdere og der blev anvist Arbejde til 1924 Mænd og 1437 Kvinder.

Fra Kontorets Oprettelse til Udgangen af Aaret 1913 er 318,830 Mænd og 226,405 Kvinder eller ialt 545,235 Personer indtegnede som *Arbejdssøgende* paa det kommunale Arbejdsanvisningskontor i København; der er fra 333,512 *Arbejdsgivere* rettet Henvendelse om *Arbejdere* og anvist Arbejde til 169,248 Mænd og 192,165 Kvinder, ialt 361,413 Personer, som gennem Kontorerne har faaet Arbejde.

Forretningsgangen paa Kontorerne i Guldbergsgade og de to Filialer er følgende: Den Arbejdssøgende henvender sig paa Kontoret og Ved-

kommendes Navn m. m. opføres paa en dertil indrettet Blanket, der forsynes med Løbe-Nr. og Tidsangivelse, hvorhos der gives den Arbejdssøgende et Indtegningskort. Der findes ved Kontorerne Opholdsstuer for de Arbejdssøgende, og naar der fra en Arbejdsgiver er kommen Anmodning om Arbejdskraft, bliver de ventende Arbejdere kaldt ind — saa vidt mulig i Nummerorden — og faar Indtægningskortet ombyttet med et Kort, der skal afleveres til den paagældende Arbejdsgiver, som Bevis for at vedkommende Arbejder af Kontoret er anvist Arbejde paa den angivne Plads. Kortet, der er forsynet med Anvisningskontorets Adresse, skal af Arbejdsgiveren forsynes med Paategning om, at Arbejderen er gaaet i Arbejde, og derefter nedlægges i en Postkasse.

Denne Form for Arbejdsanvisning tager væsentlig Sigte paa den mere lokale Anvisning, altsaa Københavns og Omegn, og den kræver, at de Arbejdssøgende for at komme i Betragtning, maa opholde sig i de til Kontorerne hørende Opholdsstuer, om ikke hele Dagen (der er for Tiden aaben fra 9—1 og 4—7) saa dog det meste af Dagen, særlig Formiddagen.

Ved Loven af 29. April 1913 om Arbejdsanvisning er der i højere Grad taget Sigte paa at faa Arbejdskraften fordelt ud over Landet og mellem By og Land. Det er derfor Forudsætningen for Loven, at der oprettes Anvisningskontorer i alle større Byer, saavidt mulig med Lokalkontorer eller Filialer i de mindre Byer og Stationsbyer. Det er Kommunalbestyrelserne, der opretter Kontorer og vælger en Bestyrelse — paa mindst 7 Medlemmer — for Kontoret. Staten refunderer Kommunerne indtil 1/3 af Udgifterne ved Arbejdsanvisningen. Skulde der være Byer, hvor et Anvisningskontor maa anses for nødvendigt, men Kommunalbestyrelsen ikke beslutter Oprettelsen af et saadant, kan Indenrigsministeriet to Aar efter Lovens Ikrafttræden, oprette Kontorer og vælge Bestyrelser, og Udgiften paalignes da, ved hvert Aars Udgang, de Kommuner, for hvilke Kontoret særlig er bestemt, i Forhold til Indbyggertal.

Det er den i Henhold til Loven udnævnte Direktørs Opgave at føre Tilsyn med Kontorerne og da navnlig at tilvejebringe det Samarbejde, der er en Nødvendighed, saafremt Anvisningskontorerne skal løse den Del af deres Opgave, der gaar ud paa, saavidt mulig at tilvejebringe en Fordeling og Regulering af Arbejdskraften for hele Landet. Loven bestemmer derhos, at det af Københavns Kommune oprettede Arbejdsanvisningskontor skal virke som Central-Anvisningskontor for hele Landet. Det herværende Anvisningskontor blev under 7. Juli ifjor af Indenrigsministeren anerkendt som Centralkontor, og dets Bestyrelse bestaar af et Tilsynsraad paa 10 Medlemmer, hvoraf Indenrigsministeren har valgt 4, og Borgerrepræsentationen 6. Af Indenrigsministeren er valgt: Fabrikant Jacob, Bogtrykker Langkjær, Borgerrepræsentant Carl F. Madsen og Forretningsfører Arnold Nielsen; af Borgerrepræsentationen er valgt: Direktør Caroc, Borgerrepræsentant Jønson, Fabrikant Leerbech, Forretningsfører P. Mikkelsen, Sekretær Otto Smith og Borgerrepræsentant Wildt. Direktøren er Formand i Tilsynsraadet og har Overledelsen af Centralarbejdsanvisningskontoret.

Det særlige og — for vort Land, i Henseende til offentlig Arbejdsanvisning, ejendommelige — er dog det i Loven fastslaaede Samarbejde mellem Anvisningskontorerne og Arbejdsløshedskasserne. Det bestemmes i selve Loven, at Kasserne hver Uge skal give det offentlige Arbejdsanvisningskontor paa Stedet en Fortegnelse over *de* arbejdsløse Medlemmer, der nyder Understøttelse af Kassen og saavidt mulig ogsaa *de* arbejdsledige Medlemmer, der *ikke* modtager Understøttelse (fordi Karenstiden ikke er udløben, eller som har oppebaaret al den Understøttelse, de efter Vedtægterne kan oppebære i Løbet af et Aar). De Arbejds-

løse, der er Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse, behøver saaledes ikke at melde sig paa Arbejdsanvisningskontoret, men bliver af deres Kasse anmeldte som Arbejdssøgende.

Efter Forhandlinger med Arbejdsløshedsnævnet og Bestyrelserne for Kasserne har vi faaet det ordnet saadan, at Kasserne i Stedet for ugentlige Fortegnelser sender os et Kort for hvert arbejdsløst Medlem, der har meldt sig til Kassen. Heri København er Anvisningskontoret derefter delt i to Afdelinger: I. Afdeling, der er den af mig omtalte i Guldbergsgade 26 med Filialerne (for Kvinder) i Badstuestræde og Valdemarsgade. Anvisningen foregaar fremdeles derfra paa samme Maade som hidtil under den samme Chef: Hermann Beyer, der har ledet denne siden Kontorets Oprettelse i 1901. II. Afdeling har Anvisningen af Arbejde til Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne. Denne ledes af fhv. Forretningsfører P. Hvidtfeldt. Der er derfor — som De har set — ingen Opholdsstuer for Arbejdssøgende her. Som allerede nævnt skal de ledige Medlemmer ikke møde her for at blive indtegnede. Det besørges af Kasserne — som De har set — ved Indsendelse af Kortene. Naar vi faar en Ordre fra en Arbejdsgiver, er vi hurtig i Stand til at se om vi har nogen ledig i det paagældende Fag og den bestemte Branche, hvorom der er tale. Til yderligere Sikkerhed for at faa den bedste og mest kvalificerede Arbejder, vil vi desuden — for de Kassers Vedkommende, der har Kontor med Telefon — skaffe os Oplysning gennem Forhandling med vedkommende Kasses Leder, der sædvanligvis kender Medlemmerne. De Arbejdsløse maa jo — som Regel — møde hver Dag paa Kassens Kontor til Kontrol, og vil der faa Meddelelse om, saasnart der er anvist dem Arbejde. Der gives hver Dag fra os til Kassen Meddelelse om, hvilke Medlemmer, der er anvist Arbejde i Dagens Løb, og ligeledes giver Kasserne — som De vil have set — for hver Dag, os Meddelelse om, hvilke Arbejdere, der efter Anvisning fra Kassen eller ved egen Hjælp, har skaffet sig Arbejde.

Dette er i Korthed Fremgangsmaaden her i København. Selvfølgelig vil man ikke i Provinsen lave to Afdelinger af et Arbejdsanvisningskontor, og det hele kan jo under mindre Forhold udmærket være samlet paa et Sted. Det er selvfølgelig heller ikke nødvendigt i de mindre Byer at have Opholdsstuer for de Arbejdssøgende, men dette kan hver Kommune for sig iøvrigt afgøre, som det anses for paakrævet.

I Hjørring, Aalborg, Aarhus, Skanderborg, Odense, Assens, Svendborg, Sorø og Lolland-Falster Amter er der af Byraadene og Amtsraadene nedsat Udvalg, der i Fællesmøder har søgt truffet en Overenskomst om Oprettelse af Arbejdsanvisningskontorer fælles for By og Land, og endelig har Herning Byraad besluttet, at der fra 1. Oktober oprettes et offentlig Arbejdsanvisningskontor i Herning. Frederiksberg Kommunalbestyrelse har vedtaget, at der oprettes et Kontor paa Frederiksberg, som lægges ind under Centralarbejdsanvisningen, og vi venter paa Tilslutning fra Københavns Amtsraad, som derom har nedsat et Udvalg. Først naar Kontorerne rundt i Provinsen er kommen i Gang, vil der være skabt Betingelser for at Arbejdsanvisningen kan faa den samfundsmæssige og forhaabentlig samfundsgavnlige Betydning, der er tilsigtet med Loven om Arbejdsanvisning. Vi vil da gennem Indberetningerne til Centralkontoret her, og Meddelelserne herfra rundt til Kontorerne altid være i Stand til at dirigere Arbejdskraften hen til de Steder, hvor der er Trang til den, og haaber paa, at vi ogsaa efterhaanden skulde kunne formaa en Del af de Arbejdere, der er kommen ind fra Landet og ikke er groet alt for fast i Ryerne, til paany at vende tilbage til Landet. Det er ikke god Samfundsøkonomi, at vi hvert Aar sender Polakkerne hjem med et Par Millioner Kroner og samtidig deler 1½ Million Kr. ud i Understøttelse til arbejdsløse Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne.

Vi gør jo i disse Dage Forsøg paa at faa Folk til at tage Arbejde paa Landet. Vi har anmodet samtlige

Arbejdsløshedskasser om at meddele os, om en Del og da hvilke af de Arbejdsløse, der maatte være egnet og villige til at tage Høstarbejde. Vi har Masser af Arbejdere, men endnu faa Anmodninger fra Landet om Arbejde. Det var forøvrigt først i Mandags, Kundgørelsen kom i de sjællandske Blade. — Saavel i disse specielle Forhold, som for Arbejdsanvisningen i Almindelighed, vil vi gærne paakalde Pressens Interesse; dette: at der Uge efter Uge paa Kontorernes Foranledning i Bladene kan komme smaa Meddelelser om, og en Gang imellem Oversigter over, hvormange Arbejdsløse — d. e. Arbejdssøgende — der er indenfor de forskellige Fag paa de forskellige Steder i Landet, vil med Tiden virke i høj Grad regulerende paa Arbejdsforholdene.«

Tvistigheder.

Forholdet mellem Snedkere og Tømrere og deres Organisationer.

Gennem Aarene har der gentagne Gange været alvorlige Uoverensstemmelser mellem Snedkernes og Tømrernes Organisationer, hvilket har givet sig højst beklagelige Udslag i disse Organisationers daglige Virksomhed og endog har ført til, at Organisationerne i visse Tilfælde ikke med fornøden Vægt har kunnet optræde overfor Arbejdskøberne, idet Parterne hver for sig har hævdet, ikke at kunne føle sig tryg overfor hinanden. Uoverensstemmelserne har tillige medført, at de to Forbunds Ledelser gentagne Gange i Fagbladene har polemiseret heftigt imod hinanden.

Paa Foranledning af Snedkerforbundet er De samvirkende Fagforbund kommen til at beskæftige sig med dette Anliggende og har baade skriftligt og mundtligt drøftet det med Repræsentanter for de to Forbund. Disse Forhandlinger fandt deres Afslutning ved et Møde den 12. August. Fra alle Sider tiltraadtes her følgende Forslag til Bilæggelse af de tilstedeværende Interesse-Uoverensstemmelser:

»Repræsentanter for Snedkerforbundet, Tømrerforbundet og De samvirkende Fagforbund samlede til Fællesmøde, udtaler deres Beklagelse over de mellem de to førstnævnte Forbund jævnlig verserende Stridigheder, der kun kan anses skadelige for Arbejderklassen og Arbejdsorganisationerne som Helhed.

Man udtaler derfor, at der bør tilstræbes et bedre Samarbejde angaaende Løn- og Arbejdsforhold mellem de to nævnte Organisationer og navnlig at der ved Afslutning af Overenskomster bør optrædes i Fællesskab.

For at tilvejebringe denne Samvirken beslutter man at foreslaa de to Organisationers Ledelser:

1) at nedsætte et Fællesudvalg, bestaaende af 3 Medlemmer af Tømrerforbundet og 3 Medlemmer af Snedkerforbundet, hvis Opgave skal være at behandle ethvert Spørgsmaal, der er af Interesse for de to Organisationer, baade hvad angaar det indbyrdes Forhold og Forholdet overfor Arbejdsgiverne.

2) Fællesudvalget skal søge at fremskaffe Regler for de to Forbunds Optræden under Konflikter, saaledes at Arbejde, der standses af den ene Part ikke optages af den anden Part.

3) Fællesudvalget skal endelig forhandle om Tilvejebringelse af ensartede Bestemmelser i de to Forbunds Overenskomster, og det foreslaas de to Forbund at nye Overenskomster med Arbejdsgiverne kun indgaas efter fornøden Aftale mellem de to Forbunds Ledelser. De nye Overenskomster bør sikre, at Snedkerarbejde udføres efter Snedkernes Prisliste og Tømrerarbejde efter Tømrernes Prislister, uanset om Arbejdet udføres af Snedkere eller Tømrere.«

Endvidere vedtoges at:

»De samvirkende Fagforbund udarbejder en Redegørelse over de førte Forhandlinger og Sagen i det hele taget, som offenliggøres i de to Forbunds officielle Organer og i

»Arbejderen«, hvorefter ingen af Parterne ved Publikationer af nogen Art derudover maa kommentere Sagen og dens Afslutning«.

Idet vi herved fremsætter denne Redegørelse skal vi bemærke, at vi med fuld Forsæt har undgaaet heri at komme ind paa Enkeltheder angaaende det, som har været de to Forbund imellem. Ved at brede sig over saadanne Enkeltheder vilde man let bringe gammel Vrede til at blusse op paany. Naar den foranstaaende Vedtagelse angaaende fremtidigt Samarbejde bringes til Anvendelse efter sin Aand og Ord vil der være en Vej frem til ordnede Forhold og god Forstaaelse mellem disse to beslægtede Fag, der har saa mange fælles Interesser.

Vil vil derfor anse det for rigtigt, at man fra alle Sider lader Fortiden ligge. Dette gælder ogsaa enhver Beskyldning, der i Kampens Hede maatte være rettet af den ene Part mod Enkeltmand, som er knyttet til den anden Part.

En fortsat Strid om saadanne Beskyldninger af mere personlig Karakter vil i høj Grad gøre det vanskeligt at enes om selve Sagen.

Naar der om selve Sagen er skaffet Enighed tilvejе, og der er Enighed om, at al Polimik om denne skal høre op, mener vi, at heri bl. a. ogsaa ligger, at eventuelle Beskyldninger af mere personlig Art, som er fremsat i Forbindelse med Sagen, dermed er kendt døde og magtesløse.

Begge de interesserede Forbund har valgt Medlemmer til det vedtagne Forhandlingsudvalg, som derefter har begyndt sit Arbejde. Vi ønsker det Lykke og Held til dette.

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund i Danmark.
Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

Den afgaaede Forligsmand.

Under 11. ds. har De samvirkende Fagforbund tilstillet den tidligere Forligsmand i Arbejdsstridigheder, Generaltolddirektør *Michael Koefoed,* et Par Ord som Paaskønnelse af hans Virksomhed som Statens Forligsmand.

Skrivelsen er saalydende:

Hr. Generaltolddirektør Michael Koefoed.

Vort Forretningsudvalg, som i Dag har været samlet til Møde, føler Trang til at takke dem for den Virksomhed, De har udfoldet i det vanskelige Hverv som Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder.

Ikke blot er Posten i sig selv forbunden med betydelige Vanskeligheder, men disse forøgedes i høj Grad derved, at Institutionen var helt ny og uprøvet ved Deres Tiltrædelse. Under disse Omstændigheder kan det ikke noksom paaskønnes, at De har været i Stand til at røgte Hvervet saaledes, at store, omfattende og langvarige Konflikter mellem Arbejde og Kapital er undgaaet.

Denne grundlæggende Virksomhed har givet Forligsinstitutionen blivende Værdi.

Paa Forretningsudvalgets Vegne:
Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

Herpaa er der den 14. fra Hr. *Michael Koefoed* indløbet følgende Svarskrivelse:

Til Formanden for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Hr. *Carl F. Madsen.*

Maa jeg takke Dem mange Gange og maa jeg ogsaa bede Dem bringe min Tak videre til De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg for den anerkendende Udtalelse om min Virksomhed som Forligsmand.

Rent bortset fra den store Belæring, denne Stilling har givet mig til Forstaaelse af Arbejdsforholdene her i Landet og som altid vil være af Betydning for mig i min fremtidige Virksomhed, vil jeg til alle Tider bevare Mindet om et loyalt og tillidsfuldt Samarbejde, uden hvilket jeg intet vilde have kunnet udrette i Forligsmandsstillingen. Jeg bringer Dem ligesom Deres Medarbejdere i

den faglige Bevægelse min bedste Tak derfor og beder Dem være overbevist om, at min Interesse for Arbejdsforholdene i Landet vil forblive usvækket.

Deres ærbødige
Michael Koefoed.

En ny Landstarif for Tysklands Andelsbagerier.

(Arbejdernes Fællesbagerier.)

Siden 1904 har det tyske Bager- og Konditorforbund haft Overenskomst med de tyske Andelsforeningers Centralforbund om Løn- og Arbejdsforhold for de i Fællesbagerierne beskæftigede Personer. Den sidste Overenskomstperiode omfattede 5 Aar og udløb den 31. Juli. Overenskomstpolitiken med Andelsforetagenderne blev ganske særlig begunstiget ved Selvproduktionens raske Opsving. I 1901 var der kun 35 Andelsbagerier i Virksomhed, som beskæftigede 562 Personer, i 1912 var der derimod 362 Virksomheder med 3066 Beskæftigede. Omsætningen steg i dette Tidsrum med det Tidobbelte, nemlig fra 8,5 Mill. Mk. til 82,5 Mill. Mk.

Den nye Landsoverenskomst som traadte i Kraft 1. August og som atter fik en Varighed af 5 Aar, bragte væsentlige Forbedringer for de beskæftigede Arbejdere.

I *Arbejdstiden* blev der ikke foretaget nogen Forandring. Denne er nu som før 8 Timer daglig med 20 Minutters Spisetid i alle Virksomheder med kontinuerlig Drift; i alle andre Virksomheder er Arbejdstiden 9 Timer med ½ Times Spisetid. Arbejdsugen er alle Steder 6 Dage. Arbejde paa Helligdage som falder i Ugen, betales særskilt med den fastsatte Timeløn.

Lønfortjenesten er inddelt i Grundløn og Bytillæg.

Den er klassificeret efter følgende Skala og er for Bagere og Konditore pr. Uge:

	I Byer	Før
0—10% Bytill.	26,50 Mk.	24,50 Mk.
12½—20% —	27,00 -	25,00 -
22½—30% —	28,00 -	26,00 -

Ufaglærte Hjælpearbejdere erholder i alle Klasser 2 Mk. mindre. Lønnen for Kvinder beløber sig til 13, 13,50 og 14 Mk. Mestersvende faar 3 Mk. mere pr. Uge.

Under Overenskomstperiodens Forløb — indtil 1. August 1916 — forhøjes Minimallønnen med 1 Mk. for mandl. og 50 Pfg. for kvindl. Arbejdere. Overarbejde betales med 25 % og paa Søn- og Helligdage med 50 %.

Der ydes aarlig en Ferie — i Tiden fra 1. Maj til Udgangen af September — paa en Uge for dem, der har været beskæftiget i indtil 5 Aar og 2 Uger for dem, der har været længere samme Sted. Under Sygdomstilfælde og ved Indkaldelse til Militærtjeneste betales fuld Løn i 3 Dage, naar vedkommende har været 1 Maaned, og i 4 Uger naar vedkommende har været 10 Aar beskæftiget. Anvisning af Arbejdskraft foregaar gennem Forbundets Arbejdsanvisning. I Virksomheder, som har underskrevet Overenskomsten maa der kun beskæftiges Forbundsmedlemmer. Afgørelse af Uoverensstemmelser, som maatte opstaa angaaende Overenskomstens Forstaaelse, henvises til en af begge Parter sammensat Voldgiftsret. Landsoverenskomsten er af stor Betydning for Bager og Konditorforbundet. De fastsatte Løn- og Arbejdsforhold kan danne Forbillede for Privatbagerierne. De i de haandværksmæssigt drevne Smaavirksomheder herskende Tilstande med en overdreven lang Arbejdstid og daarlig Aflønning er hermed stillet stærkt i Skygge. Hertil kommer endvidere, at der i 260 Byer er skaffet Organisationerne et Rygstød, hvorved der kan øves et Agitationsarbejde blandt Kollegerne. Som Følge af Overenskomsten vil det i dens Gyldighedsperiode, ligesom det var Tilfældet under den forrige Overenskomstperiode ogsaa være muligt at udøve stor Indflypaa den overenskomstmæssige Fastsættelse af Løn- og Arbejdsforholdene i de private Storbedrifter.

For Tiden føres der Underhandlinger med de enkelte Fællesbagerier om Indførelse af de nye Overens-

komstbestemmelser. Ved den sidste Overenskomstperiode har 206 Andelsforetagender med tilsammen 2911 Arbejdere tiltraadt Overenskomsten. 34 Virksomheder med 70 Arbejdere har dog endnu ikke anerkendt den gamle Overenskomst. Ved det snævrere Samarbejde mellem Andelsforetagende og Fagorganisation maa det sikkert forventes, at de nye Overenskomster i Løbet af kort Tid vil blive akcepteret af alle Andelsforeninger. *A. L.*

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderne Landet over, I Henhold til givne Strejkevarsler nedlagde Bogbinderforbundets Medlemmer Arbejdet hos Medlemmer af Bogbinderlavet i København og Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne den 11. Juli, efter at der gentagne Gange forgæves var forhandlet om en ny Overenskomst i Faget.

Den 18. Juli standsede Arbejdet af alle Bogbinderiarbejdere i Bogtrykkerierne, da det ikke ved Forhandlinger var lykkedes at faa en overenskomstmæssig Aftale om, at Bogtrykkerierne fra 11. Juli at regne vilde efterbetale Forskellen mellem de Lønninger, der hidtil blev betalt Bogbinderne og de Lønninger, der vilde blive fastslaaet i den nye Overenskomst.

Foranlediget af Arbejdsgivernes Lock-outvarsel paa Grundlag af Arbejdsmandskonflikter i Esbjerg og Middelfart og en Snedkerkonflikt i Helsingør henledede De samvirkende Fagforbund Opmærksomheden paa, at der var adskillige andre Sager, som naturligt burde bringes ud af Verden, hvis man ikke vilde resikere paany at staa over for omfattende Konflikter i en nær Fremtid, og dette bevirkede, at der bl. a. blev aftalt et Møde om Bogbindersagen.

Ved dette Møde, som strakte sig over en halv Snes Timer, den 25. Juli, opnaaedes Enighed om et Forslag til en Overenskomst, og Forbundets Afdelinger, som senere behandlede dette Forslag paa deres Generalforsamlinger, vedtog det, om end kun med en kneben Majoritet.

Den saaledes vedtagne ny Overenskomst gælder til 1. April 1921.

Straks ved Arbejdets Genoptagelse nedsattes Arbejdstiden i Provinserne fra 10 til 9½ Time, den bliver derved højst 9½ Time over hele Landet for Bogbinderne.

Samtidig hæves alle Minimallønninger for de *mandlige* Arbejdere med 3 Øre, saaledes at den bliver 46 i København og 41 i Provinserne. (Udlærlinge kan arbejde indtil 8 Øre lavere i København og 6 Øre i Provinsere i det første Aar). Endvidere forhøjes alle Timelønninger til og med 46 Øre i København og til og med 41 i Provinserne med 3 Øre og alle højere Lønninger med 2 Øre i Timen.

Alle Kvindelønninger — Minimallønninger og personlige Lønninger — hævedes straks med 2 Øre. Minimallønningerne bliver derefter for Kvinder, der er fyldt 16 Aar 17 Øre det første halve Aar, 20 Øre det første Aar derefter, 25 Øre det næste og derefter 28 Øre.

I Provinserne bliver de tilsvarende Tal 14, 17, 20 og 23 Øre. Desuden fastsættes en Tillægsbetaling af 2 Øre pr. Time til alle Kvinder, der selvstændig kan betjene forskellige i Overenskomsten nærmere betegnede Maskiner.

En Række andre Bestemmelser af Betydning for Bogbinderforbundet blev samtidig gennemført, bl. a. fik Forbundet Paataleret med Hensyn til Lærlingeforholdene og Antagelsen af Kvinde-Elever. Med Hensyn til sidstnævntes Antal i Forhold til uddannede Kvinder indeholder Overenskomsten en Skala, der skal benyttes som Rettesnor under almindelige Forhold.

Den 1. April 1917 forkortes Arbejdstiden overalt, hvor den er mere end 9 Timer til 9 Timer og samtidig forhøjes *alle* Minimallønssatser og *alle* personlige Lønsatser atter med 2 Øre pr. Time.

Samtidig med at denne Overens-

komst blev indgaaet, blev der truffet Aftale om, at der senest 1. September i Aar optages Forhandling om en Revision af bestaaende og Oprettelse af ny Priskuranter. Efterhaanden som disse bliver færdige, træder de i Kraft, hvor Arbejdet udføres i Akkord, og Parterne var enige om, at Akkordarbejde skal udføres i saa vid Udstrækning som mulig.

Hvis der ikke er opnaaet Enighed om alle Priskuranterne til 1. April 1915, træder Hovedorganisationerne paany til for at søge Sagen endelig afsluttet.

Kongresser.

Kongresser i Organisationer udenfor De samvirkende Fagforforbund.

De samvirkende danske Tjenestepigeforeninger afholdt Aarsmøde i Aalborg den 5. og 6. Juli.

Ved denne Lejlighed vedtoges det at forandre Organisationens Navn til

Husassistenternes Forbund i Danmark,

og der vedtoges et Par Resolutioner af almindelig Interesse.

Angaaende Kontraktordningen og det i Forbindelse dermed staaende Spørgsmaal om Arbejdstidens Indskrænkning vedtoges følgende Resolution:

»Aarsmødet henstiller til Afdelingerne, at de søger Kontrakterne gennemført ved direkte Henvendelse til Herskaberne, ligesom det henstilles til Foreningerne at faa Aften- og Natarbejde afskaffet«

Angaaende Boligspørgsmaalet, der paa Grund af en nylig afsagt Højesteretsdom var særlig aktuelt, vedtoges følgende:

»Husassistenternes Forbund i Danmark udtaler sin skarpeste Protest imod den Højesteretsdom af 18. Maj d. A. angaaende Godkendelsen af Værelserne i Holbergsgade 3, 2.—4. Sal, som er kendt farlig af Sundhedskommissionen i København i Henhold til Sundhedsvedtægtens § 43.«

Desuden vedtoges det at rette en Henvendelse til Kommunalbestyrelsen i København om at forhindre, at den Slags Ting kan gentage sig oftere.

Efter en kort Diskussion om Tyendeloven vedtoges følgende Udtalelse:

»Paa Husassistenternes Forbunds Aarsmøde 1914 udtales den skarpeste Protest mod Tyendeloven af 1854. Da man finder, at denne Lov er en stor Uretfærdighed mod den tjenende Stand, saavel i Byerne som paa Landet, kræver vi den afskaffet snarest muligt og ikke erstattet med en lignende Lov. Men samtidig henstiller vi til Lovgivningsmagten, at der gives en Beskyttelseslov for Børn og unge Mennesker i privat Tjenesteforhold, og tillader vi os at henvise til det af os indsendte Udkast til Lov om Børns og unge Menneskers Arbejde i privat Tjesteforhold. Mødet opfordrer Regeringen til at tage dette Spørgsmaal op til Behandling, saa snart Grundlovssagen er løst.«

Murerforbundet i Danmark

afholdt sin 16. Kongres i København fra den 7. til 11. Juli incl.

Forbundet er som bekendt udtraadt af De samvirkende Fagforbund i Oktober 1912. Afdelingerne i Kolding, Korsør, Nakskov, Nyborg, Nykøbing F., Nørre Alslev, Rødby og Sakskøbing havde stillet Forslag om at genindtræde i Centralisationen.

Afdelingerne i Ordrup, Nykøbing S., Næstved og Randers havde stillet Forlag om Dannelsen af et Industriforbund.

Efter en lang Debat forkastedes Forslaget om Indmeldelsen i De samvirkende Fagforbund ved Navneopraab, idet 42 stemte for Indmeldelsen, 78 imod og 2 svarede: Stemmer ikke.

Det paalagdes derefter Hovedbestyrelsen at arbejde for Dannelsen af et Industriforbund eller Bygningsarbejderforbund.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ❁ KØBENHAVN DEN 29. AUGUST 1914 ❁ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Situationen under Krigstilstanden. Voldgifter i Spørgsmaal om Fortolkning af Løn- og Akkordbestemmelser. Udlandet.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for August 1914.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. September 1914.

Situationen under Krigstilstanden.

Saasnart den nuværende alvorlige Krigstilstand i den største Del af Europa var blevet en Kendsgerning, stod det klart, at selv om Krigen ikke naaede til Danmark, vilde den faa en overordenlig Indflydelse paa vort hjemlige Arbejdsmarked, og det var anlageligt — hvad der senere er sørgeligt bekræftet — at den danske Arbejderklasse vilde komme til at staa overfor meget kritiske økonomiske Tilstande.

For at følge Begivenhederne paa dette Omraade, mulig for at gøre Forsøg paa at kunne raade Bod paa nogle af de værste Ulemper, der maatte opstaa, nedsatte De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund et Fællesudvalg, der fik den Opgave at beskæftige sig med Spørgsmaal af den paagældende Art.

Det Udvalg fik hurtig Anledning til at træde i Funktion, og dets Virksomhed er foreløbig resulteret i Udsendelsen af undersøgende eller vejledende Cirkulærer.

For det første udsendte Udvalget den 18. August et Cirkulære med tilhørende Spørgeskema, dels for at opfordre Byarbejderne til at søge ud til Høstarbejde dels for at faa Arbejdsløshedsforholdene belyst.

Spørgeskemaet indeholdt følgende Forespørgsler:

1) Forbundets Navn. 2) Afdelingens og Byens Navn. 3) Hvormange Medlemmer havde Afdelingen Lørdag den 22. August 1914? 4) Hvormange af Medlemmerne var arbejdsløse den 22. August 1914? 5) Hvormange Medlemmer understøttedes af Arbejdsløshedskassen? 6) Hvormange Medlemmer havde opbrugt deres Arbejdsløshedsunderstøttelse? 7) Hvormange Medlemmer arbejder paa indskrænket Tid? 8) *Anmærkninger.* Herunder anføres saadanne Oplysninger, som maatte menes at være af særlig Interesse, f. Eks., hvis der i en By er større Fabrikker, som helt har indstillet Virksomheden e. l.

Selve Cirkulæret var saalydende:

»*Til Arbejderorganisationerne i Danmark.*

Da den i Evropa indtraadte Krigstilstand muligvis vil afføde saadanne Forstyrrelser i vort Erhvervsliv, at vore Kammerater i større Antal vil blive ramt af Arbejdsløshed, er det sandsynligt, at ekstraordinære Foranstaltninger maa søges iværksat. En Del Arbejdere vil kunne finde Beskæftigelse paa Landet ved Høstarbejde, og det maa anses for absolut nødvendigt — under de nuværende Forhold — at alle Arbejdsløse, som egner sig for denne Virksomhed og kan finde Beskæftigelse derved, opmuntres til at tage Høstarbejde. Landets Skæbne i den kommende Vinter kan

blive afhængig af, at Høsten kommer godt i Hus.

Men selv om en Del finder Beskæftigelse paa Landet, vil der muligvis dog blive mange Arbejdsløse tilbage af forskellige Fag.

For i fornødent Fald at kunne forsøge Hjælp tilvejebragt fra Stat og Kommuner, er det nødvendigt, at vi til Raadighed for Partiets Tillidsmænd har Oplysninger om Tilstanden, og vi maa derfor nu paabegynde en saadan Undersøgelse.

Gennem Forbundene er nærværende Cirkulære med vedhængende Spørgeskema tilsendt samtlige Fagforeninger i Danmark. Den ærede Organisation anmodes nu om nøjagtigt at besvare de fremsatte Spørgsmaal og derefter indsende Skemaet til *Forbundets* Kontor. Forbundet vil da samle Skemaerne fra alle Afdelinger og sende disse til De samvirkende Fagforbund, hvor hele Materialet derefter samles og bearbejdes.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.

Peder Hedebol.

I Forbindelse hermed anmoder vi de forskellige Afdelinger om snarest at indsende Spørgeskemaerne til de respektive Forbund, ikke til De samvirkende Fagforbund.

For det andet kom Udvalget til at beskæftige sig med en Sag angaaende Arbejdsløshedskassernes Stilling, hvis Forholdene maatte blive særlig vanskelige.

Hovedledelserne for nogle Kasser havde nemlig forespurgt Arbejdsløshedsinspektoratet om dets Stilling til eventuelle Nedsættelser i den vedtægtsmæssige Understøttelse; man havde nemlig tænkt sig, at der kunde opstaa en Arbejdsløshed, der omtrent ramte alle de paagældende Fags Udøvere, og der næredes derfor Frygt for, at Beholdningerne i saa Tilfælde ikke skulde strække til.

Efterat fornødne Undersøgelser og Konferencer havde fundet Sted, udsendte Udvalget under 28. August følgende Cirkulære:

Til
Hovedledelserne for Fagforbundene og de anerkendte Arbejdsløshedskasser i Danmark.

Den senere Tids Begivenheder, som paa saa mange Punkter har kastet alle Beregninger omkuld, vil uden Tvivl ogsaa berede Arbejdsløshedskasserne adskillige Vanskeligheder. Kasserne, som er oprettet af Arbejderne selv under store Ofre og Anstrængelser, var nu saa vidt konsoliderede, at man for de flestes Vedkommende havde Grund til at tro, at de kunde gennemleve økonomiske Nedgangstider og Kriser og netop under disse være det Rygstød for Arbejderne, som Hensigten har været.

Hvorledes Stillingen vil blive under de Forhold, der skabes ved Krigen, er det ganske umuligt at forudsige noget om. Men Formaalet maa i hvert Fald være at Kasserne yder Medlemmerne den størst mulige materielle Nytte, og at man bevarer Medlemmernes Tro paa og Tillid til den Hjælpeinstitution, som Kasserne er bleven til.

Det er os bekendt, at Ledelsen i nogle faa af de Kasser, som har følt sig særlig truet, har henvendt sig til Inspektoratet og forespurgt om, hvad der var at gøre, hvis den Situation indtraadte, at Størstedelen af Fagets Medlemmer blev arbejdsløse, og Kassernes Pengemidler ikke strakte til. Inspektoratet har forespurgt Ministeriet, og dette har tiltraadt, at Kasserne under disse ekstraordinære Forhold kunde faa Tilladelse til at nedsætte Understøttelsen og Inspektoratet har derefter udsendt Cirkulære til samtlige Kasser herom.

Det er ikke uden Betænkelighed, vi har set dette Cirkulære udsendt, ligesom det kan være tvivlsomt om der findes nogen Berettigelse til den deri givne Dispensation fra Love og Vedtægter.

Arbejderne har oprettet Kasserne for dog i nogen Grad at være beskyttet mod Sult og Nød, naar Forholdene bliver saaledes, at der ikke er Arbejde og Fortjeneste at finde.

I det foreliggende Tilfælde er der ikke blot Arbejdsløshed tilstede, men ogsaa Dyrtid, fremkaldt dels ved Krigens forstyrrende Indflydelse paa Handelen og Omsætning og dels — og vel navnlig — ved smarte Spekulanters Transaktioner.

Under disse Forhold vil det være uretfærdigt om Arbejdernes knappe Understøttelse skal beskæres, og det vil i høj Grad svække Tilliden til Kasserne som Institution.

Af disse Grunde vil vi henstille til alle Kasser, ikke at nedsætte Understøttelsen, før der er bydende Nødvendighed derfor.

Alt fra den nuværende Krises første Begyndelse har vi været opmærksomme paa de ekstraordinære Vanskeligheder, som kunde komme til at foreligge, og vi har — ved Forespørgsel til de enkelte Forbund — paabegyndt en Undersøgelse af den øjeblikkelige Tilstand med Hensyn til Arbejdsløshed og indskrænket Arbejdstid. Naar disse Oplysninger foreligger bearbejdet, og Tiden iøvrigt synes moden dertil, er det vor Agt at foretage Henvendelse til Regering og Rigsdag for at forsøge fremskaffet ekstraordinære Midler til Hjælp for Arbejderne der, hvor Kasserne maatte have vist sig ude af Stand til at magte denne ekstraordinære Situation.

Hvormeget disse Bestræbelser vil nytte er det for Øjeblikket umuligt at vide. At Kravet er retfærdigt behøver formentlig ikke nogen Bevisførelse, og forhaabentlig vil Arbejderne samles i Enighed om at give Kravet størst muligt Eftertryk.

Da det for de videre Overvejelser og Forarbejder ogsaa vil være ønskeligt at vide, i hvor høj Grad Kasserne er rustede økonomisk, skal vi herved anmode samtlige Arbejdsløshedskasser om snarest belejlig til vort Kontor at indsende en kortfattet Fremstilling af deres økonomiske Forhold, herunder naturligvis først og fremmest en Angivelse af, hvilke Pengemidler Kasserne hver især raader over.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.
Peder Hedebol.

For det tredie beskæftigede Udvalget sig med Prisreguleringsspørgsmaalet.

Som det vil være bekendt nedsatte Regeringen straks en Prisregulerings-Kommission, da det viste sig, at den europæiske Krigstilstand bevirkede, at smarte Forretningsmænd herhjemme benyttede Lejligheden til at beregne sig ganske ublu Avancer paa deres Varebeholdninger.

Kommissionen fik den Opgave, at forhindre, at Befolkningen blev flaaet.

Da Spørgsmaalet om Fastsættelsen af Prisen paa Brødkorn, navnlig Rug, imidlertid ikke var blevet behandlet paa en Maade, der sikrede mod en unødvendig Prisforhøjelse, tilstillede Udvalget Kommissionen og Konsejlspræsidenten følgende Skrivelse:

Den indtraadte Krigssituation har, som det vil være den ærede Konsejlspræsident bekendt, medført en meget betydelig Forhøjelse af Brødpriserne i Danmark, endskønt de ved Forhøjelsens Indtræden forhaandenværende Kornbeholdninger ikke var fordyrede som Følge af Krigen. For den arbejdende Befolkning, der paa talrige Omraader rammes haardest af Krisen, var alene denne Forhøjelse overmaade følelig, men Udsigterne synes endnu mørkere, hvorfor vi paa den organiserede Arbejderklasses Vegne finder Anledning til denne Henvendelse.

Det er os bekendt, at Rugprisen, som betinger den nuværende Brødpris, er 16 Kr. pr. Td., men vi erfarer, at der for ny dansk Rug forlanges 20—21 Kr. Td., og at der endda kun foregaar ringe Salg, fordi Kornproducenterne beregner at faa endnu højere Priser. Da Mulighederne for at kunne faa Forsyning fra Udlandet er meget ringe, kan man saaledes vente, at Befolkningens vigtigste Livsfornødenhed — Brødet — vil stige til en ganske urimelig Pris, hvis der ikke snarest foretages Skridt, der sikrer Befolkningen herimod.

Der forestaar utvivlsomt meget vanskelige Tider for adskillige Erhvervsgrene, og en betydelig Arbejdsløshed er allerede indtraadt. Det vil under disse Forhold være absolut paakrævet, at Befolkningen sikres Brød til en rimelig Pris, og hertil ventes saavel den ærede Regerings som den nedsatte Prisreguleringskommisions Medvirkning.

Prisen for et $7^1/_2$ Punds Rugbrød er nu mellem 70 og 80 Øre i Landets forskellige Byer, en uforholdsmæssig høj Pris, som, hvis den ikke kan bringes ned, dog absolut ikke bør forhøjes.

I Henhold til denne vor Opfattelse tillader vi os at anmode den ærede Regering om at medvirke til:

1. Fastsættelse af Maksimalpris for Rug.
2. Eventuelt: Ekspropriation af fornødne Kornbeholdninger.
3. Fastsættelse af Maksimalpris for Brød.

Vi sender samtidig lignende Anmodning til Prisregulerings-Kommissionen og tillader os at forvente virkelig effektive Foranstaltninger iværksat snarest.

Ærbødigst

For De samvirkende Fagforbund:
Carl F. Madsen,
Nørre Farimagsgade 49, 1.

For socialdemokratisk Forbund:
Th. Stauning,
Rømersgade 22, København.

For det fjerde er der paa Foranledning af Arbejdsgiverforeningen udsendt Cirkulære angaaende *personlige Opsigelser* i Henhold til bestaaende kollektive Overenskomster.

Herom afholdtes et Møde, hvis Formaal og Resultat fremgaar af efterstaaende Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen og ovennævnte Cirkulære til Organisationer under De samvirkende Fagforbund:

Dansk Arbejdsgiver- og Mestfrforening.

17. August 1914.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Henhold til den paa Mødet i Dag mellem Repræsentanter for det ærede Forretningsudvalg og for vort Forretningsudvalg trufne Aftale tillader man sig herved at henstille følgende til behagelig Overvejelse.

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, har Industriraadet opfordret de industridrivende til under de nuværende alvorlige og vanskelige Forhold at tilrettelægge Virksomhedernes Drift med den Opgave for Øje at holde det størst mulige Antal Arbejdere og Funktionærer længst muligt beskæftiget, selv om dette kun kan gennemføres med Ofre fra Virksomhedernes Side. Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg har i et Møde den 6. ds. tiltraadt Henstillingen og har opfordret alle Arbejdsgiverforeningens Medlemmer til at tage det størst mulige Hensyn dertil.

Fra Arbejdsgiverforeningens Side nærer man ikke Tvivl om, at Foreningens Medlemmer vil følge Industriraadets og Arbejdsgiverforeningens Henstilling, saavidt det staar i deres Magt. Imidlertid vil der for en Arbejdsgiver, som har Opsigelsesfrist, kunne opstaa Vanskeligheder, idet han ligeoverfor den Mulighed, at han bliver skuffet med Hensyn til at faa Kul, Penge eller Arbejde, vil føle sig fristet til hellere at opsige sine Folk end at risikere, at hans Virksomhed gaar i Staa i Løbet af Ugen, og han saaledes kommer til at betale Folkene, ogsaa efter at Virksomheden er gaaet i Staa. Han har altsaa for at sikre sig mod denne Mulighed kun den Vej at gaa at indrette sig paa staaende Opsigelse ligeoverfor sine Folk, men en saadan Ordning forekommer os hverken at være heldig for Arbejdsgivere eller Arbejdere, idet den kun er egnet til at skabe endnu mere Uro i Arbejdsforholdene.

Arbejdsgiverforeningen tillader sig derfor at henstille til det ærede Forretningsudvalg, om man ikke vil finde, at der til en alvorlig Bestræbelse fra Arbejdsgivernes Side for at efterkomme Industriraadets Henstilling fra Arbejdernes Side bør svare et foreløbigt Afkald paa de i Overenskomsterne fastsatte Opsigelsesfrister, og i Henhold til de Udtalelser, som faldt ved Mødet i Dag, tillader vi os at forvente, at det ærede Forretningsudvalg er enigt med os heri, hvorfor vi opfordrer Dem til at søge at bringe denne Sag i Orden ved en Henvendelse til de i dette Spørgsmaal interesserede Arbejderorganisationer.

Hoslagt følger en Fortegnelse over de Fag og Enkeltvirksomheder, som har Opsigelsesfrist med deres Arbejdere. Saasnart vi har modtaget det ærede Forretningsudvalgs Svar, sender vi til vore interesserede Organisationer og Enkeltvirksomheder Afskrift saavel af nærværende Skrivelse som af De samvirkende Fagforbunds Svar.

P. F. V.
J. C. HAUBERG

Sophus Agerholm.

Til de under De samvirkende Fagforbund hørende Forbund og enkeltstaaende Fagforeninger.

I Følge Opfordring fra Arbejdsgiverforeningen fandt der den 17. August d. A. et Møde Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer.

Paa dette Møde forhandledes der om den ved Krigstilstanden skabte Situation paa Arbejdsmarkedet. Arbejdsgiverforeningens Formand, Hr. Hauberg, gjorde opmærksom paa den herskende Kulmangel, Vanskeligheden ved at skaffe Raamaterialer og andre nødvendige Ting her til Landet.

Medlemmerne af Arbejdsgiverforeningen vilde dog længst muligt søge at beskæftige det størst mulige Antal Arbejdere og Funktionærer, men da der er en Del Overenskomster, som indeholder Bestemmelser om Arbejderes og Arbejdsgiveres gensidige Opsigelsesfrist, kan der opstaa Vanskeligheder paa dette Omraade. Arbejdsgiverforeningen henstillede derfor, at man fra begge Sider lempede sig efter Forholdene paa bedste Maade.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter stillede sig forstaaende overfor den fremsatte Tanke, men mente dog, at der burde gives Bestyrelserne for de paagældende Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer Adgang til selv at forhandle Sagen og træffe Beslutning.

Mødet endte da med, at Arbejdsgiverforeningen vilde tilstille De samvirkende Fagforbund en Skrivelse om Sagen, og at vort Forretningsudvalg skulde medgive denne sin Anbefaling.

Vi tillader os derfor at henstille til de ærede Organisationer at disse stiller sig velvilligt forstaaende overfor det af Arbejdsgiverforeningen fremsatte Ønske og ved Forhandling med de respektive Arbejdsgiverorganisationer træffe de fornødne Aftaler angaaende Suspension af bestaaende overenskomstmæssige Opsigelsesbestemmelser, saalænge en saadan Suspension er begrundet ved den af Krigen skabte Situation.

Arbejdsgiverforeningens fornævnte Skrivelse saavel som en af Arbejdsgiverforeningen udarbejdet Fortegnelse over de Virksomheder, hvor overenskomstmæssig Opsigelsesfrist bestaar, følger hoslagt i Afskrift. (Den nævnte Fortegnelse udelades her. *Red.*)

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Peder Hedebol.

Endelig har Situationen indtil videre foranlediget, at Fællesudvalget har beskæftiget sig med følgende Sag angaaende Indførsel af Raaprodukter.

Gennem Dansk Textilarbejderforbund modtog Udvalget et Telegram med Anmodning om at fremme Sagen, idet Situationen efter Forbundets Mening antagelig hurtig vilde stanse saavel Spinderier som Bomuldsvæverier, Linnedvæverier og Klædefabriker.

Telegrammet lød:

»Kan Deres Rigsdagsmænd ikke hos Udenrigsministeren søge ophævet engelsk og tysk Udførselsforbud for Bomuld til Danmark.

Vi kører med fuld Kraft og kan antagelig vedblive hvis vi kan faa Garn, ellers maa vi standse Fabrikerne om faa Uger.

Konsul Dessau.

Udvalgets Henvendelse til Ministeren foranledigede, at Forhandling om Sagen straks blev optaget med England; Bomuldsindførsel fra Tyskland var paa Forhaand udelukket, idet man der havde erklæret, at der ikke var Lagre af en saadan Størrelse, at Udførsel kunde taales.

*

Hvad der iøvrigt bliver foretaget af Fællesudvalget vil senere blive meddelt paa behørig Maade.

Voldgifter i Spørgsmaal om Fortolkning af Løn- og Akkordbestemmelser.

Københavns Magistrat har til Borgerrepræsentationen fremsendt et Forslag til

»*Regler for Behandling af faglig Strid mellem Københavns Kommune og Jord- og Betonarbejdernes Fag-*

forening af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn«.

Forslaget er Resultatet af en Forhandling mellem Magistraten og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening. I Borgerrepræsentanternes Møde den 1. April 1912 henvistes Sagen til Overvejelse af et Udvalg.

Hele Udvalget er for saavidt enigt i Princippet om, at Strid i Forstaaelsen af Løn- og Akkordbestemmelser i Overenskomster mellem Kommunen og dens løse Arbejdere bør afgøres ved Voldgift, men om den betryggende Form for en saadan Voldgiftsafgørelse har Udvalget været og er Udvalget fremdeles uenigt.

Udvalget har dog ikke villet hindre, at der gøres Forsøg paa det skabte Grundlag, og har derfor indstillet Forslaget til Vedtagelse.

Borgerrepræsentationen har derefter godkendt de omhandlede Regler. Disse er saalydende:

a. Københavns Kommune og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening er enige om, at enhver Uenighed af faglig Karakter, som fremkommer paa Grundlag af de til enhver Tid bestaaende Overenskomster, skal søges bilagt ved Mægling, eventuelt Voldgift, efter nedenstaaende Regler, saaledes at Arbejdsstandsning undgaas.

b. Mæglingsudvalget skal bestaa af 2 Mand, hvoraf en vælges af Københavns Kommune og en af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening.

c. Naar en af Parterne begærer Mægling afholdt, skal Mæglingsudvalget træde sammen til Forhandling, saavidt mulig indenfor en Frist af 3 Hverdage.

Mægling foretages saavidt muligt paa Stedet, hvor Uenigheden er opstaaet, og saaledes at Repræsentanter for de stridende Parter kan tilkaldes.

d. Opnaas der ikke ved Mægling Enighed mellem Parterne, skal Sagen forelægges en Voldgift til Afgørelse.

e. Voldgiftsretten skal bestaa af 2 Medlemmer, hvoraf en vælges af Københavns Kommune og en af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, samt om fornødent af en Opmand, der vælges af Voldgiftsmændene.

Kan Voldgiftsmændene ikke enes om Valget af Opmanden, udnævnes denne af Overpræsidenten i København.

f. Er en Sag indbragt for Voldgiften, skal den saavidt mulig være afsluttet inden 6 Hverdage.

g. Over Mæglings- og Voldgiftsforhandlingerne føres der en Protokol af en af Kommunen valgt Sekretær, som ogsaa besørger Indkaldelserne af Mæglings- og Voldgiftsmøder.

h. For hvert Mæglings- eller Voldgiftsmøde erholder Mæglings- eller Voldgiftsmændene hvert et Honorar af 6 Kr.

Udlandet.

Forenede Stater. Paa Grundlag af den sidste Folketælling er der foretaget interessante Undersøgelser over Industriarbejdernes ugentlige Arbejdstid. Denne var: 48 Timer for 523,652 Arbejdere, 48—54 for 481.157, 54 for 1,014,438, 54—60 for 1,999,307, 60 for 2,016,280, 60—72 for 344,011, 72 for 116,083 og over 72 Timer for 114,118 Arbejdere. Oplysningerne omfatter saaledes ialt 6,615,046, eller i det højeste kun Halvdelen af samtlige Industriarbejdere.

— Den amerikanske Regering foretager for Tiden under Medvirkning af New-Yorks Beklædningsindustris Lønningsnævn en indgaaende Undersøgelse af Sundhedsforholdene for denne Industris saavel mandl. som kvindelige Arbejdere. En Del Læger, baade mandl. og kvindelige deltager i denne Undersøgelse. Disse har tillige den Opgave at yde de Undersøgte Lægehjælp forsaavidt dette er nødvendigt.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i August 1914.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. September 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEERDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsstedet i August 1914

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse i Løbet af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der i Maaneden?	
6. Hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maaneden i Alt?	
a) Af Arbejdsløshedsunderstøttelse?	
b) Af Rejsegaranti?	

NB. Foreningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvortil de staar tilsluttet, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. September 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, hvis Fag der ikke findes nogen Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ❋ KØBENHAVN DEN 5. SEPTEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Forgylderne Landet over. Kuskene hos Vognmændene i Randers. Pottemagernes Lønbevægelse. Træindustriarbejderne paa Københavns Stolefabrik. Drejerne i Aarhus.)

Situationen under Krigstilstanden.

I forrige Nummer af »Arbejderen« gengav vi bl. a. Ordlyden af en Skrivelse, som det af De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund nedsatte Fællesudvalg havde tilstillet Konsejlspræsidenten og den af Regeringen nedsatte Prisregulerings-Kommission angaaende Fastsættelsen af Priser paa Brødkorn.

Denne Skrivelse blev afsendt den 24. August.

Det i Skrivelsen fremsendte Krav blev delvis opfyldt faa Dage efter, idet Indenrigsministeriet den 28. August Kl. 4 om Eftermiddagen udstedte efterstaaende Bekendtgørelse, ifølge hvilken Staten overtager Hvedebeholdningerne i Københavns og Frederiksbergs Kommuner og i Hellerup Sogn;

I Henhold til den Indenrigsministeren ved Lov af 7. August 1914 om Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer § 1, 1. Stykke, tillagte Bemyndigelse overtager Staten mod fuld Erstatning de Dags Dato i Københavns og Frederiksbergs Kommuuer og i Hellerup Sogn værende Hvedebeholdninger, saaledes at disse efter Overtagelsen ikke maa flyttes uden Politiets Tilladelse. Ved Overtagelsen skal Ejeren eller hans Repræsentant være pligtig at meddele alle fornødne Oplysninger til Konstatering af de foreliggende Beholdninger.

For saa vidt en Del af de paagældende Beholdninger bevislig maatte være afhændet til Formaling for samme eller en lavere Betaling end den, som maatte blive fastsat af en i Henhold til fornævnte Lovs § 1, 2. Stykke nedsat Kommission, kan Ejeren efter dertil indhentet Tilladelse fra Justitsministeriet erholde den ham tilkommende Del udleveret.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Tilføjelse, at denne Bekendtgørelse straks træder i Kraft.

Indenrigsministeriet, den
28. Avg. 1914.
OVE RODE.
J. Olivarius, Fm.

Foranstaltningen, der ved Toldvæsenets og Politimyndighedernes Medvirkning øjeblikkelig blev iværksat, skete efter en Henvendelse fra Prisreguleringskommissionen. I sin Henstilling til Indenrigsministeriet gjorde Kommissionen opmærksom paa, at som Forholdene havde udviklet sig, var der ingen anden Udvej tilbage end Ekspropriation, men man vilde sikkert ikke skride til en Rugekspropriation, »eftersom den indhøstede Rug for Tiden henligger i utærsket Tilstand, fordelt paa Tusinder af gennemgaaende ganske smaa Mængder.«

Af Hvede var de disponible Forraad derimod betydeligere og lettere tilgængelige, ligesom Prisen ikke var stegen i samme Grad som for Rug.

Kommissionen henstiller samtidig, at en Pris af indtil ca. 16 Kr. maatte anses for en passende Betaling og endvidere at Regeringen træffer den Ordning med Københavns Kommune, at denne godtgør Staten Omkostningerne ved Erhvervelsen af Korn-

beholdningerne, samt at Kommunen overtager Forvaltningen af disse.

Angaaende disse Spørgsmaal blev der straks indledet Forhandlinger, og et af Kommunen nedsat Fællesudvalg af 7. Aug. besluttede i Overensstemmelse med given Bemyndigelse at tiltræde den af Ministeriet foreslaaede Ordning. Et Udvalg med Generaltolddirektør *Michael Kofoed* som Formand fik derpaa den Opgave at fastsætte Hvedeprisen.

Prisreguleringskommissionen arbejdede samtidig videre med sin Opgave og paa Grund af sammentræffende Omstændigheder foranledigede den at Ministeriet udsendte følgende Tillægsbekendtgørelse:

I Forbindelse med Bekendtgørelse af 28. d. M. bestemmer Indenrigsministeren herved i Henhold til § 1, 1. Stykke i Lov af 7. Avgust d. A. om Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer, at Indehavere af Slutsedler, Kontrakter eller andre Salgsdokumenter vedrørende saadanne Partier af Hvede, som senest den 28. ds. maatte være indkøbt af Handlende eller Møllere i Københavns og Frederiksbergs Kommuner og i Hellerup Sogn paa Levering dersteds eller frit ombord i Provinshavnene, ufortøvet vil have at indsende de paagældende Dokumenter til Indenrigsministeriet.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Tilføjende, at denne Bekendtgørelse straks træder i Kraft.

Indenrigsministeriet, den
31. Avgust 1914.

OVE RODE.

V. Haarløv, Fm.

Samme Dag udvidede Regeringen Expropriationsbestemmelsen til at omfatte hele Landet, saaledes at hver Kommune derved fik sin Kommission.

Bekendtgørelsen herom var saalydende:

Vi Christian den Tiende, af Guds Naade Konge til Danmark etc., gøre vitterligt:

I Henhold til midlertidig Lov af 7. Avgust 1914 om Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer ville Vi herved have anordnet som følger:

Der nedsættes i hver af Landets By- og Landkommuner en Kommission, hvormed saavel Statsmyndigheder som den i Henhold til ovennævnte Lov og kongelig Anordning af 8. Avgust 1914 nedsatte, overordentlige Kommission i fornødent Fald kan træde i Forbindelse vedrørende Spørgsmaal om Landets Forsyning med Levnedsmidler og Varer, Regulering af Prisen paa saadanne m. m.

Kommissionen bestaar af 3 Medlemmer, hvoraf i Købstæderne (herunder Handelspladserne) Indenrigsministeren, Kommunalbestyrelsen og Byfogden (Birkedommeren eller Herredsfogden) vælger hver et Medlem, medens paa Landet Kommissionen bestaar af Sognefogden — i Kommuner, hvor der er flere Sognefogder, den af disse, der har størst Anciennitet — samt af et af Indenrigsministeren og et af Kommunalbestyrelsen valgt Medlem; det af Kommunalbestyrelsen valgte Medlem er i alle Tilfælde Formand i Kommissionen. I København vælger Indenrigsministeren, Borgerrepræsentationen og Magistraten hver et Kommissionsmedlem, saaledes at det af Borgerrepræsentationen valgte Medlem er Formand i Kommissionen.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 29. Avgust 1914.

Under vor Kongelige Haand og Segl.

CHRISTIAN R.

Ove Rode.

Resultatet af det nedsatte Prisudvalgs Arbejde meddeltes derefter af Indenrigsministeren i følgende Bekendtgørelse:

Indenrigsministeriet har i Dag, Tirsdag, modtaget nedenstaaende Skrivelse:

Ved Møde Tisdag har den til Fastsættelse af Prisen for de af Staten i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse overtagne Beholdninger af Hvede i Hovedstaden nedsatte Komite, fastsat nedennævnte Priser pr. 28. Avgust d. A. for 100 kg. *dansk* Hvede, gode, sunde Varer, Gennemsnitskvalitet af dette Aars Høst:

Af Vægt mindst 130 Pd, holl. 16 Kr. 40 Øre.

Af Vægt under 130 Pd. holl., men mindst 128 Pd. holl., 16 Kr. 15 Øre.

I disse Priser er indbefattet alle indtil

Overtagelsesdagen ved Oplægningen og Lagring paaløbne Omkostninger.

Prisen for de *udenlandske* Hvedesorter vil senere blive fastsat.

København, den 1. Septbr. 1914.

MICHAEL KOFOED.
H. de FINE OLIVARIUS.
JUST COHEN.

Anderskouv.

Den nævnte hollandske Vægt er Kvalitetsvægten.

Indenrigsministeriet meddelte endvidere samme Dag, at det efter Forhandlinger med Københavns Magistrat overdrog Kommunen de eksproprierede Hvedebeholdninger til den Købesum, der fastsættes af Vurderingskommissionen med Tillæg af paaløbne Udgifter. Herefter blev det af Borgerrepræsentationen og Magistraten i København i Anledning af de ekstraordinære Forhold nedsatte Udvalg, suppleret med tre af Frederiksberg Kommune valgte Delegerede, Grosserer *Kampmann*, Direktør *Lindberg*, og Direktør *Westergaard*.

Dette Udvalg afholdt Møde samme Dags Aften for at drøfte Spørgsmaalet om Administrationen af den af Kommunen overtagne Hvede.

Man enedes om, at de to Kommuner har forholdsvis Adgang til Beholdningerne efter deres Folketal. Det bestemtes at tilbyde Møllerne Adgang til at ombytte en Del af den forhaandenværende amerikanske Hvede med dansk Hvede efter de af Taksationskommissionen fastsatte Priser.

Det overdroges et snævrere Udvalg, bestaaende af Varemægler *Just Cohen*, Borgmester *Lehmann* og Direktør *Lindberg* at arbejde videre med Sagen.

Kongresser.

Dansk Typograf-Forbund

afholdt sit 6. Delegeretmøde i Odense i Dagene 3—5. August.

Kongressen skulde i Henhold til foretagne Valg tælle 161 Delegerede, Hovedbestyrelsens 21 Medlemmer indbefattet. Militærindkaldelserne havde dog bevirket, at 14 af Repræsentanterne vare udebleve. De urolige Tider havde ligeledes bevirket, at den internationale Sekretær *Stautner* fra Stuttgart og de norske Typografers Formand *Ruud* var forhindret i at give Møde. Som Gæster var der derfor kun *Wiberg* fra Stockholm og *Otto Smith* fra De samvirkende Fagforbund i Danmark til Stede.

Efter Indledningstaler og Valg af Kongressens Tillidsmænd aflagde Forbundets Formand, *V. Petersen*

Beretning

for de forløbne 3 Aar. Selv om der tilsyneladende havde været Ro i Faget var der dog sket store Begivenheder for Typograferne her og i Udlandet. Efter sidste Delegeretmøde var der foretaget Urafstemning over Spørgsmaalet om Forbundets Udmeldelse af De samv. Fagforbund. 1252 Medlemmer havde stemt for, 1679 imod Udmeldelsen, som saaledes var forkastet. Med Hensyn til Lærlingeforholdenes Ordning er der foretaget et stort forberedende Arbejde, og Forbundet har til Fremme af Lærlingeuddannelsen ydet Støtte til Fagskoler paa forskellig Maade. Aarhus Skole har saaledes faaet et pekuniært Tilskud paa 200 Kr. Forbundet havde ligeledes bl. a. ydet Støtte til Typografernes Stiftelse ved at give den et Laan paa 12,000 Kr.

I Provinserne har man faaet den i Tarifen fastsatte Forkortelse af Arbejdstiden og deraf følgende Forhøjelser. I Dansk Provinsbogtrykkerforenings Ledelse er der kommet andre Folk med andre Opfattelser, hvilket har gjort Modsætningsforholdet skarpere end før. Dette ses bl. a. af det Ufald, Affæren med Moosdorff i Aarhus fik; den medførte en Voldgiftsdom, der salomonisk gav begge Parter Ret, men den standsede ikke hans Sats-Fabrikation. Den københavnske Tarif var imødeset med nogen Skepsis, og man var klar over, at hvis det skulde komme til Kamp, vilde Kampen blive baade langvarig og haardnakket. Det var derfor Forbundsstyrelsens Opgave at faa Sagen

forberedt saa hurtigt som muligt. Da Bladsættertarifen netop gav Anledning til en Del Meningsforskel, lykkedes det at faa Principalerne interesserede heri; Forhandlingerne begyndte, og de førte til et Resultat, som i det store og hele kan betegnes som godt, selv om der, navnlig for Bogsætterafsnittets Vedkommende, er Ting, som man kunde ønske bedre; dette vilde dog ikke kunnet ske uden store Ofre, som absolut ikke vilde staa i Forhold til det, man kunde vente at opnaa. De københavnske Typografer vedtog da ogsaa trods en skarp Opposition — særlig for Bog- og Akcidenssætternes Vedkommende — Tarifen med ca. $^2/_3$ Stemmers Majoritet.

Paa et bestemt Omraade indenfor Faget maatte man have Opmærksomheden henvendt. Det var med Hensyn til Sættemaskinernes stadige Forøgelse. Siden 1911 til nærværende Tidspunkt var Maskinernes Antal i København vokset fra 119 til 139, i Provinserne fra 88 til 99. Det gælder ikke nu at forhindre Maskinernes Udvikling og Indførelse, men det gælder om at faa Forholdene reguleret saaledes, at Typograferne fik deres Del af det Merudbytte, disse Maskiner gav.

I den forløbne Tid var opstaaet et Spørgsmaal, der var af lige saa stor Betydning for Typograferne som for andre Fags Arbejdere. Det var Spørgsmaalet om Reorganisation af De samvirkende Fagforbund. Det var ikke gjennemgribende Forslag, der var fremkommet til Ændringen af hele Centralisationens Form og Virkemaade, men da Afgørelsen kom, bibeholdt man det tidligere bærende Princip: *den obligatoriske Strejkeunderstøttelse.* Man kan være forvisset om, at denne Afgørelse ogsaa var den rette, thi en hvilkensomhelst Descentralisation vil ikke betyde, at Arbejdsgiverne med deres Centralisation vil undlade at gaa angrebsvis frem overfor *samtlige* Arbejdere, uanset om disse staar splittet eller ej. Arbejdsgiverne kæmper mod Arbejder*klassen.* Det har vist sig tydeligt ved forskellige Lejligheder, hvor Arbejdsgiverne dekreterede Lock-out overfor Organisationer, hvadenten de stod i Fællesskab eller uden Forbindelse.

Det internationale Sekretariat har udfoldet en livlig Virksomhed, der har været Tarifbevægelse i mange Lande, bl. a. i Sverig og Norge. I sidstnævnte Land var der Udsigt til Strejke, men Regeringen mæglede i Sagen, og der kom et Forslag, som gik ud paa Minimalsatser paa 29, 27, 26 og 24 Kr. samt til personlige Løntillæg paa 2 og 1 Kr. Arbejdstiden, som ønskedes nedsat til 48 Timer pr. Uge, blev dog kun nedsat til 51 Timer. Denne Overenskomst blev forkastet med 1182 mod 703 St. Til Trods for, at Forslaget saaledes var forkastet, var der dog ikke tre Fjerdedeles Majoritet for en Strejkes Iværksættelse, og Forslaget betragtedes derfor som vedtaget. Ingen protesterede mod denne Afgørelse.

Den internationale Kongres har navnlig beskæftiget sig med den tekniske Udvikling, og Kongressen har særlig tilraadet, at intet overilet Skridt bør foretages, naar man vil bringe Orden i Forhold, der opstaar som Følge af denne Udvikling. Kongressen vedtog tillige Bestemmelser, der indskrænker de tilsluttede Forbunds Myndighed, naar Talen er om at iværksætte Strejker, hvortil der skal ydes international Støtte.

Fra Myndighedernes Side har man skærpet Bestemmelserne for Udlændinges Ophold her i Landet. Forretningsudvalget har derfor sat sig i Bevægelse for at faa disse ophævet, da Rejsebogen maa være tilstrækkelig økonomisk Garanti for de Rejsende. Forbundet har endnu intet Svar faaet paa denne Henvendelse til Regeringen. Vi havde i 1903, da vi lagde de forskellige Grene af vor Virksomhed ind under ét, kun Kr. 188,601.39; nu har vi Kr. 757,832.14. Det er det taalmodige, stadige Arbejde, der bærer vor Organisation frem, ikke de pludselige, voldsomme Begivenheder. Paa samme Maade gaar det med vore Tarifer. Ved den rolige Forhandling opnaas mere end

med Vaaben i Haand. Med en Omskrivning af en tysk Statsmands Ord kan det siges, at Arbejderne kun har sig selv at frygte for, ellers ingen i Verden. Bærer de sig klogt ad, tilhører Fremtiden og Sejren dem, men Forudsætningen er, at de i beslutsom Rolighed overvejer alle Skridt; styrter man sig ud i Kamp, man ikke kan overse, vil man let kunne tabe, hvad tidligere er vundet og i mildeste Fald skabe Stagnation for lange Tider.

Efter denne Tale, der modtoges med stærkt Bifald, førtes en Diskussion, der strakte sig over Resten af den første Kongresdag. Ved 7-Tiden var Talernes Række udtømt, og Hovedledelsens Virksomhed og den aflagde Beretning godkendtes enstemmigt.

Derefter førtes en lang Debat om den kommende *Provinstarif*. Debatten endte med, at de stillede Forslag og de faldne Udtalelser toges til Efterretning.

Forbundets Stilling til De samvirkende Fagforbund.

Blandt Ændringsforslag til Forbundets Love var der bl. a. fremkommet Forslag til en Udtalelse, der i Realiteten gik ud paa, at Forbundet skulde udmeldes af De samvirkende Fagforbund.

Dette Spørgsmaal behandledes som et særligt Punkt, og Kongressen vedtog inden Debatten begyndte, at der kun maatte være 2 Ordførere blandt Modstandere og Tilhængere af Centralisationen.

Efter Debatten skred man til Afstemning ved Navneopraab.

46 Delegerede stemte *for* Udmeldelsen, 101 *imod*. 1 svarede, »stemmer ikke«

Paa Forslag af 9 Medlemmer vedtoges det derefter med 77 Stemmer at sende Sagen ud til Urafstemning blandt Forbundets Medlemmer.

Fra Forbundets Bestyrelse var der i Forbindelse hermed fremsat et saalydende Forslag:

»Saafremt Ændringsforslaget om Udmeldelse af De samv. Fagforbund vedtages, ved tages det at forhøje Kontingentet til Reservefonden med et saa stort Beløb, som nødvendiggøres ved Forbundets isolerede Stilling under en Konflikt.«

Dette Forslag vedtoges med 62 Stemmer mod 46.

Derefter behandledes de øvrige Forslag til Lovændringer. Det vedtoges herunder at forlade Forholdstalsvalgmaaden saavel til Valg af Forbundsstyrelse, Afdelingsstyrelse i København og Delegerede til Kongresserne.

Et Forslag om Oprettelse af en privat Reservefond paalagdes det Forbundsstyrelsen at beskæftige sig nærmere med.

Forskellige Forslag.

Fra nogle Afdelinger var der fremkommet enkelte særlige Forslag. Den vigtigste Beslutning under dette Punkt paa Dagsordenen var følgende:

Angaaende Lærlingeforhold og Svendeprøver.

Delegeretmødet paalægger Hovedbestyrelsen gennem De samv. Fagforbund i Forbindelse med den sociald. Rigsdagsgruppe snarest muligt ad Lovgivningens Vej at faa den nugældende Lærlingelov revideret, saaledes:

at der fastsættes en Mindsteløn for Lærlingene,

at Arbejdstiden i intet Tilfælde maa udstrækkes ud over 10 Timer daglig, men iøvrigt falde sammen med de voksne Arbejderes Arbejdstid i de Virksomheder, hvor denne er nedbragt under 10 Timer.

Denne sidste Passus ønsker Delegeretmødet dog — saa vidt muligt — indført i vor Tarif ved de kommende Tarifforhandlinger,

at det paahviler Læremesteren at faa bibragt Lærlingen den bedst mulige Uddannelse (bl. a. ved at udrede de Udgifter, der er forbundne for Lærlingen ved at frekventere Teknisk Skole),

at der til den offentlige Kommission, der bedømmer Svendeprøven, og hvor Forholdene ellers tillader det, skal gives Adgang for en ligelig Repræsentation af Mestre og Svende.

I Forbindelse hermed vedtoges en Udtalelse om, at man anser en Organisering af Lærlingene under Forbundets Rammer for ønskelig.

Valg.

Alle Valg til Tillidshverv i Typografforbundet foregaar ved Urafstemning.

Det vedtoges enstemmigt at indstille den nuværende Formand *V. Petersen* til Genvalg.

Som Provinsernes Forretningsfører foresloges enstemmigt Københavns Afdelings Formand, *Viggo Christensen* i Stedet for *P. Hvidtfeldt*, der har beklædt denne Post i en Række Aar. Hvidtfeldt er overgaaet til Ledelsen for den kommunale Arbejdsanvisning. Han udnævntes ved Kongressens Slutning til Æresmedlem af Forbundet.

Til Redaktør af »Typ.-Tid.« genopstilledes enstemmigt *Jul. Schrøder*.

Umiddelbart herefter afholdt

Bogtrykfagets Arbejdsløshedskasse i Danmark

sit 3. ordinære Delegeretmøde.

Hvidtfeldt aflagde Beretning og Regnskab fra den forløbne 3-aarige Periode, og kom herunder ind paa en Omtale af den nye Lov: offentlig Arbejdsanvisning.

Derefter godkendtes enstemmigt Beretning og Regnskab.

Lovændringer.

Herunder vedtog man, under Forbehold af Arbejdsløshedskasse-Inspektoratets Sanktion, adskillige ikke ganske ringe Forbedringer i Understøttelsernes Højde og Udstrækning, ligesom man indførte en ganske ny Understøttelse i Form af en Barselhjælp af 12 Kr. ugentlig for kvindelige Medlemmer i de 4 første Uger efter Nedkomsten.

Den nye Arbejdsløshedskasse-Lov indeholder Regler om Ret til for Kasserne at indrette særlige Krisefond, der skal yde Hjælp under ekstraordinære Forhold. Der skal imidlertid først fra det Offentliges Side vedtages Regler for disse Kasser, og man vedtog at bemyndige Hovedbestyrelsen til at foretage det fornødne til Oprettelse af en saadan Krisefond i Samklang med de Regler, der til sin Tid godkendtes af Indenrigsministeriet.

Som Formand og Hovedkasserer indstilledes henholdsvis *V. Petersen* og *Viggo Christensen*.

Derefter behandledes et Spørgsmaal om Ansættelse af Funktionærer ved Kassens Arbejdsanvisningskontor i København. Det vedtoges at lade den københavnske Kasserer bestride denne Post og give ham den fornødne Medhjælp.

Næste Delegeretmøde saavel i Forbundet som i Arbejdsløshedskassen afholdes i Henhold til Lovene om 3 Aar efter Hovedbestyrelsens nærmere Bestemmelse om Tid og Sted.

Lønbevægelser og Konflikter.

Forgylderne Landet over. Forgylderforbundet i Danmark opsagde Fagets Overenskomster til Udløb den 1. Juli i Aar, men det lykkedes ikke at komme til Enighed om ny ved en Række Møder, Fagets Organisationsledelser afholdt. Under disse Omstændigheder blev Hovedorganisationerne inddraget i Sagen, og d. 15. Juli var der Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen.

Efter at alle Uoverensstemmelser ved denne Lejlighed var konstateret vedrørende »Almindelige Bestemmelser«, Lønninger, Overenskomstens Varighed m. v., tog Fællesmødet fat paa Spørgsmaalet om Revision af Akkordpriserne, og det viste sig nu, at det i Virkeligheden var paa dette Punkt, at Forhandlingerne mellem Parterne var bristede, idet de ikke havde kunnet blive enige om, hvilket Grundlag Forhandlingerne skulde føres paa.

Foranlediget heraf rettede Hovedorganisationernes tilstedeværende Repræsentanter nedenstaaende Henstilling til Fagets Organisationer:

Til
Forgylderforbundet og Foreningen af danske Listefabrikanter!

Efter at der ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Dag er paabegyndt Forhandlinger om Oprettelsen af en Overenskomst i Forgylderfaget, henstiller Hovedorganisationerne, at et Udvalg paa 1 Repræsentant for Forbundet og 1 for Fabrikantforeningen straks optager Forhandling om Revision af samtlige Fagets Priskuranter, saaledes at Udvalget i hvert enkelt Tilfælde supplerer sig med Repræsentanter for de i forskellige Prislister særlig interesserede Parter.

Resultatet af Udvalgets Arbejde forelægges et nyt Fællesmøde den 27. Juli, og saafremt Enighed er opnaaet om Prislisterne, optager Fællesmødet afsluttende Forhandlinger angaaende Overenskomstens almindelige Bestemmelser, Lønninger m. v.

De samvirkende Fagforbund:
Otto Smith.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
Carl Weitemeyer.

Organisationernes Tillidsmænd lovede at følge denne Henstilling, og Fabrikantforeningens og Forbundets Formænd rejste derefter som en Art Mæglingsudvalg fra By til By og fra Fabrik til Fabrik for at søge den ønskede Akkordrevision gennemført i alle Virksomheder, der paa Grund af forskelligartet Arbejdsmetode hver havde sine Prislister.

Fagets Repræsentanter blev færdig med Priskurantrevisionen i rette Tid og den forud fastsatte Dag tog man fat paa Forhandling om almindelige Bestemmelser, Løn m. m. i Fagets Hovedoverenskomst.

Hen paa Aftenen den 27. Juli fremsatte Mestrene et samlet Tilbud om Løn og øvrige Vilkaar, men dette Tilbud indeholdt intet om en Forhøjelse af Minimallønnen, som forud var 50 Øre. Minimallønnen for Udlærlinge foresloges dog forhøjet fra 45 til 47 Øre og alle Arbejdere, som hidtil havde staaet paa Minimallønnen, fik Tilbud om mindst 2 Øres Forhøjelse.

Forbundets Hovedledelse lovede at forlægge dette Tilbud for Generalforsamlinger i de forskellige Afdelinger uden dog at forpligte sig til at anbefale det.

Forbundets Medlemmer vedtog imidlertid at modtage det fremsatte Tilbud, og der blev derved sluttet Overenskomst i Forgylderfaget til 1. Februar 1916.

Kuskene hos Vognmændene i Randers. Den 1. April afsluttede Dansk Arbejdsmandsforbund Overenskomst med Randers Vognmandsforening til 1. Marts 1916.

Ugelønnen, som forhen var 18½ à 21 Kr., hævedes derved til 20½ Kr. à 22½ Kr. straks og hæves den 1. Marts 1915 til 21 à 23 Kr.

Maanedslønnen for ugifte Kuske, som har Kost og Logi hos Vognmanden, blev hævet fra 30 à 45 Kr. til 40 à 50 Kr. For Kaperkørsel paa Søn- og Helligdage faar Kusken desuden 15 % af Kørselsindtægten.

Overarbejde betales med 50 Øre i Timen til Kl. 10 Aften, efter dette Klokkeslet samt for Søndagsarbejde betales 60 Øre. For andre Helligdage er Betalingen 57 Øre i Timen. Droskekuske faar 15 Kr. om Ugen samt 10 % af Bruttokørselsindtægten.

120 Kuske arbejder efter denne Overenskomst.

Pottemagernes Lønbevægelse. Den 12. Maj saa Pottemagerne sig nødsaget til at nedlægge Arbejdet hos de 13—14 Mestre paa Sjælland og Fyn, som var indtraadt i Arbejdsgiverforeningen efter at det havde vist sig umulig ved Forhandling dels mellem Parterne selv og dels med Hovedorganisationens Bistand at naa til Enighed om Løn og Arbejdsvilkaarene i Faget. Samtidig blev Arbejdet nedlagt hos Medlemmer af den jydske Forening af Pottemagermestre. I Strejken deltog ca. 60 Medlemmer. En Del Mestre med ca. 40 Svende underskrev det af Fagforeningen udarbejdede Forslag til Overenskomst, og Arbejdet fortsattes derfor hos disse Mestre.

Under Strejken blev der flere Gange gjort Forsøg paa at naa til Enighed, men forgæves. Endelig d. 27. Juli lykkedes det ved en Forhandling mellem Repræsentanter for Parterne og Hovedorganisationen, at naa til Enighed.

Arbejdstiden blev ved denne Overenskomst forkortet med en halv Time, fra 10—9½ Time daglig.

I Faget havde der ikke hidtil været fastsat nogen Minimaltimeløn, en saadan blev nu gennemført og fastsattes til 45 Øre for faglærte Arbejdere, det første Aar efter udstaaet Lære betales dog kun 38 Øre.

Ikke faglærte Arbejdere, der arbejder som Specialister, erholder 38 Øre som mindste Timeløn. Tidligere fik Arbejdsmænd 17—18—19 Kr. om Ugen.

Arbejdsmænd, som er beskæftigede med andet til Pottemagerfaget hønhørende Arbejde, erholder den for Stedets Fabriker almindelig gældende Løn for Arbejdsmandsarbejde.

Overarbejde, som der ikke hidtil er ydet Ekstratillæg for, skal for de tre første Timer betales med 35 %

Tillæg til Timelønnen og derefter med 50 %.

Akkordpriserne fik gennemgaaende en 11 % Forhøjelse.

Til Overenskomsten blev knyttet Normen for Regler for Behandling af faglig Strid.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør 1. Februar 1916.

Træindustriarbejderne paa Københavns Stolefabrik. I Træindustrien, hvor det er forbundet med stor Fare for Arbejderne at passe de meget hurtigroterende Arbejdsmaskiner, har det været almindelig Skik at Maskinerne kun betjenes af bestemte Arbejdere, saaledes at disse stadig kunne være paa det rene med, at de ved Arbejdets Paabegyndelse overtog Maskinen i samme Stand som den var forladt ved Arbejdets Standsning den foregaaende Dag.

Paa Københavns Stolefabrik, hvor der under den foreliggende Krigssituation arbejdes paa indskrænket Tid, havde Fabrikanten og et Par Formænd imidlertid udført Arbejdet ved et Parti Stoleben efter at Arbejderne havde forladt Fabriken en Aften, og Arbejderne forlangte den næste Dag Garanti for at sligt ikke gentog sig, uden at det blev meddelt dem. Fabrikanten vilde ikke give en saadan Garanti, og Arbejdet blev derfor standset uden Varsel efter Frokost den 7. August.

Træindustriarbejderforbundet begærede Mægling paa denne Sag, men Fabrikantforeningen forlangte Arbejdet genoptaget inden Mægling fandt Sted. Forbundet tilbød at indgaa paa Forlangendet om Arbejdets Genoptagelse, hvis Fabrikantforeningen til Gengæld vilde foranledige, at Arbejdernes Krav om Garantier blev opfyldt, saalænge Forhandlingerne om Sagen stod paa.

Dette Krav nægtede Fabrikantforeningen at indgaa paa, og da det saaledes var umuliggjort at faa Fagets Regler for Behandling af faglig Strid til at fungere, foreslog De samv. Fagforbund efter Opfordring fra Træindustriarbejderforbundet Sagen behandlet ved et Møde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne.

Samtidig med at denne Henvendelse fandt Sted til Arbejdsgiverforeningen klagede Fabrikantforeningen over den iværksatte Strejke og begærede Spørgsmaalet om dens Lovlighed indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Under disse Omstændigheder kom Forbundets og Fabrikantforeningens Klager til Behandling ved et Fællesmøde den 18. Aug. og ved denne Lejlighed afsluttedes hele Sagen ved følgende Aktstykke:

»Parterne er enige om, at Arbejdsgiverens almindelige Ret til at lade en Maskine betjene af andre Personer end den Arbejder, der sædvanligvis betjener den, ikke kan bestrides. Men i saadanne Tilfælde, hvor en af en bestemt Arbejder betjent Maskine i Hviletiden eller i Tiden fra Arbejdstidens Ophør til Arbejdets Genoptagelse den følgende Dag paa Arbejdsgiverens Foranledning er bleven benyttet af andre end den Arbejder, der forlod Maskinen, vil Træindustriens Fabrikantforening foranledige, at Foreningens Medlemmer giver Arbejderen fornøden Meddelelse herom. Saafremt saadan Meddelelse ikke gives, har Arbejderen, hvis det kommer til hans Kundskab, at Maskinen har været benyttet, Ret til at hæve Arbejdsforholdet uden den i Fagets Overenskomst fastsatte Opsigelsesfrist.

Træindustriarbejderforbundet erkender, at den iværksatte Strejke er i Strid med gældende Overenskomster, men under de foreliggende Forhold frafalder Københavns Stolefabrik Krav om Erstatning for Strejken, ligesom Arbejdsgiverforeningen frafalder at indbringe Sag om Strejkens Lovlighed for Den faste Voldgiftsret.

Strejken hæves straks, og Københavns Stolefabrik antager de strejkende Arbejdere i det Omfang, i hvilket Fabriken maatte faa Brug for dem.«

Drejerne i Aarhus. I Anledning af, at *A/S Aarhus Stander- og Rammefabrik* har iværksat Lock-out overfor Forgylderforbundets Medlemmer har Drejerforbundet fra den 3. August taget sine Medlemmer væk fra Fabriken. Konflikten paa denne Virksomhed er i sin Tid opstaaet, fordi Fabrikens Indehaver kun vil beskæftige »kristelige« Arbejdere.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ❋ KØBENHAVN DEN 12. SEPTEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Typograferne og De samvirkende Fagforbund. Lønbevægelser og Konflikter (Murarbejdsmændene i Odense).

Situationen under Krigstilstanden.

Som tidligere meddelt udsendte Arbejderorganisationernes Fællesudvalg fornylig Spørgeskemaer for at faa konstateret, om Krigstilstanden i Europa havde forøget Arbejdsløsheden blandt Arbejderne i Danmark.

Statistisk Departement har bearbejdet dette Materiale og har derefter offentliggjort det samlede Resultat i »Statistiske Efterretninger«, medens selve Tabellerne over Arbejdsløsheden er tilstillet De samvirkende Fagforbund.

Vi gengiver efterstaaende Artiklen af Statistiske Efterretninger og de to Tabeller, og gør i Forbindelse hermed opmærksom paa, at naar Tallene i »Efterretningerne« ikke stemmer nøjagtig med Tallene i Tabel I, skyldes det, at man har maattet afslutte Artiklen til »Efterretningerne« den 1. September om Aftenen, medens man i Tabel I ogsaa har tilføjet Tallene for de Fag, hvorfra Skemaerne indkom den 2. September.

Tabel I er iøvrigt en fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 22. August, medens Oversigten i Tabel II er byvis.

Arbejdsløsheden den 22. August 1914.
(Statistiske Efterretninger).

En ekstraordinær Optælling.

Som bekendt foretages der hver Maaned en Opgørelse af Arbejdsløsheden blandt de organiserede Arbejdere i Danmark. Da Resultaterne af disse regelmæssige Opgørelser imidlertid først kan foreligge til Offentliggørelse efter Forløbet af ca. 2 Maaneder, er der paa Grund af de ved Krigssituationen fremkaldte ekstraordinære Forhold bleven afholdt en særlig Optælling af de Arbejdsløse Lørdag den 22. August. Optællingen er foretaget paa Foranledning af De samvirkende Fagforbund, og Materialet er blevet bearbejdet i Det statistiske Departement.

Paa Grundlag af de til og med den 1. September fra de forskellige Fagforbund og Fagforeninger indkomne Skemaer, der omfatter det store Flertal af Organisationer og af de organiserede Arbejdere, kan der meddeles nedenstaaende Oplysninger. Det skal bemærkes, at der paa de udsendte Skemaer ikke blot spurgtes om, hvor mange Arbejdsløse der var, men tillige om hvor mange der understøttedes af Arbejdsløshedskassen, hvor mange der arbejdede paa indskrænket Tid m. v. Med Hensyn til Forstaaelsen af Spørgsmaalene synes der paa visse Punkter at have været nogen Usikkerhed; saaledes er f. Eks. de til Militærtjeneste indkaldte Medlemmer nogle Steder regnede med som arbejdsløse; de herved fremkomne Fejl er dog saa vidt muligt blevne rettede. Hvor mange der inderfor de enkelte Fag er indkaldte, og derved — i al Fald fra Organisationernes Synspunkt — snarest maa siges at formindske Antallet af de Arbejdsløse, er kun utilstrækkeligt oplyst, men Tallet er selvfølgelig baade absolut og relativt højst forskelligt, efter som Faget tæller mange eller faa kvindelige Arbejdere, ældre Arbejdere osv.

De indkomne Skemaer omfatter 120,400 organiserede Arbejdere, hvoraf 13,900 var arbejdsløse den 22. August. Arbejdsløshedsprocenten var altsaa 11,6. Det er dog oplyst, at en Del af dem, der var arbejdsløse i deres Fag, havde midlertidig Beskæftigelse udenfor dette, f. Eks. ved Høstarbejde — som det opgives af nogle Organisationer i Provinserne —, men alt i alt kan dette kun være en kortvarig og lidet omfattende Hjælp mod den opstaaende voksende Arbejdsløshed. Om 6,100 af de 13,900 Arbejdsløse er det oplyst, at de fik Understøttelse af Arbejdsløshedskasserne, om 2,400 at de havde opbrugt den dem tilkommende Understøttelse. Om de øvrige 5,200 Arbejdsløse gælder det, at de enten ikke er i Arbejdsløshedskasse, ikke er ude af Karenstiden — den Tid de skal have været Medlem, før de faar Ret til at hæve Understøttelse — eller f. Eks. endnu ikke gør deres Ret til Understøttelse gældende, af Hensyn til at den, hvis Arbejdsløsheden skulde blive langvarig ikke skal blive for tidlig opbrugt.

Af de i Undersøgelsen indbefattede Arbejdere, der ikke er opgivet at være arbejdsløse — ca. 106,500 — er der imidlertid et betydeligt Antal, der arbejder *paa indskrænket Tid*, idet der er adskillige Bedrifter, som efter Overenskomst med vedkommende Organisationer paa denne Maade har fordelt det Arbejde, der kan skaffes, paa saa mange af deres Arbejdere som muligt, for derved at undgaa Afskedigelser. Efter de indkomne Oplysninger drejede det sig den 22. August om 13,200 Arbejdere — altsaa omtrent lige saa mange, som der er arbejdsløse — men det lader sig kun for enkelte Fag opgøre, hvormeget Indskrænkningen i den normale Arbejdstid udgør, ligesom det kun nu og da har været angivet, om Indskrænkningen er foretaget derved, at hele Virksomhedens Drift standses nogle Timer før end ellers, ved at der arbejdes holdvis i den normale Arbejdstid, eller ved at Driften indstilles en eller flere Dage om Ugen, men enhver af disse Fremgangsmaader ses at blive anvendt.

For Tobaksarbejdere oplyses det, at Indskrænkningen i Arbejdstid gennemsnitlig for alle beskæftigede er ca. 12 pCt.; Fagets egentlige Arbejdsløshed er ca. 10 pCt. men den bliver altsaa herved faktisk mere end dobbelt saa stor. Blandt Typografer i København vilde Procenten beregnet paa samme Maade, stige fra 16 til 21. I den keramiske Industri er Indskrænkningen ca. 2 Dage om Ugen. I Jærnindustrien var Indskrænkningen den 25. August (jfr. »Arbejdsgiveren« Nr. 34) saa stor, at den svarede til 12 pCt. af de beskæftigedes normale Arbejdstid. Kun 56 af de 98 Virksomheder, hvorom der her foreligger Oplysning — 4874 Arbejdere af 9184 — havde endnu den nævnte Dag normal Arbejdstid.

Den ovenfor omtalte Procent for Antallet af Arbejdsløse — 11,6 — skulde altsaa forøges yderligere, men er iøvrigt langt over, hvad den under almindelige Forhold vilde være. Saaledes var Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Juni d. A. 3,7 pCt., og ved Udgangen af August forrige Aar var den 3,8 pCt.

Da hele denne Undersøgelse endnu ikke har kunnet afsluttes, skal man ikke her komme nærmere ind paa Enkeltheder; med Hensyn til Forholdene indenfor de enkelte Fag skal det dog nævnes, at en særlig stor *absolut* Arbejdsløshed — Indskrænkning af Arbejdstiden ikke medregnet — allerede nu gør sig gældende i Chokolade- og Sukkervareindustrien, Tobaksindustrien, Tekstil- og Beklædningsindustrien, blandt Skibstømrerne og i Maler- og Sadelmagerfagene, i Møbelsnedkerfaget og flere andre Fag indenfor Træindustrien; endvidere blandt Guld-, Sølv- og Eleksropletarbejdere, i Bogbinder- og Bogtrykkerfagene. I saa godt som alle disse Fag er der desuden en betydelig Indskrænkning af Arbejdstiden; Arbejdsløshed under denne Form gør sig endvidere stærkt gældende i Keramik- og Stenindustrien, bl. Elektrikere m. fl. Det vil bemærkes, at Flertallet af de her nævnte Fag er saadanne, hvor en almindelig Indskrænkning i Forbruget hurtig vil blive mærk-

bar, og hvor en tilsvarende Begrænsning af Produktionen straks lader sig gennemføre; anderledes stillet er f. Eks. Bygningsfagene, Maskinindustrien m. fl., hvor Arbejdet først ebber ud, efterhaanden som de paabegyndte Arbejder gøres færdige. Dog er f. Eks. blandt Smede- og Maskinarbejderne Arbejdsløshedsprocenten allerede nu gaaet op til 6 fra 4 ved Udgangen af Juni.

Inden for Dansk Arbejdsmandsforbund er Procenten steget fra 6 (Udg. af Juni) til 15 nu, men blandt de mange forskellige herunder hørende Fag gør der sig meget uensartede Tendenser gældende; blandt Jordarbejderne har Fæstningsarbejdet for en Tid snarest formindsket Arbejdsløsheden, derimod har blandt Havnearbejderne den ophørende Skibsfart nogle Steder gjort dem alle arbejdsløse. Særligt uheldigt stillede synes f. Eks. ogsaa de københavnske Chauffører og Hotelfunktionærer at være. For de organiserede Handels- og Kontormedhjælpere, der iøvrigt ikke er indbefattede i det foran anførte, opgives Arbejdsløsheden for hele Landet til 12 à 13 pCt.

Det skal endelig tilføjes, at med Henblik paa den nærmeste Fremtid synes der at være Udsigt til Forøgelse af Arbejdsløsheden. Siden Tællingsdagen, d. 22. August, er der passeret baade en ugentlig og maanedlig Afregningsdag (Fredag d. 28 eller Lørdag d. 29 og Mandag d. 31), og ikke faa af de indkomne Skemaer har indeholdt Oplysning om, at der paa disse Dage vilde ske yderligere Standsninger af Bedrifter, Indskrænkning af Arbejdstid eller Begrænsninger af Personale. Arbejdsløsheden maa derfor allerede nu antages at være større end paa Tællingsdagen d. 22. August.

Organisationernes Fællesudvalg har i Anledning af de ekstraordinære Forhold rettet følgende Henstilling:

»*Til*

Borgmesteren for Københavns Magistrats 3. Afdeling.

Et af De samvirkende Fagforbund, Socialdemokratisk Forbund, og Arbejdernes Fællesorganisation i København, nedsat Fællesudvalg har i nogen Tid foretaget Undersøgelser angaaende den ekstraordinære Situations Virkninger paa Arbejdsforholdene. Af foreløbige Opgørelser ses det, at et meget stort Antal organiserede Arbejdere allerede nu er uden Beskæftigelse, endskønt store Dele af Arbejderbefolkningen har indgaaet Overenskomster med Arbejdsgiverne om Indskrænkning af Arbejdstiden, altsaa om Deling af det forhaandenværende Arbejde paa et større Antal Hænder end sædvanlig.

Vi anser det imidlertid ogsaa for vor Pligt at paapege, at der — foruden den Hær af Arbejdsløse som findes indenfor Organisationerne — er en Mængde uorganiserede Kvinder her i Byen uden Beskæftigelse, som Følge af den indtraadte Krigstilstand.

Udvalget, som har beskæftiget sig med forskellige Forslag til Imødegaaelse af den Nødstilstand, der truer store Dele af Befolkningen, og som agter at arbejde videre med disse, har ment at burde opfordre den højtærede Borgmester til at søge iværksat Bespisningsforanstaltninger fra kommunale Institutioner (Almindelig Hospital, Skolebespisnings-Køkkener o. l.), som noget der utvivlsomt er paakrævet, navnlig for den store Mængde erhversløse Kvinder og deres Børn.

Hvorvidt disse Foranstaltninger, som naturligvis bør holdes ude fra almindelig Fattigforsørgelse, helt bør etableres for kommunale Midler, eller om en Forbindelse med Centralkomitéen af 1914 kan tilvejebringes, skal vi overlade til Bedømmelse af den højtærede Borgmester, men vi opfordrer indtrængende til snarest at skride til Iværksættelse af den nævnte Bespisning eller Uddeling af Mad.

Forsaavidt Oplysninger af nogen Art eller Medvirkning paa nogen Maade ønskes, er vi selvfølgelig gerne til Tjeneste i den Udstrækning vi kan imødekomme Ønsker, og vi forventer den velvilligst mulige Behandling af denne Sag.

København, den 3. September 1914.

Ærbødigst

paa ovennævnte Udvalgs Vegne

TH. STAUNING.«

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden d. 22. August 1914.

Fag (eller Organisationer	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)					Provinserne					Hele Landet				
	Antal Medlem. pr. 22/8 1914	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejde paa indskr. Tid	Antal Medlem. pr. 23/8 1914	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejde paa indskr. Tid	Antal Medlem. pr. 22/8 1914	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejde paa indskr. Tid
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst															
Mølleriarbejdere	104	8	6	1	»	173	3	3	»	»	277	11	9	1	»
Bagere, Konditorer	1096	156	66	40	25	930	83	59	11	3	2026	239	125	51	28
Sukkervarearbejdere	325	15	5	3	200	120	19	4	3	2	445	34	9	6	202
Bryggeriarbejdere	2570	85	»	»	»	1328	27	8	»	2	3898	112	8	»	2
Mineralvandsarbejdere	93	»	»	»	»	»	»	»	»	»	93	»	»	»	»
Slagteriarbejdere	373	2	2	»	»	2404	103	45	14	26	2777	105	47	14	26
Skraatobaksarbejdere	144	10	5	»	7	448	12	2	5	40	592	22	7	5	47
Tobaksarbejdere	3945	389	256	51	1287	1944	196	128	16	569	5889	585	384	67	1856
Tekstilindustri.															
Tekstilarbejdere	1441	411	161	44	332	3909	279	140	54	1258	5350	690	301	98	1590
Sejlmagere															
Rebslagere															
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.															
Skræddere	2497	318	169	2	c900	1597	334	204	12	635	4094	652	373	14	1535
Syersker	198	53	»	»	31	168	60	»	»	1	366	113	»	»	32
Handskemagere	54	11	8	1	40	11	5	5	»	5	65	16	13	1	45
Hattemagere	208	119	42	14	8	78	15	9	1	4	286	134	51	15	12
Skotøjsarbejdere	1870	63	47	15	100	704	19	5	10	45	2574	82	52	25	145
Barberer	309	22	»	»	»	89	»	»	»	1	398	22	»	»	1
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.															
Brolæggere															
Murere	1689	133	15	3	»	3878	140	7	50	12	5567	273	22	53	12
Murarbejdsmænd	1062	94	5	10	»	»	»	»	»	»	1062	94	5	10	»
Hustømrere	1440	64	3	»	»	»	»	»	»	»	1440	64	3	»	»
Skibstømrere	280	59	42	»	»	316	38	9	2	70	596	97	51	2	70
Telefonarbejdere															
Snedkere	3332	498	258	207	440	3514	429	271	116	317	6846	927	529	323	757
Billedskærere	90	25	20	5	»	52	15	12	»	11	142	40	32	5	11
Forgyldere	84	15	10	»	64	53	21	12	»	25	137	36	22	»	89
Glarmestre															
Malere	1850	250	»	»	»	1661	451	1	60	33	3511	701	1	60	33
Sadelmagere	815	140	75	c. 30	355	434	100	34	12	83	1249	240	109	42	438
Stukkatører															
Skiferdækkere	7	7	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7	»	»	»
Gas- og Vandarbejdere															
Skorstensfejere	65	1	»	»	»	»	»	»	»	»	65	1	»	»	»
Ovnsættere															
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaa som en væsentlig Bestanddel.															
Træindustriarbejdere	649	71	39	8	68	1834	185	100	17	99	2483	256	139	25	167
Bødkere	262	»	»	»	»	471	58	43	5	46	733	58	43	5	46
Drejere	72	21	10	2	c. 20	188	45	34	1	59	260	66	44	3	79
Karetmagere	327	8	6	2	»	525	37	13	2	25	852	45	19	4	25
Barnevognsarbejdere	25	6	»	»	19	»	»	»	»	»	25	6	»	»	19
Korkskærere	180	1	»	»	»	32	»	»	»	»	212	1	»	»	»
Børstenbindere	164	13	10	»	38	111	18	16	1	9	275	31	26	1	47
Kurvemagere	130	12	12	»	116	»	»	»	»	»	130	12	12	»	116
At overføre	27750	3080	1272	438	4050	26972	2692	1164	392	3380	54722	5772	2436	830	7430

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 22. August 1914.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Købend. og Frdbrg.)					Provinserne					Hele Landet				
	Antal Medlem. pr. 22/8 1914	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejde paa indskr. Tid	Antal Medlem. pr. 23/8 1904	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejde paa indskr. Tid	Antal Medlem. pr. 22/8 1914	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejde paa indskr. Tid
Overført...	27750	3080	1272	438	4050	26972	2692	1164	392	3380	54722	5772	2436	830	7430
Læder- og Lædervare-industri.															
Lohgarvere	90	?	»	»	»	80	2	2	»	»	170	(2)	2	»	»
Hvidgarvere	34	»	»	»	16	27	9	7	2	»	61	9	7	2	16
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer															
Keramikere	761	47	12	»	530	»	»	»	»	»	761	47	12	»	530
Pottemagere	68	4	1	»	»	43	2	»	»	»	111	6	1	»	»
Stenarbejdere	69	8	»	»	»	293	36	»	»	150	362	44	»	»	150
Glasarbejdere	66	5	2	»	»	315	35	35	»	»	381	40	37	»	»
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.															
Guld-, Sølv-, Elektropl.	284	59	47	2	92	145	24	13	1	15	429	83	60	3	107
Kobbersmede															
Blikkenslagere	720	30	17	6	9	440	23	3	5	30	1160	53	20	11	39
Filehuggere															
Metaltrykkere	80	14	14	»	15	4	»	»	»	»	84	14	14	»	15
Jern- og Metalslibere	84	21	13	1	»	68	6	2	1	22	152	27	15	2	22
Gørtlere og Metalarb.	261	42	30	4	»	50	6	3	2	5	311	48	33	6	5
Urmagere															
Instrumentm. chir.															
do. opt.															
Smede- og Maskinarb	6046	400	241	69	445	5303	274	185	24	1013	11349	674	426	93	1458
Formere	375	76	46	11	126	963	105	58	20	355	1338	181	104	31	481
Elektrikere	658	48	20	»	?	463	34	18	1	15	1121	82	38	1	(15)
Papirindustri.															
Papirindustriarbejdere	193	21	»	»	»	945	4	»	»	»	1138	25	»	»	»
Industri i litterær og kunstnerisk Retning															
Bogbindere	1120	397	276	4	99	202	55	36	»	17	1322	452	312	4	116
Litografer	279	16	12	4	76	95	8	5	2	38	374	24	17	6	114
Typografer	2396	391	336	14	475	1401	119	74	13	117	3797	510	410	27	592
Kedel- og Maskinpass.	615	18	8	1	160	871	30	15	2	38	1486	48	23	3	198
Gartnere	134	»	»	»	»	89	1	»	»	»	223	1	»	»	»
Kellnere	758	74	»	»	?	387	37	»	»	21	1145	111	»	»	(21)
Dansk Arbdm. Forb.	13366	2535	732	421	425	21986	2885	1123	894	1507	35352	5420	1855	1315	1932
Arb. Fagforening for Gentofte-Lyngby	»	»	»	»	»	780	6	»	»	»	780	6	»	»	»
Lager- og Pakhusarb.	623	26	15	7	3	»	»	»	»	»	623	26	15	7	3
Kvd. Arbejderforbund	2020	87	38	8	366	555	75	24	»	86	2575	162	62	8	452
Brødkuske	266	15	3	5	»	»	»	»	»	»	266	15	3	5	»
Skibsværftarbejdere	1120	50	30	20	»	»	»	»	»	»	1120	50	30	20	»
Forsikringsfunktion.	90	»	»	»	»	116	»	»	»	»	206	»	»	»	»
Sømænd	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2300	250	250	(200)	»
Søfyrbødere	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1700	160	»	»	»
Tilsammen...	60352	7464	3165	1015	6887	62593	6468	2767	1359	6809	122919	13932	5932	2374	13696
Sømd. og Søfyrb. ikke medr															
Hertil kommer: Sømænd og Søfyrb.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4000	410	250	»	»

	Antal Medl. pr. 22. Aug. 1914	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejdere paa indskrænket Tid	pr. 100 Medl.		pr. 100 Arb.løse	
						Arbejdsløse	med indskrænket Tid	Understøttede	Understøttelse opbrugt
København og Frederiksberg*).	**60442**	**7464**	**3165**	**1015**	**6887**	**12.3**	**11.4**	**42.4**	**13.6**
Aarhus	7124	1381	927	402	1443	19.4	20 3	67.1	29.1
Odense	4570	487	252	74	911	10.7	19.9	51.8	15.2
Aalborg	4945	408	198	25	372	8.3	7.5	48.6	6.2
Horsens	3003	445	253	67	296	14.8	9.9	56.9	15.1
Randers	2997	258	141	120	229	8.6	7.7	54.7	46.5
Provinsbyer med over 20,000 Indb.	**22639**	**2979**	**1771**	**688**	**3251**	**13.2**	**14.4**	**59.5**	**23.1**
Esbjerg	2108	304	147	115	192	14.4	9.1	48.4	37.8
Vejle	2172	209	101	33	529	9.6	24.4	48.4	15.9
Fredericia	1185	114	30	5	278	9.7	23.5	26.5	4.4
Kolding	1709	185	87	26	83	10.8	4.9	47.1	14.1
Helsingør	1401	95	24	19	12	6.8	0.9	25.3	20.1
Svendborg	1669	149	69	15	402	8 9	24.1	46.4	10.1
Nykøbing p. F.	1283	190	15	54	90	14.8	7.0	7.9	28.4
Viborg	584	73	12	5	18	12.5	3.1	16.5	6.9
Slagelse	886	48	29	2	150	5.5	16.9	60.5	4.3
Provinsbyer med 10—20,000 Indb.	**12997**	**1367**	**514**	**274**	**1754**	**10.5**	**13.5**	**37.6**	**20.1**
Roskilde	923	27	5	3	18	3.0	2.0	18.7	11.3
Rønne	784	40	16	17	146	5.2	18.6	40.1	42.6
Nakskov	569	33	11	6	52	5.8	9.1	33.3	18.3
Hjørring	464	44	14	21	51	9.5	11.0	31.9	47.8
Silkeborg	517	18	11	2	28	3.5	5.4	61.4	11.2
Nyborg	412	44	28	2	24	10.7	5.8	63.7	4.6
Næstved	943	42	15	8	83	4.5	8.8	35.8	19.1
Korsør	315	25	17	2	21	8.0	6.7	68.2	8.0
Frederikshavn	521	28	11	7	31	5.4	6.0	39.5	7.2
Provinsbyer med 7—10,000 Indb.	**5448**	**301**	**128**	**68**	**454**	**5.5**	**8.3**	**42.5**	**22.6**
Nykøbing p. M.	573	59	32	5	21	10.3	3.7	54 3	9.9
Holstebro	444	47	20	3	95	10.6	21.4	42.6	6.4
Thisted	259	25	12	7	17	9.9	6.6	48.1	28.0
Holbæk	938	170	6	»	25	18.2	2.7	3.5	—
Herning	347	47	2	27	10	13.6	3.0	4.4	57.5
Middelfart	628	25	18	14	88	3.9	14.0	72.2	56.0
Hillerød	756	29	6	8	3	3.8	0.4	20.8	27.6
Skive	521	137	17	29	53	26.3	10.2	12.5	21.2
Varde	262	38	20	6	»	14.6	»	52.8	15.8
Kalundborg	218	27	16	5	3	12.4	1.5	59.4	18.6
Assens	206	30	5	23	7	15.0	3.5	16.8	76.7
Nørresundby	861	98	27	3	4	11.4	0.5	27.6	3.1
Køge	309	4	1	4	11	1.3	3.6	25.0	100.0
Faaborg	276	25	9	11	7	9.1	2.5	36.2	44.0
Ribe	55	7	1	1	7	13.0	1.3	14.3	14.3
Ringsted	346	43	5	5	3	12.5	1.0	11.7	11.7
Vordingborg	289	9	1	»	5	3.2	1.7	11.8	—
Provinsbyer med 4—7,000 Indb.	**7288**	**820**	**198**	**151**	**359**	**11.3**	**4.9**	**24.2**	**18.5**
At overføre...	48372	5467	2611	1181	5818				

*) Sømænd og Søfyrbødere er udeladte.

forskellige Byer d. 22. August 1914.

	Antal Medl. pr. 22. Aug. 1914.	Arbejdsløse (indkaldte ikke indbefattet)	Understøttede	Understøttelse opbrugt	Arbejdere paa indskrænket Tid	pr. 100 Medl.		pr. 100 Arb.løse	
						Arbejdsløse	med indskrænket Tid	Understøttede	Understøttelse opbrugt
Overført...	48372	5467	2611	1181	5818				
Maribo	189	16	4	1	14	8.5	7.5	25.0	6.3
Lemvig	173	42	»	10	9	24.3	5.3	—	24.0
Rudkøbing	233	32	7	13	15	13.8	6.5	22.0	40.7
Grenaa	284	40	9	12	13	14.1	4.6	22.5	30.0
Hobro	419	92	6	35	7	22.0	1.7	6.6	38.1
Ringkøbing	275	24	9	2	25	8.8	9.1	37.5	8.4
Skanderborg	260	21	12	5	»	8.1	—	57.2	25.9
Skagen	9	3	»	»	»	34.0	—	—	—
Bogense	143	14	2	1	5	9.8	3.5	14.3	7.2
Kerteminde	112	11	7	1	»	9.9	—	63.7	9.1
Neksø	90	17	»	3	»	18.9	—	—	17.7
Skelskør	119	14	»	9	»	11.8	—	—	64.3
Marstal Hdpl.	56	11	»	»	»	19.7	—	—	—
Allinge og Sandvig	169	13	»	»	78	7.7	46.2	—	—
Frederikssund	216	13	3	1	8	6.2	3.7	23.1	7.7
Sorø	230	25	17	1	»	10.0	—	68.0	4.0
Løgstør	19	2	2	»	»	10.5	—	100.0	—
Stege	396	28	9	1	4	7.1	1.0	32.2	3.6
Nykøbing p. S.	270	4	»	»	»	1.5	—	—	—
Sæby	14	»	»	»	»	—	—	—	—
Storeheddinge	64	8	2	»	10	12.5	16.0	25.0	—
Rødby	24	4	2	»	3	17.0	12.0	50.0	—
Provinsbyer med 2—4,000 Indb.	**3764**	**434**	**91**	**95**	**191**	**11.5**	**5.1**	**21.0**	**21.9**
Stubbekøbing	287	19	2	1	»	6.7	—	10.6	5.3
Nibe	5	»	»	»	»	—	—	—	—
Sakskøbing	48	»	»	»	»	—	—	—	—
Ebeltoft	66	3	»	2	»	4.6	—	—	66.7
Frederiksværk	174	»	»	»	36	—	20.7	—	—
Præstø	39	1	1	»	1	2.6	2.6	100.0	—
Nysted	55	»	»	»	12	—	21.9	—	—
Ærøskøbing	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aakirkeby	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svanneke	7	»	»	»	»	—	—	—	—
Hasle	65	»	»	»	»	—	—	—	—
Mariager	139	10	3	2	8	7.2	4.1	30.0	20.0
Provinsbyer med under 2,000 Indb.	**885**	**33**	**6**	**5**	**57**	**37.4**	**64.5**	**18.2**	**15.2**
Tilsammen Provinsbyer	**53021**	**5934**	**2708**	**1281**	**6066**	**11.2**	**11.4**	**45.6**	**21.6**
Københavns Omegn	3248	196	18	20	287	6.0	8.8	9.2	10.3
Haslev	215	12	4	»	2	5.3	0.9	31.6	—
Faxe og Faxe Ladeplads	239	9	5	»	3	3.8	1.3	55.6	—
Struer	210	23	5	5	5	11.0	2.4	21.8	21.8
Odder	268	26	8	8	19	9.7	7.1	30.8	30.8
Brønderslev	106	7	1	1	3	6.7	2.9	14.3	14.3
Hørsholm	275	»	»	»	»	—	—	—	—
Vejen	218	23	15	2	10	10.6	4.6	65.3	8.7
Landdistrikterne iøvrigt:									
Øerne	2051	150	14	4	213	7.3	10.4	9.3	26.7
Jylland	2442	123	28	22	98	5.0	4.0	22.8	17.9
Tilsammen Landdistrikter	**9272**	**569**	**98**	**62**	**640**	**6.1**	**6.9**	**17.2**	**10.9**
Tilsammen Provinsbyer og Landdistrikter	**62293**	**6503**	**2806**	**1343**	**6706**	**10.4**	**10.8**	**43.1**	**20.7**

Fra de enkelte Organisationer.

Paa en af Tobaksarbejderforbundets københavnske Afdelinger den 2. September afholdt Fællesgeneralforsamling vedtoges enstemmig nedenstaaende Udtalelse:

»Den ved Krigstilstanden foraarsagede Krise har i høj Grad ramt Tobaksindustrien, En meget stor Del af vore Medlemmer er fuldstændig uden Beskæftigelse, og henimod Halvdelen af de endnu beskæftigede Medlemmer arbejder paa indskrænket Arbejdstid.

Af de arbejdsløse Medlemmer har en ikke ringe Del opbrugt deres Understøttelse, og har for Tiden ikke mindste Udsigt til igen at kunne faa Beskæftigelse.

Tobaksarbejderforbundets københavnske Afdelinger har i Betragtning heraf vedtaget, at alle arbejdende Medlemmer — hvad enten de arbejder paa fuld Tid eller kun er delvis beskæftigede — skal yde et Bidrag i Forhold til deres Fortjeneste, for deraf at yde de Medlemmer, der har opbrugt deres Understøttelse, en haardt tiltrængt Hjælp.

Vi indser, at vi ikke vedblivende er i Stand til selv at magte denne Opgave, da de Arbejdsløses Antal er stadig stigende og Bidragydernes Tal i samme Grad formindskes.

Vi opfordrer derfor paa det mest indtrængende De samvirkende Fagforbund til, ved alle Midler at søge udvirket, at Stat og Kommune snarest mulig træder hjælpende til i denne for Arbejderklassen ulykkelige Situation.«

Med Hensyn til den frivillige Selv-Beskatning, som omtales, kan vi oplyse, at denne paalægger Medlemmerne et Ekstra-Bidrag, stigende efter Arbejdsfortjeneste. Bidragets Størrelse er eksempelvis af 13 Kr. i Ugefortjeneste 5 Øre. Af 17 Kr. 25 Øre, af 20 Kr. 55 Øre, af 30 Kr. 2 Kr. 10 Øre, af 50 Kr. 9 Kr. 50 Øre.

Typograferne og De samvirkende Fagforbund.

Paa Dansk Typografforbunds Delegeretmøder i 1911 og 1914 var der begge Gange fremsat Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund.

Paa Delegeretmødet i 1911 stemte 50 Repræsentanter *for* Udmeldelsen og 97 *imod*.

Paa Mødet i 1914 stemte 46 *for* Udmeldelsen og 101 *imod*.

Begge Gange efterfulgtes Delegeretmødernes Afstemninger af Urafstemninger i alle Forbundets Afdelinger.

I 1911 *forkastedes* Forslaget om Udmeldelse med 1679 mod 1252 Stemmer.

I 1914 *forkastedes* Udmeldelsen atter; denne Gang med 1292 mod 976 Stemmer.

Lønbevægelser og Konflikter.

Murarbejdsmændene i Odense. Mellem Murermester *Rothe*, København, og hans Arbejdsmænd ved Opførelsen af en Gasbeholder i Odense opstod der Uoverensstemmelse angaaende Betalingsforholdene.

Uoverensstemmelsen, der havde Sammenhæng med Spørgsmaalet om Dagløn og Akkord og med Svendenes Lønningsforhold, søgtes forgæves bilagt ved lokale Forhandlinger og henvistes saa til Afgørelse i Arbejdsgiverforeningen. Her enedes man paa et Fællesmøde 11. August om at Murermester Rothe til Arbejdsmændene betaler 24 pCt. af Svendenes Fortjeneste ved det paagældende Arbejde, som er 1799 Kr. 38 Øre.

Firmaet havde tilbudt 20 %.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ❋ KØBENHAVN DEN 19. SEPTEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos H. Hoffmanns Sønner og G. Løssler i Esbjerg. Arbejdsmændene i Hobro. Arbejdsmændene ved Losningsarbejde paa Kabelfabriken i Middelfart. Drejerne i Vejle. Karetmagerne paa Rasmus Andersens Trævarefabrik i København. Kvindeligt Arbejderforbunds Overenskomster.

Situationen under Krigstilstanden.

Bestyrelserne for Fagforeningerne under Fællesorganisationen og for de socialdemokratiske Foreninger i København og paa Frederiksberg holdt den 11. September Fællesmøde i Enghavevejens Forsamlingsbygning for at drøfte »Den foreliggende Situation«. 1000 Bestyrelsesmedlemmer havde givet Møde.

Ved denne Lejlighed udtalte Formanden for det af Organisationerne nedsatte Fællesudvalg, Folketingsmand *Stauning*, sig paa følgende Maade:

»Den Krig, der raser i Evropa, er den første evropæiske Krig siden Socialdemokratiets Opstaaen udenfor Tyskland. Vi lærer nu at bedømme Virkningerne af en moderne Krig, og vil utvivlsomt blive styrkede til Arbejdet for Rustningsvæsenets Afskaffelse.

Den hidtil ukendte Situation har nødvendiggjort adskillige Foranstaltninger for at hjælpe Arbejderklassen over Vanskelighederne, og den Maade, hvorpaa vi har kunnet gribe Tingene an, har atter vist os, hvor nøje Arbejderklassens faglige og politiske Organisationer hører sammen.«

Taleren gennemgik nu de historiske Data for Krigens Udbrud og Forløb og vendte sig derefter til Danmark, idet han udtalte:

»Den danske Regering udstedte straks Bekendtgørelse om Danmarks absolute Nevtralitet. Den indkaldte derefter den i Hærloven nævnte Sikringsstyrke og erklærede, at de Foranstaltninger, der iværksattes, var fornødne i Henhold til gældende Love, Anordninger og Traktater.

Paa given Foranledning forelagde Regeringen Forslag om Bevilling af 10 Mill. Kr. i Anledning af Indkaldelserne. Alle stemte derfor, og andet vilde simpelthen være en Umulighed eller en Utilbørlighed.

Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe havde naturligvis det Ønske, at Militær-Foranstaltningerne indskrændedes til det absolut fornødne, thi vort Ønske er at faa tilkendegivet Danmarks Vilje til at holde sig udenfor Stridighederne. Den Regering, der for Tiden fungerer, har utvivlsomt det samme Ønske, og det var da vor Pligt offentlig at tilkendegive, at vi i denne vigtige Sag støttede Regeringen, saa ingen Tvivl kunde herske om, at den havde et Flertal i Folketinget bag sig.

At videregaaende Ønsker er nærer i andre Kredse, er en Kendsgerning, hvorom der foreligger offentlige Vidnesbyrd, men netop derfor var det vor Pligt at konstatere, at Regeringen havde den fornødne Styrke til at handle, som den mente at Landets Interesser bød det. Iøvrigt burde Socialdemokratiet naturligvis ikke i den foreliggende Situation stille sig udenfor Samfundet, men tværtimod tilstræbe at gøre sin Indflydelse gældende. Vi har ikke godkendt Forsvarsvæsenet, som vi er Modstandere af, men vi har loyalt bøjet os for gældende Love og tilstræbt at bevare den for vort Land og vort Folk gunstigste Stilling under de alvorlige Forhold.

Hvad Krigen har lært i militær Henseende, behøver vi ikke at opholde os ved, men det bør understreges, at den i stor Udstrækning har afsløret Kapitalismens Væsen. Kapitalisterne har forværret den af Krigen fremkaldte Dyrtid, og det har selvfølgelig været de socialdemokratiske Tillidsmænds Opgave at modvirke Kul- og Brødfordyrernes skamløse Adfærd.«

Stauning redegjorde derefter for alle Foranstaltninger, der var truffet af Fællesudvalget. »Arbejderen« har i de foregaaende Numre givet Oplysninger herom. Ligeledes omtaltes de Love, der var vedtaget af Rigsdagen paa Grund af de særlige Forhold.

Kvinderne og Krigen.

Den 14. September afholdt *Socialdemokratisk Kvindeforening* i København offentligt Møde med Dagsordenen »Kvinderne og Krigen«.

En Række Talere, deriblandt Sekretær *Peder Hedebol*, indledede.

Efter en lang Diskussion vedtoges efterstaaende Resolution:

»Paa et offentlig Møde afholdt af »Socialdemokratisk Kvindeforening« den 14. September 1914 i Rømersgade 22 udtaler en Forsamling paa 800 Mænd og Kvinder sin Anerkendelse af, at »De samvirkende Fagforbund« og »Socialdemokratisk Forbund« har taget Initiativet til at paavirke Myndighederne til at bevilge Midler til Afhjælpning af Nøden blandt den som Følge af Krigen økonomisk ramte Arbejderklasse. Og udtales Haabet om, at det af Socialdemokratiet rejste Krav om Bespisning maa blive gennemført snarest, og paa en saadan Maade, at det ikke faar Karakter af Almisse, men som en Ret enhver Borger har Krav paa.«

Kongresser.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund.

Ovennævnte Forbund afholdt sin 3. Kongres i »Folkets Hus« i Aarhus 10.—12. Juli inkl.

Foruden Forbundets Hovedbestyrelse og Afdelingernes Delegerede havde efter Indbydelse den svenske Broderorganisation og De samvirkende Fagforbund sendt Repræsentanter til at overvære Kongressen som Gæster, nemlig henholdsvis Billedskærer *Österberg* og Sekretær *Hedebol*.

Formanden for Aarhus Afdeling, *Ejnar Jensen*, bød Kongressen Velkommen til Aarhus. Efter at de indledende Formaliteter var fra Haanden aflagde Forretningsføreren *E. Otendal*

Beretning

om Virksomheden siden sidste Kongres og dvælede særlig ved de førte Lønforhandlinger og de Resultater, som her opnaaedes, først for København og derefter for Provinserne.

I det første Tilfælde var desværre Arbejdsgivernes Holdning en saadan, at det blev nødvendigt at føre en Strejke for at naa et tilfredsstillende Resultat.

Arbejdsstandsningen varede i 6 Uger. Det var vort Forbunds første alvorlige Kamp, og den gjorde sin Nytte ved at give vore Modstandere den fornødne Respekt for Billedskærernes faglige Organisation, og samtidig gav den os selv Troen paa vore Kræfter.

Resultatet blev en Forhøjelse af Minimallønnen til 47 Øre i Timen og 48 Øre fra 1. April 1914. Samtidig fæstnedes Organisationens Indflydelse paa forskellig Maade.

En af Forbundet fornylig udarbejdet Lønstatistik viser paa almindeligt Arbejde en gennemsnitlig Timeløn af 61 2/5 Øre, og for Dekorationsbilledhuggere 76 Øre. Der er blandt Medlemmerne nogenlunde Tilfredshed med det opnaaede Resultat.

Den Lønbevægelse, som derefter indledtes for Provinsernes Vedkommende i Foraaret 1913, gav ligeledes et antageligt Resultat, idet man her opnaaede fuld Gennemførelse af Københavns Minimallønsatser, noget som i andre Fag er ret sjældent.

Den førnævnte Statistik viser i Provinserne en gennemsnitlig Timeløn af henholdsvis 53 og 67 Øre.

Forretningsføreren kommer dernæst ind paa en udførlig Omtale af

alle Enkeltheder i Forbundets Virksomhed i den forløbne Periode. Han omtaler Billedskærerfagets Forhold til Snedkerfagets og nogle lokale mindre Lønbevægelser, Justesen i Randers, Landskronagades Møbelfabrik m. fl. En københavnsk Mester havde i Perioden ment sig foruretted af Forbundet m. fl. til Arbejdsanvisning og, med Støtte fra Lavet, bebudet Sagsanlæg og et Erstatningskrav paa ca. 1000 Kr. Ved en Forhandling om Sagen lykkedes det dog ganske at optrevle Mestrenes Paastande, saa Sagen frafaldtes.

Sluttelig omtalte Forretningsføreren de Uoverensstemmelser, som har foreligget hos forskellige Arbejdsgivere, f. Ex. Weinreich, København, Brdr. Hoffmann, Aarhus, Trævarefabriken »Thor« i Horsens og Odense Stolefabrik, og som paa forskellig Maade har sat Forbundet i Virksomhed for at varetage Medlemmernes Interesser.

Efter en indgaaende Debat godkendtes Beretningen enstemmigt.

Derefter forelagdes det reviderede Regnskab, som godkendtes enstemmigt uden Diskussion.

Derefter behandledes en Række Forslag til Lovændringer. Det vedtoges, at Medlemmer over 55 Aar under visse Forudsætninger kan opnaa Kontingentfrihed, at Hovedbestyrelsens Medlemmer paa Kongressen ikke har Stemmeret ved Valg af Tillidsmænd, at der i visse Konfliktstilfælde skal indkaldes til ekstraordinær Kongres. Under Hensyn til Situationen, som kan komme til at foreligge i 1916, vedtoges Beslutninger, sigtende til at øge Forbundets økonomiske Kraft.

Endvidere drøftedes det Forhold, som »Hjemmet, der antager sig Vanføre« har stillet sig i overfor Billedskærerfaget. Herom vedtoges følgende Udtalelse:

»Billedskærer og Dekorationsbilledhugger-Forbundets 3. Kongres udtaler sin Tilslutning til Forretningsudvalges Stilling overfor Hjemmet for Vanføre, og paalægger den kommende Ledelse fremdeles at følge denne Virksomhed og gøre, hvad muligt er, for at ikke ulykkelige Mennesker, hvis Vanførhed er af en saadan Art, at de maa anses for aldeles uskikket til at kunne ernære sig som Billedskærere, under fejle Forudsætninger og med unyttig Bekostning for dem selv og andre oplæres i Faget.

Det paalægges Hovedbestyrelsen ved Henvendelse til Selskabets Ledelse at søge afbødet de Mangler, der utvivlsomt er til Stede ved de unge Menneskers Oplæring i vort Fag og iøvrigt foretage saadanne Skridt, som maatte vise sig nødvendige.«

Med Hensyn til Forbundets fremtidige Virksomhed fattedes følgende Beslutning:

»Under Henvisning til vore Overenskomsters Udløbstid 1916 vedtager Kongressen at lægge særlig Vægt paa Forkortelse af Arbejdstiden og Borttagelse af Ungsvendelønnen.

Kongressen overlader Spørgsmaalet vedrørende Opsigelse af Overenskomsterne til Hovedbestyrelsens Afgørelse efter den til den Tid foreliggende Situation.

Hvad den fremtidige Overenskomstform angaar udtaler Kongressen sin Tilfredshed med de opnaaede Resultater paa Grundlag af vore nuværende Lønoverenskomster, og finder derfor ingen Anledning til at fravige det deri liggende Princip.«

Til Forretningsfører valgtes *E. Otendal*, til Hovedbestyrelsen *Edv. Hansen*, Vejle, *Ejnar Jensen*, Aarhus, *Laur. Holm*, Odense, *E. Sønderberg*, *Holger Larsen*, *E. Plato* og *Knud Petersen*, alle af København.

Næste Kongres afholdes i København 1919.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde afholdtes ligeledes i Aarhus.

Formanden, *E. Otendal*, aflagde Beretning. Den forløbne Periode og navnlig den sidste Tid har været Kassen gunstig, idet Arbejdsløsheden har været forholdsvis ringe. Dette skyldes en stigende Udbredelse af Fagets Produkter og den Omstændighed, at en Del Medlemmer er flyttet fra København til Provinserne. Det sidst forløbne Aar havde 2591 arbejdsløse Dage mod 3149 Aaret forud. Paa Grund af Fagets Lidenhed har dog Arbejdsløshedskassen visse Vanskeligheder at kæmpe med, og den hviler i høj Grad paa Forbundet. I Perioden er der fra Inspektoratets Side en Gang foretaget uanmeldt Kasseeftersyn, hvor alt fandtes at være i Orden.

Det reviderede Regnskab forelagdes, og saavel dette som Beretningen godkendtes enstemmigt.

Under den videre Behandling af

Dagsordenen bemyndigedes Hovedbestyrelsen til snarest mulig at indlede Forhandling med Inspektoratet om en Forhøjelse af Dagpengene fra næste Finansaars Begyndelse og til eventuelt at foretage en saadan Forhøjelse. Ligeledes vedtoges det at indgive Andragende om Tilladelse til at ophæve Karenstiden, saa der kan understøttes strax fra Arbejdsløshedens Begyndelse.

Dernæst redegjorde Formanden for den etablerede offentlige Arbejdsanvisning og skitserede, hvorledes denne vilde komme til at virke. Disse Oplysninger toges til Efterretning, og der gaves Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til at foretage alt i den Anledning fornødent.

Til Ledere af Arbejdsløshedskassen valgtes de samme som til Forbundets Hovedbestyrelse, ligesom næste Delegeretmøde fastsattes til at finde Sted samtidig med Forbundets næste Kongres.

Skraatobakarbejdernes Forbund,

som staar udenfor De samv. Fagforbund, afholdt Ekstrakongres den 19. Juli i København. Til Kongressen var mødt 27 Delegerede og 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Til Behandling forelaa bl. a. et Forslag til Overenskomst mellem Tobaksarbejderforbundet og Skraatobaksarbejderforbundet. Forretningsføreren oplyste, at Formanden for De samv. Fagforbund havde taget Initiativ til en Forhandling mellem ovennævnte to Forbund med det Formaal at søge tilvejebragt en Forstaaelse mellem disse.

Forhandlingerne var resulterede i følgende Forslag til Overenskomst:

1. Tobaksarbejderforbundet anerkender Skraatobaksarbejdernes Forbund som en Landsorganisation, og vil ikke modsætte sig dets Optagelse i De samv. Fagforbund. Saa snart Indtrædelse heri har fundet Sted, kan Skraatobaksarbejdernes Forbund ligeledes optages i Tobaksarbejdernes internationale Sammenslutning.

2. Naar det ene Forbund agter at fremsætte Lønkrav, giver det forud i god Tid det andet Forbund Meddelelse herom, ledsaget af en skriftlig Genpart af Kravene, som man agter at fremsætte overfor Arbejdsgiverne.

3. Begge Parter erklærer sig forpligtede til uden særlig Afstemning at bøje sig for et af De samv. Fagforbund givet Paalæg om Deltagelse i en Arbejdsstandsning.

4. Under Overenskomstforhandlinger holder den forhandlende Part stadig den anden Part underrettet om Stillingen.

5. Under Forhold hvor begge Parter samtidig forhandler med Arbejdsgiverorganisationerne om nye Overenskomster, og den ene Part er naaet til Enighed om Overenskomst med vedkommende Arbejdsgiverorganisation, maa denne Part dog ikke endeligt afslutte Overenskomst førend den anden Part ogsaa er naaet til Enighed om ny Overenskomst med sin Arbejdsgiverorganisation.

Forretningsføreren motiverede Forslaget paa følgende Maade:

»Som man vil se indeholdes der netop i dette Forslags Pkt. 1 hvad vi, i det forløbne Tidsrum fra vor Udmeldelse af Tobaksarbejderforbundet, har savnet, nemlig dette, at være anerkendt af de øvrige Forbund herhjemme, at være ligestillet med disse. Vore seneste Kongresser har tydelig tilkendegivet Hovedbestyrelsen, at den skulde have sin Opmærksomhed henvendt paa, hvis der i Tidernes Løb skulde forekomme en gunstig Lejlighed for vor Indmeldelse i De samv. Fagforbund, og endelig har vore Medlemmer klart og tydeligt tilkendegivet at de ønsker den internationale Forbindelse, idet de alt har vedtaget et Forslag i den Retning med 330 Stemmer for og kun 30 Stemmer imod.

Nu kan disse 2 Ting opfyldes ved at vedtage det foreliggende Forslag, og vi kan gøre det uden at opgive det aller ringeste af vor Selvstændighed; men tværimod derved støtte vor egen Stilling, idet Tobaksarbejderforbundet faar samme Pligter over for os, som vi for dem.

I Forslagets Pkt. 3 har man gensidig opgivet en Ret, de øvrige Fagforbund har med Hensyn til Afstemning om Arbejdsstandsning. Dette er begrundet i, at disse 2 Parter indgaar en Kontrakt med hinanden, og det vilde være uheldigt om Medlemmerne ved en eventuel Afstemning derved skulde kunne ophæve en saadan Kontrakts Bestemmelser. Med Hensyn til de af Nykøbing F. stillede Ændringer til dette Punkt, som efter Afdelingens Motivering skulde indeholde en større Betryggelse for Medlemmerne, derved at det blev deres egne valgte Repræsentanter, som vedtog Arbejdsstandsningen, maatte Forretningsføreren mene, at De samv. Fagforbunds Repræsentantskab, en Forsamling paa et Par hundrede, som skal til for at vedtage Arbejdsstandsning, langt vanskeligere vil kunne blive enige, end det lille 6 Mands Udvalg der er nævnt, og en Indmeldelse i De samv. Fagforbund samtidig med Vedtagelsen af disse Gensidighedsregler er en Nødvendighed, da et Fag, som staar under De samv. Fagforbund, ikke maa understøtte et uden for staaende Fag med Penge under en Konflikt.

Man kunde ikke sige, at Bekostningen ved at være i De samv. Fagforbund var betydelig, idet Statistiken over et Tidsrum af 12 Aar viser, at det paalignede gennemsnitlige Bidrag pr. Aar kun andrager 2 Kr. 57 Øre for heltbetalende og 1 Kr. 29 Øre for halvtbetalende.

Omtalte Fabrikanternes Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen, som ganske sikkert var dikteret dem af Grunde der ikke var til Gavn for Fagets Udøvere.

Vor Kassebeholdning maatte vi heller ikke stole ubetinget paa kunde bære os over alle Kampe, da den i Virkeligheden kun vilde slaa til ca. 7 Uger, hvorimod vi ved Støtte af De samv. Fagforbund, 8 Kr. for heltbetalende og 5 Kr. for halvtbetalende pr. Uge vilde være langt bedre garderede.

Heller ikke maa vi undlade at lægge Mærke til, at vi ogsaa hos Lederne af De samv. Fagforbund vil kunne hente Raad og Vejledning i de utvivlsomt trange Tider, som før eller senere ogsaa kommer for os.

Med Hensyn til Septemberforliget, da er vi ganske sikkert dette Forligs Bestemmelser undergivne, hvad Kendelsen afsagt af den faste Voldgiftsret i en Sag mellem Sømænd og Redere tilfulde godtgør.

I den paafølgende Diskussion udtalte nogle sig i Tilslutning til Forretningsføreren, nogle var imod Bestemmelsen om Indmeldelsen i De samv. Fagforbund og andre var imod Bestemmelserne om Samarbejdet mellem de to Forbund. Ved den foretagne Afstemning over Forslaget som foretoges ved Navneopraab svarede 26 Nej, 11 Ja og 1 svarede »Stemmer ikke«.

Et Forslag om at lade Forslaget gaa til Urafstemning blandt Medlemmerne vedtoges med 23 Stemmer.

Ved Urafstemningen forkastedes Forslaget, idet 404 Medlemmer stemte *imod*, men kun 90 *for*.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdskontrakter paa Carl M. Cohrs Sølvvarefabriker i Fredericia.

Sag Nr. 129.

Mellem Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund og Carl M. Cohrs Sølvvarefabriker bestaar en Overenskomst af 10. Novbr. 1912.

I denne Overenskomst findes en saalydende Bestemmelse:

»Kontrakter kan ikke oprettes mellem Arbejdsgiverne og de enkelte Arbejdere«.

Ikke desmindre antog Firmaet en Sliber paa Kontrakt, og da Forbundet protesterede herimod, vilde Firmaet ikke tage Protesten tilfølge, ejheller vilde Firmaet indgaa paa at lade Sagen behandle efter bestaaende Regler for Behandling af faglig Strid.

Efter Forbundets Anmodning indklagede De samvirkende Fagforbund derfor Firmaet for Den faste Vold-

giftsret for at faa det dømt til at lade Forhandlingsreglerne træde i Funktion.

Paa Grund af forskellige Omstændigheder kunde Retten vanskeligt behandle Sagen straks, og Klageren indvilligede derfor i at udsætte den nogen Tid. Inden man kom saa vidt, at Tiden for Proceduren blev fastsat; var Firmaet og den kontraktbundne Arbejder imidlertid kommen paa Kant med hinanden, og dette bevirkede, at Sliberen blev afskediget.

Da der saaledes ikke mere var nogen kontraktbunden Arbejder paa Cohrs Fabriker blev Klagen taget tilbage.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos H. Hoffmanns Sønner og G. Løssl i Esbjerg. I Henhold til Varsler af 18. og 25. Juni standsede Arbejdsmændene Arbejdet ved Uddybningen af Esbjerg Havn om Aftenen den 3. Juli fordi der ikke var opnaaet Enighed om en Overenskomst om Betalingsvilkaarene for dette Stykke Arbejde, som vil komme til at strække sig over ca. 3 Aar.

Arbejdernes Repræsentanter tilbød ved Møderne, at Arbejdet kunde udføres efter Københavns Jord- og Beton-Priskurant med et Fradrag af 10 % eller efter Esbjerg Priskurant med nødvendige Supplementer angaaende Jernarbejde, som ikke findes i denne. Men Arbejdsgiverne vilde kun tage Københavns Priskurant med et Fradrag af ca. 25 %, eller de tilbød særlig fastsatte Priser, som laa ca. 15 % under det, enhver Murmester i Esbjerg maatte betale.

Efter at Arbejdsstandsningen var iværksat behandledes Sagen fortsat med Hovedorganisationernes Bistand, men da der heller ikke kunde opnaaes Enighed ved flere Møder, varslede Arbejdsgiverforeningen Lock-out overfor alle Arbejdsmænd hos Entreprenørforeningens Medlemmer til om Morgenen den 31. Juli. Fra den 23. Juli var de strejkende 166 Arbejdsmænd boycottede.

Forligsmanden, Kontorchef *K. Riis-Hansen* greb imidlertid ind den 30. Juli og foranledigede først Lock-outen udsat til den 4. August. Dernæst arbejdede Forligsmanden med Sagen den 30. og 31. Juli, og sidstnævnte Dag om Aftenen stillede han følgende Mæglingsforslag:

»1) Arbejdsmændene paa Muddermaskinen lønnes med 28 Kr. pr. Uge for Daghold og 32 Kr. pr. Uge for Nathold.

2) I Tjæreborg Grusgrav fastsættes Timelønnen til 40 Øre, de nugældende Akkorder forhøjes med 15 %.

3) Jernbetonarbejde og Jernarbejde til Sænkekasser betales med 55 Øre pr. Time, forsaavidt der ikke opnaas Enighed om en Akkordpris.

Prisen for andet Betonarbejde fastsættes paa Grundlag af Overenskomsten af 12.—3.—1912 mellem »Entreprenørforeningen« og »Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for Kjøbenhavn og Omegn« med Tillæg af 12.—3.—1914, med et Fradrag af 13 %.

4) Over-, Søn- og Helligdags- samt Natarbejde betales saaledes som det er optaget i Arbejdsgiverforeningens Forslag af 29. Juli 1914.

5) Iøvrigt vedtages de i nævnte Overenskomst optagne almindelige Bestemmelser vedrørende Arbejdsforholdene samt Reglerne for Behandling af faglig Strid.

6) Overenskomsten træder i Kraft ved Arbejdets Genoptagelse og gælder kun for det Arbejde, Firmaet udfører for Vandbygningsvæsenet ved Esbjerg Havn.«

Dette Forslag tiltraadtes straks saavel af Arbejderne som Arbejdsgiverne og Strejken ophævedes derpaa samtidig med at Lock-outen aflystes.

Arbejdsmændene i Hobro. Den 11. Maj iværksatte Arbejdsmændene Strejke hos Medlemmer af den lokale Arbejdsgiverforening paa Lønkrav. Forud for Strejkens Iværksættelse var der ført mange Forhandlinger mellem Parterne selv og med Bistand af Hovedorganisationerne, men Krav og Tilbud var stadig saa langt fra hinanden, saa det syntes umuligt at komme til Forlig.

Da Strejken havde varet en lille Tid begyndte man imidlertid igen at tale med hinanden paa Stedet, og den 2. Juni sluttedes Strejken efter at en Overenskomst var indgaaet.

Ved denne Lejlighed forhøjedes den almindelige Timeløn straks fra 36 til 39 Øre og fra 1. April 1915 til 40 Øre. Timelønnen ved Havnen hævedes fra 37 til 45 Øre og samtidig fastsloges det, at tilfældigt Arbejde, der kun varer 1 Time, skal betales med 60 Øre, Arbejde under samme Forhold indtil 3 Timer med 50 Øre pr. Time.

Snekastning betales baade Helligog Søgnedag med 45 Øre i Timen.

Overarbejde betales med 30—50 %, hvis det er Akkordarbejde, ydes Tillæget efter Akkordsatserne.

Lønnen for faste Arbejdere sattes til 21 Kr. om Ugen, fra 1. April 1915 til 22 Kr.

Endelig blev der gennemført Priskuranter, som vil faa betydelig økonomisk Værdi for Arbejdsmændene.

Overenskomsten, som gælder til 1. April 1916, omfatter ca. 240 Mand.

Arbejdsmændene ved Losningsarbejde paa Kabelfabriken i Middelfart. I Begyndelsen af Februar Maaned klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Arbejdsmændene i Middelfart havde begaaet Brud paa gældende Overenskomster og Septemberforliget, idet Fabrikarbejderne paa Nordiske Kabel- og Traadfabriker havde nægtet at udføre Losningsarbejdet ved Skibe, der lagde til i en Havn, som var nyanlagt ved Fabriken, paa de Vilkaar, Fabriken tilbød og mod Havnearbejderne i samme By rettedes samme Klage.

Den 12. Februar afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i København om denne Sag, men da man ikke kunde komme til Enighed om Losningsprisen eller nogetsomhelst andet ved dette Møde, gik Arbejdsgiverne til Den faste Voldgiftsret for at faa Arbejdsmændene dømt til at makke ret.

Den 4. Marts faldt Kendelsen (Sag 117) og Arbejdsmændene var frikendt.

Under disse Omstændigheder var der ikke andet for Arbejdsgiverne at gøre end at forsøge ved ny Forhandling at faa Sagen i Orden, og ved et Møde i Middelfart den 14. Maj opnaaede et Udvalg Enighed om et Forslag til Overenskomst. Forslaget gik bl. a. ud paa, at der skulde betales 72 Øre pr. Ton for Losning af Jærntraad fra Lasten i Dampskibe for 3 Losningers vedkommende.

Arbejdsmændenes Repræsentanter havde imidlertid forbeholdt sig, at en Generalforsamling i Arbejdsmændenes Fagforening skulde godkende Forslaget, og nu skete der det, at det *forkastedes* med et Par Stemmers Majoritet.

Adskillige Forsøg paa at komme til Forstaaelse blev paany gjort, og forskellige Ændringer af større eller mindre Betydning blev foretaget i Forslaget af 14. Maj; de 72 Øre vilde Arbejdsgiverne dog ikke gaa med til at ændre. Arbejdsmændene tilbød da, at lade denne Pris blive staaende, saafremt Kabelfabriken vilde lade en ny Pris, som eventuelt maatte blive fastsat efter de 3 Prøvelosninger, faa tilbagevirkende Kraft for disse 3 Prøvelosninger. Hermed tilbød Arbejdsmændene samtidig at tilbagebetale, hvad der maatte være udbetalt for meget, hvis Prisen skulde blive sat lavere end til 72 Øre ved den endelige Afgørelse. Arbejdsgiverne vilde ikke gaa ind paa Forslaget om den tilbagevirkende Kraft.

Saaledes stod Sagerne, da Arbejdsgiverforeningen varslede Lock-out'er paa denne Sag sammen med et Par andre Sager.

Ved Fællesmøder, der blev afholdt førend Lock-out'en skulde træde i Kraft, fastholdt Parterne deres modsatte Standpunkter lige til sidste Øjeblik, da Forligsmanden den 31. Juli stillede et saalydende Mælingsforslag:

»Overenskomsten af 14. Maj 1914 vedtages, idet dog den Betaling, der vil blive fastsat paa Grundlag af de 3 Prøvelosninger, gives tilbagevirkende Kraft for disse.«

Nu indgik Arbejdsgiverne paa Forslaget, og Sagen var dermed bragt i Orden. De to andre Lock-out-Sager var forud bragt i Orden og Lock-out'erne blev derfor aflyst.

Drejerne i Vejle. Drejerforbundet i Danmark har opsagt Overenskomsten med Fabrikant *Anckersen* i *Vejle* til Udløb 1. Oktober. Den bestaaende Akkordprisliste ønskes forbedret.

Karetmagerne paa Rasmus Andersens Trævarefabrik i København. Paa Rasmus Andersens Trævarefabrik paa Emilievej Nr. 3 i København opstod der Uoverensstemmelser om Betaling for noget Extraarbejde ved Transport af Materialier, og medens Forhandlinger stod paa om denne Sag afskedigedes en Arbejder uden at faa Tid til at gøre en paabegyndt Akkord færdig, og da det betydedes, at enhver, der krævede Extrabetaling, vilde blive afskediget, forlod to andre Arbejdere Virksomheden.

Karetmagerforbundet fremsatte nu Krav om Mægling paa Spørgsmaalet om Extrabetaling og om Erstatning til den afskedigede Arbejder. Samtidig forlangtes et Spørgsmaal om en Formands Ret til at udføre de bedst betalte Priskurantarbejder om Natten og om Helligdage behandlet mellem Organisationsbestyrelserne.

Da Karetmagermesterforeningen halede Sagen i Langdrag gik den til Hovedorganisationerne, og ved et Møde den 24. August enedes man, efter at have drøftet de forskellige Spørgsmaal et Par Timer, om, at Arbejdet straks skulde genoptages og at de foreliggende Stridsspørgsmaal skulde henvises til Afgørelse ved den faglige Voldgiftsret.

Karetmagerforbundet havde tilbudt denne Vej til Sagernes Ordning, den Gang Konflikten opstod, men da vilde Fabrikanten og hans Formand under ingen Omstændigheder indgaa derpaa.

Kvindeligt Arbejderforbunds Overenskomster. Den 4. Juli afsluttede Forbundet Overenskomst til 1. Januar 1915 for de paa *Esbjerg Dampvaskeri* beskæftigede 12 Medlemmer. Timelønnen forhøjedes fra 20 til 22 Øre.

Den 27. Juli afsluttedes Overenskomst med *Fællesforeningen i Viby*. Timelønnen, som nu er 24 Øre, forhøjes den 1. Januar 1915 til 25 Øre. 3 Dages Sommerferie med Løn og Betaling for Helligdage gennemførtes ligeledes. Overenskomsten gælder til 1. Januar 1917 og omfatter 15 Kvinder.

Den 25. Juli sluttedes Overenskomst med *A/S Ernst Voss' Fabriker i Fredericia*.

Timelønnen, som før var 13 Øre, er fremtidig 17 Øre det første Aar, 20 Øre det andet og 23 Øre det tredie Aar og derefter. De fleste af Fabrikens ca. 100 kvindelige Arbejdere har været beskæftigede paa Fabriken i 2 Aar og kom saaledes straks op paa 23 Øre. Overenskomsten fik tilbagevirkende Kraft til 1. Juli og er gældende til 1. Januar 1916.

Samtidig fik Fabrikens Akkordprisliste en gennemgaaende Forhøjelse paa 25 %. Denne Prisliste er gældende til 1. Juli 1917.

Den 25. Juli sluttedes ligeledes Overenskomst med *A/S Nordiske Kabel- og Traadfabriker i Middelfart*.

Timelønnen, som tidligere var 15 Øre i den første, 17 i den anden og 20 Øre i den tredie Maaned, forhøjedes til henholdsvis 17, 20 og 23 Øre. En Del Akkordpriser forhøjedes med 20—25 %. Akkordpriskuranten kan opsiges hver tredie Maaned. Selve Overenskomsten gælder fra 1. Juli i Aar til 1. Januar 1916. Ca. 60 Kvinder er beskæftiget paa denne Arbejdsplads.

Endelig har Forbundet ved Forhandling med *De danske Cikoriefabriker i Valby* opnaaet 3 Dages Sommerferie for de Kvinder, der har været beskæftigede paa Fabriken over et Aar. Samtidig forhøjedes Daglønnen med 25 Øre for Kvinder i Dampkælderen. Ialt 10.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ✻ KØBENHAVN DEN 26. SEPTEMBER 1914 ✻ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Udlandet. Arbejdsløsheden i Juni Maaned 1914.

Situationen under Krigstilstanden.

I Anledning af de ekstraordinære Forhold har Regeringen for nylig fremsat Forslag til Lov om ekstraordinær Understøttelse til Arbejdsløse.

Folketinget nedsatte et Udvalg om denne Sag. Dette Udvalg afgav følgende

Betænkning

over

Forslag til Lov om Tillæg til midlertidig Lov Nr. 162 af 7. August 1914 om Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser.

(Afgiven af Folketingets Udvalg den 22. September 1914.)

Udvalget er enigt i, at den Arbejdsløshed, der paa Grund af de overordentlige Forhold har ramt og i Fremtiden vil ramme Arbejdsmarkedet, har en saadan Karakter, at den kræver en særlig Indgriben fra Samfundets Side. Udvalget tiltræder derfor Forlagets Tanke om et overordentlig Tilskud til Hjælpekasserne fra Stat og Kommune i Anledning af den paagældende Arbejdsløshed.

Med Hensyn til den nærmere Fordeling af dette Tilskud har der vist sig forskellige Opfattelser i Udvalget, idet nogle af dets Medlemmer finder, at Stat og Kommune bør deltage med Halvdelen hver, medens andre har kunnet slutte sig til Lovforslagets Regler, hvorefter Statskassen yder et Tilskud af to Trediedele. Man er dog enedes om at fastsætte Statskassens Tilskud til Halvdelen og derhos at tilføje — som en ny Paragraf — Bestemmelser om, at der paa Finansloven — for indeværende Aar Tillægsbevillingsloven — kan bevilges yderligere Tilskud til Kommuner, som paa Grund af de foreliggende Krigsforhold er særlig vanskeligt stillede i økonomisk Henseende, dog at det samlede Statstilskud til den enkelte Kommune ikke kan overstige to Trediedele af, hvad Kommunen i Henhold til denne Lov har ydet som Tilskud til Hjælpekassen.

Udvalget har ved Samraad med Ministeren bragt i Erfaring, hvilke Regler Ministeren har tænkt sig anvendelige med Hensyn til Understøttelse til arbejdsløse, og har i det hele fundet sig betrygget ved dem. Fra en Del af Udvalgets Medlemmer fremkom imidlertid Ønske om, at de af Indenrigsministeren antydede Regler for, hvilke arbejdsløse der faldt indenfor Lovens Ramme, fandt Udtryk i Forslaget, og man er derfor enedes om at foreslaa indsat Bestemmelser, hvorefter det af selve Loven vil fremgaa, at Hovedregelen maa være, at Understøttelse efter nærværende Lov ikke ydes til arbejdsløse, der efter hidtil gældende Love har Krav paa Understøttelse. Der er herved tillige opnaaet, at det i selve Loven fastslaas, at Hjælpekasselovens Bestemmelser om, at der ikke kan ydes Hjælp af Hjælpekassen, hvor saadan Hjælp kan gives uden Fattighjælps Virkning, ikke vil være til Hinder for, at der i særlige Tilfælde ved Arbejdsløshed som Følge af de

overordentlige Forhold kan ydes Hjælp til en løbende Understøttelse, ligesom der skabes Mulighed for, at en Enke, der nyder Underholdsbidrag til sine Børn efter Enkeloven, naar særlige Forhold taler derfor, vil kunne faa Understøttelse af Hjælpekassen i Henhold til nærværende Lov, hvilket ellers ikke vilde kunne ske ifølge Enkelovens § 1, sidste Stykke.

Naar de foran nævnte Ændringer indføjes i Lovforslaget, anser Udvalget det for rigtigt, at dette formes som en selvstændig Lov. Det kan i denne Forbindelse yderligere anføres, at medens det med Hensyn til Hjælp efter den nævnte Lov af 7. August maa være tilstrækkeligt, at der for Hjælpekassernes — i København de med Hjælpekasserne ligestillede Foreningers — Bestyrelser foreligger Bevis for, at den paagældende Forsørger er ekstraordinært indkaldt til Militærtjeneste (Trangen selvfølgelig forudsat), maa der for Medlemmer af Arbejdsløshedskasser, der søger Understøttelse efter nærværende Lov, foreligge Oplysninger om, at den dem af deres Arbejdsløshedskasse tilkommende Understøttelse enten er opbrugt eller er utilstrækkelig, og for arbejdsløse, der ikke er Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse, ved Ansøgning om Understøttelse, Oplysninger, der viser, at Arbejdsløsheden er fremkommet som Følge af de foreliggende overordentlige Forhold. Hertil kommer endvidere, at den ved de forhaandenværende Krigsforhold fremkaldte Arbejdsløshed vil kunne vedvare ogsaa, efter at det ekstraordinært indkaldte Mandskab er hjemsendt, og at de Regler, der efter nærværende Lov fastsættes for Ydelse af Understøttelse, i saa Tilfælde maa blive gældende for det hjemsendte Mandskab, for saa vidt det ikke kan skaffe sig Arbejde og i øvrigt er trængende.

I Udvalget er der endvidere Enighed om i Loven at indsætte en Bestemmelse om dens Varighed, saa Lovgivningsmagten, og ikke de enkelte Kommunalbestyrelser, kommer til at afgøre, hvorvidt de Forhold, der betinger Tilskud til Hjælpekasserne efter de i Loven fastsatte Regler, fremdeles maa siges at være til Stede. Man foreslaar derfor at lade Loven gælde til Udgangen af Finansaaret 1914—15, til Dels ogsaa under Hensyn til, at det henimod denne Tid vil være muligt at se, hvilken Betydning den af Udvalget ønskede Iværksættelse af offentlige (Stats- og kommunale) Arbejder vil kunne faa i Henseende til Indskrænkning af Arbejdsløsheden.

Udvalget har drøftet Muligheden af ekstraordinær hurtig Fremme og Udførelse af offentlige Arbejder for ad denne Vej at formindske den truende Arbejdsløshed, og man har med Tilfredsstillelse modtaget Ministerens Erklæring om, at han har forhandlet med Kommunerne om ekstraordinær Fremme af offentlige Arbejder. Udvalget venter, at Staten uopholdelig forbereder og bringer til Udførelse saadanne Arbejder, der vil være egnede til paa sund Maade at formindske de Vanskeligheder, der truer Arbejdsmarkedet. Der har under Udvalgets Behandling været fremdraget flere Eksempler paa saadanne Arbejder, og Udvalget maa paa det mest indtrængende opfordre Regeringen til ikke alene hurtigst muligt og med det størst mulige Eftertryk at fremholde Statens og de kommunale Myndigheders Pligt til under de nuværende Forhold at iværksætte og fremskynde offentligt Arbejde af enhver Art, men tillige ved Samarbejde med Erhvervslivets Organisationer at skaffe sig Klarhed over, hvor den kan støtte det private Initiativ paa en saadan Maade, at Landets Produktion opretholdes og fremmes i videst mulig Udstrækning.

Udvalget gaar derved ud fra, dels at Forhold, der ligger saa langt udenfor de normale som de nuværende, kræver en overordentlig Virksomhed fra Statens Side ogsaa paa Erhvervslivets Omraade, dels at Penge, der udgives til Arbejde, er produktive og i det hele nyttigere end Penge, der udgives til Under-

støttelse, endelig at Nødvendigheden for Understøttelse til arbejdsløse tager af i samme Forhold, som Arbejdslejligheden øges. Og da Rigtigheden heraf vistnok erkendes fra alle Sider indenfor Lovgivningsmagten, tør man gaa ud fra, at denne, ved Afgørelsen af, hvorvidt Støtte til Udvikling af Arbejdslejligheden i Landet under de nuværende Forhold vil blive bekosteligere end om man ventede, til der atter var indtraadt normale Tilstande, vil lade sig bestemme af de ovenfor angivne Hensyn.

I Henhold hertil stiller *Udvalget* følgende

Ændringsforslag.

Til § 1.

1) I Stedet for 1ste Stykke indsættes:

»Saafremt en Kommune gennem Tilskud til den kommunale Hjælpekasse eller — for Københavns Vedkommende — de i § 15 i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 ommeldte velgørende Foreninger i Finansaaret 1914—15 yder Understøttelse i Anledning af Arbejdsløshed som Følge af de foreliggende overordentlige Forhold, er vedkommende Kommune berettiget til at kræve Halvdelen af det Beløb, som Hjælpekassen har udredet i nævnte Øjemed, erstattet af Statskassen.

Understøttelse med Statstilskud efter denne Lov kan i særlige Tilfælde tilstaas som Tillæg til løbende Understøttelse af en anerkendt Arbejdsløshedskasse og til Hjælp af det offentlige uden Fattighjælps Virkning.«

2) Efter § 1 indsættes følgende nye § 2:

»Paa Finansloven (Tillægsbevillingsloven) kan der ud over det i § 1 fastsatte Tilskud bevilges et yderligere Beløb til Kommuner, hvis Stilling paa Grund af de foreliggende overordentlige Forhold er særlig vanskelig, dog at det samlede Statstilskud til den enkelte Kommune ikke kan overstige to Tredjedele af det Hjælpekassen i Henhold til nærværende Lov ydede Kommunetilskud.«

3) Lovforslagets Titel ændres til:

»Forslag til Lov
om
midlertidig Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser«.

J. Andersen. Andreasen.
Jacob Christensen. J. Fog-Petersen,
Sekretær.
Fraenkel. J. H. Jensen.
N. C. Jensen. Jensen-Sønderup.
Ordfører.
Kvist. Eduard Larsen. Moltesen
Hans Nielsen (Viborg A. 1. V.)
Martin Olsen, Sandbæk. Stauning.
Formand.

*

Sagen kom derefter til Behandling i Landstinget, og den 22. September fandt endelig Vedtagelsen Sted af efterfølgende

Lov

om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser.

§ 1.

Saafremt en Kommune gennem Tilskud til den kommunale Hjælpekasse eller — for Københavns Vedkommende — de i § 15 i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 ommeldte velgørende Foreninger i Finansaaret 1914—15 yder Understøttelse i Anledning af Arbejdsløshed som Følge af de foreliggende overordentlige Forhold, er vedkommende Kommune berettiget til at kræve Halvdelen af det Beløb, som Hjælpekassen har udredet i nævnte Øjemed, erstattet af Statskassen.

Understøttelse med Statstilskud efter denne Lov kan i særlige Tilfælde tilstaas som Tillæg til løbende Understøttelse af en anerkendt Arbejdsløshedskasse og til Hjælp af det offentlige uden Fattighjælps Virkning.

De nærmere Regler angaaende Formen for Ydelse af Hjælp paa Grund af Arbejdsløshed og Kontrol med saadan Hjælp bliver at fastsætte af Indenrigsministeren.

§ 2.

Paa Finansloven (Tillægsbevillingsloven) kan der ud over det § 1 fastsatte Tilskud bevilges et yderligere Beløb til Kommuner, hvis Stilling paa Grund af de foreliggende overordentlige Forhold er særlig vanskelig, dog at det samlede Statstilskud til den enkelte Kommune ikke kan overstige to Trediedele af det Hjælpekassen i Henhold til nærværende Lov ydede Kommunetilskud.

§ 3.

Denne Lov træder straks i Kraft.

Udlandet.

Bygningsarbejdernes Kamp i London.

Den tapre Kamp, som Londons Bygningsarbejdere har ført, og som har varet i 6 Maaneder, synes snart at skulle faa en lidet berømmelig Afslutning. I Januar blev de lockoutede i et Antal af ca. 25,000 fordi de vægrede sig ved at underskrive en Erklæring om, at de under Strafansvar forpligtede sig til, ogsaa at arbejde sammen med Uorganiserede. De Udelukkede var adsplittet i mange Fagforeninger og kun forenet ved en saakaldt Føderations løse Baand. Tilsidst trak dog Arbejdsgiverne Forlangendet om denne Erklæring tilbage. Efter lang Tøven gik de ogsaa ind paa at anerkende de enkelte Fagforeninger, men ikke Føderationen, og endelig gik de ind paa, at lade Arbejderne kontrollere Fagforeningsbøgerne ved Organisationernes Tillidsmænd, naar dette skete udentor Arbejdstiden. Derimod vilde de under ingen Omstændigheder indrømme det af Arbejderne rejste Krav om, at kun organiserede Arbejdere maatte beskæftiges. Fagforeningernes Tillidsmænd var flere Gange enedes med Arbejdsgiverne om forskellige Mæglingsforslag, men disse blev stedse af Arbejderne forkastede med stort Flertal tiltrods for at mange af dem led bitter Nød. Der blev vel foranstaltet offentlig Indsamling til Fordel for dem i andre Organisationer, paa Gaden osv., men Resultatet var utilstrækkeligt, hvilket særlig skyldes, at der i England altid indsamles saa til den ene, saa til den anden Kamp.

Tilslut gav Murerne efter og genoptog Arbejdet. Og da dermed den hidtidige udmærkede Disciplin er bleven brudt, vil vel de andre Grupper snart følge efter.

Det maa haabes, at den sørgelige Afslutning paa denne heltemodige Kamp maa føre til fastere Sammenslutning mellem de interesserede Fag og til Oprettelse af en virkelig omfattende faglig Landscentralisation, saaledes at man ikke er tvungen til at gribe til det nedslaaende og demoraliserende Tiggeri paa Gaden. Skal Arbejderne kunne staa sig i Kampen mod en enig og vel udrustet Arbejdsgiverklasse er det ogsaa nødvendigt, at man viser Tillid overfor de Førere, man selv har valgt sig.

Udenlandske Arbejdere i Frankrig.

Fra den franske Landscentral skrives til os:

I Anledning af Diskussionen om et belgisk Forslag paa den sidste internationale Konference i Zürich, efter hvilket der forlanges Oprettelse af centrale statistiske Oplysningskontorer i hvert Land, henviser de franske Delegerede til, at saadanne Kontorer i hvert Tilfælde ogsaa maa beskæftige sig med Indvandringsspørgsmaalet. Konferencen fandt det nødvendigt at henvise dette Spørgsmaal til nøjere Overvejelse i Landscentralerne. Konferencen var i det mindste enig i, at hvert Land efter Evne skulde give de andre Lande de Oplysninger om Ind- og Udvandringsvæsenet, som disse maatte ønske, for at man gensidig kunde støtte hverandre i Opfyldelsen af de faglige Opgaver blandt og med de udenlandske Arbejdere.

Den af de franske Delegerede paa Konferencen i Zürich udtalte Frygt for, at Antallet af udenlandske Arbejdere i Frankrig stadig vilde tage

til, og særlig paa Grund af de sidst vedtagne Militærlove, har stadfæstet sig. Særlig i de Egne, som i den sidste Tid er blevet inddraget under Industrien, i Bjergværksindustrien osv., finder man talrige polske, russiske, italienske, østrigske, tyske og rumænske Arbejdere osv. og sluttelig har endog Kinesere vist sig i større Antal. Alt dette bidrager til, at Landets Fagorganisationer har stadig vanskeligere ved at varetage sine egne Arbejderes Interesser, tilmed da den største Del af de udenlandske Arbejdere ikke alene er fuldstændig lovukyndige, men tillige paa Grund af Sprogvanskeligheder ikke er til at vinde for vore Organisationer.

Hertil kommer endnu, at de udenlandske Arbejdere under den franske Lovgivnings nuværende Stilling ingensomhelst Ret har her i vort Land. Det er endog ofte forekommet, at de udenlandske Arbejdere ligefrem er bleven udviste naar de har villet gøre Krav paa deres lovlige Ret. Det er indlysende, at vore Fagorganisationer gør alt hvad der staar i deres Magt for at gøre en Ende paa disse Tilstande, og særlig for at beskytte de udenlandske Arbejdere mod Arbejdsgivernes og Myndighedernes Vilkaarligheder. Det eneste virksomme Middel var naturligvis om man oprettede Organisationer for disse udenlandske Arbejdere og da indenfor de paagældende Fag eller paa deres Arbejdsplads. Vi har ogsaa til dette Formaal foranstaltet et større Antal Agitationsturneer, men hidtil med ringe Resultat.

Blandt de faa Arbejdere, som allerede var organiserede i deres Hjemstavn, finder vi desværre ogsaa nogle, der ikke vil overgaa til de franske Fagforeninger, fordi de, efter hvad de opgiver, da mister deres Ret til Understøttelse i deres Hjemland. Overfor saadanne maa man da henvise til de paa de internationale Konferencer vedtagne Beslutninger og til de herhenhørende Afgørelser af de enkelte Landes Fagforbund, hvorefter enhver Arbejder bør være organiseret, der hvor han arbejder. Dersom vi kunde gennemføre denne Grundsætning, vilde vore Organisationer kunde styrkes ganske betydeligt i mange Egne, hvor de udenlandske Arbejdere spiller en Rolle. Det vilde da ogsaa være lettere for disse at vinde de øvrige udenlandske Arbejdere for Organisationsbestræbelserne. Der maatte da af Organisationerne i de forskellige Lande stadig virkes hen til, at deres Medlemmer, naar de begiver sig til Frankrig, uopholdelig slutter sig til de tilsvarende Organisationer i vort Land.

Den største Fare, der truer de franske Arbejdere i deres Arbejdsforhold kommer fra de uorganiserede, tildels endnu ikke organisationsduelige Arbejdere, som hentes til os fra Lande, der kulturelt staar længst tilbage. Disse Arbejdere er særlig farlige, fordi de, som ovenfor nævnt staar fuldstændig rets- og beskyttelsesløse i vort Land. Den franske Landscentral har derfor besluttet ved Hjælp af særlige Plakater, som skal tilstilles de vigtigste Organisationer i de Lande, hvorfra der indvandres, at gøre disse Landes Arbejdere bekendt med, hvad der venter dem i Frankrig, særlig med Hensyn til Ligeberettigelse overfor Loven.

Det er paa ingen Maade vor Hensigt paa denne Vis at hindre Tilgang af udenlandske Arbejdere, men vi vil kun forhindre, at de, selv mod deres egen Villie, bliver Løntrykkere og Arbejdsvillige, og, vi vil tillige virke hen til, at Arbejderne, ligemeget fra hvilket Land de kommer, skal indrømmes den samme Ret overfor Loven. At det ikke er os om at gøre at holde Udlændinge borte fra Frankrig, bevises allerede derved, at vi af al Magt har modsat os et Lovudkast om, at der skal paalægges udenlandske Arbejdere i Frankrig en særlig Skat.

Vi er parate til at gøre alt for de, mangen en Gang under falsk Foregivende, til Frankrig lokkede udenlandske Arbejdere, men vi maa da ogsaa have Hjælp fra Udlandets

Organisationer. Vi vil være disse særlig taknemmelige for at modtage Oplysninger om fra hvilke Egne Arbejdere særlig plejer at udvandre til Frankrig, eller paa hvilke Steder de franske Arbejdsgivere har deres Agenter i Virksomhed. Det vilde ogsaa være af stor Nytte at erfare i hvor stort omtrentligt Antal at Arbejderne udvandre fra disse Egne, Adresserne paa de paagældende Anvisningskontorer, samt de Samlingssteder, hvorhen Agenterne dirigerer de af dem hvervede Arbejdere. Vi anmoder tillige Fagfællerne i Udlandet om at støtte os i vor Protest mod den hidtidige Fremgangsmaade, hvorefter Præfekten kan efterkomme en ganske ligefrem Anmodning fra en Arbejdsgiver om at udvise Arbejdere af fremmed Nationalitet. En enstemmig Protest fra de heri interesserede Lande vil uden Tvivl foranledige den franske Regering til at foretage en Forandring i denne Praksis. Vi skal her i Korrespondancen senere meddele Forløbet af vor Agitation blandt de fremmede Arbejdere samt hvorledes vor Aktion for Afhjælpning af de nuværende ligesaa retsstridende Tilstande forløber, men vi maa da endnu en Gang anmode Udlandets Organisationer om vedblivende at støtte os i dette vigtige Arbejde.

L. Jouhaux.

Samling.

England. Det gamle engelske Kedelsmedeforbund har nylig med 4471 Stemmer mod 870 Stemmer vedtaget i Fremtiden ogsaa at optage Hjælpearbejdere og ufaglærte Arbejdere i Forbundet. Hidtil var disse Arbejdere ikke alene blevet betragtet som mindre værdige, men var ogsaa bleven dem nægtet at tilhøre Organisationen, hvorved deres Løn- og Arbejdsvilkaar har staaet langt tilbage for de faglærte Arbejdere. Følgen heraf har været, at disse Arbejdere meget ofte har optraadt som Skruebrækkere og Løntrykkere. Ligesom mange andre af de engelske Forbund har ogsaa denne Organisation maatte indrømmet sin Vildfarelse og er nu fast besluttet paa ogsaa at ville sørge for de Ufaglærtes Organisering, for ved disses Hjælp bedre at kunde holde Løntrykkerne borte.

Amerika. Det amerikanske Skomagerforbund, der tilhører Landscentralen, er fornylig indtraadt i det internationale Skomager-Sekretariat *(Nürnberg)*. Hermed er Tallet paa tilsluttede Skomagerforbund steget til 15 med 150,000 Medlemmer. Kun Spanien og Australien mangler endnu.

I Slutningen af Juli Maaned afholdt det amerikanske Bogbinderforbund sin 14 Kongres i Byen Denver, Colorado. Kongressen beskæftigede sig særlig med Oprettelse af et Industriforbund, omfattende hele Boghaandværket. Efter at ogsaa Formanden for det store Typografforbund, der var tilstede som Gæst, havde udtalt sig til Gunst for et nærmere Samarbejde, vedtog Konferencen, af alle Kræfter at *stile* hen mod Oprettelsen af et Fællesforbund for Boghaandværket.

I det amerikanske Maskinarbejderforbund foretages for Tiden en Urafstemning om et Forslag om Afholdelse af en Funktionærkonference, hvor man vil tilstræbe Oprettelsen af en fælles Organisation for Metalarbejdere i Stedet for de nu bestaaende 40 Forbund for enkelte Metalarbejderbrancher.

En Brancheorganisation i Pittsburg, der tæller ca. 600 Medlemmer og som hidtil har tilhørt den syndikalistiske I. W. W., har nu vedtaget at indtræde i det amerikanske Fagforeningsforbund. Forhaabentlig vil dette Skridt bidrage til, at disse Brancheorganisationer ogsaa i andre Byer tiltræder en fælles Enhedsorganisation og derved gør en Ende paa den aarelange Strid mellem dem og Cigarmagerforbundet.

Ny Zeeland. En i Slutningen af April afholdt Konference af Træarbejderorganisationer i alle australske Stater vedtog en Sammenslutning med Organisationen i Ny Zeeland.

Arbejdsløsheden
i Juni Maaned 1914.

For Juni Maaned 1914 er der bleven meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 59 Fag eller Organisationer for ialt ca. 112,700 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 4,000 flere (eller ialt ca. 116,700 Arbejdere), idet de givne Oplysninger af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 116,700 Arbejdere var ved Maanedens Slutning ca. 4,300 eller 3,7 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 94,500 eller 0,81 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysninger fra Rebslagere, Syersker, Glarmestre og Gartnere. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Stenarbejdere og Dansk Arbejdsmandsforbund (særlig dettes Afdelinger i København og nogle store Provinsbyer, for Eksempel Aarhus, Esbjerg og Helsingør). For Dansk Arbejdsmandsforbund skal der derhos gøres opmærksom paa, at Oplysningerne synes at tabe i Fuldstændighed efterhaanden som Foraaret og Sommeren bringer større Beskæftigelse, medens de omvendt atter bliver fuldstændigere om Efteraaret og Vinteren. Da dette Forhold i væsentlig Grad kan forrykke Billedet af Ledighedens Omfang, vilde det være af stor Betydning, om samtlige de Afdelinger, der i Vintermaanederne afgiver Oplysninger, vilde fortsætte hermed ogsaa i de Maaneder, da de fleste eller samtlige Arbejdere er beskæftigede.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	103	103	2	95	425	425	12	254	528	528	14	349
Bageri- og Konditr.arb.	1121	1121	180	3960	1298	1298	90	1897	2419	2419	270	5857
Sukkervarearbejdere.	396	396	2	52	109	109	7	198	505	505	9	250
Bryggeriarbejdere ...	2572	2572	2	37	1599	1599	7	225	4171	4171	9	262
Slagteriarbejdere	424	424	10	347	2298	2298	13	318	2722	2722	23	665
Skraatobaksarbejdere	138	138	»	»	446	446	10	197	584	584	10	197
Tobaksarbejdere.....	3945	3945	135	3952	1989	1989	49	1107	5934	5934	184	5059
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1455	1455	47	837	3856	3856	131	3284	5311	5311	178	4121
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere..... ...	2430	2430	45	850	1757	1757	64	492	4187	4187	109	1342
Handskemagere	54	54	1	30	11	11	2	30	65	65	3	60
Hattearbejdere.....	208	208	95	2208	84	84	3	78	292	292	98	2286
Skotøjsarbejdere.....	2022	2022	68	1141	841	771	5	56	2863	2793	73	1197
Barberere	300	300	26	700	128	128	»	»	428	428	26	700
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	91	91	1	25	70	45	3	80	161	136	4	105
Murere.....	1750	1750	49	3347	4353	4234	9	400	6103	5984	58	3747
Murarbejdsmænd	990	990	»	72	—	—	—	—	990	990	»	72
Hustømrere	1443	1443	20	577	3330	3283	8	315	4773	4726	28	892
Skibstømrere	277	277	4	83	405	349	5	138	682	626	9	221
Telefonarbejdere	680	680	»	»	330	330	»	»	1010	1010	»	»
Snedkere	3371	3371	356	9239	3425	3425	137	2951	6796	6796	493	12190
Billedskærere	91	91	2	139	57	57	2	25	148	148	4	164
Forgyldere	79	79	1	10	50	50	»	»	129	129	1	10
Malere.....	1900	1900	c100	c. 2500	2150	2150	»	c. 200	4050	4050	c100	c. 2700
At overføre..	25840	25840	1146	30201	29011	28694	557	12245	54851	54534	1703	42446

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	25840	25840	1146	30201	29011	28694	557	12245	54851	54534	1703	42446
Sadelm. og Tapetserere	740	740	71	798	380	184	15	194	1120	924	86	992
Skifferdækkere	7	7	4	192	—	—	—	—	7	7	4	192
Gas- og Vandarbejdere	67	67	10	245	—	—	—	—	67	67	10	245
Ovnsættere	12	12	2	84	—	—	—	—	12	12	2	84
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	647	647	15	372	1802	1802	24	793	2449	2449	39	1165
Bødkere	257	257	»	14	467	467	27	547	724	724	27	561
Drejere	73	73	5	69	196	196	5	144	269	269	10	213
Karetmagere	336	336	2	89	539	539	7	241	875	875	9	330
Barnevognsarbejdere	27	27	»	»	—	—	—	—	27	27	»	»
Korkskærere	180	180	2	60	30	30	»	»	210	210	2	60
Børstenbindere	162	162	3	62	112	112	3	82	274	274	6	144
Kurvemagere	170	170	»	»	—	—	—	—	170	170	»	»
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	93	93	6	116	92	92	»	»	185	185	6	116
Hvidgarvere	33	33	1	26	32	32	1	65	65	65	2	91
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	776	776	»	»	—	—	—	—	776	776	»	»
Pottemagere	69	69	1	14	41	41	»	»	110	110	1	14
Stenarbejdere	118	60	»	»	384	147	10	244	502	207	10	244
Glasarbejdere	208	208	»	»	145	145	9	120	353	353	9	120
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	348	348	7	67	151	151	1	20	499	499	8	87
Blikkenslagere	700	700	38	919	471	471	6	66	1171	1171	44	985
Metaltrykkere	81	81	4	86	5	5	»	7	86	86	4	93
Jern- og Metalslibere	94	94	3	36	67	67	»	»	161	161	3	36
Gørtlere og Metalarb.	290	290	6	197	81	81	2	38	371	371	8	235
Smede og Maskinarb.	7300	7300	393	7632	5917	5917	86	2620	13217	13217	479	10252
Formere	375	375	33	712	1075	1075	68	1690	1450	1450	101	2402
Elektrikere	640	640	19	499	745	745	5	70	1385	1385	24	569
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	192	192	»	»	958	958	»	»	1150	1150	»	»
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	1023	1023	25	590	183	171	7	223	1206	1194	32	813
Litografer	339	339	3	106	100	53	1	25	439	392	4	131
Typografer	2396	2396	122	3175	1460	1154	16	417	3856	3550	138	3592
Kedel- og Maskinpass.	620	620	6	131	872	872	6	201	1492	1492	12	332
Kellnere	759	759	30	800	443	443	8	200	1202	1202	38	1000
Dansk Arbejdsmandsf.	15000	11321	542	9499	26000	11948	881	16605	41000	23269	1423	26104
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	764	764	»	»	764	764	»	»
Lager- og Pakhusarb.	612	612	5	55	—	—	—	—	612	612	5	55
Kvindel. Arbejderforb.	1900	1900	47	555	800	572	11	288	2700	2472	58	843
Tilsammen	62484	58747	2551	57401	73323	57928	1756	37145	135807	116675	4307	94546

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 ❋ KØBENHAVN DEN 3. OKTOBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Arbejdsstandsninger i 1913. Kongresser. Dødsfald. Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne hos Litograf Cato i København. Jord- og Betonarbejderne hos Gas- og Vandmestrene i København. Snedkerne paa Helsingør Skibsværft).

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Septbr. 1914.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Oktober 1914.

Arbejdsstandsninger i 1913.

»Statistiske Efterretninger«.

Aaret 1913 maa — hvad Arbejdsforholdene angaar — karakteriseres som et temmelig uroligt Aar, om end det med Hensyn til Omfanget af Arbejdsstandsninger og Antallet af tabte Arbejdsdage ikke kan maale sig med de store Konfliktsaar 1899 og 1911. Antallet af Arbejdere, der har været i Lønbevægelse, er forholdsvis betydeligt, ligesom ogsaa Antallet af de Arbejdsgivere, der har været direkte berørte af Konflikterne, samt Antallet af tabte Arbejdsdage er temmelig stort. Desuden har der stadig med Mellemrum været en ikke ringe Mængde Konfliktstof fremme, som ofte har truet med at bryde ud i omfattende Arbejdsstandsninger. Disse Konflikter er imidlertid blevne bilagte, forinden de naaede saa vidt, og hertil har i væsentlig Grad bidraget den ved Lov af 12. April 1910 oprettede faste Voldgiftsret og den efter Lov af samme Dato (fornyet ved Lov af 5. Januar 1914) udnævnte Forligsmand i Arbejdsstridigheder.

Der forefaldt i Aaret 1913 ialt 74 Arbejdsstandsninger mod 64 i 1912 og 77 i aarligt Gennemsnit for Aarene 1900—12. Af disse 74 savnes der nærmere Oplysning for 9, der imidlertid alle var af meget ringe Betydning.

For de øvrige 65 Arbejdsstandsninger er Antallet af direkte berørte Arbejdsgivere opgjort til 969 og det tilsvarende Antal Arbejdere til 9324 mod henholdsvis ca. 200 Arbejdsgivere og ca. 4000 Arbejdere i 1912. Bortset fra det store Konfliktsaar 1911 med henholdsvis ca. 3600 og ca. 23000 direkte berørte Arbejdsgivere og Arbejdere viser intet andet Aar i Perioden 1900—12 et saa stort Tal paa de af Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere og Arbejdere.

De forefaldne Arbejdsstandsninger var alle Strejker. Der blev i Løbet af Aaret varslet en Del Lock-outer, men ingen af disse naaede at træde i Kraft, før de paagældende Konflikter var bilagte.

Af de 65 Arbejdsstandsninger berørte de 32 alene Hovedstaden, 23 en enkelt Provinsby og 3 et begrænset Distrikt paa Landet. Af de øvrige 7 omfattede den ene samtlige Provinsbyer, 1 omfattede 5 Provinsbyer, 1 omfattede 3 Provinsbyer, 1 saavel Land som By (Cementfabrikker ved Aalborg og Mariager Fjord), 1 omfattede København og Randers, 1 København og Helsingør og 1 den største Del af Landets Tobaksindustri.

Af Arbejdsstandsningerne varede 25 højst 1 Uge, 22 over 1 Uge, men under 1 Maaned, 11 fra 1—3 Maaneder og 1 over 1 Fjerdingaar. 6 Ar-

bejdsstandsninger blev ikke bragt til Afslutning i 1913.

I Januar Kvartal begyndte 20 Arbejdsstandsninger, 13 begyndte i April Kvartal, 22 i Juli Kvartal og 10 i Oktober Kvartal.

Gennem de foreliggende Oplysninger om Arbejdsstandsningernes Omfang (Antal af strejkende Arbejdere) og Varighed lader det omtrentlige Tab af Arbejdsdage sig nogenlunde bestemme. For de 65 Arbejdsstandsninger i 1913 er Tabet opgjort til ca. 221,000 Dage, og Størrelsen af den som Følge heraf tabte Arbejdsløn er anslaaet til ca. 842,000 Kr., et Tal, der dog kun kan være tilnærmelsesvis rigtigt. Over Halvdelen (ca. 136,000) af de tabte Arbejdsdage faldt paa den hele Landet omfattende Strejke i Tobaksarbejderfaget. Af andre omfattende Strejker skal nævnes 2 Strejker i Malerfaget med ialt ca. 38000 tabte Arbejdsdage, og en Strejke blandt Murerarbejdsmændene i Aarhus, Esbjerg, Vejle, Næstved og Helsingør med ca. 11,000 tabte Arbejdsdage.

32 af de 65 Arbejdsstandsninger skyldes Interessekonflikter. Af disse indtraadte Arbejdsstandsningen i 11 Tilfælde (omfattende 6957 Arbejdere) efter Udløbet af en Overenskomstperiode, da der forgæves var gjort Forsøg paa at enes om nye Overenskomster, i 21 Tilfælde (omfattende 1137 Arbejdere) bestod Konflikten i, at Arbejderne gennem en Strejke søgte at fremtvinge Afslutning af en Overenskomst, uden at en saadan i Forvejen havde eksisteret. Samtlige her nævnte 32 Arbejdsstandsninger blev iværksatte i Overensstemmelse med de gældende Regler; der var saaledes ikke herunder Tale om noget Kontraktbrud.

Af de øvrige 33 Arbejdsstandsninger skyldes de 26 (omfattende 723 Arbejdere) Retskonflikter i videre Forstand, idet disse enten havde kunnet udjævnes ved Hjælp af de bestaaende Retsmidler (Mægling, faglig Voldgift eller almindelig Søgsmaal), eller ogsaa var opstaaet som Følge af et, i Strid med gældende Overenskomster, fremsat Krav. Af disse 26 Arbejdsstandsninger var 12 lovlige, medens der ved Ikrafttrædelsen af de øvrige 14 efter de foreliggende Oplysninger skal være begaaet Kontraktbrud i en eller flere Henseender. Det var særlig Varsels- eller Mæglingsreglerne, der ikke blev overholdte, men i enkelte Tilfælde var — som nævnt — ogsaa selve det Krav, hvis Opfyldelse søgtes fremtvunget ved Arbejdsstandsning, ulovligt.

Endelig var 7 Arbejdsstandsninger (omfattende 507 Arbejdere) Sympatistrejker til Fremtvingelse af Genantagelse af afskedigede Arbejdere. Af disse 7 Arbejdsstandsninger var de 3 ulovlige, og Antallet af Arbejdsstandsninger, ved hvis Ikrafttræden der er begaaet Kontraktbrud, bliver saaledes 17. I 1912 var 22 af 57 Arbejdsstandsninger ulovlige, men i 1911 kun 5 af 49.

Der blev i 1913 anvendt Voldgift i 4 Tilfælde og Mægling i 10 Tilfælde, idet en enkelt Konflikt blev bilagt ved privat Mægling, medens Forligsmanden i Arbejdsstridigheder mæglede i 9 Tilfælde.

Kongresser.

Dansk Skotøjsarbejderforbund

afholdt extra Kongres i København i Dagene 13. til 15. Juli incl. Sammen med Hovedbestyrelsen talte Kongressen 67 Repræsentanter. Den var indkaldt 1 Aar tidligere end paatænkt i Anledning af at Forbundets Hovedkasserer, *Hans Nysom*, havde udvist bedragerisk Forhold.

Paa Grund af foreliggende Omstændigheder afholdtes først

Delegeretmøde for Arbejdsløshedskassen.

Beretning om Virksomheden.

Efter Indbydelse var Arbejdsløshedsinspektoratets kristiske Revisor *A. Jørgensen* og Fuldmægtig *Svend Trier* mødt. Ligeledes var den tidligere Hovedkasserer *Harald Hansen* indbudt til at overvære Delegeretmødets Forhandlinger.

Revisor *Jørgensen* oplæste For-

hørsprotokollen fra 5. Kriminalkammer over Forhørene i Sagen mod Hovedkasserer *Hans Nysom*, der havde besveget Skotøjarbejdernes Forbunds Kasse og Arbejdsløshedskassen for ialt 5976 Kr. 46 Øre.

Laurids Jørgensen aflagde Beretning om Virksomheden. Forrige Kongres valgte som bekendt Harald Hansen til Hovedkasserer, og da denne blev Formand for Sygekassen for Skomagere og deres Familier, traadte Hovedbestyrelsen sammen og valgte Hans Nysom til Hovedkasserer.

Flere Gange er der afholdt Revisioner, der ikke forud er anmeldte, og man har fundet alt i Orden med Undtagelse af, at han ikke førte Kvitteringer regelmæssigt til Bogs. Ingen havde nogen Sinde troet, at Hovedkassereren kunde undlade at indføre en saa stor Sum, som Kommunetilskudet fra København (ca. 4600 Kroner).

Da Underslæbet opdagedes, traadte Hovedbestyrelsen straks sammen, og som de Delegerede vil vide af Protokollen har den gjort sin Pligt overfor Hans Nysom.

Som midlertidig Kasserer valgtes *P. Nielsen*. Jeg fratraadte som Formand for Arbejdsløshedskassen, og som midlertidig Formand valgtes *Charles Koch*.

Som Kontrol overfor den midlertidige Hovedkasserer valgtes *Charles Koch, Lindberg* og *Harald Hansen*.

Efter denne Beretning udspandt der sig en omfattende Debat, hvorunder der rettedes mange Bebrejdelser mod Ledelsen, der, trods Kendskabet til Nysoms svage Karakter og uheldige Tilbøjeligheder, havde valgt ham til det ansvarsfulde Hverv som Hovedkasserer. Ligeledes rettedes alvorlige Bebrejdelser mod Revisionen.

Arbejdsløshedsinspektoratets Repræsentanter Svend Trier og A. Jørgensen deltog ogsaa i Diskussionen. Sidstnævnte oplyste,

»at det ikke saa meget var Revisorerne, der var slette, som selve Revisionsgrundlaget. Dette Grundlag var lagt saa slet til Rette som vel muligt, men det er det ogsaa mange andre Steder.

En Hovedkasserer kan dække et Underslæb blot ved at tilbageholde de Kuponafregninger, der komme fra Afdelingerne, saa længe Revisionen varer. Alle Kontingentmærker maa betragtes som kontante Penge, og ethvert Bilag til Regnskabet maa annulleres af Revisionen, saa at det ikke kan bruges en Gang til.

Der maa afregnes en Gang om Maaneden mellem Afdelingerne og Hovedkasseren, helst paa en bestemt Dag i Maaneden.

Samtlige Kontingentmærker maa forsynes med Aarstal, saa at der en Gang aarlig bliver gjort op til Bunds med alle Afdelinger.«

En stor Del af Talerne hævdede, at det ikke nu gjaldt saa meget om at kritisere, det gjaldt i langt højere Grad at skabe Forhold, saa Medlemmerne fremtidig kunde faa Tillid til Ledelsen.

Arbejdsanvisning.

Charles Koch indledede en Diskussion om Forstaaelsen af den ny Arbejdsanvisning og den dertil knyttede Forpligtelse for Arbejdsløshedskasserne til at oprette saakaldte »Krisefond« til Hjælp i særlig arbejdsløse Tider. Han ønskede, at Delegeretmødet skulde give Hovedbestyrelsen en formel Bemyndigelse til at oprette et saadant Fond.

Efter nogen Debat vedtoges følgende Beslutning:

»Delegeretmødet bemyndiger Hovedbestyrelsen til i Overensstemmelse med Arbejdsløshedsinspektørens Tilladelse, saafremt der sker Anmodning derom fra Lokalafdelinger, da at yde Tilskud til eventuelt oprettede Fællesanvisningskontorer i Provinserne.«

Arbejdsløshedskassens Regnskaber.

De af Forbundets Revisorer og den kritiske Revisor A. Jørgensen reviderede Regnskaber fremlagdes til Godkendelse. Den midlertidige Hovedkasserer *P. Nielsen* oplæste det sidste Kvartalsregnskab, som var affattet af ham.

Regnskaberne godkendtes.

Laurids Jørgensen anbefalede, at Delegeretmødet skulde tiltræde det af den kritiske Revisor A. Jørgensen udarbejdede Regnskabssystem, og at antage A. Jørgensen som Skotøjarbejdernes Forbunds kritiske Revisor.

Det vedtoges, efter at Sagen var debatteret, enstemmigt at gaa over til det foreslaaede ny Regnskabssy-

stem, og det overlodes til Hovedbestyrelsen at antage en kritisk Revisor.

Delegeretmødet i Arbejdsløshedskassen afbrødes her, idet Lovændringer og Valg henvistes til samlet Behandling med de samme Punkter paa Kongressens Dagsorden.

Forbundets Kongres.

Efter at Forhandlingsprotokollen for det sidste halve Aar var oplæst, aflagde Formanden *Laurids Jørgensen* følgende

Beretning.

»Der er kun hengaaet 2 Aar siden sidste Kongres, men alligevel har Tiden været ret rig paa Begivenheder, idet Hovedkasserer Harald Hansen nedlagde sit Mandat kort efter Kongressen paa Grund af hans Valg til anden Stilling, og derefter blev Hans Nysom valgt til Hovedkasserer. Hans uheldige Virksomhed skal jeg ikke atter komme ind paa.

Aarets Hovedbegivenhed var, at vi fik gennemført en Priskurant for Fabrikarbejderne ved Forhandling med Arbejdsgiverne.

Her fik vi ogsaa indført en normeret Minimalløn, hvad vi aldrig har haft før, og vi fik gennemført en Priskurant for Ordrup og Omegn.

Ellers har Forretningsudvalgets og min Tid været optaget af en Masse Smaating, som har givet sig Udslag i et Utal af Forhandlingsmøder og Voldgiftssager baade her fra Hovedstaden og fra Provinserne.

Ogsaa Prisen for Naadlerarbejde har vi faaet reguleret efter Priskuranten, skønt man var begyndt med kvindelige Lærlinge, hvis Læretid var obligatorisk og som naturligvis kun fik halv Løn.

I Aarhus forsøgte Mestrene med kvindelige Tilskærere, men det fik vi dog forpurret.

De samvirkende Fagforbund har indbetalt 30,476 Kr. 39 Øre, som er tilført Forbundets Midler. Heldigvis fik vi inden Nysom-Affæren tegnet en Kautionsforsikring, men Følgen heraf er ogsaa, at han skulde straffes.

Vi har udlaant en Del af Hovedkassens Midler, men det er gjort paa den Maade, at Pengene kan kræves tilbagebetalt i Løbet af 8 Dage.

Forbundets Medlemstal staar nu som før omkring 2900, hvad der er Bevis for, at Forbundet er solidt. Naar det er saaledes, rider vi ogsaa nok denne sidste Storm over.«

Efter en kort Diskussion, der i det væsentlige drejede sig om Forholdet til den »gule« Fagforening indenfor Skotøjsfaget og om Tillidsmandsinstitutionen paa Skotøjsfabrikerne, godkendtes Beretningen.

Regnskaberne.

Hovedkasserer *P. Nielsen* fremlagde de reviderede Regnskaber. Efter nogen Diskussion om Udveje for at skaffe Balance paa Reservefonden, godkendtes Regnskaberne enstemmigt.

Derefter vedtoges det ligesom i Arbejdsløshedskassen at antage et nyt Regnskabssystem og at ansætte en kritisk Revisor.

Lovene.

Forud for Behandlingen af Regnskaberne var der taget en Generaldebat om alle stillede Lovændringer og et nedsat Udvalg mødte senere frem med forskellige Forslag.

Efter en ny Debat vedtoges det at sende ét Forslag om Kontingentforhøjelse ud til Urafstemning.

Det vedtoges endvidere, at enhver Lønarbejder samt Afdelingernes Formænd og Forbundets fastlønnede Tillidsmænd kan vælges til Delegeret paa Forbundets Kongres.

Det vedtoges endvidere, at en midlertidig Hovedkasserer vælges ved Urafstemning og fungerer til næste Kongres.

De af Arbejdsløshedsinspektoratet forlangte Ændringer vedtoges det sluttelig at indføre i Arbejdsløshedskassens Love.

Efter at forskellige andre Forslag var behandlet og forkastet, eller taget til Efterretning eller tilbage, skredes til

Valg.

Til Forretningsfører valgtes *N. J. Larsen*, til Viceformand *Charles Kock* og til Hovedkasserer *P. Nielsen*.

Det vedtoges at yde den afgaaede Forretningsfører *Laurids Jørgensen* 3 Maaneders Løn.

Næste Kongres afholdes i København i 1916.

Brolæggerforbundets Formand død.

Den 26. August døde Formanden for Dansk Brolæggerforbund, *Ludvig Olsen*, 49 Aar gammel efter faa Ugers Sygdom. Den afdøde var Kasserer for Brolæggernes Fagforening i København fra 1897 og et Par Aar efter blev han valgt til Fagforeningens Formand, hvilken Stilling han beklædte til 1911.

Da Dansk Brolæggerforbund oprettedes i 1901, valgtes Olsen til Forretningsfører for Forbundet. Denne Post beklædte han til sin Død.

Forbundets mangeaarige Sekretær, *Carl Kronow* er valgt til Formand for Forbundet ved et ekstra Delegeretmøde i København den 13. September.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderne hos Litograf Cato i København. Efter at der var opnaaet Overenskomst i Bogbinderfaget i Juli Maaned blev Arbejdet almindeligvis genoptaget, men Bogbinderne, der tidligere havde arbejdet hos det litografiske Firma *Chr. Cato* i København, ønskede ikke at paabegynde Arbejdet igen, fordi der paa Værkstedet stod en Arbejder, som havde arbejdet saavel under den afsluttede som under en tidligere Konflikt i Faget.

Gennem Meddelelse i »Social-Demokraten« opfordrede Fagforeningen Medlemmer til at henvende sig paa Kontoret inden de tog Arbejde hos Firmaet. Fagforeningen ønskede at gøre Medlemmerne bekendt med de nævnte Fakta, inden Arbejde paabegyndtes, men der var ikke Tale om nogen Blokade af Firmaet.

Der kom imidlertid slet ingen Medlemmer for at forhøre om Forholdene hos Cato, saa der blev heller ingen Anledning for Fagforeningens Kontor til at publicere Aarsagen til, at Catos gamle Arbejdere ikke havde genoptaget Arbejdet hos Firmaet, men paa den anden Side var der heller ingen, der søgte Arbejde det nævnte Sted, muligvis var Forholdene dér saa almindelig bekendte blandt Bogbinderne, saa ingen under de foreliggende Omstændigheder søgte Arbejde.

Arbejdsgiverforeningen begærede Sagen behandlet, og den 8. Septbr. afholdtes et Fællesmøde. Det bragte dog ikke noget ganske afgjort Resultat. Bogbinderforbundets Repræsentanter erklærede, at Firmaet ikke var blokeret, men Arbejdsgiverne forlangte, at en Erklæring herom skulde indrykkes i »Social-Demokraten. Dette vilde man ikke indgaa paa, dels fordi der aldrig havde været annonceret nogen Blokade og dels fordi man naturligvis ikke vilde tvinge Medlemmer til at gaa i Arbejde sammen med en ukollegial Fagfælle.

Jord- og Betonarbejderne hos Gas- og Vandmestrene i København. I Slutningen af Aaret 1913 opstod der Uenighed mellem Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og Gas- og Vandmester *Oluf Schæbel*, Gl. Kongevej 131 i København om et Betalingsspørgsmaal. Et af Fagforeningens Medlemmer havde udført et Stykke Opgravnings- og Tilfyldningsarbejde samt nogle Gennemhugninger for en Vandledning ved en Villa og forlangte dette Arbejde betalt efter Priskuranten mellem Fagforeningen og den stedlige Entreprenørforening. Mesteren vilde ikke efterkomme dette Krav; ikke fordi han ønskede Arbejdet stort billigere udført men af principielle Grunde, idet den nævnte Priskurant ikke var tiltraadt af Gas- og Vandmesterforeningen.

Denne Konflikt kom til Behandling med Repræsentation fra Hovedorganisationerne ved et Møde den 13. Marts, efter at Parterne selv havde forhandlet forgæves og efter at Fagforeningen i Anledning af Kravet overfor Schæbel havde varslet Strejke hos samtlige Gas- og Vandmestre, der stod i Mesterforeningen for København og Omegn.

Ved dette Møde afsluttedes Sagen

imidlertid ved følgende Overenskomst:

»Gas- og Vandmesterforeningen for København og Omegn og Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Jord- og Betonarbejder-Afdeling optager i Løbet af den kommende Uge Forhandling om Oprettelsen af en Prisliste for de Arbejdere, som staar i Forbindelse med Rørledningsanlæg.

Den varslede Strejke aflyses, og det i sin Tid opstaaede Betalingsspørgsmaal hos Gas- og Vandmester Schæbel afgøres ved, at Hr. Schæbel betaler Jord- og Betonarbejdernes Afdeling et Beløb af 29 Kr., hvis der ikke opnaas Enighed om en ny Prisliste, hvorefter Lønnen kan fastsættes«.

De Forhandlinger, der derefter optoges, blev meget langvarige; først den 16. Juni kom man til Enighed om, at alle Priser vedrørende Arbejder til Rørledningsanlæg skulde overføres fra Overenskomsten med Entreprenørforeningen til en særlig Overenskomst mellem Jord- og Betonarbejderne og Gas- og Vandmestrene.

Snedkerne paa Helsingør Skibsværft. I Henhold til Strejkevarsler af 23. og 30. Juni nedlagde 41 Skibssnedkere Arbejdet paa Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri den 7. Juli og i Boycottingsvarsler af 9. og 15. Juli bekjendtgjorde Arbejdsgiverforeningen, at de paagældende Svende fra og med den 24. Juli ikke maatte beskæftiges hos noget Medlem af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, forinden Konflikten var bragt til en for Arbejdsgiverne tilfredsstillende Afslutning.

Anledningen til Konflikten var den, at der ikke var opnaaet Enighed om en ny Priskurant, efter at Forbundet havde opsagt den gamle til Udløb den 1. Februar.

Enigheden var bristet paa et Krav om en Efterbetallng af 6 % Prisforhøjelse, regnet 8 Uger tilbage i Tiden fra den 4. Juni og paa et Krav om Indførelsen af en Paragraf i Priskurantens almindelige Bestemmelser, hvorved det skulde fastslaas, at Overskud ikke kunde blive fordelt paa vilkaarlig Maade.

Denne Konflikt sammen med en Arbejdsmandskonflikt bevirkede, at Arbejdsgiverforeningen varslede Lock-out. En anden Lock-out var samtidig varslet i Anledning af en Konflikt i Esbjerg. For Snedkernes Vedkommende enedes man imidlertid ved en Forhandling den 28. Juli om en Ordning, der gik ud paa, at de 6 % Forhøjelse af Akkordpriserne skulde have tilbagevirkende Kraft for alle de Priskurants-Akkorder, der var afsluttet efter 1. Marts i Aar og Svendenes Krav om en retfærdig Overskudsfordeling blev gennemført ved, at følgende Bestemmelse optoges i Prislisten:

»Ved Reparationsarbejde, hvor 2 eller flere arbejder ved samme Arbejde i samme Rum eller ved Fællesarbejde i flere Rum, aflønnes som i Fællesakkord«.

Snedkerkonflikten var saaledes, efter at Enighed var opnaaet, ikke mere Anledning til Lock-outs Iværksættelse, men Sagen var dog ikke helt i Orden, thi ved Overenskomstens Underskrift blev efterstaaende Forbehold taget:

»Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark forbeholder sig først at lade dette Forlig træde i Kraft, saasnart Konflikterne vedrørende Losningsarbejde paa Kabelfabriken i Middelfart og hos Entreprenørfirmaet Hoff »anns Sønner & G. Løssl er afsluttet. Umiddelbart derefter træffes Aftale mellem Hovedorganisationerne om Arbejdets Genoptagelse.«

*

»De samvirkende Fagforbund og Snedkerforbundet forbeholder sig sin Stilling til nærværende Overenskomst Gyldighed, forsaavidt den varslede Lock-out skulde blive iværksat«.

Forbeholdene fik dog ingen reel Betydning, de to andre Sager gik nemlig ogsaa i Orden inden Lock-out'erne blev til Virkelighed, og Snedkeroverenskomsten for Helsingør Skibsværft var saaledes endelig fastslaaet.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i September 1914.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Oktober 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEDERDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDELINGS-SKEMA

Arbejdsstedet i September 1914.

Firmaets Navn:

Adresse:

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden Juli?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden August?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September?

Hvormange af Organisationens Medlemmer vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September?

Hvormange af Organisationens Medlemmer vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af Organisationen i Juli?

Hvormange af Organisationens Medlemmer vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af Organisationen i August?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af nogen Arbejderorganisation?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af nogen Arbejderorganisation i Juli?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af nogen Arbejderorganisation i August?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af Organisationen, men af andre Arbejderorganisationer?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af Organisationen, men af andre Arbejderorganisationer i Juli?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af Organisationen, men af andre Arbejderorganisationer i August?

Hvormange af Organisationens Medlemmer vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af Organisationen, men af andre Arbejderorganisationer i Juli?

Hvormange af Organisationens Medlemmer vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af Organisationen, men af andre Arbejderorganisationer i August?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af nogen Arbejderorganisation i Juli?

Hvormange Arbejdere vare ansatte ved Arbejdsstedet i Maaneden September, som ikke vare Medlemmer af nogen Arbejderorganisation

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ❋ KØBENHAVN DEN 10. OKTOBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Udlandet. Lønbevægelser og Konflikter (Havnearbejderne i Svendborg). Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1914.

Situationen under Krigstilstanden.

Loven om Statstilskud til Hjælpekasser.

Efter at Rigsdagen den 22. September havde vedtaget den i »Arbejderen« Nr. 13 offentliggjorte »Lov om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser«, traadte Forretningsudvalgene for Københavns Understøttelsesforening og Arbejdernes Fællesorganisation sammen for at konferere om, hvorledes denne Lov praktisk kunde bringes i Anvendelse.

Der opstod imidlertid Uenighed om, hvorledes selve Udbetalingen af Hjælp til de arbejdsløse skulde foregaa, og Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, som havde taget Sagen op til Drøftelse, tilstillede derfor under 1. Oktober Indenrigsministeriet følgende Skrivelse:

»*Til*

Indenrigsministeren.

Ved nærværende tillader vi os at meddele, at der, efter at »Lov om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser« under 22. ds. er vedtaget, er ført Forhandlinger mellem Forretningsudvalgene for Københavns Understøttelsesforening og Arbejdernes Fællesorganisation i København om Fremgangsmaaden med Hensyn til Udbetalingen af Understøttelse i Henhold til den nævnte Lov.

Disse Forhandlinger er indledet, fordi man fra alle Sider har været klar over, at et Samarbejde mellem Arbejdsløshedskasser og Hjælpekasser var ønskeligt ved denne Lejlighed. Der vil sikkert ogsaa i det væsentlige kunne opnaas Enighed om, hvilken Fremgangsmaade der maa anses for at være den mest praktiske under de foreliggende Forhold.

Der er saaledes Mulighed for, at Enighed kan opnaas med Understøttelsesforeningen om, at Arbejdernes Fællesorganisation i København faar alle Ansøgningsblanketter udleveret af Københavns Understøttelsesforenings kommunale Afdeling og fordeler dem til Arbejdsløshedskasserne.

Disse fordeler dem igen til de Søgende, kontrollerer de paagældendes Forhold og attesterer Rigtigheden af Ansøgningernes Indhold.

Arbejdsløshedskasserne samler derefter alle Skemaer og indleverer dem til Københavns Understøttelsesforenings kommunale Afdeling.

Dette Arrangement vil i høj Grad lette Arbejdet, fordi Arbejdsløshedskasserne i Forvejen fører Kontrol med de arbejdsløse.

Københavns Understøttelsesforenings kommunale Afdeling udfører saa derefter Arbejdet med Hensyn til Vurderingen af de søgendes Trang og Kvalifikationer, og bestemmer paa Grundlag heraf Størrelsen af den Understøttelse, der skal ydes de Søgende.

Som ovenfor nævnt, synes der at være en Mulighed for, at man saa vidt kan naa til Enighed mellem de nævnte Institutioner om, hvilken Fremgangsmaade der rettest bør bringes i Anvendelse, men der er herefter opstaaet Divergens om, hvorledes selve Udbetalingen skal finde Sted.

Forretningsudvalget for Københavns Understøttelsesforening mener nemlig, at det i Følge Loven er forpligtet til at foretage selve Udbetalingen og det hævder derfor, at Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne personlig maa henvende sig paa Understøttelsesforeningens kommunale Afdelings Kontor for at faa Understøttelsen udbetalt.

Arbejdernes Fællesorganisation i København og Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund — sidstnævnte har paa sit Møde i Gaar beskæftiget sig med dette Spørgsmaal — mener derimod, at det vil være ulige rigtigere, om Udbetalingen til Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne finder Sted gennem disse, da Medlemmerne alligevel har Pligt til at møde til Kontrol paa Arbejdsløshedskassernes Kontorer, en Kontrol, der iøvrigt kan komme den offentlige Anvisning tilgode.

Man vil, saafremt Organisationernes Ønske efterkommes, opnaa den dobbelte Fordel, at de Søgende erholder Understøttelsen udbetalt paa den lettest tilgængelige og naturligste Maade, og at Arbejdet med Udbetalingen fordeles paa et passende Antal Hænder, hvilket igen betyder en væsentlig Lettelse af det samlede Arbejde.

Naar Udbetaling til de Arbejdsløse har fundet Sted, vil Arbejdsløshedskasserne indsende samtlige Kvitteringer til Understøttelsesforeningen, der derefter kan opgøre samlet Regnskab med Kommunen.

Da Loven bestemmer, at Indenrigsministeren fastsætter de nærmere Regler angaaende Formen for Ydelse af Hjælp paa Grund af Arbejdsløshed og Kontrol med saadan Hjælp, tillader vi os at anmode om, at den af os anbefalede Fremgangsmaade med Hensyn til Udbetalingen maa blive anordnet saaledes, at Udbetaling til Medlemmer af Arbejdsløshedskasser sker gennem disse, og vi tillader os samtidig at anmode om, at den Fremgangsmaade. der iøvrigt er antydet i nærværende Skrivelse, maa blive bragt i Anvendelse baade i København og i Landets øvrige Byer, hvor det lader sig gøre.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Otto Smith.«

Redegørelse fra det danske Arbejderparti.

I Anledning af den særlige Situation, der er fremkaldt ved Krigen i Centraleuropa, har det af Arbejderpartiets Hovedorganisationer ved denne Lejlighed nedsatte Fællesudvalg under 18. September udsendt nedenstaaende Redegørelse om Stilllingen i Danmark:

»Til

Det socialdemokratiske Parti og Den faglige Hovedorganisation i de forskellige Lande.

Ærede Partifæller! — Blandt de mange ulykkelige Forhold, som er fremkaldt ved den frygtelige Krig, er ogsaa den beklagelige Kendsgerning, at det intellektuelle Samkvem mellem Proletariatet i de forskellige Lande paa følelig Maade er beskaaret. Dette er vel en Følge af, at baade Belgien og Tyskland, hvor henholdsvis det politiske og det faglige internationale Bureau har deres Sæde, er inddraget i Krigen, og derfor ganske afskaaret fra Forbindelsen med nogle Lande og i høj Grad begrænset i deres Samkvem med de øvrige.

Da vi imidlertid mener, det vil være nyttigt ogsaa under de ekstraordinære Forhold, at give Partifællerne i andre Lande nogle Oplysninger om Tilstanden i Danmark, sender vi herved til hver enkelt Lands Hovedorganisationer, saavidt Adresserne staar til vor Raadighed, efterfølgende Meddelelser.

Da Krigen var en Kendsgerning, samledes vor Hovedinteresse om at holde vort eget Land udenfor alle krigerske Forviklinger. Vi mener hermed ikke blot at have handlet i den internationale Socialismes Aand, men ogsaa at have virket i vort Fædrelands velforstaaede Interesse.

Skønt vi tilhører en lille Nation, som aldrig kan have nogen Interesse i at inddrages i krigerske Begivenheder, var der dog nogen Fare til Stede paa Grund af vor geografiske Beliggenhed omkring Vandvejene fra Nordsøen til Østersøen.

Ved Krigens Udbrud befandt vi os midt i en Forfatningskamp, som har samlet al Landets politiske Interesse omkring sig i et Par Aar.

Ved Valgene, hvor denne Sag — den

almindelige Valgrets Gennemførelse for Kvinder og Mænd — har foreligget, har Socialdemokratiet og det radikale Venstre (Frisindede) haft en vis Samvirken paa Grund af vort nuværende slette Valgsystem, og da vi ved sidste Folketingsvalg i Forbindelse med det radikale Venstre fik Flertal i Folketinget, dannedes her, efter at vi havde nægtet Deltagelse i Regeringsarbejdet, en Regering af det radikale Venstre. Denne var henvist til at søge Støtte hos Socialdemokratiet og dens Hovedopgave var at bringe Forfatningssagen til Løsning, til hvilken Sag den ogsaa kunde paaregne Støtte af det liberale Parti.

Efter et sejrrigt gennemført Valg til Landstinget (Senatet) stod vi just ved foreløbig Afslutning af Forfatningsarbejdet, da Krigen udbrød. Forfatningsforslagets Behandling standsedes under Henvisning til de truende udenrigspolitiske Forhold af de Konservative, der med Støtte af nogle Liberale paa højre Fløj kan beherske Senatet, og Sagen maa nu vente paa Løsning i rolige Tider.

Den frisindede Regering maatte imidlertid nu fortsætte Arbejdet under Krigssituationen og dens Eksistens har været særdeles heldig for Landet, og da ikke mindst for Arbejderklassen.

Regeringens Vilje til at bevare Freden er lige saa udpræget som Socialdemokratiets, og da Regeringens Bestaaen under de foreliggende Forhold kun er mulig ved Støtte fra vor Rigsdagsfraktion, har vi naturligvis nogen Indflydelse paa Lovgivningen, hvad der har været uhyre værdifuldt i disse Tider.

Vi besluttede at sætte alt ind paa at bevare Regeringen og har i den Henseende været med til at bevilge de maadeholdne militære Foranstaltninger, som denne Regering stillede Forslag om. Beløbet var i Penge 10 Mill. Kr.

Det er vor absolute Tro, at vi derved har bidraget væsentligt til at holde vort Land uberørt af Krigen. Dernæst fortsatte vi ufortrødent vort Arbejde for en heldig Løsning af Forfatningssagen.

I faglig Henseende var vi saa heldige kun at have rent ubetydelige Konflikter løbende, da Krigen kom. Krigens Følger mærkedes straks i Form af en ekstraordinær Arbejdsløshed, særlig i saadanne Industrier som Cigar-, Chokolade- og Tekstilindustrierne og i Bogtrykfaget.

Den 22. August foranstaltede vi i alle Fagorganisationer en statistisk Undersøgelse af Arbejdsløshedens Omfang og alle herhen hørende Forhold. Det af os saaledes fremskaffede Materiale bearbejdedes af Statens statistiske Departement. Resultatet er i Korthed følgende:

Der foreligger Oplysninger om 120,400 organiserede Arbejdere. Af disse var 13,900 arbejdsløse.

Af de Arbejdsløse fik 6,100 Understøttelse af Arbejdsløshedskasserne, medens 2,400 alt havde opbrugt deres Understøttelse og 5,200 enten ikke tilhørte nogen Arbejdsløshedskasse eller endnu ikke var kommen ud over den i Lovene fastsatte Karenstid.

Arbejdsløsheds-Procenten var altsaa den 22. August i Aar 11,6 %.

Desuden var der et næsten lige saa stort Antal Arbejdere, nemlig 13,200, som arbejdede paa indskrænket Tid. Til Sammenligning tjener, at Arbejdsløsheds-Procenten ved Udgangen af Juni d. A. var 3,7 % og ved Udgangen af August i Fjor 3,8 %.

Dels under og dels efter denne Undersøgelse satte vi os paa forskellig Maade i Bevægelse for at skaffe saa megen Begrænsning af Arbejdsløsheden som mulig og dels for at skaffe Hjælp til dem, der rammes af Arbejdsløsheden og til de Familier, hvis Forsørgere er indkaldte til Militærtjeneste.

Til disse sidste har vi opnaaet en ugl. Hjælp af 7 Kr. til Hustruen, et Tillæg indtil ialt 15 Kr. efter Antallet af Børn samt hver 4de Uge en Huslejehjælp paa indtil 18 Kr. til hver Familie. Hjælpen ydes af Kommunerne, som faar $^2/_3$ af det hertil anvendte Beløb refunderet af Staten. Denne Hjælp alene regnes at andrage ca. 2 Mill. Kr. mdl.

For de Arbejdsløses Vedkommende saa vidt som de er organiserede har vi stor Nytte af vore vel organiserede og af Stat og Kommune ifølge Lov understøttede Arbejdsløshedskasser. Hvor denne Hjælp er sluppet op, enten fordi Medlemmet har opbrugt sin Understøttelse eller fordi Kassen ikke er stærk nok under den foreliggende ekstraordinære Situation er der sikret en fortløbende Hjælp af offentlige Midler af samme Størrelse som vedkommende Arbejdsløshedskasses. Hjælpens Størrelse er her noget forskellig efter de forskellige Fags særlige For-

hold. Den svinger fra 6 Kr. til 14 Kr. ugl. med det overvejende Medlemstal paa de højere Satser.

Desuden har vi taget livlig Del i alle offentlige Foranstaltninger saasom Bestræbelserne for at opretholde Landets Eksport, Forsyning med Kul og andre Nødvendighedsartikler, Prisreguleringsog Ekspropriationskommissioner, frivillig Indsamling til de Nødlidende, offentlig Bespisning osv. osv.

Paa den Maade tror vi at have gjort, hvad der under de foreliggende Forhold er muligt, for at bevare den danske Arbejderbefolknings fysiske og moralske Kraft gennem den ved Krigen fremkaldte Krise. For paa ethvert Omraade hurtigt og virkningsfuldt at kunne varetage Proletariatets Interesser har vi allerede paa et tidligt Tidspunkt nedsat et snævert Udvalg af Medlemmer fra vore politiske og faglige Hovedledelser.

Vi henvender os ikke til Partifællerne i andre Lande, for at fremkalde nogen større offenlig Publikation fra det internationale Proletariats Side. Dette er Tiden ganske sikkert ikke til. Tiden er ej heller inde for nogen egentlig international Drøftelse. Men vi har ment, at det intellektuelle Samkvem mellem Arbejderne i alle Lande ikke maa faa Lov til at gaa i Staa, fordi Magthaverne har fremkaldt den evropæiske Krig, som vi altid i vore Fællesudtalelser har hævdet hængte truende over Kulturlandene, saa længe man vedblev med den fordærvelige Kaprustning til Lands og til Vands.

Man kan ikke noksom beklage, at Krigen er kommen. Men erindres bør det, at Partifællerne i alle Lande til det sidste bestræbte sig for at afværge Krigen. Heri ligger ogsaa et Løfte om, at det, naar Krigen engang er endt, vil være muligt for Proletariatet fra alle Lande, atter at samles til enigt Virke for fælles Interesser.

En saadan Samling vil i alle Tilfælde være en Nødvendighed. Hvad Krigen end kan føre med sig, den kapitalistiske Udbytning vil være den samme efter Krigen som før Krigen. Netop Krigen, og hvad den har haft til Følge, har i alle Lande, de krigsførende som de nevtrale, afsløret de mest skrigende Eksempler paa hensynsløs kapitalistisk Spekulation trods alle chauvinistiske Fraser.

Af Hensyn til det nødvendige Samarbejde efter Krigen er det derfor ogsaa nødvendigt under Krigen at forhindre at det proletariske, internationale Samkvem gaar helt i Staa. Men det er nødvendigt af en Grund til. Hvilke Omvæltninger Krigen end vil medføre, er der Sandsynlighed for, at den i høj Grad vil udbrede og styrke Fredsviljen i Folkenes brede Masser. Der er Sandsynlighed for, at mange, som før Krigen stillede sig modvillige eller ligegyldige overfor os, efter Krigen vil være lydhøre overfor vor socialistiske Agitation, belært som de nu er om Krigens hærgende og forraaende Virkninger. Derfor bør vi ruste os af al vor Evne allerede nu for efter Krigen at kunne optage denne Agitation med al den Kraft, vi raader over.

For at bidrage vort til at holde den internationale Forbindelse vedlige, har vi ment at burde udsende denne Meddelelse til vore Kammerater i andre Lande.

Den er udsendt i de tre Hovedsprog, engelsk, tysk og fransk og til de øvrige skandinaviske Lande paa dansk.

Vi haaber, at det i alle nevtrale Lande maa lykkes at bevare Freden, og at fremskaffe den Hjælp, som er nødvendig til Lindring af den ved Krigen fremkaldte mangeartede Nød. Vi haaber vore Kammerater i de krigsførende Lande maa bevare deres soaialistiske Tænkemaade og deres broderlige Sindelag frelst gennem de frygtelige Prøvelser, de er udsatte for. Og haaber vi først og fremmest at denne Krig snart maa blive endt, endt paa en Maade, der sikrer alle Nationers frie Udfoldelse i Fremtiden og dermed fri Bane for vore Ideers videre Udbredelse og for Kulturens almindelige Fremgang.

Med socialistisk Hilsen

For det socialdemokratiske Parti i Danmark

TH. STAUNING.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark

CARL F. MADSEN

PEDER HEDEBOL

Fællesudvalgets Sekretær.

Udlandet.

Sverrigs Fagorganisationer i Aaret 1913.

Landsorganisationen i Sverrig har nylig udsendt Beretning om Virksomheden i Aaret 1913. Medlemstallet er i Aarets Løb steget fra 85,522 til 97,252. Antallet af tilsluttede Forbund er derimod dalet fra 27 til 26, idet det lille Forgylderforbund i Aarets Løb har opløst sig. Det talte kun 114 Medlemmer og disse har tilsluttet sig andre Organisationer. Ogsaa i Sverrig kan man altsaa spore den almindelige Udvikling, som bærer hen imod store Industriforbund.

Det største Forbund i Sverrig er Metalarbejderforbundet med 29,488 Medlemmer, dernæst følger Fabrikarbejderforbundet med 13,897 og Træarbejderforbundet med 8021 Medlemmer.

Samtlige Forbunds Indtægter i Aarets Løb udgjorde 1,686,000 Kr., og den samlede Udgift var 1,246,000 Kr. Den samlede Kapital- og Kassebeholdning var 2,104,000 Kr., eller i Gennemsnit pr. Medlem 17 Kr. 99 Ø.

Der er ført 426 Lønbevægelser, omfattende 38,847 organiserede og 69,882 uorganiserede Arbejdere. Angaaende de opnaaede Resultater hidsættes for de organiserede Arbejderes Vedkommende følgende Tal: 3176 opnaaade en Forkortelse af Arbejdstiden, 26,839 en Forhøjelse af Timelønnen, medens 7,232 fik Akkordpriserne forhøjede og 22,884 fik forhøjet Betalingen for Overarbejde. 19,871 sikredes en forhøjet Hjælp ved Ulykkestilfælde, medens 400 fik forlænget Ferien og 1191 opnaaede andre Fordele. Forringelser afværgedes for 282 organiserede Arbejderes Vedkommende.

Ved Udgangen af Aaret 1913 eksisterede der 1000 Overenskomster angaaende Løn- og Arbejdsforhold omfattende Virksomheder med ialt 142,775 Arbejdere, hvoraf 78,191 var organiserede.

I 1913 førtes 116 Strejker (114 i Aaret 1912). Strejkerne, omfattede 9500 Arbejdere (1912 9930) og 201 Arbejdsgivere (784). Ved Konflikter tabtes i 1913 ialt 292,517 Arbejdsdage (298,659). Kun en Lock-out fandt Sted i 1913. Ligeledes har det kun i et Tilfælde været nødvendigt at paakalde Landsorganisationens økonomiske Støtte. Aaret har altsaa været Arbejderne gunstigt derved, at de uden store omfattende og kostbare Kampe har kunnet opnaa Forbedringer paa mange Punkter. Dette er saa meget mere glædeligt, som Dyrtiden var i høj Grad følelig i Sverrig i Aaret 1913, hvilket mere udførligt omtales i Beretningen.

Ikke mindre end 17 Forbund afholdt Kongres i Aaret 1913. Dette store Antal Kongresser har Forbindelse med en Beslutning paa sidste Landsorganisations Kongres i 1912, hvori bestemmes, at fra 1. Januar 1915 kan intet Forbund tilhøre Landsorganisationen med mindre det fra Afdelingerne modtager et ugl. Kontingent paa mindst 30 Øre pr. helt- og 15 Øre pr. halvtbetalende Medlem, altsaa en aarlig Ydelse til Forbundet af henholdsvis mindst 15 Kr. 60 Øre og 7 Kr. 80 Øre.

De fleste af disse Kongresser drøftede ligeledes Oprettelsen af Arbejdsløshedskasser, hvor saadanne ikke alt findes. Kun i faa Tilfælde førte disse Drøftelser til et positivt Resultat. I Landsorganisationens Beretning udtales Beklagelse herover, fordi man ikke tror, at en tilfredsstillende Ordning af Arbejdsløshedsspørgsmaalet med Tilskud fra det Offenlige kan opnaaes uden paa Grundlag af eller i Tilslutning til Arbejdsløshedskasser indenfor Forbundene. Ved Regeringsforanstaltning var der for Aaret 1915 af Rigsdagen optaget et Forslag om 300,000 Kr. at anvende til Arbejdsløshedsunderstøttelse, og den liberale Regering var ifærd med at udarbejde Forslag med Hensyn til Beløbets nærmere Anvendelse, hvilket næppe kunne være formet anderledes, end at Statsbidraget skulde tilflyde de af Fagorganisationerne oprettede Arbejdsløshedskasser. Denne Sag strandede ved Regeringens Fald og Rigs-

dagens Opløsning og er altsaa nu hvilende.

Dog maa man ikke heraf lade sig forlede til at tro, at vore svenske Kammerater intet gør for en Løsning af Arbejdsløshedsspørgsmaalet. Af Beretningens Tabeller fremgaar, at 11 af de 26 Forbund beskæftiger sig med Arbejdsløshedsunderstøttelse og til dette Formaal i Aarets Løb har anvendt ialt 177,000 Kr.

Af anden social Lovgivning omtaler Beretningen særligt indgaaende den Alderdomsforsikringslov, som vedtoges i Aaret 1913. Man er ingenlunde tilfreds med denne Lov, men mener dog, at den kan danne et brugeligt Grundlag for den videre Udvikling af Invaliditets- og Alderdomsforsikringen. Loven gaar i Korthed ud paa følgende:

Med nogle angivne Undtagelser er Forsikringen obligatorisk for enhver svensk Mand eller Kvinde. Bidragydelsen begynder med det fyldte 16. Aar og vedvarer indtil Retten til Understøttelse indtræder. Dette sker med det fyldte 67. Aar eller i Tilfælde af, at den Forsikrede bliver »for bestandig arbejdsudygtig«, da fra det Tidspunkt hvor Udygtigheden indtræder.

Bidragene fra de Forsikrede ydes i forskellige Klasser efter Indtægten i hvert enkelt Tilfælde, nemlig:

	Aarsindtægt	Aarsbidrag
1a Klasse, under	500 Kr. . . .	3 Kr.
2a —	500— 799 — . . .	5 —
3e —	800—1199 — . . .	8 —
4e —	1200 Kr. og derover	13 —

Den aarlige »Bidragsunderstøttelse« udbetales til sin Tid efter samme Klasseinddeling og er desuden noget forskellig for Mænd og Kvinder.

Skalaen ser saaledes ud:

	Mænd	Kvinder
1a Klasse	Kr. 45.90	Kr. 36.72
2a —	» 76.50	» 61.20
3e —	» 122.40	» 97.92
4e —	» 198.90	» 159.12

Dette er altsaa hvad den Forsikrede faar for sine egne Penge, men hertil kommer et Tilskud fra det Offenlige, som kan være højst forskelligt efter en Række forskellige Forhold. Det aarlige Maximalløb er 150 Kr. for Mænd og 140 Kr. for Kvinder. Iøvrigt er der naturligvis ved Loven en Række specielle Forhold, som vi her kan se bort fra. Det samme gælder Overgangsbestemmelserne. Det her anførte er nok til at give et almindeligt Indtryk af Loven og den Form, under hvilken vort Naboland søger at komme sine Gamle og Arbejdsinvaliderne tilhjælp.

Landsorganisationens Beretning byder iøvrigt en Mængde vigtige Oplysninger angaaende vore organiserede Kammeraters Bestræbelser i Sverrig. Den er et Værk paa 166 Sider og fremtræder i smuk typografisk Udførelse. Den er trykt i Arbejdernes Trykkeri i Stockholm.

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnearbejderne i Svendborg. De hidtil gældende Overenskomster mellem Havnearbejderne og Foderstofimportørerne og Kulimportørerne i Svendborg var opsagte af Havnearbejderne, og da der ikke var blevet Enighed om nye Overenskomster ved Parternes egne Forhandlinger, kom Sagen til Behandling i Arbejdsgiverforeningen ved et Møde den 24. September.

Ved denne Lejlighed opnaaedes Enighed om Overenskomster, der for de ugelønnede Arbejdere fik tilbagevirkende Kraft til 1. Septbr. i Aar. Den gælder til 1. Febr. 1916.

De gamle Timelønninger bibeholdtes, men Ugelønningerne for faste Arbejdere og Kuske hævedes med 1 Kr. 50 Øre til henholdsvis 22 Kr. 50 Øre og 23 Kr. 50 Øre pr. Uge.

Endvidere blev Akkordpriserne betydelig forbedrede. Endelig blev det fastslaaet, at for de Arbejder — iøvrigt ikke ret mange —, der hidtil er betalt med Timeløn, skal der oprettes Priskuranter, og Overenskomsterne faar ikke endelig Gyldighed, før der er opnaaet Enighed om de sidstnævnte Priskuranter.

Arbejdsløsheden
i Juli Maaned 1914.

For Juli Maaned 1914 er der bleven meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 60 Fag eller Organisationer for ialt ca. 111,500 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 5,900 flere (eller ialt ca. 117,400 Arbejdere), idet de givne Oplysninger af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 117,400 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 4,600 eller 3,9 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 90,800 eller 0,77 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysninger fra Skraatobaksarbejdere, Rebslagere, Syersker og Gartnere. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Litografer, Stenarbejdere, Kvindeligt Arbejderforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund (særlig dettes Afdelinger i København og nogle store Provinsbyer, for Eksempel Aarhus, Esbjerg og Helsingør). For Dansk Arbejdsmandsforbund skal der derhos gøres opmærksom paa, at Oplysningerne synes at tabe i Fuldstændighed efterhaanden som Foraaret og Sommeren bringer større Beskæftigelse, medens de omvendt atter bliver fuldstændigere om Efteraaret og Vinteren. Da dette Forhold i væsentlig Grad kan forrykke Billedet af Ledighedens Omfang, vilde det være af stor Betydning, om samtlige de Afdelinger, der i Vintermaanederne afgiver Oplysninger, vilde fortsætte hermed ogsaa i de Maaneder, da de fleste eller samtlige Arbejdere er beskæftigede.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	105	105	2	130	424	424	9	203	529	529	11	333
Bageri- og Konditr.arb.	1111	1111	c120	c2100	1332	1332	c55	c1100	2443	2443	175	3200
Sukkervarearbejdere.	326	326	5	123	108	108	4	122	434	434	9	245
Bryggeriarbejdere ...	2763	2763	1	44	1508	1508	8	171	4271	4271	9	215
Slagteriarbejdere	295	295	6	224	2309	2309	18	390	2604	2604	24	614
Tobaksarbejdere.....	3945	3945	193	5784	2025	2025	48	1097	5970	5970	241	6881
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1450	1450	59	1181	3917	3917	132	4570	5367	5367	191	5751
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2430	2430	71	1449	1757	1757	122	1158	4187	4187	193	2607
Handskemagere	54	54	1	30	10	10	3	44	64	64	4	74
Hattearbejdere.....	208	208	107	2193	81	81	14	126	289	289	121	2319
Skotøjsarbejdere.....	1798	1798	151	2212	890	799	9	194	2688	2597	160	2406
Barberere	300	300	14	605	118	118	»	»	418	418	14	605
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	90	90	1	25	70	27	»	17	160	117	1	42
Murere	1806	1806	41	876	4431	4324	17	400	6237	6130	58	1276
Murarbejdsmænd	952	952	»	»	—	—	—	—	952	952	»	»
Hustømrere	1468	1468	25	675	3356	3325	16	293	4824	4793	41	968
Skibstømrere	272	272	27	228	401	292	13	217	673	564	40	445
Telefonarbejdere	680	680	»	»	330	330	»	»	1010	1010	»	»
Snedkere	3303	3303	227	5287	3401	3401	141	3227	6704	6704	368	8514
Billedskærere	90	90	9	115	52	52	4	59	142	142	13	174
Forgyldere	70	70	1	14	50	50	2	37	120	120	3	51
Glarmestre	108	108	10	168	27	27	4	12	135	135	14	180
Malere.....	1900	1900	c100	c. 2500	2150	2150	»	»	4050	4050	c100	c. 2500
At overføre..	25524	25524	1171	25963	28747	28366	619	13437	54271	53890	1790	39400

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	25524	25524	1171	25963	28747	28366	619	13437	54271	53890	1790	39400
Sadelm. og Tapetserere	745	745	82	1704	365	349	16	408	1110	1094	98	2112
Stukkatører	78	78	»	»	9	9	»	»	87	87	»	»
Skifferdækkere	7	7	4	225	—	—	—	—	7	7	4	225
Gas- og Vandarbejdere	67	67	9	271	—	—	—	—	67	67	9	271
Ovnsættere	12	12	2	28	—	—	—	—	12	12	2	28
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	651	651	9	267	1815	1815	28	709	2466	2466	37	976
Bødkere	257	257	»	5	483	483	16	475	740	740	16	480
Drejere	71	71	4	136	205	205	8	148	276	276	12	284
Karetmagere	334	334	3	24	543	468	»	90	877	802	3	114
Barnevognsarbejdere	27	27	»	»	—	—	—	—	27	27	»	»
Korkskærere	180	180	»	40	30	30	»	»	210	210	»	40
Børstenbindere	162	162	4	65	107	107	2	63	269	269	6	128
Kurvemagere	162	162	»	»	—	—	—	—	162	162	»	»
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	87	87	6	126	94	94	»	»	181	181	6	126
Hvidgarvere	33	33	»	»	30	30	1	4	63	63	1	4
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	770	770	1	24	—	—	—	—	770	770	1	24
Pottemagere	69	69	1	48	42	42	1	27	111	111	2	75
Stenarbejdere	—	—	—	—	360	129	10	320	360	129	10	320
Glasarbejdere	216	216	»	»	177	177	22	462	393	393	22	462
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	351	351	4	81	150	150	»	»	501	501	4	81
Blikkenslagere	700	700	19	882	459	459	2	68	1159	1159	21	950
Metaltrykkere	80	80	4	86	4	4	»	»	84	84	4	86
Jern- og Metalslibere	87	87	5	102	68	68	3	43	155	155	8	145
Gørtlere og Metalarb.	292	292	9	252	79	79	2	40	371	371	11	292
Smede og Maskinarb.	7300	7300	379	6280	5850	5850	114	2498	13150	13150	493	8778
Formere	375	375	33	928	1075	1075	99	2003	1450	1450	132	2931
Elektrikere	648	648	11	383	759	757	7	76	1407	1405	18	459
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	195	195	»	»	941	941	1	12	1136	1136	1	12
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	1117	1117	43	965	134	128	5	126	1311	1245	48	1091
Litografer	332	94	4	93	99	99	2	25	431	193	6	118
Typografer	2396	2396	174	3740	1410	1384	30	620	3806	3780	204	4360
Kedel- og Maskinpass.	622	622	2	85	890	890	9	136	1512	1512	11	221
Kellnere	756	756	55	800	449	449	14	300	1205	1205	69	1100
Dansk Arbejdsmandsf.	15000	13042	597	11090	26000	11477	848	13102	41000	24519	1445	24192
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	764	764	»	»	764	764	»	»
Lager- og Pakhusarb.	600	600	13	62	—	—	—	—	600	600	13	62
Kvindel. Arbejderforb.	2142	1900	52	654	953	542	8	209	3095	2442	60	863
Tilsammen	62445	60007	2700	55409	73151	57420	1867	35401	135596	117427	4567	90810

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ❋ KØBENHAVN DEN 17. OKTOBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Kongresser. Den faste Voldgiftsret.

Situationen under Krigstilstanden.

Undersøgelse angaaende Arbejdsløsheden.

Til Sammenligning med Forholdene den 22. August har Organisationernes Fællesudvalg den 14. Oktober udsendt et Spørgeskema, der i det væsentlige indeholder de samme Spørgsmaal angaaende Arbejdsløsheden, som Skemaet, der udsendtes i August.

Skemaet har denne Gang følgende Forespørgsler:

1) Forbundets Navn? 2) Afdelingens og Byens Navn? 3) Hvor mange Medlemmer havde Afdelingen d. 24. Oktober (herunder medregnet Indkaldte)? 4) Hvor mange Medlemmer var indkaldte til Militærtjeneste? 5) Hvor mange Medlemmer var arbejdsløse d. 24. Oktober (Indkaldte ikke medregnede)? 6) Hvor mange af de Arbejdsløse understøttedes af Arbejdsløshedskassen? 7) Hvor mange af de Arbejdsløse er Medlemmer af Arbejdsløshedskassen, men har ikke Ret til Understøttelse? 8) Hvor mange af Afdelingens Medlemmer arbejder paa indskrænket Tid? 9) Hvis Arbejdsløsheden er større eller mindre, end den var d. 22. August, hvilke særlige Grunde har der da været hertil?

Hermed fulgte et Cirkulære af følgende Ordlyd:

»*Til Arbejderorganisationerne i Danmark.*

I August Maaned, da Verdenskrigens deprimerende Indflydelse paa dansk Erhvervsliv havde vist sig, indhentede vi gennem de ærede Organisationer Oplysning om Arbejdsløshedens Omfang. De besvarede Spørgeskemaer blev bearbejdet i Statens statistiske Departement, og Resultatet af denne landsomfattende Undersøgelse har siden været offenliggjort i Partipressen og i »Arbejderen«.

Formaalet var at give de socialdemokratiske Rigsdagsmænd og Kommunalbestyrelsesmedlemmer et Middel ihænde til Støtte for Kravet om offenlig Hjælp i Anledning af den ekstraordinære Arbejdsløshed. Og Hensigten med disse Bestræbelser maa siges i nogen Grad at være naaet. Den i den ekstraordinære Rigsdagssamling vedtagne »Lov om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser« maa siges at have betydelig Værdi for Arbejderklassen, og der er ogsaa i en Række kommunale Raad naaet gode Resultater.

Det er imidlertid nødvendigt, ogsaa fremdeles at følge Arbejdsløshedens Svingninger, og vi tillader os derfor vedlagt paany at fremsende et Spørgeskema, som vi beder de ærede Organisationer om nøjagtigt at udfylde den 24. Oktober og derefter indsende det til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunde staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet ihænde senest den 26. Oktober 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

I Skemaets Tekst er, efter Ønske

af Statistisk Departement, foretaget nogle uvæsentlige Ændringer.

Ifølge Ønske fra Statistisk Departement skal vi samtidig gøre opmærksom paa, at de sædvanlige maanedlige Indberetninger om Arbejdsløsheden fremdeles er nødvendige uanset disse ekstraordinære Tællinger, og at Indsendelsen af disse ordinære Spørgeskemaer bør fremskyndes det mest mulige. Det vil saaledes være særdeles ønskeligt, at Spørgeskemaerne for August—September i hvert Fald naar frem til Bearbejdelse inden Udgangen af Oktober.

P. F. V.

CARL F. MADSEN.

PEDER HEDEBOL.«

Vi retter gennem »Arbejderen« en indtrængende Opfordring til alle Afdelinger om at sørge for, at Skemaerne bliver udfyldt den 24. Oktober og at de derpaa sendes ind til de respektive Forbund. Kun enkeltstaaende Foreninger sender Skemaerne direkte til de samvirkende Fagforbund.

Kongresser.

Formerforbundets Jubilæumskongres.

I Dagene 29. Juli—1. August incl. afholdt Dansk Formerforbund sin 12. Kongres i København i Folkets Hus, Enghavevej 40, Festsalen. Samtidig med Kongressen fejrede Forbundet sit 25 Aars Jubilæum, idet Formernes første Forbundsorganisation i Danmark stiftedes 1. August 1889.

Foruden Jubilæumskongressens Delegerede og Forbundets Hovedbestyrelse var følgende Gæster til Stede som Repræsentanter for deres respektive Organisationer:

Formanden for det internationale Metalarbejderforbund, *Alex Schlicke*, Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, *J. A. Hansen*, Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Carl F. Madsen*, Formændene for den svenske og norske Broderorganisation, *Erik Blomkvist* og *Martin Nygaard*, samt Repræsentanter for de sideordnede Fag i Metalarbejderindustrien, Metaltrykker *O. Olsen*, Metalsliber *Nielsen* og Elektriker *Chr. Petersen*.

Efter en stemningsfuld Aabningshøjtidelighed med Tale og Sang, og efter at de nødvendige Indledningsformaliteter var foretaget og samtlige 55 Mandater godkendt, skred man til Valg af en Række staaende Udvalg angaaende Forbundslovene, Arbejdsløshedskasselovene osv.

Dernæst aflagde Forbundets Formand, *Arnold Nielsen*,

Beretning om Virksomheden

siden sidste Kongres eller fra 1. April 1910 til 31. Marts 1914. Paa sidste Kongres var Forbundets Medlemstal 1408, medens det nu er steget til 1495.

Arbejdsløsheden har varieret fra 14,75 pCt. i 1910—11, 6,5 pCt. i 1911—12, 4 pCt. i 1912—13 og 7 pCt. i 1913—14.

Vi har ført talrige Lønkampe om Overenskomster og mange Steder naaet godt frem. Vi har saaledes maattet afholde 93 Forretningsudvalgsmøder, og paa disse har vi behandlet 1648 Sager. Af Mæglingsmøder er der afholdt 128, hvor der er behandlet 168 Sager, hvoraf de 125 er afsluttede, medens 35 er sendt videre til Timandsmødet.

Af saadanne Timandsmøder er der afholdt 19, og her er de 35 Sager behandlede. Deraf er der opnaaet Enighed om 22 Sager, 13 Sager er afsluttet uden Enighed, og af de sidste er 5 sendt til Voldgift. Af disse 5 Sager er 1 vundet, medens de 4 er tabt.

Formanden havde i Forbundets Tjeneste foretaget 58 Rejser, der havde optaget ham i 342 Dage. Hovedkassereren har været paa Rejse i 45 Dage.

Desuden har Formanden deltaget i 62 Heldagsmøder i København og deltaget i Kongresser i Birmingham, Berlin, Mannheim, Breslau og i Stockholm i 1912 og i 1913. Hovedkassereren har repræsenteret Forbundet ved Norsk Formerforbunds Kongres i Kristiania i 1912.

Taleren omtalte udførligt Forholdene i de forskellige Afdelinger og understregede skarpt, at det var nødvendigt at Formerne ikke nægter at betjene Maskinerne, hvis man ikke vilde lade Arbejdsmændene løbe af med det hele. At Arbejdsgiverne altid er paa Jagt efter den billige Arbejdskraft, kan man naturligvis ikke godkende, men man kan forstaa det rent erfaringsmæssigt set.

De Resultater, vi har opnaaet, er meget betydelige. Formanden belyste dette ved en Række talmæssige Oplysninger, hvoraf nogle er gengivet i efterfølgende Tabel.

Disse Fordele er ikke kommen af sig selv, og vi kan maaske komme til at bruge al vor Kraft, for at fastholde de vundne Forbedringer.

Paa tidligere Kongresser er der vedtaget Resolutioner, hvori Forbundsledelsen opfordres til at samarbejde med beslægtede Organisationer. Resultatet af denne Opfordring blev Dannelsen af Metalarbejderkartellet i 1912, hvortil Smede- og Maskinarbejderforbundet, Dansk Former-Forbund og Jern- og Metalsliberforbundet straks sluttede sig. Ser vi hen til de faste Former, hvorunder Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jernindustrien er dannet, bør den for os være et Fingerpeg henimod vort fremtidige Maal, der maa blive Industriforbundet.

Om der i den nærmeste Periode kan blive Tale om en fælles Arbejdsløshedskasse for hele Metalarbejderkartellet, skulde Taleren ikke komme ind paa nu, men de vedtagne Beslutninger paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds sidste Kongres har gjort en saadan Sammenslutning lettere.

Vore internationale Forbindelser trives fremdeles godt. I 1907 fik vi Gensidighed med Sverrig, og i 1908 stiftedes det skandinaviske Formersekretariat. Der har ikke været Brug for det endnu herhjemme, men der kan naar som helst blive Brug for enhver Art af Gensidighed.

Mod Syd har vi den bedst mulige Forbindelse ved at være Medlem af det internationale Metalarbejderforbund med sine 1,200,000 Medlemmer.

Amerikanerne er ellers ikke internationalt organiserede; men Formerne har opnaaet Gensidighed med Amerika, saa at en medlemsberettiget Former, der rejser til Amerika, straks optages i Landsorganisationen, naar han henvender sig paa de rette Steder.

Vort Arbejde her hjemme har vakt Opsigt. Det er heller ikke alle Organisationer. som tæller 99½ pCt. af Fagets Udøvere.

Lærlingenes Antal var gaaet ned fra 315 til 212, men det var ikke Forbundsledelsens Skyld. Folk turde simpelthen ikke sætte deres Børn i Lære i et Fag, hvis Arbejdsgivere planmæssigt lagde an paa at gøre Forholdene saa løse som muligt.

I Akkord.

	Oktober 1910	Februar 1911	Juni 1911	Oktober 1911	Februar 1912	Juni 1912	Oktober 1912	Februar 1913	Juli 1913	Novbr. 1913
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Københavns Sjælland . . .	64,5	66,8	67,2	68,1	70,9	68,3	69,7	73,6	72,1	74,7
	58,1	57,8	56,1	58,1	60,7	65,2	59,7	60,7	61,7	62,4
Fyn	55,4	55,4	56,7	57,1	58,1	60	61	64,3	65,1	64
Øerne	49,7	49,7	52,7	57,1	57,6	55	62,4	62,7	67,8	65,1
Jylland	54,5	58	57,5	59	60,3	62,3	62,4	66	66	66
Hele Landet	58,6	60	60,9	62,3	62,3	63,2	63,4	66,5	66,6	66,9

Det viser sig saaledes, at Gennemsnitsfortjenesten pr. Time i Akkord i den 4-aarige Beretningsperiode er steget med 8,3 Øre.

Ren Timeløn uden Akkord.

	Oktober 1910	Februar 1911	Juni 1911	Oktober 1911	Februar 1912	Juni 1912	Oktober 1912	Februar 1913	Juli 1913	Novbr. 1913
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Københavns Stiftsområde	54,1	55,6	55,1	55,6	59,2	59,4	60	60,8	62,3	62,8
Sjælland	46,5	46,1	46	47,3	48	47,6	48,2	49,1	49,5	47,6
Fyn	43,8	43,6	43,6	44,4	45,4	46,1	47	48	47	50,1
Øerne	43,4	42,7	43,1	44,2	44,5	44,2	45,3	45,1	45,8	44,7
Jylland	45,2	45,4	45,2	46,7	47,5	48,2	50	49,7	50,7	51,3
Hele Landet	48,1	49,4	49,4	51	51,1	51,7	53,5	53,4	54,5	55,3

Stigningen paa den rene Timeløn i Beretningsperioden er saaledes i Gennemsnit 7,2 Øre.

Taleren sluttede med en længere Omtale af Grænsestridighederne mellem Arbejdsmænd og Formere. Disse Stridigheder havde været til Forhandling baade i Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund og i Udvalget for Grænsestridigheder, og Formanden stillede Forslag til en Udtalelse af Kongressen i denne Henseende.

Hermed indstillede Formanden Beretningen om Virksomheden til Kongressens Godkendelse.

Der førtes om Beretningen en lang og indgaaende Debat, og man vedtog under dette Punkt følgende Beslutninger:

»Efter den af Forbundet aflagte Beretning om Udviklingen af Metalarbejderkartellet, udtaler Kongressen sin Tilslutning til de af Hovedbestyrelsen siden Kongressen 1910 — i Henhold til den paa samme skete Vedtagelse — trufne Beslutninger og giver sin Bemyndigelse til et videre Samarbejde, bl. a. ved

1) Udgivelse af et fælles Medlemsblad.

2) Afholdelse af en fælles Metalarbejderkongres for de til Kartellet hørende Organisationer, og

3) Sammenslutning af Metalarbejderfagenes Arbejdsløshedskasser. Hovedbestyrelsen bemyndiges til, saafremt den Udvikling maatte kræve forandrede Lokaleforhold, at træffe de dertil nødvendige Dispositioner, eventuelt i Forbindelse med de andre Metalarbejderorganisationer.«

»Kongressen opfordrer Hovedbestyrelsen til i samme Omfang som hidtil at indsamle og bearbejde statistisk Materiale vedrørende Fagets Lønforhold, samt paa andre Omraader, hvor det maatte være gavnligt og nødvendigt.

Den beklager, at enkelte Afdelinger stadig ikke er ekspedite med Indsendelsen, og paalægger derfor Hovedbestyrelsen at have sin Opmærksomhed henvendt paa Forbundslovens § 12, Stk. C, sidste Del.«

Om Forholdet angaaende Formemaskinernes Betjening og hvad herunder hører, og med Henblik paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dets Medlemmers Stilling hertil, var Diskussionen ret stærk, og der vedtoges sluttelig enstemmigt en Resolution, som fastslaar, at Forbundsledelsens Stilling til de omhandlede Sager har været korrekt, og at Afgørelsen, der i disse er truffet af Overinstansen, som Helhed maa siges at være tilfredsstillende.

Derefter godkendtes Virksomheden enstemmigt.

Forbundets Love.

Formanden, *Arnold Nielsen*, oplæste de stillede Lovændringer, som dels var stillede af Hovedbestyrelsen, dels af forskellige Afdelinger,

En Del af disse sidste kunde ikke tiltrædes af Hovedledelsen.

I Følge Hovedbestyrelsens Forslag bliver Forbundets Formaal:

at styrke Forbundets Stilling ved at være Medlem af De samvirkende Fagforbund i Danmark,

at være Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark,

at være Medlem af Skandinavisk Formersekretariat,

at være Medlem af Internationale Metalarbejderforbund og iøvrigt fremme og vedligeholde Samarbejde med udenlandske Formerorganisationer.

Efter en kort Generaldebat henvistes Ændringerne til det tidligere nedsatte Lovudvalg, som senere, med Formanden som Ordfører, afgav en enstemmig Indstilling.

Med Hensyn til Kontingentet vedtog Kongressen, at lovtvungen Militærtjeneste fritager for Kontingent, medens frivillig Militærtjeneste medfører Betaling af fuld Kontingent.

For syge Medlemmer, naar Sygdommen har varet over 13 Uger, samt for arbejdsløse Medlemmer, efter at de har optaget hele deres Understøttelse, betaler Forbundet Kontingent til Arbejdsløshedskassen.

Understøttelse under partielle Konflikter forhøjes til 2 Kr. 50 Øre pr. Dag, plus 1 Kr. pr. Uge for hvert ukonfirmeret Barn.

Paa Forslag fra Aarhus Afdeling var Lovudvalget enedes om, at der fra Forbundet refunderedes Afdelingerne 2½ Øre pr. Mærke i Administration.

De ændrede Love træder i Kraft d. 1. Oktober d. A.

Overenskomsten med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning.

Formanden: Vi har nu arbejdet med denne Overenskomst siden 1906, og skønt den ikke er ideel, har det dog vist sig, at vi kan arbejde med den. Selvfølgelig trækker vi ofte til hver sin Side, og Striden ender helt oppe i Voldgiften. Jeg er ingen Ven af Voldgift, thi oftest er Opmanden Overklassemand, og han gaar — maaske sig selv ubevidst — med sine Klassefæller.

Vi har ogsaa faaet Tillidsmands-Institutionen, og den har heller ikke været ideel, thi selv om Direktøren mener, at han skylder Tillidsmanden en vis Beskyttelse, gaar det ofte saaledes, at Støbemesteren betragter Tillidsmanden som sin udkaarne Prygledreng. Resultatet bliver som oftest, at Tillidsmanden selv vælger at forlade Arbejdsstedet. Vi maa i den nærmeste Fremtid se at faa rettet de værste Skavanker ved denne Institution, men at gøre visse Mennesker til gode og elskelige Mennesker, lader sig dog vistnok ikke gøre.

Vragstøbningsgarantierne er langt fra tilfredsstillende og bør forbedres, og der er blandt Formerne megen Uenighed om, hvor vidt Akkordprisen skal fastsættes før Arbejdet paabegyndes, eller naar Arbejdet er fuldført. Derimod voldte Spørgsmaalet om Overarbejde ikke nogen Vanskelighed, lige saa lidt som de saakaldte »Formænd«, der laver almindeligt Formerarbejde. Dog har vi endnu en Sag i Gang om dette Spørgsmaal.

I Lærlingespørgsmaalet har vi Paataleret, men som jeg meddelte i Beretningen er Lærlingeantallet som Helhed nedadgaaende.

Sammenslutningen modsatte sig i sin Tid, at Forbundet optog ikkeoplært Arbejdskraft som Medlemmer, men dette Standpunkt har man forladt. Vi forlanger kun, at de skal overholde Arbejdstid og Løn saavel for Akkord som Timeløn.

Hvad der skal ske i 1916 kan jeg ikke udtale mig om. Kun maa jeg sige, at vi vil værge os imod Minimallønnen saa længe vi kan. Overenskomsten er ikke god, men den er til at arbejde med.

Fra enkelte Afdelinger er det foreslaaet, at Hovedbestyrelsen ikke maa underskrive nogen ny Overenskomst, inden den er godkendt gennem en Urafstemning. Jeg mener nu, at en Urafstemning er den aller daarligste Udvej.

Taleren foreslog, at Kongressen

bemyndigede den kommende Hovedbestyrelse at indgaa paa en Fornyelse af Overenskomsten, hvis Hovedbestyrelsen i 1916 kunde opnaa saadanne Fordele, at den maatte anse en Fornyelse for ønskelig.

Efter en Debat, hvorunder man ogsaa kom ind paa en Omtale af de mangelfulde sanitære Forhold i Støberierne, vedtoges de af Formanden stillede Forslag til Resolutioner, henholdsvis med 50 Ja mod 14 Nej (Navneopraab) og med 36 Stemmer imod 2.

Særlige Forslag.

Fra forskellige Afdelinger var der stillet en Række Forslag, der ikke faldt ind under andre Punkter paa Dagsordenen. Der var saaledes Spørgsmaalet om, hvorvidt de kontingentfri Medlemmer selv skal betale deres Kontingent til Arbejdsløshedskassen.

Dette besvaredes med Ja.

Valg af Tillidsmænd.

Til Formand og Hovedkasserer genvalgtes ved Akklamation henholdsvis *Arnold Nielsen* og *Ludv. Christensen*. Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes: *Chr. Carlsen*, *Anker Dahl* og *Alfred Nielsen* (København), *J. Larsen* (Sorø), *Willumsen* og *Hansen* (Odense), *Jens Petersen* (Frederikshavn), *Jens Hansen* (Aarhus) og *H. Petersen* (Horsens).

Arbejdsløshedskassens 2det Delegeretmøde.

Beretning om Virksomheden.

Hovedkasserer *Ludv. Christensen* aflagde Beretning om Arbejdsløshedskassens Virksomhed, som maatte betegnes som tilfredsstillende. Erfaringen er som bekendt den bedste Læremester, og det havde da ogsaa vist sig, at en af Taleren udsendt Vejledning for Afdelingskasserne havde gjort megen Nytte, da ny tiltrædende Kasserere ikke altid har den fornødne Indsigt i Sagerne.

Tiden siden sidste Kongres har været ret gode Aar, idet Kassen har samlet sig en efter Omstændighederne ret stor Formue, som vil være et godt Rygsted i kommende Tider.

Slutningen af sidste Regnskabsaar viste en Stigning af Arbejdsløsheden, hvilket skyldtes de daarlige Konjunkturer sydpaa. Derved dreves de bortrejste Formere til Hjemlandet, medens næsten ingen rejste nedefter.

De tvungne Jul- og Nytaarsferier er kommet til at spille i ret høj Grad ind i Kassens Virksomhed, hvilket vil ses af nedenstaaende Tabel:

Arbejdsløse den 31. Decbr.

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
123	278	287	585	620	565	737

I dette Forhold har Arbejdsløshedsinspektoratet indført den Forandring, at kun Arbejdsdage maa regnes for Karensdage.

Kassens Formue var den 31. Marts 1914: 81,002 Kr. 99 Øre, og Kassens samlede Indtægt havde i de fire Aar udgjort 232,787 Kr. 77 Øre.

Regnskaberne.

Hovedkassereren fremlagde de reviderede Regnskaber, som godkendtes enstemmig og uden Debat.

Lovændringer.

Efter at det tidligere nedsatte Lovudvalg havde gennemgaaet de stillede Ændringer, vedtoges de Forslag til Ændringer i Arbejdsløshedskassens Love, der var godkendt af Hovedbestyrelsen og tiltraadte af Arbejdsløshedsinspektoratet.

Valg af Tillidsmænd.

Det vedtoges, at Dansk Former-Forbunds Hovedledelse tillige fungerer for Arbejdsløshedskassen.

En Mindetale.

Ved Mødets Aabning paa Kongressens sidste Dag, mindedes Formanden, *Arnold Nielsen*, Jean Jaurès' voldsomme Død. Vor afdøde Partifælle var ikke alene en af de mest veltalende Mænd i Europa, men han

har været en af de bedste Agitatorer for Socialismen og Antimilitarismen, og han har ved Opretholdelsen af Bladet »l'Humanité« vist en Uegennytte, som gør ham til vor Tids gode Eksempel. Ære være hans Minde!

Kongressen sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Efter afsluttende Taler af Forbundets Tillidsmænd og nogle af de tilstedeværende fremmede Repræsentanter sluttede Kongressen med begejstrede Leveraab for Dansk Formerforbund.

Under Forhandlingerne var der indløbet et stort Antal Lykønsningstelegrammer dels fra Forbundets Afdelinger og dels fra andre af Arbejderbevægelsens Organisationer og Institutioner.

Endelig bør omtales den paa Kongressen forelagde trykte Beretning: »De danske Formeres Organisationshistorie«. Beretningen, der er udarbejdet af Forbundets Formand, *Arnold Nielsen*, er et omfattende Værk paa 452 Sider. Det indledes med en kort historisk Fremstilling af Jernstøberiets Indførelse i Danmark og af Lønarbejdernes Vilkaar forud for den faglige Organisation. Dernæst omtales Organisationsarbejdet og dets Resultater, hvilket Æmne belyses indgaaende og klart i Tekst, Tabeller og grafiske Kort. Tillige indeholder Beretningen et Antal smukke Illustrationer.

Beretningen er trykt i Arbejderpartiets Bogtrykkeri i Aarhus. Den tekniske Udførelse er i enhver Henseende mønsterværdig.

I Tilslutning til Jubilæumskongressen var der den 1. August om Aftenen foranstaltet en Fest i stor Stil, som afholdtes i Odd-Fellow-Palæet, Københavns største Lokale, og hvortil alle Forbundets Medlemmer havde gratis Adgang. Tilslutningen fra Provinserne lod noget tilbage at ønske, hvilket skyldtes de militære Indkaldelser og hele den begyndende Nervøsitet som Følge af det spændte Forhold mellem Stormagterne.

Bortset herfra forløb Festen paa allerbedste Maade. Der fremsagdes en Prolog og der blev sunget en Kantate, som begge høstede fortjent Bifald. Festtalen holdtes af Forbundets Formand, *Arnold Nielsen*. Den kunstneriske Underholdning hørte til det bedste, som kan skaffes. Særlig er der Grund til at fremhæve den smukke Udførelse Kantaten fik af Forbundets Københavns Afdelings store Sangkor.

Efter at Underholdningen var forbi, gik Dansen lystigt til den lyse Morgen.

Den faste Voldgiftsret.

Mæglingspligt for Glud & Marstrands Fabriker.

Sag Nr. 128.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 7. Oktober 1914 i Sag Nr. 128: De samvirkende Fagforbund mod Aktieselskabet Glud & Marstrands Fabriker.

Den 1. August 1911 er der mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Aktieselskabet Glud & Marstrands Fabriker sluttet en Overenskomst om Lønforholdene paa Fabrikerne, i hvilken Overenskomst det derhos hedder:

»Saalænge denne Overenskomst er gældende, maa intet Stridsspørgsmaal udarte til Strejke eller Lockout, men skal afgøres voldgiftsmæssigt.

Som Voldgiftsregler gælder den af Fællesudvalget af 17. August udarbejdede »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid«.«

Under Henvisning hertil har under nærværende Sag De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne indklaget Firmaet Glud & Marstrands Fabriker, fordi dette har vægret sig ved at gaa til Mægling angaaende det Spørgsmaal, hvorvidt Firmaet har været berettiget til at fratage nogle af dets Arbejdsmænd, der i Septbr. 1913 i en halv Snes Dage havde deltaget i en Strejke, de Kontrabøger, hvorpaa der i Henhold til en af »Glud og Marstrand« i 1891 udfærdiget Vedtægt var indsat et Løntillæg af 5 % af hver af de Paagældendes Aarsindtægt.

Forholdet er i saa Henseende

dette, at der ved denne Vedtægt er tilsagt Fabrikens Arbejdere og Medhjælpere under visse Betingelser — derunder at Vedkommende har arbejdet i Firmaet uden Afbrydelse i 5 Aar — et Tilskud, svarende til 5 pCt. af Vedkommendes Aarsfortjeneste, saaledes at Beløbet indsættes paa en Kontrabog til Udbetaling til ham, naar han er fyldt 60 Aar og da endnu er i Firmaets Tjeneste, hvorhos der af det paa Kontrabogen til enhver Tid indestaaende Beløb aarlig udbetales Boghaveren en Rente, der beregnes under Hensyn til Firmaets Aarsfortjeneste.

Til Støtte for sin Vægring ved at gaa til Mægling om det rejste Spørgsmaal, har Firmaet særlig henvist til, *at* det heromhandlede »Arbejderfond« ikke tilvejebringes ved nogensomhelst Ydelse fra Arbejdernes Side eller ved noget Afdrag i deres Lønninger, men udelukkende ved Tilskud fra Firmaets Side, *at* Arbejderfondet ikke med et Ord er nævnt i Overenskomsten af 1911, *at* der ej heller ved Overenskomsten er taget nogetsomhelst Hensyn til det, og *at* Arbejderfondet og Arbejdernes eventuelle Del i dette derfor maa være Overenskomsten ganske uvedkommende og i det hele ligge ganske udenfor det faglige Forhold mellem Arbejderne og Firmaet.

Heroverfor hævdes det fra Klagernes Side, at der ved Indgaaelsen af Overenskomsten af 1911 netop fra Arbejdsmandsforbundets Side er taget Hensyn til Eksistensen af dette Arbejderfond, *at* dette udgør en Del af Arbejdslønnen og *at* en Strid om Firmaets Ret til at berøve nogle af dets Arbejdere deres Andel i Arbejderfondet derfor ogsaa maa anses som en faglig Strid og saaledes være Genstand for Mægling.

Klagernes Paastand her under Sagen gaar ud paa, *at* de Indklagede kendes pligtige at efterkomme Forbundets Begæring om Mægling, samt *at* der i Anledning af deres Vægring herved paalægges dem en Bod for Overenskomstbrud og Sagens Omkostninger. De Indklagede har paastaaet sig frikendte og Sagens Omkostninger paalagte Klagerne.

De foran citerede Stykker af Overenskomsten af 1911 findes nu at matte forstaas saaledes, at »Normen« i dens Helhed er anvendelig i Forholdet mellem Parterne. Efter denne er imidlertid hver af Parterne berettiget til at forlange, at »enhver Uenighed af faglig Karakter« søges bilagt ved Mægling. Spørgsmaalet er herefter kun, hvorvidt den rejste Strid maa betragtes som en »Uenighed af faglig Karakter«, og dette Spørgsmaal maa besvares bekræftende. Arbejderne er ved Firmaets egen Foranstaltning gjort bekendt med Arbejderfondets Eksistens og Karakter. Der maa saaledes være erhvervet en Ret for Arbejderne til at faa Andel deri under de i Vedtægten angivne Betingelser. Denne Ret er netop tillagt dem i deres Egenskab af Arbejdere for Firmaet og sat i en vis Afhængighed af deres fortsatte Arbejden for Fabriken, og en Strid om den nærmere Forstaaelse af dette Afhængighedsforhold maa efter Rettens Opfattelse henføres under, hvad der i Normen for faglig Strid betegnes som »Uenighed af faglig Karakter«.

De Indklagede vil herefter være at kende pligtige til at deltage i den af Klagerne begærte Mægling. De findes derhos at burde betale denne Sags Omkostninger efter Omstændighederne med 100 Kr., hvorimod der ikke findes Anledning til at paalægge dem nogen Bod.

KENDELSE:

De Indklagede, Aktieselskabet Glud & Marstrands Fabriker, bør i Overensstemmelse med Norm for Behandling af faglig Strid deltage i den af Dansk Arbejdsmandsforbund begærede Mægling i Anledning af, at de Indklagede for nogle af deres Arbejdsmænd, der havde deltaget i en Strejke, har inddraget de Kontrabøger, som var Udtryk for Andelsret i det af de Indklagede oprettede »Arbejderfond«. De Indklagede vil derhos have i Sagsomkostninger at betale 100 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK.

NUMER 17 ❋ KØBENHAVN DEN 24. OKTOBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter. (Bygningssnedkerne paa »Fønix« i København. Formerne hos Fricks Eftfl. i Aarhus. Jord- og Betonarbejderne i Randers. Kedelpasserne paa Bornholms Lervarefabrik. Renovationsarbejderne i Randers. Skibstømrerne i Aalborg. Skibstømrerne i Randers. Skibstømrerne i Ringkøbing. Slagteriarbejderne i Provinserne. Snedkerne i Horsens og Kolding. Stenarbejderne paa Bornholm. Tobaksarbejderne hos Hirschsprung & Sønner, Træindustriarbejderne paa Sorø Savværk.) Udlandet.

Situationen under Krigstilstanden.

Konferencer og Kongresser.

Den skandinaviske Arbejderkongres i Stockholm i 1913 vedtog at nedsætte et Udvalg, der til Stadighed skulde beskæftige sig med Spørgsmaal, der maatte opstaa af Interesse for hele Arbejderbevægelsen i Skandinavien i Perioderne mellem Kongresser.

Danmark, Sverrig og Norges Arbejderpartier valgte hver to Repræsentanter til dette Udvalg, *en* for den faglige og *en* for den politiske Organisation.

I Anledning af den foreliggende Krigssituation afholdt dette Udvalg, iøvrigt paa Initiativ af de danske Repræsentanter, en Konference i Stokholm den 10. og 11. Oktober og ved denne Lejlighed var den socialdemokratiske Presse i de tre Lande ogsaa repræsenteret, hvert Land ved Hovedredaktørene.

Konferencen bestod saaledes af: For Sverrig: Formanden for den faglige Landsorganisation, *Hermann Lindkvist*, Partisekretæren *Fr. Strøm* og Redaktør *Hjalmar Branting*. For Norge: Formanden for den faglige Landsorganisation *Ole O. Lian*. Formanden for Partiorganisationen, *Magnus Nielsen* og Redaktør *Vidnes* og for Danmark: Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen*, Formanden for Socialdemokratisk Forbund, *Th. Stauning* og Redaktør *Borgbjerg*.

Konferencen behandlede to Spørgsmaal. Det første angik Krigssituationen, og man enedes om at indbyde Repræsentanter for Socialdemokratiet i de *nevtrale* Lande til en Konference om denne Situation. Ved samme Lejlighed vil man indbyde Repræsentanter for Socialdemokratiet — højst 2 for hver Nation — fra de *krigsførende* Lande, for at disse Repræsentanter kunne fremsætte deres Syn paa Forholdene for Konferencens Deltagere. Stemmeret skal dog ikke gives Repræsentanter fra Landene, der er indviklet i Krig. De paagældende Organisationer kan ogsaa fremsende en skriftlig Beretning.

Forslaget om en saadan Konferences Afholdelse vil dog kun blive definitivt fremsat, saafremt Partibestyrelserne i de 3 skandinaviske Lande og i Holland slutter sig dertil.

Partibestyrelsen i Danmark har allerede givet sin Tilslutning.

Det andet Spørgsmaal drejede sig om Overflytning af det internationale socialistiske Bureau fra Bryssel til en By i Holland, da Bureauet i Bryssel er sat ganske ud af Funktion paa Grund af Belgiens Inddragning i Krigen.

Konferencen i Stokholm anbefalede en saadan Stedforandring for Bureauets Virksomhed, men dette Forslags endelige Udsendelse blev ogsaa gjort afhængig af Tilslutning

fra Partibestyrelserne i Skandinaviens Lande og Holland. Partiet i Danmark har taget Stilling til dette Spørgsmaal ligesom til det førstnævnte. Bureauets Flytning anbefales.

Efter at denne Konference er afholdt har det amerikanske Socialdemokrati udsendt Indbydelse til en ekstraordinær Socialistkongres i Anledning af Krigen og Indbyderne foreslaar Kongressen afholdt i Washington, Haag eller København.

Den socialdemokratiske Partibestyrelse i Danmark har vedtaget at anbefale at henvise denne Indbydelse til den paatænkte Konference af Repræsentanter for de nevtrale Landes Arbejderpartier, og Meddelelse om denne Beslutning er gaaet videre saavel til dem, der har modtaget Indbydelse her i Landet som til Formanden for den skandinaviske Komite *Hermann Lindkvist*.

Den faste Voldgiftsret.

Murerne hos Frandsen i Ringkøbing.
Sag Nr. 131.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 7. Oktober 1914 i Sag Nr. 131: Murerforbundet i Danmark mod Murermester P. H. Frandsen i Ringkøbing paa den stedlige Mesterforenings og egne Vegne.

Den 1. April 1914 blev der i Ringkøbing sluttet en Overenskomst angaaende Arbejdstid m. m. i Murerfaget, i hvilken det bl. a. hedder:

»Mestrene forpligter sig til i Fremtiden kun at beskæftige Medlemmer af Murerforbundet i Danmark, dog undtages de Svende, som paa indeværende Tidspunkt er i Arbejde og er fyldt 60 Aar.«

Overenskomsten er underskrevet saaledes:

For Murermestrene:
P. H. Frandsen. Henrik Hansen.
Jens Sivertsen. P. C. Juhl.
Chr. Kjeldsen. L. Vedderkopp.
N. Nordestgaard.
For Murersvendenes lokale Forening:
Kr. Kristensen. Th. Pedersen.
Jakob Moustesgaard.

Under denne Sag har nu Murerforbundet paastaaet Murermester Frandsen, der er Formand for Ringkøbing Murermesterforening, dels paa Foreningens, dels paa egne Vegne paalagt Bod og Erstatning — samt Sagens Omkostninger — fordi han i Strid med foranciterede Vedtagelse siden den 21. August 1914 har anvendt to uorganiserede Svende, og efter at der i Henhold til Aftale af 25. s. M. mellem ham og Formændene for Murerforbundet og den lokale Murersvendeforening Lørdag Morgen den 29. s. M. til Ringkøbing var ankommet to af Forbundet sendte Svende fra København, har vægret sig ved at tage disse i Arbejde i Stedet for de uorganiserede.

Indklagede, Murermester Frandsen, har indleveret et skriftligt Tilsvar i Sagen, hvorimod han uden at anmelde Forfald er udeblevet fra et forberedende Møde, hvortil han havde modtaget Tilsigelse, og til hvilket den fungerende Retsformand og Klagerne gav Møde. Til den mundtlige Hovedforhandling har Indklagede givet Møde ved en Fuldmægtig, der dog i det væsentlige har indskrænket sig til at henholde sig til, hvad Indklagede havde anført i sit skriftlige Tilsvar.

I dette har Indklagede, næst at hævde, at Murerforbundet ikke er rette Sagsøger i denne Sag, hvilken Paastand henset til Voldgiftsretslovens § 4 D. intet har paa sig — paastaaet den lokale Mesterforening frifunden, allerede fordi Overenskomsten ikke er indgaaet med den, men med de enkelte Mestre, der har underskrevet den.

Der er nu vel Omstændigheder, der tyder paa, at Overenskomsten i Virkeligheden er indgaaet med en lokal Mesterforening, men *da* Overenskomsten ikke selv omtaler nogen lokal Mesterforening, *da* i alt Fald to af de Mestre, der har underskrevet, ikke er Medlemmer af saadan Forening samt *da* der i det hele mangler Oplysning om denne Forenings Karakter og om, hvem der kan optræde med forpligtende Virkning for den, finder Retten det i

nærværende Tilfælde overfor Indklagedes Benægtelse betænkeligt at statuere, at Overenskomsten er indgaaet med Mesterforeningen som saadan. Paa den anden Side findes der efter Omstændighederne derved, at Murermester Frandsen tillige er indklaget i hans Egenskab af Formand for den lokale Forening, at være taget tilstrækkeligt Hensyn til den processuelle Regel i Voldgiftsretslovens § 4 D, forsaavidt Indklagede angaar.

Murermester Frandsen har dernæst i sit Tilsvar til Undskyldning for, at han siden den 21. August 1914 i Strid med Overenskomsten har beskæftiget to uorganiserede Svende, henvist til, *at* han mistede nogle af sine Folk ved Militærindkaldelsen, *at* han til Trods for Avertering i lokale Blade ikke kunde faa andre organiserede Svende i Stedet, *at* han derfor maatte lade sine Arbejder ligge stille i ca. 3 Uger, og sluttelig til Brug ved et Arbejde, der ikke kunde udsættes længere, maatte antage de to udenfor Forbundet staaende Svende, *at* Forbundets Formand vel kom til ham den 25. August og lovede at skaffe ham to Svende, men *at* han (Frandsen) i Løbet af de nærmest følgende Dage hverken fik organiserede Svende eller af den lokale Svendeforenings Formand kunde faa bestemt Tilsagn om, at saadanne vilde komme, *at* han derfor traf Aftale med de to uorganiserede Svende om, at de skulde vedblive at arbejde hos ham, og *at* han som Følge deraf ikke kunde modtage de to Svende, der Lørdag den 29. August ankom fra København.

Imidlertid maa der efter det Foreliggende — derunder særlig de af Murerforbundets Formand og Formanden for den lokale Svendeforening ved Sagens mundtlige Forhandling afgivne Forklaringer — ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, *at* Murermester Frandsen ikke, inden han antog uorganiserede Svende, har henvendt sig til den lokale Svendeforening eller Murerforbundet for at faa Svende, *at* Aftalen mellem ham og Svendeorganisationernes Formænd gik ud paa, at man saavidt muligt vilde imødekomme hans Ønske om at skaffe to eller dog en lokal Svend, men at der, hvis dette ikke lykkedes, ved Ugens Slutning skulde blive sendt ham Svende fra København, samt *at* det Arbejde, hvortil de to uorganiserede Svende var antaget, ikke var Akkord-, men Timelønsarbejde. Men herefter maa det ogsaa statueres, at der fra Indklagedes Side foreligger et klart Brud paa den foranciterede Bestemmelse i Overenskomsten, og han vil derfor være at ikende en Bod, efter Omstændighederne af 100 Kr., der tilfalder Klagerne til Erstatning for de dem ved Indklagedes Forhold forvoldte særlige Udgifter, ligesom Indklagede vil have at betale Sagens Omkostninger, der sættes til 100 Kr.

Kendelse:

Indklagede, Murermester P. H. Frandsen af Ringkøbing, bør til Klagerne, Murerforbundet i Danmark, betale en Bod af 100 Kr. Han bør derhos betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

*

Rettens Sammensætning.

I Henhold til Bestemmelse i Loven om Den faste Voldgiftsret har saavel De samvirkende Fagforbund som Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening i Oktober Maaned foretaget Valg af Dommere og Suppleanter til Retten for Kalenderaaret 1915 og begge Organisationer har genvalgt alle de afgaaede.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter er herefter:

Dommere:

Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejder Forbund *J. A. Hansen*, Formand for Dansk Arbejdsmands Forbund *M. C. Lyngsie* og Raadmand cand. jur. *Gustav Philipsen*,

Suppleanter:

Kommunalrevisor *Martin Olsen*, Formand for Bygningssnedkernes Fagforening *J. Chr. Jensen* og Overretssagfører *Oskar Johansen*.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Repræsentanter er:

Dommere:

Murermester *A. Andersen*, Nyborg, Direktør *Max Ballin* og Højesteretssagfører *C. B. Henriques*.

Suppleanter:

Ingeniør *Alex Foos*, Bogtrykker *H. Langkjær* og Højesteretssagfører *E. Trolle*.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bygningssnedkerne paa «Fønix« i København. I September Maaned klagede Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling gennem Arbejdsgiverforeningen over, at Bygningssnedkernes Fagforening overfor A/S »Fønix« havde gennemført en systematisk Blokade ved Standsning af al Tilgang af Snedkersvende.

Den 12. September afholdtes et Fællesmøde om denne Sag, men det endte resultatløst, uagtet Sagen indgaaende drøftedes i flere Timer. Arbejdsgiverne bebudede derfor et Sagsanlæg ved Den faste Voldgiftsret. Man hørte dog ikke senere noget til Sagen.

Formerne hos Fricks Eftflg. i Aarhus. Den 10. September iværksatte 14 Formere en uvarslet Strejke hos Aktieselskabet Fricks Efterfølgere i Aarhus. Forskellige Uoverensstemmelser, der Tid efter anden havde hobet sig op, var Anledningen til dette Skridt.

Da Arbejdet ikke blev genoptaget paa Forlangende af Arbejdsgiverorganisationen, hvilket Forlangende blev støttet af Formerforbundets Forretningsudvalg, bebudede Arbejdsgiverne Sagen indklaget for Den faste Voldgiftsret. Dette foranledigede et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne den 24. September og her fik Sagen sin foreløbige Afslutning ved følgende Aftale:

»De strejkende Formere genoptager Arbejdet snarest og senest Lørdag den 26. September Morgen.

Eventuelle Uoverstemmelser mellem Fabrikken og dens Formere henvises til Behandling efter Regler for Behandling af faglig Strid.

Firmaets Erstatningskrav i Anledning af den uvarslede Strejke behandles efter samme Regler for Behandling af faglig Strid og afgøres om fornødent ved faglig Voldgift.

De forudsatte Mæglingsmøder afholdes indenfor de i Reglerne fastsatte Tidsfrister«.

Jord- og Betonarbejderne i Randers. Dansk Arbejdsmandsforbund afsluttede den 1. April Overenskomst med *Vognmandsforeningen i Randers* og Entreprenør *Herm. Breede* i samme By.

Herved blev følgende Forbedringer opnaaet: Timelønnen for almindeligt Entreprenørarbejde blev hævet fra 40 til 42 Øre. For Brolægning fra 43 til 44 à 50 Øre. For Tjære- og Rensningsarbejde m. m. fastsattes Timelønninger fra 52—55 Øre. Tillæget for Over- og Natarbejde fastsattes til henholdsvis 40 og 90 % af Timelønnen. Endelig oprettedes en god Priskurant med tvungen Akkord.

Overenskomsten omfatter ca. 100 Mand og udløber tidligst 1. Februar 1916.

Kedelpasserne paa Bornholms Lervarefabrik. Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund har den 25. Juli gennemført Fagets Normaloverenskomst paa Bornholms Lervarefabrik, og samtidig er Lønnen for Kedelpasserne forhøjet fra 23 til 26 Kr. om Ugen.

Renovationsarbejderne i Randers. Vognmand P. C. Jensen, som har Renovationskørslen i Randers, opsagde med overenskomstmæssig Varsel en Arbejder til Pladsfratrædelse den 2. Oktober.

Da den paagældende Arbejder ved forskellige Lejligheder havde repræsenteret sine Kammerater ved Forhandlinger med Vognmanden, mente de, at Afskedigelsen var en Følge heraf og 12 andre Arbejdere opsagde derfor deres Pladser til samme Tidspunkt.

Vognmandsforeningen i Randers klagede til Arbejdsgiverforeningen og den 2. Oktober blev der afholdt et Fællesmøde i København, hvor Sagen blev bragt til Afslutning, idet samtlige Opsigelser blev taget tilbage.

Forliget herom var saalydende:

»Arbejdsmændenes Fagforening erkender, at Entreprenør, Vognmand P. C. Jensen i Henhold til Septemberforliget har været berettiget til at afskedige Hr. Søn-

dergaard, og at den foretagne Opsigelse fra de 12 Mand paa det foreliggende Grundlag er stridende mod samme Forlig, hvorfor Fagforeningen erklærer sig villig til at foranledige den tilbagetaget.

Hr. Jensen gaar ind paa at genantage Hr. Søndergaard, der erklærer at ville befliitte sig paa i Fremtiden loyalt at efterkomme Overenskomstens Bestemmelser og bidrage sit til at tilvejebringe gode Arbejdsforhold paa Arbejdspladsen.

Parterne forpligter sig til loyalt at overholde nærværende Forlig.«

Skibstømrerne i Aalborg. Dansk Skibstømrerforbund har for Tiden fra 1. Oktober 1914 til 1. Oktober 1917 afsluttet Overenskomst med Træskibsværfterne i Aalborg. Timelønnen forhøjedes derved med 4 Ø. til 48 Ø. for Nybygninger og 50 Ø. for Reparationsarbejde. Udføres Reparationsarbejdet udenfor Aalborg Havn bliver Timelønnen 54 Øre. Den var tidligere 46 Øre ligesom inde i Havnen.

Betalingen for Bolværks- og Vandbygningsarbejde hævedes med 7 Ø. til 62 Øre i Timen.

1. Marts 1916 forhøjes alle de nævnte Satser med 1 Øre.

Skibstømrerne i Randers. Dansk Skibstømrerforbund har fra 1. Oktbr. sluttet ny Overenskomst med Træskibsværfterne i Randers. Timelønnen er forhøjet med 4 Øre til 50 Ø. saavel for nyt Arbejde som for Reparationsarbejde og til 60 Øre for Bolværks- og Vandbygningsarbejde.

Hvis Overenskomsten ikke opsiges til 1. Marts 1916, forhøjes Lønsatserne med 1 Øre fra denne Dato.

Skibstømrerne i Ringkøbing. Dansk Skibstømrerforbund har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige den nugældende Overenskomst med Skibsbygmester Poulsen i Ringkøbing. Der rejses Lønkrav.

Slagteriarbejderne i Provinserne. Dansk Slagteriarbejderforbund har faaet Sanktion til at opsige de nugældende Overenskomster med Andelsslagterierne i Aars, Ringsted og Sorø og med Tarmfirmaet Schaub & Co. i Esbjerg og Filialer i andre Byer.

Forbundet ønsker at gennemføre en Lønforhøjelse og en Arbejdstidsforkortelse paa disse Arbejdspladser, hvor *alle* Slagteriarbejdere — 165 i Tallet — er organiserede. Overenskomsterne udløber 31. Decbr.

Snedkerne i Horsens og Kolding. I Begyndelsen af Juli Maaned fik »Centralforeningen for jyske Snedkermestre« Arbejdsgiverforeningen til at fremsende en meget højtidelig Klage over et Par Forhold i Horsens og Kolding.

I førstnævnte By havde 2 — *to* — Snedkersvende forladt Arbejdet hos en Snedker- og Tømrermester *H. Fischer*, fordi han trods gentagne Anmodninger ikke vilde give dem hver 1 Øres Penge mere i Timen. Arbejdsgiverne var straks kommet til det Resultat, at der ved denne Adfærd fra de to Snedkersvendes Side var begaaet Brud paa bestaaende Overenskomst og Septemberforliget og at disse Brud nødvendigvis maatte paatales ved Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret, hvis den ikke blev bragt ud af Verden paa anden Maade.

Den anden Sag var en Klage over, at andre 2 — *to* — Snedkersvende ikke vilde udføre Skruebrækkerarbejde hos Firmaet *A. L. Johansen & Søn* i Kolding, hvor Træindustriarbejderforbundets Medlemmer strejkede.

De to Sager kom til Behandling paa et Fællesmøde den 25. Juli, og som det vil ses af efterstaaende Udtalelser, der fremgik som Mødets Resultater, faldt de to Klager fuldstændig til Jorden med det samme.

Udtalelserne vare saalydende:

»Da det er oplyst under Mødet i Dag, at det skyldes visse Tilfældigheder, at den hos Snedkermester Fischer, Horsens, opstaaede Strid ikke er bilagt, enedes man om at henvise Sagen til lokal Forhandling i Overensstemmelse med Regler for Behandling af faglig Strid.

Arbejderne erklærede, at de to Mænd, hvorom Sagen drejede sig, er villige til at genoptage Arbejdet, og at der ikke finder nogen Art af Blokade Sted overfor Hr. Fischers Virksomhed.

*

»Da den af Træindustriarbejderforbundet

iværksatte Strejke hos Johansen & Søn, Kolding, er ophørt, og da de to Medlemmer af Snedkerforbundet har genoptaget Arbejdet, er man enig om at lade det af Arbejdsgiverforeningen rejste Spørgsmaal om den ulovlige Arbejdsstandsning bortfalde«.

Stenarbejderne paa Bornholm. I Begyndelsen af September Maaned indledede Dansk Stenarbejderforbund og Stenhuggermesterforeningen paa Bornholm gennem Udvalg Forhandlinger om Forhøjelse af forskellige Akkordsatser i bestaaende Priskuranter.

Udvalget arbejdede med Henblik paa at opnaa Enighed inden Udgangen af September. Hvis det ikke lykkedes, vilde Forbundet opsige Priskuranterne den 1. Oktober til Udløb 1. April 1915. Der blev dog Enighed i allersidste Øjeblik og Opsigelse fandt derfor ikke Sted.

Derved blev Bygningspriskuranten og Monumentpriskuranten afsluttet til 1. April 1918, medens Kløver- og Brostenspriskuranten for Allinge, Vang og Rønne ligesom forhen kan opsiges hvert Aar.

Paa de Priser, der er forhøjet, andrager Forhøjelsen ca. 10 pCt.

Tobaksarbejderne hos Hirschsprung & Sønner. Hos Firmaet A. Hirschsprung & Sønner i København opstod der i September Maaned Uoverensstemmelse om Betalingen for Stripning af en Sort Brasil Tobak. Man enedes om at lade Prisen fastsætte af en Voldgiftsret, men da der ikke kunde opnaas Enighed om en Opmand var denne Vej ufremkommelig.

Under disse Forhold saa det ud til, at Uoverensstemmelsen skulde medføre en Strejke, der vilde komme til at omfatte ca. 600 Arbejdere, men i sidste Øjeblik gik Sagen ud af Verden, idet Firmaet simpelthen ophævede Fabrikation af Cigarer af den paagældende Sort Brasil. Hele Stridsspørgsmaalet var dermed bortfaldet.

Træindustriarbejderne paa Sorø Savværk. Mellem Træindustriarbejderforbundet og Fabrikant John Jacobsen, som ejer Sorø Savværk, var der opnaaet Enighed om en Priskurant, og de heri indeholdte Priser var fastsatte efter en beregnet Indtægt af ca. 24 Kr. pr. Uge for Pladsarbejdere og ca. 30 Kr. for Savskærere. Endvidere forudsattes det, at Savværket, saavidt det kunde lade sig gøre, skulde holdes i Gang hele Aaret. Ejeren havde afgivet Løfte herom. Savværket stod tidligere stille fra August til December Maaned hvert Aar.

Inden Priskuranten blev underskrevet, blev Savværket imidlertid standset til sædvanemæssig Tid, og da der samtidig var Uenighed om, hvorvidt de stipulerede Indtægter for Arbejderne var naaet under en 2 Maaneders lang Prøvetid, forlangte Forbundet ny Forhandling om Sagen inden Underskrift fandt Sted.

Dette vilde Fabrikanten ikke indgaa paa; han hævdede, at alle Betingelser og Forudsætninger var opfyldt, og Træindustriens Fabrikantforening for Provinserne, hvoraf Sorø Savværk er Medlem, støttede Fabrikantens Standpunkt og nægtede at forhandle videre med Forbundet.

Sagen formede sig sluttelig saaledes, at Fabrikantforeningen begærede Forbundet indklaget for Den faste Voldgiftsret for at faa det dømt til at underskrive Priskuranten.

Under disse Omstændigheder afholdtes et Fællesmøde om Sagen med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, og ved dette Møde — den 25. September — opnaaedes Enighed om efterstaaende Udvej af de foreliggende Uoverensstemmelser.

»Der optages straks en Forhandling mellem Træindustriens Fabrikantforening for Østifterne og Træindustriarbejderforbundet for at søge konstateret, om Arbejderne i de to Maaneder fra Mandag den 20. April d. A. at regne har opnaaet den i Mæglingsreferatet fra Mødet den 18. April d. A. forudsatte Fortjeneste, henholdsvis c. 24 Kr. ugentlig for en Pladsarbejder og c. 30 Kr. ugentlig for en Savskærer. Forsaavidt dette oplyses at være Tilfældet, underskriver Forbundet straks Akkordprislisten.

Opnaas der ikke ved Forhandlingen Enighed om, at den omtalte Fortjeneste er opnaaet, gaar Spørgsmaalet herom til en faglig Voldgiftsret, der afsiger sin Kendelse om, hvorvidt den forudsatte For-

tjeneste er opnaaet eller ikke. I første Tilfælde underskrives Prislisten af Forbundet. I andet Tilfælde optages der Forhandling mellem Organisationerne om saadanne Ændringer i Prislisten, at Forudsætningen kan ske Fyldest.

Fabrikant John Jacobsen gentager sit tidligere afgivne Tilsagn om at gøre, hvad der staar i hans Magt, for at holde Savværket i Drift i saa stor Udstrækning som muligt fra det Tidspunkt, Arbejdet paabegyndes i den kommende Sæson, og indtil Overenskomsten udløber.«

Udlandet.

Arbejderbeskyttelse.

England. Af Beretningen fra Englands Fabriksinspektorat (1913) fremgaar det, at der i det sidste Aar er ansat yderligere 12 Funktionærer til Tjeneste for Fabriksinspektionen, der nu raader over et Personale paa ialt 217. C. 120,000 Fabriker, 154,000 Værksteder og 26,000 andre Virksomheder er for Tiden underkastet Fabriksinspektoratet. Der berettes, at der paa det sanitære Omraade har vist sig en Bedring, særlig indenfor de nyere og større Virksomheder. Det er paafaldende, at de bestaaende Forskrifter angaaende Beskyttelse mod stærk Fugtighed ofte forbliver upaaagtet til Skade for Arbejderne, fordi disse i Fælleskab med Arbejdsgiverne til Kontrolleringen ofte vælger Repræsentanter, der fuldstændig mangler det nødvendige Kendskab hertil, og som ubeset underskriver Kontrolbøgerne. Antallet af Ulykkestilfælde med dødeligt Udfald steg fra 1260 til 1309, andre Ulykkestilfælde fra 154,972 til 176,852 i Sammenligning med Aaret forud. Næsten 30 pCt. af alle Ulykker sker under Rensning af Maskiner, der er i Bevægelse, endskønt dette er forbudt ved særlige Opslag. Ogsaa ved Hævning af tunge Byrder sker der mange Ulykker. Efter Fagfolks Dom vil 25—40 pCt. af alle Ulykkestilfælde kunne forhindres ved Anvendelse af de Beskyttelsesmidler, som man har nu til Dags. Beretningen anbefaler derfor indtrængende Nedsættelse af Beskyttelseskommissioner i hvert Fag, som skulde bestaa af saavel Arbejdere som Arbejdsgivere, for at undersøge Aarsagerne til alle Ulykkestilfældene og for at udarbejde Forslag til at forhindre disse.

Frankrig. Under de parisiske Bagersvendes aarelange Kamp er det af Interesse at høre om en Skrivelse, som Arbejdsministeren har sendt Svendenes Organisation i Anledning af, at Organisationen har besværet sig over, at Loven om den ugentlige Hviledag ikke bliver overholdt. Ministeren citerer i sit Svar en Beretning fra Politidirektøren, hvem han ogsaa denne Gang har paalagt nøje at undersøge alle forebragte Klager og at forfølge hvert enkelt Tilfælde. Et Sted fremgaar det, at Fabrikinspektøren ved Inspektionen af Bagerierne overalt har fundet Bøgerne i Orden, hvorefter den ugentlige Hviledag regelmæssig tllstaas Svendene. Det er vel Politiet bekendt, at Loven ikke overholdes og Bøgerne sandsynligvis er forfalskede, men Arbejderne selv vægrer sig mod en nøjagtig Kontrol, idet de giver Embedsmændene falske Oplysninger. Svendene har ogsaa mange Gange truffet Aftale med Arbejdsgiverne om, at de skal have de ugentlige Fridage samlede en Gang om Maaneden. Til Gengæld beklager Arbejdsgiverne sig over Svendenes Skik med at tage sig Hviledage uden at give Mestrene Besked, saaledes at de ofte ikke en Gang i rette Tid kan forskaffe sig Medhjælp. Det er saaledes ganske naturlig vanskelig for de Tilsynshavende at skaffe Loven respekteret. Desværre er Bagersvendenes Organisation, tiltrods for alle de Kampe og Strejker den har ført, dog selv baade numerisk og financielt altfor svag til at føre en energisk Kamp for Søndagshvilen. Hertil hører først og fremmest, at man gør Svendene det klart, at den Ret, som Loven giver, ogsaa maa udnyttes.

Smaa Efterretninger fra Arbejdernes Internationale.

Amerika. Det amerikanske Typografforbund optager hvert andet Aar en nøjagtig Statistik over Løn- og Arbejdstid o. s. v. Den sidste Statistik omfatter 633 Byer. Da den 8-Timersarbejdsdag fuldstændig er gennemført indenfor det amerikanske Typografforbund, kan der næppe gives Oplysninger om yderligere Arbejdstidsforkortelse. Af Interesse er den raske Fremgang, som Sættemaskinerne har taget, idet disses Antal i Løbet af 2 Aar er steget fra 12,600 til 13,700. Af disse anvendes alene 11,500 i Virksomheder, som omfattes af Tariffen. Ved Sættemaskiner beskæftiges 18,000 Personer, deraf 888 Kvinder. Med Hensyn til Lønforhøjelser er der gjort store Fremskridt. Der afsluttedes ikke mindre end 1,117 Overenskomster for Sættere, og 821 for Maskinpersonale, alle indeholdt de Lønforbedringer. Lønforhøjelserne bevæger sig mellem 50 Cents og 6 Doll. pr. Uge (1 Doll. = 3 Kr. 73 Øre). Ialt har ca. 35,000 Medlemmer faaet Lønforhøjelser, der ialt beløber sig til 2½ Mill. Doll. pr. Aar.

— I Kalifornien er 40 Elektricitetsarbejdere bleven idømt tilsammen 367,000 Mk. i Bøde og Erstatning fordi de har været Strejkevagter. Dommene er afsagte af en Dommer, der ved sidste Valg som det »progressive Parti«s Kandidat og som særlig »Arbejderven« ved Arbejdernes Hjælp slog sin Modstander.

Holland. Den moderne Arbejderbevægelses stigende Indflydelse i Holland viser sig bedst ved det stærkt stigende Antal afsluttede Overenskomster. I 1904 eksisterede kun én saadan Overenskomst, men Tallet steg stærkt og stadig, indtil der nu i 1914 er 243 Overenskomster i Kraft. Fra 1911 til 1914 har Forholdet i de enkelte Industrier udviklet sig paa følgende Maade:

	1911	1914
Industrielt Arb. i Jord og Sten	—	1
Diamantindustri	1	1
Bogtrykkeri	7	11
Byggefagene	21	46
Kemisk Industri	—	1
Bearbejdning af Træ	—	2
Beklædningsindustri	9	34
Bearbejdning af Metal	14	61
Papirindustri	2	6
Tekstilindustri	2	6
Nærings- og Nydelsesmiddelindustri	9	32
Landarbejder	—	3
Handelsfag	11	19
Samfærdsel	5	20

Italien. Blandt de »Resultater«, som Italien har opnaaet ved sin sidste Krig, kan ogsaa nævnes et uanet Opsving i Udvandringen og en tilsvarende betydelig indre Svækkelse. De økonomiske Forhold er siden hin »glorrige« Krig bleven saa daarlige, at Halvdelen af alle Aktieselskaber i Bomuldsindustrien ikke giver noget Udbytte i 1913 og de andre kun 2,8 pCt. Paa samme Maade gaar det i næsten alle andre Industrigrene. Følgen er naturligvis større Arbejdsløshed og Udvandring. Antallet af Udvandrere naaede i 1913 det hidtil højeste Tal, nemlig 428,000 mod 292,000 i Aaret forud. Hertil kommer tillige de for Sæsonen afrejste Vandrearbejdere, hvis Antal er omtrent 600,000 mod 400,000 i Aaret 1912.

Japan. For kort Tid siden oprettedes et »Arbejderparti«, som efter sit Program vilde »højne Arbejdernes økonomiske Stilling samt understøtte dem under Arbejdsløshed«. Dette Arbejderparti blev imidlertid kort og godt forbudt af Regeringen, fordi, som det saa smukt hedder i Kundgørelsen: »De, der har oprettet det, er hverken i Besiddelse af Rigdom eller Dannelse eller Indflydelse; de savner saaledes de nødvendige Egenskaber«. Dette Skridt er foretaget, skønt Regeringen ved alle Lejligheder paastaar, at Presse-, Tale- og Foreningsfrihed nu ogsaa skal holdes i Ære i Japan.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ❋ KØBENHAVN DEN 31. OKTOBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Situationen under Krigstilstanden. Den faste Voldgiftsret. Udlandet. Forbindingskasser paa Værksteder og Fabrikker. Lønbevægelser og Konflikter. (Arbejdsmændene i Nykøbing, Mors. Kedelpasserne paa Oliemøllerne.)

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Oktbr. 1914. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. November 1914.

Situationen under Krigstilstanden.

Konference af den skandinaviske Arbejderkomité.

I Tilslutning til det Møde, som »Komiteen for Arbejderbevægelsens skandinaviske Samarbejde« afholdt i Dagene 10. og 11. Oktober (omtalt i »Arbejderen« Nr. 17) for at drøfte Fortsættelsen af Arbejdernes internationale Samvirken og forberede en Bevægelse til Fordel for Freden, har Komiteen den 24. Oktober afholdt et nyt Møde i Stockholm, hvori Formanden for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe i Holland, *Troelstra*, deltog.

Ved Konferencen den 24. Oktober oplystes det, at hidtil foreliggende Svar fra Partierne i forskellige Lande har givet Tilslutning til Forslaget om det internationale socialistiske Bureaus midlertidige Flytning fra Belgien til Holland.

Det i det foregaaende Møde drøftede Spørgsmaal om Afholdelse af en Konference behandledes paany, og der viste sig Enighed om at søge en saadan afholdt i Begyndelsen af December i *Haag*.

I Anledning af den foreliggende Indbydelse fra Socialdemokratiet i De Forenede Stater om Afholdelse af en international socialistisk Kongres, afsendtes et telegrafisk Svar til Partiet med Anmodning om at deltage i den eventuelle Konference i Haag.

Efter Konferencen den 24. Oktober begav *Troelstra* sig paa en Rejse til Tyskland, Østrig-Ungarn, Schweitz, Frankrig, Belgien og andre Lande for at forsøge Internationales Forbindelser, der paa Grund af Krigen er afbrudt, knyttede paany, saaledes at det gennem Socialdemokratiet, mulig med Støtte fra den borgerlige Fredsbevægelses Mænd, eventuelt ogsaa fra adskillige af Kirkens og Videnskabens Mænd, overhovedet fra alle, der føler de nuværende Tilstande som utaalelige og uværdige for civiliserede Samfund, vil lykkes at muliggøre et planmæssigt Arbejde i alle Lande for Rejsningen af en offentlig Mening til Gunst for Freden og for en varig Fred.

Det er den foreløbige Plan, at Konferencen i Haag, der formentlig vil blive aabnet den 6. December, skal omfatte et begrænset Antal Delegerede (højst fire for hver Nation) fra de nevtrale Landes Socialdemokrati, og at der tillige skal gives Arbejderpartiets Repræsentanter i de krigsførende Stater Lejlighed til at meddele Konferencen deres Opfattelse af Forholdene — skriftligt eller ved at fremmøde for Konferencen.

Den faste Voldgiftsret.

Spørgsmaal om Mæglingspligt for Odense Byraad.
Sag Nr. 132.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 21. Oktober 1914 i Sag Nr. 132: De samvirkende Fagforbund mod Odense Byraad.

Mellem Odense Byraad paa Odense Kommunes Vegne og »De kommunale Arbejderes Fagforening i Odense, Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund«, er der den 7. Januar 1914 indgaaet en Overenskomst vedrørende de ved Odense Kommune og Odense Kanal- og Havnevæsen beskæftigede Arbejdere.

I denne Overenskomsts Punkt 8 hedder det:

»Stridigheder, som maatte opstaa mellem Arbejderne og Kommunen, afgøres efter Regler for Behandling af faglig Strid, jvfr. Norm for faglig Strid af 17. August 1908, dog at Sagen, hvis Løsning ikke opnaas ved Mægling i Striden, jvfr. § 4 i Reglerne, skal henvises til Behandling mellem Repræsentanter fra Byraadet og Arbejderne, hvorefter fortsættes som under § 5 i Reglerne.

Der kan ikke etableres Strejke, forinden alle Mæglingsinstanser har været prøvede, og Sagen derefter forelagt et hurtigst muligt sammenkaldt Byraadsmøde til Beslutning.«

Under nærværende Sag har nu De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne — under Henvisning til, at Odense Byraad har afvist en af Dansk Arbejdsmandsforbund i en Skrivelse til Byraadet af 8. Juli 1914 fremsat Begæring om Mægling — paastaaet Byraadet kendt pligtigt til at udnævne en Mæglingsmand til at deltage i den saaledes forlangte Mægling samt idømt Bod for Brud paa Voldgiftsreglerne og paalagt Sagens Omkostninger.

Byraadet har paastaaet sig frifundet og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger, idet det navnlig gør gældende, at en Forudsætning for, at det efter Overenskomsten er pligtigt at gaa til Mægling, er, at der foreligger en Strid mellem Kommunens Arbejdere og Kommunen, men at der ikke foreligger nogen saadan Strid.

Om nu end Voldgiftsretten maa anse det for ønskeligt at Mæglingsbegæringer fra den ene Part i videst mulige Omfang imødekommes af den anden Part, maa den dog fastslaa, at en Betingelse for, at der kan være en *Pligt* til at efterkomme en Mæglingsbegæring, maa være, at det inden Mæglingen er oplyst, at der foreligger en Uenighed, og hvad denne Uenighed drejer sig om. I det foreliggende Tilfælde begynder vel Arbejdsmandsforbundets Skrivelse af 8. Juli 1914 med at udtale, at »Vor Afdeling af kommunale Arbejdere i Odense indberetter nu til os, at Hr. Gartner Røjkjær, der paa Byraadets Vegne er Arbejdsleder ved Anlæget af Munkemose, etablerer en Forfølgelse af de der beskæftigede Arbejdere, som han mener optræder paa Organisationens Vegne eller søger at hævde deres Kammeraters organisationsmæssige Rettigheder, —« og den slutter med at sige, at man »har ment det rigtigst for at fremskaffe rimelige Arbejdsforhold at faa hele dette Forhold om Hr. Røjkjærs Optræden overfor Arbejderne optaget til Behandling i Henhold til den foran citerede Bestemmelse i vor Overenskomst«, men Skrivelsen indeholder ingen virkelig Forklaring af, hvad det er, der i saa Henseende sigtes til, idet den foruden Omtale af et Par Tilfælde, der intet ses at oplyse om Røjkjærs Optræden, kun henviser til Røjkjærs Forhold overfor en enkelt bestemt Arbejder ved Navn P. Nielsen, hvem han sluttelig har afskediget med det i Overenskomsten fastsatte 14 Dages Varsel (en Afskedigelse, der efter de Indklagedes Anbringende er foranlediget ved, at Nielsen vedblivende ydede utilfredsstillende Arbejde).

Efter dette ufyldestgørende Indhold af Skrivelsen har det Udvalg, der paa dette Omraade har repræsenteret Byraadet, været berettiget til at gøre, hvad det gjorde, nemlig anmode om at faa nærmere Forklaring paa, hvad den ønskede Mægling skulde dreje sig om. Herpaa modtog Udvalget imidlertid fra Arbejdsmandsforbundet under 10.

August et ganske intetsigende Svar og herefter findes de Indklagede at have været berettigede til at gaa ud fra, at der her i Virkeligheden ikke forelaa nogen Strid, men kun et Ønske fra Forbundets Side om at faa Lejlighed til i Mæglingsformer at drøfte de paagældende Arbejdsforhold i al Almindelighed. Men en saadan »Mægling« har de Indklagede ikke været pligtige at indlade sig paa, og Klagernes Paastand kan derfor ikke tages til Følge. Sagens Omkostninger findes Klagerne at burde betale, efter Omstændighederne med 50 Kr.

KENDELSE.

De Indklagede, Odense Byraad, bør for Tiltale af Klagerne, De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 50 Kr.

*

Rettens Præsidium.

Ved et den 24. Oktober afholdt Dommermøde i Den faste Voldgiftsret genvalgtes Nationalbankdirektør, Dr. jur. *C. Ussing* til Formand og Overretsassessor, Dr. jur. *E. Tybjerg* til Næstformand.

Udlandet.

Hvor Splittelsen raader.

Indenfor Bjergarbejdernes Lokalorganisation i Butte, Montana, har der været en Stridighed, som har faaet sørgelige Følger, idet en utilfreds Minoritet under Ledelse af Syndikalisterne (J. W. W.) har sprængt Forbundets eget Hus i Luften med Dynamit. Tre Personer blev dræbt og mange saaredes. Bjergarbejdernes Ledelse beskylder Byens socialistiske Kommunalbestyrelse for at den havde begunstiget Syndikalisterne, men dette blev dog bestridt af denne. Den socialistiske Borgmester er imidlertid bleven angreben af en af Syndikalisternes Ledere og haardt saaret med en Dolk, fordi han ikke vilde efterkomme et af denne stillet Forlangende om at udvise en af Bjergarbejderforbundets Tillidsmænd. Angriberen blev dræbt.

Det socialdemokratiske Parti i Tyskland.

Af det tyske Socialdemokratiske Partis nys udkomne Aarsberetning skal vi angaaende det tyske Arbejderpartis Styrke meddele følgende: Medlemstallet steg i Beretningsaaret fra 982,850 til 1,085,905, altsaa med 103,055. Den største Del af de Nyoptagne under den »røde Uge« (148,109) er allerede indeholdt i Medlemsantallet ved Aarets Slutning. Antallet af kvindelige Medlemmer voksede fra 141.115 til 174,754. Antallet af Abonnenter paa Partipressen steg tiltrods for Krisen, i det samme Tidspunkt fra 1,465,212 til 1,488,345. I Aaret forud beløb Abonnentstilgangen sig til 12,830. Partiet raader over 91 Dagblade og 65 Partitrykkerier. I Beretningsaaret steg Antallet af Uddannelsesudvalg fra 791 til 854, Ungdomsudvalg fra 655 til 837, Børnebeskyttelseskommissioner fra 200 til 252. Partiet har i det sidste Aar i hele Riget afholdt 45,376 Medlems-, 1940 Kvinde- og 12,877 offentlige Møder og gratis uddelt 45,283,383 Flyveblade, Brochurer og Kalendere. I Enkeltstaternes Landdage har 220 Partifæller Sæde, og i Magistrater, Kommunalbestyrelser, Sogneraad osv. har 12,224 Partifæller Sæde.

Det engelske Fagforeningsforbund.

Det engelske Fagforeningsforbund afholdt sin Aarskonference i Liverpool i Juni. Ca. 120 Delegerede deltog, og som Gæster var nærværende *Anderson* fra Arbejderpartiet, *Seddon* fra den saakaldte »Fagkongressens Komite« samt *Burmeister*, Berlin fra den internationale faglige Central.

Ifølge Formanden *Appletons* Beretning bestod Sammenslutningen af 156 faglige Organisationer med 967,257 Medlemmer eller ca. 1/3 af alle organiserede Arbejdere i Storbritanien. Den gensidige Strejkeunderstøttelse

er Hovedsagen, men i de senere Aar er Virksomheden udvidet ogsaa til andre Felter. Paa Grundlag af Statens Arbejderforsikringslove er der oprettet en særlig Forsikringsafdeling, som allerede har 135,000 Medlemmer. Ifjor oprettedes en Livsforsikringsafdeling, som udstedte over 2000 Policer i 4 Maaneder. Fra Aarets Begyndelse udgives endvidere et Maanedsblad.

Paa Grund af mange Strejker var Kassen i de senere Aar blevet noget svækket. Sidste Aar udviser imidlertid en Fremgang, og der vedtoges Forslag til Finansernes yderligere Konsolidering.

Det vedtoges af al Kraft at arbejde for en Sammenslutning af de mange splittede Organisationer og at samle disse i store ydedygtige Forbund.

Umiddelbart forud for Konferencen var der afholdt Generalforsamling i Forsikringsafdelingen, hvor der vedtoges forskellige organisatoriske Reformer.

Jernbanemændene paa Ny Zeeland.

Fra Ny Zeeland skriver vor Partifælle *Chr. Wheeler*, Redaktør af Jernbanemændenes Organ: vort Lands Jernbanemænd, der først i de sidste Aar ad Forhandlingens Vej har faaet gennemført Lønforhøjelser til et samlet Beløb af ca. 1½ Mill. Kr., forlanger nu et nyt Tillæg af 45 Øre daglig for alle Brancher. Dette er blevet nødvendigt paa Grund af den vedvarende Prisstigning paa alle Levnedsmidler og Beklædningsartikler. Arbejderne søger at værge sig mod denne ægte internationale Kalamitet, idet de opretter særlige Foreninger for mod kontant Betaling at opnaa Rabat hos Forretningsfolk. Denne Bevægelse omfatter allerede alle Slags Statsfunktionærer. Det er paa denne Maade lykkedes paa mange Artikler at opnaa indtil 10 % Nedsættelse; ellers andrager Nedsættelsen paa Levnedsmidler og Beklædningsgenstande 5 %. Jernbanemændenes Forbund, der omfatter langt det største Flertal af Jernbanefunktionærer, med Undtagelse af Kontorpersonalet, har fornylig i Hovedstaden i Nærheden af Parlamentsbygningen bygget sig et eget Hjem, som har kostet ca. 70,000 Kr., og som nu er skyldfrit. Som Følge af Havnearbejderstrejkens sørgelige Forløb sidste Decbr., under hvilken Regeringen mobiliserede Tusinder af Farmere som specielle Politimænd og »Arbejdere«, slutter Tilhængerne af den direkte Aktion sig for Tiden til den politiske Bevægelse, og det synes som om dette Lands Arbejdere i Virkeligheden for Alvor vil slutte sig sammen for ved de kommende Valg i Decbr. at tilrive sig Regeringen, særlig fordi Regeringen nu for Tiden gaar frem mod enhver Strejke med utrolig Hensynsløshed.

Forbindingskasser paa Værksteder og Fabrikker.

Under 16. Sept. meddeler Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet, at det i Henhold til Fabrikloven af 29. April 1913 § 6 Stk. 2 har paalagt ca. 3.000 Virksomheder at anskaffe Forbindingskasser til Brug ved foreløbig Forbinding ved eventuelt forekommende Ulykkestilfælde.

Efter Forhandling med Sundhedsstyrelsen har Direktoratet tillige godkendt en Type Forbindingskasser, som under Navn af *Nød- og Forbindingskasse* forhandles til en Pris af 15 à 20 Kr. fra en Række benævnte Firmaer.

Forbindingskassen skal anbringes uaflaaset paa et let tilgængeligt Sted i en faststaaende Trækasse, Skab e. l. med en Forsegling (plomberet Snor, Laksegl, Papirssegl e. l.), der let kan overrives. Anbringelsesstedet skal gøres kendeligt ved et *Opslag* med gult Kors paa rød Bund. I Forbindingskassens Laag skal forefindes en forsvarlig fastgjort *Vejledning*. Ved Køb af Forbindingskasse hos de ovenfor omtalte Firmaer medfølger saavel Opslag som Vejledning. Vejledningen følger hosstaaende gengivet i Fascimile. Opslaget har følgende Tekst:

Kassen skal altid indeholde:

1) **En kraftig, ikke støbt, Klædesaks med afstumpede Kæber.**
2) **Mindst 115 cm Para-Gummislange** (Lysaabning 8 mm, Godstykkelse 2 mm).
3) **2 Stk. Militær-Forbindingspakker No. I.**
   2 Stk. Militær-Forbindingspakker No. II
   2 Stk. Militær-Forbindingspakker No. III.
   6 sterile Fingerbind (5 cm × 3,5 m).
4) **Et Bardelebens Brandbind** (2 m).
5) **Mindst 500 gr vandskyende Forbindingsbomuld.**
6) **Mindst 5 m Forbindingsspaan.**
7) **Et stort trekantet Tørklæde.**
8) **Mindst 20 Kubikcentimeter Hoffmannsdraaber.**

Aabnede Pakker maa ikke lægges tilbage i Kassen, men skal ufortøvet erstattes med nye tilsvarende.

VEJLEDNING

for de af Arbejds- og Fabriktilsynet godkendte Nød-Forbindingskasser.

Den Tilskadekomne anbringes i en bekvem Stilling, og hvis det er nødvendigt, opklippes Tøj eller Fodtøj med **Saksen**.

Ved **Saar, hvorfra Blodet sprøjter,** føres **Gummislangen** stramt 2 Gange rundt om Legemsdelen ovenfor det beskadigede Sted, det vil sige: mellem det blødende Sted og Hjertet, og knyttes fast som et almindeligt Reb, hvorefter der forbindes **som ved andre Saar. Under Transport** maa en Ledsager stadig vaage over, at den saaledes anbragte Slynge ikke løsnes.

Springer Gummislangen, bind da det trekantede Tørklæde løst om det Sted hvor Gummislangen skulde anbringes, stik en Pind, Stok el. lign. ind under Knuden og drej rundt til Blødningen standser.

Lægehjælp haster!

Ved andre Saar anvendes efter Saarets Størrelse **de sterile Forbindingspakker** paa følgende Maade:

Efter at det ydre Papir er fjærnet, aabnes det indre Papir i umiddelbar Nærhed af Saaret, og Indholdet anbringes paa Saaret ved Hjælp af det indre Papir eller ved at tage paa det i dets yderste Hjørner. Bindet, der ligger inderst i Pakken, vikles udenom, og kan fæstnes ved, at man tilsidst splitter Enden af Bindet og knytter de derved fremkomne Ender.

Ved **mindre Fingerbeskadigelser** el. lign. anvendes **de sterile Fingerbind.**

Undgaa saa vidt muligt at berøre saavel Saar som Forbindingstoffet, der skal anbringes direkte paa Saaret, med Hænderne.

Brandsaar dækkes straks med flere Lag af **Brandbindet,** idet man passer paa, at Pulveret drysser saa lidt som muligt, derefter forbindes.

Brud. Det brækkede Lem omvikles med den **vandskyende Forbindingsbomuld** og afstives med **Spaanstrimler,** der fastgøres med Bind fra en af de store Forbindingspakker.

Det brækkede Lem bør forblive i den Stilling, hvori det foraarsager mindst Smerte, indtil Lægehjælp skaffes.

Til **Opbinding** af saarede el. brækkede Legemsdele anv. **det trekantede Tørklæde.**

Mod **Besvimelse** anvendes c. **20 Hoffmannsdraaber** i Vand el. paa et Stk. Sukker.

Leveret den ..... *af* .....

Nød-Forbindingskassen, der er foreskrevet i Fabriklovens § 6 og findes paa dette forseglede Sted, skal sikre Tilstedeværelsen paa Arbejdsstedet af de fornødne Stoffer til, at Lægmand kan anlægge en forsvarlig Nødforbinding, der er egnet til at beskytte og lindre den Tilskadekomne under dennes Transport til Sygehus eller, indtil Læge kommer til Stede. Det beskadigede Sted dækkes for Saars Vedkommende straks af en steril Forbinding, hvilket bør gøres, selv om Beskadigelsen kun har medført ganske ubetydelige Saar. Nød-Forbindingskassen skal indeholde: Klædesaks til Opklipning af Beklædningsgenstande. Elastisk Slynge til Underbinding ved stærke Pulsaareblødninger. Sterile Forbindingspakker til større Finger- og andre Beskadigelser, og sterile Fingerbind til mindre Fingerbeskadigelser eller lignende. Brandbind til Forbrændinger. Vandskyende Bomuld og Spaan til Brud og lignende. Trekantet Tørklæde til Opbindinger. Hoffmannsdraaber mod Besvimelser. Aabnede Pakker maa ikke lægges tilbage i Kassen, men skal ufortøvet erstattes med nye tilsvarende. Indvendig i Forbindingskassens Laag findes Vejledning.

Undladelse af at holde Forbindingskassens Indhold vedlige saavel som Misbrug af Kassen og dens Indhold medfører Strafansvar for Arbejdsgiver og Arbejder i Henhold til Fabriklovens § 42. Kassens Indhold kan fornyes paa Apoteket og (undtagen Hoffmannsdraaber) hos de fleste Materialhandlere.

Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Nykøbing, Mors, havde opsagt den tidligere Overenskomst og Forhandlingerne, der var blevet ført om en ny, var endt resultatløst. Sagen kom derfor til Behandling med Repræsentanter for Hovedorganisationerne ved et Møde den 10. September.

Ved denne Lejlighed vilde Arbejdsgiverne have den gamle Overenskomst fastslaaet til 1916, men herpaa vilde Arbejdsmændene ikke indgaa. Man enedes da under de forhaandenværende Forhold om at lade den gamle Overenskomst løbe »indtil videre« efter 1. Oktober, da den gamle udløber. Ved passende Lejlighed genoptages Forhandlingerne.

Kedelpasserne paa Oliemøllerne. Kedelpasserne har hidtil arbejdet i 2-Holds-Drift gennemsnitlig 78 Timer ugentlig i Virksomheder under »Foreningen af danske Oliemøllere«. Lønnen, der ydedes herfor, var 32 Kr. 20 Øre i Aarhus og 35 Kr. 95 Øre i København for Kedelpassere med Certifikat.

Da Arbejdsmænd og Møllere i afvigte Sommer delvis gennemførte en Arbejdstid med 3-Holds Drift paa gennemsnitlig 56 Timer om Ugen, opstod der Spørgsmaal om, hvorvidt denne Arbejdstid skulde være gældende for Kedelpasserne og i bekræftende Fald, hvilken Løn de skulde oppebære.

Sagen blev efter nogen Forhandling henvist til en Voldgiftsret, hvis Formand, Assessor *Axel Rasmussen* fik Sagen forligt ved at fremsætte efterstaaende Forslag, som tiltraadtes af de interesserede Parter.

»Arbejdes der i kontinuerlig 3-Holds-Drift i 7 Døgn pr. Uge, i hver af de 3 Vagter 8 Timer effektivt uden Spise- og Hviletid, men dog saaledes, at det ikke er forbudt Arbejderne at spise i Arbejdsperioden (Vagten), forsaavidt dette finder Sted, uden at Arbejdet sinkes, og uden at Arbejderen forlader sin Arbejdsplads, faar Certifikatsfolk hos Medlemmer af Foreningen af danske Oliemøllere for en gennemsnitlig ugentlig Arbejdstid paa 56 Timer en Ugeløn i København af 32 Kr., i Provinserne af 30 Kr. og Kontrolbogsfolk i København 29 Kr.

Der tilsikres Arbejderne i kontinuerlig Drift med 3-Holds-Skift Frihed hver 3. Søndag (32 Timer) fra Kl. 10 Lørdag Aften til Mandag Morgen Kl. 6. De to Hold afløser i det treje Holds Fritid.

Denne Overenskomst bortfalder uden Opsigelse samtidig med Hovedoverenskomsten.«

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Oktober 1914.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. November 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FREDERIKSBORGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsloshedsåret i Oktober 1914.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen rette Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et Tvebelig 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn:	
2. Organisationens Navn:	
3. Antal Medlemmer:	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var Arbejdsløse: I Midten af Maaneden: Ved Slutningen af Maaneden:	
5. Hvormange Arbejdsdage er det ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen):	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage):	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvortil de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet kan være Forbundet i Hænde senest d. 8. November 1914.

Enkeltstaaende Foreninger i hvis Fag der ikke findes nogen Forbund bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aabne Konvolutter for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ✻ KØBENHAVN DEN 7. NOVEMBER 1914 ✻ 11. AARGANG

INDHOLD: Udlandet. Smaa Efterretninger. Lønbevægelser og Konflikter. (Arbejdsmændene hos Entreprenør E. Petersen i Svendborg. Jord- og Betonarbejderne hos E. Rothe, Hans og Jørgen Larsen og E. Petri. Bødkerne i København. Skibstømrerne i Aarhus. Tarmrenserne i København og Omegn). Arbejdsanvisningen. Nyt Fagblad.

Udlandet.

Centraliseringen af den spanske Fagbevægelse.

Allerede fra Aaret 1888 har der eksisteret en spansk Landsorganisation. Dens Navn er »Union General de Trabadodores«, og den lagde alt fra første Begyndelse af Vægt paa at fremhæve sin upolitiske Karakter. Formaalet var at forene de anarkistiske og socialistiske Lokalorganisationer. Indtil denne Dag er det desværre kun delvis lykkedes, selv om man nok kan sige, at Flertallet af de Organisationer, som betyder noget, nu er tilsluttet Centralisationen.

Man har altid i Sydevropa, mere end noget andet Sted, mærket den opløsende Indflydelse af dem, der for 20 Aar siden kaldte sig Anarkister, derefter Libertarier og nu endelig Syndikalister. Disse har fra Tid til anden dannet »Centralorganisationer«, hvis egentlige Opgave var at bekæmpe den egentlige Hovedorganisation *Union General*. De er dog alle efterhaanden sporløst forsvundne, medens *Union General* gennem Vanskelighederne er hærdet til en fasttømret Organisation.

Fra 1888 til 1899 havde den sit Sæde i Barcelona. I denne Periode var det aldrig lykkedes at bringe Medlemstallet op over 10,000. I 1899 flyttede man Hovedorganisationen til det mere centralt beliggende Madrid. Siden den Tid er Medlemstallet i det store og hele vokset stærkt, og nu er det 127,804 i 393 Afdelinger. Dette er vel kun en ringe Del af de Millioner spanske Arbejdere, som endnu kan vindes, og kun en Del af de organiserede Arbejdere.

I de senere Aar er der gaaet forfriskende Vindpust hen over Landet og har vækket Købstædernes og Landsbyernes Proletarer af deres aarhundredlange blide Slummer. Overalt opstaar smaa, tildels ganske smaa Lokalforeninger, som ingen Statistik kan faa fat paa. Til en Begyndelse er de i Reglen syndikalistisk-sindede og en Centralisation af dem er umulig alene af financielle Grunde. Som oftest arbejder de med et Ugekontingent af 15—20 Cent (9—13 Øre), hvilket naturligvis udelukker enhver Bidragydelse til en Centralisation. Paa en Kontingentforhøjelse kan der heller ikke tænkes, thi udenfor Industricentrene har den spanske Arbejder en saa lav Løn, at den kun strækker til til de aller nødvendigste Livsfornødenheder.

Alligevel gør disse Lokalforeninger uvurderlig Nytte. De udfører et Oplysningsarbejde, der er dobbelt nødvendigt i et Land, hvor 50, ja indtil 80 % af Befolkningen ikke kan læse eller skrive.

I Katalonien er det syndikalistiske Element stærkt fremtrædende. En Række af indbyrdes kæmpende »Landsorganisationer« gør Vilkaarene vanskelige for den virkelige Centralisation. I Landets modsatte Del i Provinsen Helva udvikler Tin-

gene sig derimod paa mere tilfredsstillende Maade. Her ligger de bekendte Rio Tinto-Kobberminer, som tilhører et af de mest kapitalstærke evropæiske Mineselskaber. Mod dette er der i de senere Aar ført en Række bitre Kampe af Bjergarbejderforbundet, som tilhører Landsorganisationen. Om end Resultaterne ikke har været store, saa er der dog hver Gang opnaaet positivt Udbytte af Kampen, trods alle Politiovergreb, trods Belejringstilstanden og trods al Slags Chikane fra Civil- og Militærmyndigheders Side. Men ligesaa ofte tabtes de indvundne Fordele paany, fordi Organisationen var for svag. Dette har foranlediget Bjergarbejderforbundet til at iværksætte en storstilet Agitation. Formaalet er, foruden Selskabets Bjergarbejdere ogsaa at organisere dets Jerbane- og Havnearbejdere, som har med Ertsens Transport at bestille. Ja, selv Provinsens Landarbejdere tænker man paa at søge inddraget i Organisationen, hvor naturligvis Bjergarbejderne, i Kraft af deres store Antal vil danne Hovedstammen.

Agitationen føres allerede med stor Kraft, og de foreløbige Resultater lover et godt Udfald. Lykkes det at gennemføre dette Organisationsarbejde, vil man ogsaa vinde Styrke til at fasthold enhver en Gang indvunden Fordel. Samtidig vil det ogsaa betyde en væsentlig Styrkelse af den faglige spanske Hovedorganisation.

Attentatet i Sarajevo og Fagforeningerne.

Af en Beretning fra Fagforeningernes Central i Bosnien-Slavonien, om den foreliggende Situation skal vi meddele følgende:

Vi sender hermed en sammentrængt Beretning om de sidste Begivenheder hos os i Bosnien specielt i Sarajevo, og om den vanskelige Stilling, hvori vor Bevægelse befinder sig. Som det vil være bekendt gennem Pressen blev der den 28. Juni d. A. her i Sarajevo foretaget et forbryderisk Attentat mod den østrigske Tronfølger og hans Gemalinde, hvorved de begge dræbtes. Der skal være blevet opdaget en hel Sammensværgelse, bestaaende af lutter unge uansvarlige Mennesker, mest Elever i Høj- og Mellemskoler. Kun den ene af Attentatmændene, en Typograf *Cabrinovic* er Arbejder, og han blev paa Grund af sine anarkistisk-syndikalistiske Tendenser udstødt af vort Parti for 3 Aar siden.

Den første Følge af dette Attentat var at der allerede Søndag den 28. Juni om Aftenen fandt Demonstrationer Sted af klerikale og konservative Elementer blandt de laveste Folkelag. Om Mandagen udartede disse under Beskyttelse af Myndighederne sig til vilde Ødelæggelser og Plyndringer af serbiske Forretninger og Boliger. Ogsaa i de fleste Provinsbyer fandt der Demonstrationer Sted. Under Henvisning til dette blev der om Aftenen den 29. Juni erklæret Belejringstilstand i Sarajevo og paa den tredje Dag over hele Landet. Alle Kafé- og Restaurationslokaler med Undtagelse af de saakaldte 1ste Klasses skal lukkes allerede Kl. 8 om Aftenen, herunder hører naturligvis ogsaa Arbejderhjemmet — vor Bevægelses eneste Tilflugtssted. Belejringstilstanden vedvarer og vil efter al Sandsynlighed vare længe endnu.

Vor Bevægelse er herved ganske lammet. Al Samfærdsel og den økonomiske Virksomhed er standset. En Masse Arbejdere er bleven arbejdsløse. Desuden er der blevet udvist mange Arbejdere af serbisk Nationalitet. Foruden den Skade vor Bevægelse har lidt herved, maa man befrygte en langt større.

De Klerikale forraader vor Bevægelse og alt hvad der ikke er »gult« Dag til Dag, og vi kan ikke røre paa os. Der har af den ryggesløse Gerning udviklet sig en formelig konfessionel Krig, som de klerikale bestandig opflammer. Da Halvdelen er serbisk-ortodokse og Halvdelen katolske Arbejdere indenfor vor Bevægelse lider denne megen Skade ved, at hele det serbiske Folk gøres ansvarligt for Mordet.

Først blev vore Organisationer forrige Aar stærkt ramte derved, at de opløstes. I fem Maaneder har de ikke kunnet udøve nogen Virksomhed, og netop i denne Tid, hvor vi vilde og kunde indvinde det tabte, rammes vi nu af et nyt Slag. Vor Bevægelse har, selv om den endnu kun er ung og svag, allerede smukke Resultater at opvise. Gennem den nu fremskaffede Stilling er den ikke alene udsat for nye Forfølgelser, men der er ogsaa Grund til at frygte for at meget af det hidtil vundne igen skal gaa tabt. Hertil kommer endvidere at vor Bevægelse ovenikøbet har mange Forpligtelser, til Eksempel Opretholdelsen af Arbejderhjemmet, paa hvilket der endnu hviler megen Gæld. Allerede forrige Aar blev vi paa Grund af vore Organisationers Opløsning sat ude af Stand til at opfylde vore Forpligtelser overfor vore Kreditorer. Vi vil ved den nu fremskaffede Situation vanskeligere kunne opfylde vore Forpligtelser og bliver saaledes udsat for den Fare at miste det bedste i vor Bevægelse.

Det staar ikke meget bedre til med vort Blad (Fagorganisationerne har et Blad fælles med Partiet), Bladet maatte paa Belejringstil standens første Dag ophøre med at udkomme, det udgaar vel igen, men er haardt medtaget af Censuren.

Til alt dette kommer, at et stort Antal Metalarbejdere i Sarajevo og Mostar har været i Strejke i flere Uger. Strejken er nu paa Grund af Undtagelsestilstanden naaet til et dødt Punkt, og den vil sandsynligvis vare længe, da vi ikke af Hensyn til Forbundets Eksistens kan afbryde den.

Vor samlede Bevægelse befinder sig altsaa i en meget kritisk Situation. Men til Trods herfor taber vi dog ikke Modet. Vi vil sætte alt ind paa at opretholde Bevægelsen og beskytte den mod de truende Farer.

F. Rauscher.

Italiensk Tobaksarbejderstrejke tabt.

For nogen Tid siden gik 16,500 kvindelige og 1500 mandlige Tobaksarbejdere i Italien i Strejke, dels for at forsvare den tidligere gennemførte 7 Timers Arbejdsdag, dels for at gennemføre 25 % Lønforhøjelse. Den italienske Tobaksarbejders Gennemsnitsfortjeneste er 2,73 Lire (1 Lire = 72 Øre) daglig.

Samtidig krævedes en nedværdigende Visitation, som Arbejderne maatte underkaste sig 2 Gange daglig, afskaffet og endelig krævedes Pensionsforholdet ordnet saaledes, at enhver mandlig Arbejder fra sit 50 Aar var berettiget til en aarlig Pension paa 1000 Lire, hvis han havde arbejdet 25 Aar i denne Industri, og for Kvinderne 600 Lire, naar de var fyldt 45 Aar og havde samme Anciennitet i Faget.

Det var overfor selve den italienske Stat disse Krav rejstes; thi Staten har Tobaksmonopol.

Den italienske Finansminister modsatte sig enhver Indrømmelse overfor Arbejderne, ja selv Kravet om Respekt for den i 1904 af Regeringen anerkendte Arbejdstid paa 7 Timer daglig, afvistes; i Tidens Løb har Regeringen forstaaet at berøve Arbejderne den korte Arbejdstids Goder.

Saavel dette Krav som det meget beskedne Lønkrav, hvilket alt i alt vilde betyde en Merudgift paa 3 Mill. Lire om Aaret betegnedes som ganske uefterkommelige, *uagtet Staten ved Tobaksmonopolet har en aarlig Indtægt paa 333 Mill. Lire, medens Udgiften kun andrager 70—80 Mill.*

Nettogevinsten udgør saaledes ca. *250 Mill. Lire om Aaret.*

Kravet om Pensionen gav Ministeren Anledning til den kyniske Bemærkning, at de kvindelige Arbejdere ad denne Vej vilde sikre sig en Medgift; thi han mente, at det lette Arbejde, som Tobaksarbejdet var, vilde ikke hindre, at man efter 25 Aars Forløb var i Besiddelse af sin fulde Sundhed.

Denne Strejke er efter 2 Maaneders Kamp sluttet med Nederlag for Arbejderne.

Den rent umiddelbare Anledning til Nederlaget var Revolten i Ankona, der, som bekendt, affødte almindelig Generalstrejke i hele Italien.

Under disse Forhold glippede den økonomiske Hjælp fra de øvrige Arbejdere, og Tobaksarbejderne maatte optage Arbejdet uden at have gennemført en eneste af sine Fordringer.

En medvirkende Grund til Nederlaget er Tobaksarbejdernes mangelfulde Organisation. Af de 16,500 strejkende Kvinder var knapt 3000 organiseret.

Til Trods herfor er det dog en Kendsgerning, at i Lukka, Venedig, Sestri-Mailand, Modena, Florenz, Bari, Katania, Palermo, Ponente, Chiaravalle, Neapel, Turin, Bologna, kort sagt i alle Byer, hvor der findes Tobaksindustri, var Fabrikerne lukket i over 2 Maaneder, uden at det var muligt at skaffe Skruebrækkere.

Skolelærere.

De forenede Staters Lærerkongres, der fandt Sted i St. Paul i Begyndelsen af Juli, overværedes af mere end 12,000 Lærere og Lærerinder. Spørgsmaalet om en bedre Løn lagde Beslag paa den vigtigste Del af Forhandlingerne. I nogle Byer tilhører Lærerforeningerne allerede de lokale Fællesorganisationer.

I denne Forbindelse knytter der sig betydelig Interesse til nogle Tal, vi er kommen i Besiddelse af angaaende Lærernes og Lærerindernes Vilkaar i Staten *Illinois*, hvor jo bl. a. den meget store By Chicago ligger, og hvor der sikkert gennemgaaende er meget dyre Levevilkaar.

Ifølge en officiel Statistik har denne Stat 5609 Skolelærere, som i gennemsnitlig Aarsløn oppebærer 772,08 Dollars, medens Statens 24,950 Lærerinder gennemsnitlig faar 643,70 Doll. om Aaret. 74 Lærere og 332 Lærerinder har under 200 Doll., 697 Lærere og 2017 Lærerinder under 300, 1070 Lærere og 4289 Lærerinder har under 400 og 819 Lærere og 5582 Lærerinder har under 500 Doll. om Aaret. Af disse Kvinder og Mænd har 2389 været over 20 Aar i Virksomhed ved Skolevæsenet. (1 Doll. = 3 Kr. 73 Øre.)

De „kristelige".

Det »kristelige« Bjergarbejderforbund i Tyskland er i de to sidste Aar gaaet tilbage i Medlemstal fra 84,384 til 63,192. Hermed har Forræderiets Følger begyndt at vise sig. Ved den sidste store Strejke i Ruhrdistriktet fik dette Forbund sine Medlemmer til at genoptage Arbejdet og gav saagar Anledning til, at der tilkaldtes Militær til Skruebrækkernes Beskyttelse.

Smaa Efterretninger fra Arbejdernes Internationale.

Forenede Stater. Repræsentanternes Hus vedtog fornylig enstemmig et af Offentligheden stærkt omstridt Tillæg til Anti-Trust-Loven, om at Fagorganisationerne skulde beskyttes mod denne Lovs hidtidige vilkaarlige Udlægning. Loven bestemmer nu, at Arbejder- og Farmerorganisationernes Eksistens og legitime Formaal ikke kan anses som krænkende Anti-Trust-Loven, og det til denne vedtagne Tillæg siger endvidere, at de nævnte Organisationer heller ikke skal betragtes som illegale Kombinationer til Handelsfrihedens Indskrænkning.

Portugal. Den portugisiske Landsorganisation (Uniao Operaria Nacional) er i stadig Udvikling. Et større Antal Fagforbund og lokale Fagforeninger, særlig i Lissabons Omegn er indtraadt i den sidste Tid. For at opnaa Strejkefond udgives der af Landsorganisationen Medlemskort, der fordeles til de enkelte Medlemmer af de tilsluttede Organisationer. Disse Strejkefond skal ogsaa kunne anvendes til Understøttelse af boycottede Arbejdere.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Entreprenør E. Petersen i Svendborg. I sin Tid var der en Konflikt mellem Dansk Brolæggerforbund og Entreprenør Emil Petersen i Svendborg og denne Konflikt udartede til, at Medlemmer af Brolæggerforbundet simpelthen ikke vilde arbejde for Entreprenøren. Som Følge af denne Konflikt opstod der ogsaa Uoverensstemmelser om, hvilket Arbejde, Arbejdsmænd vilde udføre for den samme Arbejdsgiver.

Om sidstnævnte Forhold afholdtes et Fællesmøde den 25. September mellem alle interesserede Parter og Repræsentanter for Hovedorganisationerne, men da der ikke fuldtud kunde kommes til Klarhed over, hvordan Forholdene i Virkeligheden laa, bebudede Arbejdsgiverne en Klage til Den faste Voldgiftsret.

Den 6. Oktober fremsendte Dansk Brolæggerforbund imidlertid en utvetydig Tilkendegivelse af, at Forbundet ikke blokerede Emil Petersen og at Arbejdsmændene for Brolæggerforbundets Skyld godt kunde udføre samme Slags Arbejde for Petersen som for andre Entreprenører.

Sagen gik formentlig i Orden dermed.

Jord- og Betonarbejderne hos E. Rothe, Hans og Jørgen Larsen og E. Petri. Ved et Fællesmøde den 3. Oktober behandledes nogle hos ovennævnte tre Firmaer opstaaede Uoverensstemmelser.

Hos E. Rothe var der Strid om, hvorvidt et paabegyndt Stykke Jernbetonarbejde skulde udføres paa Timeløn eller, som Arbejderne krævede, i Akkord. Arbejdsgiverforeningen hævdede desuden, at der var iværksat Arbejdsstandsning og ønskede at føre Klage for Den faste Voldgiftsret herover.

Hos Hans og Jørgen Larsen drejede Striden sig om et Arbejde, hvor Firmaet havde sat sin Formand til at passe en Betonblandemaskine, medens Fagforeningen bestred dets Ret til at gøre dette. Efter at Mægling var forsøgt, gik Sagen til faglig Voldgift, hvor Arbejderne fik Medhold angaaende Formandsspørgsmaalet. Firmaets Erstatningskrav i Anledning af Strejken forlangte Arbejdsgiverne indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Allerede den 9. Sept. havde Dansk Arbejdsmandsforbund ført Klage over, at Firmaet E. Petri havde afskediget et Medlem af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, som havde gjort Tjeneste som Nattevagt ved et Vejarbejde, og derefter ladet denne Tjeneste udføre af Dansk Nattevagt. Firmaet havde begrundet sin Handlemaade med, at det var billigere paa den sidstnævnte Maade. I sin Skrivelse ønskede Forbundet Firmaet indklaget for Den faste Voldgiftsret.

Ved Fællesmødet hævdede Arbejdsgiverforeningen, at denne Strid burde afgøres ved faglig Voldgift.

Forhandlingerne om alle tre Sager endte resultatløst. De gik senere alle til den faste Voldgiftsret.

Bødkerne i København. Bødkerforbundet har med Sanktion opsagt Overenskomsterne med Bødkermestre, Spritfabriker, Oliemøller og enkelte andre Arbejdsgivere i København til Udløb 1. Maj 1915. Ca. 225 af Forbundets Medlemmer berøres af disse Opsigelser.

Skibstømrerne i Aarhus. Dansk Skibstømrerforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Skibsbygmestrene i Aarhus til Udløb 1. Januar 1915. Lønkrav.

Tarmrenserne i København og Omegn. Dansk Slagteriarbejderforbund har i Slutningen af Oktober Maaned ved Forhandling gennemført en Overenskomst i Tarmrenserbranchen i København og Omegn. Der har ikke tidligere existeret nogen Overenskomst i denne Gren af Faget i København.

For mandlige Tarmrensere fastsattes en Minimalløn af 25 Kr. om Ugen. I det første Aar, en Arbejder

beskæftiges ved dette Arbejde, faar han dog kun 22 Kr. Desuden fik alle Arbejdere personlige Løntillæg.

For Overarbejde betales 60—65 Øre i Timen henholdsvis for det første Aar og de følgende.

Alle Arbejdere erholder 3 Dages Sommerferie uden Afkortning i Lønnen.

Overenskomsten gælder fra 1ste November 1914 til 1ste November 1917.

Tarmrenserne har tidligere i 1899 og 1909 ved Strejke søgt at gennemtvinge en Overenskomst. Begge Gange mislykkedes det.

Arbejdsanvisningen.

Direktoratet for Centralarbejdsanvisningen har under 29. Oktober tilstillet samtlige Amtsraad i Danmark en Opfordring til at træffe Forberedelse til Oprettelse af Arbejdsanvisningskontorer overalt. Motiveringen til denne Opfordring er saalydende:

»I de Bemærkninger, der ledsagede det af Indenrigsministeren den 20. Februar 1912 fremsatte Forslag til Lov om Arbejdsanvisning, fremhævedes det som en nødvendig Betingelse for, at Arbejdsanvisningen kunde bringe fuldt ud fyldestgørende Resultater, at der fandes anerkendte Arbejdsanvisningskontorer rundt om i Landet, saaledes at den af Kontorerne udøvede Virksomhed kan omspænde hele Landet. Denne Betingelse for, at det fulde Udbytte af Arbejdsanvisningen kan naas, er, efter Direktoratets Opfattelse, i høj Grad paakrævet under de nuværende ekstraordinære Forhold, hvor der hersker betydelig Arbejdsløshed paa mange Steder og i mange Fag, en Arbejdsløshed, der kan befrygtes yderligere at ville vokse i Løbet af Vinteren. Og ikke mindre nødvendig er det, at Arbejdsanvisningen snarest mulig bliver organiseret over hele Landet, naar der — som det tør forventes — ved den europæiske Krigs Ophør, indtræder gunstigere Forhold paa mange Omraaader, og Virksomheder, der helt eller delvis har maattet standse, paany kan genoptages, eventuelt udvides, ligeledes muligvis helt nye Virksomheder kan fremkomme; det vil da have sin store Betydning baade for de enkelte Virsomheder og for de Arbejdssøgende, at tilstrækkelig og duelig Arbejdskraft let lader sig tilvejebringe paa de Pladser og til de Fag, hvor saadan tiltrænges«.

Nyt Fagblad.

Kvindeligt Arbejderforbund

har fra 1. November startet et Medlemsblad, der indtil videre udgaar som Kvartalsberetning.

I en indledende Artikel angiver Forbundets Formand og Bladets Redaktør, Fru *Sofie Rasmussen* hvilket Program Bladet vil arbejde efter i følgende Ord:

»I første Række vil vi lade Bladet være Budbringer om de Sager, der rører sig indenfor vor Organisation, og derunder bl. a. offentliggøre de Overenskomster, der Tid efter anden indgaas med Arbejdsgiverne, samt knytte supplerende Bemærkninger dertil. Vi haaber derved at kunne forebygge de blandt Medlemmerne nu ret ofte forekommende Misforstaaelser angaaende afsluttede Overenskomster.

Endvidere vil vore Regnskaber, Cirkulærer og andre Ting, som nu fortrinsvis kun kommer til Bestyrelsens Kundskab, blive bekendtgjort, hvorved vi fremtidig vil kunne spare Udgifterne til de ellers nødvendige Tryksager, og Medlemmerne vil i dette Blad da have en klar og nem Oversigt over Forbundets Anliggender«.

Det første Nummer er i nøje Overensstemmelse med disse Løfter, idet det indeholder saavel Regnskab som Statistik og Artikler af aktuel Interesse.

Forbundet har tidligere — 1903—05 — udgivet et Fagblad. Det gik imidlertid ind. Vi føler os forvisset om, at det nye Organ, der er fikst arrangeret og sirligt udført, vil blive levedygtigt og en velset Budbringer i alle Medlemmernes Hjem.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ❋ KØBENHAVN DEN 14. NOVEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Den faste Voldgiftsret.

Situationen under Krigstilstanden.

Indenrigsministerens særlige Bestemmelser vedrørende Loven om Statstilskud til Hjælpekasser.

Cirkulære til samtlige Amtmænd angaaende de kommunale Hjælpekasser.

Efter at Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser er traadt i Kraft, vil Hjælpekassernes Virksomhed indtil videre falde i tre Afdelinger:

1) *Almindelige Understøttelser til værdige trængende* uden nærmere Bestemmelse af Trangens Aarsag. For denne Virksomhed, som fortsættes uforandret i Overensstemmelse med de sædvanlige Regler i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser, gælder Bestemmelsen i Lovens § 13, hvorefter vedkommende Kommune er berettiget til at kræve Pengebidrag af Kommunens almindelige Midler til den stedlige Hjælpekasse erstattet af Statskassen med en forholdsmæssig Andel i det samlede aarlige Statstilskud af 250,000 Kr., dog ikke med mere end Trediedelen af det Tilskud, der af Kommunekassen er ydet Hjælpekassen.

Under denne Afdeling af Virksomheden henhører Understøttelse af her i Landet bosatte Familier, hvis Forsørger er indkaldt til *udenlandsk* Militærtjeneste, navnlig i Tilfælde, hvor Hustruen er dansk af Fødsel, jfr. nærmere herom Cirkulære Nr. 121 af 14. August d. A. Opmærksomheden henledes paa, at naar der til Familier, hvis Forsørger er indkaldt til fremmed Værnepligt, ydes Understøttelse gennem vedkommende Konsulat, bør dette tages i Betragtning.

For den heromhandlede Virksomhed aflægger Hjælpekassen sædvanligt Aarsregnskab i Henhold til Lovens § 12, affattet efter det af Indenrigsministeriet foreskrevne Skema med tilhørende Bilag, jfr. Cirkulære Nr. 348 af 19. November 1913.

2) *Understøttelser til danske værnepligtiges Familier.* Ifølge midlertidig Lov Nr. 162 af 7. August 1914 er vedkommende Kommune berettiget til at kræve to Trediedele af det Beløb, som Hjælpekassen (gennem Kommunetilskud) har udredet i Anledning af Trang som Følge af ekstraordinære Indkaldelser til Hæren eller Søværnet i Aaret 1914, erstattet af Statskassen. Med Hensyn til de nærmere Regler for denne Virksomhed, Regnskabsaflæggelse herfor m. v. henvises til Cirkulærer Nr. 120 af 8. August og Nr. 133 af 2. September d. A. — Reserveunderofficerer af Søværnet er værnepligtige ligesom Korporaler og Underkorporaler i Hæren.

3) *Understøttelse af arbejdsløse.* Ved Lov Nr. 237 af 2. Oktober d. A. er det bestemt, at saafremt en Kommune gennem Tilskud til den kommunale Hjælpekasse i Løbet af Finansaaret 1914—15 yder Understøttelse i Anledning af Arbejdsløshed som Følge af de foreliggende overordentlige Forhold, er vedkommende Kommune berettiget til at

kræve Halvdelen af det Beløb, som Hjælpekassen har udredet i nævnte Øjemed erstattet af Statskassen. Udover dette Statstilskud kan der paa Finansloven (Tillægsbevillingsloven) bevilges et yderligere Beløb til Kommuner, hvis Stilling paa Grund af de overordentlige Forhold er særlig vanskelig, dog at det samlede Statstilskud til den enkelte Kommune ikke kan overstige to Trediedele af det Hjælpekassen i Henhold til fornævnte Lov ydede Kommunetilskud.

Det særlige Statstilskud, der saaledes er tilsagt, omfatter ikke al Understøttelse, som gennem Hjælpekassen ydes til arbejdsløse; Trangsaarsagen er bestemt begrænset. Ved den af Hjælpekassen foretagne Undersøgelse af Ansøgerens Forhold maa det oplyses, om den paagældende Arbejdsløshed er en Følge af den europæiske Krigstilstands Indflydelse paa det økonomiske Liv her i Landet. Dog bemærkes, at Afgørelsen af, hvorvidt Arbejdsløshed skyldes Krigstilstanden, ikke vil kunne træffes alene under Hensyn til, om en eventuel Afskedigelse har sin Aarsag i disse Forhold, da det tillige vil være at tage i Betragtning, om den arbejdsløses Mulighed for at faa nyt Arbejde i sit Fag maa anses væsentligt forringet, og om denne ringere Mulighed skyldes Fagets (Branchens) ved Krigstilstanden hidførte Vanskeligheder i Henseende til Afsætningsmuligheder, Tilvejebringelse af Raastoffer og lignende. Det er den saaledes paadragne uforskyldte Trang, som Staten bidrager til at afhjælpe gennem Forøgelse af Statstilskudet til de kommunale Hjælpekasser. Den afgørende Bedømmelse af, om Arbejdsløsheden har denne særlige Karakter, maa foretages af Hjælpekassens Bestyrelse, der til sin Vejledning bl. a. kan søge Oplysning om Krigstilstandens Indflydelse paa Arbejdsforholdene i vedkommende Fag ved Henvendelse til Arbejdsgiver- og Arbejder-Organisationerne i Faget, ligesom Oplysning om Aarsagen til den paagældendes Afskedigelse i det enkelte Tilfælde kan søges hos den sidste Arbejdsgiver. Saafremt Ansøgeren ikke tidligere — før 1. August d. A. — har søgt Hjælpekassens Bistand og nu er arbejdsløs, vil Bestyrelsen formentlig ofte kunne gaa ud fra, at overordentlige Forhold har gjort sig gældende, men en nøjere Prøvelse bør dog i Tvivlstilfælde finde Sted. Det kan ikke kræves, at fuldstændig Arbejdsløshed skal være indtraadt; en Nedsættelse af Arbejdsfortjenesten som Følge af Indskrænkning i den paagældende Virksomheds Drift kan efter Omstændighederne være en gyldig Trangsaarsag. Loven omfatter iøvrigt Understøttelse af arbejdsløse Mænd og Kvinder uden Hensyn til Arten af deres Beskæftigelse, faglige Uddannelse o. lign. Det er ikke blot Lønarbejdere, som herved kommer i Betragtning, men ogsaa Understøttelser til trængende, som har eller tidligere har haft et selvstændigt Erhverv, der paa Grund af de usædvanlige Forhold i det økonomiske Liv har maattet indskrænkes eller standses.

Det fremgaar heraf, at Statstilskud ifølge Loven af 2. Oktober 1914 ikke er betinget af, at den understøttede er Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse. Loven har forudsat, at Arbejdsløshed under de nuværende Forhold kan komme til at ramme mange ubemidlede Mænd og Kvinder, som ikke er Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse, og har derfor gennem Anvendelse af de kommunale Hjælpekasser stillet alle under lige Vilkaar. Derimod bør der med Hensyn til Kontrol med Hjælpens Ydelse m. v., for saa vidt angaar Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne, gennemføres et Samarbejde mellem disse og Hjælpekassernes Bestyrelser. Naar saaledes en Arbejdsløshedskasses Ledelse paa Ansøgningerne har bevidnet Rigtigheden af de samme Steds meddelte Oplysninger om den arbejdsløses Forhold, vil dette som Regel kunne anses tilstrækkelig til Bedømmelse af Andragerens Trangstilstand. Hjælpekasse-Bestyrelsens Ret til selvstæn-

digt at undersøge Forholdene er dog ikke derved indskrænket. Endvidere vil Udbetalingen af Hjælpen til disse arbejdsløse som Regel være at foretage gennem Kasserne (jfr. nedenfor), hvem det da tillige paahviler at føre Kontrol med de Medlemmer, til hvilke de udbetaler, efter samme Regler som de, der følges ved Udbetaling af Kassens ordinære Understøttelse.

For saa vidt angaar Understøttelse til Personer, der ikke er Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse, maa Kontrollen føres direkte af Hjælpekassernes Bestyrelse. Det vil dog med Hensyn til Kontrollen være rigtigt, at Hjælpekasserne paa Steder, hvor der findes offentlige anerkendte Arbejdsanvisningskontorer, i de Tilfælde hvor den paagældende tidligere væsentligt har ernæret sig som Lønarbejder stiller som Betingelse for at yde Understøttelse, at vedkommende Ansøger har henvendt sig til Arbejdsanvisningskontoret for at faa Arbejde. Der bør derhos gives Arbejdsanvisningskontoret Underretning om, at Understøttelse er tilstaaet, og dette vil da, saafremt den understøttede faar anvist eller ved egen Hjælp har skaffet sig Arbejde, give Hjælpekassen Meddelelse om, at den paagældende ikke længere er arbejdsløs.

Understøttelse med Statstilskud efter Loven kan ikke blot ydes, naar Understøttelse af Arbejdsløshedskassen er opbrugt, altsaa som fortsat Hjælp, men vil ogsaa — dog kun i særlige Tilfælde — kunne tilstaas som Tillæg til løbende Understøttelse af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, jfr. Lovens § 1, 2det Stykke. Ved denne Undtagelsesbestemmelse er der taget Hensyn til, at enkelte af disse Kasser muligvis vil være nødsaget til at nedsætte deres sædvanlige vedtægtsmæssige Understøttelse; der er ligeledes Medlemmer af Kasserne (navnlig Kvinder), som kun faar nedsat Understøttelse, fordi deres Bidrag er nedsat i samme Forhold. I saadanne Tilfælde kan der af Hjælpekassen ydes det overfor den foreliggende Trang fornødne Tillægsbeløb. I øvrigt er det en Selvfølge, at det Ansøgeren hos en Arbejdsløshedskasse tilkommende Bidrag saavel som andet tilgodehavende af privat eller offentlig Karakter bør udnyttes, forinden Hjælpekassens Hjælp føjes til.

Lovens § 1, 2det Stykke, har ligeledes fastsat, at Understøttelse af Hjælpekassen med Statstilskud efter denne Lov — dog kun i særlige Tilfælde — kan ydes som Tillæg til Hjælp af det offentlige uden Fattighjælps Virkning. Herved er der tillagt Hjælpekassens Bestyrelse Ret til, naar Omstændighederne i særlig Grad taler derfor, at gøre Afvigelser fra Reglen i Hjælpekasselovens § 3, hvorefter Hjælpekassserne ikke maa paatage sig Udgifter til trængende, hvis disse Udgifter kan afholdes af Kommunekassen uden Fattighjælps Virkning for Modtageren. Et Tillægsbeløb fra Hjælpekassen kan saaledes ydes til trængende, der i Henhold til Fattiglovens § 63 oppebærer fortsat Hjælp af Kommunen efter Ophør af Sygekassehjælp, til Enker, som modtager offentlig Understøttelse til deres Børn (Lov Nr. 124 af 29. April 1913), og til alderdomsunderstøttede Personer. Det er herved taget i Betragtning, at de lovbestemte eller sædvanlige Understøttelser, som i saadanne Tilfælde ydes af Kommunekasserne, paa Grund af de vanskelige økonomiske Forhold kan blive saa utilstrækkelige, at særlig Bistand udkræves for at afværge Trang.

I øvrigt gælder Reglerne i Hjælpekasseloven ogsaa for den heromhandlede Arbejdsløshedshjælp, der bl. a. stedse er betinget af Trang og Værdighed og ikke kan tildeles Personer, som nyder Fattigunderstøttelse. Ogsaa Reglen i Hjælpekasselovens § 4, 1ste Stykke, om Hjælpens Indflydelse paa Erhvervelse af Forsørgelsesret (Fødselsnotering) bliver anvendelig.

Med Hensyn til Anvendelsen af Hjælpekasselovens § 4, 2det Stykke, er det en Forudsætning, at Arbejdsløshed som Følge af de overordentlige Forhold maa erkendes at høre

til de »særlige Forhold«, som berettiger til at yde Understøttelse af Hjælpekassen udover den i øvrigt gældende Begrænsning.

Hjælpekassens Bestyrelse træffer efter sit Skøn Afgørelse om Understøttelsens Størrelse. Ved Fastsættelsen af Hjælpens Størrelse vil det kunne tages i Betragtning, om vedkommende Ansøger har haft Adgang til at indtræde som Medlem i en anerkendt Arbejdsløshedskasse, men har undladt at benytte sig heraf. Under fornødent Hensyn til de stedlige Forhold kan der for Hjælpekasse-Bestyrelserne være Grund til — eventuelt i Samraad med vedkommende Kommunalbestyrelse — at tage under Overvejelse, om Understøttelse delvis bør ydes in natura, f. Eks. ved Anvisning paa Fødevarer, Brændsel o. lign., naar en tilfredsstillende Ordning i saa Henseende kan tilvejebringes.

Overfor Ansøgere, der høre til den Kreds af trængende, som plejer midlertidig at søge Hjælpekassen, navnlig ved Vintertid, maa Kassens Bestyrelse skønne over, hvorvidt Henvendelsen til Hjælpekassen og den Hjælp, som derfra ydes, kun er et Udtryk for den paagældendes sædvanlige Trang, eller om Hjælpen i alt Fald delvis maa anses nødvendiggjort ved de foreliggende overordentlige Forhold.

I sidste Fald kan der for vedkommende Understøttelse ydes Statstilskud ifølge Loven af 2. Oktober d. A., medens en Hjælp i Tilfælde, hvor Trangen ikke har denne paaviselige Forbindelse med de nuværende Forhold, henhører under Hjælpekassens almindelige Virksomhed (jfr. ovenfor Nr. 1). Til Vejledning i Tvivlstilfælde kan formentlig ofte benyttes Reglen i Hjælpekasselovens § 4, 2det Stykke, saaledes at et Understøttelsesbeløb af indtil 180 Kr. (i Løbet af 18 Maaneder) vedrører den almindelige Virksomhed af Hjælpekassen, medens yderligere Understøttelse, som nødvendiggøres ved den paagældendes Arbejdsløshed, giver Adgang til Statstilskud i Henhold til Lov af 2. Oktober 1914.

I Lovens § 1, 3. Stykke, bestemmes, at de nærmere Regler angaaende Formen for Ydelse af Hjælp paa Grund af Arbejdsløshed og Kontrol med saadan Hjælp bliver at fastsætte af Indenrigsministeren.

I Henhold hertil fastsættes følgende:

A. *Ansøgninger om Hjælp.*

1) Ansøgere, som er Medlemmer af en *anerkendt Arbejdsløshedskasse*, maa til deres Begæring om Understøttelse af Hjælpekassen paa Grund af Arbejdsløshed benytte en Blanket, affattet i Overensstemmelse med den af Ministeriet fastsatte Formular (A). Blanketten udleveres af Hjælpekassens og Arbejdsløshedskassernes Bestyrelser.

Efter at være udfyldt underskrives Blanketten af den paagældende paa Tro og Love, og Bestyrelsen for vedkommende Arbejdsløshedskasse attesterer ved Paategning paa Blanketten den arbejdsløses Opgivende. Ansøgningen indsendes til Hjælpekassen i Ansøgerens Opholdskommune.

2) Ansøgere, som *ikke* er Medlemmer af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, maa til Ansøgning om Hjælp paa Grund af Arbejdsløshed benytte det hertil fastsatte Skema (B), som udleveres af Hjælpekassen i Opholdskommunen og i udfyldt Stand med de forlangte Oplysninger indgives til denne Hjælpekasse.

B. *Undersøgelse og Udbetaling.*

Indkomne Ansøgninger om Hjælp paa Grund af Arbejdsløshed undersøges og prøves nærmere paa Grundlag af de i Ansøgningsskemaet m. v. meddelte Oplysninger, som Hjælpekassen i fornødent Fald foranlediger fuldstændiggjort.

Hjælpekassens Bestyrelse træffer Afgørelse af, hvilken Understøttelse der i hvert enkelt Tilfælde skal ydes, og for hvilke Tidsrum (ugevis, maanedsvis) Beløbet skal udbetales. Sker Udbetalingen af den bevilgede Understøttelse gennem en Arbejdsløshedskasse, jfr. næste Stykke, bør dette finde Sted i Overensstemmelse med Kassens almindelige Regler for Udbetaling af Understøttelse.

Til understøttede, som er Medlemmer af *en anerkendt Arbejdsløshedskasse*, bliver Hjælpen som Regel at udbetale den arbejdsløse gennem vedkommende Arbejdsløshedskasse, hvis Bestyrelse er Hjælpekassen ansvarlig for rigtig Udbetaling af de bevilgede Understøttelser. Arbejdsløshedskassens Bestyrelse skal drage Omsorg for, at Udbetaling af Hjælpen ophører, naar den paagældende ikke længere er arbejdsløs eller af andre Grunde ikke længere kan anses for trængende. Dog kan en Kommunalbestyrelse, hvor de stedlige Forhold maatte tale derfor, beslutte, at Hjælpen skal udbetales direkte gennem Hjælpekassen. I saa Fald er Arbejdsløshedskassens Bestyrelse pligtig hver Uge, eller saafremt det af Hjælpekassens Bestyrelse maatte anses for tilstrækkeligt, hver 14de Dag, at attestere, at den paagældende vedblivende er arbejdsløs, og at hans Forhold er uforandrede.

I Tilfælde, hvor det vil volde praktiske Vanskeligheder, at Udbetalingsforholdene er ordnet paa forskellig Maade i Nabokommuner, kan Indenrigsministeren fastsætte, om Udbetalingen skal foretages af Hjælpekassen eller gennem Arbejdsløshedskasserne.

For *andre* understøttede udbetales Hjælpen direkte af Hjælpekassen; dennes Bestyrelse maa føre fornøden Kontrol med, at Hjælpen for Lønarbejderes vedkommende kun ydes, naar og saa længe den paagældende er arbejdsløs, og — for saa vidt angaar Personer, der har drevet selvstændigt Erhverv — at de Forhold, der har foraarsaget Trangen til Understøttelse, fremdeles er til Stede. Hvor der findes offentlig anerkendte Arbejdsanvisningskontorer, og den understøttede er indtegnet som arbejdssøgende, er Arbejdsanvisningskontoret pligtig til, naar Vedkommende har faaet Arbejde, da at give Hjælpekassen Meddelelse herom.

Udbetalingerne skal i alle Tilfælde ske mod den understøttedes personlige Kvittering og uden Afkortning af nogen Art.

C. *Aflæggelse af Regnskab m. v.*

Efter Udløbet af Regnskabsaaret 1914—15 indsender Kommunalbestyrelsen til Amtet Beretning om, hvilket Beløb der af Hjælpekassen er udbetalt i Understøttelser i Anledning af Arbejdsløshed som Følge af foreliggende overordentlige Forhold. Indberetningen bilægges med Attest fra Hjælpekassens Bestyrelse om disse Understøttelsers Beløb og med Kvittering fra Hjælpekassen for det modtagne Kommunetilskud (Hjælpekasselovens § 14). Efter stedfundet Gennemsyn indberetter Overøvrigheden til Indenrigsministeriet paa særskilt Fortegnelse, hvilke Beløb der for hver enkelt Kommune kommer i Betragtning ved Beregningen af den ifølge Lov af 2. Oktober d. A. hjemlede Erstatning af Halvdelen (eventuelt to Trediedele). Det bemærkes, at denne Erstatning kun omfatter de Beløb, som faktisk af Hjælpekassen er udbetalt til de særlige Understøttelser paa Grund af Arbejdsløshed.

For den heromhandlede Virksomhed skal Hjælpekassen i Forbindelse med sit Aarsregnskab for 1914—15 aflægge et særskilt Regnskab, som ikke optages i Kassens almindelige Regnskab. Blanket til dette særlige Regnskab med tilhørende Bilag er udfærdiget af Indenrigsministeriet.

Det bemærkes, at samtlige ved nærværende Cirkulære paabudte Blanketter til Ansøgninger, Regnskab m. v. forhandles fra Firmaet Olaf O. Barfod & Co., Vingaardsstræde 6, København.

* * *

Sluttelig skal Indenrigsministeriet, da Forholdene formentlig vil stille usædvanligt store Krav til de anerkendte Arbejdsløshedskasser, herved henlede de kommunale Bestyrelsers Opmærksomhed paa Ønskeligheden af, at Kommunerne i indeværende og kommende Regnskabsaar i fuldt Omfang benytter den ved Lov Nr. 88 af 9. April 1907 § 9, 2det Stykke (jfr. Lov Nr. 80 af 8. April 1914 § 10, 2det Stykke) hjemlede Adgang til at yde Tilskud til Arbejds-

løshedskasserne. Arbejdsløshedsinspektoratet er villigt til paa Begæring at beregne det lovbestemte Maksimum for Kommunetilskud til de enkelte Arbejdsløshedskasser.

Et Antal Aftryk af nærværende Cirkulære samt af Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 vil blive fremsendt til Fordeling mellem Kommunalbestyrelserne og de kommunale Hjælpekassers Bestyrelser. Ministeriet vil foranledige, at Bestyrelserne for de anerkendte Arbejdsløshedskasser ligeledes modtager Cirkulæret.

Indenrigsministeriet, den 5. Novbr. 1914.

Ove Rode.

V. Haarløv,
Fm.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejderne hos Hans og JørgenLarsen.

Sag Nr. 133.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. November 1914 i Sag Nr. 133: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling, Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegns Vegne.

Firmaet Hans & Jørgen Larsen, der havde et Vejarbejde ved Carlsberg Aftapningsanstalt paa Vesterfælledvej i Entreprise, begyndte den 25. Juni 1914 Betonpaalægningen paa Vejens ene Halvdel og var færdig dermed i Begyndelsen af Juli. Henimod Slutningen af Juli paabegyndtes Betonpaalægningen paa Vejens anden Halvdel, men den 31. Juli — da der kun manglede et Par Dage i Betonarbejdets Færdiggørelse — standsede Arbejderne uden Varsel Arbejdet, fordi Firmaet havde sat sin Formand til at passe Betonblandemaskinen. Denne Maskine havde Formanden passet ligefra Arbejdets Begyndelse, den 25. Juni, og Arbejderne havde i den Anledning forhandlet med Jord- og Betonarbejder-Afdelingen og protesteret overfor vedkommende Formand, hvorimod hverken Afdelingen eller Arbejderne havde protesteret overfor selve Firmaet. Da nu Formanden ogsaa ved Arbejdet paa Vejens 2. Halvdel var sat til at passe Blandingsmaskinen, standsede Arbejderne som anført Arbejdet den 31. Juli, som det maa antages i Forstaaelse med deres Afdeling. Spørgsmaalet blev derefter i Overensstemmelse med Reglerne for Behandling af faglig Strid i § 2 i Overenskomsten af 12. Marts 1912 mellem Entreprenørforeningen og nævnte Afdeling, behandlet paa et Mæglingsmøde (den 5. August) og paa et Voldgiftsmøde (den 15. August), hvorefter det den 19. August tilstilledes en Opmand til Afgørelse. Dennes Kendelse faldt først den 21. Septbr. og gik ud paa, at *da* fastlønnede Formænd i Følge Septemberforligets Punkt 5 ikke maa deltage i Akkorder, og *da* Punkt 2 i den faglige Overenskomst Bilag 1, hvori Afdelingen erklærer, »at den ikke vil lægge fastlønnede Formænd Hindringer i Vejen for at udføre forefaldende Arbejde, hvad enten dette indeholdes i Prisfortegnelsen eller ikke«, ikke kunde antages at sigte til et Arbejde af den heromhandlede Art eller har haft til Hensigt at hidføre Forandringer i det oprindelige Grundlag for Hovedoverenskomsten, havde Firmaet ikke været berettiget til at lade Blandemaskinen passe af Formanden.

Arbejderne genoptog derpaa Arbejdet den 23. September.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har nu nnder nærværende Sag gjort gældende, at denne Arbejdsstandsning er stridende saavel mod den i Faget gældende Regel om, at ingen Arbejdsstandning maa finde Sted som Følge af en Uenighed af faglig Karakter, før Reglerne om Mægling og Voldgift er iagttagne, som mod Septemberforligets Punkt 2, og Klagerne har derfor paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Jord- og Betonarbejder-Afdelingens Vegne paalagt dels en Bod, der mindst kan dække det Tab, som

Firmaet Hans & Jørgen Larsen har haft ved den langvarige Arbejdsstandsning — hvilket Tab af Firmaet er opgjort til 675 Kr. — dels Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger, idet de henviser til, *at* det ved den faglige Voldgiftsrets Kendelse er fastslaaet, at Firmaet havde handlet overenskomststridigt ved at sætte Formanden til at passe Blandemaskinen saaledes, at han derved blev delagtig i Akkorden, *at* det er denne Firmaets Handlemaade, der har bevirket Arbejdsstandsningen, og *at* Loven om Den faste Voldgiftsret § 5 — 2. Stk. bestemmer, at Boden for en ulovlig Arbejdsstandsning skal bortfalde, naar overenskomststridig Adfærd fra dens Side, mod hvem Arbejdsstandsningen er rettet, skønnes at have givet rimelig Grund til Arbejdsstandsningen. Subsidiært har de Indklagede protesteret mod, at Firmaets Beregninger over dets Tab ved Arbejdsstandsningen lægges til Grund for Fastsættelsen af en Bod, og har i saa Henseende særlig henvist til, at de Indklagede er uden Skyld i, at Voldgiftskjendelsen først blev afsagt saa sent som den 21. Septbr.

Retten anser det for utvivlsomt, at der her foreligger en ulovlig Arbejdsstandsning og mener endvidere, at Firmaets ved den faglige Voldgiftsrets Kendelse konstaterede overenskomstsridige Adfærd ikke har givet rimelig Anledning til Arbejdsstandsningen, navnlig under Hensyn til, at Arbejderne ikke har paatalt denne Adfærd overfor Firmaet selv og først nedlagt Arbejdet paa et Tidspunkt, da dette nærmede sig sin Afslutning. Paa den anden Side findes der ved Bodens Fastsættelse at burde tages Hensyn dels til, at Firmaets Indsættelse af en fast Formand som Deltager i en Akkord har været uberettiget, dels til, at de Indklagede er uden Skyld i, at Opmanden i den faglige Voldgiftsret har brugt over en Maaned til Afsigelse af Kendelse. Boden findes derfor kun at burde sættes til 200 Kr., hvilket Beløb bør tjene til delvis Dækning af det Firmaet Hans & Jørgen Larsen ved Arbejdsstandsningen forvoldte Tab. Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 100 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund, bør paa Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegns Vegne til Klagerne, Dansk Arbejgsgiver- og Mesterforening, paa Firmaet Hans & Jørgen Larsens Vegne, betale en Bod af 200 Kr. De Indklagede bør derhos betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Jord- og Betonarbejderstrejke hos E. Rothe.

Sag Nr. 134.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. November 1914 i Sag Nr. 134: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og »Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn«s Vegne.

Entreprenør E. Rothe havde Opførelsen af et Lagerhus i Rantzausgade i Entreprise, hvilket Hus skulde opføres i Jærnbeton, og før Arbejdets Begyndelse blev det tilkendegivet vedkommende Arbejdsholds samtlige Medlemmer, at dette Arbejde — i Lighed med et Arbejde, de samme Folk havde udført for ham ved Stellings Farvefabrik i Valby — skulde udføres til den i Overenskomsten fastsatte Timeløn, 55 Øre. Efter at en Del af Arbejdet — Jærntildannelse — var udført, og selve Støbningen skulde paabegyndes, meddelte Arbejderne imidlertid efter Samraad med Jord- og Betonarbejdernes Afdeling, at dette Arbejde vilde de ikke gaa i Gang med i Timeløn, men kun i Akkord, og da Entreprenørens Konduktør afslog dette deres Forlangende, nedlagde de — den 23. September 1914 — Arbejdet. I Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid i § 2 i Overenskomsten af 12. Marts 1912 mellem Entreprenørforeningen og fornævnte Afdeling var Sagen Genstand for Mægling, nemlig i et Møde den 28. September og henvistes derefter til Voldgift, og den 6. Oktober

afsagdes der en Opmands-Kendelse, der gik ud paa, at Arbejderne — henseet til Overenskomstens § 1, jfr. § 6 III, havde været uberettigede til at kræve det paagældende Arbejde udført i Akkord. Arbejdet blev derefter genoptaget den 9. Oktober.

Under Henvisning til, at Jord- og Betonarbejdernes Afdeling ved denne Optræden har gjort Brud saavel paa Fagets Regler om, at ingen Arbejdsstandsning som Følge af en Uenighed om Forstaaelsen af en faglig Overenskomst maa finde Sted, før Mægling og Voldgift har fundet Sted, som paa Septemberforligets Punkt 2, har Arbejdsgiverforeningen paastaaet Afdelingen paalagt en Bod, der mindst kan dække det Tab, som Entreprenør Rothe har haft, hvilket er opgjort til 50 Kr. for hver Dag, Arbejdsstandsningen har varet, samt paastaaet de Indklagede paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har i første Række paastaaet Sagen afvist fra Den faste Voldgiftsret og henvist til den faglige Voldgiftsret, hvis Pligt det — henseet til den Maade, hvorpaa Sagen var fremført for den — efter de Indklagedes Mening havde været at afgøre, om der her forelaa en Arbejdsstandsning.

Til saadan Afvisning findes der imidlertid ikke tilstrækkelig Grund, *da* den faglige Voldgiftsret alt har afgjort det Spørgsmaal, som utvivlsomt angik Forstaaelsen af Overkomsten og derfor hørte under dens Paakendelse, saa snart blot en af Organisationerne forlangte det afgjort der, medens det, den har undladt at paakende, — nemlig Spørgsmaalet, om der forelaa en ulovlig Arbejdsstandsning — er et Spørgsmaal, som efter den faglige Voldgiftsrets Opfattelse slet ikke kunde paakendes af den, medmindre begge Organisationer var enige om at ønske saadant, hvad de efter det Foreliggende ikke var, og *da* dette sidstnævnte Spørgsmaal i særlig Grad maa anses egnet til Paakendelse ved Den faste Voldgiftsret.

Forsaavidt Sagen ikke afvises, har de Indklagede paastaaet Afdelingen frifunden og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger, og de har til Støtte herfor særlig gjort gældende, at der her slet ikke foreligger nogen Arbejdsstandsning fra de paagældende Arbejderes Side, da disse, der mente sig berettigede til at forlange Akkord paa selve Betonstøbningen, var villige til uden Afbrydelse at fortsætte med det Arbejde, de var i Gang med, nemlig Jærnarbejdet, hvilket Arbejde fandtes i rigelig Mængde. De Indklagede har derhos protesteret mod, at der ved Sagens Bedømmelse tages Hensyn til, at den faglige Voldgiftskendelse er gaaet Arbejderne imod, idet denne Kendelse skal være fældet paa mangelfulde Oplysninger, eftersom der ikke er givet de Indklagede Lejlighed til for Voldgiftsretten at faa klargjort, at det var en Forudsætning for den paagældende Bestemmelse i Overenskomstens § 1 — en Bestemmelse, der er affattet paa Forligsinstitutionens Initiativ — at Misbrug deraf ikke maa finde Sted.

Retten anser det imidlertid for givet, at der her foreligger en — af Afdelingen støttet — ulovlig Arbejdsstandsning, og da Retten — der ikke finder de Indklagedes Kritik af den faglige Voldgiftskendelse beføjet — endvidere maa statuere, at Arbejdsstandsningen er foretaget uden rimelig Undskyldning, findes Boden ikke at burde sættes lavere end 500 Kr., hvorhos de Indklagede vil have at betale Sagens Omkostninger med 100 Kr. Da Retten maa antage, at Arbejdsstandsningen har forvoldt Entreprenør Rothe et ikke ubetydeligt Tab, bør Boden tjene til Skadesløsholdelse derfor.

Kendelse.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund bør paa »Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn«s Vegne til Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenør E. Rothes Vegne betale en Bod af 500 Kr. Endvidere betaler de Indklagede Sagens Omkostninger med 100 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 ❋ KØBENHAVN DEN 21. NOVEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Fagforeningerne i Danmark 1913.

Situationen under Krigstilstanden.

Undersøgelse angaaende Arbejdsløsheden.

I »Arbejderen« Nr. 16 meddelte vi, at der til Sammenligning med Forholdene den 22. August var udsendt et Spørgeskema angaaende Arbejdsløsheden i Danmark, saaledes at man pr. 24. Oktober atter kunde vurdere, hvilken Indflydelse Krigstilstanden i Centralevropa havde paa vore hjemlige Forhold.

Spørgeskemaerne indløb i udfyldt Stand i tilfredsstillende Mængde og Statistisk Departement har ogsaa bearbejdet dem denne Gang.

Resultatet foreligger nu og ligesom tidligere bekendtgøres det gennem en Oversigtsartikel i »Statistiske Efterretninger« og to Tabeller, der *fagvis* og *byvis* belyser Forholdene. De to Tabeller offentliggøres kun gennem »Arbejderen«.

Vi gør imidlertid paa Forhaand opmærksom paa, at naar Resultaterne i efterstaaende Artikel fra »Statistiske Efterretninger« og i den fagvise Tabel ikke er i nøje Overensstemmelse med hinanden, ligger det i, at Artiklen til »Efterretningerne« af Hensyn til Redaktionens Afslutning er udarbejdet inden Materialet forelaa i sin Helhed.

Arbejdsløsheden den 24. Oktober 1914.

(»Statistiske Efterretninger«).

Ny ekstraordinær Optælling.

Lørdag den 24. Oktober blev der afholdt en ny almindelig Optælling af Antallet af Arbejdsløse blandt de organiserede Arbejdere i hele Landet, idet der er truffet Aftale mellem De samv. Fagforbund og Det statistiske Departement om at gentage den Optælling, der første Gang fandt Sted den 22. August, med ca. 2 Maaneders Mellemrum, saalænge det under de nuværende Forhold maa findes hensigtsmæssigt. Hvad der særlig opnaas ved disse ekstraordinære Tællinger, er dette, at man saavidt muligt belyser Forholdene, som de er i Øjeblikket; derfor har man indskrænket Spørgsmaalene paa de anvendte Skemaer til saadanne, som forholdsvis let kan besvares, og desuden har man fremskyndet Indsendelsen og Bearbejdelsen af Skemaerne det mest mulige.

De sædvanlige Indberetninger om Arbejdsløsheden ved Udgangen af hver Maaned, som erfaringsmæssigt først kan foreligge udfyldt og indsamlede 1 à $1^1/_2$ Maaned efter, bliver dog ikke herved overflødiggjorte, idet de indeholder mere detaillerede Oplysninger om Arbejdsløshedens Omfang, og de indsendes derfor som sædvanligt.

De ved den sidste ekstraordinære Tælling anvendte Skemaer er i alt væsentligt som de i August benyttede. Kun er der tilføjet et Spørgsmaal om, hvormange af Organisationernes Medlemmer, der er ind-

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 24. Oktober 1914.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (K. benh. og Frederiksb.)					Provinserne					Hele Landet					pr 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa Indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa Indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshk.	Antal Mdl. paa Indskr Tid	Arbejdsløse	Arb. paa Indskr. Tid
Tilvirkn. af Næringsmidler og andre Fortæringsgenst.																	
Mølleriarbejdere	102	6	5	2	»	318	28	14	7	»	420	34	19	9	»	4,5	»
Bageri- og Konditoriarb.	1071	95	140	64	13	1090	132	54	36	1	2161	227	194	100	14	9,0	0,7
Sukkervarearbejdere	491	16	5	5	»	116	4	5	»	2	607	20	10	5	2	1,7	0,3
Bryggeriarbejdere	2626	231	37	18	»	1403	35	21	20	»	4029	266	58	38	»	1,4	»
Slagteriarbejdere	520	39	2	»	»	2215	189	18	6	13	2735	228	20	6	13	0,7	0,5
Skraatobaksarbejdere	152	4	3	1	7	458	13	4	3	42	610	17	7	4	49	1,1	8,0
Tobaksarbejdere	3883	73	452	291	2101	2016	91	145	78	797	5899	164	597	369	2898	10,1	48,7
Tekstilindustri.																	
Tekstilarbejdere	1381	44	82	51	599	3575	86	344	107	571	4956	130	426	158	1170	8,6	23,6
Rebslagere	—	—	—	—	—	155	7	13	10	13	155	7	13	10	13	8,4	8,4
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.																	
Skræddere	2500	48	137	129	340	1673	94	40	28	67	4173	142	177	157	407	4,2	9,8
Syersker	185	»	40	»	44	117	»	14	»	»	302	»	54	»	44	17,9	14,6
Handskemagere	54	»	1	1	»	11	»	1	1	»	65	»	2	2	»	3,1	»
Hattearbejdere	207	1	89	14	14	84	10	4	»	48	291	11	93	14	62	31,9	21,3
Skotøjsarbejdere	1978	70	42	32	50	903	66	4	2	19	2881	136	46	34	69	1,6	2,4
Barberere	321	28	21	2	19	117	15	6	1	»	438	43	27	3	19	6,2	4.3
Jordarbejdere. Bygnings- og Møbelindustri.																	
Brolæggere	90	13	»	»	»	70	6	»	»	»	160	19	»	»	»	11,9	»
Murere	1812	160	549	218	»	3561	429	226	51	319	5373	589	775	269	319	14,4	5,9
Murarbejdsmænd	903	23	230	58	»	—	—	—	—	—	903	23	230	58	»	25,5	»
Hustømrere	1258	118	325	132	»	2867	376	218	104	86	4125	494	543	236	86	13,2	2,1
Skibstømrere	276	33	34	32	»	399	23	54	23	53	675	56	88	55	53	13,0	7,9
Telefonarbejdere																	
Snedkere	3429	262	613	273	326	3630	358	418	237	326	7059	620	1031	510	652	14,6	9,2
Billedskærere	86	6	21	13	6	52	9	8	3	12	138	15	29	16	18	21.0	13,0
Forgyldere	81	4	2	»	50	43	3	14	9	3	124	7	16	9	53	12,9	42,8
Glarmestre																	
Malere	2038	215	158	17	»	2327	338	241	22	443	4365	553	399	39	443	9,1	10,1
Sadelmagere og Tapets.	833	93	36	6	»	362	62	41	15	57	1195	155	77	21	57	6,5	4,8
Stukkatører	80	14	12	3	»	13	2	3	1	»	93	16	15	4	»	16,1	»
Skiferdækkere	7	»	6	»	»	—	—	—	—	—	7	»	6	»	»	85,8	»
Gas- og Vandarbejdere	68	8	12	»	16	—	—	—	—	—	68	8	12	»	16	17,6	23,5
Skorstensfejere	65	9	»	»	»	—	—	—	—	—	65	9	»	»	»	»	»
Ovnsættere	13	3	2	»	»	—	—	—	—	—	13	3	2	»	»	15,4	»
Trævareindustri samt Industrier, i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel																	
Træindustriarbejdere	651	42	90	57	127	1634	103	101	59	265	2285	145	191	116	392	8,4	17,2
Bødkere	265	10	11	10	»	490	16	25	21	20	755	26	36	31	20	4,8	2,7
Drejere	70	3	8	4	8	201	20	25	14	49	271	23	33	18	57	12,2	21,0
Karetmagere	196	32	20	15	52	657	66	22	10	124	853	98	42	25	176	4,9	20,6
Barnevognsarbejdere	20	»	3	2	8	—	—	—	—	—	20	»	3	2	8	15,0	40,0
Korkskærere	194	10	»	»	»	29	»	2	1	»	223	10	2	1	»	0,9	»
Børstenbindere	165	7	9	1	24	108	9	8	5	»	273	16	17	6	24	6,2	8,8
Kurvemagere	130	7	6	4	68	—	—	—	—	—	130	7	6	4	68	4,6	52,3
At overføre	28201	1727	3203	1455	3872	30694	2590	2093	874	3330	58895	4317	5296	2329	7202	—	—

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 24. Oktober 1914.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frederiksb.)					Provinserne					Hele Landet					pr. 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Arbejdsløse	Arb. paa indskr. Tid
Overført...	28201	1727	3203	1455	3872	30694	2590	2093	874	3330	58895	4317	5296	2329	7202	—	—
Læder- og Lædervareindustri.																	
Lohgarvere	93	1	3	1	»	90	4	»	»	»	183	5	3	1	»	1,6	»
Hvidgarvere	34	4	»	»	»	28	»	1	1	»	62	4	1	1	»	1,6	»
Forarbejdning af Sten samt Ler- og Glasvarer.																	
Keramikere	776	41	39	18	475	—	—	—	—	—	776	41	39	18	475	5,0	61,2
Pottemagere	58	6	1	1	»	45	5	3	1	»	103	11	4	2	»	3,9	»
Stenarbejdere	128	17	4	2	1	314	9	40	»	116	442	26	44	2	117	9,9	26,5
Glasarbejdere	224	8	1	1	»	154	16	25	25	7	378	24	26	26	7	6,9	1,9
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.																	
Guld-, Sølv- og Elektropl.	345	52	33	25	56	154	28	6	3	»	499	80	39	28	56	7,8	11,2
Kobbersmede	80	11	2	»	1	54	6	1	1	6	134	17	3	1	7	2,2	5,2
Blikkenslagere	700	70	30	16	20	462	78	16	4	62	1162	148	46	20	82	3,9	7,1
Filehuggere																	
Metaltrykkere	80	11	5	3	12	4	»	1	»	3	84	11	6	3	15	7,2	17,9
Jern- og Metalslibere																	
Gørtlere og Metalarb.	312	52	24	18	»	68	15	1	»	2	380	67	25	18	2	6,6	0,5
Urmagere	63	7	2	»	2	135	15	8	3	4	198	22	10	3	6	5,1	3,0
Smede- og Maskinarb.	6901	1002	367	193	364	5253	534	253	141	1095	12154	1536	620	334	1459	5,1	12,0
Formere	375	30	48	34	59	986	100	77	52	287	1361	130	125	86	346	9,2	25,4
Elektrikere	712	167	»	»	»	665	118	7	2	77	1377	285	7	2	77	0,5	5,6
Papirindustri.																	
Papirindustriarbejdere	184	10	18	»	»	954	39	»	»	»	1138	49	18	»	»	1,6	»
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.																	
Bogbindere	1129	39	292	61	30	210	16	42	23	2	1339	55	334	84	32	24,9	2,4
Litografer	333	36	17	13	27	105	5	7	2	27	438	41	24	15	54	5,5	12,3
Typografer	2396	100	302	213	»	1513	99	123	112	31	3909	199	425	325	31	10,9	0,8
Kedel- og Maskinpass.	618	18	23	17	30	843	37	23	11	22	1461	55	46	28	52	3,2	3,7
Gartnere	206	57	5	4	»	9	2	»	»	»	215	59	5	4	»	2,3	»
Kelnere	735	33	107	44	—	339	24	51	18	—	1074	57	158	62	—	14,7	—
Dansk Arbejdsm.-Forb.	14650	1378	2623	735	669	20175	1667	2337	979	1399	34825	3045	4960	1714	2068	14,2	5,9
Arb. Fagforen. for Gentofte-Lyngby	—	—	—	—	—	768	58	27	11	»	768	58	27	11	»	3,5	»
Lager- og Pakhusarb.	630	42	6	3	42	—	—	—	—	—	630	42	6	3	42	0,9	6,7
Kvdl. Arbejderforbund.	2016	»	70	33	9	685	»	31	10	283	2701	»	101	43	292	3,7	10,8
Sømænd																	
Søfyrbødere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1800	—	»	»	»	»	»
Brødkuske	266	28	4	2	—	—	—	—	—	—	266	28	4	2	—	1,5	—
Skolebetj. Organisation.																	
Skibsværftarbejdere																	
Forsikringsfunktion.	97	5	»	»	»	119	1	1	»	»	216	6	1	»	»	0,5	»
Handels- og Kontormhj	843	118	67	8	—	2191	257	50	22	25	3034	375	117	30	25	3,9	0,8
Tilsammen (Søfyrbødere ikke medregn.)	63185	5070	7296	2900	5669	67017	5723	5224	2295	6778	130202	10793	12520	5195	12447	9,6	9.5
Hertil kommer Søfyrb.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1800	—	»	»	»	»	»

	Antal Medl. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indkaldte til Militærtjeneste	Arbejdsløse	Understøttede af Arbejdsløsheds-kassen	Antal Medlem. paa indskr. Tid	Forholdstal[1]) pr. 100 Medl. Arbejdsløse	Forholdstal[1]) pr. 100 Medl. Antal Medl. paa indskr. Tid
Hovedstaden	**63185**	**5070**	**7296**	**2900**	**5669**	**11,6**	**9,0**
Aarhus	6947	544	685	371	946	9,9	13,6
Odense	5067	394	426	163	864	8,4	17,1
Aalborg	5543	407	280	121	452	5,1	8,1
Horsens	2715	200	251	137	244	9,2	9,0
Randers	3323	244	211	141	578	6,4	17,4
Provinsbyer med over 20,000 Indbyggere	**23595**	**1789**	**1853**	**933**	**3084**	**7,8**	**13,1**
Esbjerg	2289	137	477	242	241	20,8	10,5
Vejle	2742	210	236	122	444	8,6	16,2
Fredericia	1502	146	42	19	238	2,8	15,9
Kolding	1915	127	145	59	296	7,6	15,4
Helsingør	1036	104	118	56	107	11,4	10,3
Svendborg	1791	93	175	92	324	9,8	17,5
Nykøbing paa Falster	1427	119	199	41	75	14,0	5,3
Viborg	699	71	86	59	107	12,3	15,3
Slagelse	1250	150	65	30	132	5,2	10,6
Provinsbyer med 10—20,000 Indbyggere	**14651**	**1157**	**1543**	**720**	**1964**	**10,5**	**13,4**
Roskilde	1124	141	23	4	1	2,1	0,1
Rønne	952	17	38	18	145	4,0	15,2
Nakskov	650	93	22	10	62	3,4	9,5
Hjørring	632	50	27	13	96	4,3	15,2
Silkeborg	556	34	20	14	42	3,6	7,6
Nyborg	508	33	46	35	25	9,1	4,9
Næstved	1057	105	31	12	11	2,9	1,0
Korsør	330	46	46	6	28	13,9	8,5
Frederikshavn	586	58	49	20	16	8,4	2,7
Provinsbyer med 7—10,000 Indbyggere	**6395**	**577**	**302**	**132**	**426**	**4,7**	**6,7**
Nykøbing paa Mors	627	54	33	18	35	5,3	5,6
Holstebro	592	44	82	26	124	13,9	21,0
Thisted	351	34	21	4	27	6,0	7,7
Holbæk	781	99	31	15	126	4,0	16,1
Herning	531	49	20	9	10	3,8	1,9
Middelfart	710	31	84	54	14	11,8	2,0
Hillerød	710	84	57	17	37	8,0	5,2
Skive	557	65	55	20	24	9,9	4,3
Varde	282	20	34	20	11	12,1	3,9
Kalundborg	277	38	18	7	2	6,5	0,7
Assens	236	18	12	9	»	5,1	»
Nørre-Sundby	849	98	47	34	»	5,3	»
Køge	383	47	12	4	5	3,1	1,3
Faaborg	267	23	32	22	10	12,0	3,8
Ribe	81	10	16	8	18	—	—
Ringsted	361	45	40	1	18	11,1	5,0
Vordingborg	279	42	13	3	6	4,7	2,2
Provinsbyer med 4—7,000 Indbyggere	**7874**	**801**	**607**	**271**	**467**	**7,7**	**5,9**
At overføre...	**52515**	**4324**	**4305**	**2056**	**5941**	—	—

[1]) Forholdstallene er ikke beregnede for Byer, for hvilke der ikke foreligger Oplysning om mindst 100 Arbejdere.

enkelte Byer m. v. (Tabellen omfatter ikke Søfyrbødere).

	Antal Medlem. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indkaldte til Militærtjeneste	Arbejdsløse	Understøttede af Arbejdsløshedskassen	Antal Medlem. paa indskr. Tid	Forholdstal pr. 100 Medl. Arbejdsløse	Forholdstal pr. 100 Medl. Antal Medl. paa indskr. Tid
Overført...	**52515**	**4324**	**4305**	**2056**	**5941**	—	—
Maribo	359	46	8	2	8	2,2	2,2
Lemvig	236	27	60	»	11	25,4	4,7
Rudkøbing	282	26	25	9	12	8,9	4,3
Grenaa	447	46	23	9	4	5,2	0,9
Hobro	251	24	5	3	»	2,0	»
Ringkøbing	370	56	16	5	31	4,3	8,4
Skanderborg	242	26	13	7	»	5,4	»
Skagen	14	1	6	4	»	—	—
Bogense	155	7	60	12	15	38,7	9,7
Kerteminde	129	7	18	»	15	14,0	11,6
Nexø	102	1	19	3	6	18,6	5,9
Skelskør	123	9	16	1	»	13,0	»
Marstal Handelsplads	53	2	»	»	»	—	—
Allinge—Sandvig	187	1	20	9	74	10,7	39,6
Frederikssund	293	39	28	7	35	9,6	12,0
Sorø	346	42	15	4	4	4,3	1,2
Løgstør	88	5	12	1	3	—	
Stege	465	37	16	3	8	3,4	1,7
Nykøbing paa Sj.	286	34	13	2	»	4 6	»
Sæby	14	3	»	»	»	—	—
Store Heddinge	101	19	»	»	8	»	7,9
Rødby	69	15	2	1	»	—	—
Provinsbyer med 2—4000 Indbyggere	**4612**	**473**	**375**	**82**	**234**	**8,1**	**5,1**
Stubbekøbing	313	33	12	3	3	3,8	1,0
Nibe	19	3	»	»	»	—	—
Sakskøbing	107	15	»	»	8	»	7,5
Ebeltoft	73	3	5	2	»	—	—
Frederiksværk	211	19	3	2	»	1,4	»
Præstø	180	22	1	1	27	0,0	15,0
Nysted	90	11	3	3	7	—	—
Ærøskøbing	»	»	»	»	»	—	
Aakirkeby	7	1	»	»	»	—	—
Svaneke	7	»	»	»	»	—	—
Hasle	68	»	6	5	16	—	—
Mariager	135	19	19	11	16	14,1	11,9
Provinsbyer med under 2000 Indbyggere	**1210**	**126**	**49**	**27**	**77**	**4,1**	**6,4**
Tilsammen Provinsbyer	**58337**	**4923**	**4729**	**2165**	**6252**	**8,1**	**10,3**
Københavns Omegn	2336	183	108	53	176	4,6	7,5
Haslev	249	41	4	»	13	1,6	5,2
Faxe og Faxe Ladeplads	261	21	20	10	11	7,7	4,2
Struer	249	27	3	1	5	1,2	2,0
Odder	208	27	8	4	9	3,9	4,3
Brønderslev	143	16	8	1	13	5,6	9,1
Hørsholm	191	15	5	2	»	2,6	»
Vejen	207	22	9	5	19	4,4	9,2
Landdistrikterne iøvrigt; Øerne	2250	250	243	39	127	10,8	5,7
Jylland	2586	198	87	15	153	3,4	5,9
Tilsammen Landdistrikterne	**8680**	**800**	**495**	**130**	**526**	**5,7**	**6,1**
Provinserne ialt	**67017**	**5723**	**5224**	**2295**	**6778**	**7,8**	**10,1**

Anm. Efter at Opgørelsen var afsluttet, er der indkommet nogle Skemaer for Afdelinger i enkelte Provinsbyer. Udeladelsen af de for sent indkomne Oplysninger er dog i Reglen uden Betydning; kun for Helsingør skal det nævnes, at Medtagelsen af disse vilde ændre Tallene saaledes:

Helsingør	1732	180	188	125	110	10,9	6,3

kaldte til Militærtjeneste, idet der forrige Gang var nogen Usikkerhed med Hensyn til, om de skulde medregnes som Arbejdsløse eller ej.

Optællingen udviser, at de Skemaer, der er indkomne til og med den 3. November, omfatter 130,000 organiserede Arbejdere eller mindst ni Tiendedele af samtlige Organisationers Medlemmer. Heraf var 12,200 arbejdsløse den 24. Oktober. Arbejdsløshedsprocenten var altsaa 9,4. Men hvis det tages i Betragtning, at over 10,000 Medlemmer var indkaldte til Militærtjeneste, bliver Arbejdsløshedsprocenten blandt de tilbageværende 120,000 en Del større, nemlig ca. 10. Om 5100 af de Arbejdsløse er det oplyst, at de fik Understøttelse af deres Arbejdsløshedskasse, men de øvrige har altsaa enten ikke Ret til Understøttelse, fordi de har opbrugt den eller er i Karenstid (d. v. s. den Tid, de skal have været Medlem, før de faar Ret til at hæve Understøttelse) eller gør ikke deres Ret gældende. En Del er jo overhovedet ikke i Arbejdsløshedskasse.

Blandt de Fag, der i Øjeblikket staar med den største Arbejdsløshedsprocent, skal nævnes: Bogbinderne med ca. 25 pCt.; Murere, Tømrere og Snedkere med ca. 14 pCt., Typografer med ca. 11 pCt., Tobaksarbejdere med ca. 10 pCt., Bagere med ca. 9 pCt., Tekstil-, Træ- og Stenindustriens Arbejdere med 8 à 9 pCt. Desuden er der forskellige Smaafag, der naar op til lige saa høje Procenter. For Arbejdsmændenes Forbund under eet opgøres Procenten til ca. 14, men dette Gennemsnitstal dækker over meget store lokale og faglige Forskelligheder. For Hovedstadens Vedkommende skal anføres, at Procenten for Jord- og Betonarbejdere er ca. 21, for Havnearbejdere ca. 66, for Chauffører ca. 14, men f. Eks. for Fabriksarbejdernes Afdeling kun ca. 4. I Provinsbyerne er Procenten adskillige Steder stærkt afhængig af Eksport og Trafikforholdene, paa Landet af Jernbanearbejder, Skovarbejde o. l. og derfor meget varierende fra Sted til Sted.

Blandt de i Undersøgelsen indbefattede Arbejdere, der er i Arbejde, hvilket bliver 107,000, naar baade Arbejdsløse og Indkaldte trækkes fra det samlede Tal, er der — ligesom i August — et stort Antal, nemlig 12,300, eller henimod 12 pCt., der arbejder paa indskrænket Tid. Denne Form for Arbejdsløshed er stærkt udbredt i enkelte Fag, saaledes i den keramiske Industri, blandt hvis Arbejdere ca. 60 pCt. arbejder paa indskrænket Tid; for Tobaksarbejdere er Procenten ca. 50 (i København er det dog oplyst, at Indskrænkningen kun er 1 Time for Halvdelen af dem), for Tekstilarbejdere, Stenarbejdere og Formere ca. 25 pCt., for Træindustriarbejdere ca. 17, for Smede- og Maskinarbejdere ca. 12, for Skrædere ca. 10, for Snedkere ca. 9: endvidere kan nævnes Hattemagere, Forgyldere, Kurvemagere m. fl., men da Indskrænkningen er af forskelligt Omfang i de forskellige Fag, kan der ikke tillægges Procenttallene samme Betydning.

Ved en Sammenligning mellem de ovenanførte Oplysninger om Forholdene den 24. Oktober og Forholdene den 22. August maa der fradrages nogle Fag, om hvilke der kun er givet Indberetning ved den ene af Tællingerne; tilbage bliver der Fag med ialt henholdsvis 125,000 og 123,000 organiserede Arbejdere. Grupperer man dem i henholdsvis Bygnings- og Møbelfag, Arbejdsmandsfag og Fabriksfag m. v., faar man nedenstaaende Arbejdsløshedsprocenter og Procenter for den Del af Medlemmerne, der arbejder paa indskrænket Tid:

	24. Oktbr.		22. Aug.	
	Arbejdsløse	Paa indskr. Tid	Arbejdsløse	Paa indskr. Tid
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygnings- og Møbelfag	13,3	7,0	12,0	6,8
Arbejdsmandsfag	13,8	5,8	13,3	6,0
Fabriksfag m. v.	5,8	12,2	9,6	16,5
Tilsammen	9,7	9,9	11,3	11,1

Det skal om Arbejdsløshedsprocenterne først bemærkes, at de er langt højere, end de under normale Forhold vilde være. Til Sammenligning skal anføres, at de tilsvarende Procenter var:

	Juli 1914	Okt. 1913	Aug. 1913
	pCt.	pCt.	pCt.
Bygnings- og Møbelfag	2,9	7,1	2,8
Arbejdsmandsfag	5,6	6,0	4,5
Fabriksfag m. v.	3,6	3,8	3,8
Tilsammen	3,9	5,0	3,8

Medens Arbejdsløsheden i August var omtrent 3 Gange saa stor som normalt, er den nu i Oktober 2 Gange saa stor. Forholdene har altsaa ikke nu en saa ekstraordinær Karakter som i August, men dog er der i Øjeblikket 5—6000 Arbejdsløse flere, end der sandsynligvis under normale Forhold vilde være, og det til Trods for at saa mange er indkaldt til Militærtjeneste. Fremdeles maa det ved Sammenligningen tages i Betragtning, at der nu i saa stort Omfang arbejdes paa indskrænket Tid.

Det vil ses af de ovenanførte Tal for 24. Oktober og 22. August, at i den mellemliggende Tid er Arbejdsløsheden steget for Bygnings- og Møbelfagene, hvad man iøvrigt ogsaa maatte vente; det gælder særlig for Murere og Tømrere; for Malere er Procenten gaaet ned (fra ca. 20 til 9), hvilket skyldes Flyttedagstravlhed; det samme er Tilfældet for Sadelmagere og Tapetserere. Arbejdsmandsfagene udviser som Helhed omtrent uforandrede Procenter, men der er adskillige Forskydninger indenfor de enkelte Afdelinger. Fabriksfagene m. v. udviser alt i alt en ikke ringe Nedgang i Arbejdsløsheden, idet der blandt de herunder hørende Fag er ikke saa faa, hvor Arbejdet atter er kommet i normalt Gænge efter at have været delvis standset som Følge af svigtende Købelyst hos Publikum (Fag som f. Eks.: Chokolade- og Sukkervarefabrik, Skræderi og Guld-, Sølv- og Elektropletindustri) eller Vanskeligheder ved Fremskaffelsen af Raastoffer. Men det maa dog ikke overses, at der er store Fag, indenfor hvilke Forholdene bestandig er højst uheldige. Særlig skal heriblandt nævnes Tobaks-, Tekstil- og Bogbinderfaget.

Kongresser og Konferencer.

Vi har tidligere meddelt, at den skandinaviske Arbejderkomitees Konference i Stockholm den 24. Oktober havde planlagt en mere udvidet Konference, og at denne formentlig vilde blive afholdt den 6. Decbr.

Det er nu endeligt fastslaaet, at Konferencen bliver afholdt denne Dag og København er tillige fastsat som Mødested. Arbejderpartiet i Danmark, Sverrig, Norge, Holland, Schweitz og eventuelt Amerika deltager.

* * *

Det socialdemokratiske Parti i Sverrig afholder Kongres i Stockholm fra den 23. til 30 Novbr.

Efter Indbydelse repræsenteres De samvirkende Fagforbund ved denne Lejlighed af Formanden, *Carl F. Madsen.*

Socialdemokratisk Forbund repræsenteres af *Th. Stauning.*

Den faste Voldgiftsret.

Dag- og Nattevagtsarbejde hos Entreprenørforeningens Medlemmer.

Sag Nr. 135.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. November 1914 i Sag Nr. 135: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenørforeningen og dennes Medlem, E. Petris Vegne.

I den mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn gældende Overenskomst af 12. Marts 1912 hedder det i § 3 b, næstsidste

Stykke: »Dag- og Nattevagt betales, saafremt ikke anden Aftale træffes mellem de paagældende, til enhver Tid pr. Time med 42 Øre indtil 1. Februar 1914, derefter med 44 Øre.«

Imidlertid afskedigede Entreprenør E. Petri den 25. August d. A. en Jord- og Betonarbejder, der i nogen Tid havde besørget Nattevagt ved et Vejarbejde i Pilealleen, og traf i Stedet Aftale med »Aktieselskabet Dansk Nattevagt« om Vagttjenestens Besørgelse ved dettes Vægtere. Da Jord- og Betonarbejdernes Fagforening deri saa et Forsøg paa at omgaa og reducere Overenskomsten af 12. Marts 1912, protesterede dens Formand mod denne Firmaets Handlemaade og begærede Mægling afholdt i Henhold til »Regler for Behandling af faglig Strid« i fornævnte Overenskomsts § 2.

Den 8. September afholdtes Mæglingsudvalgs-Møde om Sagen, men uden at man naaede til Enighed.

Sagen blev derefter gjort til Genstand for Behandling i et Møde den 3. Oktober med Repræsentanter for de faglige Hovedorganisationer, hvilket Møde imidlertid endte uden andet Resultat, end at Arbejdernes Repræsentanter meddelte, at Sagen vilde blive indbragt for Den faste Voldgiftsret, medens Arbejdsgivernes Repræsentanter hævdede, at det var Fagforeningens Pligt, naar den vilde føre Sagen videre, at lade den gaa til en faglig Voldgiftsrets Afgørelse.

De samvirkende Fagforbund har derefter indbragt Spørgsmaalet her for Retten, hvor de har paastaaet Entreprenør E. Petri paalagt en Bod, der i hvert Fald dækker en Erstatning til vedkommende Arbejdsmand for Løntab, beregnet efter 30 Kr. 80 Øre pr. Uge siden hans Afskedigelse den 25. August, indtil Aflønning efter § 3 i Overenskomsten atter finder Sted samt kendt pligtig til straks at antage Vagtmand til den i Overenskomsten af 12. Marts 1912 fastsatte Betaling.

Endvidere har de paastaaet Entreprenørforeningen idømt en Bod, fordi Foreningen har støttet Firmaet i dets overenskomststridige Forhold og paastaaet Sagens Omkostninger paalagt de Indklagede.

De Indklagede har principalt paastaaet Sagen afvist som hørende under faglig Voldgift og subsidiært paastaaet Frifindelse, hvorhos de i hvert Fald har paastaaet Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Retten maa give de Indklagede Medhold i deres principale Paastand.

Den omtalte Overenskomsts § 2 Nr. 4 giver hver af Organisationerne Ret til, naar det, som her, drejer sig »om Forstaaelsen af en bestaaende Prisfortegnelse med almindelige Bestemmelser eller en almindelig mellem Organisationerne bestaaende Overenskomst« at forlange Sagen paakendt af en faglig Voldgift, og Retten finder efter Sagens særlige Beskaffenhed ikke tilstrækkelig Anledning til at Den faste Voldgiftsret i nærværende Tilfælde mod den ene Parts Protest træder i den faglige Voldgiftsret Sted.

Sagens Omkostninger findes Klagerne at burde betale, efter Omstændighederne med 50 Kr.

Kendelse.

Nærværede Sag henvises til Afgørelse ved Fagets Voldgiftsret.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne, De samvirkende Fagforbund, med 50 Kr.

Fagforeningerne i Danmark 1913.

(»**Statistiske Efterretninger**«).

Antallet af fagorganiserede Arbejdere i Danmark er for Aaret 1913 opgjort til henimod 153,000, hvilket er ca. 13,000 flere end det foregaaende Aar. I Aaret 1903 var Tallet ca. 88,000, og Fagforeningerne har altsaa i de sidste 10 Aar forøget deres Medlemstal med 65,000.

De 153,000 Medlemmer i 1913 var organiserede i ca. 1700 Afdelinger, og af disse hørte ca. 1260 Afdelinger med tilsammen 115,000 Medlemmer under Centralorganisationen »De samvirkende Fagforbund«.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 ❋ KØBENHAVN DEN 28. NOVEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Arbejderne og Krigen. Udenlandske Arbejdere i Danmark. Lønbevægelser og Konflikter. (Brolæggerne i Aalborg. Malerne i Aalborg Malerne i Provinserne. Skibstømrerne i Stege. Snedkerne hos A. Wiborg i København Tobaksarbejderne i Esbjerg). Kongresser. Adressefortegnelse.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Novbr. 1914.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. December 1914.

Arbejderne og Krigen.

Økonomiske Problemer.

Socialdemokratiets Protest mod Kapitalismens Skamløshed i Tyskland.

Verdenskrigen har tilfulde bevist, i hvor høj en Grad alle de moderne Kultursamfund er afhængige af hverandre og hvilke Forstyrrelser der opstaar i de enkelte Landes Økonomi, naar det fredelige Samkvem mellem Landene afbrydes.

Det ydre Udtryk for disse Forstyrrelser er: En ekstraordinær stor Arbejdsløshed og en enorm Stigning i Prisen paa de vigtigste Livsfornødenheder. Vi mærker det herhjemme, og alle andre nevtrale Lande i Evropa mærker det. Ja, selv i De forenede Stater i Nordamerika, dette store, fjerne og rige Land, selv der staar man overfor en alvorlig økonomisk Krise — paa Grund af Krigen i Evropa. Som altid er det ogsaa her Arbejderklassen, der lider mest under det bestaaende Samfunds Mangler.

Naturligvis staar det værst til i selve de krigsførende Lande, og blandt disse er igen — bortset selvfølgelig fra Belgien — Østrig og Tyskland værst stillet, fordi disse Lande er mere hindret i deres Samkvem med den ydre Verden, end Tilfældet er i Frankrig, England og Rusland.

Ulykkernes Omfang bliver overalt yderligere forøget ved den hensynsløse kapitalistiske Spekulation. Denne blomstrer som ingensinde før, trods alle »ydre Fjender« og trods al fædrelandsk Tale. Aldrig før er de patriotiske Fraser om »indre Sammenhold, Offervillighed for Fædrelandets Skyld« o. s. v. bleven saa ynkeligt blottede som under denne Krig.

Noget har man fra de Styrendes Side maattet gøre i alle Lande for at komme den nødstedte Arbejderbefolkning til Hjælp. Nylig har man saaledes i Tyskland truffet en Række Foranstaltninger. Karakteren af disse og Arbejderklassens Syn paa dem fremgaar af en Henvendelse, som Arbejdernes faglige og politiske Ledelse i Tyskland den 4. Novbr. har rettet til Indenrigsministeriet i Det tyske Rige. Ifølge »Vorwärts« har denne Henvendelse følgende Ordlyd:

»Generalkommissionen for Tysklands Fagorganisationer og Bestyrelsen for Det socialdemokratiske Parti, hvis Repræsentanter deltog i Forhandlingerne om Fastsættelse af Priser for Korn i Indenrigsministeriet, anerkender principielt Nødvendigheden af de af Forbundsraadet trufne Foranstaltninger.

Desværre er vi dog blevet skuffet, da Maximalpriserne er sat meget for

højt. Tager man Hensyn til, at Høsten ikke er faldet ugunstig ud, og at Landbrugernes Udgifter kun i enkelte Distrikter har overskredet det normale, er de fastsatte Priser ingenlunde berettigede. De er langt højere, end den nulevende Generation hidtil har kendt dem. Selv i Aaret 1891, da Tyskland havde Misvækst og Indførsel fra Rusland blev umuliggjort ved et der udstedt Udførselsforbud, naaede i Berlin Gennemsnitsprisen for Rug kun 211 Mark og for Hvede 224 Mark. I de sidste 10 Aar 1904—13 har Gennemsnitsprisen for Rug været 167.45 Mark og for Hvede 201.60 Mark.

I en Tid, hvor Millioner af Mennesker bringer tunge Ofre, det være sig ved Hæren eller ved økonomisk Lidelse og Savn, kan der ikke tilstaas en Del af Befolkningen en særlig Gevinst paa Grund af Nødstilstanden. Vi beklager i høj Grad, at Fastsættelsen af Priser skete saa sent, og at der i de økonomisk interesserede Kredse ikke hersker Forstaaelse af, at i disse Tider bør der ikke skaffes særlig Profit.

Det er os bekendt, at Interessenterne har erklæret, at hvis Priserne bliver stærkt nedsat, vil der paaføres dem Tab paa de allerede afsluttede Indkøb. Vi mener, at de Spekulanter, som er Skyld i Prisforhøjelserne, ikke fortjener Hensyntagen ved Fastsættelsen af Priser. Den, som giver sig i Kast med saadanne Spekulationer, maa ogsaa bære Følgerne. Men Forordningen havde ogsaa kunnet bringes i Anvendelse paa alle afsluttede Køb eller paa de endnu ikke stedfundne Leverancer. Det kunde endnu lade sig gøre at nedsætte Priserne. Men naar denne Udvej ikke synes Regeringen mulig, burde denne udvide Forordningen derhen, at Priserne gennem den kommende Tid langsomt bringes nedad, og at de endnu ikke solgte Kornmængder, som Landbrugerne ligger inde med, bliver stillet til Raadighed til en betydeligt lavere Pris. Frem for alt skulde Stat og Kommuner foretage saadanne Indkøb, for paa et passende Tidspunkt at bringe disse Forraad ud paa Markedet til rimelige Priser.

I de Landbokredse, som indser det usunde i Prisopskruningerne, vilde der næppe rejses Modstand herimod. De vilde dog til enhver Tid opnaa Priser, som vilde give rigelig Fortjeneste. Forbrugerne trænger i høj Grad til Beskyttelse mod Spekulanterne, og i deres Interesse beder vi om, at man ikke lader det have sit Forblivende ved Forordningen, men foretager en Udvidelse, som er i Overensstemmelse med vore Ønsker, og som sikkert kan paaregne Tilslutning fra alle Kredse med Undtagelse af Spekulanterne.

Er vi Modstandere af de fastsatte Maximalpriser, da er vi i lige saa høj Grad Modstandere af Bestemmelsen om, at disse Priser i det kommende Aar hver Maaned end yderligere skal forhøjes med 3 Mark. Der foreligger ikke Skygge af Berettigelse for denne Bestemmelse. Tabellerne i Kvartaarshefterne fra »Det tyske Riges Statistik« viser ved Sammenligninger med tidligere Aar, at Priserne fra Novbr. 1912 til April 1913 havde en dalende Tendens. Ifølge disse Meddelelser fra Rigets statistiske Departement var Priserne i Berlin pr. 1000 Kilogram:

	Rug Mark	Hvede Mark
Oktober 1912	180,20	211,50
November 1912	176,90	205,80
December 1912	174,80	205,50
Januar 1913	170,70	196,80
Februar 1913	166,40	194,90
Marts 1913	161,70	194,00
April 1913	162,20	201,80

De af Forbundsraadet fastsatte Maximalpriser stiller altsaa i Udsigt, at Prisen ved Udgangen af 1915 vil være 256 Mk. for Rug og 296 Mk. for Hvede. Til de Befolkningslag, som i dette Øjeblik trykkes ned af de uretfærdige økonomiske Tilstande, stilles der herved et uhørt Forlangende, som modtoges med dyb Forbitrelse. Disse Maximalpriser, som endda lader stort Spillerum aabent for Spekulationen, er des-

uden ikke engang saa vidt gennemført, at ogsaa Melpriserne fastsættes. Nu vil Jobbernes Hærskare kaste sig over Spekulationen i Mel, for at afvente, at Regeringen her træffer de nødvendige Foranstaltninger; thi Eksemplet fra Maximalpriserne paa Korn virker ingenlunde afskrækkende for Spekulationslysten. Den arbejdende Befolkning burde kunne vente, at der anderledes toges Hensyn til dens Interesser, end sket er ved disse Forordninger, som paa dens Skuldre lægger en ny Millionbyrde, mod hvilken den hidtidige Toldpolitiks Prisforhøjelser kun er Børneleg.

I nøje Sammenhæng med Prisfastsættelserne for Korn staar Maximalpriserne for Bælgfrugter. Ogsaa for disse gælder i Detailhandelen saa høje Priser, at en stor Del af Arbejderbefolkningen nødes til at give Afkald paa denne nærende Spise, da Priserne er uoverkommelige.

I Modsætning til den nølende Fremgangsmaade med Hensyn til Fastsættelsen af Maximalpriser for vigtige Næringsmidler er der fra Regeringens Side vist en overraskende Hurtighed ved Fastsættelsen af Sukkerpriserne. Her var jo rigtignok den »Fare« tilstede, at Forbrugerne kunde faa Sukkeret for billigt. Den tilstedeværende Overflod af Sukker og det Tryk, som derved øvedes paa Priserne, har vel gjort, at man i Regeringskredse har haft mere Øje for Producenternes Interesser end man har for Forbrugernes, naar Millioner trues med at blive et Bytte for Spekulanter. I 1913 var Gennemsnitsprisen for Raasukker 18,50 Mark. Regeringen garanterer i dette Øjeblik Producenterne en Pris paa 19 Mark. Denne Mazimalpris i Forbindelse med Bidragene til Sukkerproduktionen viser, at Regeringen nærer en Omsorg for Sukkerproducenterne, som vi ønsker var i lige saa høj Grad tilstede overfor den arbejdende Befolkning.

Vi peger allerede nu paa Prisforhøjelse paa Kvæg og Kød, som snart vil indtræde og som hurtigt vil forøges. Hvis Regeringen her paany skrider ind for sent, ligesom ved Kornpriserne, vil ogsaa dette betyde en alvorlig Skade for den forbrugende Befolkning. Det forekommer os at ville være langt nyttigere at frigøre Sukkerroerne til Kvægfoder, saa vidt de ikke behøves til Dækning af Sukkerforbruget, i Stedet for at lade dem forarbejde til Melasse, som er et dyrt Kvægfoder, og ved hvilken Fremgangsmaade der først skal skabes en Indtægt for Sukkerfabrikkerne.

Endvidere henleder vi endnu engang Opmærksomheden paa Maximalpriserne paa Kartofler. Vi anerkender, at den militære Forvaltning i nogle Distrikter er skredet hurtigt ind og har fastsat Priser, som glædeligvis i højere Grad varetager Forbrugernes Interesser, end Forbundsraadets Forordning har gjort det ved Fastsættelsen af Maximalpriser for Korn. Men disse Forholdsregler er begrænset til enkelte Distrikter, og en almindelig Forordning kan ikke længer holdes tilbage, hvis ikke den almindelige Befolknings Interesser skal lide Skade paa dette Omraade paa samme Maade som det er sket ved Kornprisernes Fastsættelse. Fastsættelsen af Maximalpriser for Kartoffel- og Stivelsemel er paatrængende nødvendig med Henblik paa den modbydelige kunstige Prisforhøjelse. Forbundsraadets Forordning om Anvendelse af Kartoffelmel som Tilsætning ved Brødfabrikationen har allerede drevet Prisen paa Kartoffelmel op i samme Højde som Prisen paa Rugmel.

Vi beder Indenrigsministeriet rive sig selv ud af den Opfattelse, at saadanne kunstige Prisforhøjelser kan afhjælpes ved Formaninger, som tilraader Maadehold. Den paagældende Interessegruppe er bekendt for, at den kun plejer sin egen Fordel uden Hensyn til det Almenes Interesser.

Derfor beder vi om, at man vil tage Hensyn til vort Forslag, og ikke nøle overfor de Forholdsregler, som den samlede Befolkning allerede i dette Øjeblik har Krav paa til sin Beskyttelse.«

Udenlandske Arbejdere i Danmark i Sommeren 1914.

(»Statistiske Efterretninger«.)

Antallet af udenlandske Arbejdere (»Polakker«), der var beskæftigede i Danmark i Sommeren 1914, efter at være indkomne til Landet i Løbet af Foraaret, udgjorde 12,452 foruden 129 Børn, der ikke arbejdede. Af de 12,452 var 2,191 voksne Mænd, 10,224 voksne Kvinder og 37 arbejdende Børn; 11,851 eller 95 pCt. var beskæftigede ved Landbrug, Resten hovedsagelig ved Teglværksarbejde og en mindre Del ved Tørvegravning, Digearbejde o. l.

I 1907 var Antallet af arbejdende Polakker i Danmark godt 6,600, i 1910 og 1911 ca. 10,400, i 1912 steg Tallet til ca. 12,000 og i 1913 til ca. 12,700, hvorpaa der i 1914 fulgte en mindre Nedgang til ca. 12,500.

Af de fremmede Arbejdere i 1914 fandtes 10,785 paa Øerne og 1,667 i Jylland. Indenfor Øernes Omraade er det særlig Lolland-Falster, der udviser meget store Tal, idet der her fandtes ca. 4,900 eller henved to Femtedele af det hele Antal fremmede Arbejdere. Efter Maribo Amt kommer Holbæk, Sorø og Præstø Amter med ca. 1,100 hver; jfr. iøvrigt nedenstaaende Oversigt:

Antal af fremmede Arbejdere 1914.

Københavns	Amt...	444
Frederiksborg	— ...	343
Holbæk	— ...	1111
Sorø	— ...	1109
Præstø	— ...	1069
Bornholms	— ...	123
Maribo	— ...	4858
Svendborg	— ...	825
Odense	— ...	903
Vejle	— ...	408
Aarhus	— ...	192
Randers	— ...	369
Aalborg	— ...	105
Hjørring	— ...	217
Thisted	— ...	37
Viborg	— ...	51
Ringkøbing	— ...	64
Ribe	— ...	224

Som det vil ses, er det de sukkerroedyrkende Egne af Landet, der beskæftiger den langt overvejende Del af »Polakkerne«.

Af de fremmede Arbejdere i 1914 var 9,332 fra østerrigsk Polen (Galizien), 2,938 fra russisk Polen, 44 fra tysk Polen, medens 103 var fra andre Egne i Tyskland og 164 fra Sverige.

Antallet af Landejendomme, der i 1814 anvendte fremmede Landarbejdere, var 2,803 imod 2,719 Aaret før. Der mangler for Aaret 1914 Oplysning om Hartkornstilliggendet for 219 af de Ejendomme, der beskæftigede Polakker; fordeles disse i samme Forhold som de øvrige Ejendomme, viser det sig, at af de 2,803 Ejendomme var 1,780 Bøndergaarde (1—12 Tdr. Hartkorn), 349 Proprietærgaarde (12—20 Tdr. Hartkorn) og 674 Herregaarde (over 20 Tdr. Hartkorn). De tilsvarende Tal for de tre foregaaende Aar fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

Ejendommenes Størrelse	Antal Ejendomme med fremmede Arbejdere 1914	1913	1912	1911
1—12 Tdr. Hartkorn ...	1,780	1,673	1,583	1,094
12—20 Tdr. Hartkorn ..	349	357	341	250
20 Tdr. og derover	674	689	678	601
Tilsammen ..	2,803	2,719	2,602	1,945

Oversigten viser, at Antallet af Bøndergaarde, der beskæftigede Polakker, fra 1911 til 1914 er steget med 63 pCt., Antallet af Proprietærgaarde med 40 pCt., medens Antallet af Herregaarde kun er steget med 12 pCt.

Af de fremmede Arbejdere i 1914

ankom 108 før 1. Marts, 2,775 imellem 1. og 15. Marts, 7,340 mellem 16. og 31. Marts, 1,374 mellem 1. og 15. April, 400 mellem 16. og 30. April og 546 efter 30. April, medens Ankomstdatoen var uoplyst for 38 Arbejdere.

Antallet af fremmede Arbejdere, der har overvintret her i Landet efter at være indkomne som Sæsonarbejdere, udgjorde i Vinteren 1911—12 880, i Vinteren 1912—13 1,253 og i Vinteren 1913—14 1,568; af de sidstnævnte, der ikke er medindbefattede i foranstaaende Oversigt, var 712 voksne Mænd, 730 voksne Kvinder og 126 Børn.

Lønbevægelser og Konflikter.

Brolæggerne i Aalborg. Dansk Brolæggerforhund har faaet Sanktion til at opsige Fagets Overenskomst i Aalborg til Udløb den 1. Februar 1915. Forbundet rejser Lønkrav.

Malerne i Aalborg. Mellem Malernes Fagforening og Malerlauget i Aalborg oprettedes for kort Tid siden en Kontrakt om Udførelsen af Malerarbejdet ved en af Kommunens Gasbeholdere. Kontrakten omfattede Akkordpriser og forskellige Bestemmelser, iblandt sidstnævnte bl. a. en, der gik ud paa, at kun *en* Mester maatte deltage i Arbejdet.

Malerfirmaet Madsen og Sørensen, som fik det paagældende Arbejde overdraget, brød imidlertid denne Bestemmelse, og da hverken Fagforeningen eller Lauget kunde faa Firmaet til at respektere den, blokerede Fagforeningen Firmaets Arbejdspladser.

Arbejdsgiverforeningen klagede over denne Arbejdsstandsning og bebudede Sag ved Den faste Voldgiftsret, men ved et Møde i København den 6. Novbr. stilledes følgende Forligsforslag:

»Blokaden overfor Firmaet Madsen & Sørensen hæves straks ved Bekendtgørelse i »Nordjyllands Social-Demokrat« og alle Stridsspørgsmaal mellem Firmaet og Fagforeningen er dermed ude af Verden.«

Dette Forslag forelagdes senere for en Generalforsamling i Malernes Fagforening i Aalborg. Forslaget vedtoges og Konflikten var altsaa dermed afsluttet.

Malerne i Provinserne. I den Overenskomst, Malerforbundet indgik med Centralforeningerne t Jylland og Østifterne den 28. April 1913, findes en Bestemmelse, der giver Mesterorganisationerne Ret til inden 1. November 1914 at forlange Overenskomsten forlænget 1 Aar til 1. Marts 1916 mod fra 1. Marts 1915 at forhøje Minimallønningerne i alle Byer, naar der ikke arbejdes i Akkord, med 1 Øre.

Mesterorganisationerne har imidlertid ikke gjort Brug af Retten til at forlange Overenskomsten forlænget, og Malerforbundet har derfor faaet Sanktion af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg til at opsige Overenskomsten.

De to Centralforeninger, der i sin Tid underskrev Overenskomsten, er iøvrigt senere sammensluttet til *en* Forening under Navn af *Centralforeningen af Malermestre i Danmark.*

Skibstømrerne i Stege. Dansk Skibstømrerforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Skibsbygmestrene *Weneke* i Stege til Udløb den 1. April 1914. Timelønnen ønskes forhøjet.

Snedkerne hos A. Wiborg i København. Imellem Møbelsnedkerne og Snedkermester A. Wiborg opstod Uenighed om Forstaaelsen af Fagets Overenskomst, idet Mesteren mente, at Svendene var pligtige at staa omklædte i Arbejdstøj ved Arbejdstidens Begyndelse, medens Svendene opfattede Overenskomsten saaledes, at de kun skulde være til Stede paa Arbejdspladsen, naar Arbejdstiden begyndte.

Denne Uoverensstemmelse udartede til Bryderier, der foranledigede Afskedigelsen af et Par Mand og en derpaa følgende Blokade overfor Mesteren fra Snedkernes og Stolemagernes Fagforenings Side.

Paa Grund af en Klage fra Arbejdsgiverforeningen over dette Forhold afholdtes et Fællesmøde den 13. Novbr., og ved denne Lejlighed afsluttedes Sagen, idet der opnaaedes Enighed om, at Blokaden straks skulde hæves og Forstaaelsen af Værkstedsreglementet henvises til Afgørelse af Faget Voldgiftsret.

Tobaksarbejderne i Esbjerg. Efter at Tobaksarbejderstrejken var sluttet i Juli 1913 opstod der en Konflikt paa den Fabrik, *Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger* ejer i Esbjerg,

Fællesforeningen havde nemlig nogle Arbejdere paa Kontrakt og Tobaksarbejderforbundet forlangte disse Kontrakter ophævet, da de formentlig stred imod Septemberforliget. Forbundet ønskede eventuelt Sagen indbragt for den faste Voldgiftsret.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Februar i Aar enedes Hovedorganisationernes Repræsentanter om at anbefale de to Parter følgende Forslag til Stridens Afgørelse:

»Kontrakter, som sluttes mellem Fællesforeningens Cigar- og Tobaksfabrik i Esbjerg og Arbejderne paa denne Fabrik, skal indeholde Bestemmelse om, at saadanne Kontrakter af Fabriken eller vedkommende Arbejder kan ophæves i Tilfælde af en af Organisationerne anerkendt Arbejdsstandsning«.

Tobaksarbejderforbundet tiltraadte Forslaget, men Fællesforeningen vilde kun indgaa paa at *fremtidige* Kontrakter kom til at indeholde en saadan Bestemmelse. Fabriken vilde altsaa beholde de allerede kontraktbundne, uden at give dem Ret til at forlade Fabriken i Strejketilfælde.

Sagen stod saaledes stadig uafgjort og Forbundet krævede den løst.

Fællesforeningen fremkom da med et Tilbud, hvori den fastholdt, at Aftalen kun skulde gælde fremtidige Kontrakter, men samtidig tilbød Fællesforeningen at fjærne de kontraktbundne fra Fabriken den 1. Novbr. i Aar.

Dette Forslag tiltraadte Forbundet og Sagen var dermed sluttet.

I sidste Øjeblik var den dog lige ved at strande igen. Paa Grund af »Krigstilstanden« forlangte Fabriken nemlig Fristen for de kontraktbundnes Fjernelse fra Fabriken forlænget til den 1. December, men dette Krav blev ikke gennemført. Tobaksarbejderforbundet protesterede derimod, og Arbejdsgiverforeningen sørgede derefter for, at Fællesforeningen respekterede sit eget Forslag.

Kongresser og Konferencer.

Den internationale Konference i København.

Den i Anledning af Krigssituationen til den 6. og 7. Decbr. berammede Konference mellem Repræsentanter for Socialdemokratiet i de nevtrale Lande er udsat til 16. og 17. Januar, da Amerikanerne ikke kan deltage tidligere.

Adressefortegnelser over Fællesorganisationerne.

Efter tidligere Praksis vil »Arbejderen« straks efter Nytaar indeholde en Adressefortegnelse over Formændene for alle lokale Fællesorganisationer.

Da det imidlertid tidligere er sket, at vi straks efter Fortegnelsens Offentliggørelse er blevet oplyst om, at Forandringer er foregaaet i de seneste Tider, skal vi ved nærværende anmode Fællesorganisationerne om at indsende Meddelelse om saadanne stedfundne Forandringer inden Udgangen af December Maaned efter Adresse: De samvirkende Fagforbund, Nørre Farimagsgade 49 [1], København K.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i November 1914.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. December 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FREDERIKSBORGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsstedet i November 1914

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen tabte Arbejdsdage skal anføres, bedes man sætte et Tvedelt 0. Hvor intet Tal kan anføres, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn:	
2. Organisationens Navn:	
3. Antal Medlemmer:	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse I Midten af Maaneden: Ved Slutningen af Maaneden:	
5. Hvormange Arbejdsdage er der gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maaneden i alt (Søn- og Helligdage eller tilsvarende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormange er der udbetalt af Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn:

Adresse:

NB. Fabrikationen bedes indsende dette Skema til den Forbund, hvorpå de staar som Arbejdere, saaledes at Skemaet er Fabrikationen i Hænde senest d. 5. December 1914.

Enkeltstaaende Foreninger, hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 ✻ KØBENHAVN DEN 5. DECEMBER 1914 ✻ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Haandværks- og Industritællingen. Lønbevægelser og Konflikter. (Kvinderne paa Hasles Konservesfabrik i Aarhus. Kvinderne paa Københavns Banegaarde. Malerne i Provinserne. Snedkerne paa »Phønix« i København.) Adressefortegnelse.

Situationen under Krigstilstanden.

Cirkulære angaaende Loven af 2. Oktober 1914.

Under 13. Novbr. har De samvirkende Fagforbund tilstillet Fællesorganisationerne nedenstaaende Cirkulære vedrørende Loven af 2. Oktbr. om Statstilskud til Hjælpekasser og den af Ministeriet om Benyttelsen af denne Lov udsendte Vejledning, som er gengivet i »Arbejderen« Nr. 20.

Til
Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark.

Som det sikkert er de ærede Fællesorganisationer bekendt er det lykkedes at faa gennemført en Række Love og Foranstaltninger til Afhjælpning af den Nød, som det var at forudse vilde opstaa ifølge de af Krigssituationen fremkaldte Forstyrrelser i Erhverslivet.

Blandt disse Foranstaltninger findes ogsaa en Lov om ekstraordinær Hjælp til Arbejdsløse (Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser). Kravet om denne Lov fremsattes fra Arbejderpartiets Side, fordi man maatte være forberedt paa, at den af Krigstilstanden fremkaldte Situation vilde foranledige en ekstraordinær Arbejdsløshed i et ikke hidtil kendt Omfang, hvad der vilde medføre, dels at store Dele af Arbejdsløshedskassernes Medlemmer vilde opbruge deres Understøttelse og dels, at en Række Arbejdsløshedskasser vilde faa Vanskeligheder ved at udrede den ordinære Understøttelse. Desuden findes der jo desværre endnu mange Arbejdere, som ikke tilhører nogen Arbejdsløshedskasse og for hvilke der ligeledes maatte skaffes Hjælp.

Den nævnte Lov er nu — forøvrigt efter en unødvendig lang Ventetid — traadt i Kraft, idet Ministeriet under 5. ds. til Amtmændene har udsendt det Cirkulære, som Loven forudsætter.

Vi henviser til vedlagte Tryksager, af hvilke Ministeriets Cirkulære gennem Arbejdsløshedskasserne er tilsendt samtlige Afdelinger.

Det vil deraf ses, at Statskassen refunderer Halvdelen — i visse Tilfælde indtil to Trediedele — af det Beløb en Kommune anvender som Tilskud til sin kommunale Hjælpekasse til Understøttelse i Anledning af Arbejdsløsheden, der følger af de foreliggende overordentlige Forhold. Det vil nu paahvile Arbejderpartiet i hver enkelt Kommune at formaa Kommunalbestyrelseu til saa hurtig ske kan at bevilge de nødvendige Beløb og træffe nødvendige Foranstaltninger, saa Arbejderne paa Stedet i størst mulig Udstrækning kan høste Nytte af den vedtagne Lov.

Idet vi opfordrer de ærede Fællesorganisationer til at bidrage deres til, at dette kan ske, henleder vi samtidig Opmærksomheden paa det ministerielle Cirkulæres Bestemmelser (Side 2) om, hvilke Arbejdsløse, der i Henhold til Loven kan komme i Betragtning. Da dette Spørgsmaal imidlertid i Hovedsagen skal afgøres under Hensyn til, hvorvidt *de foreliggende overordentlige Forhold* er Aarsag i, at de Arbejdsløses *Udsigt til at faa Arbejde er forringet i væsentlig Grad*, vil det sikkert kun blive faa eller

maaske ingen, der vil kunne udelukkes fra at komme i Betragtning efter Loven.

En anden Bestemmelse i Cirkulæret (Side 2) omfatter Udbetalingen af den gennem Hjælpekasserne fastsatte Understøttelse, hvilken for Arbejdsløshedskassemedlemmerne skal foregaa gennem Kassernes Afdelinger, saafremt ikke stedlige særlige Forhold medfører, at Kommunen — exempelvis for enkelte Medlemmer i Landkommuner — vedtager, at Udbetalingen skal ske direkte gennem Hjælpekassen.

Saavel angaaende Attesteringen af Ansøgnings-Skemaerne som med Hensyn til Udbetaling til og Kontrol af de Arbejdsløse paahviler der Arbejdsløshedskassernes Afdelingsbestyrelser Forpligtelser, som Fællesorganisationerne bør indskærpe dem, saaledes at ingen Klager over saadanne Forhold skal kunne medføre, at der træffes Dispositioner til Skade for de Arbejdsløse, eller at Tilliden til Arbejdsløshedskasserne svækkes.

I de eventuelle Forhandlinger angaaende Samarbejdet mellem Hjælpekasser og Arbejdsløshedskasser, der er omtalt i Cirkulæret (Side 2) bør Arbejdsløshedskasseafdelingerne optræde i Fællesskab, hvilket sædvanligvis sker gennem Fællesorganisationen; denne Vej vil være den bedste for at opnaa den rette Gennemførelse af Lovens og Cirkulærets Bestemmelser.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.

Peder Hedebol.

Loven om midlertidig Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser findes i »*Arbejderen*« *Nr. 13* og Indenrigsministerens Cirkulære angaaende Loven er optaget i »*Arbejderen*« *Nr. 20.*

Haandværks- og Industritællingen den 26. Maj 1914.

(„Statistiske Efterretninger".)

I Henhold til Lov af 17. Decbr. 1913 blev der den 26. Maj i Aar afholdt en almindelig Haandværks- og Industritælling i Danmark. Denne Tælling er i sin Art den tredie i Rækken, idet der i 1897 og i 1906 blev foretaget lignende Opgørelser.

Medens man i 1906 benyttede Folketællingslisterne til at affatte de Fortegnelser over Haandværkere og Industridrivende, hvorefter Tællingen foregik, og hvorved denne antagelig blev saa nøjagtig som overhovedet mulig, har man denne Gang maattet overlade det til Kommunerne at affatte de Fortegnelser over Haandværkerne og de Industridrivende, der er det nødvendige Grundlag for Tællingen. Paa Landet og i Smaabyerne, hvor Forholdene er lette at overse, maa det antages, at den ene Fremgangsmaade kan være lige saa god som den anden; i de større Byer og navnlig i Hovedstaden, hvor Smaabedrifter let unddrager sig Opmærksomheden, er man dog ved at benytte de kommunale Mandtalslister og andre lignende Hjælpemidler antagelig ogsaa denne Gang kommen Bunden ret nær; skulde der end være enkelte Smaavirksomheder, man ikke har naaet at faa med (Systuer, Smaaværksteder og lign.), bliver det af uvæsentlig Betydning for Tællingens Resultater som Helhed.

Efter at Materialet var indkommet til Det statistiske Departement, kunde man (i Begyndelsen af Juli) paabegynde Revisionen deraf og indhente de supplerende og berigtigende Oplysninger, som for adskillige Skemaers Vedkommende viste sig nødvendige. Efter Gennemgangen af Skemaerne er der foretaget en Optælling af Antallet af Bedrifter, fordelte efter Fag og Størrelse, af Virksomhedernes samlede Personale, af de egentlige industrielle Arbejdere samt endelig af Antallet af Bedrifter med mekanisk Kraft. Hovedresultaterne af denne foreløbige Optælling meddeles i det følgende.

Hovedresultaterne:

Efter den foreløbige Optælling fandtes der paa Tællingsdagen her i Landet 82,400 industrielle eller haandværksmæssige Virksomheder indenfor de i Reglerne for Tællingen trukne Grænser for, hvad der

skal medregnes hertil. Der skal her blot gøres opmærksom paa, at baade de Virksomheder, der drives som selvstændige Erhverv, og de, der drives som Bierhverv, baade Enkeltpersoners og Aktie- og andre Selskabers Virksomheder er medindbefattede. Hver Virksomhed, der har kunnet udskilles som en industriel Enhed, er talt som saadan, uanset om den maaske drives i Fællesskab med andre Virksomheder. Industriens og Haandværkets samlede Personel er opgjort til 346,000. Heraf var 229,000 egentlige industrielle Arbejdere, medens Resten var Indehavere af Virksomhederne, Tilsynshavende, Kontorpersonale o. l. samt Kuske, Bude m. m. 15,400 Virksomheder benyttede mekanisk Kraft — bortset fra Vind- og Vandkraft.

For at kunne sammenligne Resultaterne af enkelte Tællinger har man ved alle de tre Undersøgelser i alt væsentligt fulgt ensartede Regler med Hensyn til Faginddeling o. lign. Ligeledes er Tællingerne afholdte paa omtrent samme Aarstid. Dog blev Tællingen i Aar holdt i Ugen før Pinse, medens Tællingen i 1906 af særlige Grunde maatte udsættes til efter Pinse (den 12. Juni), da bl. a. Konfektionsfagenes travleste Tid er forbi. Begge Tællinger fandt Sted under Konjunkturforhold, som i Almindelighed set gav Industrien rigelig Beskæftigelse.

Hovedresultaterne af de tre Tællinger er sammenstillede i følgende Oversigt, hvor Antallet af industrielle Arbejdere i offentlige Anstalter, Fængsler o. lign. er ladt ude af Betragtning.

	Antal Virksomheder	Samlet Personel	Egentlige industrielle Arbejdere	Virks. med mek. Kraft (uden Vind og Vand)
1914..	82400	346000	229000	15400
1906..	85242	315219	206592	6735
1897..	77256	272456	178442	3856

I de 9 Aar fra 1897 til 1906 steg Antallet af Virksomheder med 8000, det samlede Personel med 43000, Antallet af egentlige industrielle Arbejdere med 28000 og Antallet af mekanisk drevne Virksomheder med 2900. I de 8 Aar fra 1906 til 1914 gik Antallet af Virksomheder tilbage med 3000, Personellet steg med 31,000, Arbejdertallet med 22,500 og Antallet af mekanisk drevne Virksomheder med 8700.

Naar Stigningen i det samlede Personel fra 1906 til 1914 absolut set er større end Stigningen i Arbejdertallet, til Trods for, at Antallet af Virksomheder — og dermed antagelig ogsaa de selvstændige Haandværkeres og Industridrivendes Tal — er gaaet tilbage, skyldes dette Tilvæksten i Grupperne: Tilsynshavende, Kontorpersonale, Bude o. l. Disse Grupper omfatter nu c. 34,000 Personer mod 23,359 i 1906 og 15,983 i 1897.

Haandværk og Industri i Byerne og paa Landet.

Fordelt paa Landets Hoveddele var Antallet af Virksomheder, Personel og Arbejdere følgende efter Tællingen 1914:

	Antal Virksomheder	Samlet Personel	Egentlige industrielle Arbejdere	Virks. med mek. Kraft (uden Vind og Vand)
Hovedst..	13900	119000	87000	2400
Provinsbyerne.	20600	109000	77000	4400
Landdistrikt..	47900	118000	65000	8600
HeleLandet	82400	346000	229000	15400

I Forhold til Folketallet er Antallet af Virksomheder mindst i Hovedstaden og størst i Provinsbyerne. Men Forskellen er mindre nu end før, idet Antallet af Virksomheder er forholdsvis formindsket i Provinsbyerne og især paa Landet. Pr. 1000 Indbyggere fandtes der saaledes i 1914 i Hovedstaden 24 Virksomheder, i Provinsbyerne 36 og paa Landet 28, medens de tilsvarende Tal i 1906 var henholdsvis 24, 40 og 34.

Paa Landet er der forskellige Fag indenfor det lille Haandværk (Væver, Træskomagere m. fl.), i hvilke Antallet af Virksomheder gaar saa stærkt ned, at det giver sig Udtryk

i en almindelig Nedgang fra 34 til 28 Virksomheder pr. 1000 Indb.

I Hovedstaden, hvor Konsentrationstendensen naturligvis ogsaa gør sig gældende i mange Fag, modvirkes den noget af, at der kommer Smaabedrifter i nye Fag, Reparationsværksteder o. l. til.

Industriens samlede Personel udgør i Forhold til Landets samlede Indbyggertal 121 pr. 1000, hvoraf egentlige Arbejdere 80; baade i Landet som Helhed og i dets ovennævte Hoveddele er dette Forhold kun undergaaet uvæsentlige Ændringer siden 1906. Industri og Haandværk er altsaa numerisk set hverken gaaet frem eller tilbage i Forhold til den hele Befolkning.

Store og smaa Virksomheder.

Spørger man dernæst om de Forskydninger, der foregaar indenfor selve Erhvervsgrupperne Industri og Haandværk, gør disse sig særlig gældende i to Retninger: for det første mellem Fagene, idet nogle stagnere eller gaar tilbage, andre gaar frem, og deres indbyrdes Betydning forandres; for det andet indenfor Fagene, idet nogle Virksomheder forsvinder, andre kommer til, og der samtidig som Regel sker en Koncentrering, saaledes at en bestandig større Del af Fagets Udøvelse overtages af de store Bedrifter.

At denne sidste Udvikling gør sig gældende indenfor Haandværk og Industri som Helhed, fremgaar bl. a. af følgende Tal, der angiver Virksomhedernes Fordeling efter Størrelse (Arbejdertal) ved de tre Tællinger:

Antal Virksomh.	1914	1906	1897
uden Arbejdere.	42190	47117	42559
med 1-5 Arbejdere	34021	32126	29251
— 6-20 —	4700	4533	4219
— 21-100 —	1272	1248	1062
over 100 —	259	218	165
Tilsammen..	82442	85242	77256

Antal af Virksomheder uden Arbejdere er omtrent det samme nu som i 1897 og 5000 mindre end i 1906, men de store Virksomheders Antal er forøget fra 165 til 259. Endnu tydeligere giver denne Udvikling sig dog Udtryk deri, at af Industriens samlede Personel hørte til Virksomheder uden Arbejdere 12,3 pCt. i 1914, 15,4 pCt. i 1906 og 15,6 i 1897, men til Virksomheder med over 100 Arbejdere henholdsvis 20,7 pCt., 17,1 pCt. og 13,4 pCt.

Opgangs- og Nedgangsfag.

Hvorledes Forholdene stiller sig indenfor de 250 enkelte Fag eller de Grupper af Fag, hvortil man har henført de enkelte Virksomheder, vil der først kunne gøres Rede for, naar Bearbejdelsen er videre fremskredet. Om Fagenes indbyrdes Udvikling, om den Fremgang eller Tilbagegang, som Tællingen af 1914 viser i Sammenligning med Tællingen af 1906, skal dog her tilføjes nogle Bemærkninger for de vigtigere Fags Vedkommende, idet deres samlede Personel lægges til Grund for Sammenligningen og tages som Kriterium for, om de hører til Op- eller Nedgangsfagene.

Af Opgangsfag, hvor baade Personellets og Virksomhedernes Antal er steget, skal særlig fremhæves følgende:

	1914		1906	
	Virksomh.	Personel	Virksomh.	Personel
Sukker-, Sukkervare- og Chokoladeind.....	137	3866	122	2607
Jordarbejde o. l., Entreprenørvirksomh.....	318	8396	252	6744
Træskæreri, forskell. Trævarefabrikker.....	891	5664	627	4701
Jernstøberier og Maskinfabrik., Maskinværksteder o. lign..	1476	35196	960	25604
Elektricitetsindustrien.....	294	4800	102	1918
Cykleindustrien	989	2825	560	1617
Gas- og Elektricitetsværker ..	508	4222	148	2081
Forsk. kem. Industrier (bl. a. Gummi og Svovls.)	386	3867	255	3017

	1914		1906	
	Virksomh.	Personel	Virksomh.	Personel
Bogtrykkerier .	627	7845	534	6111
Cement- og Cementvarefabr..	505	3896	260	2441
Vask og Rulning	3721	7504	2962	5917
Barberer.....	2377	4316	1383	2746

Som man ser, er det en højst uensartet Række af Fag, der deltager i Opgangsbevægelsen, og Rækken kunde suppleres med adskillige andre (Margarine-, Straahatte-, Lædervare-, Papirfabrikker m. fl.). Men Aarsagen til Opgangen vil ogsaa vise sig at være højst forskellig: i nogle Tilfælde er Aarsagen væsentligst den, at der er et virkeligt stigende Forbrug af Fagets Produktion, i andre, at den danske Industri vinder Terræn fra den udenlandske paa Hjemmemarkedet eller har forøget sin udenlandske Afsætning, og atter i andre, at der foregaar en tiltagende Specialisering, saaledes at nogle Fags Fremgang sker paa Bekostning af andre.

Der er adskillige Opgangsfag, hvor Antallet af Virksomheder er nedadgaaende, men Antallet af Personer stigende, og hvor altsaa de ganske summariske Tal viser Koncentrationen. Af saadanne Fag skal anføres:

	1914		1906	
	Virksomh.	Personel	Virksomh.	Personel
Slagterier	2959	8450	4333	7818
Bryggerier	321	5696	342	4804
Tobaksfabrikker	405	9476	425	8041
Trikotagetilvirk.	591	5557	653	5079
Glas-, Lerv.- og Porcelænsfabr.	161	3358	184	2726
Olie- og Sæbefabrikker	75	1745	87	1241
Papirvarefabr. ogBogbinderier	596	4347	605	3442

Gaar man dernæst over til Stilstands- eller Tilbagegangsfagene, frembyder disse ogsaa højst forskelligartede Forhold. Naar saaledes Bygningsfagene som Helhed maa henføres hertil, maa det tages i Betragtning, at Byggeriet stod paa et Højdepunkt i 1906, og at det er dette Højdekunkt, der ikke er overskredet nu i 1914. Af Tal for de enkelte Fag skal anføres:

	1914		1906	
	Virksomh.	Personel	Virksomh.	Personel
Murerforretn., Bygningsentreprenører .	5863	22734	5627	22300
Tømrerforretn	5010	13255	4955	13049
Snedkerforretninger.....	4324	15058	4377	14842
Blikkenslagere, Gas-o.Vandm.	1049	3311	995	3391

Ialt er disse Fags Personel gaaet op med kun 2 pCt., hvilket er langt mindre end Befolkningstilvæksten.

I nogle Fag maa det antages, at den tekniske Udvikling indskrænker Personellet eller bevirker, at det kun forøges i ringe Grad trods Fremgang i Produktionen; hertil hører bl. a. Mejerier og Bagerier. Den tekniske Udvikling, til en vis Grad i Forbindelse med voxende udenlandsk Konkurrence eller af andre Grunde formindskedeAfsætningsmuligheder,har paavirket Forholdene i en hel Række Fag, saaledes at baade Personel og Antal Virksomheder er nedadgaaende. Det gælder navnlig Tekstilindustrien som Helhed og bl. a. Mølle-, Skotøjs-, Stenhuggerindustrien og Teglværkerne samt en Række gamle Haandværksfag, særlig indenfor Træ- og Metalforarbejdningen. Af Tallene herfor skal anføres følgende:

	1914		1906	
	Virksomh.	Personel	Virksomh.	Personel
Væveri, Uldspinderi, Farveri	690	9457	2104	11487
Mølleri	2497	5647	2636	5962
Skotøjsindustri	5783	11853	6428	12908
Stenhuggerindustri.....	422	1569	608	2056
Teglværker ..	406	7937	558	8509
Smede m. fl. Fag u. d. lille Metalindustri	6338	13758	6840	14995
Bødkere, Drejere, Børstenb. Kurvemageri m. fl. Fag u. d. l. Træindustri	1618	4371	2038	4969

Det er i alle disse Fag i Særdeles-

hed de ganske smaa Virksomheder, der forsvinder. Antallet af Virksomheder uden Arbejdere er f. Eks. for Væverier i 1914: 373, i 1906: 1654, for Grov- og Kleinsmede i 1914: 2013, i 1906: 2270, for Skomagere i 1914: 4246, i 1906: 4738. For Tekstilindustrien maa det dog fremhæves, at ogsaa de store Virksomheders Arbejdertal er gaaet tilbage. Virksomheder med 20 Arbejdere og derunder beskæftigede i 1914: c. 12,500, men i 1906: c. 12,800 Arbejdere.

Konfektionsindustrien (Skræderier, Systuer osv.) har omtrent det samme Personel ved de to Tællinger, 35 à 36,000, men færre Virksomheder i 1914 end i 1906, nemlig 12,000 mod 15,000, saaledes at der ogsaa her synes at foregaa en Koncentrering, selv om det tages i Betragtning, at de herhenhørende Fag med deres mange Hjemmearbejdere, Bierhvervsdrivende og andre Smaavirksomheder er vanskelige at faa nøjagtige Tal for.

Endelig skal nævnes, at der er en Række Erhverv, hvis Eksistensmuligheder bliver bestandig mere begrænsede, og som derfor er ved at forsvinde; eksempelvis skal nævnes: Træskomagere, Brøndborere, Mølle-byggere, Straatækkere og Hjulmagere.

Haandværkets og Industriens Anvendelse af mekanisk Kraft, der jo er undergaaet en rivende Udvikling fra Tælling til Tælling, vil blive Genstand for Omtale i en følgende Artikel. I Statistik Aarbog, der udkommer i December Maaned, vil der blive meddelt en tabellarisk Oversigt over Hovedresultaterne af Tællingen 1914, sidestillet med tilsvarende Data for 1906. Den endelige Redegørelse for Haandværks- og Industritællingens mange Enkeltheder vil paa sædvanlig Vis ske gennem et Tabelværk, der vil kunne udkomme i Løbet af 1915.

Allerede af de nu foreliggende Oplysninger kan man dog konstatere, at der i Tiden fra 1906 til 1914 har været en jævn Fremgang for Haandværket og Industrien som Helhed i Fortsættelse af den Fremgang, der fandt Sted fra 1897 til 1906. Men denne Fremgang er Resultatet af højst uensartede Bevægelser i de enkelte Fag, saaledes at deres indbyrdes Betydning er undergaaet bemærkelsesværdige Ændringer. Samtidig er der foregaaet en fortsat Koncentrering, derved at de smaa Virksomheder indskrænkes i Antal, og de store vokser baade i Antal og Størrelse.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kvinderne paa Hasles Konservesfabrik i Aarhus. Den 21. Novbr. har Kvindeligt Arbejderforbund afsluttet Overenskomst med Slagtermester Fr. Hasle i Aarhus for Tiden fra 23. Novbr. 1914 til 1. Januar 1916.

Lønnen, som tidligere var 12 Kr. om Ugen, hævedes til 16 Kr. De første 2 Uger efter Antagelsen er den dog kun 14 Kr. For Helligdage, der indtræffer i Ugens Løb, betales fuld Løn og 3 Dages Sommerferie med Løn gennemførtes samtidig. 10 Kvinder omfattes af denne Overenskomst.

Kvinderne paa Københavns Banegaarde. Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Vognmand Balslev er der afsluttet ny Overenskomst angaaende Rengøring ved Statsbanerne.

Daglønnen for Hverdage forhøjedes fra 2 Kr. 65 Øre til 2 Kr. 80 Øre; for Søn- og Helligdage fra 2 Kr. 85 Øre til 3 Kr. Endvidere fastsattes 3 Dages Sommerferie med Løn.

Overenskomsten, som omfatter 40 Kvinder, gælder i 4 Aar fra 1. Februar 1915.

Malerne i Provinserne. Vi har tidligere meddelt, at Malerforbundet opsagde Overenskomsten af 28. April 1913 med Centralforeningen af Malermestre i Danmark, da denne Organisation ikke havde benyttet en Bestemmelse, der gav Mestrene Ret til at begære Overenskomsten forlænget 1 Aar ud over 1. Marts 1915 mod at forhøje Minimallønnen med 1 Øre.

Mestrene havde aabenbart gjort Regning paa, at de under Krigssituationen kunde spare Øren.

Da det imidlertid viste sig, at Malerforbundet imod Mestrenes og deres Raadgiveres Forventning opsagde Overenskomsten, fik man alligevel travlt i Mestrenes Lejr for at faa

oprettet det forsømte, og da Malerforbundet ikke under de foreliggende Omstændigheder vilde iværksætte nogen Aktion for at gaa videre end til at faa det tidligere »betingede« Løntillæg gjort effektivt, gik Sagen i Orden ved et Møde den 1. December i Arbejdsgiverforeningen i København.

Ved denne Lejlighed enedes man nemlig om, at Overenskomstens § 2, der i den nugældende Overenskomst er saalydende:

»De hidtidige Minimallønninger i den ordinære Arbejdstid, nemlig: I Aarhus 50 Øre, i Odense 49 Øre, i Aalborg, Nørresundby, Horsens og Randers 47 Øre og i de øvrige Byer og Landkredse 46 Øre pr. Time, skal vedblivende danne Grundlaget for Udbetaling paa Akkord, naar saadan gives. I de Tilfælde, hvor der ikke arbejdes paa Akkord, er Minimallønnen i alle Byer 3 Øre højere.«

faar følgende Affattelse:

»Minimallønnen er i den ordinære Arbejdstid: I Aarhus 54 Øre, i Odense 53 Øre, i Aalborg, Nørresundby, Horsens og Randers 51 Øre og i de øvrige Byer og Landkredse under Centralforeningen 50 Øre. I de Tilfælde, hvor der arbejdes paa Akkord, er Udbetalingen paa Akkord 3 Øre mindre i alle Byer.«

Overenskomstens § 12, som hidtil har været saalydende:

»Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. April 1913, og gælder indtil den af en af Parterne — Fællesudvalget for Centralforeningerne for Malermestre i Jylland og Østifterne eller Malerforbundet i Danmark — opsiges med 3 Maaneders forudgaaende Varsel til Ophør en 1. Marts, dog tidligst til Ophør den 1. Marts 1915. Arbejdsgiverne har dog Ret til inden 1. November 1914 at forlange Overenskomsten forlænget til 1. Marts 1916 mod fra 1. Marts 1915 at forhøje Minimallønningerne i alle Byer, naar der ikke arbejdes i Akkord, med 1 Øre.«

fik følgende Affattelse:

»Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Marts 1915 og gælder, indtil den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders forudgaaende Varsel til Ophør en 1. Marts.«

Alle øvrige Bestemmelser i Overenskomsten af 28. April 1913 forbliver iøvrigt uforandret gældende og Centralforeningen forpligtede sig sluttelig til i Løbet af 3 Dage at tilstille Malerforbundet en Fortegnelse over de Byer og Landkredse, der hører under Centralforeningen.

Snedkerne paa „Phønix" i København. I Marts Maaned 1914 leverede ca. 50 Bygningssnedkerne Aktieselskabet »Phønix« Opgørelse over udførte Arbejder ved et Foretagende i Borups Alle.

Ved Lønudbetalingen kvitterede Svendene imidlertid »med Forbehold«, da der var Uoverensstemmelser om 10—14 forskellige Poster paa Regnskaberne, hvilke Uoverensstemmelser skulde henvises til Afgørelse af den faglige Voldgiftsret.

Da Sagerne kom for dette Forum, viste det sig imidlertid, at det af Svendene tagne Forbehold kun drejede sig om 2—3 Poster. Disse var anført med Blæk paa de trykte Opgivelser.

Svendene protesterede og forlangte *alle* uopgjorte Regningskrav behandlede, men Voldgiftsretten afviste dette Krav under Henvisning til Regningernes Paategninger.

Dette gav Anledning til, at denne Sag udviklede sig overordentlig dramatisk. Svendene mente sig nemlig ført bag Lyset og Firmaet følte sig saa fornærmet over faldne Udtalelser, saa det anlagde Sag mod Bygningssnedkernes Formand *J. Chr. Jensen*, som paastodes idømt en Skadeserstatning paa 25,000 Kr.

Der var Politiforhør og Retssag i lange Baner og samtidig fordrede Snedkerforbundet Den faste Voldgiftsrets Afgørelse af Spørgsmaalet om den faglige Voldgiftsrets Kompetence til at afvise Sager, som en af Parterne begærede behandlet.

Den 19. Juni kom dette Spørgsmaal til Behandling i et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, og dette Møde endte med, at de foreliggende Tvistspørgsmaal henvistes til videre Behandling i et Udvalg, bestaaende af Formanden for Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling *Chr. Christensen*, Direktøren for „Phønix" *Jacob Jensen*, Snedkerforbundets Formand *Martin Petersen* og Fagforeningens Formand *Chr. Jensen*.

Efter lange Undersøgelser og Forhandlinger ere alle disse Uoverensstemmelser bragt til Afslutning. I den anlagte Retssag blev Chr. Jensen fuldstændig frikendt og ved den faglige Voldgiftsret fik Svendene Ret paa alle de væsentligste Punkter.

Adressefortegnelse

over

Forbundene og enkeltstaaende Fagforeninger under De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Forbund.

Arbejdsmandsforbund, Dansk. H. C. Andersensgade 14, St. K. Telef. 2140.

Kommunalt Arbejderforbund, Colbjørnsensgade 7, St. B. Telef. Vester 2735.

Kvindeligt Arbejderforbund, Nansensgade 39 [2] K. Telef. 5123.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Z. Friis, Raadmandsgade 40 [4] L. Telef. Taga 104 y og Godth. 166.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund. E. Otendal, Rosenvej 2 Ø. Telef. Øbro 194.

Bogbinderforbundet, Rømersgade 22 [1] K. Telef. Byen 605 y.

Brolæggerforbund, Dansk. C. Kronow, Egegade 3 [3] N. Telef. Nora 1003 y.

Bødkerforbundet, Krystalgade 24 [2] K. Telef. Byen 2919.

Børstenbinderforbund, Dansk. A. Nielsen, Peter Fabersgade 5 [1] N.

Drejerforbundet. M. Arnsfeldt, Solitudevej 5 A [2] N. Telef. Nora 1275.

Elektrikerforbund, Dansk. Griffenfeldtsgade 6 [1] N. Telef. 7918.

Forgylderforbundet. Georg Nielsen, Ørnevej 36 L.

Formerforbund, Dansk, Larslejstræde 1 [1] K. Telef. Byen 2125.

Forsikringsfunktionærernes Forbund. Fr. Nielsen. Toftegaards Allé 14 [3] Valby.

Gartnerforbund, Dansk, Baggesensgade 27, St. N. Telef. Nora 2720 x.

Glarmestersvendenes Forbund. Rømersgade 22 [2] K. Telef. Byen 605 x.

Glasarbejderforbund, Dansk, Jyllandsvej 8 St. F. Telef. Godth. 105.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. G. Schou. Assensgade 9, Mez. Telef. Øbro 3203 y.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. Fr. Hartmann, Hjorth Lorenzensgade 21 [4] N. Telef. Nora 2249 y.

Handskemagerforbundet. Ludvig Nielsen, Birkegade 15 B [4] N.

Hattearbejderforbundet. Th. Sundby, Kronborggade 14 [4]. Telef. Taga 893 y.

Hvidgarverforbund, Dansk. C. Meisner, Nannasgade 3 [2] L.

Jærn- og Metalsliberforbund, Dansk. G. A. Andersen, Baldersgade 76 [1] L.

Karetmagerforbund, Dansk. Thuresensgade 6 St. K. Telef. Byen 1904 x og Godth. 479 y.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Wesselsg. 7 [1] N. Telef. Taga 624 y, Central 9975 og Valby 362 y.

Keramisk Forbund. A. Flodin, Aalekistevej 246, Vanløse.

Korkskærernes- og Sorterernes Forbund. V. Nørregaard, Mysundeg. 22 St.

Litografisk Forbund, Dansk. R. L. Rasmussen, Frederiksvej 40 [1] F.

Lohgarvernes Forbund, J. Johnsen, Sønder Allé 13, Valby F.

Malerforbundet, Rømersg. 22 St. K. Telef. 10385.

Metaltrykkerforbund, Dansk. Oluf Olsen, Rosengade 13 [4] K.

Mølleriarbejderforbund, Dansk. N. J. Andersen, Hørsholmsgade 30 St. Telef. Taga 598 y.

Papirindustriarbejderforbundet. L. P. Jensen, Holte pr. Holte St. Telef. Nærum 51.

Pottemagernes Forbund. Fr. Pietsch, Enghavevej 27 [1] B.

Rebslageriarbejdernes Forbund, L. Zachariasen, Frederikshavn.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Brolæggerstræde 11 K. Telef. Byen 206.

Skibstømrerforbund, Dansk. S. Nielsen, Nannasvej 20 Svendborg. Telef. Svendborg 646.

Skorstensfejersvendenes Forb. A. F. Th. Lippert, Benzonsvej 16 [1] F.

Skotøjsarbejderforbund, Dansk. Rømersgade 22 [2] K. Telef. Byen 607.

Skrædderforbund, Dansk. Will. P. Arup, Hauserplads 14 [1]. Telef. 10518.

Slagteriarbejderforbund, Dansk. Gothersgade 154 St. Telef. Byen 4559.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. Larsleistræde 1. Telef. 5121 og 8221.

Snedkerforbundet, Rømersgade 22 [4]. Telef. 4215.

Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation. J. Borlund, Amagerbrogade 235. Telef. Amager 849 v.

Stenarbejderforbund, Dansk. Janus Ipsen, Vang pr. Hasle.

Stukkatørernes Forbund. F. W. Jensen, Holtegade 11 [1] L. Telef. Taga 557 y.

Sukkervare-Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund, J. D. Becker, Gl. Kalkbrænderivej 29 Ø.

Syernes Forbund. Dannebrogsgade 3 [2] B. Telef. Vester 5030 v.

Tekstilarbejderforbund, Dansk. Julius Blomsgade 4 [2] L. Telef. Taga 1066.

Tobaksarbejderforbundet, Rømersgade 22 [3] K. Telef. Byen 606.

Træindustriarbejderforbundet, Nørrebrog. 15 [1] N. Telef. Nora 462.

Typografforbund, Dansk. Gamle Kongevej 1 C. [1] B. Telef. 4331.

Enkeltstaaende Fagforeninger.

Barnevognsarbejdernes Fagf. J. A. Hansen, Falkoner Allé 4 [3] F.

Kurvemagernes Fagf. Carl Jensen, Ægirsgade 16 [3] L.

Ovnsætternes Fagf. J. Weinoldt. Istedgade 66 [4] B.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ❋ KØBENHAVN DEN 12. DECEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Syndikalistisk Agitation. Udlandet.

Situationen under Krigstilstanden.

Protest mod Varefordyrelse.

Straks da den mellemevropæiske Krig udbrød, nedsatte Regeringen en Prisreguleringskommission, der fik til Opgave at forhindre samvittighedsløse Spekulanter i Gennemførelse af Varefordyrelse og Udplyndring af den konsumerende Befolkning.

Denne Kommission har i den forløbne Tid arbejdet med en meningsløs Sendrægtighed og først for ganske nylig har et Flertal truffet Beslutning, der, om den bringes til Udførelse, vil faa nogen reel Betydning.

For at søge denne Sag fremmet har Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund tilstillet Indenrigsministeren efterstaaende Skrivelse.

»*Til*

Indenrigsministeren.

Det er en Selvfølge at Ledelserne for Arbejdernes Organisationer med stor Opmærksomhed har fulgt Bevægelserne i det økonomiske Liv under de herskende ekstraordinære Forhold. Med voksende Bekymring har man iagttaget Prisstigningen paa alle vigtige Livsfornødenheder og vi ved at man i Arbejderklassen imødeser den nærmeste Fremtid med megen Uro.

Den vældige Stigning i Kornpriserne, der for en væsentlig Del savner rimelig Begrundelse, indeholder den stadige Trusel om yderligere Forhøjelse af Brødpriserne og vi maa derfor vedblivende beklage, at der ikke endnu er foretaget Skridt til Sikring af Brød til rimelig Pris.

Arbejderorganisationerne i en Række Byer har i den sidste Tid afholdt Møder om denne Sag. 20,000 Personer har deltaget i Møderne og har enstemmig vedtaget Resolutioner der giver Udtryk for den Stemning, der hersker i Befolkningen.

Indholdet af de vedtagne Resolutioner er en Opfordring til Regeringen om:

at fastsætte Maksimalpriser paa alle Kornsorter, saa enhver usund Spekulation i disse for Samfundet vigtige Fornødenheder undgaas,

at drage Omsorg for — eventuelt ved Ekspropriation af de forhaandenværende Beholdninger og ved Indførsel fra Udlandet for Statens Regning — at disse Kornsorter er til Stede i tilstede i tilstrækkelige Mængder, samt

at fastsætte Maksimalpriser for samtlige Brødsorter (Fransk-, Sigte- og Rugbrød).

Den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe har gentagne Gange beskæftiget sig med Dyrtiden og gjort Henstillinger om Foranstaltninger derimod og vore Organisationer billiger fuldt ud disse Henstillinger og den Begrundelse, der er givet.

Vi maa beklage, at den af Regeringen udnævnte Prisreguleringskommission ikke tidligere har grebet aktivt ind paa de vigtigste Omraader til Fordel for den arbejdende og øvrige mindre bemidlede Del af Befolkningen og vi tillader os ved nærværende endnu en Gang at henlede Opmærksomheden paa de yderst triste Livsvilkaar som tusinder af vore Medborgere lever under som Følge af de ekstraordinære og sørgelige Forhold.

Nu er vi imidlertid bekendt med, at der i Prisreguleringskommissionen er et Flertal som foreslaar indført den for Brødspørgsmaalet saa vigtige Foranstaltning — Maksimalpriser, og vi tillader os derfor at opfordre den højtærede Minister til ufortøvet at følge dette Flertal til Udførelse af den nævnte Foranstaltning.

Vi ved, at en Forhøjelse af Brødpriserne maa finde Sted, hvis de opskruede Kornpriser skal opretholdes og videre udvikles og vi forstaar ikke, at der er nogen berettiget Interesse, der kan stille sig i Vejen for den Løsning hvortil vi herved opfordrer Ministeren.

København den 9. December 1914.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
CARL F. MADSEN.

For Socialdemokratisk Forbund i Danmark:
TH. STAUNING.

Syndikalistisk Agitation.

Fra 18. til 30. Novbr. har jeg i Jylland deltaget i nogle Møder, hvor Redaktør Chr. Christensen fra København søgte at hverve nye Tilhængere til den saakaldte syndikalistiske »Bevægelse«.

Ved hvert eneste af disse Møder kunde jeg fastslaa, at Chr. Christensen forsømmer at give Forsamlingen Oplysning om, hvorledes Syndikalismen virker i Frankrig, hvor den jo har hjemme og hvor den er bestemmende for Fagorganisationernes Virkemaade. Dette maatte dog ellers være det aller vigtigste. Vil man hos os indføre noget nyt, som har været prøvet andetsteds, er det dog kun rimeligt, at man først undersøger, hvilke Resultater, man der er naaet til ved Hjælp af dette nye.

Ved Syndikalisternes egen Forsømmelse er det derfor falden i min Lod, at fremskaffe de fornødne Oplysninger om faglige Forhold i Frankrig. Og disse Oplysninger taler ingenlunde til Fordel for det syndikalistiske System.

Det, hvorpaa man aller først fæster Opmærksomheden, naar Talen er om den større eller mindre Fortræffelighed ved et bestemt organisatorisk System, er Medlemstallet. Er Systemet istand til at samle Arbejderne i stadig større Antal og saaledes rent organisatorisk forøge deres Styrke?

Allerede her viser det syndikalistiske System sig at være saare mangelfuldt. Ifølge den sidste internationale Beretning (for Aaret 1912) har den syndikalistiske franske Hovedorganisation *(Confèdèration générale du Travail)* endog haft en positiv Tilbagegang paa 14 % at opvise. Anstiller man en Sammenligning mellem de syndikalistiske franske og de moderne tyske Fagorganisationer, da fremkommer der følgende Billede:

	Medlemsantal		Forskydning
	1911	1912	i pCt.
Frankrig....	450,000	387,000	÷ 14 %
Tyskland ...	2,320,986	2,530,390	+ 9,12 %

En Organisationsform, der pludselig kan opvise et saadant Frafald, maa man alene af den Grund stille sig skeptisk overfor. Og desuden er der jo en bemærkelsesværdig Forskel i de absolutte Medlemstal i de to Lande.

Vil man dernæst undersøge, hvorledes Løn- og Arbejdsforholdene udvikler sig i Frankrig under det syndikalistiske System, da kan man f. Eks, benytte en af det franske Møbelarbejderforbund foretagen sammenlignende Undersøgelse, der strækker sig over et større Antal Byer i Frankrig, Svejts og Tyskland.

Her fremkommer følgende Resultat:

	Antal Byer ialt	Timeløn Centimer	Arbejdstid Timer ugl.
Frankrig...	34	50	59 T. 40 M.
Svejts.....	33	65,4	56 T. 54 M.
Tyskland ..	35	72,3	54 T. 17 M.

(100 Centimer = 1 Franc = 72 Øre).

Det fremgaar altsaa af disse Gennemsnitstal, at i det syndikalistiske Frankrig er den daglige Arbejdstid

indenfor Møbelindustrien rundt regnet en Time længer, og Timelønnen 22,3 Centimer (= 16 Øre) lavere end i Tyskland. Omtrent midt imellem de to Lande finder vi Svejts, der har moderne Organisationer efter tysk-skandinavisk Mønster, men som er noget længere tilbage i organisatorisk Udvikling end f. Eks. Tyskland. Man lægge Mærke til, at Undersøgelserne spænder over saa store Antal af Byer i alle tre Lande, at enhver Tilfældighed er udelukket. Det fremkomne Gennemsnitsresultat kan betegnes som ganske sikkert og paalideligt.

Fra det franske Bygningsarbejderforbund foreligger ogsaa statistisk Oplysning om Løn og Arbejdsforhold indenfor denne Industri. Med den daglige Arbejdstid stiller det sig paa følgende Maade:

Arbejdstid, Timer	9	10	10½	11	11½	12
i Antal Byer	2	73	8	40	8	23

Hvad angaar Lønnen stiller Forholdet sig som i efterfølgende Tabel:

Timeløn i Centimer do. i Øre	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	100 og derover
	14-21	22-28	29-35	36-42	43-49	50-57	58-64	65-71	72 og derover
Tømrere i følgende Antal Byer		3	25	60	37	19			1
Murere og Stukkatører i følgende Antal Byer	7	2	18	58	41	21			2
Murerarbejdsmænd	—	47	63	11	3	1			
Jordarbejdere	—	—	—	—	—	—			
Malere	—	—	—	—	—	—			
Stenhuggere	—	—	—	—	—	—			
	4	29	78	23	6	6	12		6
	—	3	28	66	29	15	2		
	—	3	21	44	41				

Enhver organiseret dansk Arbejder kan paa Grundlag af ovenstaaende Tal selv foretage den fornødne Sammenligning med danske Forhold. Næppe ret mange vil føle sig fristet til at søge de franske Forhold overført til Danmark. Ud over det rent talmæssige er at bemærke, at den franske Arbejders Indflydelse paa selve Arbejdspladsens mange daglige Forhold er ganske minimal.

Grunden til alt dette er den, at de syndikalistiske Organisationer i høj Grad mangler Evnen til at føre metodisk Lønbevægelse. Alting har en mere tilfældig Karakter, er opbygget mere paa øjeblikkelig Stemning og Følelse end paa koldblodig Beregning og nøgtern Overvejelse og paa langt Sigt.

Et godt Eksempel paa en saadan syndikalistisk Bevægelse var den franske Jernbanestrejke i 1910. Den blev iværksat under ydre sociale Vilkaar, som ingenlunde var ugunstige, og med en Samling og Begejstring som er al Ære værd. Og dog tabtes den saa grundigt som nogen Strejke kan tabes, tabtes paa Grund af manglende indre Styrke i Organisationen og af Mangel paa det nødvendige økonomiske Grundlag. Ikke blot tabtes Strejken i den Forstand, at den intet positivt Udbytte bragte og at mange af Organisationens bedste Mænd joges bort fra deres Pladser ved Jernbanerne; men der blev ogsaa et rivende Frafald

af Medlemmer. Medlemstallet i Strejkeaaret og de nærmest følgende Aar angives som følger:

1. Juli 1910	57,627	Medlemmer
1. Jan. 1911	24,025	—
1. Jan. 1912	16,022	—
1. Jan. 1913	22,965	—

Efter den ulykkelige syndikalistiske Strejke svinder Medlemsantallet altsaa i Løbet af to Aar ind til omtrent en Fjerdedel. Først da begynder der en svag Stigning igen. Og samtidig med at den faglige Kamporganisation er svækket, er de konkurrerende katolske »Fagforeninger« vokset, hvad der gør det yderligere vanskeligt at vinde frem paany.

Vil man have en Oplysning paa bredere Basis om Lønbevægelser efter syndikalistisk Methode, kan der henvises til den førnævnte franske Hovedorganisations Beretning for Aaret 1912. Der gives i denne talmæssig Oplysning om samtlige i Aarets Løb førte Lønbevægelser. Der indvandtes ved disse 3,113,219 Francs i Lønforhøjelse. Ved Kampene tabtes 2,565,819 Francs i Løn og brugtes 1,991,605 Francs 65 Cent. til Understøttelse*).

Enhver kan, ved at sammenlægge den tabte Arbejdsløn og den udbetalte Understøttelse, konstatere, at de syndikalistiske organiserede franske Arbejdere i Aaret 1912 har sat omtrent $1^1/_2$ Mill. Francs til, ved at føre Lønbevægelse.

Det bemærkes udtrykkeligt, at alle de *her fremdragne Oplysninger hidrører fra de paagældende franske Organisationers egne Beretninger og Meddelelser*, hvad der vel maa være en Borgen for, at de er fuldtud korrekte.

De Resultater, de indeholder, kan ingenlunde siges at være fristende. Saa mangelfuldt det end kan være, der er opnaaet gennem de faglige Organisationer i Tyskland, England, Skandinavien osv., saa er det dog allevegne positive Resultater, som har betydet en stadig materiel og social Højnelse af Arbejderklassen.

Vore hjemlige Syndikalister ynder at tale store Ord f. Eks. om »international Solidaritet«. Det har da ogsaa sin Interesse at se, at de syndikalistiske franske Organisationer er dem, der yder mindst, hvergang netop den internationale Solidaritetsfølelse skal vises i praktisk Handling.

Naar kæmpende Arbejderorganisationer trænges saa haardt af Arbejdskøberne, at de maa bede om Hjælp hos Kammeraterne i de andre Lande, da er jo Tiden hvor den internationale Solidaritetsfølelse skal staa sin Prøve, ikke i store Ord, men i hjælpende Handling.

Til de udelukkede hollandske Tobaksarbejdere i 1913 ydedes bl. a. følgende Bidrag:

	Mark.	Pf.
Frankrig	100	64
Norge	3,361	34
Sverrig	3,365	19
Danmark	3,363	23
Tyskland	30,000	00

Vor hjemlige Syndikalistredaktør vil af forskellige Grunde ikke godkende dette Eksempel, som jeg har holdt op for ham nogle Gange. Jeg kan ikke anerkende hans Indvendinger; men — godt — jeg tager saa et andet Eksempel.

Til Storstrejken i Sverrig 1909 indkom bl. a. følgende Bidrag:

Tyskland	1,163,720	Mk. 06	Pf.
Danmark	941,956	» 18	»
Frankrig	6,959	» 92	»

Kommentarer til disse Tal behøves ikke. Det store Frankrig med sine syndikalistiske Organisationer sender $^1/_{135}$ af det Bidrag, som kommer fra det lille Danmark. Mon saa alligevel ikke vor egen Metode er den bedste, ogsaa hvad angaar den internationale Solidaritet?

Vore hjemlige Syndikalister angriber vore Organisationer, fordi de, naar Omstændighederne gør det

*) I en Fodnote oplyser Beretningen, at dette Tal endda ikke er den fulde betalte Understøttelse. Tallene angives i det hele taget kun at være omtrentlige.

formaalstjenligt, samarbejder med det socialdemokratiske Parti og altsaa ad den Vej varetager Arbejderklassens politiske Interesser. De syndikalistiske franske Organisationers Stilling er imidlertid paa dette Punkt ret uklar. I den førnævnte syndikalistiske Hovedorganisations Love hedder det bl. a. at den »*uden Hensyn til politisk Sektervæsen* skal samle alle Arbejderne til bevidst Kamp mod de nuværende Lønarbejder og Arbejdsgiverforhold«. Dette udtrykker jo nærmest et antipolitisk Standpunkt. Men længere henne i Lovene hedder det om den saakaldte »Arbejderbørsafdeling«, at denne bl. a. skal »opmærksomt følge *Arbejderlovgivningen*, for at de enkelte Organisationer i Tide kan gøre deres Indflydelse gældende«. Her anerkendes det altsaa, at Organisationerne ogsaa har politiske Interesser at varetage.

Det praktiske Liv fremviser da ogsaa talrige Eksempler paa, at man har betraadt Politikens Vej, men ganske vist ikke altid »i Tide.« Forud for Strejken i 1910 havde saaledes det franske Jernbaneforbund forsømt at søge politisk Raad og Bistand til Kampen. Men da denne var mislykket og derved bl. a. et stort Antal af Organisationernes bedste Folk var jaget ud af deres Pladser, søgte man i høj Grad politisk Hjælp, for at faa disse genantaget. Endnu i Aar i April paa Forbundets Kongres i Paris var dette Spørgsmaal et fremtrædende Forhandlingsæmne. Fra mange andre Omraader (Arbejdsanvisningen f. Eks.) kan der hentes Eksempler paa, at de syndikalistiske franske Arbejdere meget vel kan betræde den politiske Vej, men at de ofte gør det for sent, og at de derved unddrager sig selv betydelige Goder, som de ellers kunde opnaa.

Ved Valgene stemmer sikkert ogsaa de franske organiserede Arbejdere, og de stemmer socialistisk ligesom vi andre. Deres officielle antipolitiske »Principper« er blot et anarkistisk Rudiment, som de altsaa ikke endnu har kunnet bevæge sig selv til at skære bort. Dette fører bl. a. ogsaa til, at de ikke har ordentlige politiske Organisationer. Derfor har nogle af deres socialdemokratiske Politikere ved forskellige Lejligheder kunnet gaa paa egen Haand og f. Eks. indtræde i blandede Regeringer, uden at have Partiets Samtykke dertil (Millerand, Briand).

Syndikalistredaktøren omtaler gerne den nuværende ekstraordinære politiske Situation i Evropa, f. Eks. den tyske socialdemokratiske Rigsdagsgruppes Stilling under Krigen. Overfor dette er det godt at erindre, hvorledes den mest glødende syndikalistiske franske Antimilitarist Hervé har stillet sig. Allerede Maaneder før Krigens Udbrud, medens man i Frankrig drøftede Genindførelsen af den treaarige Tjenestetid, løb han over til Militaristerne og stillede sig selv og sit Blad *La guerre sociale* til deres Disposition med Hud og Haar.

Naar jeg ved Møderne i Jylland holdt nogle af disse Oplysninger frem for Chr. Christensen, erklærede han i Reglen, at der maatte levnes ham en rimelig Tid til at kritisk at prøve Tallene. Ved andre Lejligheder hævdede han, at man maatte se saadant Materiale paa Tryk for at kunne bedømme det. Her som der vil jeg da pege paa, at de væsentligste af disse Tal har været foreholdt Chr. Christensen ved et Møde i Fællesorganisationen i Næstved den 8. Maj i Aar og ved et Møde i Skrædernes Fagforening i Kjøbenhavn den 16. Juni i Aar. Desuden har de været fremme i en Polemik som Syndikalisternes »videnskabelige« Pennefører Alfred Kruuse i sin Tid rejste imod mig i det lille Maanedsblad *Socialisten*.

Der aftrykkes Tallene i Maj d. A. Chr. Christensen *har* altsaa set Tallene paa Tryk, og han *har* haft en rimelig Tid (ca. $^3/_4$ Aar) til at prøve dem.

Hermed burde man i Grunden være færdig med Syndikalisterne. Naar man Punkt for Punkt ved Eksempler fra Syndikalismens Hjem-

land kan godtgøre, at de syndikalistiske Metoder for os vilde betyde et Tilbageskridt, da er der jo egentlig ikke mere at tilføje. Men da vi nu er ved det, vil det sikkert være paa sin Plads, ogsaa her at gendrive nogle af vore hjemlige Syndikalisters mest benyttede Talemaader.

De anker saaledes ofte over vore underskrevne Overenskomster, de mange §§'er, som »det menige Medlem ikke kan holde rede paa« osv. osv. I Stedet for vil man have »anerkendte Arbejdsaftaler« om de samme Ting. For andre end Syndikalister bliver det lidt vanskeligt at forstaa, hvorledes det skulde blive lettere at holde rede paa §§'erne i den løse Aftaleform end i den faste Overenskomstform, som vi nu har kæmpet os frem til. Aftalerne kender vi jo fra Organisationernes Barndom; men vi har ingen Grund til at ønske dem tilbage.

En anden syndikalistisk Anke gælder vor Organisationsform, vi er organiseret fagvis, hedder det, og derved opstaar der mange Slags Grænsestridigheder, som er til Arbejdernes Skade. Vi skulde danne Industriforbund.

Hertil er først at sige, at det ingenlunde er en syndikalistisk Opdagelse, at Grænsestridighederne er til Arbejdernes Skade. Det har man skam altid vidst, og Organisationerne har derfor altid bestræbt sig for at indskrænke Grænsestridighederne til det mindst mulige og for at bilægge dem ved fredelig Forhandling. Endvidere kender man ogsaa til Grænsestridigheder blandt Industriforbund, baade blandt de syndikalistiske franske og blandt de paa moderne organisatorisk Grundlag opbyggede Industriforbund andet Steds, hvad der er mange Eksempler paa. Selve Industriforbundet er os ej heller noget nyt. Der har i Danmark bestaaet Industriforbund i mange Aar (f. Eks. Slagteri-, Papirindustri-, Tekstilarbejderforbund, Keramisk Forbund o. fl. (Metalfagene er jo ogsaa ifærd med at danne Industriforbund). Endelig maa man ikke glemme, at al Arbejderorganisation er, og maa være baseret paa frivillig Sammenslutning og derfor maa have Lov til frivilligt at vokse sig frem paa naturlig Maade. Naar f. Eks. de danske Arbejdsmænd i saa stort Antal har organiseret sig paa fagligt (altsaa ikke-industrielt) Grundlag, saa kan virkelig hverken Syndikalister eller andre kommandere dem til lige paa engang at rive deres Organisation og de af denne oprettede værdifulde Institutioner overende. Enhver nok saa lille Organisation har kostet lange Aars Arbejde at samle. Det gælder da om, at enhver Nydannelse foregaar saaledes, at intet slaas i Stykker.

Desuden kan ogsaa Industriforbundstanken føre ud i Overdrivelser. Enhver Organisation har jo nemlig Brug for det lokale Initiativ, og Grupperne kan meget vel gøres saa alt omfattende, at dette gaar tabt. Man tænke f. Eks. paa et »Levnedsmiddelindustriforbund«, saadan som det findes Frankrig. Hvorledes skal der blive Raaderum og Lejlighed til Udfoldelse for det lokale Initiativ i en Fagforening der spænder over alt fra Mølleren, Bryggeren og Slagteren til Butiks- og Hotelpersonalet?

Det vigtigste ved faglig Organisation er ikke Rammerne for de enkelte Forbund, men derimod at der er ubrydeligt Sammenhold og Solidaritet Forbundene imellem, med andre Ord, at der i hvert Land eksisterer en alt omfattende Lands-Centralisation, som til enhver Tid kan optræde paa samtlige organiserede Arbejderes Vegne. Men her ser man det mærkelige, at vore hjemlige Syndikalister med al deres højstemte Tale om Solidaritet netop kaster deres mest glødende Had paa Hovedorganisationen: De samvirkende Fagforbund. Og vil et enkelt Forbund assurere sig mod deres utidige Indblanding i dets indre Anliggender, da kan dette kun ske ved, at det udtræder af denne Centralisation.

En Ting maa i denne Forbindelse

skarpt paatales, nemlig Syndikalisternes Snak om »organiseret Skruebrækkeri«. Aar for Aar, Maaned for Maaned har de danske Arbejdere ført deres Lønbevægelser, og Reglen har absolut været den, at de har kunnet enes om alle herhenhørende Forhold. At der i Løbet af de mange Aar har været nogle faa Tilfælde, hvor der er kommen en Kurre paa Traaden, er kun den Undtagelse, der bekræfter Reglen. Det burde i enhver Arbejderforsamling være ganske utilstedeligt, at nogen mod de danske Arbejdere udslynger Beskyldninger om »organiseret Skruebrækkeri«.

En anden Anke, som hyppigt fremføres gælder vore Organisationers Repræsentationsmetoder: Medlemmerne er berøvet deres Selvstændighed, Magten er samlet i Toppen af en Pyramide osv. Tilhængerne af det syndikalistiske System skulde være de sidste til at komme til os med denne Anke. De syndikalistiske franske Organisationer benytter sig ogsaa af det repræsentative System og af Organisation i flere Led, med de enkelte Fagforeninger som Udgangspunkt og en Lands-Centralisation som højeste Instans. Forskellen er blot den, at de har et Led mere, nemlig de saakaldte Distrikts- eller Amtsforbund, der ogsaa har en snævrere Ledelse og en mere udvidet Repræsentation. Er vort System en Pyramide, da er deres det ogsaa, og deres er altsaa to Etager højere end vor.

Kernen i hele dette Spørgsmaal er den, at det repræsentative System er uløseligt knyttet til enhver Art af Samvirksomhed. Repræsentation er nødvendig selv ved de mest primitive daglige Funktioner som f. Eks. at leje et Mødelokale eller at avertere i en Avis. Skal flere samvirke, da kan dette kun ske ved at overlade det praktiske Arbejde i stort og i smaat til nogle enkelte, hvorefter Medlemmerne samlet til sin Tid forbeholder sig at sidde til Doms over disse enkelte og bestemme om det skal være dem, eller nogle andre, der skal betroes de ledende Stillinger i den næste Periode. Og skal mange samvirke, som f. Eks. et helt Lands Arbejderbefolkning, og gøre det paa en Maade, der sikrer en solid og grundig Behandling af Dagens mange smaa lokale Sager saavel som af de store fælles Anliggender, da kan dette kun ske ved en vis Lagdeling, hvor der ved Lovene er tildelt hver enkelt Instans visse Opgaver og visse Myndigheder. Enkelthederne kan man naturligvis altid strides om, men selve Systemet er ikke til at komme forbi. Syndikalisternes Appel til »Selvstændigheden« er derfor blot et Stykke Splittelsesarbejde og intet andet. Skal Organisationerne overhovedet samvirke, da maa de hver for sig give Afkald paa Selvstændigheden paa samme Maade, som det enkelte Medlem gør det, naar han indtræder i sin Fagforening.

Syndikalisternes Paastande er jo Legio. De har skabt en Metode, som gaar ud paa at tale Modstanden ihjel. Deres Chef, Redaktør Chr. Christenseu lægger i Reglen for med et Foredrag paa to Timer, og de mindre iblandt dem søger at komme dette Ideal saa nær som mulig og bøder iøvrigt paa Manglerne ved at tale allesammen. Det vilde naturligvis føre for vidt at komme ind paa al denne Ordrigdom. Men det behøves heller ikke. Hvad de fremfører er kun Paastande, og hver enkelt af disse kan trævles op, saadan som vi her har set det.

Morsomt er det at iagttage den Frimodighed, hvormed de fremstiller sig selv som Folk med høje Idealer og rene Principper, samtidig med, at de frakender alle andre disse smukke og værdifulde Ting. En lille Historie, som jeg paa Jyllandsturen har haft megen Fornøjelse af at erindre Redaktøren om, vil jeg heller ikke forholde *Arbejderens* Læsere.

Syndikalisterne taler ofte om Boykotting, og her som alle vegne tager de Munden dygtig fuld. Saaledes vilde de paa et Tidspunkt absolut have os alle sammen til at boykotte Sverrig; svenske Varer, svenske

Skibe, alt hvad der havde rørt ved Sverrig skulde boykottes. Og de var meget vrede paa dem, der ikke med det samme vilde synge med paa den Vise. I samme Periode skulde de københavnske Syndikalister have arrangeret en Sommerudflugt, og de lod da Turen gaa — til Sverrig! Ved den Lejlighed skal Redaktøren have holdt en Tale om »Syndikalismens moralske Værdier«, hvilket ubestrideligt kan have været et særdeles tankevækkende Æmne *för tillfället.*

Ved nogle af Møderne i Jylland paastod Redaktøren, at »Fagforeningernes ledende Mænd aldrig før havde villet diskutere med ham«. Dette er en notorisk falsk Paastand. Chr. Christensen har i københavnske Organisationer og andre Steder mange Gange staaet Ansigt til Ansigt med faglige Tillidsmænd. Men der er noget andet, som man ikke har villet, og som man sikkert heller ikke i Fremtiden vil. Man vil ikke være Reklame for Syndikalisternes »Massemøder«. København er jo en stor By, stor nok til at der altid kan samles fuldt Hus, naar der er »Sjov i Gaden«. Den Slags Møder vil Chr. Christensen og hans Venner antagelig ogsaa i Fremtiden faa Lov at beholde for sig selv.

Det, som gør det nødvendigt, at Organisationerne nu og da beskæftiger sig med vore hjemlige Syndikalister, er det organiserede Spionage- og Splittelsesarbejde, som de iværksætter, og hvori de jo unægtelig gennem Aarene har erhvervet sig nogen Rutine. De vedkender sig det ganske kynisk og aabent i et Par Punkter af deres officielle »Midler«. Formaalet er efter Punkt

4. At indhente Oplysninger om de enkelte Fagforeninger og Forbunds Forhold til Udbytterne og Arbejderne samt om deres Administration, og overgive Oppositionen (Fagoppositionens Sammenslutning d. e. Syndikalisternes særlige Organisation) de Vaaben, der eventuelt findes i disse Oplysninger.

5. At koncentrere hele Oppositionens økonomiske og moralske Kraft om Erobringen af Magten indenfor en enkelt Organisation i Tilfælde, hvor dette er nødvendig for Sammenslutningens Formaal.

Man vil altsaa kort og godt udspionere de enkelte Organisationer og drøfte deres mest intime Anliggender i det syndikalistiske Hovedkvarter. Og hvis man finder det nødvendigt, vil man koncentrere hele sin økonomiske (!) og moralske Kraft om Erobringen af Magten indenfor en enkelt Organisation. En mere oplagt Haan, bl. a. imod det lokale Selvstyre, kan da vanskelig tænkes. Efter dette forstaar man bedre en Udtalelse, som Chr. Christensen brugte paa Mødet i Nørre-Sundby, hvor han ret vilde udtrykke sin Foragt for de politiske Valg: »Man kunde jo godt dressere en Hund til at lægge Sedlen i Urnen«. Manden tager sig jo ikke iagt for, at denne flabede Haan ligesaa vel rammer de faglige Afstemninger (Valg, Urafstemning, eller hvad det maatte være). Det bekræfter sig atter her, at Modsætningerne mødes. Denne »revolutionære« Person nærer i Virkeligheden den samme suveræne Foragt for det brede Folk, som man ellers kun finder hos de mest renlivede Overklassemennesker.

Peder Hedebol.

Udlandet

Det engelske Skotøjsarbejderforbund.

I Hovedsædet for den engelske Skotøjsindustri, Northhampton, afholdt det engelske Skotøjsarbejderforbund Kongres i Juni Maaned. I de to sidste Aar er dette Forbunds Medlemstal vokset fra 36,000 til 49,000. Ved en Urafstemning har Medlemmerne vedtaget ogsaa at skaffe Pengemidler til politiske Øjemed, og kun 127 Medlemmer har benyttet sig af den lovmæssige Adgang til at kræve Fritagelse for at betale dette politiske Ekstra-Kontingent.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 ✻ KØBENHAVN DEN 19. DECEMBER 1914 ✻ 11. AARGANG

INDHOLD: Den svenske Partikongres. Lønbevægelser og Konflikter (Hvidgarverne paa Nordisk Læderfabrik i København. Malerne i Aalborg). Taylor-Systemet. Stillingen i de tyske Fagorganisationer under Krigen.

Den svenske Partikongres.

Det svenske Socialdemokrati har i Dagene den 23. November til 1. December afholdt sin 9. Kongres i Stockholm. Kongressen var besøgt af 134 Delegerede. Desuden af Gæster fra Norge, Finland og Danmark samt fra den faglige Landsorganisation og fra Arbejderbevægelsens Arkiv i Sverrig. Fra Danmark var mødt *Th. Stauning* og *Carl F. Madsen*.

Kongressen aabnedes af *Hjalmar Branting*, som i en prægtig Aabningstale pegede baade paa Forholdene udenfor og indenfor Sverigs Grænser.

Organisationsformen i Partiet.

Organisationsformen hviler i Sverig paa samme Grundlag, som man begyndte med i Danmark indtil 1878. Fagforeningerne paa hver Plads og eventuelt Ungdomsklubber og andre Foreninger, der tiltræder Socialdemokratiets Program, samler sig i saakaldte Arbejderkommuner (Fællesorganisationer) og Enkeltpersoner kan ligeledes indtræde i Kommunerne. Der findes saaledes ikke særlige socialdemokratiske Foreninger, men den politiske Virksomhed varetages af Arbejderkommunernes Ledelse og af Arbejderkommunernes Medlemsmøder.

Denne Forms gode og mindre gode Sider er ofte behandlet i Sverig, men man har stadig fastholdt den. Som man forstaar, sker Tilslutningen til Partiet kollektivt for hver Fagforening, efter Generalforsamlings-Beslutning. Herimod indvendtes, at Fagforeningsmedlemmer, der ikke var Socialdemokrater, tvangsindmeldtes i Partiet, men denne Indvending er forlængst imødegaaet, idet Medlemmer, der ikke vil tilhøre Partiet, kan forlange sig fritagne, og der bliver saa ikke at betale Kontingent for disse. Antallet af saadanne, saakaldte Reservanter, udgør ca. 1700 eller 3 pCt. af de kollektivt tilsluttede Medlemmer.

Ordningen har imidlertid den uheldige Side, at enkelte Organisationer holdes udenfor Partiet i Følge Flertals-Beslutninger af de paagældendes Generalforsamlinger, men heroverfor stilles Adgangen for Enkeltpersoner til at kunne indtræde i Arbejderkommunerne.

Kongressen besluttede at opretholde det hidtil bestaaende Grundlag — Fagforeningernes kollektive Indmeldelse i Arbejderkommuner samt Adgang for Enkeltmedlemmer.

Socialdemokratiets Venstreforening.

Efter at man havde afgjort et Par af Udvalgets mindre betydende Indstillinger, kom man til en Indstilling angaaende Partibestyrelsens Optræden over for en saakaldet »Socialdemokratisk Venstreforening«.

For et Par Aar siden dannedes denne Forening under Ledelse af *Z. Høglund*, *Lindhagen* og andre Medlemmer af »Stormklokken«s (Ugeblad) Retning. Formaalet var at organisere Oppositionen imod Partiets Ledelse og Rigsdagsgruppe

eller — som man sagde paa Kongressen — at danne *et Parti i Partiet* eller at hidføre Spaltningen i Stedet for Enheden.

Partiets Bestyrelse tog offentligt Afstand fra denne Forening og erklærede, at dens Bestaaen var i Strid med Partiets Interesser.

Udvalgets Mindretal indstillede, at Kongressen skulde misbillige Partibestyrelsens Standpunkt, medens Flertallet anbefalede Godkendelse af Partistyrelsens Udtalelse.

Efter nogle Timers Debat, hvorunder den nævnte Splittelsesforening blev afklædt, gik man til Afstemning. Mindretallets Misbilligelses-Forslag forkastedes, medens Partistyrelsens Udtalelse *imod* Venstreforeningen godkendtes med 73 Stemmer mod 54. I denne Afstemning deltog Partistyrelsen ikke.

Efter denne Afgørelse, der indeholdt Partikongressens Fordømmelse af Splittelsesarbejdet, gik man over til Behandlingen af Partistyrelsens og Rigsdagsgruppens Stilling til

Militærvæsenet.

Over for Højres og Venstres stormilitaristiske Planer stillede Socialdemokratiet i sin Tid et positivt Forslag om en Militærordning af væsentlig mindre Omfang og saaledes med væsentlig mindre Byrder.

Sagen gav Anledning til en lang Debat, og denne endte med Vedtagelse af Flertals-Indstillingen, hvorefter Rigsdagsgruppens Standpunkt godkendtes — uden Partistyrelsens Deltagelse i Afstemningen. Stemmerne stod 70 mod 61.

Regeringsspørgsmaalet.

Denne Forhandling besluttedes det at føre for lukkede Døre.

Hjalmar Branting indledede. Han henholdt sig til Partistyrelsens Udtalelse i Oktober og refererede de den Gang førte Forhandlinger om Sagen samt den da vedtagne Henvendelse til Venstres Ordfører, Hr. Staaf, i hvilken Henvendelse et foreløbigt Program for demokratisk Samvirken var angivet.

Hr. Branting udtalte derefter bl. a.:

I den offenlige Diskussion har man urigtigt skudt i Forgrunden Spørgsmaalet om en eventuel Regerings Sammensætning. Dette Spørgsmaal bliver dog først aktuelt senere, naar Grundlaget for Samarbejdet er tilvejebragt. Desuagtet maa vi naturligvis have klargjort vor Stilling til de parlamentariske Konsekvenser, som kan følge af en Overenskomst, Konsekvenser, som Partistyrelsen mener vi bør tage. Om Regeringen skulde være liberal eller socialdemokratisk eller dannes af begge Partier, er sekundære Spørgsmaal, der senere maa optages.

Spørgsmaalet er, om vi paa Grundlag af de demokratiske Hovedlinjer, der er optrukne i Henvendelsen til Venstre, vil være med til en Samvirken, der eventuelt efter Verdenskrigens Slutning kan føre til Overtagelse af Landets Regering.

Vore Modstandere har fremstillet Forholdet, som om vi var bange for at tage det Ansvar, der følger af vor Magtstilling, og Venstre har søgt at paavise, at Følgen af socialdemokratiske Valgsejre bliver fortsat Højrestyre. Den Agitation har Partistyrelsen ment, vi burde slaa ned, og Forpligtelsen overfor vore Vælgere byder os at forlade det negative Standpunkt.

En Situation som den foreliggende har ikke foreligget før. I 1911 enedes vi hurtigt om, at vi ikke vilde indsætte et Par Gidsler i en borgerlig Regering, men Forholdet vil nu blive væsenlig anderledes. Det første Skridt gælder Tilvejebringelsen af det demokratiske Minimalprogram, paa hvilket Samvirken kan ske. Det maa ikke være uantageligt for Venstre, men det maa paa den anden Side indeholde Muligheder for en virkelig demokratisk Fremskridtspolitik. Afviser Venstre et saadant Program-Forslag, falder Ansvaret for fortsat Højrestyre paa Venstre, og vi kan da dristigt møde hos vore Vælgere og paavise, at vi ikke har hængt os i Former, men været rede til at tage Ansvaret og søge tilvejebragt en Politik til Gavn for de brede Folkelag.

Slutter Venstre sig til Forslaget, var det lykkeligst, om en liberal-socialdemokratisk Regering søgte at løse Opgaven. Den maatte da prøve Mulighederne, indtil den fældedes, eller maaske til en Konflikt med Kongemagten opstaar. Omkring Tronen findes stærke Kræfter, der

vil søge hindret en demokratisk Regerings Udnævnelse. Maaske vil Kongen forsøge at regere uparlamentarisk, støttet til Højre, men saa faar vi kæmpe Kampen til Afgørelse: Kampen om, hvor vidt den personlige Kongemagt eller Folkeviljen skal raade her i Landet.

Her er ikke Tale om Længsel efter »Guldbukserne«, men om Forpligtelser overfor vore Vælgere. De forlanger Højrevældets Nedbryden, og det kan nu muligvis ske, om Kongressen stiller sig ved Siden af Partistyrelsen.«

Oppositionen imod Partistyrelsen anførtes af *Z. Høglund*. Han hævdede, at Magten ikke blot laa i Antallet af Rigsdagsmænd, men ogsaa i Styrken i Organisationerne. Han paapegede alle Vanskeligheder, som kunde tænkes at opstaa, og anbefalede at afslaa det fremsatte Forslag. Med 90 Stemmer mod 58 vedtoges følgende Udtalelse:

»Kongressen paalægger Partistyrelsen at fortsætte Forhandlingerne paa det foreslaaede Grundlag. Kongressen sætter imidlertid det Vilkaar, at Forhandlingsprogrammet ikke i væsentlig Grad fraviges, og navnlig maa Punktet om Almindelig Valgret anses som Minimum. For saa vidt Enighed om fælles demokratisk Program opnaas, og Partistyrelsen og Rigsdagsgruppen finder, at Situationen paakalder Socialdemokratiets Medvirkning til Regeringsdannelse, er Kongressens Tilslutning hertil givet.«

Det svenske Socialdemokrati har hermed erklæret sig rede til at tage Ansvar og Pligter overensstemmende med Valgdagens Resultat.

Partiprogrammet.

Efter at have behandlet Grundlovene for Arbejderkommunerne gik man over til Partiprogrammet og derunder først til Punktet om Militærvæsenet.

Partistyrelsen foreslog at bibeholde det gældende Programpunkt, men at henvise det til Behandling i et Udvalg, der gør Indstilling til næste Kongres. Desuden foreslog man at ophæve en af forrige Kongres vedtagen Fortolkning af Programmet.

Efter en Debat vedtoges det at bibeholde Programpunktet uden Henvisning til Udvalget og uden Ophævelse af Fortolknings-Resolutionen.

Et Forslag om Samarbejde mellem Nationerne, om Indførelse af Verdenssprog, Verdensparlament og Verdensregering, samt et andet Forslag om Ændringer i Partiets øjeblikkelige Forfatningsprogram henvistes til Program-Udvalget.

Partiet og Fagforeningsbevægelsen.

Uden Debat vedtoges følgende Forslag:

»Fra Partiets første Dage har der bestaaet et intimt Samarbejde mellem Partiet og Fagorganisationerne. Dette Samarbejde har været til Gavn for hele Arbejderbevægelsen samt i høj Grad fremmet Arbejderklassens Interesser. Det bør derfor bevares og paa alle Maader styrkes.

Partiets niende Kongres, som behandlede Spørgsmaalet om Partiets organisatoriske Forhold til Fagforeningsbevægelsen, vil med Hensyn hertil udtale, at et hvert Partimedlem som udøver en Haandtering i hvilket der findes en Fagforening er moralsk pligtig til at tilhøre sin Fagforening og med Interesse deltage i Arbejdet inden for samme.

I Konsekvens hermed udtaler Kongressen, at Personer, som i faglig Henseende har optraadt eller optræder usolidarisk mod Fagforeningsbevægelsen ikke kunne tilhøre Partiet.

Kongressen opfordrer derfor Arbejderkommunerne og Partibestyrelsen til at paase, at denne Kongres-Beslutning respekteres, samt nøjagtig prøve hvert eventuelt opstaaende Tilfælde, inden Beslutning om Udelukkelse eller Afslag af Ansøgning om Partimedlemsskab tages.

Socialdemokrater i Regeringskommissioner.

Stockholms Arbejderkommune har foreslaaet, at Socialdemokrater ikke bør indtræde i saakaldte kongelige Komiteer (Regerings-Kommissioner).

Forslaget forkastedes, idet man henholdt sig til den gældende Bestemmelse om, at Sæde i Kommissioner modtages efter Samraad med henholdsvis Partistyrelsen eller Rigsdagsgruppen, efter Sagernes Beskaffenhed.

Hoffester, Kontrolkommission.

Stockholms Arbejderkommune havde foreslaaet, at Socialdemokratiet ikke maa deltage i saakaldte Hoffester. Efter Udtalelser imod Forslaget af *Vennerstrøm*, afviste Kongressen uden videre Debat Forslaget.

Ligeledes afvistes samme Afdelings Forslag om Nedsættelse af en Kontrolkommission, der skulde følge Partistyrelsens og Rigsdagsgruppens Virksomhed og vaage over, at Programmet og Kongresbeslutningerne fulgtes.

»Partiet og Social-Demokraten«.

Bladet »Social-Demokraten« er, ligesom Tilfældet er i Danmark, væsentligst tilvejebragt af Fagforeningerne. Paa Partistyrelsens Vegne anbefalede *Wickmann*, at der optages Forhandlinger med Bladets Ejere og Ledelse om en Ordning, hvorved Partiets Indflydelse forøges, saaledes at Bladet i højere Grad kommer under Partiledelsens Omsorg og bliver Partiets Hovedorgan.

Partistyrelsens Forslag vedtoges.

Forskellige Sager.

Det overdroges Forlaget »Tiden« at udgive Tidsskriftet »Tiden«, hvis Redaktør dog vælges af Partistyrelsen.

Henstillinger ang. Lovgivning mod Natarbejde, om Erstatning til Arbejdere, der rammes ved Spiritus-Forbud og flere Sager behandledes.

Endvidere toges Beslutninger om forskellige organisatoriske Forhold og Beslutning om, at næste Kongres holdes i Stockholm.

Valg til Partistyrelse.

Med Akklamation genvalgtes *Hjalmar Branting* til Partiformand. *Fr. Strøm* til Partisekretær og *C. G. T. Wickmann* til Partikasserer. Dernæst valgtes videre til Medlemmer af Forretningsudvalget: *Herm. Lindquist*, *Erik Palmstjerna*, *P. Albin Hansson* og *G. Bjørklund*.

Branting afsluttede Kongressens Forhandlinger med en Tale, hvori han paapegede de betydningsfulde Beslutninger og et Ønske om Partiets Held og Fremgang.

Lønbevægelser og Konflikter.

Hvidgarverne paa Nordisk Læderfabrik i København. Hvidgarverforeningen af 1872 meddelte i Henhold til en Generalforsamlingsbeslutning Aktieselskabet Nordisk Læderfabrik, Jagtvejen 213—15 i København, at Fagforeningens Medlemmer fra Fredag den 20. Novbr. vilde have en Række Foranstaltninger vedrørende Kontrol, Toiletteforhold, Belysningsforhold m. m. ændret paa en for Arbejderne tilfredsstillende Maade.

Paa Initiativ af Firmaet blev denne Sag behandlet med De Samvirkende Fagforbunds Assistance, og Sagen gik forholdsvis hurtig i Orden, idet Firmaet straks havde ændret Belysnings- og Toiletteforholdene paa forsvarlig Maade, et Spørgsmaal om Udbetaling af Rejsehjælp til Tilrejsende fik ogsaa en rimelig Løsning, og Hvidgarverne frafaldt Kravet om Ændringer i det af Fabriken indførte System med Kontrolure og Passersedler.

Sagen var bragt i Orden inden den 20. Novbr.

I Tilslutning til denne Sag behandledes et Spørgsmaal om Varselsfrist med Hensyn til Opsigelse af en Overenskomst, der blev oprettet i 1910.

Man enedes om, at denne Overenskomst, som altsaa ikke tidligere har haft nogen Opsigelsesbestemmelse, fremtidig kun kan opsiges til en 1. Juni med 3 Maaneders forudgaaende Varsel.

Malerne i Aalborg. I »Arbejderen« Nr. 22 meddelte vi om Afslutningen af en Konflikt, der var opstaaet, fordi et Malerfirma i Aalborg, *Madsen & Sørensen*, havde brudt en Overenskomst angaaende Malerarbejdet paa en af Kommunens Gasbeholdere.

Vi er gjort opmærksom paa, at vor Notits manglede en Oplysning om, at Firmaet efter Konfliktens Afslutning selvfølgelig var pligtig at overholde den indgaaede Overenskomst.

Vi retter denne Mangel, idet vi efterstaaende gengiver hele Realitetsindholdet af den Overenskomst, som afsluttedes den 6. November om denne Sag.

»Blokaden overfor Firmaet Madsen & Sørensen hæves straks ved Bekendtgørelse i »Nordjyllands Social-Demokrat«, og alle Stridsspørgsmaal mellem Firmaet og Fagforeningen er dermed ude af Verden.

Forliget forelægges for en Generalforsamling i Fagforeningen til Godkendelse, og fra det Tidspunkt, Firmaet har modtaget skriftlig Meddelelse om, at Fagforeningen har tiltraadt Forliget, overholdes Overenskomsten af 25. September d. A. af Firmaet for den resterende Del af det omstridte Arbejde.«

Taylor-Systemet.

Efter en udenlandsk Avis gjengiver vi følgende:

»Taylor-Systemet« er en djævelsk Arbejdsmetode, opfundet af Kapitalisterne og deres Hjælpere blandt Teknikerne, i den Hensigt at udvinde den størst mulige Arbejdsmængde af Arbejderne. Systemet er opstaaet i Amerika og har allerede vundet en betydelig Udbredelse i det vestlige Europa. Det opfandtes af Ingeniør Frederic Winslow Taylor, der havde Ansættelse ved Betlehem-Jernstøberiet, som tilhører den amerikanske Staaltrust.

Paa sine Vandringer mellem Kontoret og Støberiet standsede Ingeniør Taylor sommetider og iagttog Arbejderne, som læssede Staal paa Kærrer, for at transportere det til Ovnene. Blandt dem, der sled i det ved dette Arbejde, var en Tysker, som ved sin Iver og Dygtighed paadrog sig Ingeniørens særlige Opmærksomhed. Arbejdsbogen viste, at den gode Schmidt var istand til daglig at læsse ikke mindre end 12½ Tons Staal paa Kærrer. For dette Arbejde modtog han en Dagløn paa 1 Dollars 15 Cents (= 4 Kr. 30 Øre). Det opdagedes endvidere, at Schmidt ejede en Plet Jord i Byens Udkant, hvor han en Time før Arbejdstidens Begyndelse om Morgenen og ligeledes en Time om Aftenen syslede med at indrette en Hytte for sig og sin Familie.

Den tyske Schmidt der er en Tyv! — sagde imidlertid Ingeniør Taylor for sig selv, naar han saa, hvorledes Fyren sled og slæbte, og overtænkte, hvorledes det stod til for ham. — De to Timer, som han daglig ofrer paa sit Husbyggeri viser blot, at han daglig unddrager Betlehem-Støberiet to Timers Arbejdskraft, og vi har dog købt hans Arbejdskraft for Doll. 1,15 daglig. Hvorledes skulde han ellers kunne sysle med Byggeriet?

Taylor lod Arbejderen kalde til sig og spurgte ham, om han ikke kunde have Lyst til en lille Lønforhøjelse til 1 Doll. 85 Cents daglig, og Schmidt spurgte, hvad man da forlangte af ham til Gengæld.

Jo, det skulde han faa at se — og ude paa Pladsen stillede Taylor sig op og satte Læssearbejdets forskellige Bevægelser i System i Tempi, en — to — tre, og han gjorde det paa en grundig og praktisk Maade, der sparede baade Tid og Kræfter.

Siden den Dag fik Schmidt sine Doll. 1,85 daglig, og Arbejdspræstationen steg fra 12½ Tons til det forfærdelige Tal 47½ Tons daglig. Lønnen forhøjedes altsaa med ca. Halvdelen, medens Arbejderen udrettede omtrent fire Gange saa meget som før.

Men Arbejdet paa det egne Hjem blev der ikke mere Tale om; dertil var Schmidt altfor træt om Aftenen og om Morgenen altfor søvndrukken.

»Taylor-Systemet« havde dermed set Dagens Lys, det var prøvet og havde vist sig fordelagtigt og godt. Et nyt Tidsafsnit var dermed oprundet i Arbejdets Historie: den rationelle videnskabelige Udnyttelse af den menneskelige Arbejdskraft i Industriens Tjeneste — *the speeding up* — Energiens Opskruning til dens højeste Præstationer.

Frederic W. Taylor har udviklet sine Ideer og Forslag herom i en Bog: »*The principers of scientific manegement*«.

Efter Svensk *Grofarbetaren*.

Stillingen i de tyske Fagorganisationer under Krigen.

En dansk socialdemokratisk Redaktør har paa et Besøg i Berlin i Slutningen af November Maaned indhentet følgende Oplysninger om Medlemsforholdene og om Understøttelsesspørgsmaalet i de tyske Fagorganisationer under den herskende Krigstilstand.

Fagforeningerne tæller 2,514,138 Medlemmer. Heraf er ca. 660,000 eller ca. 30 pCt indkaldte.

Forrest i Rækken kommer Metalarbejderforbundet med 172,202 Indkaldte, det er 34,4 pCt. af samtlige Organisationens Medlemmer. Da et Armékorps bestaar af 40,000 Mand, vil man se, at Metalarbejderne har stillet Folk til mere end 4 Armékorps.

Derefter følger Bygningsarbejderne, der af 309,562 Medlemmer har 91,725 ved Fronten.

Transportarbejderne har 70,567 Indkaldte af 218,674 mandlige Medlemmer.

Træarbejderne har af 184,896 Medlemmer 55,000 Indkaldte.

Saa kommer Fabriksarbejderne med 49,875 Indkaldte af 181,812 Medlemmer.

Bjærgarbejderne, der tæller 101,956 Medlemmer, har 26,157 Indkaldte. Af Typografer er der indkaldt 17,622 af 70,400 Medlemmer. Af de organiserede 50,106 Bryggeriarbejdere er indkaldt 16,584.

Herefter følger alle de øvrige Fag saaledes at det samlede Tal kommer op paa 661,005 Medlemmer.

Højest i Procenttal møder Slagterne med ialt 55 pCt. af Medlemmerne indkaldte.

Tobaksarbejderne er sluppet lettest af alle Fag, idet der af 15,066 Medlemmer kun er indkaldt 2000 Medlemmer, eller 14,4 pCt.

Arbejdsløsheden i alle Organisationer tilsammen var den 31. Oktober 10,7 pCt. Dette er en stærk Nedgang, idet Arbejdsløshedsprocenten 3. September var 22 pCt og den 1. Oktober 16 pCt.

Disse Tal betyder dog ikke, at de økonomiske Forhold er blevet bedre, idet de nye Indkaldelser selvfølgelig bærer Hovedskylden for, at Arbejdsløshedsprocenten er gaaet ned.

Af Arbejdsløse er der ialt indenfor Centralorganisationen 175,500.

Hvad Tallet paa de Arbejdsløse angaar, kommer Metalarbejderne øverst med 28,838 Arbejdsløse, det er dog kun 8,2 pCt. Arbejdsløse.

Langt værre staar det til med Træarbejderne, der har 28,800 Arbejdsløse, eller 24,6 pCt. af de Medlemmer, der ikke er paa Slagmarken.

Fabriksarbejderne har 17,529 Arbejdsløse. Det er 12,7 pCt.

Bygningsarbejderne har 17,464 Arbejdsløse.

Derefter gaar Tallet nedad.

Hertil kommer yderligere, at der af de Arbejdere, der endnu ikke er arbejdsløse, findes 122,545, der arbejder paa indskrænket Arbejdstid.

Siden Krigens Begyndelse har Fagforeningerne uddelt 12,776,940 Mark til de Arbejdsløse, og til Familier, hvis Forsørgere er indkaldt, 2,935,505 Mark.

Hertil kommer Statens og Kommunernes faste Understøttelser til de Indkaldtes Familier.

I Vintermaanederne andrager Statens Bidrag til Hustruer 12 Mk. pr. Maaned og 6 Mk. ydes til hvert Barn under 15 Aar. Pengeunderstøttelsen kan delvis ydes i Naturalier. I mange Tilfælde supplerer Kommunerne denne Hjælp med tilnærmelsesvis lignende Beløb.

Desuden er der over hele Tyskland en mægtig privat Velgørenhed. Der samles ind overalt. I Berlin og andre store Byer er der indrettet store Fælleskøkkener, hvorfra der udleveres varm Mad til de Fattige.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 ❋ KØBENHAVN DEN 26. DECEMBER 1914 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Østrig. Dødsfald. Arbejdsløsheden den 24. Oktober 1914. Hjælpekasserne 1912—13. Arbejdsanvisningen.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Decbr. 1914. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Januar 1915.

Østrig.

Økonomiske Forhold under Krigen.

(De i det efterfølgende nævnte Beløb er østrigske Kroner. 1 østrigsk Kr. = 75 Øre skandinavisk Mønt.)

I sit Nummer for 1. Decbr. bringer Organet for Den faglige Hovedorganisation i Østrig en Artikel, som vi efterfølgende gengiver i Oversættelse:

Centralisationen af Industriens forskellige store Forbund har den 21. Novbr. afholdt et Møde, hvor den nuværende økonomiske Situation blev skildret i de smukkeste Farver. Med de Herrer »Sektionschef a. D.« Dr. *Brosche* og »Kommerzialrat« *Vetter* i Spidsen gjorde Talerne sig Umage for at fremstille de Slag, som Krigen tilføjer Samfundsøkonomien, saa vidt mulig som ubetydelige, ja det var ikke langt fra, at de var ved at prise den grusomme Ulykke, der har ramt Folkene, som den var Folkenes Lykkebringer. Selv om vi nu skriver meget paa den, for Øjeblikket vel uundværlige, patriotiske Højspændings Konto, vil vi dog ikke fortie, at de Herrer efter vor Mening har smurt for tykt paa. Det kan jo være, at de Industrielle, som skaffer sig et stort Udbytte ved at tilfredsstille Krigsbehovet, er ganske godt tilfredse med Stillingen og ikke saa snart ønsker denne ændret. De Industrier, som intet modtager af den Guldregn, som Krigen udsender, har imidlertid slet ingen Grund til at føle en lignende salig Stemning. Selv Industriforeningens Hovedtaler, Hr. Kommerzialrat Vetter, henviste til, at Byggeindustrien ligger ganske stille; ej heller undlod han at nævne Export- og Luxusindustrierne, som ligeledes er næsten uden Beskæftigelse. Til disse kan man henregne endnu mange andre Industrier, saaledes i Særdeleshed dem, der tjener Kulturfornødenhedernes Tilfredsstillelse, som f. Eks. Bogtryk-, Bogbinderi- og Kunstindustrierne, der, lige saa lidt som de førnævnte, har mærket noget til en Bedring af de økonomiske Forhold, og som for en Bedømmelse af den nuværende økonomiske Situation sikkert har mere Betydning end de Industrier, som har Højkonjunktur ifølge Krigen.

Den »Udholdenhed« og »Taalmodighed«, som de Herrer saa energisk anbefaler Befolkningen, er jo ganske smuk; ikke desto mindre maa man dog tillade sig den Bemærkning, at det for hver Dag der gaar bliver mere og mere vanskeligt, særlig for Arbejderklassen at være udholdende og taalmodig. Thi Arbejderklassen lider ikke blot under den store Arbejdsløshed, der vil blive endnu større efter Aarsskiftet, som nærmer sig, men ogsaa under Prisfordyrelsen, som for hver Dag bliver mere uudholdelig. Denne Fordyrelse er ikke begrundet i noget andet end

den umættelige Profitbegærlighed hos dem, der aagrer med det daglige Brød. Høsten var god, baade relativt og absolut; trods Krigssituationen gik Bjergningen af den forholdsvis uforstyrret for sig og sikkert ogsaa uden Fordyrelse, hvilket lod forvente, at i det mindste Forsyningen med Næringsmidler vilde forløbe normalt. Men det er kommet til at gaa væsenligt anderledes. Levnedsmiddelproducenterne og — Handlernes »Patriotisme« og »Fædrelandskærlighed« har ikke forhindret dem i at drive Priserne paa de uundværlige Levnedsmidler op til ligefrem uoverkommelige Højder. De efterstaaende Engros-Priser fra et Wiener-Handelsfirma, og Prisernes Udvikling gennem de sidste Maaneder*) viser tydeligt, hvilken Aager der ustraffet drives med de nødvendigste Levnedsmidler.

Pr. 100 Kilogram kostede paa følgende Datoer:

	1/8	15/8	1/9	15/9	1/10	Stign. fra 1/8 til 1/10 i pC.
	Kroner					
Hvedemel	50.00	52.00	54.00	55.00	58.00	16.0
Rugmel..	35.00	35.00	35.40	36.00	44.00	25.7
Hvede...	29.40	30.20	31.30	32.70	35.50	20.7
Rug	21.10	21.90	23.30	24.90	29.60	40.2
Byg	17.70	18.50	18.50	19.00	21.80	23.1
Majs.....	16.90	17.70	18.70	18.50	20.20	19.5
Linser	v. Begynd.	76.00-80	00 nuc.		115 00	51.3
Bønner.	—	35.00-40.00		- 50.00-52.00		48.5
Hele Ærter, uskallede	—	43.00-45.00		- 54.00-60.00		39.5
Ærter, flæk	—	48.00-56.00		- 74.50-80 00		66.6
Byg, skall., grov.....	—	35.00		- 38.00		8.5

Paa samme Maade, om ikke endnu værre stiger Detailpriserne, og endda er der ikke nogen Tegn paa en Stilstand i denne vanvittige Stigning. Deraf vil man forstaa, hvormeget Arbejderbefolkningen maa lide ved Aagringen med dens daglige Fornødenheder. Regeringens nølende Holdning overfor disse Foreteelser er ganske ubegribelig. Regeringen forstaar dog ellers nok at skride energisk ind, naar det gælder om at forebygge en befrygtet Forstyrrelse af Omsætningens ordnede Forhold under Krigen. Henvisninger til Statens agrariske Karakter og den derfor nødvendige Hensyntagen til Landbruget holder ikke Stik; thi for det første veksler Landets Karakter mere og mere ved den industrielle Udvikling, og for det andet har dog vel ogsaa den industrielle Befolkning fuldt ud Krav paa Statens Beskyttelse imod denne stadig forøgede Udplyndring.

I dette Anliggende som i mange andre er der megen Lærdom at finde ved en Sammenligning med Tyskland. Ogsaa der har Agrarerne en betydelig Indflydelse paa Statsstyrelsen, og dog er Regeringen ikke veget tilbage for, meget hurtigt efter Krigens Udbrud, at ophæve Tolden paa Brødkorn, for at lette Indførselen fra det nevtrale Udland. Trods Forbrugernes energiske Tilskyndelser har Regeringen hos os først efter lang Tids Nølen besluttet sig til lignende Forholdsregler. Og da det endelig skete, var det for sent — Jordens Afgrøde var allerede fordelt, og trods Toldfriheden udeblev Indførslen, Priserne steg bestandigt. I Tyskland er Regeringen, for virksomt at supplere den etablerede Toldfrihed, ikke veget tilbage for at anordne Maximalpriser for de vigtigste Levnedsmidler — hos os »overvejer« man fremdeles denne Forholdsregel, og inden Regeringen faar sig bestemt for den, vil det igen være for sent, ligesom ved Ophævelsen af Tolden, fordi Priserne til den Tid vil være naaet til fabelagtige Højder, som man da ikke tør gaa synderligt ned under, for ikke at træde Producenternes Interesser for nær...«.*)

*) Vi har taget disse Tal af en Haandbog fra Centralforbundet af østrigske Brugsforeninger angaaende Forholdsregler til Forebyggelse af Mangel paa Sæd.

*) Endelig, efter lang Tids Nølen, har Regeringen 29. Nov. udstedt en Forordning, hvorefter Styrelsen i de enkelte Rigsdele bemyndiges til at fastsætte Maximalpriser for en gros Handelen med Hvede, Rug, Majs og Byg. Det skal nu vise sig, om ikke denne Descentralisation af hele dette Anliggende ikke vil være en Hindring for at opnaa den tilsigtede Virkning. Beklageligt er det ogsaa, at der ikke samtidigt bli er obligatorisk fastsat Maximalpriser for Detailhandelen, men at dette overlades Landsøvrighedens Skøn.

Det var særdeles ønskeligt, om Regeringen overfor denne Aagren med Levnedsmidler vilde vise den samme Forudseenhed, som den i den senere Tid har lagt for Dagen ved Forsyningen med Nødvendighedsartikler, som er unddraget Agrarernes Profitinteresser. Vi tænker paa Befolkningens Forsyning med Kul og Kaffe. Angaaende Kullene, da er jo Tilførslen fra Slesien i Øjeblikket væsentlig vanskeliggjort paa Grund af Krigsførelsen. I den Anledning har Regeringen forpligtet Grubeejerne i Mährisk-Ostrau og i Bøhmen til at levere Kul i den nødvendige Mængde til Wien, og samtidig har den forbeholdt sig at fastsætte Priserne herfor. I samme Forbindelse har den ogsaa truffet Foranstaltninger til Fordeling af Kul blandt Befolkningen. I Triest laa tre Millioner Kilogram Kaffe oplagret, som var Staten San Paolos Ejendom. Handelsministeriet har opkøbt dette Parti til en Pris af 170 Kr. pr. 100 Kilogram, ubrændt og ufortoldet, og sørget for dens Udbringelse til Forbruget til rimelig Pris. Handelsministeriet blev, som det selv meddeler, foranlediget til denne Forholdsregel ved den Iagttagelse, at »...En gros Prisen paa Kaffe siden Krigens Udbrud havde været i stadig Stigning og i den sidste Tid endog havde oversteget Prisniveauet fra samme Periode Aaret i Forvejen med næsten 50 pCt....« Denne Regeringens Foranstaltning er, som sagt, al Anerkendelse værd; men det maa indtrængende forlanges, at en lignende Fremgangsmaade bringes i Anvendelse ogsaa paa andre Omraader, og da særlig overfor Brødkornet.

Der lyder fra alle patriotiske Kredse høj Jubel over den i forrige Uge lykkeligt gennemførte Tegning af Krigslaanet, hvis Beløb skal tjene til Dækning for de umaadelig store Krigsomkostninger. Selv om vi antager, at Tegningens lykkelige Resultat mindre skyldes den saa stærkt fremhævede Patriotisme og mere de glimrende Subskriptionsvilkaar — ved en mere end en 6 pCt.s Forrentning af et fuldgodt Statspapir bliver selv den mest tykhudede Kapitalist patriotisk! — saa vil vi notere hele dette Anliggende som et Bevis paa den østrigske Samfundsøkonomis Soliditet. Der tegnedes i Østrig—Ungarn over 2½ Milliard Kr., et Beløb, der ganske vist er væsentligt mindre end et i samme Anledning i Tyskland tegnet Krigslaan, men som dog lader sig høre. De 5¼ Milliard Mark (6,3 Milliard Kr.) i Tyskland blev tilvejebragt af Kapitalistklassen i en Stat, som har 14 Mill. Indbyggere mere end Østrig—Ungarn, og som, takket være dens udmærkede Samfundsøkonomi, alt længe har været i betydelig Grad mere velhavende end vort fattige Rige. Og endelig maa det ikke glemmes, at Tysklands Industri, indtil for faa Maaneder siden havde glimrende Konjunkturer. medens vi styrtedes fra den ene økonomiske Krise ind i den anden, væsentligst som Følge af Forvirringen paa Balkan og hvad dermed fulgte, indtil selve Krigen og hvad der var gaaet umiddelbart forud for denne bragte over os den værste af alle Kriser.

Disse usikre Erhvervsforhold har aabenbart afstedkommet et langsommere Tempo i Tilvæksten af bevægelig Kapital; og ogsaa af denne Grund kan Laantegnings-Resultatet betegnes som ganske respektabelt, selv om ogsaa en betydelig Del af de Kapitaler, som er nødvendige ved Indbetalingen af de tegnede Beløb, ikke vil fremkomme af disponible Resourcer, men derimod ved Belaaning af ældre Kapitalreserver, en Belaaning, som blev gjort meget let, med det Formaal at opnaa det højst mulige Tegnings-Beløb.

Hvor højt der end nu jubles over Tegningens Resultat i officiøse og kapitalistiske Kredse, saa er det kun Kapitalisterne, som har virkelig Grund til at juble. For den øvrige Befolkning bliver Reversen af Medaillen præsenteret, naar først Krigen er endt. Som Følge af Krigslaanets overordentlige høje Rente, vil denne forøge Forrentningen af den hidtidige Statsgæld med langt over 150 Mill.

Kr. aarlig. Og Krigslaanet vil sikkert blive til en varig Statsgæld. De østrigske Skatkammerbeviser forfalder rigtignok den 1. April 1920; men efter alt at dømme vil Staten til den Tid ikke være istand til at indløse dem med Kontanter, og i Ungarn blev, takket være den Omstændighed, at denne anden Rigshalvdel for Tiden har et Parlament, Afgiftens Grundform straks valgt.

En aarlig Skattebyrde paa 150 Mill. Kr. er saaledes de første Krigsomkostninger, som det østrigsk-ungarske Folkesamfund kan takke Krigen for. Og sikkert vil det ikke være endt med disse Omkostninger; tværtimod vil disse blive efterfulgt af andre utalte Millioner. Uvilkaarligt paatrænger sig da det Spørgsmaal: Hvilken glimrende Fredsslutning skal der til, for at erstatte disse mægtige økonomiske Ofre — for slet ikke at tale om de uerstattelige Ofre af Menneskeliv?

Arbejdsløshedsinspektør Th. Sørensen død.

Natten mellem den 19. og 20. December er Arbejdsløshedsinspektør *Th. Sørensen* død henved 76 Aar gammel. Han var født 15. Januar 1839 i Hobro.

Den afdøde var oprindelig Læge men hans Interesse for Forsikringsspørgsmaal bragte ham hurtig frem i første Række, saasnart der var Tale om Forsikringsloves Forberedelse. Hans Arbejde paa dette Omraade fik snart et saadant Omfang at han maatte opgive sin Lægegerning.

Det var navnlig Kommissionsvirksomhed der fra først af lagde Beslag paa hans Tid. I 1885 blev han Medlem af den saakaldte Arbejderkommission og af Kommissionen angaaende Sygekasser. I 1898 blev han Indenrigsministeriets Tilforordnede i Arbejderforsikringsraadet, i 1901 Medlem af Tuberkulosekommissionen, i 1903 af en ny Arbejderkommission og i 1905 Tilsynshavende ved Begravelseskasserne.

I 1892, da den offentlige Anerkendelse af Sygekasserne og Kontrollen med disse traadte ud i Livet, blev han udnævnt til Sygekasseinspektør og beklædte denne Stilling, indtil han i 1907 gik over i Stillingen som Arbejdsløshedsinspektør.

Gennem sit Arbejde i de sidstnævnte to Virksomheder viste den Afdøde, at han havde gennemgaaet en Udvikling, der havde givet ham en indtrængende Forstaaelse af den arbejdende Stands Krav og Rettigheder, og til sit sidste Aandedræt kan man uden Overdrivelse sige, arbejdede han paa Udnyttelsen af de bestaaende sociale Love til Gavn for Arbejderne.

Ved Arbejdsløshedsinspektørens Baare vil Arbejderne derfor samles i *en* udelt Følelse:

Taknemmelighed.

Arbejdsløsheden den 24. Oktober 1914 i de enkelte Dele af Landet.

(»Statistiske Efterretninger«.)

I »Statistiske Efterretninger« Nr. 9 og 11 er der gjort Rede for Hovedresultaterne af de henholdsvis den 22. August og 24. Oktober d. A. foretagne ekstraordinære Opgørelser af Arbejdsløsheden blandt de organiserede Arbejdere. Suppleres de angaaende den sidstnævnte Tælling meddelte Resultater med de senere indkomne Beretninger for enkelte Fag eller Afdelinger, medens omvendt Søfyrbøderne (der ikke lader sig fordele paa de enkelte Dele af Landet) udelades, omfattede Tællingen den 24. Oktober ialt ca. 130,200 Arbejdere, af hvilke ca. 12,500 var arbejdsløse, d. v. s. 9,6 pCt. af det samlede Arbejdertal.

Af de 130,200 Arbejdere henhørte ca. 63,200 under Organisationer i Hovedstaden og ca. 67,000 under Organisationer i Provinserne. Antallet af Arbejdsløse var i Hovedstaden ca. 7,300 eller 11,5 pCt., i Provinserne ca. 5,200 eller 7,8 pCt., og Arbejdsløsheden var saaledes i Hovedstaden en halv Gang større end i Provinserne. Ved en Gruppering af Arbej-

derne i henholdsvis Bygnings- og Møbelfag, Arbejdsmandsfag og Fabrikfag m. v. viser det sig, at Hovedstaden i alle 3 Grupper har en betydelig Overvægt, størst dog i Bygnings- og Møbelindustrien, hvor Arbejdsløsheden var dobbelt saa stor i Hovedstaden som i den ørige Del af Landet.

Den anførte Arbejdsløshedsprocent for Provinserne (7,8 pCt.) dækker over meget store Forskelligheder, hvilket viser sig ved en Betragtning af de enkelte Provinsbyer. Ved Undersøgelsen har man til hver By henført samtlige de faglige Sammenslutninger, som bærer Navn efter Byen, uden Hensyn til, at Foreningerne vel i næsten alle Tilfælde omfatter Medlemmer saavel fra Byen som fra dens Nabokommuner, hvorfor Tallene ikke maa tages som ganske nøjagtige Udtryk for den Arbejdsløshed, som er herskende indenfor de paagældende Købstadkommuners Grænser. Helt udenfor den nævnte Fordeling mellem de enkelte Provinsbyer falder Fagorganisationer med et Medlemsantal af ialt ca. 8,700, som havde Sæde i Landdistrikterne; Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ca. 500, saaledes at Arbejdsløshedsprocenten var 5,7. Paa Provinsbyerne faldt herefter Organisationer med ialt 58,300 Medlemmer, hvoriblandt der optaltes c. 4,700 Arbejdsløse eller 8,1 pCt.; i Provinsbyerne var Arbejdsløsheden saaledes næsten en halv Gang større end i Landdistrikterne. En Gruppering af Byerne efter Arbejdsløshedsprocentens Størrelse giver en højst ujævn Fordeling. Særlig høj var Procenten i Bogense (39 pCt), Lemvig (25 pCt.) og Esbjerg (21 pCt); de øvrige Byer fordelte sig over en Skala fra 0 til 15 pCt., men selv indenfor disse Grænser bærer Fordelingen Præg af stor Tilfældighed og Uregelmæssighed. Dette gælder navnlig de mindre Byer som Følge af det ringe Antal Arbejdere, der danner Grundlag for Beregningen (i Reglen 100 à 400, eksempelvis i de to foran nævnte smaa Byer med særlig høj Procent, Bogense og Lemvig, henholdsvis 150 og 240 Arbejdere); i de større Byer vil Uregelmæssigheden ofte skyldes de forskellige Fags (ikke mindst Arbejdsmændenes) ulige Repræsentation. Af større Byer (over 7000 Indbyggere) med en Arbejdsløshedsprocent over 10 skal (foruden Esbjerg) nævnes: Nykøbing F. og Korsør (14 pCt.), Viborg (12 pCt.) og Helsingør (11 pCt.); under 5 pCt. havde følgende større Byer: Roskilde (2 pCt.), Fredericia, Næstved og Nakskov (omkring 3 pCt), Silkeborg, Rønne og Hjørring (omkring 4 pCt.). Det vil bl. a. her bemærkes, at ingen af de allerstørste Provinsbyer (med over 20,000 Indb.) havde særlig høj eller særlig lav Arbejdsløshedsprocent. Af Byer under 7,000 Indb. skal særlig anføres følgende, som alle er repræsenterede i Undersøgelsen med mindst 300 Arbejdere: Over 10 var Procenten i Holstebro (14 pCt.), Middelfart (12 pCt.) og Ringsted (11 pCt.); under 5 var Procenten i Maribo (2 pCt), Køge og Stege (godt 3 pCt.), Stubbekøbing, Herning, Holbæk, Ringkøbing og Sorø (omkring 4 pCt.).

I Tiden fra den 22. August til den 24. Oktober gik Arbejdsløshedsprocenten for hele Landet under eet ned fra 11,3 til 9,6. Særskilt for Hovedstaden, Provinsbyerne og Landdistrikterne var Forholdet følgende:

	Arbejdsløshedsprocent	
	24. Oktober pCt.	22. August pCt.
Hovedstaden....	11,5	12,3
Provinsbyerne..	8,1	11,2
Landdistrikterne	5,7	6,1
Hele Landet	9,6	11,3

Nedgangen i Arbejdsløsheden har gjort sig gældende i alle tre Dele af Landet; dog har den været betydelig større i Provinsbyerne end i Hovedstaden og Landdistrikterne. — I de enkelte Provinsbyer er Bevægelsen i Løbet af de 2 Maaneder for Flertallets Vedkommende gaaet i samme Retning som for alle Provinsbyer under eet. Det maa dog her erindres, at Tallene for den enkelte By kan paavirkes ret stærkt af, at der ikke ved de to Tællinger foreligger Oplysninger om ganske de samme Organisationer. Af Byer, hvor Nedgan-

gen, selv naar Hensyn tages hertil, synes at have været særlig stærk, skal nævnes Fredericia (fra 10 til 3 pCt.), Skive (fra 26 til 10 pCt.), Nørresundby (fra 11 til 5 pCt.), Aarhus (fra 19 til 10 pCt.) og Nykøbing M. (fra 10 til 5 pCt.). Omvendt er Arbejdsløsheden forøget stærkt i Middelfart (fra 4 til 12 pCt.), Hillerød (fra 4 til 8 pCt.) Korsør (fra 8 til 14 pCt.), Frederikshavn (fra 5 til 8 pCt.) og Esbjerg (fra 14 til 21 pCt.).

Hjælpekasserne i Regnskabsaaret 1912—13.

Efter at Loven af 2. Oktober 1914 er traadt i Kraft har de organiserede Arbejdere faaet en meget forøget Forbindelse med Hjælpekasserne, hvis Ledelse har direkte Indflydelse paa de Bevillinger, der ydes Arbejdsløse, som mangler Erhverv paa Grund af Krigstilstanden.

Naar Krigen en Gang er afsluttet vil der sikkert blive udarbejdet en omfattende Statistik over Lovens Virkninger, og det vil da ikke være uden Interesse at kunne sammenligne en saadan Statistik med Forholdene i Hjælpekasserne under dagligdags Forhold.

Vi gengiver derfor fra »Statistiske Efterretninger« følgende Statistik over Hjælpekassernes Virksomhed for det sidst afsluttede Regnskabsaar.

»I Regnskabsaaret 1912—13 blev der af Hjælpekasserne ydet Understøttelse til ca. 30,200 Personer, hvoraf største Delen var Familieforsørgere. Hvis man medregner de Hustruer, Børn o. s. v., der underholdes af de direkte understøttede, finder man, at Hjælpekasse-Institutionen i det nævnte Regnskabsaar kom 107,600 Mennesker til Gode. I det ovennævnte Tal er medregnet de Personer, der understøttedes gennem Københavns Understøttelsesforenings kommunale Afdeling, idet denne Forening, til hvilken Kommunen yder et Tilskud, i København træder i Hjælpekassens Sted: jfr. iøvrigt nedenstaaende Oversigt:

Antal Personer, som modtog Understøttelse af Hjælpekasserne i 1912—13

	Direkte understøttede	Hustruer, Børn m. v.
København	3057	7589
Frederiksberg	683	2221
Øernes Provinsbyer	3408	7617
Jyllands —	5103	12910
Øernes Landkomm.	8088	19354
Jyllands —	9821	27758
Tilsammen	30160	77449

Af de direkte understøttede var 23,200 Familieforsørgere (17,800 Mænd, 5400 Kvinder) og 7000 enlige Personer (1000 Mænd og 6000 Kvinder).

Hjælpekassernes Indtægter udgjorde i 1912—13 ca. 1,554,000, hvoraf 1,406,000 var Tilskud fra Kommunerne og 26,000 Kr. hidrørte fra forskellige Bøder, der tilfalder Hjælpekasserne. Af Kommunernes Tilskud refunderedes 250,000 Kr. af Statskassen.

Til Understøttelser anvendtes ialt 1,502,000 Kr. hvoraf 61,000 Kr. i Form af Naturalier.

Hjælpekasserne ejede den 31. Marts 1913 en Formue af ca. 230, 000 Kr.«

Arbejdsanvisningen.

Kontor oprettes i Nakskov.

Indenrigsministeriet har under 16. November meddelt det af Nakskov Kommune oprettede Arbejdsanvisningskontor offentlig Anerkendelse i Henhold til Lov af 29. April 1913 om Arbejdsanvisning og godkendt Nakskov Byraads Valg af Forstander *L. Larsen* som Formand for Kontorets Bestyrelse.

Direktoratet for Arbejdsanvisningen har derefter meddelt 20 statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, der virker indenfor den paagældende Kommune, at Kontoret er oprettet, og at Arbejdsløshedskasserne i Henhold til § 8 i Loven om Arbejdsanvisning har Pligt til at give Kontoret Fortegnelse over ledige Medlemmer fra det Tidspunkt, da det offentlige Kontor træder i Virksomhed. I samme Skrivelse har Direktoratet givet Arbejdsløshedskasserne fornøden Vejledning af forskellig Art.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i December 1914.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Januar 1915.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

Fr. Bordings Bogtrykkeri, København.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 ❁ KØBENHAVN DEN 2. JANUAR 1915 ❁ 11. AARGANG

Idet vi bringer Centralorganisationens Medlemmer vor Tak for godt Samarbejde i det forløbne Aar ønsker vi Organisationerne Fremgang og Held i det kommende.

Forretningsudvalget
for
De samvirkende Fagforbund.

INDHOLD: Arbejdsløshedsinspektørens Indberetning. Lønbevægelser og Konflikter. (Arbejdsmændene paa Svovlsyrefabriken »Limfjorden« i Nørre Sundby. Bagerne paa Fyen og Langeland. Snedkerne hos Provinstømrermestrene. Møllerne paa Ringsted Dampmølle. Sadelmagerne i København. Skræderne hos F. F. Andersen i København). Til Organisationerne. Kongresser. Krigen.

Arbejdsløshedsinspektørens Indberetning til Indenrigsministeriet

for

Regnskabaaret 1913—14.
(1. April 1913—31. Marts 1914).

Af Arbejdsløshedsinspektørens Indberetning til Indenrigsministeriet fremsætter vi følgende:

Ved Udgangen af Regnskabsaaret 1912—13 (den 31. Marts 1913) fandtes der et samlet Antal af 55 anerkendte Arbejdsløshedskasser med ialt 120,289 Medlemmer. Der er ikke i Regnskabsaaret 1913—14 meddelt nogen Kasse Anerkendelse, saaledes at Antallet af anerkendte Kasser ved Udgangen af Regnskabsaaret 1913—14 (den 31. Marts 1914) uforandret var 55. Af disse 55 Arbejdsløshedskasser var de 51 fagligt begrænsede Landskasser, 3 fagligt begrænsede Landsdelskasser (omfattende Sjælland) og 1 lokalt begrænset (omfattende Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sogne).

Antallet af ubemidlede, nydende Medlemmer i disse 55 anerkendte Kasser var den 31. Marts 1914 steget til 131,113, hvoraf 115,251 Mænd og 15,862 Kvinder.

18 Kasser med et samlet Antal af 40,839 Medlemmer har en Deling af Medlemmerne i heltbetalende og halvt- eller delvistbetalende (efter deres Stilling i Faget, deres Lønforhold o. lign.). Det samlede Antal halvt og delvistbetalende Medlemmer beløb sig den 31. Marts 1914 til 10,307. Den største Del deraf er Kvinder.

Indenfor Landets Hoveddele fordele Medlemmerne sig saaledes, at 59,659 (d. e. 45,5 pCt.) falde paa København med Frederiksberg, 49,553 (d. e. 37,8 pCt.) paa Provinsbyerne og 20,817 (d. e. 15,9 pCt.) paa Landdistrikterne. For 1084 (0,8 pCt.) Medlemmers Vedkommende mangler Oplysning om deres Opholdskommune den 31. Marts. At Opholdskommunen er uoplyst for et saa forholdsvis stort Antal Medlemmer skyldes imidlertid ikke blot et virkeligt Ukendskab desangaaende fra Bestyrelsernes Side, men ogsaa et fra Inspektoratet fremsat Krav om, at den Rubrik i Medlemslisten, som giver Oplysning om dette Forhold, lades uudfyldt for de Medlemmers Vedkommende, som af-

tjene deres Værnepligt, ligge paa Sanatorium eller lign. Grunden til Inspektoratets Stilling i saa Henseende er den, at man ikke har ment ved Beregningen af Kommunernes Tilskud, der opgøres efter Kassernes Medlemsantal i den paagældende Kommune den 31. Marts, at kunne medtage saadanne Medlemmer, hvis Ophold i Kommunen paa Forhaand kan vides at være rent midlertidigt samt at skyldes Forhold, der ikke har noget med den paagældendes Bopæl eller Arbejdssted at gøre.

Foruden de nævnte ubemidlede nydende Medlemmer havde Kasserne den 31. Marts 1914 et Antal af 47 bemidlede, nydende Medlemmer, 1075 Medlemmer med hvilende Medlemsret og 2 Æresmedlemmer.

Indtægterne har i det forløbende Regnskabsaar stillet sig som følgende Tabel viser:

Indtægt	Kr.	Ø.
Nyd- Medl. Bidrag ord.	1,516,989	02
do. ekstraordinært . .	28,919	45
Andre Medl. Bidrag . . .	5,980	73
Bøder, Indskud m. m.	9,774	07
Gaver	2,385	85
Renter	104,566	71
Statstilsk. for 1912—13	891,143	67
Kommunetilskud for 1912—13	413,534	50
Ialt . . .	2,973,294	00

Som det af Tabellen fremgaar, er der i ordinært og ekstraordinært Bidrag fra nydende Medlemmer i det forløbne Aar indbetalt et samlet Beløb af lidt over 1½ Mill. Kr. Bidraget udgør i Gennemsnit pr. Medlem[1]) 12 Kr. 30 Øre; den tidligere paaviste stadige Stigning i det ordinære Bidrag pr. Medlem har saaledes fortsat sig. Stigningen skyldes væsentligst foretagne Udvidelser af Understøttelsen.

Statskassens obligatoriske og Kommunernes frivillige Tilskud udredes bagud for det forløbne Regnskabsaar og kan derfor først optages paa Regnskaberne for det Aar, der følger efter det, for hvilke de er ydede. Det paa Indtægtsoversigten opførte Kommunetilskud, der altsaa refererer sig til Kassernes Regnskabsaar 1912—13 (Kommunernes Regnskabsaar 1913—14), er ydet af 57 Bykommuner med ialt 385,720 Kr. 41 Øre og af 97 Landkommuner med ialt 27,814 Kr. 09 Øre. Af det indgaaede Tilskud fra Kommuner er de 401,433 Kr. 71 Øre indbetalt til Inspektoratet til videre Fordeling mellem Kasserne.

En Sammenligning mellem Indtægtsoversigtens enkelte Poster har især Interesse, for saa vidt angaar Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang Omkostningerne ved Forsikringen er udredede henholdsvis af Medlemmerne selv og af det offentlige. Udelader man de i denne Sammenhæng indifferente Indtægtsposter, nemlig Renter og Gaver, og regner man til »Medlemmernes Bidrag« Posterne 1) Nydende Medlemmers ordinære og ekstraordinære Bidrag, 2) Andre Medlemmers Bidrag og 3) Bøder, Indskud m. m., faar man følgende Opgørelse, hvori indgaar det offentliges Tilskud for Kassernes Regnskabsaar 1912—13 og Medlemmernes Bidrag *for samme Aar* (altsaa for det Aar, der ligger forud for det, hvormed nærværende Indberetning i øvrigt beskæftiger sig):

	Kr. Ø.	pCt.
Medlemm. Bidrag.	1,420,385,00	52,1
Statstilskud	891,143,67	32,7
Kommunetilskud .	413,534,50	15,2
Ialt	2,725,063,17	100

Udgifterne har fordelt sig saaledes som nedenstaaaende Tabel viser:

	Kr.	Ø.
Dagpenge	1,822,811	93
Rejsehjælp	66,882	26
Juleunderstøttelse	30,531	43
Flyttehjælp	23,919	67
Hjælp in natura	5,738	90
Driftsudgifter	268,658	29
Ialt . . .	2,218,542	48

Ialt er i Understøttelse i 1913—14 ydet et Beløb af omtrent 2 Mill Kr.,

[1]) Ved alle Gennemsnitsberegninger er anvendt Middeltallet mellem Medlemsantallet den 31. Marts 1913 og Medlemsantallet den 31. Marts 1914.

hvoraf den ganske overvejende Del i Form af Dagpenge, ydet dels som stedlig Understøttelse dels som Dagpenge til rejsende.

Rejsehjælp ydes enten med 1) Dagpenge alene, eller 2) Dagpenge plus Kilometerpenge, eller 3) Dagpenge plus Billet til Rejsen, eller 4) Kilometerpenge eller Billet alene, eller endelig 5) faste Beløb, der variere med Rejsens Længde eller den større eller mindre Afstand til nærmeste Afdeling. Al den Rejsehjælp, der ikke er ydet som Dagpenge, falder i Tabellen ind under Gruppen »Rejsehjælp«.

Juleunderstøttelse er ydet af 18 Kasser. Denne Hjælp gives til Medlemmer, der er arbejdsløse ved Juletid og har været det i et vist i Vedtægterne nærmere fastsat Antal Dage før Jul.

Flyttehjælp ydes til familieforsørgende Medlemmer, der har faaet Arbejde et andet Sted end det, hvor de bor. Denne Form for Understøttelse er i det forløbne Aar bragt til Anvendelse i 23 Kasser.

Ydelsen af Naturalhjælp er bragt til Anvendelse i 4 Kasser.

Udgifterne til Arbejdsanvisningen er paa Kassernes Regnskaber opført med et samlet Beløb af 52,996 Kr. 90 Øre. Denne Udgift er ikke holdt som en særskilt Post paa Udgiftsoversigten, fordi en virkelig rationel Adskillelse mellem Udgifterne til Arbejdsanvisningen og de almindelige Driftsudgifter ikke lader sig gennemføre; Adskillelsen maa i de allerfleste Tilfælde blive ganske skønsmæssig. Hertil kommer, at ikke engang de egentlige Udgifter til Anvisningskontorerne er »rene« Udgifter til Anvisningen, der er heri indbefattet Omkostningerne ved Kontrollen. De stadig skærpede Kontrolregler i Kasserne nødvendiggør et Apparat, der i alt væsentligt maa blive det samme, hvad enten der er knyttet Anvisning til den paagældende Kasse eller ikke.

Den samlede Administration i Kasserne (af Forsikringen og Anvisningen tilsammen) har kostet ialt268,658 Kr. 29 Øre, det er 9 pCt. af det samlede Indtægtsbeløb og i Gennemsnit 2 Kr. 13 Øre pr. Medlem.

En Sammenstilling mellem Indtægtsoversigten og Udgiftsoversigten viser, at Indtægten for samtlige Kasser under eet har oversteget Udgiften med 754,751 Kr. 52 Øre. Dette Resultat fremkommer derved, at 53 Kasser har haft Overskud til et samlet Beløb af 806,706 Kr. 25 Øre, medens 2 Kasser har haft Underskud til et samlet Beløb af 51,954 Kr. 73 Øre.

Kassernes Formuestatus ved Regnskabsaarets Udgang fremgaar af følgende Oversigt:

Formue d. 31/8 1913..	2.382.410 Kr.	60 Øre
Overskud i 1913—14.	754.751 -	52 -
Formue d. 31/8 1914..	3.137.162 Kr.	12 Øre

Medlemsantallet er steget med ca. 11,000 eller 9 pCt. Stigningen falder spredt over de fleste Kasser, kun nogle af de smaa Kasser opviser en ringe Tilbagegang. Af Stigningen hidrører de 7000 fra 6 af de store Kasser (Arbejdsmændenes, de kvindelige Arbejderes, Tobaksarbejdernes, Tekstilarbejdernes, Skræddernes, og de faglærte Jern- og Metalarbejderes).

I Forhold til samtlige organiserede Arbejdere i Danmark er Antallet af arbejdsløshedsforsikrede det samme som i Fjor: ca. 6/7, nemlig 131,113 forsikrede af 152,787 organiserede. Af de 21,000—22,000 organiserede Arbejdere, der ikke er forsikrede, udgør Stats- og Kommunearbejderne ca. 10,000, Landarbejdere og Husassistenter op mod 2000, Sømænd og Søfyrbødere godt 4000, Handels- og Kontormedhjælpere samt Farmaceuter over 4000.

Arbejdsløsheden i 1913—14 viser sig at være i det store og hele som i det foregaaende Aar — for hvert af disse to Aar er Tallet paa samtlige ledige Dage pr. Medlem for alle Kasserne tilsammen 20. Tallet paa understøttede Dage pr. Medlem er gaaet op fra 10 til 11, nøjagtig dog kun fra noget over 10 til noget under 11. Da Kassernes Medlemsantal er steget, er det klart, at de absolutte Tal paa understøttede og paa samtlige ledige Dage er steget. Lige-

som i Fjor er i Aar 48 pCt. at samtlige ledige Arbejdsdage blevet dækket med Understøttelse.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Svovlsyrefabriken „Limfjorden" i Nørre Sundby. Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabriker, der ejer Fabriker i Kastrup paa Amager og i Aalborg og Mundelstrup, har for Tiden en ny Fabrik under Opførelse i Nørre Sundby. Denne Fabrik er døbt med Navnet »Limfjorden«.

Fabriken er saa vidt færdig, at en Del af den kan tages i Brug nu, og Selskabet ønskede derfor Overenskomst med Arbejdsmændenes Fagforening. Denne fremsatte nu Forlangendet om Døgnets Tredeling i den Del af Virksomheden, hvor der arbejdes uafbrudt i Ugens syv Døgn, men herpaa vilde Selskabet ikke indgaa.

Efter mange Forhandlinger, dels mellem Parterne selv og dels i »Industrifagene«, havnede Sagen i Arbejdsgiverforeningen, hvor der ved et Møde den 21. Decbr. blev Enighed om, at den samme Arbejdsordning med todelt Døgn, som bestaar paa Selskabets Aalborg-Fabrik, indtil videre er gældende paa »Limfjorden«. Arbejdsmændene kan dog med 1 Maaneds Varsel genrejse Kravet om Arbejdstidens Omlægning, saasnart den evropæiske Krig maatte slutte.

Overenskomsten, der under alle Omstændigheder bortfalder den 1. Maj 1916, bragte iøvrigt Ordning paa en Række Lønomraader, Den lyder som følger:

»Man enes om, at der fra Igangsætningen af Fabriken »Limfjorden« arbejdes efter samme Takster og med samme Vagtskifte og Arbejdstid som paa Aalborg-Fabriken.

Ved de Arbejder, hvor Arbejdsmaaden er en anden, arbejdes der foreløbig paa almindelig Timeløn, indtil der haves 1 Maaneds Erfaring for Arbejdet, og derefter skal der optages Forhandlinger om Fastsættelsen af en Akkord eller Tillæg til Timelønnen, hvor der paa »Limfjorden« arbejdes i Timeløn, medens Aalborg har Akkord, eller Arbejdet paa det første Sted er besværligere eller vanskeligere end paa det sidste.

Den paagældende Akkord eller Tillæg til Timelønnen gives tilbagevirkende Kraft til det paagældende Arbejdes Igangsættelse.

Hvis Enighed ikke opnaas om en Akkordsats eller et Tillæg til Timelønnen, indankes dette for Hovedorganisationerne.

For alt Arbejde vedrørende Fabrikens Færdiggørelse og i Forbindelse dermed staaende Maskinmontering, betales efter de samme Regler som hidtil.

Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Denne Overenskomst gælder til 1. Maj 1916, dog saaledes, at hvis den evropæiske Krig ophører før denne Tid, kan Overenskomsten til ethvert Tidspunkt opsiges af en af Parterne med 1 Maaneds Varsel.«

Bagerne paa Fyen og Langeland. Bageri- og Konditoriarbejder-Forbundet i Danmark har med Sanktion af De samvirkende Fagforbund opsagt Regulativet mellem Forbundet og Fyens Stifts Bagerforening til Udløb 8. Januar 1915.

Forbundets fornemste Krav gaar ud paa Gennemførelsen af et ugentlig Hviledøgn. Fyen—Langeland er de sidste Landsdele, hvor Bagersvendene endnu arbejder efter vilkaarlige Fritidsbestemmelser.

Opsigelsen omfatter henved 200 Svende i Odense, Svendborg, Nyborg, Assens og Rudkøbing. 23 Medlemmer som dels beskæftiges i Fællesbagerier dels i Odense Brødfabrik staar udenfor denne Lønbevægelse, da særlige Overenskomster er oprettet med disse Bagerier.

I det sidste Aars Tid har Forbundet ved en energisk Agitation fordoblet sit Medlemstal paa Fyen. Der findes næsten ingen uorganiserede Svende mere.

Snedkerne hos Provinstømrermestrene. Den 28. Maj 1914 indgik Sned-

kerforbundet i Danmark en Overenskomst med Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Provinserne, saaledes at Overenskomsten i selve Snedkerfaget i Provinserne i alt væsentligt ogsaa blev gældende hos Tømrermestrene.

Fornylig opstod der nu et Spørgsmaal om, hvorvidt Arbejdet hos Tømrermester *Ludvigsen* i *Odense* skulde udføres efter Snedkerfagets Prisliste eller om Mesteren, som han paastod, havde Ret til at betale det med Timeløn.

Da Organisationerne ikke kunde blive enige om Spørgsmaalet, begærede Forbundet det afgjort ved en faglig Voldgiftsret, men Centralforeningen vred sig i en Uendelighed for at undgaa den »faglige«. Mesterorganisationen henviste stadig til Arbejdsgiverforeningen eller Den faste Voldgiftsret som de Steder, hvor Spørgsmaalene naturligt burde afgøres.

Under disse Omstændigheder begærede Forbundet en Klage indbragt for Den faste Voldgiftsret, for at Centralforeningen kunde blive dømt til at lade Spørgsmaalet afgøre ved den faglige Voldgiftsret, og i denne Anledning blev der med Hovedorganisationernes Bistand afholdt et Fællesmøde den 22. Decbr.

Ved denne Lejlighed opstod der imidlertid et helt nyt Spørgsmaal. Tømrermestrene vilde nok gaa med til at lade Spørgsmaalet om, hvorvidt *Snedkers*svendene var berettiget til at faa afregnet efter Akkord, afgøre af Voldgiftsretten, men de vilde under ingen Omstændigheder have den samme Ret til at afgøre Spørgsmaalet for *Tømrers*svendenes Vedkommende.

Da Snedkerforbundet ingen Interesse havde i blot at faa Sagen afgjort for Snedkersvendenes Vedkommende, endte Mødet resultatløst. Forbundet forbeholdt sig eventuelt at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Ved samme Møde blev der derimod Enighed om en anden Divergens.

I Overenskomsten af 28. Maj findes en Bestemmelse, der gaar ud paa, at Snedkerfagets Voldgiftsregler skulde være gældende mellem Forbundet og Centralforeningen og affattes efter de to Organisationers særlige Forhold.

Uagtet alle Forhandlinger om disse »Forhold« forlængst var afsluttet, vægrede Centralforeningen sig dog ved at underskrive Voldgiftsreglerne, og det var heller ikke muligt at faa den til at gaa med til Valg af en Opmand.

Ved Fællesmødet løstes begge Spørgsmaal, idet Voldgiftsreglerne efter en forfærdelig Masse Omsvøb og Omstændigheder fra Mestrenes Side blev underskrevet, og til Opmand for Voldgiftsretten enedes man om Arkitekt Christof Hansen fra Vejle.

Møllerne paa Ringsted Dampmølle. Dansk Mølleriarbejder-Forbund har faaet Sanktion til at opsige den nugældende Overenskomst med Aktieselskabet Ringsted Dampmølle til Ophør 1. April 1915. Der rejses Lønkrav for Møllens 9 Svende.

Sadelmagerne i København. Med Sanktion af De samvirkende Fagforbund har Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund opsagt Overenskomsten af 2. April 1910 mellem Forbundet og Sadelmager- og Tapetserlavet i København til Udløb 1. April 1915.

Sadelmagerne ønsker ved denne Lejlighed at gennemføre en Arbejdstidsforkortelse — Arbejdstiden er efter den nugældende Overenskomst 10 Timer daglig — og en Timelønsforhøjelse samt endelig en Forbedring af Fagets Priskurant.

Lønbevægelsen omfatter ca. 200 Mand.

Skræderne hos F. F. Andersen, København Overfor en Skrædermester F. F. Andersen, Larsbjørnstræde 11 i København, har Dansk Skræderforbund i længere Tid haft en Blokade paa Grund af forskellige Uoverensstemmelser.

Denne Blokade er fornylig hævet, efter at Skrædermesteren var indgaaet paa følgende

Overenskomst.

Undertegnede Skrædermester F. F. Andersen, Larsbjørnstræde 11, 1., erklærer

herved, at jeg forpligter mig til fremtidig fuldtud at betale efter den imellem »Mesterorganisationerne« og »Dansk Skræderforbund« gældende Leverancepriskurant.

Endvidere forpligter jeg mig til til »Dansk Skræderforbund« i Løbet af to Dage efter denne Overenskomsts Underskrift at opgive samtlige hos mig beskæftigede Kvinders og Mænds Adresser, samt at gøre disse opmærksomme paa, at saafremt de ikke tilhører »Dansk Skræderforbund« som Medlem, kan jeg ikke beskæftige dem. Og er det her givet, at de, der ikke kan tilhøre dette i Henhold til dets Love og Vedtægter, ikke kan beskæftiges af mig.

For Fremtiden forpligter jeg mig til ikke at antage nogen Arbejder, kvindelig som mandlig, der ikke overfor mig ved Medlemsbog har godtgjort, at de tilhører »Dansk Skræderforbund«.

Saafremt jeg ikke fuldtud overholder forannævnte, forpligter jeg mig til efter Loven om hurtig Retsforfølgning til »Dansk Skræderforbund« at indbetale en Sum af 1000 Kr. — er et Tusinde Kroner — til dets Arbejdsløshedskasse. Og samtidig staar det »Dansk Skræderforbund« frit for at blokere mig, uden at jeg af den Grund kan foretage nogen Retsforfølgning imod dette eller dets Tillidsmænd.

»Dansk Skræderforbund« forpligter sig til Gengæld til — hvis forannævnte overholdes — at ophæve Blokaden af Hr. Skrædermester F. F. Andersens Forretning.

København, den 14. Decbr. 1914.

(Underskrifterne.)

Kongresser.

Landarbejderforbundet i Danmark afholdt Ekstra-Kongres i København 3. Juledag. Ca. 80 pCt. af Forbundets Medlemmer var repræsenteret.

Efter at Forretningsføreren, *Axel Hansen*, havde aflagt en Beretning om Virksomheden, som efter nogen Diskussion blev enstemmig godkendt, gik man over til en Forhandling om Forbundets Bladforhold, der var den egentlige Aarsag til Kongressens Afholdelse.

Følgende Forslag blev desangaaende enstemmigt vedtaget:

»Det foreslaas, at Forbundet Dags Dato overtager »Landarbejderen« i Henhold til den mellem Forbundet og Møens Afdeling værende Overenskomst, dog saaledes, at Forbundet i Stedet for kontant Betaling modtager et paa Overtagelsessummen lydende Gældsbevis.

Ligeledes foreslaas det, at Kontrolkomiteen faar Bemyndigelse til at føre Forhandlinger med Aktieselskabet »Arbejdervennen« om Køb af dette Blad. Kontrolkomiteen faar Ret til at købe eller undlade at købe Bladet, alt eftersom Betingelserne fremsættes fra Aktieselskabets Side.«

Regnskabet oplæstes derefter og godkendtes, og Forbundets Love undergik en gennemgribende Omordning.

Til Forretningsfører genvalgtes *Axel Hansen*.

I et efter Kongressen afholdt Hovedbestyrelsesmøde ansattes *Vilh. Rasmussen*, Stege, som »Landarbejderen«s Redaktør.

Til Organisationerne under De samvirkende Fagforbund.

I Henhold til Lovens § 21 (Strejkefond) skal alle Organisationer under De samvirkende Fagforbund ved hvert Regnskabsaars Slutning indsende et Eksemplar af Regnskabet.

Vi erindrer herom, idet vi oplyser, at mange Organisationer endnu ikke har indsendt sidste Aars Regnskab.

Krigen.

Arbejdsløsheden i Holland.

Ifølge tyske Partiblade har den hollandske faglige Hovedorganisation foretaget Undersøgelser over Arbejdsløshedens Omfang den 1. Oktober.

De 35 Forbund, som tilhører Centralisationen havde ialt 87,695 Medlemmer. Af disse var 11,625 indkaldt til Militærtjeneste, 17,947 var fuldstændig arbejdsløse, medens kun 27,817 var beskæftiget paa sædvanlig Maade.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 ✻ KØBENHAVN DEN 9. JANUAR 1915 ✻ 11. AARGANG

INDHOLD: Kongres. Den faste Voldgiftsret. Skibsværftsarbejderne og Septemberforliget. Udlandet.

Kongres.

Aarskongres i den amerikanske faglige Landscentralisation.

(American Federation of Labor).

Den amerikanske faglige Centralorganisation *American Federation of Labor* afholdt sin 34. Aarskongres i Philadelphia 9.—21. Novbr. f. A. Tilstede var 358 Delegerede, repræsenterende over 2 Millioner organiserede Arbejdere. I det sidste Regnskabsaar (afsluttet 30. Septbr. 1914) havde det gennemsnitlige Antal centraliserede Fagforeningsmedlemmer været 2 020.671, hvilket sammenlignet med det foregaaende Aar betyder en Forøgelse paa 24.667 Medlemmer. Tilsluttet var ialt 110 Forbund, hvoraf nogle omfatter alle, eller i hvert Fald flere af De forenede Stater, medens andre kun omfatter en enkelt Stat, samt 570 lokale Fagforeninger eller Federationer, som direkte staar tilsluttet Centralisationen. Regnskabet balancerede med en Indtægt paa Doll. 263.166,97 Cents, en Udgift paa Doll. 265.737,21 Cents og en Beholdning paa Doll. 102.492,81 Cents.

Forretningsudvalgets trykte Beretning er meget omfattende og behandler indgaaende Centralisationens Virksomhed i Aarets Løb og Arbejderbevægelsen i Almindelighed i Amerika og Europa.

Beretningen omtaler Vedtagelsen af den saakaldte *Clayton Trust Bill**, og benævner den »De organiserede Arbejderes største Erobring i Aarets Løb«. Der siges, at denne Lov indeholder »den mest grundlæggende og omfattende Erklæring om industriel Frihed, som er at finde i noget Lovgivningsarbejde Verden over«, og at dette Resultat blev »erobret gennem den organiserede økonomiske Magt«, som De forenede Staters Arbejdere nu udgør.

Om den europæiske Krig siger Beretningen:

»Før Krigen samlede Civilisationens Tanke og Bestræbelse sig om Udfoldelse og Forherligelse af menneskeligt Liv. Hvert enkelt Liv erkendtes som en Værdi. Men nu, hvor Krigens Syndflod gaar over Landene, behandles Menneskene kun som Bønder paa det militære Skakbrædt. Hver ny Ting bedømmes udelukkende efter dens Evne til at lægge Menneskeliv øde. Kanoner er bleven mere værdifulde end Mennesker.

Militarisme og Kaprustning maa ophøre, og der maa skaffes Domstole til at dømme retfærdigt Landene imellem og Institutioner, som kan skaffe trufne Afgørelser respekterede.

Arbejderne i alle Lande lider først og fremmest under Krigen. Det er dem, der maa fylde Hærenes Rækker, og det er dem, der maa bære Krigens økonomiske Byrder, og det er endelig ogsaa dem, der i første Række maa lide under de Afbrydelser og Forstyrrelser i Nationernes industrielle og kommercielle Samkvem, som afstedkommes ved Krigen«.

Meget udførligt omtaler Beretningen Forholdene i Minedistrikterne i West Virginia, Colorado, Michigan og Montana, og der gengives en om-

* En vedtagen Lov, som formentlig vil gøre Ende paa de af Kapitalisterne og deres Haandlangere iværksatte Forsøg paa at komme Fagforeningerne til Livs ved Hjælp af de senere Aars Anti-Trust-Love.

fattende Korrespondence mellem Arbejdere, Arbejdsgivere og Statsmyndigheder. Idet Beretningen gør samlende Betragtninger over hele den almindelige Situation vedrørende de store Lønkampe i Mineegnene og hvad dermed staar i Forbindelse hedder det:

»Mineejernes Benyttelse af bevæbnede Tropper, den Magtfylde, der fremkommer ved den private Ejendomsret til store sammenhængende Landomraader, den civile Myndigheds Underkastelse under den militære udgør nogle af de mest alvorlige Problemer i vor moderne industrielle Tid. Vi anbefaler vore Organisationer i de forskellige Enkeltstater og opfordrer dem indtrængende til at bestræbe sig for at opnaa en Lovgivning, som forbyder en saadan brutal Fremfærd, som i de omspurgte Tilfælde har været praktiseret, idet denne undertrykker al industriel Retfærdighed og Frihed«.

Dernæst indeholder Beretningen det sædvanlige Afsnit om Aarets Grænsestridigheder. Disse er desværre blandt de amerikanske Organisationer meget hyppige og ofte meget omfattende og bitre. Det er derfor en Tilfredsstillelse at kunne notere, at det paagældende Afsnit i Aar er mindre, end tidligere har været almindeligt.

70 Centralforbund og nogle enkeltstaaende Foreninger havde indsendt Oplysning om stedfundne Arbejdsstandsninger. Ifølge disse Oplysninger førtes i Aarets Løb 957 Strejker og Lock-outer, som berørte 131,324 Arbejdere. Af Arbejdsstandsningerne endte 543 med Sejr, 118 delvis gunstigt, 60 ugunstigt og 236 var ved Beretningsaarets Slutning endnu uafgjort. 74,350 Arbejdere opnaaede Forbedringer ved Arbejdsstandsningerne. Omkostningerne ved Kampenes Førelse havde været 4,280,306 Doll., og til Understøttelse for andre Organisationer anvendtes 109,204 Doll.

69 Forbund og nogle enkeltstaaende Foreninger havde i Aarets Løb udbetalt 2,214,516 Doll. i Begravelseshjælp, 29 Forbund og nogle enkeltstaaende Foreninger havde i Sygehjælp udbetalt 1,031,098 Doll., 3 Forbund i Rejseunderstøttelse 54,405 Doll., 10 Forbund i Arbejdsløshedsunderstøttelse 99,025 Doll., medens 3 Forbund havde udbetalt 3278 Doll. i Værktøjsforsikring. I ovennævnte Tal er for nogle af Forbundenes Vedkommende kun indbefattet Forbundsunderstøttelserne, medens Tallene for andre Forbund ogsaa omfatter Understøttelser af lokal Natur. Saa lidt som i tidligere Aar har Oplysningerne denne Gang været fuldstændige, idet et anseeligt Antal Forbund ikke har afgivet Beretning om de af dem ydede Understøttelser.

Forbundsparlamentet har vedtaget Love, som gennemfører Otte-Timersdagen for kvindelige Arbejdere i Distriktet *Columbia* og for Kulgrubearbejderne i Territoriet *Alaska*.

Da de enkelte Stater, ifølge Forfatningen, selv ordner deres indre Anliggender, er det vanskeligt for Forbundsparlamentet at komme ind paa en egentlig Arbejderbeskyttelseslovgivning. Dette er for Skolernes Vedkommende kun muligt paa de Omraader, der berører det interstatlige Samkvem. Paa denne Basis vil man nu forsøge at naa til en lovmæssig Begrænsning af Børns Arbejdstid. I begge Parlamentets Kamre er forelagt Lovforslag, som forbyder mellemstatlig Omsætning af Varer, ved hvis Fremstilling der beskæftiges Børn, der har en Arbejdstid over 8 Timer daglig,

Den faglige Centralorganisation har energisk virket for Vedtagelsen af Loven om en »Dannelsesprøve« for Indvandrere. I Repræsentanternes Hus blev dette Lovforslag vedtaget allerede 5. Febr. 1914, men det strandede i Senatet, hvor Dampskibs- og Jernbaneselskaberne samt Industriridderne synes at have mere Indflydelse end de organiserede Arbejdere. Foreløbig kan man saaledes ikke vente Udstedelsen af Forbud mod Indvandring af Personer, som ikke kan læse eller skrive.

Beretningen omtaler endnu en lang Række af Lovforslag, som den fag-

lige Centralorganisation i Aarets Løb har kæmpet for at faa vedtaget.

Paa Kongressen ifjor i *Seattle* vedtoges et Forslag til de enkelte Forbund om et bedre Samvirke ved Arbejdsstandsninger. Forslaget har dog desværre siden vist sig, ikke at have det fornødne Flertal for sig blandt de tilsluttede Forbund.

Saa vidt den paa Kongressen foreliggende Beretning. Af Kongressens mere vigtige Beslutninger kan nævnes:

Hovedbestyrelsen skal anvende alle til Raadighed staaende Midler for nu og for al Fremtid at faa afskaffet Akkordarbejdet i alle Statsvirksomheder. Der udtaltes Paaskønnelse overfor Hovedbestyrelsen, fordi den havde afsløret og brændemærket det saakaldte Taylorsystem.

Der skal virkes energisk for Opnaaelse af en ugentlig Fridag, hvor en saadan ikke alt er gældende.

De tilsluttede Forbund skal forpligte deres Medlemmer til at vægre sig ved at underkaste sig den Legemsundersøgelse, som Arbejdskøberne sine Steder kræver, idet de paaberaaber sig Vedtagelsen af visse nye Love om Erstatning ved Ulykkestilfælde (disse Undersøgelser vanskeliggør det for mange Arbejdere at finde Beskæftigelse. Desuden skal kvindelige Arbejdere ved Undersøgelserne have været Genstand for skamløs Behandling).

Det vedtoges paa Kongressen at opfordre Præsident Wilson til at lade Regeringen overtage og drive de af Rockefeller-Konsortiet ejede Bjergværker i Staten Colorado, indtil der gives Garanti for, at Befolkningens Rettigheder i denne Stat bliver overholdt, og indtil Freden er genoprettet i Strejkedistriktet. (De af Præsident Wilson i sin Tid foreslaaede Betingelser for en Afslutning af Bjergarbejderstrejken i Colorado blev tiltraadt af Arbejderne, men ikke af Arbejdskøberne).

Organisationen skal bestandig virke for, at det forbydes Personer, som ikke kan læse og skrive, at indvandre. Dette er der saa meget mere Grund til at kræve, som man forudser en stærk Forøgelse af Udvandringen fra Europa ved Krigens Ophør.

Gennem Enkeltstaternes Lovgivning skal der virkes hen til, at det forbydes Asiater, som har Bopæl i Amerika, at tage hvide kvindelige Arbejdere i deres Tjeneste.

Til Bilæggelse af Grænsestridigheder og andre Tvistigheder mellem Organisationerne skal der oprettes et staaende Mæglingsudvalg, hvis Medlemmer vælges af Hovedbestyrelsen.

Kongressen udtalte sig paany imod tvungen faglig Voldgift og imod et Lovforslag, som har saadanne Voldgiftsretters Oprettelse til Formaal. Derimod vedtog Kongressen følgende Resolution:

«*American Federation of Labor*« erklærer nu som tidligere, at Spørgsmaal om Regulering af Lønninger og af Arbejdstid maa afgøres gennem Fagforeningernes Virksomhed og ikke gøres til Genstand for Lovgivning, med Undtagelse af saadanne Tilfælde, hvor det drejer sig om kvindelige Personer og om Børn, eller hvor det drejer sig om Sundhed og Sædelighed, eller om Beskæftigelse under Regeringen, under en Enkeltstat eller en Kommune.«

Nogle Forslag om at omdanne de eksisterende Fagforbund til Industriforbund, forkastedes uden Diskussion. Ligeledes forkastedes fornuftigvis et indsendt Forslag om Oprettelse af Konkurrenceforbund indenfor de Fag, hvis Forbund staar udenfor Centralisationen, Den Mening er fremherskende, at ogsaa disse Forbund Tid efter anden vil erkende Centralisationens Nødvendighed og handle derefter.

Et Forslag om Oprettelse af et uafhængigt Arbejderparti forkastedes ogsaa uden Debat.

Næste Kongres afholdes i San Francisco i 1915.

Den faste Voldgiftsret.

Bebudet Sømandsstrejke 1. Januar 1915.

Sag Nr. 136.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. December 1914 i Sag Nr. 136: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Sømændenes Forbund i Danmark.

Under 14. December d. A. tilstillede Sømændenes Forbund i Danmark Dansk Dampskibsrederiforening en Skrivelse, hvori det meddeltes, at Forbundets Generalforsamling havde vedtaget Arbejdsstandsning fra og med den 1. Januar 1915 og angav som Grund til dette Skridt, at det viser sig, »at Rederier indenfor Deres ærede Forening gentagne Gange har brudt Sølovens § 82 ved at mønstre Folk paa Havne, som ikke skulde anløbes, og da bemeldte Paragraf var en af de Paragraffer, som man i Maj 1911 byggede Overenskomsten paa mellem Deres ærede Forening og Sømændenes Forbund i Danmark, mener man, at saadant Brud bliver at betragte som Brud paa Overenskomsten.«

I samme Skrivelse opsagdes den midlertidige Overenskomst af 15. August d. A. »grundet paa, at det er kommen til vor Kundskab, at De i Oktober dette Aar har udsendt til Medlemmer af Deres ærede Forening en Instruktion om Betaling af Krigstillæg, som er i Modstrid med den af os indgaaede midlertidige Overenskomst og uden først at have ført Forhandling desangaaende med Organisationen.«

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har nu paa Dampskibsrederiforeningens Vegne her for Retten paastaaet Sømændenes Forbund kendt uberettiget til at iværksætte Arbejdsstandsning paa Basis af den nævnte Skrivelse samt paastaaet Opsigelsen af den midlertidige Overenskomst kendt ulovlig og de Indklagede ikendt Bod og Sagens Omkostninger.

Sømændenes Forbund har paastaaet sig frifundet.

Med Hensyn til Opsigelsen af den midlertidige Overenskomst af 15. August 1914 bemærkes, at denne fremtræder som særlig Overenskomst mellem Forbundet og de under »Dansk Dampskibsrederiforening« staaende Rederier, der beskæftiger Skibe i fast Kulfart paa danske Havne; men af Proceduren fremgaar det, at Meningen fra Forbundets Side er at løssige sig fra 1. Januar n. A. fra den almindelige for Sømændene gældende Overenskomst med Dampskibsrederne, der blev indgaaet i Juli 1911 med et Løntillæg fra 1. Juli 1914 og med Varighed til 1. Juni 1919, og som Grund til denne Holdning fra Forbundets Side nævner det dels Brud fra enkelte Rederiers Side paa Overenskomsten, dels Overenskomstens formentlige Ubillighed.

Hvad de paastaaede Brud angaar, henviser de Indklagede dels til forskellige Retssager, hvor deres Klager har faaet Medhold af Sø- og Handelsretten, dels til talrige Klager fra Medlemmer, som de har fundet det uoverkommeligt at føre Proces om, men som viser, at Rederne ikke respekterer Overenskomsten.

Retten maa nu anse det for i høj Grad beklageligt, at man i denne Sag ikke har benyttet den af Hovedorganisationerne anviste Vej til at sikre Rettighederne efter Overenskomsterne og Organisationernes Interesser i det hele, nemlig ved Indførelse af Mæglings- og Voldgiftsinstitutionen i Overensstemmelse med den vedtagne Norm. Medens der i Sø- og Handelsretten kun skiftes Ret i *det specielle Retsforhold* mellem den enkelte Sømand og den enkelte Reder, har Mæglings- og Voldgiftsreglerne ved Siden af at skaffe en Afgørelse i det enkelte Klageforhold, til Formaal — og det ved en Myndighed, hvori begge Parter er lige repræsenterede — at behandle Klager, som Organisationerne som saadanne maatte have paa hinanden, og saaledes virke til Tilvejebringelse af fastere Rettesnore for Betalingsvilkaarene og af Muligheden for ved gensidig Forhandling at faa bilagt Uover-

ensstemmelser, som maatte opstaa angaaende Overenskomsterne.

Men hele denne Side af Sagen til Beskyttelse af Medlemmers Interesse synes fuldstændig forsømt, og i Stedet herfor har Forbundet foretrukket ved Tilsidesættelse af alle Retsregler i sin egen Sag at ville være baade Anklager og Dommer og bryde de af det selv indgaaede Forpligtelser.

Selv om der af enkelte Redere maatte være sket Overtrædelse af Overenskomsterne — forsætlig eller uforsætlig — vilde dette ikke uden videre kunne medføre Overenskomsternes Bortfald — saaledes som Retten ogsaa har udtalt i Sag Nr. 33 — og saa meget mindre vilde dette være Tilfældet i nærværende Sag, som Sømændene ikke en Gang har brugt de af Hovedorganisationerne dem anviste Midler til Beskyttelse af deres Medlemmers Interesse og heller ikke har benyttet deres Ret efter Lov af 12. April 1910 til at indbringe deres Klager her for Retten.

Da den ensidige Ophævelse af Overenskomsten saaledes er ulovlig, er den varslede Strejke, der aabenbart tilsigter Forbundets Løssigelse fra Overenskomsten, det ligeledes. Men desuden maa den bebudede Strejke blive ulovlig, da den ikke er varslet i Overensstemmelse med Septemberforliget, som Sømændenes Forbund er underkastet (se Sag Nr. 130).

Foruden den nævnte Paastand om Forbundets Ikendelse af Bod har Klagerne paastaaet Dom for, at det ikke kan anses som »Skruebrækkerarbejde« at tage Arbejde under den bebudede ulovlige Strejke.

Hvad Boden angaar findes der ingen Anledning til at ikende saadan, da den bebudede Arbejdsnedlæggelse ikke endnu er iværksat, og hvad det andet Spørgsmaal angaar, skal Retten bemærke, at Sømændenes Organisation selvfølgelig ikke har Ret til at hindre Arbejdet efter en Overenskomst, som af Retten er kendt lovlig bestaaende.

Klagerne har endvidere paastaaet lignende Strejkemeddelelser som de ovennævnte — der er sendte til Teglværksforeningen af 1893 og Aktieselskabet De danske Sukkerfabrikker, uagtet disse har særlige Overenskomster med Sømændenes Forbund — kendt ulovlige. Da de samme Betragtninger, som ovenfor er anført for Dampskibsrederiforeningens Vedkommende, i lige Grad er gældende for Opsigelsen af disse Overenskomster og for det saaledes givne Strejkevarsel, maa efter Klagernes Paastand ogsaa disse Skridt kendes ulovlige.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 100 Kr.

Kendelse.

De ovennævnte af Sømændenes Forbund i Danmark til Dansk Dampskibsrederiforening, Teglværksforeningen af 1893 og Aktieselskabet De danske Sukkerfabrikker afgivne Strejkevarsler er ulovlige og ugyldige og det samme gælder de samtidig skete Opsigelser af de med de nævnte Institutioner af Forbundet indgaaede Overenskomster.

Sagens Omkostninger betaler Sømændenes Forbund med 100 Kr.

*

Sømandsstrejken aflyses.

Efter at Den faste Voldgiftsret havde afsagt foranstaaende Kendelse, afholdt Sømændenes Forbund en Generalforsamling d. 28. December. Her vedtoges det at aflyse den til d. 1. Januar varslede Strejke og optage Forhandlinger med Rederiforeningerne om en Ordning af de Forhold, Forbundet havde anket over.

Skibsværftsarbejderne og Septemberforliget.

Skibsværftsarbejdernes Fagforening, der i sin Tid udtraadte af Dansk Arbejdsmands Forbund, har for at faa Ændringer gennemført i Septemberforliget, opsagt dette Forlig ved følgende Henvendelse til Arbejdsgiverforeningen:

Skibsværftsarbejdernes
Fagforening.
København, 12.—12.—1914.

Hr. Formand Hauberg,
Dansk Arbejdsgiver- og
Mesterforening.

Jeg undlader ikke at meddele den

ærede Arbejdsgiverforening, at Skibsværftsarbejderne paa Generalforsamlingen Torsdag den 3. December har vedtaget enstemmig at opsige Septemberforliget af 1899 til Ophør den 1. Januar 1916. Da vi i Fagforeningen er kommet til det Resultat, at Forliget er til Fordel for Arbejdsgiverne, medens det modsatte er Tilfældet med Arbejderne, og da man maa gaa ud fra, at Rettigheder og Pligter skal være ens for begge Parter, finder vi ingen Anledning til at beholde det i sin nuværende Form, altsaa opsiger vi det til Udløb 1. Januar 1916.

Med Højagtelse

Paa Bestyrelsens Vegne:

MARIUS NIELSEN,
p. t. Formand.

Arbejdsgiverforeningen har protesteret mod Fagforeningens Berettigelse til at opsige Septemberforliget ved at sende følgende Svar paa Opsigelsen:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

København, d. 14. Decbr. 1914.

Anbefalet.

Skibsværftsarbejdernes Fagforening.

Ved Skrivelse af 12. ds. meddeler den ærede Fagforening, at dens Generalforsamling enstemmig har vedtaget at opsige Septemberforliget af 1899 til Ophør 1. Januar 1916.

I den Anledning undlader vi ikke at meddele, at vi ikke kan anerkende Fagforeningens Berettigelse til at opsige Septemberforliget, og vi henviser i saa Henseende til Den permanente Voldgiftsretskendelse i Sag Nr. 18, hvorefter Septemberforliget ikke kan opsiges af en enkelt af Medkontrahenterne, endmindre da selvfølgelig som i det foreliggende Tilfælde af en enkelt af de Organisationer, der siden Forligets Afslutning er udtraadt af De samvirkende Fagforbund, men i Følge Forligets Punkt 13 vedblivende er bundet ved Forliget.

P. F. V.

CARL WEITEMEYER.

SOPHUS AGERHOLM.

Udlandet

Norge.

Bygningsfagenes Tarifrevision.

I 1915 udløber en Række Tarifoverenskomster i Bygningsfagene i Norges forskellige Byer.

Og der er fra Mesterforeningernes Side foretaget Skridt til Opsigelse, ligesom ogsaa Arbejderorganisationerne har forberedt sig paa Revision.

Arbejdsgiverforeningen har meddelt Landsorganisationen, at hvis *en* Overenskomst bliver opsagt fra Arbejderorganisationernes Side, vil alle de øvrige blive opsagt af Arbejdsgiverorganisationen, men hvis ingen Tarif bliver opsagt, vil der heller ikke ske Opsigelse fra Arbejdsgiverforeningen.

Sekretariatet for Arbejdernes Landsorganisation har behandlet Sagen og meddelt Arbejdsgiverforeningen, at der ønskes Ændringer i Tarifferne. Der vil nu blive optaget Forhandlinger derom. Hvis disse ikke fører til Enighed, vil Tarifferne blive opsagt, og Arbejderne i Norge kommer da til at staa foran en større Tarifrevision i Bygningsfagene til Foraaret.

Sverrig.

De svenske Søfolks Lønbevægelse.

Nogle i den senere Tid førte Forhandlinger mellem Sømændenes Organisation og Rederiforeningen i Sverrig har haft det Resultat, at der er opnaaet Enighed om en Overenskomst. For Fyrbødere og Dæksfolk er Lønnen forhøjet med gennemsnitlig 10 Kr. pr. Maaned. Dertil kommer ekstra Krigstillæg af 20 à 25 Kr. pr. Rejse paa Nordsøen og 10 Kr. paa tyske Østersøhavne og til norske Havne. Krigsrisikoforsikringen er forhøjet fra 1000 Kr. for ugifte og 1500 for gifte Fyrbødere til henholdsvis 3500 og 4000 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 ❋ KØBENHAVN DEN 16. JANUAR 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Landarbejderne atter splittede. Situationen under Krigstilstanden. Fredskonferencen i København. Arbejdsraadets Beretning. Udlandet. Lønbevægelser og Konflikter, (Arbejdsmændene hos Købmændene i Næstved. Slagteriarbejderne hos Brødrene Nielsen i Roskilde. Slagteriarbejderne hos Schaub & Co. Stenarbejderne i Odense). Adresseforteg-nelse.

Landarbejderne atter splittede.

I mange Aar blev der udført et stort Agitationsarbejde for at faa den usselt stillede Landarbejder- og Tyendestand organiseret, og det lykkedes tilsidst ved mange personlige Ofre, ved moralsk og pekuniær Støtte fra velvillig og standsbeslægtet Side og ved den socialdemokratiske Presses Bistand at faa rejst en Organisation, der tegnede til at blive Samlingsstedet for de Arbejdere, der paa Grund af en forældet Undtagelseslovgivning og en hensynsløs Udbytning fra deres Arbejdsgivere, i aller højeste Grad trængte til Organisationens ufejlbarlige Vaaben.

Der herskede vel i lange Tider Uro og Mangel paa rigtigt Sammenhold indenfor Landarbejdernes Organisation, men for nogen Tid siden proklameredes *Enheden* i Landarbejderbevægelsen og der kom Tider, som kunde anvendes til virkeligt roligt, værdifuldt og intensivt Agitations- og Organisationsarbejde blandt den tusind- og atter tusindtallige Hær af undertrykte Slidere, som endnu stod uden Forstaaelse af Organisationens Værdi.

I Arbejderkredse udenfor Landarbejderforbundet levede man i denne Periode i Forventningen om, at Landarbejdernes næste Stevne vilde melde om positive Resultater af Virksomheden. Man ventede naturligvis ikke, at Organisationen skulde kunne møde op med Resultater i den Forstand, at det var lykkedes at gennemføre Overenskomster eller i saa høj Grad som ønskeligt have faaet Haand i Hanke, naar der var Tale om Indgriben i de Tilfælde, hvor Karl eller Pige var Genstand for uretfærdig Behandling; enhver der kender til Brydsomheden i Arbejdernes Organisationsvirksomhed var jo vidende om, at der skal lang Tid til, inden *saadanne* Resultater naas, men man havde ventet, at naar der næste Gang hørtes fra Landarbejderne, vilde alle deres Venner og Klassefæller kunne glæde sig ved at se *Enigheden* i Bevægelsen understreget, at se *Medlemstallet* forøget, maaske fordoblet eller mere, og man haabede at se Antydningen af Planer, der vilde have Mulighed for at blive realiseret til Højnelse af Standens Kaar.

Det gik dog ikke saaledes.

Straks efter Jul fik man, uden nogetsomhelst forudgaaende Varsel om, at Forbundet tænkte paa Sammentræde, Meddelelse om, at der var afholdt en Kongres, og en kortfattet Meddelelse herom offentliggjordes i Dagspressen:

Vi optog Meddelelsen her i »Arbejderen«, og da den har Interesse i Forbindelse med, hvad der senere er sket, gengiver vi den efterstaaende:

»*Landarbejderforbundet i Danmark* afholdt Ekstra-Kongres i København 3. Juledag. Ca. 80 pCt. af Forbundets Medlemmer var repræsenteret.

Efter at Forretningsføreren, *Axel Hansen*, havde aflagt en Beretning om Virksomheden, som efter nogen Diskussion

blev enstemmig godkendt, gik man over til en Forhandling om Forbundets Bladforhold, der var den egentlige Aarsag til Kongressens Afholdelse.

Følgende Forslag blev desangaaende enstemmig vedtaget:

»Det foreslaas, at Forbundet Dags Dato overtager »Landarbejderen« i Henhold til den mellem Forbundet og Møens Afdeling værende Overenskomst, dog saaledes, at Forbundet i Stedet for kontant Betaling modtager et paa Overtagelsessummen lydende Gældsbevis.

Ligeledes foreslaas det, at Kontrolkomiteen faar Bemyndigelse til at føre Forhandlinger med Aktieselskabet »Arbejdervennen« om Køb af dette Blad. Kontrolkomiteen faar Ret til at købe eller undlade at købe Bladet, alt eftersom Betingelserne fremsættes fra Aktieselskabets Side.«

Regnskabet oplæstes derefter og godkendtes, og Forbundets Love undergik en gennemgribende Omordning.

Til Forretningsfører genvalgtes *Axel Hansen.*

I et efter Kongressen afholdt Hovedbestyrelsesmøde ansattes *Vilh. Rasmussen*, Stege, som »Landarbejderen«s Redaktør.

Umiddelbart efter kom det imidlertid frem, at der med Afholdelsen af denne Kongres i Virkeligheden var sket en ny og alvorlig Splittelse indenfor Landarbejderbevægelsen, og efter meget kort Tids Forløb fik denne Antagelse sin Bekræftelse, idet »Fyens Social-Demokrat« bragte følgende Artikel efter Bemyndigelse i Anledning af det udsendte Referat fra Landarbejderkongressen.

»I sidste Halvaar har der været nogen Uenighed indenfor Landarbejderforbundet, særlig dets Ledelse. Forbundet havde noget vanskeligt ved at komme til Enighed om Overtagelsen af Bladet »Arbejdervennen«. Denne Strid om Bevægelsens Bladspørgsmaal forværredes yderligere ved, at enkelte af Forbundets Afdelinger i Stedet for »Arbejdervennen« antog som Organ et af Møens Afdeling udgivet meget lille Blad. De to nævnte Blade har siden ført en ret hidsig Polemik. Endelig er der opstaaet Uenighed om Formandsstillingen. Da Formanden, Sofus Westergaard, indkaldtes til Militærtjeneste i August, konstitueredes Axel Hansen til Formand. Men da Ax. H. saa selv indkaldtes kort efter og trods dette blev siddende som Formand, voksede Spændingen yderligere.

For at søge Striden bilagt, samlede S. Westergaard saa Hovedbestyrelsen d. 13. December. Her vedtoges det, at Sekretæren, R. Ankjær, skulde fungere som Forretningsfører, og at de to stridende Blade straks overtages af Forbundet. Denne Ordning er tiltraadt af 5 Hovedbestyrelsesmedlemmer, altsaa Flertallet — trods det, at Axel Hansen og hans Venner demonstrerede deres Krigslyst ved at blive borte fra Mødet. Men da Stridsspørgsmaalene nu var afgjorte, ansaa Flertallet det for unyttigt at spilde Tid og Penge paa en Ekstra Kongres, der ellers var foreslaaet som Dommer.

Imidlertid vilde den afgaaede Formand Axel Hansen *ikke* bøje sig, men sammenkaldte en »Ekstra-Kongres«. Der var dog kun mødt ca. 15 Mand som Repræsentanter for 7 Afdelinger, hvilket heldigvis langtfra er 80 pCt. af Medlemmerne, som det hedder i Referatet.

Efter at Axel Hansen med Sprogets stærkeste Udtryk havde angrebet Undertegnedes Forslag om Forlig angaaende Bladspørgsmaalet, afsløredes »Kongressen«s egentlige Formaal. Man vedtog et helt nyt Program og Love, antog helt nyt Blad og valgte en ny Hovedbestyrelse, hvor der af den gamle kun er repræsenteret Axel Hansens Mindretal, medens det gamle Flertal, Westergaard, Ankjær o. fl. helt er smidt ud.

— For alle nøgterne Folk vil denne Sammenkomst af Axel Hansens nærmeste Venner være at betragte som en Sprængnings-Kongres. Det hele afholdes paa Trods af Flertallet i den af den ordinære Kongres valgte Ledelse. Og baade Bevægelsens gamle Blad og Ledere smides paa Porten. Selv det Program, der ved de socialdemokratiske Lederes, Staunings og Marotts, Hjælp saa enstemmig vedtoges paa sidste Kongres, er helt strøget.

De tilbageblevne i det gamle Forbund er heldigvis saa mange og stærke, at det ny Splittelsesforbund ingen væsentlig Skade kan gøre. Men nogen unyttig Forvirring volder Splittelsen jo udadtil. Det er derfor at ønske, at Axel Hansen & Co. snares maa indse deres Fejlgreb.

R. Ankjær,
fung. Forretningsfører for Landarbejderforbundet.

Videre meddelte »Fyns Social-Demokrat«:

Landarbejderforbundet holdt Nytaarsdag Hovedbestyrelsesmøde i Odense. Der vedtoges følgende Resolution:

Undertegnede *Flertal* af Landarbejderforbundets Hovedbestyrelse udtaler vor Protest mod, at Bestyrelsens *Mindretal* demonstrerer mod Flertallets Afgørelse i Formands- og Bladspørgsmaalet ved at holde »Kongres«. Denne »Kongres« stempler vi som ganske ulovlig. Og naar den vedtager ny Love og Program, antager nyt Blad og vælger ny Hovedbestyrelse, betragtes dette gældende for *et nyt Forbund*, idet alle Vedtagelser og Valg fra den ordinære Kongres i Paasken 1914 er gyldige indtil næste ordinære Kongres 1915. Det gamle Forbund vil forsætte paa sædvanlig Maade, kun vælges ny Mænd i

Stedet for de 4 Hovedbestyrelsesmedlemmer, der er gaaet over i Splittelsesforbundet.

Resolutionen er undertegnet af R. Ankjær, Carl Westergaard, Sofus Westergaard, Oluf Andersen og Fr. Madsen.

I Mødet deltog foruden Hovedbestyrelsen Bestyrelsen for Fyns Kredsorgasation, og i en Meddelelse hedder det:

Ovenstaaende Resolution tiltrædes af Bestyrelsen for Fyns Arbejderkreds: Arbejdsmand P. Sørensen, Ulkendrup, Tjk. Jens Pedersen, Stige, Tjk. Hans Larsen, Stige, Tjk. Ejner L. Larsen, Sanderum.

Til at tiltræde som Medlemmer af Hovedbestyrelsen foresloges Martin Jensen, Lindelse, Marius Olsen, Lyngby, Jacob Jensen, Askov, og P. Sørensen, Ulkendrup, og som Suppleanter Laurits Madsen, Dømmestrup, og Korporal Esbern Jespersen, Skive. Paa Hovedbestyrelsesmødet i Slagelse vedtoges det, at Forbundet skulde overtage »Arbejdervennen«. Denne Sag er ført til Afslutning. Til Redaktør er valgt Carl Westergaard og til Forretningsfører R. Ankjær.

Det foresloges at udsende Bladet gratis til alle Medlemmerne mod at de til Forbundet betaler 65 Øre pr. Kvartal.

Dette Forslag sammen med Forslaget angaaende de ny Hovedbestyrelsesmedlemmer, vil blive udsendt til Urafstemning blandt Medlemmerne.«

Efter alt foreliggende er det vel altsaa en sørgelig Kendsgærning, at Landarbejderne atter staar splittede. Hermed er Betingelserne for et effektivt Arbejde til Gavn for denne fortrykte Stand i væsenlig Grad forringede og der skal maaske avles og atter udjævnes megen Bitterhed eller personligt Fjendskab mellem de stridende Afdelinger eller Ledere, inden der paany kan være Tale om at skabe en Organisation, der med den *fulde* Kraft kan tale Arbejdernes Sag.

Det vilde være godt, om nu alle de, der spiller en Rolle i dette Organisationsdrama, hurtigt — helst straks — maatte faa Øjnene op for, at den opstaaede Splittelse kun bringer Tilbagegang for den Stand, der skulde have Gavn af og gaa frem ved Organisationens Hjælp, og det maa staa de stridende Parter klart, at Betingelserne for eventuelt at faa Støtte hos deres organiserede Standsfæller ligeledes reduceres i betydelig Grad, saalænge Striden raser indenfor Landarbejdernes egen Lejr.

Det er Synd, om Splid skal ødelægge den Bevægelse, der har kostet saa mange Ofre, inden den blev rejst, og det er uforsvarligt i allerhøjeste Grad, om personlig Ærgærrighed eller Strid blandt Landarbejdernes ledende Mænd skal forvolde, at Landarbejdernes Interesser svigtes i kortere eller længere Tid.

Alle de Mænd, hvis Navne er kommet i Forgrunden i denne Sag, burde føle deres fulde Ansvar og øjeblikkelig søge at bringe Uoverensstemmelserne ud af Verden, selv om der skulde ofres *Personer* for *Sagens* Skyld.

Situationen under Krigstilstanden.

Undersøgelse angaaende Arbejdsløsheden.

Til Sammenligning med Forholdene den 22. August og 24. Oktober f. A. har De samvirkende Fagforbund under 13. Januar udsendt et Spørgeskema til Besvarelse pr. 23. Januar angaaende Arbejdsløsheden.

Skemaet indeholder akkurat de samme Spørgsmaal som Oktober-Skemaet, og er ledsaget af følgende Cirkulære:

Til samtlige Fagforeninger i Danmark.

I August og Oktober har vi gennem de ærede Fagforeninger indhentet Oplysninger om Arbejdsløshedens Omfang. Disse Oplysninger blev derefter bearbejdet af Statens statistiske Departement, og Resultaterne af disse landsomfattende Undersøgelser har i begge Tilfælde siden været offentliggjort i Partipressen og i »Arbejderen«. Formaalet var at give de socialdemokratiske Rigsdagsmænd og Kommunalbestyrelsesmedlemmer Midler ihænde til Støtte for Krav om offentlig Hjælp i Anledning af den ektraordinære Arbejdsløshed. Resultaterne af disse Bestræbelser er

sikkert alle Fagforeninger bekendt og behøver ingen særlig Omtale her.

Det er imidlertid af mange Grunde nødvendigt, at Fagforeningerne ogsaa fortsat skaffer sig et samlet Overblik over Arbejdsløshedens Omfang og eventuelle Svingninger. Vedlagt fremsender vi derfor et nyt Spørgeskema, som hver enkelt Fagforening bedes nøjagtigt udfylde *den 23. Januar* og derefter indsende det til det Forbund, hvoraf det staar som Afdeling, saaledes at Skemaet senest *den 25. Januar* er i Forbundets Besiddelse.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

Skemaets Ordlyd er den samme som i Oktober anvendtes.

Ifølge Ønske fra Statistisk Departement skal vi samtidig gøre opmærksom paa, at de sædvanlige maanedlige Indberetninger om Arbejdsløsheden fremdeles er nødvendige uanset disse ekstraordinære Tællinger. De maanedlige Spørgeskemaer, der følger med »Arbejderen«, bør derfor udfyldes og indsendes som sædvanlig.

P. F. V.

CARL F. MADSEN.

PEDER HEDEBOL.

Vi retter ligesom tidligere gennem »Arbejderen« en indtrængende Opfordring til alle Afdelinger om at sørge for, at Skemaerne bliver udfyldt den 23. Januar og at de derpaa sendes ind til de respektive Forbund. Kun enkeltstaaende Foreninger sender Skemaerne direkte til De samvirkende Fagforbund.

Fredskonferencen i København.

Til Socialdemokratiets Fredskonference, som efter endelig Beslutning vil blive afholdt i København den 17. og 18. Januar af Repræsentanter for politiske og faglige Arbejderorganisationer i nevtrale Lande er anmeldt følgende Deltagere:

Fra Sverig: Rigsdagsmændene *Hjalmar Branting*, *Herm. Lindqvist*, *Ernst Søderberg* og Partisekretær *Fr. Strøm*.

Fra Norge: Stortingsmand *Magnus Nielsen*, Redaktør *Jac. Vidnes*, den faglige Landsorganisations Formand *Ole O. Lian* og dens Sekretær *Sverre Iversen*.

Fra Holland: Partilederne *Troelstra*, *Vankol*, *Vliegen* og *Wibaut*.

Fra Italien: Rigsdagsmand *Odino Morgari*.

Fra Svejts: Partiets Formand *Fritz Studer*.

Endelig bliver Danmark repræsenteret af Folketingsmændene *F. Borgbjærg*, *Sigv. Olsen* og *Th. Stauning* og Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen*.

I Forbindelse med Konferencen afholdes et Fredsmøde Søndag den 17. Januar i den store overdækkede Hal i Københavns Raadhus. Ved denne Lejlighed vil Branting, Ole O. Lian, Troelstra, Fr. Studer, Morgari, Borgbjærg og Stauning tale.

I Anledning af Konferencen har det franske Socialdemokrati fremsendt en Skrivelse med forskellige af Partiet vedtagne Beslutninger angaaende Krigen. Denne Skrivelse ledsages af en Udtalelse, hvori det hedder:

»Vi beder Dem bringe Konferencens Deltagere fra de nevtrale Lande vor Hilsen med Forsikring om vor socialistiske Solidaritet og om vor Hengivenhed overfor Arbejderklassens Internationale«.

Fra det uafhængige Arbejderparti i England *Independent Labour Party* er indløbet en Skrivelse, hvori det siges, at man ikke kan udtrykke, hvor haabefuldt de britiske Socialister ser hen til Mødet i København. Man paapeger, at de nevtrale Landes Socialister har den Mission at bygge Bro over det Svælg, der for Tiden skiller, og forsikrer, at der i England er Vilje til at arbejde med paa det Formaal.

Sluttelig erklæres det, at man med Forventning afventer Konferencens Forløb og nærer det Haab, at Internationale vil leve og vokse.

Udtalelser foreligger ogsaa fra flere andre Lande.

Arbejdsraadets Beretning om sundhedsfarligt Arbejde.

Den 16. April 1914 vedtog Folketinget en Udtalelse, hvorefter Arbejdsraadet opfordredes til at fremskynde sine Undersøgelser over Sygeligheden blandt Arbejdere i sundhedsskadelige Virksomheder. Samtidig udtaltes der Forventning om, at Indenrigsministeriet derefter paa Grundlag af den kommende Beretning overfor særlig skadelige Erhverv vilde gøre Brug af Fabriklovens Bemyndigelse til at paabyde en Indskrænkning af Arbejdstiden.

Raadet havde tidligere i Henhold til § 24 i Loven af 29. April 1913 om Arbejde i Fabriker, der giver Indenrigsministeren den nævnte Ret til efter Arbejdsraadets Indstilling at sætte en Grænse for Arbejdtidens Længde i sundhedsfarlige Virksomheder, henvendt sig til De samvirkende Fagforbund for at faa fremskaffet Oplysninger om alle de Arbejdere, der beskæftigedes paa Sukkerraffinaderier, Svovlsyrefabriker, Glasværker, Papirfabriker og ved Fabrikation af Eddikesyre (Fabriken »Solex« i Lyngby).

Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Glasarbejderforbund, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, Papirindustriarbejderforbundet og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fremskaffede paa De samvirkende Fagforbunds Anmodning det nødvendige Materiale, og efter at det ved en særlig Undersøgelse var konstateret, hvilke Sygekasser de enkelte Arbejdere tilhørte, fik Sygekasseinspektoratet den Opgave, at konstatere Sygeligheden blandt Arbejderne i de nævnte Virksomheder.

Resultatet af disse Undersøgelser foreligger gennem Arbejdsraadets Aarsberetning, og det fremgaar deraf, at Sygelighedsstatistiken er bygget paa Oplysninger, der omfatter de tre Aar 1911, 1912 og 1913 for at Materialet kunde blive saa fyldigt som muligt.

Det fremhæves i Beretningen, at Oplysningerne dog ikke kan tages for helt udtømmende, idet de kun omfatter de Arbejdere, der endnu ved Udgangen af Treaaret var i Arbejde, medens man ikke har kunnet faa de Arbejdere med, *der netop som Følge af Sygdom og Nedbrudthed er døde eller har maattet udtræde af Faget* inden Treaarets fulde Forløb. *De fundne Sygelighedsprocenter for de enkelte Fag er derfor Minimumstal*, hedder det, og de maatte derfor *meget væsentlig forhøjes*, hvis man skulde have det virkelige Billede af de undersøgte Virksomheders ødelæggende Indflydelse.

Men selv med disse Mindstetal som Grundlag viser flere af de paagældende Erhverv sig at have en alvorlig Karakter i sundhedsnedbrydende Retning. Medens det normale gennemsnitlige Antal Sygedage pr. mandligt Sygekassemedlem saaledes er 7,0, har det i Sukkerrafinaderier været 10,5 i Svovlsyrefabriker 10,4, i Glasværker 7 — i 1913 endog 9,2 — i Papirfabriker 6,6 og i Sojakagefabriken 8,6.

Med Hensyn til Glasværkernes og Papirfabrikernes tilsyneladende ret normale Tal bemærker Sygekasseinspektoratet udtrykkelig, at Sygeligheden i disse Virksomheder er i tydelig Stigen og absolut maa regnes at være større, end Tallene viser; paa samme Maade hedder det om Sojakagefabriken, at det ikke kan betones stærkt nok, at Sygeligheden i denne Virksomhed maa være betydeligt større, da man har været udelukket fra at indhente Oplysninger fra de Arbejdere, der har været nødsagede til at forlade deres Arbejde efter meget korte Arbejdsperioder paa Grund af Sygdom eller Ulykkestilfælde.

Arbejdsraadet vil nu paa Grundlag af alle foreliggende Oplysninger afgive Betænkning i Sagen til Indenrigsministeriet.

Udlandet

Sverrig.

Kollektive Overenskomster, som udløber i Aar.

I Følge den svenske Landsorganisations sidste Aarsberetning udløber

i indeværende Aar 233 kollektive Overenskomster, som gælder for 41,241 Arbejdere, deraf er 18,175 uorganiserede. Det største Antal falder paa Grov- og Fabriksarbejderforbundet. Indenfor denne Organisation udløber 42 Overenskomster. Disse omfatter dog kun et mindre Antal Medlemmer, og der er derfor ingen Udsigt til en større Lønbevægelse indenfor dette Forbund. Derefter kommer Savværksindustrien med 30 Overenskomster. Det er omtrent Halvdelen af de Overenskomster, Forbundet er interesseret i, men omfatter dog kun godt en Femtedel af Forbundets Medlemmer. For Træarbejderforbundet udløber 25 Overenskomster, men ogsaa disse er af mindre Omfang. Metalindustrien har 16 Overenskomster, som udløber i Aar. Efter alt at dømme berører ogsaa disse kun forholdsvis smaa Grupper.

Sko- og Læderindustriarbejderforbundet er det Forbund der, hvis normale Forhold var blevet raadende, vilde blevet indviklet i den betydeligste Lønbevægelse i Aaret. Landsoverenskomsten for Skotøjfabrikerne, som omfatter 37 Fabriker med ca. 5600 Arbejdere skulde nemlig have ophørt at gælde den 31. Decbr. f. A., men ingen af Parterne benyttede sig af Retten til at opsige Overenskomsten, som derfor løber videre i et Aar. Indenfor sidstnævnte Forbunds Virksomhedsomraade findes desuden 15 ganske smaa Overenskomster, hvis Gyldighed udløber i de nærmeste Maaneder. De fleste af disse bliver dog næppe opsagt. Man anser det i Almindelighed, saavel indenfor denne Industri som indenfor de øvrige, hvor Opsigelser var paatænkte, at de nu raadende Forhold ikke er gunstige for Lønbevægelser.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Købmændene i Næstved. Efter at der i Løbet af nogle Maaneder gentagende havde været klaget gennem Arbejdsgiverforeningen over, at Arbejdsmændene i Næstved ikke vil losse Varer fra Vogne, der tilhørte Næstved-Købmænd, som beskæftigede uorganiserede Kuske, afholdtes den 7. Januar et Fællesmøde, hvor man, efter en længere principiel Debat om Pligt eller ikke-Pligt for organiserede Arbejdere til at arbejde sammen med uorganiserede, afsluttede denne Sag med følgende Udtalelse:

»Efter nogen Diskussion, hvorunder Arbejdernes Repræsentanter gjorde gældende, at Fagforeningen ikke havde nogen Del i det passerede, og under hvilken man fra Arbejdernes Side udtalte en Beklagelse af det skete, sluttede Mødet med, at Fagforeningen vilde gøre, hvad den formaar for at forhindre, at lignende Tilfælde indtræffer i Fremtiden.«

Under Mødet havde de klagende Købmænd erklæret, at de vilde give deres Kuske Meddelelse om, at de godt kunde gaa ind i Organisationerne uden Protest fra Købmændenes Side, og man gik ud fra, at fremtidig Vrøvl skulde blive undgaaet netop ved, at de paagældende fremtidig opfyldte deres kammeratlige Pligter.

Et Par Dage efter Mødet indmeldte Kuskene sig i Organisationen.

Slagteriarbejdernes Lønbevægelse. I Slutningen af Aaret 1913 har Dansk Slagteriarbejderforbund ført en omfattende Lønbevægelse, der resulterede i en Række Overenskomster.

De saaledes afsluttede Overenskomster omfatter 379 Mænd og 298 Kvinder, ialt 677 Arbejdere. Overenskomsternes Vagrighed er fra 1 til 4 Aar, beroende paa, hvor vidt der i Overenskomstperioden yderligere sker en Forhøjelse af Lønningerne.

For Oversigtens Skyld omtaler vi hver af de paagældende Overenskomster i særlige Artikler.

Slagteriarbejderne paa Brødrene Nielsens Pølsefabrik i Roskilde. Hos Firmaet Brdr. Nielsen, som i sin Tid stod i Fællesskab med et andet Roskilde-Firma, iværksatte Dansk Slagteriarbejderforbund i Oktober 1913 Strejke for at faa gennemført en Overenskomst.

Efter at Kompagniskabet var ophævet, kom der, da Strejken havde varet i 7 Maaneder, en midlertidig Ordning i Stand med Brd. Nielsen

gaaende ud paa, at alle Skruebrækkere skulde fjærnes fra Pølsefabriken og at der skulde optages Forhandlinger om en Overenskomst, naar Forbundets Medlemmer var gaaet i Arbejde.

Disse Forhandlinger resulterede i en Overenskomst af 17. Novbr. 1914, hvori Arbejdstiden fastsattes til 10 Timer daglig. Minimallønnen fastsattes til 23 Kr. ugentlig for Mænd og 15 Kr. for Kvinder. Alle Lønninger for Mænd som for Kvinder forhøjedes fra 1. Novbr. 1914 med 1 Kr. og i Løbet af 2 Aar faar Mændene 3 Kroners yderligere Tillæg, Kvinderne 2 Kr.

Mænd faar 75 Øre, Kvinder 50 Øre i Timen for Over- og Helligdagsarbejde. Alle, som er antaget før 1. Maj, erholder i de paagældende Aar 4 Dages Sommerferie med Løn.

Forskellige andre Betalingsbestemmelser og Voldgiftsregler er knyttet til Overenskomsten, som kan opsiges til 1. Novbr. 1916.

Slagteriarbejderne hos Schaub & Co. Dansk Slagteriarbejder-Forbund afsluttede den 31. Decbr. 1914 ny Overenskomst med Tarmrenser-Firmaet Schaub & Co., som har Hovedforretning i Esbjerg og Filialer i Aalborg, Aarhus, Frederikshavn, Grenaa, Herning, Hobro, Odense, Randers, Silkeborg, Skive og Struer.

Arbejdstiden sattes til 9½ Time daglig.

Lønnen for faglærte Arbejdere forhøjes fra 1. Januar 1915 med mindst 1 Kr. ugentlig. Minimallønnen for faglærte Arbejdere sattes til 24 Kr., for ikke faglærte til 23 Kr. Minimallønnen for faglærte Arbejdere forhøjes den 1. Januar 1916 til 25 Kr. Lønnen for ikke faglærte, som har været 1 Aar i Firmaets Tjeneste, sattes til 24 og til 25 Kr. for 2 Aars Anciennitet. Til ikke faglærte Arbejdere regnes lærte Slagtere, som ikke har Erfaring i Tarmarbejde, de første 6 Maaneder og Arbejdsfolk de første 2 Aar. Helligdage paa Hverdage betales med almindelig Løn.

Personlige Tillæg blev givet efter nærmere Forhandling.

For kvindelige Arbejdere er Minimallønnen det første Aar 16 Kr. og det andet Aar 17 Kr. om Ugen. Herfra undtages dog Kvinder, som endnu ikke har arbejdet ved Tarmarbejde; for disse er Lønnen 14 Kr. de første 3 Maaneder, 15 Kr. i de næste 3 Maaneder, hvorefter Minimallønnen — 16 Kr. — indtræder.

Overarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde betales Mændene med 75 Øre pr. Time, Kvinderne faa 45 Øre.

Sommerferie paa 3 Dage med Løn i Tiden fra 1. Maj til 1. Oktober i Forbindelse med en Søndag tilstaas enhver, der har været 6 Maaneder i Arbejde, og alle der har været uafbrudt beskæftiget hos Firmaet i 3 Aar faar en Uges Sommerferie.

Arbejdere, som for enkelte Dage (indtil en Uge) rejser ud til andre Byer for at modtage eller forarbejde Tarme, erholder 3 Kr. om Dagen til Kost og Logis samt fri Rejse.

Endelig findes der Voldgiftsregler i denne Overenskomst, som tidligst udløber 1. Januar 1917.

Stenarbejderne i Odense. Dansk Stenarbejderforbund har modtaget Forretningsudvalgets Sanktion til at opsige Stenhuggernes Priskurant i Odense. Udløbstiden er 1. Maj. Lønbevægelsen omfatter 10 Mand.

Adressefortegnelse

over Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark.

Aalborg: Cigarmager Laurits Mortensen, Valdemarsgade 36.

Aarhus: Snedker Mads Falck, Østergade 46 [1].

Assens: M. P. Sørensen, Assens Social-Demokrat.

Assens pr. Mariager: P. Søndergaard.

Bogense: H. P. Rasmussen, Bogense Social-Demokrat.

Brønderslev: Tømrer A. P. Jensen, Bredgade 65.

Esbjerg: J. H. Ravn, Stormgade 19 [2].

Faxe: Lærer Alfred Date, Kongsted pr. Rønnede.

Faaborg: Bryggeriarbejder N. Nielsen, Adelgade.

Fredericia: Snedker Frantz Hansen, Nørre Voldgade 98 [3].

Frederikshavn: Bager Carl Petersen, Tuxensgade.

Frederikssund: Murer J. Wolten, Oppesundby pr.
Frederiksværk: L. Bram.
Glostrup, Taastrup og Omegn: H. Ejlersen, Soc.-Demokr. Exp.
Grenaa: Skrædder Fr. Jensen, Markedsgade.
Hadsten: Tømrer M. Kristensen.
Haslev: Tømrer Christiansen, Fredensvej.
Helsingør: P. Christensen, Søstræde 4.
Herning: Typograf P. A. Petersen, Bethaniagade.
Hillerød: Maskinarbejder E. V. Carlsen, Nyhuse, Frederiksgade.
Hjørring: Former Jens Jensen, Jørgen H. Nielsensvej.
Hobro: Snedker Chr. Hovendahl, Søndergade 6.
Holbæk: Bager Alf. Petersen, Fællesbageriet.
Holstebro: Cigararbejder Anton Andersen, Fredericiagade 27.
Horsens: Typograf Th. Jørgensen, Gersdorffsgade 1.
Hørsholm: C. Jensen, Social-Demokratens Eksp.
Kallundborg: Murer Chr. Schrøder, Præstegade 11.
Kjerteminde: Smed Poul Møller, Præstegade 26.
Kolding: Murer Jens Svendsen, Gølmannsvej.
Korsør: Chr. Jørgensen, Møllebjergsvej 21.
København: Carl F. Madsen, Kompagnistræde 14.
Køge: Tøffelmager Pedersen-Darup, Tøxensvej.
Lemvig: Murer Chr. Jacobsen, Søndergade 30.
Maribo: J. F. Løffgren, Nørregade.
Middelfart: Tømrer E. Tønnesen, Hessgade.
Nakskov: Typograf Nielsen.
Nyborg: K. Hvidtfeldt, Mellemgade
Nykøbing F.: Cigarmager J. P. Jensen, Søvej 76.
Nykøbing M.: N. Chr. Haurum.
Nykøbing Sj.: Elias Nielsen, Frandsensvej.
Nørresundby: Karetmager H. Andersen, Lindholmsvej 27.
Nørre Aaby: Maskinsnedker R. Jensen.
Næstved: A. M. Kristensen, Sydsjællands Social-Demokrat.
Odder: Typograf H. P. Hansen, Solvang Allé.
Odense: H. P. Petersen, »Fyns Social-Demokrat.«
Ordrup og Gentofte: Oskar Hansen, Store Baunehus, Gentofte.
Randers: Chr. Bach, Vestergrave 3.
Ribe: Fyrbøder J. Jensen, Præstegade.
Ringkøbing: Skræder M. Petersen, Reberbanen.
Ringsted: Slagteriarbejder N. P. Jensen, St. Hansgade 33.
Roskilde: Typograf P. E. Borrild, Kastelsvej 11.
Rudkøbing: Assistent Marinus Larsen.
Rønne: Andr. Nielsen, Paradisgade 10.
Saxkøbing: Otto Petersen, Social-Demokraten.
Silkeborg: Emil Petersen, Jærnbanevej 9.
Skanderborg: P. K. Rasmussen, Møllegade 20 [1].
Skive: Snedker J. Trouelsen, Torvegade 16.
Skelskør: Skrædder Chr. Aggerholm.
Slagelse: Skomager John Madsen, Løvegade 18.
Sorø: Jacob Larsen, Torvet 38.
Stege: Husejer H. Askløf, Fabriksgade, Lendemark pr. Stege.
Struer: Cementstøber Thorning Laursen, Nørregade 26.
Stubbekøbing: S. Møller-Larsen, Grønnegade.
Svendborg: Cigararbejder F. Nikolajsen, St. Hansvej 14 a.
Thisted: Axel Hvid, Skovgade 20.
Varde: Snedker Sørensen, Villa Avne, Sundvejen.
Vejen: Tømrer P. Ravn, Rosengade.
Vejle: Holger Larsen, Vejle Social-Demokrat, Dæmningen 3.
Viborg: Tømrer Chr. Willumsen, Sct. Mikkelsgade 13.
Vordingborg: Snedker Lohft-Rasmussen, Næstvedvej.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 ❋ KØBENHAVN DEN 23. JANUAR 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Fredskonferencen. Den faste Voldgiftsret. Ny Arbejdsløshedsinspektør. Lønbevægelser og Konflikter (Slagteriarbejderne paa Konservesfabrikerne. Slagteriarbejderne paa de københavnske Tarmrenserier. Slagteriarbejderne paa Andelsslagterierne).

Fredskonferencen.

Søndag den 17. Januar Kl. 11 aabnedes den internationale socialdemokratiske Freds-Konference i Arbejdernes Forsamlingsbygning, Enghavevej i København.

Til Stede var følgende Delegerede:

Fra *Sverig:* Rigsdagsmændene *Hjalmar Branting, Herm. Lindqvist, Ernst Søderberg* og Partisekretær *Fr. Strøm.*

Fra *Norge*: Storthingsmand *Magnus Nilssen*, Redaktør *Jacob Vidnes*, den faglige Landsorganisations Formand *Ole O. Lian* og dens Sekretær *Sverre Iversen.*

Fra *Holland*: Rigsdagsmændene *Troelstra* og *Vliegen*, Herrehusmedlem *van Kol* og Borgmester *Wibaut.*

Fra *Danmark*: Folketingsmændene *F. Borgbjerg, Sigv. Olsen* og *Th. Stauning* samt Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen.*

Th. Stauning bød Velkommen og indledede Konferencen med følgende Tale:

Partifæller!

Paa det danske Socialdemokratis Vegne byder jeg hjærtelig Velkommen til København, og paa den skandinaviske Komités Vegne Velkommen til Arbejdet.

Det er uhyre alvorlige og triste Forhold, som denne Gang har ført os til Møde.

Det kapitalistiske Samfundssystem og Kapitalismens Rustningspolitik har ført Verden frem til den Katastrofe, som Socialdemokratiet bestandig har forudsagt.

Millioner af Mennesker, vore Kammerater og Klassefæller, er paa Magthavernes Befaling dirigeret ud paa Slagmarkerne, snart er et halvt Aar forløbet under Blodsudgydelser og Ødelæggelser, frygteligere end disse kan beskrives. Med dyb Smærte har vi modtaget Efterretningerne om den Bortødslen af Menneskeliv og Værdier, som Krigen fører med sig, og det er vanskeligt at forlige denne Tilstand med vore almindelige Forestillinger om Menneskehedens Interesser, om Civilisation og Kultur. I Danmark er der et levende Ønske om at indtage en absolut nevtral Holdning overfor den Krig, der raser mellem andre Lande, og dette Ønske lever sikkert lige saa stærkt i de andre nordiske Lande, og det deles selvfølgelig af Socialdemokraterne i alle nevtrale Lande.

Det skal ikke være den nu sammentraadte Konferences Opgave at dømme imellem de stridende Parter, men det internationale Socialdemokrati har i sine Beslutninger, senest i 1910, paalagt Socialdemokraterne, i Tilfælde af en Krigs Udbrud *at gribe ind til Fordel for dennes Afslutning.*

Af nærliggende Grunde kan en saadan Indgriben ikke forberedes af Socialdemokrater fra alle Lande, men de socialdemokratiske Partier i Skandinavien har følt det som en Pligt at bidrage til Styrkelse af den Folkevillie, som kræver en varig Fred mellem Folkene afsluttet og om Mulighederne for en saadan Virksomhed vil vi nu forhandle.

Vi evner ikke at hidføre Krigens Afslutning, men vi evner at udtrykke vore Klassefællers Ønsker, og vi kan sikkert yde vort Bidrag til at samle de mange, der deler vore Anskuelser, om fælles Krav.

Idet jeg altsaa aabner denne Konference, er det med Haabet om, at vi i Menneskehedens og i Kulturens Interesse maatte kunne yde et — om end kun ringe — Bidrag til Afløsning af den nuværende Tilstand og til Skabelsen af et Folkenes Broderskab.

* * *

Stauning gav derefter en Række Meddelelser angaaende enkelte Delegeredes Udebliven, Forretningsordenen m. v. Den amerikanske og den svejtsiske Repræsentant deltog ikke, hvorom Skrivelse var indløbet. Derimod havde *Morgari* fra Italien nylig lovet at ville fortsætte sin Rejse fra Paris og være i København den 17. Januar; han var dog ikke kommet, men kunde mulig ventes endnu.

Til Dirigent valgtes Folketingsmand *Sigvald Olsen*, og til at affatte Protokollen valgtes Redaktør *Borgbjerg*.

Det vedtoges at give *J. J. de Roode*, Redaktør af det socialdemokratiske Blad »Het Volk« i Amsterdam, Adgang til Konferencen som Tilhører sammen med enkelte danske Partiledere, der havde haft med Konferencens Ordning at gøre.

Hilsner og gode Ønsker.

Stauning oplyste, at en Del Skrivelser var indløbne fra forskellige Sider, saaledes Afbud fra det internationale Bureaus Sekretær, Belgieren *Camille Huysmanns*, med Beklagelse af, at han ikke havde kunnet opnaa tysk Rejsepas og med Hilsen og Lykønskninger til Konferencen. Hilsner og gode Ønsker var fremsendt fra Partiernes Formænd i Svejts og Tyskland, fra det engelske Partiorgan »Labour Leader« og fra det franske Parti.

Endelig var der modtaget telegrafisk Hilsen fra Stockholms Maskinarbejder-Fagforening foruden endnu en Del Skrivelser, der udtalte de bedste Ønsker for Konferencen. Blandt disse Hilsener fandtes ogsaa en fra »Kvindernes ny ideale Kirke«, et amerikansk Kvindesamfund, og fra en engelsk Præst, Pastor *Sattle*, der nedbad Guds Velsignelse over Konferencen — en enlig Præst i den hele Verden, som paa den Maade følte Trang til at ytre sin Sympati med Øjeblikkets eneste reelle Fredsbestræbelse.

Det vedtoges med Akklamation at sende en telegrafisk Hilsen og Tak til *Camille Huysmanns*.

Fru *Leepa*, København, om hvem Dirigenten oplyste, at hun havde bragt en skriftlig Hilsen fra den jødiske socialdemokratiske Organisation »Bund« i Polen i Lithauen, overværede Konferencen som Gæst.

* * *

Efter at *Troelstra*, *Hj. Branting* og *Stauning* havde redegjort for Konferencens Tilbliven og Forhistorie, sluttedes første Dags Forhandlinger.

Konferencens 2. Dag.

Paa Fredskonferencens 2den Dag samledes de Delegerede Kl. 10.

De samme Repræsentanter, som deltog paa den første Dag var til Stede.

Folkethingsmand *Sigv. Olsen* overtog Dirigenthvervet, gav enkelte Oplysninger vedrørende Dagsordenen og oplæste nogle ankomne Telegrammer. Det italienske socialdemokratiske Partis Hovedledelse sendte fra et Møde de bedste Ønsker om Genoptagelsen af Arbejdet for den internationale Solidaritet og for Internationale. Lignende Ønsker udtaltes telegrafisk af Smaalands Partikreds's Aarskonference og af det russiske Socialdemokratis udenlandske Organisationskomté i Zürich.

Stauning fremsatte i Tilslutning til Gaardsdagens indledende Tale endnu en Del Bemærkninger om Foranledningen til Konferencen og om dennes Grundlag. Han forelagde dernæst et Udkast til en Udtalelse fra Konferencen som Diskussionsgrundlag.

Efterat at Wibaut, Troelstra og Branting havde haft Ordet, forhandledes der foreløbig sektionsvis af de enkelte Landes Repræsentanter.

Konferencen, som derpaa efter en

Pavse atter traadte sammen i sin Helhed, fortsatte siden Forhandlingerne, indtil et Firemandsudvalg omsider ved Halvsekstiden nedsattes for at fuldføre den endelige Udformning af Konferencens Udtalelse.

Til dette Udvalg udpegedes *Stauning*, *Magnus Nilssen*, *Troelstra* og *Branting*, medens *Borgbjerg* tiltraadte i Egenskab af Konferencens Sekretær. Udvalget gennemgik det foreliggende Materiale, og efter en længere Udvalgsforhandling traadte Konferencen paany sammen til et afsluttende Plenarmøde, hvor de forskellige Udtalelser, der var blevet Resultatet af Udvalgets Arbejde, forelagdes Forsamlingen.

Man skred straks til Afstemning uden videre Diskussion, og nu blev følgende Erklæringer enstemmigt vedtagne.

»Den socialdemokratiske Konference i København, som omfatter Repræsentanter for Holland, Sverig, Norge og Danmark, har ligesom tidligere Socialdemokratiet i Schweiz og Italien, følt Trang til at samles for at drøfte de herskende Tilstande og give Udtryk for de Stemninger, som rører sig indenfor Arbejderklassen samt søge at vedligeholde den internationale Solidaritet under den Krise, Verden gennemgaar.

Konferencen konstaterer, at Kapitalismen i dens imperialistiske Form, som har givet sig Udtryk i de stadig voksende Kaprustninger og hensynsløs Udvidelsespolitik under Medvirkning af et hemmeligt og uansvarligt Stormagtsdiplomati, nu har ført Verden til den Katastrofe, som Socialdemokratiet forudsagde og bestandig advarede imod.

I det Øjeblik, da hele Menneskeheden fyldes med Afsky over de Rædsler og Ødelæggelser, denne Krig har bragt over Verden, udtaler Konferencen den faste og kraftige Fredsvillie, der raader i de paa Konferencen repræsenterede Landes Befolkning.

Konferencen betragter det som en Hovedopgave at samle og styrke den Folkevillie, som i alle Lande kræver Krigens Afslutning paa saadan Maade, at en varig Fred betrygges. Den vender sig derfor med dette Formaal for Øje til de socialdemokratiske Arbejdere — i Særdeleshed i de krigsførende Lande, og henviser til de Principper for international Solidaritet og proletarisk Retsbevidsthed, som er bleven fastsat paa alle internationale Kongresser.

Kongressen i København i 1910 sammenfattede i sin Resolution mod Krigen disse Principper paa den Maade, at den forpligtede de socialistiske parlamentariske Repræsentanter til:

a) at virke for obligatorisk international Voldgift;
b) Rustningernes Indskrænkning med almindelig Afrustning som Maal;
c) Afskaffelse af Diplomatiets hemmelige Virksomhed og fuld parlamentarisk Ansvarlighed for Undenrigspolitiken;
d) Anerkendelse af Folkenes Selvbestemmelsesret og Bestræbelser for at hindre krigerske Angreb og voldsom Undertrykkelse.

Konferencen anser det derfor for en Pligt for alle socialistiske Partier at virke hen til en snarlig Fredslutning og sætte hele deres Kraft ind paa Tilvejebringelsen af Fredsbetingelser, der ikke indeholder Spiren til ny Krige, men danner Grundlaget for international Afrustning og for Udenrigspolitikens Demokratisering.

Konferencen protesterer mod Folkeretsbrudet overfor Belgien og udtaler Forventning om, at Socialdemokratiet i alle krigsførende Lande paa det skarpeste vil modsætte sig enhver voldelig Anneksion i Strid med Folkenes Selvbestemmelsesret.

Idet Konferencen saaledes gentager Internationales Fredsprincipper, opfordrer den det internationale socialistiske Bureau til saa snart Forholdene tillader det, senest ved Fredsforhandlingernes Begyndelse, at samle de socialdemokratiske Partier til fælles Raadslagning om de Fordringer, der bør stilles ved Fredsslutningen.

Konferencen betragter det som en nødvendig Forudsætning for, at Fredsbetingelser ikke fastsættes uden det arbejdende Folks Medvirkning eller mod dets Villie, og opfordrer Arbejderne i alle Lande til at koncentrere deres Anstrængelser om Tilvejebringelsen af en snarlig og varig Verdensfred.

Verdenskrigen med alle dens Rædsler

er kun bleven mulig derved, at Kapitalistklassen i de forskellige Lande endnu har Magten i sin Haand. Konferencen opfordrer derfor Arbejderklassen til med endnu større Kraft og Begejstring at arbejde for Erobringen af den politiske Magt, saaledes at Imperialismen kan blive knust og det internationale Socialdemokrati fuldbyrde sin folkebefriende Mission.

* * *

Endvidere vedtog Konferencen følgende:

»Det henstilles til Socialdemokratiet i de nevtrale Lande i Parlamentet eller paa anden hensigtsmæssig Maade at henvende sig til de respektive Regeringer med Anmodning om at overveje, hvorvidt de hver for sig eller flere i Fællesskab med Udsigt til Held kan tilbyde de krigsførende Landes Regeringer Mægling til Opnaaelse af en snarlig og varig Fred.«

* * *

Endelig vedtog Konferencen følgende Protestudtalelse:

»Socialdemokratiets Konference i København erfarer, at 5 Dumamedlemmer i Rusland, der samledes for at udarbejde en Beretning til nærværende Konference, i den Anledning belagdes med Arrest.

Konferencen udtaler sin Sympati for de fem Partifæller og sin skarpeste Protest mod en saadan Fremfærd overfor Arbejderklassens lovlige Repræsentanter.«

Dirigenten *Sigvald Olsen*, rettede nu i velvalgte og hjærtelige Ord en Tak til Kongressens Deltagere for den udmærkede Maade, hvorpaa Forhandlingerne var ført, og for den gode Vilje, de havde aabenbaret til at naa det Maal, Konferencen havde sat sig. Taleren henpegede med veltalende Varme paa de øjeblikkelige Tilstande i Evropa og udtalte Haabet om, at det, der nu var sket paa Konferencen, maatte bære gode Frugter.

Derefter rejste *Troelstra* sig og bragte Konferencens danske Medlemmer og det danske Parti en Tak, fordi de havde taget Initiativet til denne internationale Samvirken, og han takkede særlig Stauning for det store Arbejde, der var udrettet med at arrangere Konferencen. De Dage, fortsatte Troelstra, vi har tilbragt her, vil være os uforglemmelige ved den gode Maade, hvorpaa vi har kunnet arbejde sammen, og den elskværdige Gæstfrihed, vi har nydt. Jeg haaber, det ikke skal blive sidste Gang, vi kan mødes med vore skandinaviske Partifæller; jeg er overbevist om, at vi atter længere frem i Tiden vil kunne udrette et for Socialdemokratiet gavnligt Arbejde i et Fællesskab lige saa smukt og enigt som det, vi her har udfoldet. Taleren sluttede med et Leve for det danske Broderparti.

Ogsaa *Hjalmar Branting* paa de svenske og *Magnus Nilssen* paa de norske Deltageres Vegne udtalte henvendt til Stauning en varm Tak til de danske Partifæller og føjede i hjærtelige Ord hertil ligeledes Haabet om fremtidigt godt Samarbejde.

Endelig bragte *Stauning* de fremmede Partifæller de danske Venners Tak, fordi de trods Vanskeligheder var komne til Danmark og paa saa god en Maade havde deltaget i Arbejdet for den fælles Sag. Stauning ytrede Haabet om, at de tagne Beslutninger maatte kunne virke med til en snarlig Fredslutning paa varig Basis, og han sluttede med at ønske Held og Fremgang for Fremtiden for Deltagerne og de Landes Partier, de repræsenterede.

Dirigenten sluttede derpaa Konferencen med et Leve for det internationale Socialdemokrati.

Den faste Voldgiftsret.

Uvarslet Strejke hos Garagemester Werdelin i Anledning af Betalingsstandsning.

Sag Nr. 137.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. Januar 1915 i Sag Nr. 137: Garagemester Chr. Werdelin mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Underafdeling, Arbejdsmændenes Fagforening for Støberier og Maskinfabrikers Vegne.

Klageren, Garagemester Chr. Werdelin, som drev en Forretning med Opbevaring, Rensning og Istandsættelse af Automobiler, og som med Arbejdsmændenes Fagforening for Støberier og Maskinfabriker den 22. Oktober 1913 angaaende dette — ugevis lønnede — Arbejde havde indgaaet en Overenskomst, overlod i Januar f. A. en Del af Forretningens Drift i Forpagtning til en Entreprenør Mortensen, men overtog atter selv Driften Torsdag den 4. Marts paa Grund af — som Klageren gør gældende — Kontraktbrud fra Mortensens Side.

Da Klageren imidlertid den første Lønningsdag derefter — Lørdag den 7. Marts — undlod at betale Arbejderne for længere Tid af den forløbne Uge end den, hvori han selv havde Forretningen, og Forhandlinger med Fagforeningen ikke medførte andet Resultat, standsede Fagforeningen Arbejdet i Garagen, og Klageren nødtes derved efter et Par Dages Standsning af Arbejdet til at betale den resterende Ugeløn.

Klageren sagsøgte derefter ved Landsover- samt Hof- og Stadsretten Fagforeningen til Betaling af 1000 Kr. i Erstatning for det Tab, der forvoldtes ham ved den iværksatte Arbejdsstandsning, som han ansaa for stridende mod den nævnte Overenskomst af 1913, der nemlig i § 7 foreskriver en Opsigelsesfrist af en Uge og i § 8 siger, at »ingen Arbejdsstandsning maa foranlediges af nogen af Parterne, forinden forudgaaende Forhandlinger har fundet Sted og kun med den i § 7 anførte Frist«.

Fra Overretten blev Sagen dog afvist som henhørende under nærværende Ret, og Klageren har nu ved at indklage De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Underafdelings, den ovennævnte Fagforenings Vegne her for Retten nedlagt en lignende Paastand.

De Indklagede paastaar sig frifundne, idet de anser Arbejdsstandsningen for lovlig — i første Række ud fra den Grundsætning, som er udtrykt i »Normen« angaaende Behandling af faglig Strid, dens § 5, 2. Stk., der gør Arbejdsstandsning berettiget i Tilfælde af Betalingsstandsning.

Den *første* Indvending, som Klageren overfor dette Standpunkt har rejst, er den, at det jo ikke var ham, men Mortensen, der skyldte for den første Del af Ugen, og *at Strejken altsaa overfor ham tilsigtede at fremtvinge et uberettiget Krav*, og som Følge deraf maatte være ulovlig. Men heroverfor maa bemærkes, at ét er Spørgsmaalet, hvem det juridisk paahviler at udrede Arbejdslønnen, et ganske andet er det Spørgsmaal, i hvilken Grad den kollektive Overenskomsts Bestemmelser binder Arbejderne til rolig Fortsættelse af Arbejdet ud over Lønningsdagen, naar den, samme Dag forfaldne Løn faktisk ikke bliver betalt, ligegyldig hvem der juridisk er forpligtet til at betale den; og det er dette sidste Spørgsmaal, der er under Paadømmelse her.

Derfor bliver det ogsaa uden synderlig Betydning her — hvad Klageren bl. a. har paaberaabt sig — at han ved Genovertagelsen af Forretningen den 4. Marts udtrykkelig meddelte Arbejderne, at han ikke overtog Mortensens Forpligtelser. Vel maa der nemlig efter Proceduren gaas ud fra, at Arbejderne ikke udtrykkelig reklamerede overfor denne Meddelelse, men *da* Arbejdernes naturlige Repræsentant ved Forhandlinger angaaende den kollektive Overenskomsts Forstaaelse var Fagforeningen, og *da* Fagforeningen ikke ses at have faaet Meddelelsen om det tagne Forbehold fra Klagerens Side, kan der ikke tillægges den manglende øjeblikkelige Reklamation fra Arbejdernes Side nogen Betydning til Fortolkning af det heromhandlede Punkt i den kollektive Overenskomst.

I *anden* Række gør Klageren gældende, at den med ham afsluttede kollektive Overenskomst af 23. Oktober 1913 netop *udelukker Betalingsstandsning som Arbejdsstandsningsgrund*, idet Overenskomsten i

sit Forbud mod øjeblikkelig Arbejdsstandsning netop ikke har optaget det Forbehold, som »Normen« indeholder om Betalingsstandsning.

Der maa dog her gives de Indklagede Medhold i, at det i »Normen« optagne Forbehold angaaende Betalingsstandsning er et Forbehold af en saa selvfølgelig Art — jfr. ogsaa Motiverne til »Normen« — at den samme Grundsætning som Regel maa anses forudsat ved enhver Indgaaelse af kollektive Overenskomster, hvor — som her — ikke noget modsat udtrykkelig er sagt.

Klageren har imidlertid — i *tredie* Række — hævdet, at selv forudsat, at Forbeholdet om Betalingsstandsning maatte gælde som en selvfølgelig Forudsætning ogsaa for hans Overenskomst med de Indklagede, kunde dette dog ikke gælde en »Betalingsstandsning« *af her nævnte Art* eller snarere: kunde Udtrykket »Betalingsstandsning« ikke anvendes her, hvor Ikkebetalingen skyldtes — ikke manglende Betalingsevne hos Klageren, men Strid om, hvem Betalingspligten paahvilede.

Men der maa gives de Indklagede Ret i, at der under almindelige Forhold, hvor en Forretning skifter Indehaver; hvor den første Indehaver har faaet udført ubetalt Arbejde af Arbejderne, og hvor Efterfølgeren overtager Resultatet af dette Arbejde; hvor endvidere Arbejderne uden ny Forhandling mellem deres Organisation og den nye Forretningsindehaver følger over med ved Virksomhedens Overgang, stadig arbejdende under den samme Overenskomsts Regler, maa det (i hvert Fald, hvor der er fastsat en bestemt Lønningsdag, og Arbejderne efter Overenskomsten maa afvente denne Lønningsdag for at kunne kræve hele den sidste Lønperiodes Tilgodehavende udbetalt, og hvor det er Betalingen for denne sidste Lønperiode det drejer sig om) i den heromhandlede Forbindelse blive Arbejderne uvedkommende, hvorledes det retlige Forhold er ordnet mellem de forskellige Indehavere, der afløser hinanden, noget, som Arbejderne som oftest ogsaa vil være ude af Stand til at overse og kontrollere; og denne almindelige Regel maa saa meget mere komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde, som det her drejer sig om en Forretning, der oprindelig var Klagerens, og hvor det retlige Forhold med Mortensen ikke foreligger fuldkommen klart, samt om en Overenskomst, som var indgaaet med Klageren selv.

Under disse Omstændigheder, og da der ingen Uenighed var om, at den ubetalte Del af Lønnen virkelig af Arbejderne var fortjent, har Klagerens Betalingsvægring været en saadan »Betalingsstandsning«, som har givet Arbejderne Ret til kollektiv Arbejdsvægring, og de Indklagede vil derfor være at frifinde, medens Klageren — der efter de Indklagedes Sagsfremstilling kunde have afværget Arbejdsstandsningen ved at betale under Reservation — vil have at betale Sagens Omkostninger med 50 Kr.

Kendelse.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening for Støberier og Maskinfabriker bør for Garagemester Chr. Werdelins Tiltale i denne Sag fri at være. Klageren betaler Sagens Omkostninger med 50 Kr.

Ny Arbejdsløshedsinspektør.

Den 13. Januar udnævntes cand. mag. Frk. *Clara Black* til afdøde Arbejdsløshedsinspektør Th. Sørensens Efterfølger i Embedet.

Frk. Black har beklædt Stillingen som Sekretær i Arbejdsløshedsinspektoratet fra August 1907, da Loven om Arbejdsløshedskasser traadte i Kraft. Frøkenen var tidligere Sekretær i Sygekasseinspektoratet, da Th. Sørensen var Sygekasseinspektør.

Lønbevægelser og Konflikter.

Slagteriarbejderne paa Andelsslagterierne. I December Maaned 1914 har Dansk Slagteriarbejderforbund

afsluttet Overenskomster med Andelsvineslagterierne i Aars, Ringsted og Sorø.

I *Aars og Omegns Andelssvineslagteri* forhøjedes alle Ugelønninger for mandlige Arbejdere fra 1. Januar 1915 med 3 Kr. Minimallønnen bliver derefter ved Ansættelsen 23 Kr. ugentlig. Denne Løn forhøjes med 2 Kr. det første Aar og 1 Kr. det andet Aar efter Ansættelsen. Ugelønnen bliver saaledes 26 Kr. for Arbejdere, der har været beskæftiget i Slagteriet i 2 Aar, og Arbejdernes Ancienitet ved Overenskomstens Indgaaelse blev lagt til Grund for Lønberegningen for de enkelte Arbejderes Vedkommende.

For Pølsemagere med 2 Aars Uddannelse sattes Minimallønnen 2 Kr. højere, og der fastsattes forskellide Tillægsbetalinger for Kreaturslagtning til Export og Transport af disse, for Kalve og Lam, for Slagtning af selvdøde Kreaturer og for Svin. Disse Tillægsbetalinger varierer mellem 10 Øre og 1 Kr. pr. Stk.

For Helligdage, der falder i Ugens Løb, betales fuld Løn og for Arbejde paa Søn- og Helligdage samt for Overarbejde betales 75 Øre pr. Time.

Lærlingeantallet fastsattes til 1 for hver 3 Arbejdere.

For kvindelige Arbejdere højnedes alle Lønninger med 2 Kr. om Ugen fra 1. Januar 1915 og Minimallønnen fastsattes til 16 Kr. pr. Uge fra samme Tidspunkt. Hvert Aar i 2 Aar forhøjes de personlige Lønninger med 1 Kr. Arbejdes der paa indskrænket Tid erholder Kvinderne 40 Øre i Timen. Arbejdstiden er normalt 10 Timer daglig Aaret rundt.

Kvinderne faar 50 Øre i Timen for Over- og Helligdagsarbejde.

3 Dages Sommerferie i Forbindelse med en Søndag uden Lønafdrag er overenskomstmæssig fastsat for alle Arbejdere, der er antaget i Arbejde i Slagteriet før d. 1. Maj det paagældende Aar.

I Sygdomstilfælde og i Ulykkestilfælde udbetaler Slagteriet halv Ugeløn efter nærmere Regler i et Par Maaneder.

Overenskomsten, som foreløbig gælder til 1. Januar 1917, indeholder endelig Voldgiftsregler.

Paa *Ringsted Andelssvineslagteri* fastsattes Arbejdstiden til 54 Timer ugentlig for 6 Søgnedage. Arbejdstiden fordeles efter nærmere Forhandling mellem Direktøren og Slagteriets Arbejdere.

Lønninger paa 24 Kr. og derunder fik 4 Kr. Tillæg og Lønninger paa 25 Kr. og derover fik 3 Kr. Tillæg. Minimallønnen sattes til 23 Kr., og Forhøjelse med 2 og 1 Kr. henholdsvis efter det første og andet Aars Forløb efter Antagelsen fastsloges ligesom i Aars Svineslagteri.

De kvindelige Arbejderes Minimalugeløn fastsattes til 16 Kr., hvilket betød 2 Kroners Forhøjelse, og Lønnen for den enkelte Kvindes Vedkommende hæves i Løbet af 2 Aar efter Ansættelsen til 18 Kr.

Alle Tillægsbestemmelser, Overarbejdsbetalinger m. v. er af ganske lignende Art som i Aars-Overenskomsten. Dog gælder Ringsted Overenskomsten til 1. Januar 1919, og der gives 6 Dages Sommerferie med Løn.

Paa *Sorøegnens Andelssvineslagteri* fastsattes Arbejdstiden til 10 Timer daglig.

Alle Ugelønninger forhøjedes med 3 Kr. fra 1. Januar 1915. Minimallønnen sattes til 22 Kr., og Lønnen forhøjes med 2 Kr. det første og 1 Kr. det andet Aar efter Ansættelsen.

Ligesom paa de to foregaaende Slagterier fik Kvinderne alle 2 Kr. Lønforhøjelse og Minimallønnen sattes til 16 Kr. Ligeledes stiger Lønnen paa dette Slagteri til 18 Kr. for Kvinder efter 2 Aars Beskæftigelse.

Tillægsbestemmelser omtrent som Bestemmelserne i de andre Overenskomster findes ogsaa i denne. Sommerferien andrager 3 Hverdage med Løn og denne Overenskomst udløber 1. Januar 1918, hvis den opsiges med 3 Maaneders Varsel, samme Varsel, som findes i alle 3 Overenskomster.

Slagteriarbejderne paa Konservesfabrikerne. I November Maaned afsluttede Dansk Slagteriarbejder Forbund Overenskomster med Fr. Hasles Kon-

servesfabrik i Aarhus, A/S Frederikshavns Exportslagteris Konservesfabrik og Københavns Konservesfabriker ved P. A. Jensen og i December Maaned med Konservesfabriken ved Aalborg offentlige Slagtehuse.

Hos *Fr. Hasle* fastsattes 10½ Times Arbejdstid de 6 Søgnedage for Arbejdere fra 18 Aar og derover, 10 Timer for Arbejdere under 18 Aar.

Minimallønnen for de førstnævnte blev 22 Kr., efter 14 Dages Forløb højnes denne Løn til 23 Kr. Sidstnævnte Gruppe faar henholdsvis 12 og 14 Kr. i Løn.

Overarbejde betales med 50 pCt. Tillæg, Natarbejde efter 10 Aften med 100 pCt. Tillæg.

3 Dages Sommerferie tilstaas mellem 1. Juni og 1. September efter 3 Maaneders Ansættelse.

Overenskomsten gælder fra 18. Novbr. 1914 til samme Dato 1916.

Paa de øvrige tre Fabriker fastsattes 10 Timers daglig Arbejdstid. I *Frederikshavn* forhøjedes alle Lønninger med 2 Kr. ugentlig fra 7. November 1914; derved blev Minimallønnen 25, 27 og 28 Kr. for Slagtersvende og 23, 25 og 26 Kr. for Arbejdsmænd efter Anciennitet.

75 Øre pr. Time betales for Overarbejde. Overenskomsten kan opsiges til 1. Novbr. 1916.

I *Københavns* fik øvede Mænd 28 Kr. i ugentlig Løn, uøvede 26 Kr., hvilke Lønninger i Løbet af 2 Aar stiger til henholdsvis 30 og 28 Kr. Helligdage i Ugens Løb betales.

Overarbejde betales med 75 Øre de første 2 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør, derefter betales 80 Øre pr. Time.

Kvindelige Arbejderes Minimalløn fastsattes til 16 Kr., stigende til 18 Kr. Overtidsbetalingen til 50 og 60 Øre.

Denne Overenskomst fastsætter 3 Dages Sommerferie og gælder foreløbig 1 Aar til 21. Novbr. 1915.

I *Aalborg* fastsattes Minimallønnen for øvede mandlige Arbejdere til 25 Kr., efter 3 Maaneders Forløb forhøjes den til 26 Kr. og efter et Aar til 27 Kr. Uøvede faar henholdsvis 23, 24 og 25 Kr.

Overarbejde betales med 75 Øre i Timen.

Kvindelige Arbejdere fik 16, 17 og 18 Kr. efter samme Anciennitet som Mændene og 50 Øre i Timen for Overarbejde.

Dag- og Nathold betales med 50 pCt. til de bestaaende Lønninger.

Ogsaa denne Overenskomst fastsætter 3 Dages Sommerferie og den kan opsiges til 15. Decbr. 1916.

Slagteriarbejderne paa de københavnske Tarmrenserier. Dansk Slagteriarbejder Forbund afsluttede den 21. Oktober 1914 Overenskomst med Firmaerne Max Gutensohns Eftflg., Hilmar Seligmann, Valdemar Schou og Carl Nielsen & Co.

Arbejdstiden sattes til 9½ Time pr. Dag.

Minimallønnen for øvede mandlige Arbejdere hævedes med 1 Kr. til 25 Kr. fra 1. November 1914. For uøvede fra 21 til 22 Kr. Sidstnævnte faar 25 Kr. ugentlig efter 1 Aars Forløb.

Minimallønnen for øvede Kvinder forhøjedes ligeledes med 1 Kr. ugentlig til 14 Kr. I Løbet af 2 Aar gives personlige Tillæg, saa Lønnen stiger til 16 Kr. Uøvede Kvinder faar 12 Kr. som Begyndelsesløn. Denne Løn forhøjes efter 3 Maaneders Forløb til 13 Kr. og efter yderligere 9 Maaneders Forløb til 14 Kr.

Mænd faar alt Overarbejde samt Arbejde paa Søn- og Helligdage betalt med 60 Øre pr. Time indtil Kl. 9 Aften og med 65 Øre pr. Time for Tiden fra 9 Aften til 6½ Morgen. De tilsvarende Satser for de kvindelige Arbejdere er 40 og 45 Øre.

Endelig har Overenskomsten en Paragraf om 3 Dages Sommerferie for enhver der er antaget før 1. Januar det paagældende Aar og en anden Paragraf, der nærmere angiver Regler, der skal følges ved opstaaende Stridigheder.

Overenskomsten kan opsiges til 1. Januar 1917.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 ❋ KØBENHAVN DEN 30. JANUAR 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Freds-Mødet. Krig, Civilisation og Fagforeninger. Lønbevægelser og Konflikter (Havnearbejderne i Horsens. Gartneriarbejderne i København og Omegn).

Freds-Mødet
i
Københavns Raadhus.

I Forbindelse med Fredskonferencen i København havde Partiledelsen arrangeret et stort offentligt Fredsdemonstrationsmøde Søndag den 17. Januari KøbenhavnsRaadhus.

Allerede længe før den fastsatte Tid var alle Pladser indtaget.

Man mærkede straks, at Deltagerne var sig Emnets gribende Alvor bevidst. Der herskede næsten andagtsfuld Stilhed blandt de ca. 2500 Tilhørere.

Valdemar Nielsen, Gardens Musikdirektørs store Harmoniorkester aabnede Stævnet med Toner, der føjede sig harmonisk ind i denne Stemning.

Folkethingsmand Stauning besteg derefter Talerstolen for at byde de udenlandske Gæster og Mødets Deltagere Velkommen.

»Jeg byder Velkommen i Socialdemokratiets Navn, men sikkert vil næsten hele det danske Folk deltage i Velkomsten paa Grund af den store Opgave, som samler os i Dag.

Knugende tungt har Verdenskrigens Uhygge hvilet paa os som over andre Landes Befolkninger, og med sorgfuldt Sind følger vi Begivenhederne derude, hvor Krigen raser.

Vort Land og dets Regering staar paa den absolute Nevtralitets Standpunkt, og vort Parti har bragt og vil fremdeles bringe store Ofre for Freden. Vort Haab gælder naturligvis i første Række vore egne Landsmænds Fred, og vi haaber paa, at Retsind og Højsind hos de øvrige Nationer maa raade i de afgørende Øjeblikke, som fremdeles kan opstaa. Men vort Haab gaar ud over dette Lands Grænser. Vi haaber, at det ogsaa maa lykkes de øvrige nevtrale Lande at bevare Freden. Og vore Ønske gaar videre og stiller sig ved deres Side, som lider under Slagmarkernes Gru. Vi ønsker, at Freden snart maa sejre, saa Kulturens Værk atter kan fortsættes.

Dette Møde er vel kun en meget lille Solstraale, en lille Foraarsbebuder, men det store Flertal af al Verdens Folk ønsker sikkert, at denne Solstraale maa faa Kraft til at bane Vej for lysere Tider. Vi har advaret i Tide, vor Magt var ringe, og de Styrende agtede ikke vort Raab. Har vor Stemme end ikke megen Vægt under Kanonernes Torden, saa har vi dog en Stemme at afgive. Den lægger vi i Vægtskaalen for Fred mellem Folkene. Naar Krigen en Gang ender, bør en organiseret international Folkevilje staa samlet i Kravet om *en varig Fred*.

Dermed Velkommen i Københavns Raadhus.

Magister *Emanuel Larsen* fremsagde derpaa en Prolog, som er skrevet af Digteren *Hans Laursen*.

Emanuel Larsen tolkede Prologens gribende Text med Forstaaelse og med en Varme, der henrev.

Redaktør *Hjalmar Branting* fra Stockholm besteg derefter Talerstolen og udtalte:

»Danske Partifæller!

Arbejderklassen har uafladelig haft sit Blik rettet mod det kapitalistiske Samfunds Fare for Freden. Længe før

de mørke Skyer, der udlades, trak sammen over Europa, hævede Socialdemokratiet sin advarende Røst mod Rustningskapløbet.

Allerede paa Kongressen i Stuttgart 1907 var Militærspørgsmaalet det Centrale i Debatten. Man saa, at Redningen maatte komme gennem Arbejderklassens Kamp mod Rustningskapløbet, men man fastslog samtidig de enkelte Folks Ret til Selvstændighed og til selv at bestemme Kampformen efter hvert enkelt Lands særlige Forhold.

Ogsaa Kongressen i København i 1910 satte dette Spørgsmaal øverst. Paa denne Kongres, hvor vi gennem Beretningen lærte, at det lille Danmark er stort i Fred og Frihed, at det i Organisation og social Udvikling staar i forreste Række, beskæftigede vi os med den Krigstrusel, som Kapitalismen stadig holdt svævende over Evropa. Trods den klare Udtalelse, hvormed vi søgte at sprede Mørket, sortnede det paany. Vi samledes atter, da det kort Tid efter truede fra Øst. Og naar Katastrofen den Gang drev over, havde Internationales stærke og enstemmige Protest sin Andel deri.

Men det forslog ikke. Vor Fredsvilje var i Foraaret 1914 lige saa stor som i 1910. I alle Lande, hvor Krigens Furier truede med at slippe løs, kæmpede Socialdemokratiet for Freden. I hvert Land vendte Socialdemokratiet sig mod sit eget Lands Magthavere for at besværge Krigsfaren. Men vor Magt var desværre for ringe. Vi erkender dette Faktum med Sorg og Harme, men vi maa erkende det.

De, der havde Magten, fortsatte deres Vej mod Katastrofen, uden at agte paa Folkets Protest. Hensynsløst benyttede de deres Magt til at vildlede Folket. Gennem Ophævelsen af Ytringsfriheden, jærnhaard Censur og Afbrydelse af alt aandeligt Samkvem mellem Folkene, lagde de alt saaledes til Rette, at Befolkningen i hvert enkelt Land maatte faa det knugende Indtryk, at det var de andre Nationer, der overfaldt deres Land. Derfor saa man Folkene drives mod Grænsen af en altbeherskende Følelse af at gaa i Kamp til Forsvar for en retfærdig Sag.

Og dog ser vi i de nevtrale Lande — vi, der er saa lykkelige at kunne se objektivt paa Kendsgerningerne — hvor tvivlsomme de Oplysninger var, som skabte denne Folkestemning, og vi konstaterer fremfor alt, *at Krigen var Magthavernes Vilje og ikke Folkets.*

Dog har vort Arbejde ikke været forgæves. Vi maa se Sandheden i Øjnene, og Sandheden er, at vor historiske Udvikling frem mod Kapitalismens Afløsning endnu ikke er saa vidt fremskreden, at Folket i noget Land har Magten *indadtil*, og langt mindre *udadtil*, hvor Diplomatiet fører sit uhyggelige Regimente.

Derfor er der kun en Vej frem: at fortsætte Arbejdet paa Arbejderklassens Organisation, thi den er den faste og eneste sikre Kærne i Arbejdet for en varig Fred. Lad os ikke glemme, at vi lever i en Overgangstid, hvor Kræfterne brydes voldsomt mod hinanden.

Vi ved, at Internationale vil opstaa paany, thi det er umuligt andet, end at denne frygtelige Krig vil kalde Folket til klar Bevidsthed, saa at det samles om Socialdemokratiets Ideer til Arbejde for en lykkeligere Fremtid.«

Rigsdagsmand *Troelstra* fra Halland udtalte:

»Jeg mindes endnu de glade Timer i København i 1910, da jeg deltog i den internationale Kongres. Jeg husker den storslaaede Aabningskantate, hvis Ord fik det internationale Proletariats Hjærter til at banke, og jeg husker *Vanderveldes* Beretning. Den Gang var 33 Stater repræsenteret, og i disse Stater talte vi 8 Millioner politiske Stemmer. Dybest i min Erindring staar prentet den Tale, som Internationales ypperste Mand, Franskmanden *Jaurès* holdt i Slutningsmødet. Han forklarede den antimilitaristiske Resolution, som den store Kongres enstemmigt havde vedtaget: »Vi véd, at vi endnu skal opleve mørke Timer, hvor Chauvinismens Stormflod truer, men jeg opfordrer Eder til af al Magt at kæmpe for at undgaa Krigsfaren ved at skabe social Retfærdighed.« Jeg overværede *Jaurès* sidste Tale ved Konferencen i Bryssel den 29. Juli paa Krigens Tærskel. Han opgjorde Balancen for sit Livs Hovedopgave: Arbejdet paa at skabe Venskab mellem Tyskland og Frankrig.

Kort efter faldt han som Offer for den chauvinistiske Forfølgelse. Lad os mindes denne store, ædle Medkæmper. (Forsamlingen rejste sig, stærkt grebet.)

Nu er der ikke 33 Nationer repræsenteret, thi Stormagterne staar nu væbnet til Tænderne overfor hinanden i to Grupper.

Vi var for svage til at afværge Krigen. Der var ophobet alt for meget Sprængstof gennem de kapitalistiske Interessemodsætninger.

Der raabes nu om Socialdemokratiets Bankerot. Men dette Raab lærer os, at der udenfor vore Rækker er Tusinder, der havde knyttet deres Haab til Socialdemokratiet. *Deres* Pligt bliver det da at *forstærke* Socialdemokratiets Magt. Vi har ikke Ret til at opgive Kampen. Socialdemokratiet i de nevtrale Lande har den Pligt overfor Historiens Domstol netop nu at hæve Ideens Fane højt og kalde til utrættelig *Krig mod Krigen!*«

Den faglige Landsorganisations Formand i Norge *Ole Lian* fik nu Ordet og udtalte:

»Om Vinterens Kulde er aldrig saa stræng, bevarer vi dog Troen paa Sommerens Sol og Varme. Selv under Krigens knugende Nød kan vi ikke slippe Troen paa Fredens Sejr. Oppe under Nordlyset har vi det køligt nok til at kunne tænke klart, men vi har ogsaa Hjærtevarme, og det smukkeste Udtryk for klare Tanker og varme Hjærter er *Fredsviljen*. Det er ikke for at bryste os deraf, at vi siger det, men intetsteds har Antimilitarismen slaaet saa dybe Rødder som i Norden, hvor vi klarest har formet Kravet om *Afvæbning og international Voldgift*. Vor Opgave er, samtidig med, at vi selv smyger Militarismens Lænke af, at virke for, at Afrustningstanken kan bryde sejrrig igennem ogsaa i den Del af Verden, der nu hærges af Krigen. Vi kaster Vaabenfrakken og tager Arbejdsjakken paa for at rejse et Socialdemokrati, der kan blive stærkt nok til at danne den sikre Grundvold for Freden. Vi har en stor Mission at udfylde ved at holde Internationales Aand vedlige, og skabe Udgangspunktet for en Folkestemning, der skal besejre de kapitalistiske Interesser og skabe en varig Fred.

Er vor Røst end spæd — og vi overvurderer ikke os selv — saa indeholder den dog det forløsende Ord, og saa fastholder vi den Tro, at den vil vokse, som vor store Digter tolker det:

»Begynder som en Susen
i Kornet Sommerdag,
og vokser til en Brusen
under Skovenes Tag;
indtil at Havet bærer
med Tordenrøst den hen,
saa intet, intet høres,
uden den, uden den.«

Som sidste Taler gaves Ordet derefter til *Folkethingsmand Borgbjerg*:

»Vi var ikke stærke nok til at afværge Krigen. Spørgsmaalet er nu: Er vi stærke nok til at præge Freden? Vi opgiver ikke vor Kamp, men arbejder videre for at blive stærke nok. Vi véd ikke, om det vil lykkes, men det er baade vor Ret og vor Pligt at arbejde derfor. Denne Konference er et lille beskedent Forsøg, det første, eller vel rettere det andet Skridt. Det første Skridt er allerede gjort af vore Partifæller i de sydlige Lande ved en lignende Konference i Lugano, hvor Italiens og Svejts' Partifæller har drøftet Midlerne til at bevare Freden, hvor den endnu hersker, og til at bidrage til en varig Fred som Udgangen af Verdenskrigen.

Spørger man mig: Hvor tør I, Repræsentanter for Socialdemokratiet i smaa, ubetydelige, magtesløse Lande, hvor tør I beskæftige Jer med en Opgave saa stor som den at skabe Fred i det ulykkelige Evropa, hvor tør I samles om en saadan Tanke midt under Kanonernes Torden? Saa svarer jeg: *Vi kunde ikke lade være*, vi kunde ikke være tavse Tilskuere til al denne Gru, vi kunde ikke sidde stille, vi der dog endnu kan tale frit, kan se, høre, læse og føle, bruge vore Sanser, som endnu ikke er hæmmede af Krigens Blodslør. Vi maatte *bruge* vore Sanser og vor Forstand. Maaske vor Konference ikke vil hjælpe meget, men vi har Ret til at tro og haabe, at den ærlige Vilje hjælper altid noget.

Vi kan endnu se nogenlunde objektivt paa Begivenhederne, og vi *forstaar* de Motiver, der har ledet Folkene i de krigsførende Lande. Internationale har altid anerkendt ethvert Folks Ret til

Selvstyre. Internationale har krævet en klar og bestemt Fredspolitik af alle Nationer, støttet af en stadig voksende Fredsvilje i Folkene selv. Men Internationale har ogsaa anerkendt Retten for hvert Lands Socialdemokrati til at arbejde ud fra de givne Vilkaar. Internationalismen er ikke Nationalismens Modsætning, thi Internationale er Sammenslutningen af Nationerne, Overbygningen over Nationerne. Men naar Grundstenene ligger utrygt, da maa Loftshvælvingen briste. Derfor beror Internationalismens Sejr paa den sunde Udvikling af Nationernes Liv.

Folkene er en levende Organisme, ikke døde Klippeblokke, spredt i Flæng af tilfældige Naturkatastrofer. Derfor maa Folkenes Frihed vokse frem nedefra og indefra, derfor maa Nationerne anbringes i deres naturlige Leje, før Internationale kan danne en solid, harmonisk Overbygning som Garantien for en varig Fred. Den Læresætning har været forkyndt atter og atter i 50 Aar, siden Internationale stiftedes i Anledning af et nationalt Spørgsmaal: det *polske*.

Men selv om vi *forstaar* Folkenes Handlemaade, saa maa vi ud fra denne Grundsætning betegne det som Illusioner, naar tyske Arbejdere tror at kunne besejre det russiske Despoti med tyske Vaaben, eller naar franske Arbejdere mener at kunne besejre den tyske Kejserisme med franske, engelske og russiske Vaaben. Nationernes Frigørelse kan kun ske indefra gennem *Folkets Vækst til Selvstyre*.

Vi har selv et uløst nationalt Spørgsmaal. Men vi ønsker det ikke løst ad Krigens Vej, thi vi tror ikke paa Krigen som Middel til at skabe national Ret, vi tror og haaber kun paa Freden og Folkets Selvstyre som den eneste Løsning.

Vi lader ikke vort Blik fortabe sig i Skyerne. Vi griber fast om Livets ubønhørlige Realiteter. Vi véd, at vi skal gaa paa Jorden, selv om den brænder under Fødderne. Men derfor giver vi ikke Afkald paa vor Ret til at se fremad og opad mod vore høje Idealer. Vi planter Fødderne fast i Jorden, mens vi Skridt for Skridt marcherer frem mod vore Idealers Virkeliggørelse.

Thi det er Menneskets Adelsmærke, fremfor alle andre Skabninger, at gaa oprejst med Blikket fremad og opad.

Barbaren griner, naar han tilføjer andre Fortræd, men hyler, naar andre tilføjer ham Fortræd. Er det ikke Civilisationens Kendetegn at kunne føle *andres* Lidelser, at kunne sørge over Krigens Gru, at kunne stræbe efter at bringe Fred og Lykke ogsaa til de andre?

Nogen Tid efter den 13. September afgav General *French* den Beretning, hvori den klassiske Linie fandtes: »Dermed (d. 13. Septbr.) begyndte Slaget ved Aisne.« Man spurgte hver Dag efter Afslutningen paa dette Slag, *men det vedvarer endnu*. Kræfterne vejer hinanden op. Men medens dette Slag har vedvaret, har de krigsførende Lande lidt et samlet Tab paa ca. 5 Millioner Døde, Lemlæstede og Fangne. Mon ikke de forpinte Folk snart vil rejse det Spørgsmaal: *Er det ikke snart nok?*

Mon ikke Tiden netop nu er inde til at forberede en Folkestemning, der kan præge Freden?

Vi kan ikke udarbejde et detailleret Fredsprogram. Men vi kan trække Linierne op og paa Grundlag af Internationales gamle Principper give Folkene en Rettesnor i Fredsarbejdet, vi kan være med til at skabe en Folkestemning, der kan brede sig ud over Grænserne med Kravet om *Folkestyre, international Voldgift og Afvæbning med fuldstændig Afrustning som Maal.*

Den Krig, der raser, er *Verdens største Krig*. Vi vil yde vort lille Bidrag til, at den maa efterfølges af *Verdens største Fred*. Da er Grundstenen lagt til Rette for Internationales Hvælving, da bliver her til at leve og til at dø som menneskelige Væsener.«

Efter denne Tale afsang Forsamlingen »Internationale«.

Folkethingsmand *Stauning* havde endnu Ordet for at udbringe et Leve for, at den Fredsvillie, der havde præget Mødet, maatte vokse til Lykke for de nødlidende Folk.

Saa spredtes Forsamlingen; mens Orkestret spillede »Socialisternes Marsch«.

Krig, Civilisation og Fagforeninger.

Under denne Overskrift har Organet for den faglige Centralorganisation i Svejts, *Gewerkschaftliche Rundschau,* i sit December Numer bragt en Artikel, som vi synes ogsaa bør kendes blandt danske Arbejdere, og som vi derfor i det følgende gengiver i Oversættelse:

»Hvergang Socialdemokrater har henvist til Krigens forraaende Virkninger og kort og godt betegnet Krigen som Menneskehedens Tilbagefald til Barbariet, er det blevet dem foreholdt, at denne deres Dom var for ensidig. Der hævdedes, at Krigen og Militarismen ogsaa meget vel var istand til at udløse ædle Følelser i Menneskene, Følelser, som gennem lange Fredstider ellers afstumpedes og mugnede, og istand til at begejstre Mennesker for ophøjede Idealer.

Modet, som undertiden kan forstærkes til den dumdristige Dødsforagt, *Disciplin* og *Mandstugt*, som bliver til fuldstændig blind Lydighed, idet al personlig Vilje og Dømmekraft gives til Pris, *national Solidaritet* som ubetinget hører op ved Landegrænserne, men som indenfor disse Grænser skal gaa saa vidt, at den ejendomsløse Klasse, trods det lidet den har til Livets Ophold, dog skal overtage Broderparten af Krigens Omkostninger og Lidelser, dette er, ret beset, sammen med den patriotiske Fanatisme, de smukke Egenskaber, som Krigen opdrager i Folkene.

Vi bestrider ikke, at der indenfor de snævre Rammer, som de krigerske Forviklinger har lagt om de enkelte Folks individuelle og sociale Gøren og Laden, kan forekomme — endda ofte — virkelig ædel Daad, udsprunget af ægte Menneskekærlighed og sand Opofrelse.

Naar det saaledes hænder, at Soldater omgaas solidarisk, som gode Kammerater deler godt og ondt med Mennesker, som de maaske aldrig før i Livet har set, og som de efter Krigen aldrig faar at se mere, naar enkelte, for at redde nødstedte Kammerater, sætter eget Liv og Sundhed paa Spil, da er dette meget smukt; men det bør dog erindres, at Krigen vel endelig ikke var nødvendig for at lære Menneskene at være solidariske.

Med samme Ret kunde man glæde sig over, at der findes mange fattige, da jo ellers de riges Godgørenhed ikke fik nogen Lejlighed til Udfoldelse. Vi burde da ogsaa anse det for en Lykke, at saa mange Syge og saa mange Krøblinge giver Læger og Sygeplejere Anledning til praktisk at anvende deres Viden, deres Kunst og opofrende Flid. Ligesaa er vi af den Mening, at Mandstugt og Disciplin ikke gennem Krigen udvikles paa nyttig Maade, men er Soldaterne paatvungen ved Vold og ofte misbruges til Skade for den samlede Menneskehed. Vi kan kun anerkende Mandstugt og Disciplin som fordelagtige Egenskaber, naar de danner Betingelserne for en Virksomhed til almen menneskelig Nytte.

Er ikke de uhyre Rigdomme, som den moderne Produktionsmaade har gjort det muligt at skabe, et talende Bevis for, at Mandstugt og Disciplin kan yde umaadelig langt mere og bedre i Fredens Syssel end i Krigens Ødelæggelsesværk, og at Fred og Lykke kunde sikres alle, om blot Samfundet organiseredes saaledes, at alle blev delagtige i Arbejdets Frugter.

Hvem kan vel føre Bevis for, at ikke Folkebroderskabets Ideal, *alle* Menneskers Solidaritet uden Hensyn til Landegrænser, staar uendelig langt højere end det saakaldte patriotiske Ideal, en national Solidaritet, saadan som vi ogsaa lærte den at kende her i Svejts i de første Krigsmaaneder?

Det er en Kendsgerning, at Folkemassen er tung i sin Tanke overfor sociale Forhold, at den er lad i sit Forsvar for egne Kollektivinteresser. og at den let lader sig lede af dem, der ved, hvad de vil.

Kun derved er Krigen bleven

mulig; thi Folkenes store Flertal afskyr dog Krigens Virkninger. Ikke desto mindre bærer den herskende Klasse Ansvaret for, at den evropæiske Krig brød ud, men Ansvaret deles al alle dem, der erkender den indre Sammenhæng i det sociale Liv, men ikke vover at aabne Folkets Øjne for den skrigende Modsætning mellem virkeligt og tilsyneladende i Samfundslivet.

Skole og Kirke og alt, hvad det borgerlige Samfund har skabt eller gennemført til Folkets Dannelse og Opdragelse, virker efter et System, der gør Folkemassen ude af Stand til at forstaa og erkende sine sociale Interesser. Herved har de herskende Klasser faaet et sikkert Middel ihænde, ved hvis Hjælp de efter Forgodtbefindende kan drive de Besiddelsesløse til Slagtebænken, naar de derved kan beskytte eller øge deres egen Magtstilling.

Fattigdommen skaber desuden Modløshed og Tvivl, og Nutidens økonomiske Slaveri gør fejg og falsk. Selv i de fremskredne Lande er det kun et Mindretal, som har været istand til at hæve sig ud over den moderne Evropæers lavtstaaende Gennemsnitskarakter. Mennesket er i for høj en Grad et Produkt af sine materielle Forhold til, at der indenfor en slet Samfundsordning af sig selv kan opvokse en karakterfast menneskelig Slægt, der kun lader sig lede af gode og fornuftige Idealer. Og findes der end Midler til at afhjælpe dette Onde, da er sikkert hverken Krigen eller Militarismen et saadant Middel, ej heller er det den saakaldte Patriotisme; denne er kun den nationalistiske Idees aandelige graa Briller.

Der har været en Tid, hvor Patriotismen, den nationale Samhørighedstanke, ligesom Religionen indvirkede forædlende paa den almindelige Folkekarakter. Men den Tid ligger langt tilbage i Historien, nemlig paa det Tidspunkt, da fælles økonomiske Interesser gav de enkelte Folkeslag Anledning til at danne den politiske Organisation, man betegner som Staten.

Ganske vist har der vel aldrig indenfor det enkelte Folk bestaaet en fuldstændig Harmoni med Hensyn til økonomiske Interesser, og derfor har vel Staten heller aldrig, selv i sin mest primitive Form, været i lige Grad i Overensstemmelse med alle Borgeres økonomiske Interesser. Det er imidlertid godtgjort, at der f. Eks. hos de gamle Germaner og hos de sammensvorne i Svejts var et meget nøje Interessefællesskab tilstede under den Tids langt enklere økonomiske Forhold. Med den videre Udvikling tabtes imidlertid snart Folkets indre økonomiske Ligevægt, og dette var Begyndelsen til Enden paa den politiske Enhed og Lighed. Ved de borgerlige Revolutioner i det 18. og 19. Aarhundrede forsøgte man kun formelt at genoprette denne Lighed, idet man bevarede den økonomiske Ulighed. Dette Forsøg maatte strande lige saa sikkert som ethvert Forsøg paa nu at sikre Verdensfreden gennem Fredskongresser og Resolutioner, uden at rykke Kapitalisme, Nationalisme og Militarisme ind paa Livet. Naar i dette Øjeblik Hundredtusinder, ja Millioner af Proletarer, hvoraf mange har været politisk og fagligt organiserede, Side om Side med Folk fra andre Samfundsklasser drager i Felten og kæmper for Interesser, som er imod Proletariatets Klasseinteresser, saa vil vi gerne tro, at det mindre sker paa Grund af fanatisk Nationalisme end af Frygten for, i Tilfælde af Vægring at blive tilintetgjort af Magthaverne i eget Land. Vi forstaar ogsaa ret vel, at de fælles Farer og Strabadser, som Krigen paafører Vaabenfællerne, skaber nye Venskabsforhold ud over Klasseinteressernes Grænser. Den Situation, hvori Arbejderen som Soldat er kommen, udøver jo ogsaa paa ham en stærk psykologisk Indflydelse. Trods hans egen sociale Anskuelse overskylles han af Hurrapatriotismens Bølger, af Kræfter og Strømninger, som virker i de chauvinistiske Formaals Tjeneste, at der ofte hører mere end en staalsat indre

Overbevisning til for ikke at blive revet med af det national-chauvinistiske Stormvejr.

Imidlertid findes der Idealer, som langt bedre stemmer overens med Proletariatets Interesser, og som langt bedre er værd, at man ofrer Blod og Frihed for dem, end dem, som Militarismen skal begejstre den sløve Masse for. I Praksis vil Krigens afskyelige Virkninger medføre, at Begejstringen snart slaar over i sin Modsætning. Men dermed vil Proletariatet ikke være hjulpet; thi Resignation, eller maaske Fortvivlelse, sætter lige saa lidt Underklassen istand til at skaffe sig bedre sociale Forhold, som Hurrabegejstringen hos vildførte chauvinistiske Masser.

* * *

At forstaa alt, er at tilgive alt. Vi forstaar, at den Verdensfredens Ide, hvis Sag i vor Tid saa ivrigt er talt af Tolstoi, Jaurés og andre Idealister, kun har kunnet finde saa ringe praktisk Paaskønnelse i en Tid, der i saa høj en Grad beherskes af Slægtens Stræben efter øjeblikkelige Fordele.

Vi forstaar, at saa uforberedt, som Folkenes Flertal i de forskellige Lande stod overfor Katastrofen, som styrtede ind over dem, var der næppe til at tænke paa nogen Slags voldsom Modstand mod Magthaverne.

Det lille Mindretal af overbeviste Socialdemokrater havde uden Tvivl været for svagt til at forhindre Stormen i at bryde løs. Den store, sløve Masse vilde uden Tvivl fejgt og uvirksomt have set til, hvorledes de faa revolutionære Elementer var bleven voldført af Magthaverne, ligesom nu for snart 2 Aartusinder siden Urkristendommens Martyrer blev slaaet ned i Folkets Paasyn, tiltrods for eller rettere, fordi de nidkært og ærligt virkede for Fredsrigets Oprettelse paa Jorden. Vi forstaar derfor meget godt, at Arbejderorganisationerne ikke kunde gøre noget alvorligt Forsøg paa at umuliggøre Krigen, hverken i Tyskland eller Frankrig, Østrig eller England.

Hvad vi derimod ikke saa godt forstaar er det, vi nu maa være Vidne til, nemlig at de ledende Organer i Arbejderbevægelsen, den faglige og politiske Arbejderpresse i de krigsførende Lande blæser med i den nationalistiske Trompet, at Partifæller i Tyskland, i England, i Østrig og i Frankrig — trods den sande Internationalitet, der ligger til Grund for al virkelig Socialisme og for al fornuftig Fagbevægelse — gensidig beskylder Folket i det modstaaende Land for at have foraarsaget Krigen. Det falder os overordentlig vanskeligt at forstaa, hvorfor de gensidig overbyder hinanden i Bestræber for at fritage, hver sin Regering for den frygtelige Skyld, som hviler paa alle Regeringer. Som Prøver herpaa gengiver vi efterfølgende nogle Tryksager, som er os tilsendt fra Tyskland og England, og vi maa samtidig bemærke, at det ikke staar bedre til hverken i Østrig eller Frankrig.

Herefter optrykker Bladet nogle længere Publikationer fra England og Tyskland i den Aand, som foran beskrevet. De samme eller lignende har gentagne Gange været offentliggjort i den danske Arbejderpresse i Oversættelse. Derefter gør Bladet følgende

Slutningsbemærkninger.

Vi anser os ikke for berettiget til at dømme nogen af vore Venner og Kammerater, fordi de ikke vovede voldsomt at modsætte sig en Deltagelse i Krigen. En Ret til at dømme har egentlig kun den, der beviser, at han i samme Situation gør det bedre. Heldigvis har vi jo hidtil ikke været i den Nødvendighed at maatte levere et saadant Bevis.

Derimod vil vi gerne lægge vore Venner og Kammerater indtrængende paa Sinde endelig at ophøre med at understøtte deres respektive Regeringer i deres Bestræbelser for hver især at skyde Ansvaret for Krigen fra sig selv og over paa Modstanderen, og hver især at stikke eget Folk Blaar i Øjnene.

Det er netop disse traditionelle Løgne og disse officielle Forfalskninger af historiske Kendsgerninger, som vildleder Folkenes Masser, saa

den ødelæggende, sindssvage og forbryderiske Krig endnu er mulig.

Partifæller og Kammerater i de neutrale Lande ved jo dog, at alle Regeringer og de herskende Klasser i alle Lande i det mindste indirekte bliver medansvarlige for Verdenskrigen derved, at de opretholder en Samfundsorden, der paa ingen Maade er i Overensstemmelse med Menneskehedens Udviklingstrin. At det direkte Ansvar for Katastrofen ikke hviler paa alle med lige stor Tyngde, ved vi ogsaa. Men der vil sikkert forløbe nogen Tid efter Krigen, før man faar nøje Rede paa alt, denne Sag vedrørende. I Øjeblikket er i hvert Fald hverken faglige Tillidsmænd eller Partiførere i Stand til, bedre end Statsmænd, Jurister eller Journalister at overbevise os om, at Regeringen i det ene Land er uskyldshvid, og at Regeringen i det andet Land har al Uretten paa sin Side. »*Qui s'excuse s'accuse!*« (Den. der undskylder sig, angriber sig selv!) Arbejdernes Tillidsmænd kan bruge deres Tid til bedre Ting, ogsaa i de krigsførende Lande, end at gøre Felttoget med paa Papiret. Man bør, saa vidt det paa nogen Maade er muligt, oplyse Folkemasserne om Krigens afskyelige Virkninger og om Krigens dybere Aarsager. Krigen har vel nu kostet 20 Milliarder Francs foruden de tabte Menneskeliv og det ødelagde Materiel og Gods. Man burde anstille Beregninger over, hvor meget *Godt* der havde kunnet udrettes med disse Værdier, og dermed sammenligne de Ulykker, som nu er anrettet dermed. Det bliver enkle, naive, ja næsten banale Sammenligninger; men det bliver Sammenligninger, som Folket vil have let ved at forstaa.

I det mindste maatte Krigen og dens Virkninger kunne tjene Organisationerne dertil, at gøre de hidtil indifferente Klassefæller begribeligt, *at den Samfundsklasse, der ikke er stærk nok til at* ***kæmpe for sin egen Sag,*** *til syvende og sidst tvinges til at kæmpe imod sine Klassefæller i et andet Land til Fremme* ***for sine Undertrykkeres Interesser.***

Bliver denne Tanke rigtig fattet allevegne, da vil vor faglige Internationale genopstaa efter Krigen større og mægtigere, end den nogensinde før var.

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnearbejdere i Horsens. Stevedore *Søren Andersen* i Horsens har for nogen Tid siden ladet bygge en Kulkran, og i Henhold til den ved Horsens Havn gældende Overenskomst skulde der nu fastsættes Priser for Arbejdet ved dette nye mekaniske Losseapparat. Lokale Forhandlinger havde ikke ført til noget Resultat, og Sagen behandledes derefter ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Januar.

Her naaede man til Enighed om alle Punkter med Undtagelse af Timelønnen. Om dette Spørgsmaal viste det sig ugørligt at komme til et positivt Resultat, saa Sagen førtes heller ikke ved Fællesmødet til endelig Afslutning.

Gartneriarbejderne i København og Omegn. Dansk Gartnerforbund har faaet Sanktion til at opsige bestaaende Overenskomster med »Gartnerforeningen for nordre Birk« og »Foreningen for arbejdsgivende Anlægsgartnere« til Udløb 1. Maj i Aar, for at gennemføre nye Overenskomster saavel for Gartnere som Arbejdsmænd hos de paagældende Arbejdsgivere. Disse Opsigelser omfatter ialt 130 af Forbundets Medlemmer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 ❋ KØBENHAVN DEN 6. FEBRUAR 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Et »Krigsudvalg« i Tyskland. Udlandet. Prolog. Lønbevægelser og Konflikter (Murarbejdsmændene i Provinserne. Sadelmagerne i Provinserne. Skibstømrerne i Aarhus. Skibstømrerne i Ringkøbing og Lemvig.) Arbejdsløshedskaserne. Adresser. Til Forbundene.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Januar 1915.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Februar 1915.

Obs. Uagtet Skemaet denne Gang paa Grund af forskellige Forhold først kommer Tillidsmændene i Hænde den 6. Februar, tillader vi os dog at gaa ud fra, at det kan indsendes til Forbundene uden nogen Forsinkelse af Betydning. Statistisk Bureau anmoder os nemlig om at faa Materialet saa tidligt som muligt saavel denne Gang som ved andre Lejligheder.

Forretningsudvalget.

Et „Krigsudvalg" i Tyskland.

Efter »Correspondenzblatt« for 23. Januar gengiver vi følgende:

Der er nylig oprettet et *Krigsudvalg for Konsumentinteresser* med den Opgave at repræsentere de tyske Forbrugere.

Det er Erkendelsen af, at det er nødvendigt at skabe en Beskyttelse imod de, i Reglen ganske uberettigede Prisforhøjelser paa mange Nødvendighedsartikler og da særlig Levnedsmidler, som har foranlediget Udvalgets Nedsættelse. Som Medinteresserede finder man næsten samtlige Arbejder-, Funktionær- og Embedsmændsforeninger af enhver Retning, Brugsforeninger, sociale Hjælpeforeninger og Kvindeforeninger. Ogsaa Fagorganisationernes Hovedledelse er repræsenteret i dette Krigsudvalg. Udvalget omfatter ialt 7 Millioner Medlemmer, og disses Paarørende medregnet, 18 Millioner Konsumenter.

Krigsudvalgets vigtigste Opgaver skal være: 1) Oprettelse af et Samler- og Efterretningsbureau for alle Forespørgsler, Kendsgerninger, Ønsker og Forslag paa Folkeernæringens og Masseforbrugets Omraade. 2) Saadan Oplysning og Opdragelse af Forbrugerne, at der holdes fornuftigt Hus med alle Forraad. 3) Sagkyndig Repræsentation for Konsumentinteresserne overfor Øvrighed, Parlament og Offentligheden. 4) Kamp imod alle urimelige Prisforhøjelser, saasom Aagring med Levnedsmidler og Arbejde. 5) Kamp imod Huslejeaageren.

Disse Arbejder besørges af den forretningsførende Bestyrelse. Til Bearbejdelse af de enkelte Afsnit af de foreliggende Opgaver har Bestyrelsen nedsat Udvalg, som vil tilkalde Repræsentanter for Organisationerne og, om fornødent, andre Sagkyndige fra den produktive, og fra Videnskabernes Verden. Krigsudvalget anser det for sit vigtigste Arbejde at gribe ind, saa Brødforsyningen sikres. I den Anledning rettede Udvalget den 12. Januar en Henvendelse til Myndighederne saavel for Riget som for Enkeltstaterne, hvori kræves, at Brødkornet beslaglægges og anvendes til Fremstilling

af et ensartet Krigsbrød. I Henvendelsen advares tillige imod den af Professor *Eltzbacher* i »Fägliche Rundchau« fremsatte Plan om en Forhøjelse af Maximalpriserne, for derved at formindske Brødforbruget (!) Ligeledes gøres Regeringen opmærksom paa, hvorledes den nye Forbundsraads-Forordning omgaas ved ufornuftige Indkøb af Mel til Privatbagning. Endvidere forberedes der Forslag, som tager Sigte paa Forsyningen med Kartofler og Kød, en bedre Repræsentation for Arbejderklassen ved Øvrighedsdrøftelser om usociale Arbejdsbetingelser og endelig om en af Kommunerne organiseret Udnyttelse af Køkkenaffaldet.

Krigsudvalget har valgt en Hovedbestyrelse, der skal virke som Repræsentation for de tilsluttede Organisationer og Stænder og tillige fastslaa Virksomhedens Hovedlinier. Man har til Hensigt at oprette Underudvalg i de Byer, hvor Generalkomandoerne har deres Sæde. Disse Underudvalg faar til Opgave at støtte og hjælpe Centralledelsen, at paase, at Produktions- og Arbejdsforhold er i Overensstemmelse med Lovenes Forskrifter samt at indgive Henvendelser, Andragender og Klager til Generalkomandoerne saa vidt angaar disses Magtomraade. Ved alle disse Funktioner sker der naturligvis ingen Indskrænkning i de tilsluttede Organisationers Ret og Pligt til hver for sig at varetage deres Medlemmers Interesser i alle økonomiske og sociale Spørgsmaal.

Udlandet

Af Det amerikanske Arbejderdepartements Aarsberetning.

Lederen af den amerikanske Regerings *Departement of Labor* (Departement for Lønarbejde, Sekretær *Wilson*) kommer i sin sidst aflagde Aarsberetning ind paa en Omtale af adskilligt, som har almindelig Interesse, bl. a. Strejken blandt Minearbejderne i *Colorado*.

Om denne siges der, at den kunde være undgaaet, om Departementets Forslag om Voldgift var bleven antaget af Mineejerne, saadan som det blev antaget af Arbejderne. Men Ejerne afslog dette Forslag, idet den eneste »Indrømmelse« de tilbød var den, at de herefter vilde underkaste sig Staten Colorados Love om Minedrift og Arbejdet i Miner. Dette Standpunkt kunde Arbejderne selvfølgelig ikke anerkende; de hævdede, at et Tilbud om at anerkende og rette sig efter Statens Love om Arbejdernes Beskyttelse, ikke er en Indrømmelse i en Lønkonflikt.

Paa lignende Maade omtales Strejken blandt Kobberminearbejderne i *Michigan*. Lederen af dette Foretagende betegnes som en Mand, der uden Tvivl er en udmærket Administrator af Maskiner og andre døde Værdier, men synes at have været meget daarlig egnet til at lede en stor Arbejderstyrke. Da Arbejderne ønskede en Konference med ham, for at forebringe deres Klager, blev deres Anmodning fuldstændig ignoreret. Denne Optræden var det, som førte til Strejken, og lignende Forhold var siden en Hindring for Opnaaelse af en fornuftig Afslutning.

I Beretningen omtales endvidere en lang Række af andre Lønkampe, hvor det i Modsætning til de fornævnte, er lykkedes Departementet at medvirke til en Løsning af Stridighederne. Iøvrigt omtales Departementets Virksomhed med Hensyn til Indvandring, Børnearbejde, Arbejderstatistik o. m. a.

Sekretær Wilson anbefaler iaar som ifjor en hele Unionen omfattende Lovgivning mod kontraktmæssig Hvervning af bevæbnede Personer fra en Stat til en anden, hvilket skal gælde baade Arbejdskøbere og Arbejdere.

Den Beskyldning har været fremsat imod Departementet, at dette »ledes efter Arbejderorganisationernes Interesser«. Efter at have omtalt Departementets Love og Regler, udtaler Beretningen overfor denne Beskyldning:

»Departementet svæver ikke i den

Vildfarelse, at der kun findes organiserede Arbejdere. Det blev oprettet for at varetage alle Lønarbejderes Interesser i De forenede Stater, uden Hensyn til om de er organiserede eller ej. Men da det jo almindeligvis kun er ved Hjælp af Organisation, at de mange af en hvilken som helst Klasse, kan komme til at udtale sig om deres fælles Ønsker og Behov, er Departementet almindeligvis ogsaa nødsaget til at henvende sig til de bestaaende Arbejderorganisationer, naar det vil have paalidelig og afgørende Besked paa Arbejderklassens Synsmaader med Hensyn til dens Interesser i de enkelte Tilfælde. Departementet vil gerne konferere med uorganiserede Lønarbejdere, men officielle Forhandlinger med Enkeltmand har i Praksis deres Grænser. Kun ved Organisation kan disse fjernes«.

Prologen

ved

Fredsmødet i Raadhushallen.

Tiden er barsk. Til Kanonernes drønende
Stormsang gaar Hundredtusind' i Døden!
Tiden er mørk. Ingen Lysning derude!
Ideernes Faner blev flængede Klude!
Alt synes flydende. Gennem det stinkende
Tidshav Forraaelsens Slamskude haster!
Døden har hejst sit sorte Triumfflag
højt i de mørnede Master.

Tiden er tung. Mod dens flammende Himmel
stiger et Véraab af Smærte og Jammer.
Mor mister Søn — og Kvinde sin Husbond,
Ungdom forbløder i svidende Skrammer!
Er da det hele haabløst fordømt til
Fald og Forlis; skal vi opleve Stunden,
hvor det kulturombruste Evropa
raadner lige til Bunden?

Nej, der er Haab! — trods Kulde og Sværdtid
fæstner vi alle vort Hjærte ved Haabet!
Haabet om Fred paa de blodtunge Sletter,
Haabet om Sol i Fortvivlelsens Nætter!
Lyt! Fra de Tusind, som jammerfuldt misted'
Husbond og Søn, stiger Had os i Møde:
— og ved det glødende Had imod Krigen
hævner de Valpladsens Døde!

Hadet til Krigen er Fredstankens Frø;
— det, som skal vokse traads Staal og Kanoner,
det, som vil spire i Sjælen hos Folkenes urfriske, graa Millioner!
Det, som en Gang skal brede sin Krone
ud over Verden, saa sandt som der findes
Skønhed og Kærlighed, Opdrift og Varme,
— Magter, der aldrig kan bindes;

Vi, som i Dag under Drøn fra Kanoner
samles om Fredens knækkede Fanestang;
— ogsaa vi føler, trods Modgangens Dage,
Trang til mod Krigen en Stormdyst at tage.
Stemmen fra Folkenes Kaos derude
blandes med vor heroppe fra Norden!
— Raabet vil stige ukueligt, jernhaardt:
Vaabnene ned — Fred over Jorden!

Hans Laursen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Murarbejdsmændene i Provinserne. For nogen Tid siden opsagde Dansk Arbejdsmands Forbund de bestaaende Overenskomster for Murarbejdsmandsarbejde i følgende Byer: Nykøbing S., Rudkøbing, Nykøbing F., og Odense. Efter de gældende Regler for Behandling af faglig Strid skal der forsøges Mægling i de enkelte Byer, men da Bestyrelsen for Murer- og Tømrermesternes Centralforening havde erklæret, at der ikke for Tiden var Tale om at indgaa paa Lønforbedringer, et Krav som Forbundet dog ikke kunde frafalde, enedes Parterne om at se bort fra den lokale Forhandling og straks indbringe Sagen for Hovedorganisationerne. Efter at Forretningsudvalgene for Hovedorganisationerne havde tiltraadt Ønsket om Fællesmøde, blev et saadant afholdt den 27. ds. Her forhandlede man sig tilrette om de forskellige Uoverensstemmelser paa følgende Maade:

Nykøbing, Sjælland. I Omegnen opføres som bekendt en Sindssygeanstalt og allerede for ca. et Aar siden stillede Arbejdsmændene Krav om en særlig Priskurant for Arbejdsmandsarbejde ved Anstalten. Arbejdsgiverne protesterede imidlertid

mod Kravet og paastod, at Arbejderne var pligtige til at arbejde efter Overenskomsten af 2. Maj 1913 mellem Centralforeningen for Murer og Tømrermestre og Dansk Arbejdsmandsforbund, og deri gav den faste Voldgiftsret Mesterne Ret.

Den nævnte Overenskomst indeholder imidlertid en Bestemmelse, der gør det muligt at optage Forhandling og fremsætte Krav til Forbedringer af bestaaende Forhold, og det er dette, der nu er sket. Arbejderne krævede en Forbedring af de bestaaende Akkorder. Da det ikke var muligt ved Fællesmødet at gennemgaa de mange Satser, enedes man om at henvise Forhandlingerne om Betalingsforholdene ved Sindssygeanstalten til det bestaaende Mæglingsudvalg. Forhandlingerne sker paa Pladsen og paabegyndes senest 8 Dage efter Mødet.

Paa Sindssygeanstalten er Timelønnen i Følge en Voldgiftskendelse 43 Øre for Arbejdsmandsarbejde og samme Løn betaltes ogsaa af Mestrene i Nykøbing By, men da nu Arbejdsmændene havde opsagt Priskuranten for Sindssygeanstalten, opsagde Mestrene i Nykøbing Timelønnen, og krævede den nedsat til 40 Øre. Mod denne Nedsættelse protesterede Arbejderne af let forstaaelige Grunde.

Til Behandling forelaa endvidere et Spørgsmaal om, hvorvidt der bestaar en lovformelig Akkordtarif for Nykøbing eller ikke.

Sagen blev afgjort derved, at Arbejderne inden 8 Dage skulde erklære, om de vil forlange Spørgsmaalet om Gyldighed af den af dem fremlagde Overenskomst afgjort af den faste Voldgiftsret. I saa Fald skal der snarest mulig foretages Skridt hertil.

I modsat Fald anerkender Parterne Normalpriskuranten som gældende for Nykøbing By, og det fremlagte Forslag til Overenskomst tilbagekaldes.

I *Nykøbing By* vedbliver Timelønnen at være 43 Øre indtil Murarbejdet ved Nybygningerne paa Sindssygeanstalten er fuldførte, og derefter sættes Timelønnen til 40 Øre. Det omhandlede Arbejde vil vare mindst halvandet Aar.

For *Rudkøbings* Vedkommende enedes man om at hæve Timelønnen fra 38 Øre til 41 Øre.

Nykøbing F. Ved lokal Forhandling var der opnaaet Enighed om et Forslag til en ny Akkordtarif, dog under Forbehold af Centralforeningens og Forbundets Godkendelse.

Man enedes om, at det nævnte Forslag forelægges Centralforeningen til Godkendelse.

Varigheden af de nævnte Overenskomster fastsattes til 1. Februar 1916.

I *Odense* havde Forbundet opsagt Priskuranten, men ikke Timelønnen. Mestrene nægtede imidlertid energisk at indlade sig paa Forhandling om en Forhøjelse af Akkorderne.

Der opnaaedes Enighed om at forny Overenskomsten, dog saaledes, at den til enhver Tid kan opsiges med 14 Dages Varsel. Strejkevarsel kan dog ikke gives før efter Udløbet af disse 14 Dage.

Sadelmagerne i Provinserne. I Sadelmagerfaget udføres for Tiden en betydelig Del Exportarbejde, og med en Række Firmaer i København oprettede Sadelmager-Forbundets Forhandlingsudvalg midlertidige Prislister for dette Arbejde. Meddelelse herom blev tilstillet Forbundets Afdelinger i Provinserne, og da det paagældende Exportarbejde ogsaa fandt ud dertil, opstod der naturligvis straks Spørgsmaal om, hvilken Betaling, der skulde ydes for det.

Paa sine Steder gik det glat med at faa truffet Aftaler, men en skønne Dag klagede et Medlem af Centralforeningen for Sadelmager- og Tapetserermestre i Jylland, som for Resten kun tæller et ringe Antal af Jyllands Sadelmagermestre, over, at hans Svende ikke vilde lave den Slags Arbejde for Fagets Minimalløn, af hvilken Grund de havde forladt Arbejdet. I Huj og Hast fik Centralforeningen og Arbejdsgiverforeningen lavet denne Affære til *en Strejke*, og da man samtidig

havde »hørt«, at der »maaske« vilde blive lavet »Strejke« i Aalborg og Skive, blev Himmel og Jord sat i Bevægelse.

Sagen endte i Arbejdsgiverforeningen ved et Fællesmøde den 25. Januar, og her viste det sig hurtigt, at Esbjergmesteren, som »Strejken« var iværksat hos, straks havde faaet et Par andre Svende; i Aalborg var der slet ingen Ting sket, og i Skive havde Centralforeningen slet ingen Medlemmer. Derimod var der en Randers-Mester, der, uagtet han selvfølgelig var vidende om, at det paagældende Exportarbejde overalt blev betalt med højere Betaling end almindeligt Arbejde — det havde blandt andet staaet i Sadelmagerlavets Medlemsblad — havde han dog taget en større Entreprise til en Betaling, saa han skulde have al Ting lavet for Minimalløn af Svendene.

Mødet endte selvfølgeligt med, at saavel denne Mester som alle Centralforeningens øvrige Medlemmer blev forpligtet til at forhandle om *højere* Betalinger for dette Arbejde, end de i Fagets Overenskomst fastsatte, og Forbundets Medlemmer kan i et hvert Tilfælde, hvor det ikke lykkes dem at faa en tilfredsstillende Ordning ved egne Forhandlinger, paakalde Organisationens Bistand.

Overenskomsten herom er saalydende:

»Mellem de enkelte Mestre og deres Svende optages en Forhandling om Akkordpriser eller om en Timeløn for Arbejde, der er bestemt til Export. For saa vidt Enighed ikke opnaaes, tilkaldes en Repræsentant for Centralforeningen og en Repræsentant for Forbundet. Paa samme Maade forhandles om Fastsættelsen af Betalingen paa de Steder, hvor Arbejde af den paagældende Art allerede er taget i Ordre, for saa vidt der ikke forinden er truffet bindende Aftale om Betalingen for den omhandlede Ordre.«

Der er formentlig hermed sat en Stopper for at meget smarte Agenter, Grossister eller andre benytter denne særlige Lejlighed, hvor der er store Penge at tjene, til at snappe Fortjenesten væk for Næsen af Svende og Mestre.

Man var ellers allerede paa Veje til at træffe saadanne Arrangements; ved Mødet oplystes det saaledes, at en enkelt Mester, som havde paataget sig en Leverance, straks havde lukket sit eget Værksted og bortforpagtet Arbejdet til en Provinsmester *for den halve Pris* af det, som i Virkeligheden blev givet for Arbejdet. Hovedentreprenøren skulde altsaa blot sidde og dase hjemme i sin Stue og stryge en pæn Skilling uden at røre en Haand.

Det er vist hverken til Gavn for Mestre eller Svende.

Skibstømrerne i Aarhus. Dansk Skibstømrerforbund har indgaaet Overenskomst med Skibsbygmestrene *Nielsen Schrøder* og *Christoffersen* Aarhus. Timelønnen er forhøjet med 2 Øre til 49 Øre for Nybygning og 51 for Reparationsarbejde samt 65 Øre for Bolværks- og Vandbygningsarbejde. Overarbejde betales med 50 pCt. og Natarbejde med 100 pCt. ekstra pr. Time. Den 1. Januar 1916 hæves Timelønnen med 1 Øre paa alle Satser.

Overenskomsten kan tidligst opsiges 1 Januar 1917.

Skibstømrerne i Ringkøbing og Lemvig. Dansk Skibstømrerforbund har indgaaet Overenskomst med Skibsbygmester *Poulsen* i Ringkøbing og Lemvig. Timelønnen hævedes med 3 Øre til 48 Øre for Nybygning og 51 for Reparationsarbejde. Overarbejde betales med 50 pCt. og Natarbejde med 100 pCt. ekstra.

Overenskomsten traadte i Kraft 1. Januar d. A. og kan opsiges 1. Januar 1916.

Arbejdsløshedskassern

Statistisk Aarbog bringer en Opgørelse over Arbejdsløshedskassernes Virksomhed i Aarene fra 1. April 1909 til 31. Marts 1914. I disse 5 Aar var Antallet af anerkendte Arbejdsløshedskasser og deres Medlemmer følgende:

	Kasser	Mænd	Kvinder
1909—10....	48	85,728	9,561
1910—11....	51	93,583	11,578
1911—12....	53	98,434	12,753
1912—13....	55	107,437	12,852
1913—14....	55	115,251	15,862

Kassernes samlede Indtægter var i 1909—10: 1 Million 974,389 Kr., i 1910—11: 2 Millioner 275,789 Kr., i 1911—12: 2 Millioner 476,429 Kr., i 1912—13: 2 Millioner 692,431 Kr., i 1913—14: 2 Millioner 973,294 Kr., altsaa tilsammen 12 Millioner 392,332 Kroner.

Heraf udgjorde de nydende Medlemmers ordinære Bidrag henholdsvis 1,095,363 Kr., 1,201,323 Kr., 1,305,668 Kr., 1,408,112 Kr. og 1,516,989 Kr., ialt 6 Millioner 527,455 Kr.

Statstilskudet udgjorde henholdsvis 576,159 Kr., 681,630 Kr., 770,578 Kr., 822,536 Kr. og 891,144 Kr., ialt 3 Millioner 742,047 Kr.

Kommunetilskudet udgjorde henholdsvis 252,142 Kr., 311,065 Kr., 338,993 Kr., 374,114 Kr. og 413,534 Kr., ialt 1 Million 689,848 Kr.

Kassernes samlede Udgifter var i 1909—10: 1 Million 658,062 Kr., i 1910—11: 1 Million 936,775 Kr., i 1911—12: 1 Million 928,897 Kr., i 1912—13: 1 Million 888,786 Kr., i 1913—14: 2 Millioner 218,542 Kr., altsaa tilsammen 9 Millioner 631,072 Kroner.

I Dagpenge er der udbetalt henholdsvis 1,406,344 Kr., 1,668,430 Kr., 1,626,907 Kr., 1,551,341 og 1,822,812 Kr., tilsammen 8 Millioner 75,834 Kr.

I Rejsehjælp er der udbetalt henholdsvis 27,357 Kr., 19,628 Kr., 34,145 Kr., 40,112 Kr. og 66,882 Kr.

I Juleunderstøttelse: 7889 Kr., 9327 Kr., 14,549 Kr. 21,171 Kr. og 30,531 Kroner.

I Flyttehjælp: 22,159 Kr., 23,955 Kr., 25,291 Kr., 33,211 Kr. og 23,920 Kroner.

Hjælp i Naturalier: 10,123 Kr., 6184 Kr., 2146 Kr., 2541 Kr. og 5739 Kroner.

Den opsparede Formue var 31. Marts 1910: 663,032 Kr., 31. Marts 1911: 1 Million 18,687 Kr., 31. Marts 1912: 1 Million 566,561 Kr., 31. Marts 1913: 2 Millioner 382,411 Kr. og den 31. Marts 1914: 3 Millioner 137,161 Kr. Hertil kommer tilgodehavende Statstilskud: 979,530 Kr.

*

Samtidig foreligger der Opgørelse over det samlede Antal tabte Arbejdsdage paa Grund af Arbejdsløshed blandt de organiserede Arbejdere. Det var i 1910: 2 Milloner 816,984 Dage, i 1911: 2 Millioner 473,765 Dage, i 1912: 2 Millioner 100,000 Dage og i 1913: 2 Millioner 67,800 Dage.

I disse 4 Aar er saaledes næsten 10 Millioner Arbejdsdage gaaet tabt som Følge af Arbejdsløshed. I Tiden fra 1. April 1909 til 1. Januar 1910 og fra 1. Januar 1914 til 31. Marts, der er medregnet i Opgørelsen over Arbejdsløshedskassernes Virksomhed, men ikke i Opgørelsen over de tabte Arbejdsdage, kan man nok regne med 2½ Million tabte Arbejdsdage. Det bliver i de 5 Aar fra 1. April 1909 til 31. Marts 1914 12½ Million tabte Arbejdsdage paa Grund af Arbejdsløshed.

Adresser.

Arbejdernes Fællesorganisationer.

I den Fortegnelse vi sidst har haft over Adresser paa Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark har »De samvirkende Fag- og Arbejderforeninger for Lyngby og Omegn« ikke været optaget.

Vi udfylder denne Mangel ved at meddele, at Formanden for denne Fællesorganisation er Maskinarbejder *Laur. Sørensen, Lundtoftevej 36, Lyngby.*

Samtidig skal vi meddele, at Fællesorganisationen for *Ordrup og Gentofte* staar som Led af Lyngby-Sammenslutningen og derfor er ophævet som selvstændig Fællesorganisation.

Til Forbundene.

Vi tillader os at anmode de ærede Forbund om snarest at indsende til vort Kontor det tilsendte *Bilag* til Forbunds-Skemaet, samt i revideret Stand *den Fortegnelse* over indgaaede Overenskomster, der medfulgte som Udklip af Beretningen for 1912.

Forretningsudvalget.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Januar 1915.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Februar 1915.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FORBUNDSBOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 ❋ KØBENHAVN DEN 13. FEBRUAR 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheden. Lønbevægelser og Konflikter (Havnearbejderne ved Eksportbaadene i Aarhus. Skotøjsarbejderne i København).

Arbejdsløsheden

den 23. Januar 1915.

(Statistiske Efterretninger.)

Den tredje i Rækken af de ekstraordinære Arbejdsløshedstællinger, der er bleven afholdte paa Foranstaltning af De samvirkende Fagforbund og Det statistiske Departement fandt Sted den 23. Januar. De to første Tællinger blev afholdt med to Maaneders Mellemrum, henholdsvis den 22. August og den 24. Oktober ifjor; man fandt det imidlertid ikke hensigtsmæssigt at holde nogen Tælling i December umiddelbart før Jul og opsatte den derfor til Januar.

Resultatet af Optællingen af de til og med den 2. Februar indkomne Skemaer fra de forskellige Fagforbund og deres enkelte Afdelinger viser, at der er tilvejebragt Oplysninger om 129,600 organiserede Arbejdere eller omtrent samme Antal som ved de to foregaaende Tællinger. Heraf var 22,900 arbejdsløse den 23. Januar, hvilket giver en Arbejdsløshedsprocent af 17,6. Endvidere var 9,900 indkaldte til Militærtjeneste, hvilket naturligvis bidrager til, at Antallet af arbejdsløse ikke er endnu større. 15,000 Arbejdsløse fik Understøttelse af Arbejdsløshedskasserne; desuden var 6,500 Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne for Tiden uden Ret til Understøttelse. I hvilket Omfang der er ydet de Arbejdsløse Understøttelse fra Hjælpekasserne eller lignende Institutioner, foreligger ikke oplyst.

Som Helhed kan Arbejdsløsheden ikke siges at være ret meget større, end den plejer at være i Januar Maaned, idet Arbejdsløshedsprocenten baade for Januar 1914 og for Januar 1913 er bleven beregnet til ca. 17. Men Forholdene i Aar faar deres særlige Præg ved, at der er gaaet et halvt Aar forud, i hvilket Arbejdsløsheden bestandig har været stor — den var i August tre Gange, i Oktober to Gange det normale —, medens den stærke Stigning i Arbejdsløsheden først plejer at indtræffe i Løbet af November og December Maaned. Herved er baade Arbejdsløshedskasserne og den enkelte Arbejdsløse bleven langt vanskeligere stillet end under sædvanlige Forhold, og Usikkerheden med Hensyn til de kommende Maaneder gør jo ikke Tilstandene bedre.

Det har bidraget noget til at lette Byrderne af den 6 Maaneder lange store Arbejdsløshed, at den til en vis Grad efterhaanden har flyttet sig fra nogle til andre Fag; saaledes er Arbejdsløsheden bleven stærkt formindsket siden August og Oktober indenfor Tekstil-, Tobaks- og Bogbinderfagene, men er til Gengæld stærkt forøget i Byggefagene; i disse Fag er der altid en betydelig Arbejdsløshed om Vinteren, men i Aar angives den i Indberetningerne fra mange Afdelinger af de paagældende Fagforeninger at være bleven forøget derved, at planlagte Byggearbejder ikke er komne i Gang navnlig som Følge af de ved Krigen fremkaldte vanskelige Pengeforhold.

Hvorledes Arbejdsløsheden har stillet sig ved de tre ekstraordinære Tællinger indenfor de enkelte Fag,

	Antal Medl., hvorom Oplysn. foreligger den 23. Januar 1915	Arbejdsløsheds procent		
		23. Jan. 1915	24. Okt. 1914	22 Aug. 1914
		pCt.	pCt	pCt.
Tilvirkning af Næringsmidler m. m.				
Mølleriarbejdere	413	2,2	4,5	4,0
Bageri- og Konditoriarb.	2493	9,5	9,0	11,8
Sukkervarearbejdere	512	6,5	1,7	7,6
Bryggeriarbejdere	3664	2,8	1,4	2,9
Slagteriarbejdere	2999	3,3	0,7	3,8
Skraatobaksarbejdere	588	2,0	1,1	3,7
Tobaksarbejdere	5953	4,8	10,1	9,9
Tekstilindustri.				
Tekstilarbejdere	5391	2,9	8,6	12,9
Rebslagere	167	6,6	8,4	—
Beklædningsindustri m. m.				
Skræddere	4322	11,0	4,2	15,9
Hattearbejdere	321	3,1	32,0	46,9
Skotøjsarbejdere	2955	2,0	1,6	3,2
Barberere	437	12,1	6,2	5,5
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.				
Brolæggere	163	59,5	—	—
Murere	5454	67,0	14,4	4,9
Murarbejdsmænd	850	49,3	25,5	8,9
Hustømrere	4226	35,2	13,2	2,8
Skibstømrere	522	2,9	13,0	16,3
Snedkere	6171	30,4	14,6	13,5
Billedskærere	145	26,9	21,0	28,2
Forgyldere	110	8,2	12,9	26,5
Glarmestre	137	17,5	—	—
Malere	4494	53,4	9,1	20,0
Sadelmagere og Tapetserere	1291	11,9	6,5	19,2
Trævareindustri m. m.				
Træindustriarbejdere	1858	13,2	8,4	10,1
Bødkere	596	3,9	4,8	7,9
Drejere	286	14,0	12,2	25,4
Karetmagere	836	8,7	4,9	5,3
Korkskærere	231	2,6	0,9	—
Børstenbindere	283	4,2	6,2	11,3
Kurvemagere	135	1,5	4,6	9,2
Læderindustri.				
Lohgarvere	170	0,7	1,6	1,2
Sten-, Ler- og Glasindustri.				
Keramikere	762	6,4	5,0	6,2
Pottemagere	106	2,8	3,9	5,4
Stenarbejdere	478	16,5	9,9	12,2
Glasarbejdere	—	—	6,9	10,5

	Antal Medl., hvorom Oplysn. foreligger den 23. Januar 1915	Arbejdsløsheds-procent		
		23. Jan. 1915	24. Okt. 1914	22. Aug. 1914
		pCt.	pCt.	pCt.
Metalindustri m. m.				
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	522	4,0	7,8	19,3
Blikkenslagere	1178	15,1	3,9	4,6
Jern- og Metalslibere	120	8,4	—	17,8
Gørtlere og Metalarb.	371	7,8	6,6	15,4
Urmagere	178	4,5	5,1	—
Smede og Maskinarb.	12275	3,8	5,1	5,9
Formere	1419	9,3	9,2	13,5
Elektrikere	1366	9,4	0,5	7,3
Papirindustri.				
Papirindustriarbejdere	1068	0,1	1,6	2,2
Grafisk Industri.				
Bogbindere	1340	14,7	24,9	34,2
Litografer	435	7,4	5,5	6,4
Typografer	3959	10,7	10,9	13,4
Andre Fag.				
Kedel- og Maskinpass.	1524	3,9	3,2	3,2
Gartnere	215	31,2	2,3	0,0
Kelnere	1101	19,1	14,7	9,7
Kvindeligt Arbejderforb.	2829	7,5	3,7	6,3
Sømænd	2100	0,0	0,0	10,9
Søfyrbødere	1800	0,0	0,0	9,4
Brødkuske	282	1,4	1,5	5,6
Handels- og Kontormedhjælpere	3059	4,3	3,9	—
Lager- og Pakhusarb.	640	0,9	0,9	4,2
Dansk Arbejdsmandsforbund.				
Afdelinger i Hovedstaden	13366	19,7	17,9	19,0
— i Provinserne	21255	26,1	11,6	13,1
For *Hovedstaden* anføres Tallene for følgende enkelte Afdelinger af Dansk Arbejdsmandsforbund:				
Jord- og Betonarbejdere	3031	44,1	21,0	4,0
Trælagerarbejdere	290	9,0	5,9	1,9
Lager- og Pakhusarb. Afdeling 1907	302	6,0	11,7	14,6
Mælkeriarbejdere	298	0,3	1,0	0,8
Brænderiarbejdere	146	0,7	1,4	2,8
Koks- og Saltværksarb.	140	14,3	7,3	42,9
Fabrikarbejdere	1451	4,9	3,2	2,3
Arbmd. i Støberier og Maskinfabriker	1335	6,7	3,8	—
Oliemøllere	265	3,4	2,8	3,1
Garveri-, Hud- og Skindarbejdere	140	2,5	2,2	16,1
Toldbodarbejdere	410	0,2	5,5	38,8
Havnearbejdere	2240	43,9	76,3	73,7

fremgaar iøvrigt af omstaaende tabellariske Oversigt, hvori meddeles det Antal Medlemmer, om hvilke der foreligger Indberetning fra Organisationerne i Januar i Aar samt Fagenes Arbejdsløshedsprocenter henholdsvis i Januar, Oktober og August. Man har dog i Oversigten udeladt Fag med under 100 Medlemmer og Organisationer, der overvejende bestaar af fastansatte Funktionærer og lign.

Som en mere summarisk Oversigt over Forholdene indenfor henholdsvis Bygnings- og Møbelfag, Arbejdsmandsfag og Fabrikfag m. v. ved de tre Tællinger, sidestillet med Forholdene paa de tilsvarende Tidspunkter Aaret før, anføres nedenstaaende Tabel:

	Arbejdsløshedsprocenter					
	23. Jan. 1915	24. Okt. 1914	22. Aug. 1914	Jan. 1914	Okt. 1913	Aug. 1913
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygnings- og Møbelfag ...	43,2	13,3	12,0	35,7	7,1	2,8
Arbejdsm.fag.	23,2	13,8	13,3	26,9	6,0	4,5
Fabrikfag m.v.	6,3	5,8	9,6	5,3	3,8	3 8
Samtlige Fag.	17,6	9,7	11,3	17,2	5,0	3,8

Det blev foran anført, at det om 9,900 Medlemmer er angivet, at de er indkaldte til Militærtjeneste. Tallet var paa det nærmeste det samme som i Oktober (for August foreligger ingen Oplysning herom). Derimod er Antallet af dem, der faar Understøttelse fra Arbejdsløshedskasserne, steget fra 5 à 6000 i Oktober til næsten 15,000, dels som Følge af, at der nu er saa mange flere arbejdsløse (23,000 mod ca. 12,000), dels vel ogsaa som Følge af, at der i Oktober var adskillige, som endnu ikke gjorde Brug af deres Ret til Understøttelse for ikke at faa denne brugt for tidlig op.

Det Antal Arbejdere indenfor de Organisationer, hvorom Oplysning foreligger, der er i Beskæftigelse, kan ansættes til ca. 97,000; heraf arbejdede 7,600 paa indskrænket Tid. Dette Tal er adskilligt lavere, end det har været ved de andre Tællinger, idet det var 12,300 i Oktober og 13,700 i August, og Nedgangen er vistnok større, end Tallene viser; en Del Opgivelser om indskrænket Tid synes nemlig at bero paa en Misforstaaelse, idet man ogsaa har taget saadanne Indskrænkninger i Betragtning, der er overenskomstmæssig fastsatte for Vintermaanederne; dette gælder særlig i Byggefagene.

De Fag, i hvilke Arbejde paa indskrænket Tid endnu spiller en Rolle, er: den keramiske Industri (69 pCt. af Arbejderne i Januar, 61 pCt. i Oktober), Drejerfaget (19 og 21 pCt.), Skrædderfaget (13 og 10 pCt.), Træindustriarbejderne (14 og 17 pCt.), Formerne (16 og 25 pCt.), foruden en Del mindre Fag. Paa den anden Side er der forskellige Fag, i hvilke man nu i stort Omfang er vendt tilbage til den normale Arbejdstid. I Tekstilindustrien er Procenten nu kun 2, medens den i Oktober var 24, i Tobaksindustrien 7 mod 49, blandt Smede- og Maskinarbejdere 7 mod 12. Som samlet Oversigt over, hvor stor en Procent af Arbejderne i de tre Hovedgrupper af Fag, der har arbejdet paa indskrænket Tid ved de 3 Tællinger, anføres følgende:

	23. Jan. 1915	24. Okt. 1914	22. Aug. 1914
	pCt.	pCt.	pCt.
Bygnings- og Møbelfag	6,3	7,0	6,8
Arbejdsmandsfag	6,0	5,8	6,0
Fabrikfag m. v...	5,7	12,2	16,5
Samtlige Fag ...	5,9	9,9	11,1

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnearbejderne ved Eksportbaadene i Aarhus. Efter at den evropæiske Krig var udbrudt for et godt halvt Aar siden, opstod der adskillige Steder Søfartsvanskeligheder af forskellig Art.

I Esbjerg Havn udviklede Forholdene sig t. Eks. saaledes, at det blev nødvendigt at lade de Eksportskibe, som navnlig havde transporteret Landbrugets Produkter, Flæsk, Æg og Smør til England, afgaa fra en anden By end Esbjerg, og Det forenede Damp-

skibsselskab valgte Aarhus som Station for Eksportskibene.

Flere Maaneder efter at denne Forandring var foregaaet, rejste Dampskibsselskabet Spørgsmaal om at overflytte Esbjergs Havnearbejdere til Aarhus, og overfor Dansk Arbejdsmands-Forbund hævdedes det, at Overflytningen var nødvendig, fordi der manglede Arbejdskraft, i Særdeleshed *kvalificeret* Arbejdskraft i Aarhus Havn, og Selskabet paastod, at disse Mangler bevirkede, at Landbrugsprodukterne blev uforsvarligt behandlede og at Eksportbaadene forsinkedes.

Forbundet protesterede mod Rigtigheden af disse Paastande ved at gøre gældende, at der for det første var mere end tilstrækkelig ledig Arbejdskraft i Aarhus, for det andet var saa godt som alle Havnearbejdere i Aarhus, hvorfra der i mange Aar er afgaaet Eksportbaade til udenlandske Havne, fuldt ud kvalificerede, da de var oplært ved Behandling af Landbrugsprodukter, for det tredie var der forskellige Mangler med Hensyn til Jærnbanespor m. m. ved Aarhus Havn og endelig havde stedfundne Forsinkelser deres Aarsag i mindre heldige Dispositioner fra Selskabets ledende Funktionærers Side. De af Selskabet anførte Grunde kunde derfor ikke anses som rimelige for at tilføre en By, der i Forvejen havde altfor mange ledige Arbejdere, yderligere Arbejdskraft.

Selskabet fastholdt imidlertid sine Standpunkter, og Arbejdsgiverforeningen, som havde fundet Anledning til at yde Selskabet sin Støtte til Kravets Gennemførelse, begærede Sagen behandlet ved et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne. Under de foreliggende Omstændigheder, hvor der kunde være Anledning til paa Stedet at konstatere hvilke af de fremsatte Paastande, der holdt Stik, enedes man om at afholde Fællesmødet i Aarhus.

Det fandt Sted den 2. Februar i Haandværkerforeningens Lokaler og varede, med en kort Afbrydelse, fra Kl. 10 Formiddag til Kl. 7 Aften. Arbejdsgiverforeningen var ved denne Lejlighed repræsenteret af Direktør *Hauberg* og Kontorchef *Agerholm* fra København, Konsul *Pagh* fra Esbjerg og Direktør *Vestesen*, Aarhus, D. F. D. S. af Revisor *Petersen* og Kontorchef *Larsen*, De samv. Fagforbund af *Carl F. Madsen* og *Otto Smith*, Dansk Arbejdsmands-Forbund af *Jens Larsen* og Havnearbejdernes Fagforening af *Vald Petersen*, Aarhus.

Det viste sig hurtigt, efter at Forhandlingerne var begyndt i dette Fællesmøde, at det havde været ganske unødvendigt at forlægge det til Aarhus. Al Tale om at undersøge de stedlige Forhold blev nemlig ganske overflødiggjort, da Arbejdsgiverne ikke ved denne Lejlighed holdt paa, at der manglede Arbejdskraft i Aarhus, ej heller at der manglede kvalificerede Arbejdere. Nu var Anledningen til Kravet om Overflytning en ganske anden. *D. F. D. S. havde det ene Formaal for Øje, at faa Esbjerg-Arbejderne til Aarhus for at have dem til Disposition for Esbjerg, naar Forholdene atter blev normale i denne By.*

At Aarhus-Arbejdere, som altsaa gik arbejdsløse i stort Antal, saa med Uvilje paa en saadan Overflytning, som faktisk slet ikke var nødvendig, vil intet Menneske kunne forundre sig over, og det var heller ikke underligt, at der samtidig dukkede Røster op om Meningsløsheden i de paatænkte Forandringer, set fra et rent bymæssigt Standpunkt, da Aarhus Kommune allerede er stærkt belastet med Understøttelser i Henhold til Love, der bl. a. er komne til Verden paa Grund af de eksisterende særlige Tilstande.

I Forbindelse hermed skal vi til nøjagtig Belysning af Forholdene anføre, at ved en særlig Undersøgelse af Arbejdsløsheden den 23. Januar er det konstateret, at af 7592 Arbejdere i Aarhus var 556 indkaldt til Militærtjeneste, 1436 var arbejdsløse og 501 arbejdede paa indskrænket Tid.

1011 fik Understøttelse af Arbejdsløshedskasserne, 425 havde optaget den Understøttelse, der tilkom dem paa det Tidspunkt.

Hvad specielt Havnearbejderne angaar i denne By, tæller Organisatio-

nen 500 Medlemmer. Af disse var 15 indkaldt til Militærtjeneste, medens 250 — *Halvdelen af samtlige Havnearbejdere* — gik arbejdsløse.

Der var altsaa 5 Gange saa mange ledige Havnearbejdere i Aarhus, som Selskabet vilde sende Bud efter i en anden By.

Dette maatte synes absolut unødvendigt.

Dampskibsselskabets Repræsentanter søgte ved Fællesmødet at drage et særligt Moment i Sagen stærkt i Forgrunden, naar de talte om den paatænkte Overflytning. Det var Hensynet til Esbjerg Havnearbejdere, som Selskabet mente at være *moralsk* forpligtede overfor, fordi de havde arbejdet saa mange Aar i Esbjerg Havn, og det skulde nærmest have Udseendet af, at de foreslaaede Foranstaltninger væsentligst gik ud paa at opfylde denne Forpligtelse.

Aarhus Havnearbejdere kunde dog ikke forstaa dette Moment; thi der var lige saa stor Grund for Selskabet til at tage moralske Hensyn overfor Aarhus Havnearbejdere, da hele Eksporten, som før gik fra Aarhus til Hamborg, Stettin o. fl. Byer, var inddraget. Aarhus havde derfor en Stab af Arbejdere, der gik ledige af akkurat samme Grund som Esbjergs Arbejdere.

Alle Argumenter nyttede dog ikke. Det stod klart, at Kontorchef *Larsen*, som var overflyttet fra Esbjerg til Aarhus, *vilde* have sine gamle Folk derop, der var ingen Vej udenom, heller ingen Mellemvej, selv om det, der maatte anses som *Hovedhensynet*: Varernes forsvarlige Behandling og Baadenes planmæssige Afgang kunde blive fuldt ud iagttaget.

Efter nogle Timers Forløb fremsatte Arbejdsgivernes Repræsentanter et skriftligt Forslag til en Udtalelse og en Ordning. Dette Forslag beviste, at Arbejdsgiverne stilede mod *et* af to Formaal.

Enten skulde Arbejdernes Repræsentanter garantere Ro i Aarhus, naar Overflytningen skete, eller ogsaa skulde de stilles i et uheldigt Lys.

Dette foranledigede, at der fandt en fuldstændig Brevveksling Sted ved Mødet.

Efter at de tre første af de efterstaaende Skrivelser var fremlagt, sluttedes Mødet ved 7-Tiden. Den fjerde Skrivelse blev tilstillet Arbejdsgiverne pr. Bud Kl. 10 om Aftenen.

Skrivelserne var saalydende:

Arbejdsgivernes Skrivelse I.

»Ved et Møde i Dag i Aarhus mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Det forenede Dampskibs-Selskab, Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Aarhus Afdeling drøftedes Spørgsmaalet om Besørgelsen af Losning og Lastning af de fra Esbjerg til Aarhus midlertidig overflyttede Landbrugs-Exportbaade.

Ved denne Overflytning mistede Esbjerg-Arbejderne, hvoraf mange i en lang Aarrække har været knyttet til D. F. D. S., deres Beskæftigelse.

Herved kan den Situation fremkomme, at naar Landbrugs-Exportbaadene engang skal føres tilbage til Esbjerg, vil der være Fare for, at der da ikke vil være tilstrækkelig øvet Arbejdskraft i Esbjerg til at besørge Baadenes Lastning, idet det maa antages, at en stor Del af Esbjerg-Arbejderne vil være nødsaget til at tage andetsteds hen for at finde Arbejde, og dette vil man fra Selskabets Side i høj Grad beklage, dels for Selskabets egen Skyld, men dels ogsaa fordi man anser det for at være af stor Betydning for hele Landet, at der er en tilstrækkelig Stab af øvede Arbejdere til at behandle de for Landet saa overordentlige vigtige Exportvarer. Dels for at bidrage hertil og dels ogsaa fordi Selskabet mener at have en moralsk Forpligtigelse overfor sine gamle Arbejdere, er man tilsinds at imødekomme et Andragende fra ca. 1/3 af de sædvanlig ved Landbrugs-Exportbaadene i Esbjerg beskæftigede Arbejdere om at lade dem besørge Arbejdet ved Esbjerg Exportbaadene i Aarhus, idet Esbjerg-Arbejderne har mistet alt deres Arbejde, medens de i Aarhus beskæftigede Havnearbejdere ganske vist har mistet en Del af Arbejdet ved Baadene paa Tyskland, men til Gengæld har faaet betydelig

mere Arbejde ved forøget Godsmængde til og fra København og andre Pladser.

Selskabets Plan gaar — som allerede meddelt ved dets tidligere om denne Sag afholdte Møde og gentaget ved Skrivelse til Dansk Arbejdsmandsforbund af 30. f. Md. — ud paa følgende:

1. at Det forenede Dampskibs-Selskabs gamle Havnearbejdere i Esbjerg i nødvendigt Antal overflyttes til Aarhus, for at besørge Losning og Lastning af Selskabets specielle Esbjerg-Dampere, som i Anledning af Krigen nu afgaar fra Aarhus, dog saaledes at de nævnte Esbjerg-Arbejdere kun tage Arbejde ved Esbjerg Landbrugs-Exportbaadene, altsaa ikke de sædvanlige Leith- og Newcastlebaade, og altsaa ikke tage Arbejde fra Arbejderne i Aarhus, hvor saadant med Rette tilkommer disse, og
2. at Selskabet betaler Rejsen for Esbjerg-Arbejderne til Aarhus og foruden den i Aarhus gældende Timebetaling for Losning og Lastning af Landbrugsprodukter, betaler dem dels som Erstatning for de Dage, hvor der intet Arbejde er ved Esbjerg-Baadene og dels som en Ducør for godt udført Arbejde saaledes, at de faar en Ugeløn af ca. 30 Kr.

Fra Hovedorganisationernes og Dansk Arbejdsmandsforbunds Side enedes man om at udtale, at man anerkender Vægten af Selskabets Betragtninger, og at man vil bidrage til, at Selskabets Plan ikke støder paa Vanskeligheder hos Aarhus Arbejderne.«

Arbejdernes Skrivelse I.

»I Anledning af Arbejdsgivernes Forslag til en Udtalelse og en Vedtagelse som Resultat af Forhandlingerne i Dag skal Arbejdernes Repræsentanter ikke undlade at udtale følgende:

Det er ved Mødet i Dag konstateret, at der blandt Aarhus Havnearbejdere er saavel *tilstrækkelig* som *kvalificeret* Arbejdskraft til at besørge Lastning og Losning af samtlige Exportbaade, der lægger til i Aarhus Havn, og det er tillige konstateret, at Arbejdsmængden i Havnen under ingen Omstændigheder er forøget i det sidste halve Aar, uagtet Esbjerg-Exportdampere for Tiden lader og losser i Aarhus.

Der synes derfor ikke med Hensyn til Arbejdets Udførelse at være fremkommet noget Bevis for Nødvendigheden af at drage Arbejdskraft fra en anden By til Aarhus.

Spørgsmaalet bliver herefter om det — *af Hensyn til Forholdene i Esbjerg i en nærmere eller fjærnere Fremtid* — vil være formaalstjenligt og tillige *forsvarligt* at foranledige, at Arbejdere i større Tal rejser fra Esbjerg til Aarhus.

Herimod maa først indvendes, at Aarhus Arbejdere, som i stort Tal gaar ledige, naturligvis ikke med Glæde vil kunne se paa, at en væsentlig Del af Havnens hidtidige Arbejde forsvinder fra dem og at andet Arbejde, som paa Grund af Omstændighederne kommer til Aarhus paa samme Tidspunkt, unddrages dem og overtages af en anden Bys Arbejdere, efter at Arbejdet nu er udført her i et halvt Aar. Allerede af denne Grund maa man formentlig være meget varsom med at træffe Dispositioner i den af Arbejdsgiverne antydede Retning.

Hensynet hertil maatte dog maaske vige, hvis det maatte antages, at Situationen senere maatte forme sig saaledes, at Esbjerg vilde være ganske afskaaret fra at faa Exportdampere ladet og losset, naar Forholdene atter bliver normale i Esbjerg; men en saadan Frygt synes der ikke at være Grund til at nære. Dels fordi en stor Del af Esbjerg Havnearbejdere forbliver i Arbejde ved Havnen i denne By, og dels fordi en anden Del søger Beskæftigelse andet Sted i samme By og endelig fordi adskillige Havnearbejdere, som rejser fra Esbjerg i disse Tider, sikkert vil komme tilbage til Byen, naar normale Forhold atter indtræder.

Hertil kommer imidlertid, at hvis man etablerede Forholdene, som paatænkte af Arbejdsgiverne, vilde man ganske afgjort komme til det Resultat, at flere af Aarhus Havnearbejdere, som nu er vant til at udføre det paagældende Arbejde, vilde blive nødsaget til at søge sig andet Erhverv uden for Aarhus.

Naar normale Forhold derefter indtraadte, og Esbjerg-Arbejderne atter rejste tilbage, vil Aarhus Havn, som til den Tid skal genoptage Losning og Ladning af de Exportbaade, der midlertidig er gaaet ud af Rute, *være akkurat lige saa uheldig stillet*, som det frygtes at Esbjerg vil blive.

Under disse Omstændigheder stiller Arbejdernes Repræsentanter sig meget

tvivlende overfor *Forsvarligheden* af at foretage den paatænkte Overflytning af Mandskab, og *Nødvendigheden* er jo ikke til Stede, da der er tilstrækkelig kvalificeret Arbejdskraft i Aarhus.

Da det derimod naturligvis maa erkendes, at det er af væsentlig Betydning, at Exportdamperne bliver expederet med nødvendig Præcision, og da det er klart, at det paa Grund af de i Øjeblikket herskende Forhold vanskeliggøres at faa Arbejdet udført, fordi der ikke er tilstrækkeligt deraf, og som Følge heraf heller ikke tilstrækkelig Fortjeneste ved dette Arbejde, mener Arbejdernes Repræsentanter at kunne garantere for, at kvalificeret Arbejdskraft til enhver Tid skal kunne skaffes i tilstrækkelig Mængde, saafremt D. F. D. S. vil kunne garantere en Ugeløn af 30 Kr. ved dette Arbejdes Udførelse.«

Arbejdsgivernes Skrivelse II.

»Idet man fra Arbejdsgivernes Side i det Hele og Store tager bestemt Afstand fra Rigtigheden af de Betragtninger, der fremføres i Arbejdernes Udtalelser, skal vi særlig fremhæve, at det beror paa en fuldstændig Misforstaaelse, naar Arbejder-Repræsentanterne udtaler, at »det er ved Mødet i Dag konstateret, at der blandt Aarhus Havnearbejdere er saavel *tilstrækkelig* som *kvalificeret* Arbejdskraft til at besørge Lastning og Losning af samtlige Exportbaade, der lægger til i Aarhus Havn«, hvilket i Virkeligheden ogsaa stærkt antydes ved Slutningsbemærkningen, hvoraf det fremgaar, at Garantien for at kvalificeret Arbejdskraft til enhver Tid kan skaffes i tilstrækkelig Mængde er afhængig af en Forhøjelse af Aarhus nuværende Lønsatser for Arbejdet ved Landbrugs-Exportbaadene, i Form af en garanteret Ugeløn af 30 Kr. Naar Selskabet har villet garantere de overflyttede Esbjerg-Arbejdere en fast Ugeløn af nævnte Størrelse, er det jo væsentlig, fordi man har ønsket at bevare den gamle prøvede Arbejderstab for Esbjerg til senere Tider og fordi de overflyttede Arbejdere fra Esbjerg — netop af Hensyn til Aarhus Arbejderne — kun har Adgang til dette bestemte Arbejde.

Vi benægter ligeledes, at det er konstateret ved Mødet i Dag, at »Arbejdsmængden i Havnen under ingen Omstændigheder er forøget i det sidste Halvaar«, idet Forholdet er det, at her staar Paastand mod Paastand.

Vi beklager i høj Grad, at De samvirkende Fagforbund ikke har stillet sig forstaaende overfor Esbjerg-Arbejdernes Andragende og D. F. D. S.s Stilling dertil; men navnlig beklager vi, at det ser ud til, at vi ikke fra De samvirkende Fagforbunds Side kan faa en klar og uforbeholden Udtalelse om, at den Modstand, der af Formanden for Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus er antydet overfor Overflytningen af Esbjerg-Arbejdere, er en Ulovlighed, et Angreb paa Arbejdsgivernes klare Ret efter September Forliget til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft. Selskabet maa nu tage sine Forholdsregler, og skulde De samvirkende Fagforbunds Stilling føre til Vanskeligheder fra Arbejdernes Side, lægger vi hele Ansvaret derfor over paa De samvirkende Fagforbund.«

Arbejdernes Skrivelse II.

»Arbejdsgivernes Svar af D. D. Kl. $6^3/_4$ giver Arbejdernes Repræsentanter Anledning til kort at erindre om, hvad der ved tidligere Lejligheder er passeret i nærværende Sag.

For nogen Tid siden afholdtes et Møde her i Aarhus mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund og D. F. D. S.

Den Gang hævdedes det fra Selskabets Side, at man maatte tage Esbjerg-Arbejderne herop til Arbejdet i Aarhus Havn, fordi her manglede Arbejdskraft og navnlig kvalificeret Arbejdskraft.

Efter at denne Forhandling fandt Sted, har der været Anledning til at undersøge disse Forhold nærmere og til at konstatere, at Selskabets daværende Paastande ingenlunde holdt Stik, og efter Diskussionen paa Mødet i Dag mente vi, at der ikke mere herskede Uoverensstemmelse paa dette Punkt.

Vi følte os navnlig forvisset derom, efter at Arbejdsgiverne skriftlig havde fremsat Forslag til en Udtalelse og en Ordning.

I dette Forslag tales der nemlig ikke et Ord om, at man ønsker at tage Esbjerg-Arbejderne til Aarhus, fordi denne By mangler *tilstrækkelig* og *kvalificeret* Arbejdskraft, og Hovedhensynet er da, om »de for Landet saa overordentlige vigtige Exportvarer« fremdeles kan blive be-

handlet paa fuldt ud forsvarlig Maade under de samme Forhold, som de nu er behandlede i det sidste halve Aar.

Dette Hovedhensyn mener Arbejdernes Repræsentanter at have taget fuldt ud ved den i Dag tagne Stilling, og vi har villet anbefale Arbejdsgivernes givne Tilbud om, at en Stab af Havnearbejdere af Selskabet fik garanteret en Ugeløn af 30 Kr. mod at de frasagde dem Retten til at søge Arbejde andet Sted og forpligtigede sig til at staa til Disposition for Exportbaadene til enhver Tid.

Vi har dermed villet medvirke til en Ordning af et konkret Tilfælde paa en Maade, der efter vor Formening vilde volde de mindste Bryderier og gøre mindst Fortræd.

Vi skal endvidere bemærke, at vi foreløbig maa stille os ganske reserveret overfor det af Arbejdsgiverne i Dag omtalte Andragende fra Arbejderne i Esbjerg. Vi kender ikke dette Andragendes Tilblivelse og vi maa konferere nærmere med de paagældende Arbejdere, inden vi udtaler os om Andragendet.

Vi skal sluttelig bemærke, at vi naturligvis ikke har tænkt paa at ville forsøge paa at lave September Forliget om eller træffe andre Dispositioner, der maatte være i Strid med bestaaende Overenskomster, og Arbejdsgivernes meget højtidelige Slutningsbemærkninger skal vi derfor ganske lade staa hen.«

Det fremgaar af disse Dokumenter, at det ikke paa nogen Maade var muligt at faa Arbejdsgiverne til at indgaa paa en Ordning, der baade kunde tilfredsstille Selskabet og Arbejderne i Aarhus.

Det var ikke muligt for Arbejdernes Repræsentanter at faa gennemført en Ordning, saaledes at alle *kvalificerede* Havnearbejdere, hvad enten de kom fra Esbjerg, Vejle, Randers, Aarhus eller andre Havnebyer, kom til at staa paa lige Fod. Arbejdsgiverne vilde have en Klassificering, saaledes at kun de af Kontorchef Larsen udpegede Havnearbejdere fik en garanteret Løn, medens alle andre Arbejdsmænd skulde være pligtige til at staa paa Pinde for Eksportbaads-Arbejdet, uanset om der kun kunde tjenes en kvart eller en hel Dags Løn om Ugen ved dette Arbejde.

Arbejdsgiverrepræsentanterne *vilde* have deres Krig sat igennem og brød sig ligeledes intet som helst om, at Arbejderne tilbød alle forlangte Garantier med Hensyn til Eksportvarernes forsvarlige og ekspedite Behandling.

Mødet endte saaledes ganske resultatløst, og den 7. Februar sendtes følgende Meddelelse ud til Dagspressen: *Esbjerg.*

Efter et i Gaar her afholdt Forhandlingsmøde angaaende Losningen og Lastningen af Esbjerg Rutebaadene i Aarhus Havn, har Det forenede Dampskibsselskab i Dag afsendt 51 af sine faste Esbjergarbejdere til Aarhus, hvor de ifl. »Esbjergposten« kun vil blive beskæftiget ved de i Esbjerg hjemmehørende Rutedampere.

Hvem der har deltaget i det afholdte »Forhandlingsmøde« tales der ikke om i Meddelelsen. Det var i hvert Tilfælde hverken Repræsentanter for De samv. Fagforbund eller Dansk Arbejdsmands-Forbund.

Et Par Dage efter fik Dagspressen atter Anledning til at beskæftige sig med denne Sag, idet der udgik en Meddelelse om, at 52 Arbejdere fra Esbjerg var taget til Aarhus, men at de havde forladt denne By igen den 10. om Aftenen.

Derefter begærede Arbejdsgiverne et nyt Fællesmøde og bebudede Klage til Den faste Voldgiftsret.

Skotøjsarbejderne i København. Dansk Skotøjsarbejderforbund har opsagt »Priskuranten for haandsyet Arbejde« i København til Ophør 1. April 1915. 120 Medlemmer af Forbundet beskæftiges ved denne Art af Arbejde.

Til samme Tidspunkt opsiges Tarifen for Arbejde udført paa de mekaniske Fodtøjsreparationsværksteder i København. Denne Branche omfatter 75 Medlemmer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 ❋ KØBENHAVN DEN 20. FEBRUAR 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Syndikalistisk Agitation. De samv. Fagforbunds Repræsentantskabsmøde. Arbejdsløsheden. Huslejehjælp. Lønbevægelser og Konflikter (Lock-out af Arbejdsmænd paa Hasle Klinke- og Chamottestensfabriker. Kvinderne paa Københavns Sukkerraffinaderi.)

Syndikalistisk Agitation.

I *Arbejderen* Nr. 24 skrev jeg en Artikel om dette Æmne. Foruden det deri fremførte er der endnu et Par Ting fra Jyllandsrejsen, som bør bemærkes og fastholdes.

Paa et Par af Møderne fremkom Syndikalist-Redaktøren med Paastand om, at jeg gav forkerte Oplysninger, og han lovede — i Forsamlingens Paahør — naar han kom til København igen, at sende mig saadant Materiale, som skulde godtgøre, at han — og ikke jeg — havde Ret. Paa Mødet i Kolding paastod han saaledes, at Syndikalisternes kendte Pennefører i Frankrig, *Hervé*, ikke mere var Syndikalist, men var »gaaet over« til Socialdemokratiet, og Chr. Christensen slog ud med Haanden og lovede højtideligt at sende mig Numre af Hervés Blad, *Guerre sociale*, som nok skulde overbevise mig om min Vildfarelse.

Indtil dette Øjeblik, mere end to Maaneder efter Kolding-Mødet, har jeg ikke modtaget dette lovede Materiale!

Paa et andet Møde, vistnok i Randers, lovede Chr. Christensen paa samme Maade at sende mig en »fransk Statsstatistik«, som skulde godtgøre, at nogle af mine talmæssige Oplysninger var forkerte. **Heller ikke dette Materiale har jeg modtaget.**

Saadan er altsaa den Person beskaffen, som rejser Landet rundt og »kritiserer« vore Organisationer og de til dem knyttede Mænd og Kvinder. *Naar det kniber* for ham i en Debat, da udslynger han blot en Paastand og lover at dokumentere dens Rigtighed »naar han kommer til København.« Iøvrigt haaber han vel paa, at Løftet glemmes, naar Mødet er forbi, og at Situationen saaledes er »klaret«.

Den 14. December ifjor deltog jeg efter Opfordring i København i et Møde i *Skotøjsarbejdernes Fagforening af 1873*, hvor Chr. Christensen var anmodet om at være indledende Taler. Som sædvanlig lagde han for med et Foredrag paa et Par Timer. Men paa dette Møde fremkom han med noget ganske nyt, som var beregnet paa at gøre det af med mine faglige Oplysninger fra Udlandet, der i Jylland havde virket saa generende for ham. Dette nye præsenteredes som »et Værk af en tysk Videnskabsmand, som er anmeldt af den bekendte tyske Socialdemokrat *Karl Kautsky* i *Die neue Zeit*«, og det fremsattes som noget, denne tyske Partifælle stod inde for. Karl Kautsky sattes altsaa op imod mig. Heldigvis kendte jeg imidlertid denne Sag og kunde saaledes imødegaa Paastanden med det samme.

Det drejer sig om et Værk, der hedder »Löhne und Lebenskosten in Westeuropa im neunzehnten Jahrhundert« af Dr. *Karl v. Tyszka*, Assistent ved Leipzigs statistiske Departement. Bogen blev anmeldt af Karl Kautsky i Die neue Zeit den 15. Maj 1914, men rigtignok paa den Maade, at **den underkastedes en sønderlemmende Kritik.**

Dette vil tilfulde fremgaa af føl-

gende Oversættelse af Anmeldelsens Indledning. Det hedder heri:

»Hovedindholdet danner Undersøgelserne over Frankrig og England. Dog er det bearbejdede Materiale af højst ulige Værd. Gamle og nye Opgivelser lader sig vanskeligt sammenligne med hverandre, da de er optaget paa forskellige Grundlag og efter forskellige Metoder. Endvidere synes det franske Materiale at være langt upaalideligere end det engelske. Særligt maa fremhæves, at man af Opgivelserne over Arbejdernes Husholdningsomkostninger ofte kan drage de mest modstridende Slutninger. F. Eks. angiver Forfatteren i et Tilfælde en Arbejderfamilies Budget efter Priserne hos de parisiske Jernbanefunktionærers Fællesindkøbsforening, i et andet Tilfælde efter Priserne hos Fattigvæsenet i Paris, og endelig i et tredje Tilfælde efter de Priser, som Toldvæsenet regner med ved Indførelsen af Levnedsmidler.«

Og Anmelderen konstaterer dernæst ved et Eksempel, hvorledes man ved overfor den samme Sag at benytte de tre nævnte Prisberegninger, kommer til tre ganske forskellige Resultater.

Saaledes gik det altsaa med det Bevis og med Forsøget paa at tage den kendte Teoretiker Karl Kautsky til Indtægt for de syndikalistiske Rumlerier.

Paastande er i det hele taget det bærende i den syndikalistiske Agitation.

Paa Mødet i Frederikshavn blev Chr. Christensen taget under grundig Behandling af Arbejdsmand *Fugl*, som havde været i Bestyrelsen for Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København, da den store Strejke udbrød, hvorunder Syndikalisterne en Tid opnaaede at faa Førerskabet i denne Organisation, og som derfor ret kunde skildre deres Udueliglighed. Trods disse Førstehaands-Oplysninger, og trods alt det, som iøvrigt ligger oplyst om hele denne sørgelige Affære, fralagde Chr. Christensen frækt Syndikalisterne Ansvaret for det skete. »Der var ikke 20 Syndikalister i Jord- og Betonarbejdernes Fagforening« paastod han. Paa Mødet i Aarhus gik han den modsatte Vej og paastod »I Københavns Afdeling I af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund er der over 1000 Syndikalister.« I det sidste Tilfælde var det ham om at gøre, at fastslaa »Bevægelsens« Magt og Vælde, medens han i det første Tilfælde vilde frigøre sig for Ansvaret for hans egen og hans Tilhængeres lidet berømmelige Virksomhed i Jord- og Betonarbejdernes Fagforening.

Naar Chr. Christensen anser det fremmende for sit Formaal, viger han end ikke tilbage for at udslynge falske Beskyldninger mod en Organisation, hvis Gæst han har været. Paa Mødet i Aalborg paastod han saaledes, at man paa Mødet i Assens pr. Mariager havde behandlet ham illoyalt og nægtet ham at faa Ordet til Gensvar paa en lang Repliktale fra min Side. Det virkelige Forhold var imidlertid det, at paa Mødet i Assens *fik Chr. Christensen Ordet som sidste Taler og talte mindst* ½ *Time*, hvorefter jeg nøjedes med at gøre et Par Bemærkninger paa 1 à 2 Minutter (i Erkendelse af, at al Ting jo skal have Ende). Men der var ingen Sangbund for hans »radikale« Teorier i Assens, og derfor var det vel, at den derværende Arbejderforsamling skulde rakkes ned.

Det kan jo falde i andres Lod, ogsaa at blive præsenteret for denne »revolutionære« Person. Jeg har derfor ment, at foranstaaende supplerende Oplysninger burde bekendtgøres for en større Kreds, dels som Fakta af Interesse og dels for at give en Forestilling om, hvad man ved en saadan Diskussion maa være forberedt paa at møde.

Peder Hedebol.

Arbejdsløsheden den 23. Januar 1915.

I forrige Nr. af »Arbejderen« gengav vi »Statistiske Efterretninger«s samlede Opgørelse over Arbejdsløsheden den 23. Januar.

Omstaaende offentliggør vi Tabellerne, der fagvis og byvis belyser Forholdene.

Da disse Tabeller er udarbejdet paa Grundlag af alle Besvarelser, der indløb indtil den 4. Februar, afviger Tallene noget fra Artiklen i »Statistiske Efterretninger«, som var udarbejdet paa et tidligere Tidspunkt og som Følge deraf paa mindre fyldigt Materiale.

De samv. Fagforbunds Repræsentantskabsmøde.

Forretningsudvalget har paa sit Møde den 17. Februar fortsat det ordinære Repræsentantskabsmøde til Mandag den 26. April.

Huslejehjælp
til Medlemmer af københavnske Arbejdsløshedskasser.

Efter at Loven af 2. Oktober 1914 var traadt i Kraft, opstod Spørgsmaalet om Arbejdere, der fik planmæssig Understøttelse af deres Arbejdsløshedskasser, kunde faa Huslejehjælp og Supplement til Understøttelsen i de Tilfælde, Arbejdsløshedsunderstøttelsen var mindre, end den Understøttelse, der ydedes af Understøttelsesforeningen.

Efter at Indenrigsministeriet har overvejet Sagen og truffet Beslutning, har Den kommunale Afdeling af Københavns Understøttelsesforening, som tidligere har udsendt en Vejledning for Understøttelses Udbetaling, den 2. Februar udsendt følgende »*Tillæg til Vejledning for Arbejdsløshedsuddelingen 1914*«:

I Henhold til Indenrigsministeriets Bestemmelse om, at man efter Bestyrelsens Skøn, naar særlige Omstændigheder taler herfor, i Henhold til Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 (Om Hjælp til de som Følge af Krigssituationen Arbejdsløse) kan bevilge *Huslejehjælp som Tillæg til løbende vedtægtsmæssig Understøttelse* af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, har den kommunale Afdeling fastsat, at Ansøgere for at komme i Betragtning —, *foruden at opfylde de almindelige Betingelser*, som er fastsatte i den af Afdelingen i November 1914 vedtagne Vejledning — skal opfylde følgende Betingelser:

1. Med Hensyn til *Arbejdsløsheden:*
   Ansøgeren maa *enten* i Løbet af de sidste 60 Dage regnet fra den Dag, Ansøgningen *om Huslejehjælp* indleveres, have været arbejdsløs i ialt mindst 45 Dage *eller* være bleven hjemsendt efter i det mindste 45 Dages Militærtjeneste og efter Hjemsendelsen have været arbejdsløs.

2. Med Hensyn til *Familieforhold:*
   Ansøgeren maa *enten* være Familieforsørger med mindst 1 Barn *eller* være gift.

Den under Nr. 1 nævnte Betingelse godtgøres ved Attest fra Arbejdsløshedskassen, til hvilken Attest de fornødne Blanketter kan afhentes paa Foreningens Hovedkontor.

Huslejehjælpen udbetales hver 4 Uge saaledes at Arbejdsløshedskassen, saa snart den har faaet Meddelelse om en bevilget Huslejehjæp, straks kan udbetale den 1ste Huslejehjælp; dog skal der, saafremt paagældende Medlem tidligere har faaet Huslejehjælp i Medfør af fornævnte Lov, hengaa 4 Uger siden sidste Huslejebetaling. Huslejekvittering maa forevises i Arbejdsløshedskassen, naar der næste Gang hæves Understøttelse.

Til de Medlemmer, som har *nedsat* Understøttelse fra deres Arbejdsløshedskasser, kan der — foruden Supplering op til Kassens ordinære vedtægtsmæssige Understøttelse — under ganske samme Betingelser, som foran anført, bevilges Huslejehjælp.

Med Hensyn til *Indsendelse af Ansøgninger om Huslejehjælp* benyttes følgende Fremgangsmaade:

A. Naar Ansøgeren *tidligere har indleveret Skema* til Ansøgning om Hjælp i Medfør af fornævnte Lov:

   Der indleveres *ikke* nyt Skema; men der tilstilles Foreningen en skriftlig Anmodning om Huslejehjælp, ledsaget af den ovenfor omtalte Attest fra Arbejdsløshedskassen. Anmodningen skrives paa Blanketter, der faas paa Foreningens Hovedkontor.

B. Naar Ansøgeren *ikke* tidligere har

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 23. Januar 1915.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frederiksb.)					Provinserne					Hele Landet					pr 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshk.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Arbejdsløse	Arb. paa indskr. Tid
Tilvirkn. af Næringsmidler og andre Fortæringsgenst.																	
Mølleriarbejdere	104	»	3	»	»	309	19	6	4	5	413	19	9	4	5	2,2	1,2
Bageri- og Konditoriarb.	1097	128	142	105	»	1396	152	95	88	»	2493	280	237	193	»	9,5	»
Sukkervarearbejdere	410	11	17	5	9	102	3	16	10	»	512	14	33	15	9	6,5	1,8
Bryggeriarbejdere	2494	182	55	45	»	1170	38	49	36	64	3664	220	104	81	64	2,8	1,7
Slagteriarbejdere	600	30	10	10	»	2399	146	89	33	23	2999	176	99	43	23	3,3	0,8
Skraatobaksarbejdere	155	2	1	1	»	433	13	11	5	»	588	15	12	6	»	2,0	»
Tobaksarbejdere	3886	51	205	65	220	2067	83	81	32	178	5953	134	286	97	398	4,8	6,7
Tekstilindustri.																	
Tekstilarbejdere	1345	39	33	21	63	4106	119	134	53	51	5451	158	167	74	114	3,1	2,1
Rebslagere	—	—	—	—	—	167	4	11	3	11	167	4	11	3	11	6,6	6,6
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.																	
Skræddere	2621	34	222	179	»	1701	102	254	213	564	4322	136	476	392	564	11,0	13,1
Syersker	117	»	»	»	»	114	»	»	»	»	231	»	»	»	»	»	»
Handskemagere	65	»	1	1	»	»	»	»	»	»	65	»	1	1	»	1,5	»
Hattearbejdere	266	3	5	1	»	55	8	5	4	42	321	11	10	5	42	3,1	13,1
Skotøjsarbejdere	2033	79	40	29	»	922	56	19	14	41	2955	135	59	43	41	2,0	1,4
Barberere	358	28	51	14	24	90	9	2	1	1	448	37	53	15	25	11,8	5,6
Jordarbejdere. Bygnings- og Møbelindustri.																	
Brolæggere	90	9	60	9	»	73	2	37	9	18	163	11	97	18	18	59,5	11,0
Murere	1758	169	1225	790	»	3696	454	2430	1734	188	5454	623	3655	2524	188	67,0	3,5
Murarbejdsmænd	850	18	419	249	»	—	—	—	—	—	850	18	419	249	»	49,3	»
Hustømrere	1250	127	459	267	»	2976	310	1029	725	118	4226	437	1488	992	118	35,2	2,8
Skibstømrere	283	34	3	3	»	277	16	32	12	13	560	50	35	15	13	6,3	2,3
Telefonarbejdere																	
Snedkere	3362	322	1128	589	220	3127	330	833	452	311	6489	652	1961	1041	531	30,2	8,2
Billedskærere	92	10	32	17	8	53	7	7	3	7	145	17	39	20	15	26,9	10,3
Forgyldere	66	2	6	3	»	44	3	3	1	10	110	5	9	4	10	8,2	9,1
Glarmestre	114	12	20	8	14	23	6	4	3	»	137	18	24	11	14	17,5	10,2
Malere	2061	215	979	715	»	2433	358	1421	1020	186	4494	573	2400	1735	186	53,4	4,0
Sadelmagere og Tapets.	893	90	100	65	351	411	62	55	41	54	1304	152	155	106	405	12,0	31,1
Stukkatører	78	14	46	22	8	10	1	4	2	2	88	15	50	24	10	56,8	11,4
Skiferdækkere	»	»	»	»	»	—	—	—	—	—	—	»	»	»	»	»	»
Gas- og Vandarbejdere	68	7	17	10	16	—	—	—	—	—	68	7	17	10	16	25,0	23,5
Skorstensfejere	»	»	»	»	»	—	—	—	—	—	—	»	»	»	»	»	»
Ovnsættere	12	1	6	»	2	—	—	—	—	—	12	1	6	»	2	50,0	16,7
Trævareindustri samt Industrier, i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel																	
Træindustriarbejdere	639	30	104	55	80	1219	66	141	64	179	1858	96	245	119	259	13,2	13,9
Bødkere	247	6	7	7	»	503	34	41	36	30	750	40	48	43	30	6,4	4,0
Drejere	74	2	15	4	8	227	20	27	15	47	301	22	42	19	55	14,0	18,3
Karetmagere	321	15	28	21	13	559	71	56	36	39	880	86	84	57	52	9,6	5,9
Barnevognsarbejdere	20	»	2	»	»	—	—	—	—	—	20	»	2	»	»	10,0	»
Korkskærere	201	6	3	2	»	30	1	3	3	»	231	7	6	5	»	2,6	»
Børstenbindere	166	7	1	1	»	117	13	11	8	»	283	20	12	9	»	4,2	»
Kurvemagere	135	4	2	»	»	—	—	—	—	—	135	4	2	»	»	1,4	»
At overføre	28331	1687	5447	3313	1036	30809	2506	6906	4660	2182	59140	4193	12253	7973	3218	—	—

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 23. Januar 1915.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frederiksb.)					Provinserne					Hele Landet					pr. 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Arbejdsløse	Arb. paa. indskr. Tid
Overført...	28331	1687	5447	3313	1036	30809	2506	6906	4660	2182	59140	4193	12253	7973	3218	—	—
Læder- og Lædervare-industri.																	
Lohgarvere	101	1	1	»	»	91	6	1	1	»	192	7	2	1	»	1,0	»
Hvidgarvere	48	5	»	»	»	36	1	4	2	»	84	6	4	2	»	4,8	»
Forarbejdning af Sten samt Ler- og Glasvarer.																	
Keramikere	762	42	49	41	528	—	—	—	—	—	762	42	49	41	528	6,4	69,3
Pottemagere	62	2	3	3	»	44	5	»	»	»	106	7	3	3	»	2,8	»
Stenarbejdere	132	16	27	21	»	346	8	52	»	39	478	24	79	21	39	16,5	8,2
Glasarbejdere																	
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.																	
Guld-, Sølv- og Elektropl.	362	41	21	10	4	160	26	»	»	»	522	67	21	10	4	4,0	0,8
Kobbersmede																	
Blikkenslagere	700	90	112	65	»	478	74	66	36	160	1178	164	178	101	160	15,1	13,6
Filehuggere																	
Metaltrykkere	84	17	21	19	10	5	»	»	»	»	89	17	21	19	10	23,6	11,2
Jern- og Metalslibere	93	18	9	7	»	27	2	1	»	»	120	20	10	7	»	8,4	»
Gørtlere og Metalarb.	303	39	22	9	»	68	9	7	3	1	371	48	29	12	1	7,8	0,3
Urmagere	63	7	3	»	»	115	14	5	2	»	178	21	8	2	»	4,5	»
Smede- og Maskinarb.	6698	834	256	115	56	5577	564	212	140	803	12275	1398	468	255	859	3,8	7,0
Formere	400	34	44	29	5	1019	88	88	55	223	1419	122	132	84	228	9,3	16,1
Elektrikere	716	160	86	50	»	650	138	43	28	66	1366	298	129	78	66	9,4	4,8
Papirindustri.																	
Papirindustriarbejdere	199	9	1	»	»	869	47	»	»	60	1068	56	1	»	60	0,1	5,6
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.																	
Bogbindere	1135	36	170	32	»	205	19	27	8	»	1340	55	197	40	»	14,7	»
Litografer	329	18	24	15	»	106	7	8	2	»	435	25	32	17	»	7.4	»
Typografer	2396	c100	332	173	»	1563	89	91	67	»	3959	189	423	240	»	10,7	»
Kedel- og Maskinpass.	616	12	17	9	»	908	37	43	39	21	1524	49	60	48	21	3,9	1,4
Gartnere	215	35	67	46	»	—	—	—	—	—	215	35	67	46	»	31,2	»
Kelnere	707	19	158	53	»	394	33	52	34	»	1101	52	210	87	»	19,1	»
Dansk Arbejdsm.-Forb.	14576	1001	2690	1634	446	21367	1825	5597	4274	1663	35943	2826	8287	5908	2109	23,1	5,9
Arb. Fagforen. for Gentofte-Lyngby	—	—	—	—	—	764	31	187	169	»	764	31	187	169	»	24,5	»
Lager- og Pakhusarb.	640	23	6	6	»	—	—	—	—	—	640	23	6	6	»	0,9	»
Kvdl. Arbejderforbund	2118	»	147	92	275	711	»	66	27	139	2829	»	213	119	414	7,5	14,6
Brødkuske	282	11	4	3	—	—	—	—	—	—	282	11	4	3		1,4	»
Skolebetj. Organisation																	
Skibsværftarbejdere																	
Forsikringsfunktion.	—	—	»	»	»	—	—	—	»	»	—	—	—	»	»	»	»
Handels- og Kontormhj	927	117	50	12	—	2260	251	81	19	4	3187	368	131	31	4	4,3	0,1
Tilsammen	62995	4374	9767	5757	2360	68572	5780	13537	9566	5361	131567	10154	23304	15323	7721	17,7	5,9
Hertil kommer Søfyrb.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1800	—	»	»	»	»	»
— Sømænd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2100	—	»	»	»	»	»
Ialt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135467	10154	23304	15323	7721	17,2	5,8

	Antal Medl. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indkaldte til Militærtjeneste	Antal Arbejdsløse	Understøttede af Arbejdsløshedskassen	Antal Medlem. paa indskr. Tid	pr. 100 Medl. Arbejdsløse	pr. 100 Medl. Antal Medl. paa indskr. Tid
Hovedstaden	**62995**	**4374**	**9767**	**5757**	**2360**	**15,5**	**3,7**
Aarhus	7506	473	1443	1021	577	19,2	7,6
Odense	4918	454	594	343	936	12,0	19,0
Aalborg	5147	354	408	247	282	7,9	5,5
Horsens	3209	258	598	430	254	18,4	7,9
Randers	3376	252	748	485	316	22,2	9,4
Provinsbyer med over 20,000 Indbyggere	**24156**	**1791**	**3791**	**2526**	**2365**	**15,6**	**9,8**
Esbjerg	2302	148	579	551	120	25,2	5,2
Vejle	2672	173	330	234	51	12,4	1,9
Fredericia	1586	144	160	99	68	10,1	4,3
Kolding	1927	127	460	339	223	23,9	11,4
Helsingør	1706	147	264	186	80	15,5	4,7
Svendborg	1889	106	318	202	345	16,8	18,3
Nykøbing paa Falster	681	55	160	110	74	23,5	10,9
Viborg	751	82	200	142	28	26,7	3,7
Slagelse	1254	135	242	158	130	19,3	10,4
Provinsbyer med 10—20,000 Indbyggere	**14768**	**1117**	**2713**	**2021**	**1119**	**18,4**	**7,6**
Roskilde	1184	143	301	181	1	25,4	0,1
Rønne	362	8	91	65	68	24,9	18,8
Nakskov	762	62	91	61	34	11,9	4,5
Hjørring	632	49	189	135	20	29,9	3,2
Silkeborg	641	39	96	77	71	15,0	11,1
Nyborg	518	35	74	41	18	13,5	3,5
Næstved	1432	105	169	98	73	11,8	5,1
Korsør	349	36	84	44	12	24,1	3,4
Frederikshavn	653	71	133	79	18	20,4	2,8
Provinsbyer med 7—10,000 Indbyggere	**6533**	**548**	**1228**	**781**	**315**	**18,7**	**4,8**
Nykøbing paa Mors	631	50	121	97	56	19,2	8,9
Holstebro	665	50	134	92	67	20,2	10,1
Thisted	372	33	83	51	39	22,3	10,5
Holbæk	754	117	214	148	85	28,4	11,3
Herning	479	49	151	120	21	31,5	4,4
Middelfart	723	33	102	69	77	14,1	10,7
Hillerød	565	68	157	102	47	27,8	8,3
Skive	625	80	220	169	2	35,2	0,3
Varde	285	22	115	78	1	40,3	0.4
Kalundborg	272	49	68	46	7	25,0	2,7
Assens	444	34	131	110	20	29,3	4,5
Nørre-Sundby	967	98	136	74	5	14,1	0,5
Køge	328	32	56	30	4	17,1	1,2
Faaborg	214	22	62	40	2	29,0	0,9
Ribe	164	25	78	59	1	47,6	0,6
Ringsted	463	51	95	53	6	20,5	1,3
Vordingborg	353	44	150	98	10	42,5	2,8
Provinsbyer med 4—7,000 Indbyggere	**8304**	**857**	**2073**	**1436**	**450**	**24,1**	**5,4**
At overføre...	53761	4313	9805	6764	4249	—	—

Januar 1915 i de enkelte Byer m. v.

	Antal Medlem. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indkaldte til Militærtjeneste	Antal Arbejdsløse	Understøttede af Arbejdsløsheds-kassen	Antal Medlem. paa indskr. Tid	Forholdstal pr. 100 Medl.	
						Arbejdsløse	Antal Medl. paa indskr. Tid
Overført...	53761	4313	9805	6764	4249	—	—
Maribo	396	45	90	59	10	22,7	2,5
Lemvig	233	19	102	78	14	43,8	6,0
Rudkøbing	252	20	51	38	21	20,2	8,3
Grenaa	445	42	67	43	10	14,6	2,3
Hobro	427	31	110	85	2	25,8	0,5
Ringkøbing	349	36	92	64	17	26,4	4,9
Skanderborg	353	34	62	47	17	17,6	4,8
Skagen	14	5	5	4	»	(35,7)	(»)
Bogense	140	8	42	23	4	30,0	2,9
Kerteminde	101	4	15	13	20	14,9	20,0
Nexø	139	3	91	66	4	65,5	2,9
Skelskør	126	12	39	36	»	31,0	»
Marstal Handelsplads	62	2	»	»	»	(»)	(»)
Allinge—Sandvig	177	1	17	»	34	9,6	19,2
Frederikssund	310	34	83	65	29	26 8	9,4
Sorø	295	31	52	37	5	17,6	1,7
Løgstør	101	9	17	8	6	16,9	6,0
Stege	437	17	213	150	167	48,7	38,2
Nykøbing paa Sj.	239	45	76	50	»	32,6	»
Sæby	4	1	»	»	»	(»)	(»)
Storeheddinge	71	15	15	12	12	(21,1)	(16,9)
Rødby	34	8	12	8	4	(35,3)	(11,8)
Provinsbyer med 2—4000 Indbyggere	**4705**	**422**	**1251**	**886**	**376**	**26,6**	**8,0**
Stubbekøbing	309	40	95	75	66	30,8	21,4
Nibe	7	1	6	4	»	(85,7)	(»)
Sakskøbing	105	16	34	15	6	32,4	5,7
Ebeltoft	62	2	12	10	»	(19,4)	(»)
Frederiksværk	226	22	35	28	1	15,5	0,4
Præstø	146	17	45	30	6	30,8	4,1
Nysted	74	9	30	22	»	(40,6)	(»)
Ærøskøbing	»	»	»	»	»	»	»
Aakirkeby	12	1	6	4	»	(50,0)	(»)
Svaneke	21	»	5	»	»	(23,8)	(»)
Hasle	79	1	23	18	53	(29,1)	(67,1)
Mariager	53	9	39	35	3	(73,6)	(5,7)
Provinsbyer med under 2000 Indbyggere	**1094**	**118**	**330**	**241**	**135**	**30,2**	**12,3**
Tilsammen Provinsbyer	**59560**	**4853**	**11386**	**7891**	**4760**	**19,1**	**7,9**
Københavns Omegn	2297	154	446	352	52	19,4	2,3
Haslev	286	48	75	46	15	26,2	5,3
Faxe og Faxe Ladeplads	208	23	20	18	4	9,6	1,9
Struer	237	24	97	83	5	40,9	2,1
Odder	270	17	59	50	13	21,9	4,8
Brønderslev	155	16	60	48	5	38,7	3,2
Hørsholm	213	14	20	12	»	9,4	»
Vejen	206	26	56	45	»	27,2	»
Landdistrikterne iøvrigt; Øerne	2524	308	688	497	189	27,3	7,5
Jylland	2616	297	630	524	318	24,1	12,2
Tilsammen Landdistrikterne	**9012**	**927**	**2151**	**1675**	**601**	**23,9**	**6,7**
Provinserne ialt	**68572**	**5780**	**13537**	**9566**	**5361**	**19,7**	**7,8**

indleveret Skema til Ansøgning om Hjælp i Medfør af fornævnte Lov:

Der *indleveres Skema ganske paa sædvanlig Maade,* kun at dette øverst maa bære Paategningen (med rød Skrift): »Husleje« og være ledsaget af de sædvanlige Attester samt ovenfor omtalte Attest fra Arbejdsløshedskassen. Naar Arbejdsløshedskasseunderstøttelsen ophører, og Paagældende vil ansøge tillige om Ugerater, indsendes skriftlig Anmodning herom. Denne Anmodning skrives paa Blanketter, der faas paa Foreningens Hovedkontor.

Huslejehjælpen bevilges med følgende Beløb:

for Familier uden Børn } indtil 15 Kr.
for enlige Personer med Børn } indtil 15 Kr.
for Familier med Børn .. indtil 18 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lock-out af Arbejdsmænd paa Hasle Klinke- og Chamottestensfabriker. Mellem den lokale Afdeling af Dansk Arbejdsmands-Forbund og Direktør *Goldschmidt* for Hasle Klinke- og Chamottestensfabriker er der i Slutningen af Januar ført Forhandlinger om en ny Overenskomst.

Den hidtil gældende Overenskomst var opsagt til Ophør fra 1. Februar. Ved Forhandlingerne viste det sig imidlertid umuligt at opnaa Enighed om en ny Overenskomst, men Arbejdsmændene tilbød da, at man vilde arbejde videre paa de gamle Betingelser, mens Forhandlingerne fortsattes.

Dette vilde Aktieselskabet imidlertid ikke gaa ind paa. Saa tilbød Fagforeningen at ville forpligte sig og sine Medlemmer til fortsat at arbejde paa de gamle Betingelser i 3 Maaneder og derefter optage Forhandling om ny Overenskomst, idet man endda tilbød at give Tilsagn om, at man ikke ved Udløbet af disse 3 Maaneder vilde fremsætte nye Krav, hvis Krigen ikke til den Tid var sluttet.

Men heller ikke dette vilde Arbejdsgiverne være med til. De fastholdt de af Fabrikerne simpelthen dikterede Betingelser, at den gamle Overenskomst skulde fornyes paa et Aar, og at Timelønnen skulde forhøjes med 1 — een Øre — to Maaneder efter Krigens Ophør. De forlangte, at en Overenskomst af dette Indhold skulde underskrives inden Mandag den 1. Februar, og de erklærede udtrykkeligt, at dersom det ikke var sket, *vilde Fabrikerne blive standsede fra Mandag Morgen.* Med andre Ord, Arbejdsgiverne proklamerede uden videre *Lock-out!*

Da Dansk Arbejdsmands-Forbund om Aftenen den 30. Jan. telegrafisk fik Underretning om Lock-out-Truslen, tilbød Forbundet telefonisk Aktieselskabets Ledelse straks at foranledige ny Forhandling i København under Forbundsledelsens Medvirkning, dersom Fabrikerne blev holdt i Gang.

Selskabet afviste Tilbudet og den 1. Februar gjorde det Alvor af Truslen og jog 230 Mand paa Porten.

Arbejdernes Krav gaar ud paa en Timelønsforhøjelse paa 5 Øre. Den

Kvinderne paa Københavns Sukkerraffinaderi. Kvindeligt Arbejderforbund har afsluttet Overenskomst med A/S Københavns Sukkerraffinaderi for Tiden fra 1. Januar 1915 til 1. Maj 1916.

Timelønnen fastsattes derved til 26½ Øre, og Overarbejde betales med et Tillæg af 50 pCt. Ved alt Akkordarbejde er Timelønnen garanteret.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 ❋ KØBENHAVN DEN 27. FEBRUAR 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den sociale Stillings Indflydelse paa Tuberkulosens Udbredelse. Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne i København. Havnearbejderne ved Eksportbaadene i Aarhus). Kommunale Tjenestemænd. Arbejdsanvisningen.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Februar 1915.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Marts 1915.

Forretningsudvalget.

Den sociale Stillings Indflydelse paa Tuberkulosens Udbredelse.*)

(Efter Dr. med. *Fanny R.* i »Gewerkschaftliche Rundschau« (Organ for den faglige Centralorganisation i Svejts.))

Tuberkulose eller Svindsot er Nutidens Folkesygdom. Paa dens Regning staar ikke færre end en Tredjedel af alle Dødsfald i den arbejdsduelige Alder fra 15 til 60 Aar, i Alderen fra 20 til 30 Aar, endog omtrent Halvdelen. I de ti Aar fra 1891 til 1900 er der alene i Prøjsen død 727,000 Mennesker af Tuberkulose.

Ifølge Prof. Rømer findes der i Tyskland fra 800,000 til 1,000,000 tuberkulose Mennesker. Skønt Tuberkulosen har været langsomt i Aftagende siden 1886, kræver den stadig de fleste Ofre. Det er værd at bemærke, at Dødsfaldene i Barnealderen fra 1 til 14 Aar ikke opviser nogen Aftagen, men tværtimod gaar fremad.

De bekendte Forskere Rømer, Ritter, Vehling og andre er af den Mening, at den første Tuberkulosesmitte finder Sted i Barndommen. Smitten finder oftest Sted i Boligen, i Familien. Allerede ved Indtrædelsen i Skolen viser det sig ved Tuberkulinprøven, at langt over Halvdelen af Skolebørnene er inficeret med Tuberkulose. Hos Børn af velhavende Forældre er Tuberkulosehyppigheden langt ringere.

Med Hensyn til Tuberkulosens Udbredelse spiller Befolkningens Formueforhold en kolosal Rolle. I 1909 udtalte Professor i Nationaløkonomi Lexis i sin Beretning om Tuberkulosestatistik sig paa følgende Maade: »Tuberkulosen er en socialt betinget Sygdom, der baade med Hensyn til Smittefare og Dødelighed rammer Befolkningens forskellige Lag desto haardere, jo ugunstigere deres økonomiske Stilling er.«

Meget værdifulde er de Undersøgelser, som i en Række Aar er foretaget i Hamborg over Tuberkulose-Dødeligheden i Forhold til Befolkningens Formueforhold. For Aarene 1908—1910 konstateredes følgende Forhold:

Blandt 1000 Levende med en Indtægt af	var Tuberkulose-Dødeligheden 1908	1910
900— 1200	5.03	5.09
1200— 2000	4.80	4.25
2000— 3500	3.64	2.25
3500— 5000	1.77	2.08
10000—25000	0.82	0.74

Paa de laveste Indtægter er Tuberkulose-Dødeligheden altsaa 6 Gange saa stor som paa de højeste Trin.

*) I det samlede Værk »Krankheit und soziale Lage« er der under ovenstaaende Titel fremkommet et interessant Arbejde af Prof. Dr. M. Mosse, Berlin.

Følgende Tabel af Dr. Funk i Bremen viser det sociale Standpunkts Indflydelse paa Tuberkulose-Dødeligheden:

Af hver 10.000 Levende dør der af Tuberkulose:

I Alderen af	Velhavende	Middelstand	Fattige
Aar			
0— 1	21	55	121
1— 5	4.0	28	52
5—15	5.3	4.5	12
15—30	1.8	10	32
30—60	5.8	15	43
over 60	16	15	33

Saaledes gør Tuberkulosen sig gældende overfor Klasseforskellen. Jo mindre Indtægt, desto større Nød og desto større Fare for Sygdommen.

Hvad angaar Forholdet mellem Land og By, da døde der i Prøjsen af Tuberkulose af hver 10,000 Levende:

	I Byerne	Paa Landet
1908:	19.33	14.01
1909:	18.43	13.13

Tuberkulosen kræver altsaa flere Ofre blandt Bybefolkningen end paa Landet. Som medvirkende Aarsager til Tuberkulosens Udbredelse i den arbejdsdygtige Alder kan nævnes: Det direkte Samarbejde mellem Sunde og Syge, uhygiejniske Forhold paa Værkstederne og utilstrækkelig Arbejderbeskyttelse, lang Arbejdstid og lav Løn samt de mangelfulde Bolig- og Ernæringsforhold i den arbejdende Klasse.

Ifølge Rob. Koch og Rubner kan Tuberkulosen betragtes som det indelukkede Rums Sygdom, en Boligsygdom. Smittefaren begunstiges i høj Grad i Byernes uhygiejniske og overfyldte Boliger, ved at Sunde og Syge ofte sover sammen i een Seng, ved Logivæsenets Overdrivelser, ved Mangel paa Luft, Lys og Renlighed. Den Tuberkuløse, der forbliver i Boligen foraarsager stadig blandt sine Omgivelser Smitte og nye Sygdoms- og Dødsfald. I Virkeligheden er det de Tuberkulosesyges Hosten og Spytten i Forbindelse med Støv og Snavs, der medfører, at Sygdomskimene overføres paa de Sunde. Ifølge Professor Kayserlings Opgivelser havde af dem, der døde af Tuberkulose, 40.6 % levet i Etværelsers og 41.7 % i Toværelsers Lejligheder. Prof. Rubner har opstillet den Læresætning, *at Tuberkulosen er parallelt løbende med Beboelsestætheden.* I Storbyerne findes talrige Beboelser med 8—12 Personer paa et Værelse. I Aaret 1900 bestod af alle Husholdninger i Berlin 43 % af et Rum og 28 % af to Rum.

Tager man Hensyn til Antallet af Et- og Toværelsers Lejligheder viser det sig, at Tuberkulosen er dobbelt saa udbredt i Et- som i Toværelsers Lejligheder.

Tuberkulosebacillerne kan kun i kort Tid taale direkte Sollys eller rigeligt Daglys. Under Lysets Indflydelse tilintetgøres de snart. Den franske Forsker Marié-Dary har konstateret, at *Tuberkulose-Dødeligheden stiger med det aftagende, og daler med det stigende Antal af Vinduer.* De forskellige Undersøgelser giver en frygtelig Bekræftelse paa det italienske Ordsprog: »Hvor Solen ikke kommer ind, der kommer Lægen«. Prof. v. Leyden siger træffende: At skaffe sunde Boliger, i første Linie sunde Arbejderboliger, betyder et godt Forebyggelsesmiddel mod Tuberkulose....«.

En nøje Undersøgelse af de Forhold, hvorunder arbejdsudygtige tuberkuløse Medlemmer af den lokale Sygekasse i München levede, har vist, at jo større Bolig Arbejderne har, desto mere udlejer de, særlig blandt børnerige Familier. Det blev konstateret, at naar Huslejen var betalt, blev der kun meget faa Penge tilovers til Næring og til Klæder. I 15 Tilfælde havde man for hver Dag disponibel blot et Beløb af 1 Mk. til 1.16, i 40 Tilfælde Mk. 1.20—1.50, i 19 Tilfælde Mk. 1.53—1.63. I 23 Tilfælde har man under 20 Mk. maanedlig at leve for.

Jo ringere Formuesomstændighederne er, desto ringere er ogsaa Befolkningens Ernæringsforhold. Et slet ernæret Legeme yder mindre Modstand i Kampen mod Tuberkulose end et velernæret Legeme. Der er ført Bevis for, at Dyrtid virker befordrende paa Tuberkulosens Ud-

bredelse. Hygiejnikeren v. Gruber mener, at en længere Tids mærkbar Forringelse i de brede Folkelags Ernæringsforhold (f. Eks. ved Krig, Handelsforstyrrelser o. lign.) vil faa til Følge, at Tuberkulosen atter breder sig.

Det har alt længe været en kendt Sag, at der existerer et nøje Sammenhæng mellem visse Erhvervsgrene og Lungetuberkulosens Udbredelse. Kyperne, som mest arbejder i dybe, mørke Kældere opviser en skrækkelig Tuberkulose-Dødelighed. Af Dødsfald blandt Kyperne mellem 20 og 30 Aar skyldes 87 % Svindsot. Blandt Skræddere, Frisører, Bagere, Skomagere og Beværtningspersonale forefindes en meget stor Tuberkulose-Dødelighed paa Grund af den lange Arbejdstid i indelukkede Rum. Særlige farlige er i den Henseende de støvudviklende Fag. I nogle Fag virker Støvet rent mekanisk som hos Stenhuggere, Metalslibere og Glasarbejdere, hos andre virker det ogsaa kemisk som f. Eks. Tobaksstøv og Blystøvet hos Typografer og Malere.

Metal-, Sten- og Plantestøv, der kommer ind i Aandedrætsorganerne, frembringer talrige Beskadigelser af Lungevævenes ømfindtlige Slimhinde. Kommer der, sammen med Støvet, Tuberkelbaciller ind i den beskadigede Lunge, da fremkommer den aabne Tuberkulose. Der er ogsaa andre ugunstige Arbejdsbetingelser, som henhører til de Faktorer, som befordrer Svindsoten, saaledes vedholdende Stillesidden i indelukkede Rum, Mangel paa Bevægelse i frisk Luft, ensidig Legemsstilling, Mangel paa Søvn og lang Arbejdstid.

Dr. Sommerfeldt gengiver følgende Statistik over Tuberkulose-Dødelighed i Fag, der fremkalder Støv. Statistiken skyldes et amerikansk Livsforsikringsselskab:

Støvart og Fag	Af 100 Dødsfald skyldes Svindsot i Aldersperioderne (Aar)			
	15-24	25-34	35-44	45-54
Metalstøv:				
Slibere	57.1	70.8	63.2	40.0
Metalarbejdere	59.1	50.0	45.1	24.1
Gravører	38.7	61.7	45.2	14.7
Trykkere	48.5	56.3	40.5	19.9
Sættere	28.6	66.7	37.5	15.8
Stenstøv:				
Stenarbejdere	47.6	52.6	47.7	39.2
Glasblæsere	45.8	56.4	25.4	20.0
Pottemagere	23.9	52.9	44.0	28.2
Støv af Dyre- og Plantetrævler:				
Spindere	46.4	50.0	44.4	25.9
Silkespinderiarbejdere	34.1	52.5	60.0	22.6
Tapetserere	38.5	58.5	48.1	24.7
Hattemagere	53.8	55.4	45.4	26.7
Organisk Støv:				
Møllere	29.6	87.5	28.2	14.1
Bagere	38.4	42.8	29.0	17.3
Læderarbejdere	38.0	50.0	35.5	29.0
Gade- og Værkstedsstøv:				
Gadefejere	—	44.4	33.3	14.9
Kuske, Vognrensere og Karle	47.4	42.6	34.2	15.8
Sporvognsstyrere	43.3	45.5	29.3	14.3

Af denne Tabel og talrige lignende Undersøgelser fremgaar, at Tuberkulosen anretter de største Ulykker i Arbejderklassen netop i de bedste Aar, hvor Mennesket ellers er kraftigt og i Stand til at yde mest. Svindsoten kan derfor i Sandhed betegnes som en »Proletarsygdom«.

Til Slut gengiver vi de træffende Ord af Prof. Mosse (Berlin): »Tuberkulosens Bekæmpelse er et Mave- og Boligspørgsmaal. Alle Forholdsregler, som er egnede til at gøre Næringsmidlerne billigere og Boligforholdene bedre, maa tilstræbes. Tuberkulosen kan, som en socialt betinget Sygdom, kun med godt Resultat bekæmpes ved sociale Foranstaltninger«.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderne i København. Den 21. Januar afholdtes et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne i Anledning af en Dobbelt-Strid mellem Bogbinderforbundet og Bogbinderlavet. Stridig-

hederne drejede sig om, hvorvidt Uoverensstemmelser hos Firmaerne *Petersen & Petersen* og *Carl Petersens Enke* skulde afgøres ved faglige Voldgiftsretter. Forbundet havde fremsat Begæring herom. Lavet havde afslaaet denne Begæring.

Ved Fællesmødet belystes de to Sager fra begge Sider.

Sagen fra Petersen & Petersen angik en ung Mand, der efter Firmaets Formening var blevet aflønnet efter en for høj Lønsats i Fagets Overenskomst, og Firmaet havde derfor fradraget ham en Del af hans senere Lønning. Dette Afdrag protesterede Forbundet imod paa den unge Svends Vegne. Da Sagen ikke kunde blive tilstrækkelig oplyst ved Fællesmødet, blev den henvist til Fagets Voldgiftsret.

Den anden Sag angik en kvindelig Bogbinderiarbejder, som paastod at have nogen Løn tilgode hos Firmaet Carl Petersens Enke, hvor hun havde udlært, og hvor Lærebevis var blevet hende nægtet. Sagen afsluttedes ved, at der blev opnaaet Enighed om, at Firmaet udstedte fuldgyldigt Lærebevis til den unge Pige, uagtet hun havde forladt sin Plads hos Firmaet inden Læretiden var udløben. Det viste sig nemlig, at hun tidligere havde staaet i Lære hos et andet Firma.

Kravet om Efterbetaling frafaldtes af Forbundet.

Havnearbejderne ved Eksportbaadene i Aarhus. I forrige Nr. af »Arbejderen« meddeltes i Slutningen af en Artikel om Exportforholdene i Aarhus, at Arbejdsgiverne havde begæret et nyt Fællesmøde om denne Sag eventuelt som Indledning til en Klage til den faste Voldgiftsret.

Dette Møde fandt Sted i København den 13. Februar, og her kom man nærmere ind paa det Andragende, som Havnearbejderne i Esbjerg havde sendt til D. f. D. S. angaaende Overflytning af Havnearbejdere fra Esbjerg til Aarhus.

Det viste sig, at Selskabets Kontorchef *L. J. Larsen*, som midlertidig er overflyttet fra Esbjerg til Aarhus, havde taget virksom Del i denne Sag, idet det var ham, der havde konciperet Andragendet, der havde følgende Ordlyd.

»Det forenede Dampskibsselskab,
Esbjerg-Afdelingen, Aarhus.

Undertegnede Arbejdere i Esbjerg tillader sig herved at forespørge, om der ikke paa en eller anden Maade kunde laves et Arrangement med det ærede Selskab, saaledes at vi Arbejdere, der i en Aarrække af 15—25 Aar og udelukkende har været beskæftiget ved Eksportbaadene her, kunde faa dette Arbejde i Aarhus.

Som Motivering tillader vi os at fremføre, at vi ved disse Skibes Flytning er bleven meget uheldigt stillede, da vi vanskelig for ikke at sige umuligt kan skaffe os Arbejde paa andre herværende Arbejdspladser. Det ærede Selskab vil maaske sige, at vi jo kunde flytte til en anden By, men da vi næsten alle er Familieforsørgere, som kun med Længsel venter paa den Dag, da vi atter kunne udføre vor Gerning paa den herværende Havn, vil det sikkert kunne forstaas, at vi nødig sætter os for en saadan Udgift, tilmed da vi jo dog heller ikke er sikre paa Arbejde i en anden By.

Naar vi ikke tidligere har henvendt os, er Grunden den, at vi formente, at Flytningen kun blev rent midlertidig; da der nu snart er gaaet 5 Maaneder, og der vel desværre ikke er nogen Udsigt til Tilbageflytning foreløbig, fremkommer vor Anmodning, idet vi med nogen Berettigelse mener, at dette Arbejde tilhører os. Vi vide meget vel, at vor Forening giver os Ret til at arbejde, hvor vi vil, naar vore Papirer flyttes til den paagældende By, men paa den anden Side vilde vi som foranført sætte Pris paa et privat Arrangement, saaledes at det ved Flytning til Aarhus ikke skulde blive nødvendigt at arbejde paa andre Pladser og derved fratage noget Arbejde fra vore Kolleger i Aarhus.

Paa foranførte Andragende tillader vi os at imødese et snarligt og gunstigt Svar«.

Efter Mødet i Aarhus den 2. Februar tog D. f. D. S. altsaa Spørgsmaalet om Overflytningen op til fornyet Behandling i Henhold til det nævnte Andragende, og den 6. Februar udspilledes næste Akt af Sagen i Esbjerg, hvor følgende Dokument oprettedes.

»Det forenede Dampskibs-Selskab tilbyder, og vi undertegnede Havnearbejdere i Esbjerg akcepterer herved ved vore Underskrifter følgende

Overenskomst:

Det forenede Dampskibs-Selskab indgaar paa at beskæftige Esbjerg-Havnearbejdere udelukkende ved Losning af Stykgods og Indlastning af alt Gods fra og til de saakaldte Esbjerg-Eksportbaade, der nu, grundet paa Krigen, har Aarhus som Udgangspunkt, under Forudsætning af, at de nævnte Esbjerg-Arbejdere flytter til Aarhus i et efter Selskabets Formening tilstrækkeligt Antal og forpligter sig til at udføre det paagældende Arbejde paa en lige saa hurtig og tilfredsstillende Maade som i Esbjerg før Flytningen.

Det forenede Dampskibs-Selskab antager Arbejdere i Esbjerg og betaler Rejsen for dem fra Esbjerg til Aarhus. — Arbejdet ved Losning og Lastning betales med Timeløn efter den for Aarhus Havn gældende Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, men da Arbejderne maa forpligte sig til kun at udføre det ovenfor nævnte Arbejde i Aarhus og saaledes vil faa en Del Tid ledig, indgaar Det forenede Dampskibs-Selskab paa at betale som Erstatning for den Tid, hvor der intet er at bestille, og dels som Ducør for vel udført Arbejde et saadant Beløb, at hver Arbejder garanteres en Indtægt paa ialt Kr. 30,00 pr. Uge.

Ovenanførte Beløb er at betragte som Minimum, saaledes at der i Tilfælde, hvor Ugelønnen opgjort efter Overenskomsten for Aarhus bliver mere end 30,00 Kr., da vil den overskydende Del blive udbetalt.

Opfylder Arbejderne ikke deres Forpligtelser paa en for Selskabet tilfredsstillende Maade, er Selskabet straks løst fra denne Overenskomst.

Skulde Selskabet af en eller anden Grund flytte Udgangspunktet for Esbjerg-Baadene fra Aarhus til en anden Havn, forpligter Esbjerg-Arbejderne sig til at flytte med, idet der da saa betales dem efter den i vedkommende Havn gældende Overenskomst for Havnearbejde med et Tillæg lignende som i Aarhus, saaledes at den garanterede Indtægt ikke forandres.

At ovenstaaende Tilbud og Betingelser er oplæst og forklaret og anerkendt som forstaaet af det Mandskab, som Det forenede Dampskibs-Selskab har udtaget til Arbejdet i Aarhus, attesteres herved.

Esbjerg, D. F. D. S.s Kontor, den 6. Februar 1915.

M. Stokholm.

For Det forenede Dampskibs-Selskab, A/S

L. J. Larsen.

Ved dette Dokuments Oprettelse havde D. f. D. S. sikret sig, at *Stokholm* som Formand for Esbjerg Afdeling af Dansk Arbejdsmands Forbund garanterede for, at de paagældende Havnearbejdere var fuldt ud vidende om hvad der tilsigtedes, uden at *Afdelingen* dog havde nogensomhelst Forpligtelse, og samtidig havde Selskabet udpeget en Del af Esbjerg Havnearbejdere, hvoraf en mindre Del — 51 Mand — kunde faa Ansættelse. Endelig havde Selskabet stillet den udtrykkelige Betingelse, at Esbjerg Arbejderne kun maatte paabegynde Arbejdet i Aarhus, hvis de kunde faa deres Bøger overført til Afdelingen og iøvrigt skaffe Garanti for, at der ingen Ulemper flød af Arrangementet.

Hvis saadanne kunde befryktes, skulde de 51 Mand slet ikke gaa i Arbejde.

Som bekendt nærede Havnearbejderne i Aarhus netop Uvilje mod dette Arrangement, og Følgen heraf blev derfor, at de 51 Mand rejste tilbage til Esbjerg, medens Formanden for Afdelingen i Esbjerg tilstillede Dampskibsselskabet følgende Skrivelse.

Det forenede Dampskibsselskab.

Hr. Kontorchef Larsen.

Efter at man har konfereret med Fællesledelsen for Dansk Arbejdsmands-Forbunds Afdelinger i Aarhus om Overflytning af 51 Mand af D. F. D. S.s Esbjerg Arbejdsmænd fra Esbjerg Afdeling til Aarhus H., og det ikke var til at formaa Afdelingen i Aarhus til at tage mod denne Tilflytning under Henvisning til, at der i Aarhus var ledig Arbejdskraft nok til at udføre Arbejdet ved D. F. D. S.s saakaldte Esbjergbaade, og da Forudsætningen med Overflytningen var, at det ikke skulde være et Stridsspørgsmaal mellem Dansk Arbejdsmands-Forbunds Medlemmer, foretrækker Arbejdsmændene fra Esbjerg at renoncere

paa det tilbudte Arbejde i Aarhus og rejse til Esbjerg igjen.

p. t. Aarhus, den 9. Februar 1915.

M. Stohholm,
Formand for Esbjerg Afdeling.

Fællesmødet i København den 13. Februar bragte dog ingensomhelst Ændring i Forholdene, da Arbejdsgiverne fastholdt Kravet om Overflytningen af de 51 Mand. Der kunde ikke være Tale om at indgaa paa en Ordning, hvorved f. Eks. Halvdelen af Mandskabet kunde tages blandt Aarhus Havnearbejdere og den anden Halvdel blandt Esbjergs.

Fællesmødet sluttede derfor blot med Arbejdsgivernes Tilkendegivelse af, at Sagen vilde gaa til Den faste Voldgiftsret.

Kommunale Tjenestemænd.

Københavns Magistrat har til en Række Organisationer, som har Medlemmer i Kommunens Tjeneste, udsendt en saalydende Skrivelse:

»I Anledning af en fra Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation indsendt Besværing over, at nogle Tjenestemænd ved Sporvejene var blevne afskedigede af Sporvejenes Tjeneste paa Grund af Svagelighed uden Pension, har Kommunalbestyrelsen bl. a. vedtaget følgende:

»Magistraten opfordres til at foranledige, at Kommunens Tjenestemænd sikrer sig mod Følgerne af mulig Afsked uden Pension paa Grund af Svaghed.«

»Dette har man ikke villet undlade at bringe til Forbundets Kundskab«.

Da der med Skrivelsen ikke fulgte nogen nærmere Motivering, har nogle Organisationer opfordret os til at skaffe lidt mere Klarhed i Sagen. Vi skal i den Anledning oplyse om følgende:

I Maj Maaned f. A. sendte Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation en Skrivelse til Magistraten, hvori Organisationen beklagede sig over, at Magistraten i den senere Tid havde foretaget en Del Afskedigelser af syge- eller tilskadekomne Tjenestemænd ved Sporvognene, og Organisationen androg paa fem navngivne Tjenestemænds Vegne Kommunalbestyrelsen om at anvise nogle af de afskedigede saadant Arbejde, som de var i Stand til at udføre samt tilstaa andre en aarlig Understøttelse eller en Understøttelse en Gang for alle.

I Følge Kommunens Pensionsvedtægt kan Tjenestemænd, som har 15 Aars Anciennitet eller som forinden kommer saaledes til Skade under Tjenesten, at de af den Grund maa afskediges, erholde Pension, men Ingen af de afskedigede opfyldte disse Betingelser.

Efter at Sagen havde været prøvet i et af Borgerrepræsentationen nedsat Udvalg lykkedes det i nogle Tilfælde at hjælpe de afskedigede, men i andre ikke.

Spørgsmaalet gav Anledning til, at Udvalget nærmere beskæftigede sig med Tjenestemændenes Stilling efter Afsked uden Pension.

Det blev oplyst, at der indenfor Sporvejstjenestemændenes Kreds findes to Hjælpekasser med en Kapital af ca. 175,000 Kr., og Udvalget var af den Mening, at det bl. a. maatte være en passende Opgave for disse Foreninger, at træde hjælpende til overfor Medlemmer i Tilfælde af lignende Art som de foreliggende, og at det iøvrigt maatte tilraades samtlige Kommunens Tjenestemænd at sikre sig mod Følgerne af mulig Afsked uden Pension paa Grund af Svaghed.

Udvalgets Indstilling blev tiltraadt af Borgerrepræsentationen, og det er denne Sag der har foranlediget Magistraten til at udsende ovenstaaende Meddelelse til en Række Organisationer.

Arbejdsanvisningen.

Indenrigsministeriet har under 2. Februar meddelt det af Holstebro Kommune oprettede Arbejdsanvisningskontor offentlig Anerkendelse og samtidig godkendt Byraadets Valg af Postmester *V. H. Mazanti* som Formand i Bestyrelsen.

De lokale Arbejdsløshedskasser har derefter gennem Direktoratet for Arbejdsanvisning faaet fornøden Underretning om Kassernes Stilling til Anvisningskontoret.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Februar 1915.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Marts 1915.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FÆLLESBOGTRYKKERIET KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 ❁ KØBENHAVN DEN 6. MARTS 1915 ❁ 11. AARGANG

INDHOLD: Samarbejde. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Sadelmagerne hos F. F. Johansen i København. Slagteriarbejderne hos Carl Frederiksen & Søn i Roskilde). Dom af Hof- og Statsretten. Udlandet.

Samarbejde.

Snedkere og Tømrere.

Mellem Snedkerforbundet i Danmark og Dansk Tømrerforbund har der i mange Aar hersket en bitter Strid om, hvem der havde Ret til at udføre forskellige Arbejder i Træfaget, og om Betalingen, der skulde ydes for disse Arbejder.

Efter at Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund paa et Tidspunkt, hvor Striden mellem de to Organisationer stod paa sit højeste, havde indbudt Repræsentanter for Forbundene til en Drøftelse af Muligheden for et Samarbejde, nedsattes et Udvalg angaaende Sagen, og Resultatet af dette Udvalgs Arbejde, som er tiltraadt af Organisationerne, er blevet Enighed og Forstaaelse, idet der er ingaaet følgende

Overenskomst

vedrørende Samarbejde mellem »Dansk Tømrer-Forbund« og »Snedkerforbundet i Danmark«.

1. Oprettelse af nye Afdelinger er fri for begge Forbund.
2. I de Byer, eller paa de Landomraader, hvor kun det ene Forbund har Afdeling, er samtlige Medlemmer af det andet Forbund pligtige at tilmelde sig denne, hvad ogsaa eventuelt skal være gældende for Uorganiserede sammesteds.
3. I de Byer eller paa de Landomraader, hvor begge Forbund have Afdelinger, ordnes Forholdene mellem disse i Overensstemmelse med Arbejdsforholdene.
4. Medlemmer af »Dansk Tømrerforbund«, som overmeldes til »Snedkerforbundet i Danmark«, eller omvendt, har Ret til at bevare deres Rettigheder, henholdsvis i førstnævnte Forbunds Ulykkesforsikring eller i sidstnævnte Forbunds Begravelsesforsikring, paa de for disse Forsikringer ved de gældende Love fastsatte almindelige Betingelser.
5. Arbejdsløshedsforsikringen skal i alle Tilfælde ordnes i Overensstemmelse med de gældende Overflytningsregler for statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.
6. »Dansk Tømrer-Forbund« og »Snedkerforbundet i Danmark« anerkender herved samtlige Medlemmers Ret til gensidig at udføre alt forefaldende Arbejde, Tømrerne Snedkerarbejde og Snedkerne Tømrerarbejde, dog kun for saa vidt der ikke allerede eksisterer eller herefter afsluttes en særlig Overenskomst mellem de vedkommende Afdelinger og Mestre paa samme Omraade om Deling af Arbejdet.
7. Overenskomster med Mestre eller Arbejdsgivere vedrørende Arbejdsbetingelser skal afsluttes under fornødent Hensyn til de for Fagene gældende Prisfortegnelser og saaledes, at Medlemmer af det ene Forbund ikke afskæres fra Samarbejde med Medlemmer af det andet Forbund.
8. Større eller mere omfattende Arbejder skal som Regel udføres i Akkord i Overensstemmelse med de gældende Prisfortegnelser.

   Viser der sig Hindringer for Gennemførelsen af denne Bestemmelse, skal Sagen straks indberettes til det Forbund, de paagældende Svende tilhører, og derigennem forelægges For-

bundenes Fællesudvalg til Afgørelse i Overensstemmelse med de gældende Overenskomster.

9. En af Fællesudvalget vedtagen Beslutning om Arbejdsstandsning, der i Overensstemmelse med Forbundenes Love er tiltraadt af begge Forbunds Hovedbestyrelser eller Forretningsudvalg, skal uvægerlig tages til Følge af samtlige Medlemmer af Forbundene.
10. »Dansk Tømrer-Forbund« og »Snedkerforbundet i Danmark« forpligter sig til, efter Udløbet af de nugældende for hvert enkelt Fag særlige Overenskomster, ved solidarisk Samarbejde at søge oprettet en fælles Overenskomst med begge Fags Mestre eller Arbejdsgivere.
11. De ved Strejke eller Lock-out i Anledning af det i § 10 nævnte Formaals Gennemførelse paaløbne Udgifter fordeles ligeligt mellem Forbundene pr. Medlem og i Forhold til disses Medlemsantal.

    Understøttelsen beregnes til 10 Kr. pr. strejkende eller udelukket Medlem pr. Uge.

    Opgørelse og Udbetaling mellem Forbundene foretages Uge for Uge, for den forløbne Uge.
12. Klage over Brud paa denne Overenskomst forelægges Forbundenes Fællesudvalg til Undersøgelse og Afgørelse.

    Alle Sager afgøres ved simpel Majoritet.

    Opmand kan kun tilkaldes efter særlig Overenskomst herom for hver enkelt Sag.
13. Denne Overenskomst træder i Kraft ved dens Underskrift, den er vedvarende og kan kun opsiges med mindst 3 Maaneders Varsel til hvert Aars 1. September, første Gang til 1. September 1917.

København i December 1914.

(Underskrifter).

Den faste Voldgiftsret.

Tidspunktet for Lønudbetaling i Kurvemagerfaget.

Sag Nr. 138.

I Kurvemagerfagets Overenskomst er fastsat en Bestemmelse, der gaar ud paa, at »Lønnen udbetales om Fredagen 1 Time før Arbejdstidens Ophør.«

Et Medlem af Mesterforeningen, *G. Frickenmeier* i København, fortolkede denne Bestemmelse saaledes, at han, i Tilfælde af at Overarbejde udførtes, først skulde udbetale Lønnen 1 Time før *Overarbejdet* ophørte, medens Svendene holdt paa, at Lønnen skulde udbetales 1 Time før den *normale* Arbejdstids Ophør.

Sagen kom til Behandling imellem Bestyrelserne i Fagets Organisationer, og her enedes man om følgende Fortolkning af den paagældende Paragraf:

»Lønnen udbetales om Fredagen en Time før den normale Arbejdstids Ophør.«

En Generalforsamling i Mesterforeningen den 30. Oktober 1914 underkendte denne Afgørelse, og Fagforeningen forlangte derfor, at Fagets Voldgiftsret skulde afgøre Spørgsmaalet.

Voldgiftsrettens Formand afviste imidlertid Sagen, da Frickenmeier nægtede at underskrive en Erklæring om, at han underkastede sig Voldgiftsrettens Kendelse.

Under disse Omstændigheder begærede Fagforeningen gennem De samvirkende Fagforbund Sagen afgjort af Den faste Voldgiftsret, subsidiært Mesterforeningen og Frickenmeier kendt pligtig at underskrive den nævnte Erklæring, og den 27. Januar afholdt Retten forberedende Møde i Sagen.

Ved denne Lejlighed afsluttedes et foreløbigt Forlig, der gengives ved følgende

Udskrift
af
Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 2.
Side 114—116.

Aar 1915 den 27. Januar Kl. 3½ Em. holdt Retten forberedende Møde i Anledning af Sag Nr. 138:

De samvirkende Fagforbund
mod
Kurvemagermesterforeningen i Danmark.

Retsformanden fungerede.

For Klagerne mødte Sekretær Otto Smith, Formanden for Kurvemagernes Fagforening C. Jensen og Kasserer for

samme August Persson. For de Indklagede mødte Formanden for Kurvemagermesterforeningen Georg Krüger og Næstformanden for samme Alfred Hansen.

Der fremlagdes Klage af 21. Januar 1915 med 3 Bilag og Tilsvar af 26. s. M. med 2 Bilag.

Retsformanden gennemgik Sagen med de mødte.

Parterne sluttede følgende

foreløbige Forlig,

idet de enedes om, at Sagen her for Retten skulde henstaa, til det viste sig, om Forliget førte til noget Resultat ved Fagets Voldgiftsret:

Parterne indbringer paany det her omhandlede Spørgsmaal om Tiden for Lønningsudbetalingen for den faglige Voldgiftsret, saaledes at Klagernes Organisation (Kurvemagernes Fagforening) forlanger Sagen afgjort mod de Indklagedes Organisation, og saaledes at begge Organisationer som Parter stiller det paagældende Depositum.

Naar Sagen efter Indbringelsen fra Klagernes Side ikke inden 14 Dage er afgjort, kan Klagerne forlange Sagen her for Retten fortsat, idet de forbeholder sig at begære de yderligere Brud, som maatte være sket paa Voldgiftsoverenskomsten paadømt, og idet Klagerne forbeholder sig eventuelt at inddrage de af Voldgiftsrettens Medlemmer under Sagen, som ved deres Holdning maatte gøre Brud paa Overenskomsten.

Retten hævet Kl. 4,20 Em.

(sign.) *C. Ussing.*

(sign.) *E. Steincke.*

Herefter tog den faglige Voldgiftsret Sagen op til Behandling og gav Fagforeningen Medhold, idet Retten under 3. Februar afsagde følgende

Kendelse.

»Paragraf 8 i Overenskomsten for Kurvemagere i København af April 1913 forstaas saaledes:

»Lønnen udbetales om Fredagen en Time før den normale Arbejdstids Ophør.«

For at forebygge Misforstaaelse udtaler Retten, at i Perioder, hvor der finder Indskrænkning af Arbejdstid Sted, sker Udbetalingen en Time før dennes Ophør.

Da Forstaaelsen af § 8 har lige Interesse for begge Parter, bliver Sagens Omkostninger at betale med Halvdelen af hver.«

Klagen til den faste Voldgiftsret toges derefter tilbage.

Lønbevægelser og Konflikter.

Sadelmagerne hos F. F. Johansen i København. I »Arbejderen« Nr. 32 meddelte vi, at Konflikter i forskellige Provinssadelmagerier angaaende Betaling for Exportarbejde var henvist til særlige Forhandlinger om de enkelte Sager.

Kort efter opstod der en Konflikt af lignende Art hos Sadelmagermester F. F. Johansen i København, som havde taget et Parti Kruppske Sadeltasker i Ordre. Firmaet bød 1 Kr. pr. Taske, og de Kvinder, der udførte Arbejdet, forlangte 2 Kr. pr. Stk. Ved Medvirken af Repræsentanter for Organisationerne kom Parterne dog hinanden noget nærmere, men da der ikke kunde opnaas Enighed, saa det ud til, at en Konflikt skulde udbryde. Sagen var lige paa Nippet til at gaa til Hovedorganisationerne, som allerede begyndte at korrespondere om Sagen, men i sidste Øjeblik opnaaede Firmaet og Kvinderne Enighed om en Pris af 1 Kr. 65 Øre pr. Sadeltaske, hvilket formentlig vilde kunne give en Fortjeneste af 35—40 Kr. pr. Uge.

Slagteriarbejderne hos Carl Frederiksen & Søn i Roskilde. Vi har tidligere omtalt, at Dansk Slagteriarbejderforbund havde sluttet Overenskomst med Brdr. Nielsen, der havde ophævet Kompagniskabet med et andet Roskildefirma. Sidstnævnte — Carl Frederiksen & Søn — havde Forbundet derimod stadig Strid med.

De samvirkende Fagforeninger i Roskilde og Slagteriarbejderforbundet slog sig derpaa sammen for at faa en Ordning med Frederiksen, og efter nogen Tids Forløb besluttedes det at hæve Strejken og lade Medlemmer af Forbundet gaa i Arbejde igen.

Dette foranledigede, at der den 22. Januar blev optaget Forhandlinger mellem Firmaet og Forbundet og samme Dag afsluttedes en Overenskomst, der var enslydende med Overenskomsten med Brdr. Nielsen, hvilken Overenskomst er nærmere omtalt i »Arbejderen« Nr. 29.

Samtlige Firmaets Arbejdere blev indmeldt i Forbundet.

Overenskomsten gælder i 2 Aar til 22. Januar 1917.

Dom af Hof- og Statsretten.

Et Fagforeningsmedlem slettet for Restance.

Hof- og Statsretten paadømte fornylig en Fagforeningssag af adskillig Interesse.

En Kobbersmed *John W. A. Simonsen* var slettet som Medlem af Fagforeningen paa Grund af Gæld, efter at han i lang Tid havde staaet til Restance med sit ordinære Kontingent. Han sagsøgte nu Kobbersmedenes Fag- og Understøttelsesforening i København for atter at blive optaget som Medlem og benyttede bl. a. den Paastand, at han var blevet slettet, fordi han havde protesteret mod et Ekstrakontingent. Han kunde imidlertid intet godtgøre herom, og da det derimod under Sagen bevistes, at hans Udslettelse var foregaaet fuldt ud lovligt paa Grund af Restance, tog Retten ikke hans Paastand til Følge. Heller ikke hans Forlangende om, at Udfaldet af Sagen subsidiært skulde gøres afhængig af hans Ed, fandt Retten tilstrækkeligt begrundet, og lige saa lidt kom han nogen Vegne med en Paastand om at have henvendt sig to Gange forgæves i rette Tid til Fagforeningen for at betale det skyldige Kontingent.

Resultatet blev da, at Retten frifandt Fagforeningen.

Udlandet

Manifest fra Frankrig.

Den 15. Februar modtog vi fra den faglige Hovedorganisation i Frankrig *Conféderation Générale du Travail* et udateret Cirkulære indeholdende et Manifest i Anledning af Krigssituationen. Dette Manifest gengives nedenstaaende i sin fulde Ordlyd.

Om Forholdene i Frankrig under Krigen ved man iøvrigt forholdsvis lidt. Meddelsomheden synes i dette Land at være langt ringere end f. Eks. i Tyskland og England. Desuden har Postforbindelsen med Frankrig været saare mangelfuld. For nogen Tid siden sendte *Merrheim*, den bekendte Fører for de franske Metalarbejdere, en Meddelelse til den sveijtsiske Træarbejder-Tidende, som giver nogle Oplysninger, og som derfor ogsaa hidsættes. Merrheim skriver:

»Vi beklager, ikke mere at kunne sende Eder vort Fagblad. Indkaldelsen af Millioner af franske Arbejdere har berøvet os en stor Del af Fagforeningernes Medlemmer. Næsten alle Organisationerne har af den Grund maattet ophøre med at udbetale Understøttelser og indkassere Bidrag. Det er nu Organisationernes Opgave at staa Arbejderklassen bi, saa den kommer igennem denne skrækkelige Tid paa saa god en Maade som mulig. Bestyrelsen for den faglige Hovedorganisation har i Fællesskab med det socialistiske Parti nedsat et Udvalg, hvis Opgave er at bekæmpe enhver reaktionær Bestræbelse.

Fagforeningerne har alle Vegne, i Forstaaelse med Øvrigheden eller med Underudvalgene af *Nationalkommissionen for Landets Velfærd* oprettet Folkekøkkener. Herfra forhandles Middagsmad bestaaende af Brød, Kød, Grøntsager og Suppe. Prisen er 20 Centimer. Om Aftenen sælges Grøntsager og Brød.

Det er indlysende, at alle længes efter det Øjeblik, hvor den faglige Virksomhed kan genoptages.

Det maa endnu bemærkes, at Staten hjælper de indkaldte Soldaters Familier med en daglig Understøttelse paa indtil 1.25 Francs samt 50 Centimer for hvert Barn. De Arbejdsløse modtager den samme Understøttelse.

Det ovennævnte Manifest er saalydende:

Til Arbejdernes Internationale.
Til de Nationale Hovedbestyrelser.

Kammerater!

Trods det forfærdelige Uvejr, der er brudt løs over Europa imod Arbejderklassens Vilje, vil Conféderation générale du Travail atter erklære, at den holder urokkelig fast ved det internationale Sammenhold mellem Arbejderne. Krig er og bliver den afskyeligste af alle sociale Forbrydelser. Ingen Undskyldning kan mindske Ansvaret hos dem, som har fremkaldt den. C. G. T. er nu, som før, en Tilhænger af Freden mellem Folkene. Dens Bestræbelser har altid og vil altid have til Formaal Bekæmpelse af Chauvinisme og Erobringspolitik, og den vil altid modsætte sig enhver Tilbagevenden til forældede Regeringsformer.

Altid har C. G. T. ønsket at lede vore internationale Bestræbelser i denne Retning. Den følte, at der her maatte skabes Enhed baade i Tanke og i Handling indenfor alle Landes organiserede Proletariat, saaledes at Proletariatet overalt kunde handle ensartet mod den fælles Fare.

Ud fra disse Synspunkter fremkom Forslaget til den internationale Kongres i Amsterdam 1905, Henvendelsen ved C. G. T.s Forretningsfører til de tyske Fagforeninger, Paris 1909, C. G. T.s Delegation i Tyskland 1910, Henvendelsen til Legien i Bryssel Juli 1914.

At Arbejdernes Internationale ikke formaaede at afværge Krigen skyldes især, at den ikke fuldtud har hævdet C. G. T.s Synsmaader.

I seks Maaneder har vi nu lidt under denne Krig, og under Invasionens Grusomheder. Luxemburgs og Belgiens Neutralitet krænkedes, den nordøstlige Del af vort Land er besat af Tyskerne. Det Blodbad og de Rædsler, vi har været Vidne til, har kun styrket vore Meninger om den Stilling, det internationale Proletariat burde have taget, og fremdeles bør tage til Krigen.

Skønt alle vore Ønsker gaar ud paa at genskabe Freden imellem de krigsførende Stater, kan vi alligevel ikke glemme, at næsten hele Belgien fremdeles er besat, og at Nord- og Vestfrankrig tildels befinder sig under de samme Vilkaar.

De væsentligste Betingelser for det sociale Fremskridt er Folkenes Ukrænkelighed og Uafhængighed. Mangen Gang gjorde vi Indsigelse mod koloniale Ekspeditioner; skulde vi da nu kunne glemme de alvorlige Grunde til vore Protester? Kun naar den brutale Magt, hvorved Nationerne kues, ophører at være til, kan Menneskeheden udvikle sig til en stadig højere Civilisation og til sociale Former, der bedre end de nuværende stemmer overens med virkelig Retfærdighed. Brutal Kraft skal ikke længere være et Tvangsmiddel overfor Statens Borgere, nej, den blot brutale Kraft, Naturens ubundne Styrke, skal, bundet af Menneskets Intelligens, være hans Tjener, ikke hans Behersker.

»*Verdens Forenede Stater*«, det maa være vort Formaal; men dette Formaal kan kun blive til Virkelighed den Dag, da hver Nationalitet, hvor lille den end er, respekteres, og da hver Nationalitet uhindret faar Lov til at leve sit eget indre Liv og kan følge sine egne naturlige Udviklingsmuligheder. Kun saaledes kan fredeligt Samarbejde mellem alle Folk virkeliggøres. Da vil den sande Internationalitet blive herskende overalt, netop fordi den enkelte Nation ikke af andre Nationer hindres i sit nationale Liv, eller trues af dem. Under saadanne Betingelser for Nationernes Eksistens vil Militarismen forsvinde af sig selv. Trods de nuværende forfærdelige Tilstande taber vi dog ikke dette Maal af Syne, og haaber sikkert at kunne virkeliggøre det, naar kun Proletariatet vil yde os ærlig og stadig Bistand til dette Værk, der skal skabe Harmoni mellem Nationerne ved at ligestille Folkene, og vil banlyse enhver Tanke om en enkelt Nations Hegemoni, d. v. s. Overherredømme.

Om end det nu ikke er mulig at sige noget afgørende om Fredsbetingelserne for Øjeblikket, saa kan der dog siges saa meget, at Fredsbestræbelserne maa rettes paa at skabe saadanne Fredsbetingelser, at denne Krig kan følges af en virkelig varig Fred, og at den muligvis kan blive den sidste Krig for lange Tider.

C. G. T. staar helt og holdent paa deres Side, der vil hjælpe med til at fuldføre dette Formaal. C. G. T. kræver endnu en Gang klart og tydelig, at alle de forskellige Landes Arbejdere stadig skal betænke, at selv om Verdens Forenede St.-

ter skulde blive Virkelighed, kan international Fred kun bevares, naar Arbejderne har den dybeste moralske Forstaaelse af deres internationale Pligter og slutter sig energisk sammen, for gennem deres ad denne Vej opnaaede Magt at blive i Stand til at hindre enhver Krig, i Kraft af deres stærke og bevidste internationale Organisation.

C. G. T. gaar ind paa American Federation of Labours (A. F. of L.) Forslag om samtidig med, og paa samme Sted, hvor de eventuelle Fredsforhandlinger vil finde Sted, at afholde en *Kongres af Repræsentanter for de forskellige Nationers Arbejderorganisationer,* for at genoprette vort internationale Sammenhold, beskytte Arbejdernes Interesser overalt, og kraftfuldt at bidrage til at Freden sluttes under Hensyn til følgende Krav:

1. Ophævelse af al hemmelig Traktatpolitik.
2. Ubetinget Ærbødighed for de enkelte Nationaliteter.
3. Øjeblikkelig og international Begrænsning af Rustningerne, der efterhaanden ganske skal ophøre.
4. Tvungen Voldgift for alle Konflikter mellem Nationerne.

Leve Internationale, trods alle Hindringer!

For Komitéen og pr. Mandat
L. JOUHAUX,
Sekretær.

Betydningen af Fagforeningernes Hjælpeinstitutioner.

I sidste Nummer af Meddelelsesbladet for den faglige Hovedorganisation i Svejts, »Gewerkschaftliche Rundschau« findes en længere principiel Artikel om de derværende Fagorganisationers nuværende Stilling og deres Fremtidsudsigter. Af denne hidsættes følgende:

»De fleste af vore Forbund er noget ensidigt indstillede til Kamp; og Kontingentydelsen tager først og fremmest Sigte herpaa. Dette passede fuldstændigt paa den Situation med Højkonjunktur og store Kampmuligheder, som forelaa i den Periode, hvor vore nuværende Forbund blev til i deres nuværende Skikkelse, altsaa i Tiden fra 1900 til 1908. Men de gode Konjunkturer, hvor Organisationerne stadig gennem Kamp kan skaffe Medlemmerne store Fordele, bliver bestandig sjeldnere. Og i de mellemliggende Pauser, som altsaa bliver længere og længere, er det for lidt, hvad Organisationerne kan byde deres Medlemmer. Næsten alle Strejker fra de senere Aar har vist os, at Arbejdsgiverne ved Hjælp af deres Organisationer, og ikke mindst med Statens Bistand, har fuldstændiggjort deres Modstandsævne. Ja de har endda dermed vundet en saadan Overlegenhed, at selv i jævnt gode Forretningstider faar Kampene, ført med de nuværende Vaaben alene, jo længer jo mindre Udsigt til et heldigt Forløb.

Arbejderne føler dette, og da der store Flertal af dem slet ikke et Idealister og ingenlunde er tilbøjelige til at søge Trøst i fjerne Fremtidshaab, men tværtimod forlanger haandgribelige Goder for de Ofre, de bringer, saa kommer de let til den Opfattelse, at de høje Fagforeningskontingenter ikke betaler sig mere. *Vort Skib er ensidigt indrettet paa de gode Konjunkturers blide Medbør. Det er ikke sødygtigt under daarlige eller blot maadelige Vejrforhold.* Og naar saa de gode Tider atter indfinder sig, maa vi spilde den kostbare Tid med, først at gøre Skibet sejlklart paany. Den Erfaring har vi ofte gjort, Perioder med gunstig Lejlighed til Kamp er ofte løbet ubenyttede fra os, fordi vi først skulde samle vor Hær paany.

Her er Stedet, hvor vi skal reformere. Vort Skib maa bygges om. Der maa gives det et bredere Grundlag, en større Bæreflade. Ikke saaledes, at Kontingenterne nedsættes. Dette vilde være at gaa fuldstændig bagvendt tilværks. Nej, vi maa indrette os paa at kunne *byde Medlemmerne flere Fordele, langt flere ogsaa under daarlige Tider.*«

Artiklen skitserer dernæst en lang Række af Hjælpe- og Understøttelsesfunktioner samt Oplysnings- og Dannelsesforetagender, som Fagorganisationerne burde kaste sig over, for derved at holde Medlemmerne

sammenknyttede ogsaa i de daarlige Tider, og derved have Organisationens Vaaben i fuld brugbar Stand til enhver kommende Situation.

Disse Betragtninger er ikke uden Interesse for os Danske. Vi hører det jo undertiden betegnet som en stor Fejl, at der er knyttet Hjælpeinstitutioner af forskellig Art til Fagforeningerne. Af foranstaaende kan man se, hvilke Betragtninger, der anstilles, naar man *ikke* har saadanne Institutioner.

Oplysningsforhold i Italien.

Selv om i Italien Antallet af Personer, som ikke kan læse og skrive, ogsaa i den senere Tid er gaaet nedad, saa er det dog endnu ret betydeligt.

I Aaret 1901 var Antallet for hele Landet ialt 13,351,058 eller 48,5 % af den samlede Befolkningsmængde. I 1911 var Tallet dalet til 11,050,454 eller 37,6 %.

En Formindskelse paa 11 % af dem, der ikke kan læse og skrive paa et Tidsrum af 10 Aar maa siges at være et ganske betydeligt Resultat. Men i Forhold til andre Lande er Antallet dog endnu eminent stort i Italien. I Aldersklasserne fra 12 Aar og derover er der 3,890,837 Mænd og 5,589,433 Kvinder, som ikke kan læse og skrive. Holder man sig til Aldersklasserne fra 21 Aar og opefter, findes der 3,165,345 Mænd og 4,747,082 Kvinder eller 41,8 %.

Forholdene er højst uensartede i de forskellige Provinser. Den Del af Befolkningen, som ikke kan læse og skrive, udgør i de enkelte Provinser følgende pro Cent.

Calabrien 73, Abrussia 64, Sicilien 63, Campania 57, Umbria 53, Emilia 40, Venedig 30, Lombardiet 16, Basilicata 71, Puglie 63, Sardinien 62, Marche 57, Toscana 40, Lazie 36, Liguria 20, Piemont 13.

Af hver 100 Personer, som anmeldte Indgaaelse af Ægteskab i Aaret 1911 i de enkelte Landsdele, var følgende Antal, som ikke kunde læse og skrive:

Piemont 2,6, Vinela 14,4, Toscana 27,7, Campania 44,1, Sardinien 55,7, Lombardiet 5,1, Emilia 22,1, Marche 39,9, Sicilien 51, Calabrien 60,4, Liguria 7,3, Rom 26,7, Abruzzia 44,3, Puglie 54, Basilicata 60,5.

(Efter Correspondenzblatt.)

Et 100-Aars Jubilæum.

En sjælden Festlighed afholdtes Søndag den 10. Januar i Byen *Washington* i Nordamerika, idet den derværende »Typografernes Fagforening« fejrede sit 100-Aars Jubilæum. Festen afholdtes i et af Byens største Teatre, som var fyldt til sidste Plads af Medlemmer med paarørende. Efter Indbydelse var flere fremragende Fagforeningstillidsmænd og Politikere til Stede.

Blandt Festens officielle Talere var den amerikanske Regerings »Arbejdersekretær«, *Wilson*, som tidligere har været Tillidsmand i det amerikanske Minearbejderforbund, og som i sit nuværende Embede har udfoldet en omfattende Virksomhed til Gavn for den arbejdende Klasse. Ved denne Lejlighed udtalte han bl. a.:

»Den organiserede og den uorganiserede Arbejder har fælles Interesser. Men den uorganiserede ser det ikke, enten fordi han frygter Arbejdsgiveren, eller fordi han ønsker at høste Fordele uden Ofre .... Vor gamle Jord er fuldtud i Stand til at frembringe, hvad der er nødvendigt for Menneslægtens Lykke og Trivsel, blot der finder en retfærdig Fordeling Sted. Jeg tror ikke Problemet om den retfærdige Fordeling vil blive løst ved Enkeltmands geniale Tænkeevne, men vil komme gennem en gradvis Udvikling.«

En anden officiel Taler var *Samuel Gompers*, Formand for Amerikas faglige Landcentralisation. Han drog Sammenligninger mellem Arbejderen nu og Arbejderen for Hundrede Aar siden og udtalte bl. a.:

»Dengang trykkedes Arbejderen af Aarhundreders Frygt og Sorg og Sult. Nu ranker Arbejderen sin Ryg, han beder ikke om nogen Gunst, men forlanger sin Ret og Frihed ..... Saavidt angaar Mandighed, Styrke, Magt, Indflydelse og Handlekraft er Eders Organisation yngre nu, end dengang den stiftedes.«

Under Festen oplæstes Fagforeningens Forhandlingsprotokol fra Stiftelsesdagene for 100 Aar siden. De gulnede Blade bliver naturligvis op-

bevaret med den største Pietet. Organisationen stiftedes under Navn af »Columbisk Typograf-Selskab«, hvilket Navn bibeholdtes indtil 1867, da Organisationen indtraadte i det amerikanske Typograf-Forbund.

Lønoverenskomster i Norge.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge har udarbejdet en Oversigt over bestaaende Løntariffer indenfor samtlige Fag i Norge. Det fremgaar af denne, at der indtil November Maaned i Fjor var oprettet 802 Tariffer, som omfattede 88,888 Arbejdere.

Disse Tariffer kan opsiges til Ophør til følgende Tider:

I 1915	288	Tar.	omf.	21,397	Arbejd.
» 1916	366	»	»	50,821	»
» 1917	92	»	»	10,355	»
» 1918	12	»	»	1,090	»
» 1919	2	»	»	3,239	»

Der var paa daværende Tidspunkt udløbet 21 Tariffer for 664 Arbejdere, og der førtes Forhandlinger mellem Parterne om ny Tariffer. Desuden var der 21 Tariffer omfattende 1322 Arbejdere, som ikke har nogen bestemt Udløbstid.

Vi henviser iøvrigt til nedenstaaende Tabel, som viser de forskellige Maaneder og Aar, Tarifferne udløber.

Overenskomsternes Udløbstid.

Maaned	1915		1916		1917		1918		1819	
	Tariffer	Arbejdere	Tariffer	Arbejdere	Tariffer	Arbejdere	Tariffer	Arbejdere	Tariffer	Arbejdere
Januar	18	1255	20	3955	12	1787	4	632	»	»
Febr.	5	441	5	172	1	55	»	»	»	»
Marts	11	979	77	21383	8	1267	»	»	1	2639
April	86	8295	49	4111	25	1614	5	276	»	»
Maj	52	2110	53	2939	17	1727	»	»	»	»
Juni	32	2622	13	1065	9	1075	»	»	»	»
Juli	30	3579	29	3268	11	1567	»	»	»	»
Aug.	12	568	4	79	4	112	»	»	»	»
Sept.	26	967	110	13339	2	79	2	150	1	600
Okt.	9	416	»	»	1	832	»	»	»	»
Nov.	1	12	2	213	»	»	1	32	»	»
Dec.	6	153	4	297	2	240	»	»	»	»

Fagbevægelsen i Holland.

Det hollandske statistiske Centralbureau har offentliggjort en Statistik fra de faglige Organisationer for Aaret 1913. Derefter er Antallet af organiserede Arbejdere i Løbet af Aaret 1913 steget fra 184,030 til 220,275. Af Medlemmerne var 137,893 eller 62,6 % tilsluttet en faglig Hovedorganisation. Af disse bestaar der ikke mindre end fem. Den største er den paa moderne Grundlag hvilende »Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen«. Dennes Medlemsantal voksede fra 61,447 til 84,261. Denne Vækst betyder en stor Styrkelse af Organisationen; thi kun 5311 nye Medlemmer er tilkommen ved nye Organisationers Tilslutning. Der er dog ogsaa sket en betydelig Tilgang til det katolske Forbund (fra 21,096 til 29,048 Medlemmer); men Halvdelen af denne Tilgang skyldes nye Foreningers Indtrædelse. Den »kristelig-nationale« (protestantiske) Centralisation er vokset med 3079 Medlemmer, hvoraf 565 tilhører en »Spareforening af Tekstilarbejdere«, som er omdannet til Fagforening. Den syndikalistisk-anarkistiske Centralorganisation er vokset fra 8097 til 9697 Medlemmer.

At Organisationsforholdene har bedret sig, ses bl. a. deraf, at der nu findes seks — tidligere to — Forbund med over 5000 Medlemmer. Af disse hørte fem til den paa moderne Grundlag hvilende Centralisation, nemlig: Diamantarbejdere, Kommunale Arbejdere, Cigararbejdere, Metalarbejdere og Tømrere. Det sjette (og mindste) af disse Forbund er det katolske »Forbund af Jernbane- og Sporvejspersonale«. Der er i Aarets Løb oprettet 22 nye Fagforeninger og opløst tre.

Hvad angaar de enkelte Forbunds Medlemstal, har det statistiske Bureau kun modtaget nøjagtige Oplysninger fra de paa moderne Grundlag hvilende Organisationer. De andre synes at befinde sig bedre ved ikke at give Oplysninger herom.

(Die Gewerkschaft.)

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 ❋ KØBENHAVN DEN 13. MARTS 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheden. Landarbejdernes Samling Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos Købmand Drost i Faaborg. Formerne hos Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jærnindustrien. Havnearbejderne i Horsens. Stenarbejderne i Odense). Udlandet.

Arbejdsløsheden.

Den fjerde Extra-Tælling af Arbejdsløse foregaar Lørdag d. 20. Marts 1915..

Alle Tillidsmænd bør samme Aften udfylde Skemaet og indsende det til Forbundet.

Statistiken skal, af Hensyn til Understøttelseslovens eventuelle Forlængelse udover 1. April, foreligge færdig fra Statistisk Departement inden denne Dag.

Husk at sende de udfyldte Skemaer ind til Forbundene Lørdag Aften den 20. Marts.

Forretningsudvalget.

Landarbejdernes Samling.

Et Mæglingsforslag.

Med Tilslutning fra Repræsentanter for begge de stridende Grupper indenfor Tyende- og Landarbejderforbundet har Forretningsfører for Socialdemokratisk Forbund, Folketingsmand *Stauning* i nogen Tid forberedt et Mæglingsarbejde, hvis Formaal skulde være at faa bilagt Striden i Organisationen.

Foruden Stauning har Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Carl F. Madsen*, og Formanden for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, *Johs. Nielsen*, velvilligst tilsagt Bistand ved Mæglingsarbejdet.

Lørdag den 6. Marts afholdtes efter Indbydelse af ovennævnte tre Mæglere et Møde paa Socialdemokratisk Forbunds Kontor i København til hvilket Repræsentanter for de to Parter var indbudte. Fra den ene Part mødte *Rs. Ankjær* og *Marius Olsen*. Fra den anden Part *Axel Hansen* og *Levinsen*.

Efter nogen Forhandling om de foreliggende Forhold fremsatte Mæglingsmændene følgende Udtalelse, paa hvilken de anmodede om Parternes Svar.

»Den i Landarbejder- og Tyendeforbundet opstaaede Strid kan kun være til Skade for Bevægelsen og for den Arbejderklasse, der skal hjælpes frem til bedre Kaar ved *enigt* Arbejde for Organisationen.

Mæglingsmændene har anset det for rettest at undgaa en Paadømmelse af, hvor Skylden for Striden ligger, i Betragtning af at saadan Paavisning ikke kan bringe noget positivt Resultat.

Derimod er vi enige om at opfordre Tyendebevægelsens Ledere til at erkende:

at alle, der ønsker Tyendet og Landarbejderne organiseret maa arbejde sammen i *en* Organisation med Tilsidesættelse af alle personlige Interesser.

Som den rimeligste Udgang af Striden foreslaas det Parterne, at alle Afdelinger af Forbundet, uanset under hvis Ledelse de staar, opfordres til at sende Repræsentanter til en Kongres 1. og 2. April.

Her tages Beslutning om Bladspørgsmaalet, Organisationsforhold, Love m. v. og vælges Ledelse.

Begge Parters Repræsentanter

erklærer paa Forhaand at ville bøje sig for Kongressens Afgørelse i enhver Henseende og vil søge hindret enhver Art af Splittelse efter Kongressen.

Til at forberede Kongressens Arbejde, Forslag til Love, til Ordning af Bladforholdene o. a. vælges fra hver Side to Repræsentanter, der i Tilfælde af Uenighed kan tilkalde en af Undertegnede til Deltagelse i Arbejdet.

Udvalget udarbejder en Forretningsorden, der indeholder betryggende Regler for Udøvelse af Repræsentationsret og Stemmeret paa Kongressen.«

Carl F. Madsen. Johs. Nielsen.
Th. Stauning.

De fire Repræsentanter for Tyende- og Landarbejderorganisationen gav enstemmig deres Tilslutning til Udtalelsen og det deri indeholdte Forslag, som de erklærede at ville anbefale til Vedtagelse indenfor deres respektive Bestyrelser.

De fire Repræsentanter besluttede derefter, at de, under Mæglingsmændenes Medvirkning, vilde udarbejde et Forslag til Forretningsorden for den planlagte Kongres, indeholdende, som forudsat, Regler for Repræsentation og Stemmeret. Dette Forslag udarbejdes, og det forelægges nu begge Hovedbestyrelser til Vedtagelse med Anbefaling af de fire Repræsentanter.

Det overdroges derefter Mæglingsmændene at levere Meddelelse til »Arbejdervennen« og »Landarbejderen« og den socialdemokratiske Presse, og Repræsentanterne lovede at anbefale de to Parter at indstille al Bladpolemik, Strid paa Møder o. lign., i Forventning om at det fremkomne Forslag vil blive tiltraadt og Enigheden derefter genoprettet paa den forestaaende Kongres.

Mæglingsmødet sluttede derefter idet Stauning takkede for den fordragelige Holdning, som Repræsentanterne havde indtaget og udtalte Haabet om, at der nu var tilvejebragt et Grundlag, hvorpaa Organisationsarbejdet kunde fortsættes til Held for Tyende- og Landarbejderne, der i saa høj Grad har Trang til ved Enighed og Sammenhold at faa udført et Arbejde til Højnelse af deres Lønvilkaar.

Den faste Voldgiftsret.

Mæglingsmænd hos Glud & Marstrand.
Sag Nr. 139.

Dansk Arbejdsmands Forbund har gentagne Gange protesteret mod at Firmaet Glud & Marstrand i København valgte en af sine egne Direktører til Medlem af Mæglingsudvalg eller Voldgiftsretter, og da Firmaet ikke tog Protesterne til Følge blev Forbundet nødsaget til at klage til Den faste Voldgiftsret for at faa Firmaet dømt til at respektere bestaaende Mæglings- og Voldgiftsregler, som udtrykkelig forbød Selskabet at repræsentere sig selv ved saadanne Lejligheder.

Sagen kom dog ikke til Procedure; thi ved et forberedende Møde blev et Slags Forlig indgaaet, hvorefter der forventelig ikke fremtidig vil være Anledning til at beskæftige sig med dette Spørgsmaal.

Afgørelsen ligger i efterstaaende

Udskrift
af
»Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 2. Side 116—118.«

Aar 1915 den 4. Februar Kl. 3½ Em. holdt Retten forberedende Møde i Anledning af Sag Nr. 139:

De samvirkende Fagforbund
mod
Aktieselskabet Glud & Marstrands Fabriker.

Retsformanden fungerede. I Sekretær Steinckes Sygdomsforfald fungerede Ekspeditionssekretær J. Dam i Henhold til Formandens Konstitution.

For Klagerne mødte Sekretær Otto Smith, Formand for Fabrikarbejdernes Forbund Sofus Mortensen og Formand for Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn P. Mikkelsen.

For de Indklagede mødte Højesteretssagfører F. Grüner ved Fuldmægtig Sønder.

Der fremlagdes Klage af 28. Januar 1915 og Tilsvar af 3. Februar s. A.

Retsformanden gennemgik Sagen med de Mødte, og Indklagedes Repræsentant erklærede paa Indklagedes Vegne, at Indklagede erkender sig uberettiget til at give Møde som Medlem i Mæglingsudvalg og i Voldgiftsretten ved nogen af Selskabets Direktører.

Klagerne ønskede en udtrykkelig Udtalelse fra de Indklagede om, at de heller ikke ansaa sig berettigede til at lade sig repræsentere af Funktionærer i Virksomheden.

De Indklagedes Repræsentant bemærkede hertil, at uagtet han ikke kan tænke sig, at noget saadant vil ske, ønsker han dog ikke, da Sagen ikke drejer sig om dette Spørgsmaal, at udvide Sagens Rammer ved en Erklæring desangaaende.

Klagerne bemærkede hertil, at uagtet de ansaa det for lidet heldigt, at Indklagede paa dette Tidspunkt vilde lade Spørgsmaalet om Funktionærerne staa aabent, ansaa de det dog for saa selvfølgeligt, at de, der var inhabile til selv at møde, ikke kunde lade sig repræsentere af deres lønnede Funktionærer, at de efter Omstændighederne mente efter den afgivne Erklæring om Direktørerne at kunne lade Sagen falde, idet de selvfølgelig forbeholdt dem at rejse Sagen paany, hvis de Indklagede senere skulde vælge en Funktionær som Repræsentant.

Retten hævedes Kl. 4,15.

C. Ussing.

J. Dam,
kst. Sekr.

*

Forholdene ved Exportbaadene i Aarhus Havn.

Sag Nr. 140.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. Februar 1915 i Sag Nr. 140: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa egne, Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Aarhus-Afdelings Vegne.

Efter at Det forenede Dampskibsselskab den 30. August f. A. af Hensyn til Minefaren i Nordsøen havde overflyttet sin Esbjerg-Eksportrute til Aarhus, traf det den 6. Februar d. A. under Medvirkning af Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Esbjerg Overenskomst med 51 Esbjerg-Arbejdere dels om deres Overflytning til Aarhus, dels om nærmere aftalte Vilkaar for deres Arbejde i Aarhus Havn ved Esbjerg-Baadene; men efter at de nævnte 51 Arbejdere paa Selskabets Bekostning havde foretaget Rejsen til Aarhus, nægtede Arbejdsmandsforbundets Afdeling i Aarhus — den derværende Havnearbejdernes Fagforening — at overføre dem til denne Afdeling og som Følge af denne Aarhus-Afdelingens Holdning og dens hele Modstand mod den trufne Ordning, vendte Esbjergarbejderne tilbage til Esbjerg.

Paa Det forenede Dampskibsselskabs Vegne paastaar nu Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening ved at indklage De samvirkende Fagforbund disse selv samt Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes nævnte Aarhus-Afdeling idømt Bod og Afdelingen kendt pligtig til at optage de Esbjergarbejdere, med hvilke Selskabet maatte have truffet eller træffer Overenskomst om Besørgelse af Lastningsarbejdet ved Esbjergbaadene i Aarhus, samt at tilbagekalde den af Aarhusafdelingens Formand og Medlemmer fremsatte Tilkendegivelse af, at Esbjergarbejdernes Flytning til Aarhus vilde blive betragtet som et uberettiget og ukollegialt Skridt.

Til Støtte herfor har Klagerne først fremhævet, *at* Eksporten til England trængte til de øvede Esbjergarbejdere, *at* Arbejdet kun forbigaaende var flyttet til Aarhus, *at* denne Flytning havde gjort Esbjergarbejderne arbejdsløse, og *at* den afsluttede Overenskomst udtrykkelig forbeholdt Aarhusarbejderne alt andet Arbejde i Aarhus Havn end netop Lastningen af Esbjergbaadene ja endog Losningen og Kulningen af disse Baade. Men disse nærmest moralske Betragtninger giver intet Bidrag til Afgørelsen af, om Aarhusarbejdernes Holdning har været overenskomststridig.

I saa Henseende har Klagerne henvist til deres Ret efter Septemberforligets Pkt. 4 til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft; medens de Indklagede paaberaabe sig visse Bestemmelser i den Overenskomst, efter hvilken Arbejdet i Aarhus Havn hidtil har været udført, og som bl. a. bestemmer (Side 31), *at*:

»Der maa ikke under nogen Form antages Folk paa andre Vilkaar end Overenskomsten hjemler«

endvidere:

(§ 3), *at*:

»Antagelse af Folk maa kun ske paa følgende Tider: Kl. 6 Morgen, Kl. 8½ og 9¼ Fm. samt Kl. 1½ og 3¾ Em.«

(§ 17) *at*:

»Antagelse af Folk maa kun ske paa følgende Pladser, for Skibe, som ligger i nordre Havn ved nuværende Stilladsplads, og for Skibe, som ligger i den gamle Havn...«

og (§ 18) *at*:

»Alt Losnings- og Ladningsarbejde, som Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn disponerer over, skal udføres igennem Arbejdsgiverforeningens Havnekontor.«

Saafremt denne af de Indklagede paaberaabte Overenskomst virkelig er gældende mellem Aarhus-Afdelingen og Det forenede Dampskibsselskab, maa der nu ogsaa gives de Indklagede Ret i, at Selskabet ikke uden Aarhus-Afdelingens Samtykke kunde slutte den ovennævnte Særoverenskomst med Esbjergarbejderne om Arbejdet i Aarhus Havn. Denne Særoverenskomst indeholder nemlig ikke blot en Lønforøgelse for Esbjergarbejderne — hvorimod formentlig intet kan indvendes — men den giver dem en fastere Ansættelse med en *Fortrinsret* til Lastningsarbejdet, medens Aarhusoverenskomsten forudsætter en lige Adgang for alle dem, der hver Dag til de fastsatte Tider og bestemte Steder melde sig til at konkurrere om at komme i Betragtning til Havnearbejdet.

Selskabet benægter imidlertid, at den nævnte Aarhusoverenskomst (af 16. Juni 1914) er bindende for det. Den er indgaaet af Havnearbejdernes Fagforening og Dansk Arbejdsmandsforbund paa den ene Side og paa den anden Side af Arbejdsgiverforeningen og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn, og har hidtil været gældende for Arbejdet ved Det forenede Dampskibsselskabs Baade, *idet den Entreprenør, der besørgede Lastningen og Losningen, var Medlem af sidstnævnte Arbejdsgiverforening.*

Imidlertid maa det have Formodningen mod sig, at Dampskibsselskabet blot ved at frigøre sig for Entreprenøren og selv gaa ind som direkte Arbejdsgiver skulde kunne for sit Vedkommende forandre de Arbejdsvilkaar, der under Medvirkning af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening var fastsat for Havnearbejdet. Det maa antages ganske i Strid med de Forudsætninger, under hvilke Arbejderne har indgaaet Overenskomsten, der binder dem til 1. Maj 1916, at en Arbejdsgiver — hvis Havnearbejde repræsenterer en saa væsentlig Del af Arbejdet i Aarhus Havn, som Det forenede Dampskibsselskab — hvert Øjeblik skulde kunne frigøre sig fra Overenskomstens Bestemmelser blot derved, at han afskediger sin Entreprenør. Saalænge der ikke med Havnearbejdernes Fagforening er aftalt andre Arbejdsvilkaar maa de ved Overenskomsten af 16. Juni 1914 fastsatte antages i Overenskomstperioden at være gældende, og Retten kommer derfor til det Resultat, at medens Aarhusarbejderne er uberettigede til at modsætte sig, at Esbjergarbejderne overflyttes til Aarhusafdelingen og tages i Arbejde under *samme* Vilkaar som Aarhusarbejderne, er de ikke uberettigede til at modsætte sig deres Overflytning, saalænge Det forenede Dampskibsselskab fastholder ved en særlig Overenskomst at give dem en med den almindelige Overenskomst stridende Fortrinsret.

De Indklagede vil derfor være at frifinde, men da Klagerne efter Sagens hele Natur har haft god Grund til at vente, at de Indklagede under

Hensyn til den foreliggende ekstraordinære Situation og af naturlig Medfølelse med deres haardt ramte Kammerater i Esbjerg vilde have set noget bort fra Sagens juridiske Side, findes det billigt at lade Parterne udrede Sagens Omkostninger — 200 Kr. — hver med Halvdelen.

Kendelse.

Desamvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus bør for Klage af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og Det forenede Dampskibsselskab fri at være.

Sagens Omkostninger, 200 Kr., udredes af Parterne hver med Halvdelen.

*

Tømrerne hos »Phønix«.

Sag Nr. 141.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. Februar 1915 i Sag Nr. 141: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Dansk Tømrerforbund paa egne Vegne og for dets Afdelinger i København og Nordre Birk.

Efter at der af det københavnske Aktieselskab »Phønix« var udført noget Nedrivningsarbejde og Opførelsen af Skure paa Traverbanen i Ordrup ved Svende, antagne i København og til Vilkaar, der stemmede med Københavns Prisfortegnelse, tilbød det den 11. f. M. paa selve Arbejdspladsen Arbejde til de for Nordre Birk gældende (lavere) Priser, men derved opstod der Konflikt, idet Medlemmerne saavel af Hustømrernes Fagforening for København som af den for Nordre Birk vægrede sig ved at tage Arbejdet uden til Københavns Priser.

Ved Forhandling mellem Dansk Tømrerforbund, Københavns Tømrerlaug og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening enedes man imidlertid den 8. Februar om følgende Løsning af Konflikten:

»Spørgsmaalet om, efter hvilken Priskurant Aktieselskabet »Phønix«s Arbejde paa Traverbanen skal betales, henvises til Afgørelse af en særlig Voldgiftsret, bestaaende af 4 Medlemmer — 2 valgte af Tømrerlauget i København og 2 af Dansk Tømrerforbund — samt en Opmand, som vælges af Rettens Medlemmer. Kan disse ikke enes om Valget af Opmand, vælges denne af Københavns Tømrerlaug.

Voldgiftsretten, der træder sammen i Morgen paa Københavns Tømrerlaugs Kontor, skal saavidt muligt afsige sin Kendelse i Løbet af 3 Dage.

Skulde Kendelsen imod Forventning ikke være afsagt inden den nævnte Tid, skal Arbejdet paabegyndes senest Fredag Morgen den 12. ds., og dermed skal denne Sag betragtes som endelig ordnet i alle Henseender.«

Den nedsatte Voldgiftsret traf derefter den 10. d. M. følgende Afgørelse:

»Da det maa anses for givet, at der ikke findes nogen fast Praksis for, at københavnske Mestre, der antager Svende og lader Arbejde udføre udenfor København, skal betale efter Københavns Priskurant, maa det findes naturligt, at naar saadant Arbejde udføres indenfor en Kreds, hvor en anden Priskurant er raadende, de da betales efter denne, hvilket ogsaa maa siges at være i god Overensstemmelse med den faste Voldgiftsrets Kendelse Nr. 56/1911.

Kendelse:

Aktieselskabet »Phønix« bør betale Arbejdet ved Traverbanens Bygninger efter den i Nordre Birk gældende Priskurant.

Voldgiftssagens Omkostninger findes at burde betales af Københavns Tømrerlaug og Dansk Tømrerforbund med Halvdelen hver.«

Trods den saaledes trufne Voldgiftsaftale og den afsagte Voldgiftskendelse vilde ingen paatage sig Arbejdet, og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har nu for Københavns Tømrerlaug og det nævnte Aktieselskab paastaaet Dansk Tømrerforbund paa egne Vegne og for dets Afdelinger i København og i Nordre Birk idømt Bod for den formentlig overenskomststridige Blokade

af det nævnte Arbejde, hvorhos de paastaar kendt ugyldig den nedennævnte Bestemmelse i Hustømrernes københavnske Afdelings Love.

Klagernes Paastand angaar de Indklagedes Holdning saavel i Tiden før som efter Voldgiftskendelsens Afsigelse. Hvad den første Periode angaar, drejer Uenigheden sig om et rent og skært Retsspørgsmaal (hvilken Pris der efter de gældende Overenskomster skal betales); og at man i et saadant Spørgsmaal har villet lade Magten gaa for Retten og afgøre det — ikke ved Rettergang (gennem Voldgift) — med ved Krig (Blokade, Arbejdsvægring i Fællesskab eller lignende, saaledes som det efter det nedenfor anførte er godtgjort, at man i dette Tilfælde er optraadt), dette stemmer i hvert Fald ikke med tidsmæssigt udviklede Organisationsforhold og med Indgaaelse af Overenskomster i Faget. Men saaledes som Sagen i Øjeblikket ligger oplyst, tør Retten dog ikke udtale en endelig Dom om og da, hvilke positive Overenskomstbestemmelser der i nærværende Tilfælde i saa Henseende maatte kunne paaberaabes, (navnlig er det ikke oplyst, hvilke Voldgiftsregler der, da Konflikten opstod, stod til de Indklagedes Raadighed paa den paagældende Arbejdsplads, der laa udenfor København); og da det her drejer sig om en Konflikt, der tiltrænger en hurtig Løsning, og Sagens endelige Domsresultat ikke i nævneværdig Grad vil kunne paavirkes ved, at ogsaa de Indklagedes Holdning i Konfliktens første Periode medtages i Paadømmelsen, mener Retten ikke at burde udsætte Sagens Afgørelse for at indhente nye Oplysninger i saa Henseende, og finder det derfor rettest i Dommen at se bort fra Konfliktsperioden *før* Voldgiftskendelsens Afsigelse.

Hvad angaar Konfliktsperioden *efter* Voldgiftskendelsens Afsigelse, paastaar de Indklagede sig frifundne i første Række, fordi de af forkellige Grunde anser den faldne Voldgiftskendelse for urigtig; men da de i Følge Aftalen af 8. Februar er forpligtede at underkaste sig den eventuelt faldne Voldgiftskendelse, kan de selvfølgelig ikke unddrage sig Afgørelsen, fordi den ikke har givet dem Ret i Tvistemaalet.

De Indklagede har dernæst nægtet, at der overhovedet foreligger Blokade af Arbejdspladsen, og erkender kun Tilstedeværelsen af en Uvilje hos de enkelte Medlemmer mod at tage Arbejde samme Sted for den tilbudte Pris.

Men naar henses *til*, at der efter de foreliggende Oplysninger i den paagældende Tid har været en overordentlig stor Arbejdsledighed i Faget, *til* at den københavnske Afdeling under hele Konfliktsperioden har hævdet, at dens Love udtrykkelig forbød dens Medlemmer at tage Arbejde efter den ved Voldgiftskendelsen fastslaaede Tarif, *til* at Nordre Birks Fagforenings Formand efter det oplyste har hævdet det som en Æressag for dens Medlemmer ikke at paatage sig det nævnte Arbejde for ringere end københavnske Priser, og *til*, at de Udtalelser, som den sidstnævnte Fagforeningsformand efter sin egen Forklaring har benyttet overfor Organisationens Medlemmer, indirekte indeholder Opfordring til ikke at gaa i Arbejde paa Pladsen, er det fuldkommen godtgjort, at den Arbejdsvægring, der foreligger, er af en saadan kollektiv Art, at Organisationerne derfor er ansvarlige.

For saaledes at have handlet i Strid med en lovlig afsagt Voldgiftskendelse — noget som Loven af 12. April 1910 § 5 Nr. 3 fremhæver som en særlig alvorlig Overtrædelse — vil de to Afdelinger af Tømrerforbundet have in solidum til Sagsøgerne at betale en Bod, der ikke kan beregnes efter den lidte Skade, hvorom Oplysningerne har været vildledende, men findes at burde ansættes til 400 Kr.

Hvad Tømrerforbundet selv angaar, er dette vel ikke direkte ansvarligt for den opstaaede Konflikt eller dens Fortsættelse. men bortset fra det nedennævnte Skridt ses Forbundsstyrelsen dog ikke at have ud-

vist en saadan aktiv Virksomhed til Gennemførelsen af Voldgiftsaftalen, som maa paahvile den, der selv har indgaaet den. Da Forbundet imidlertid dog under 14. d. M. i »Social-Demokraten« i meget bestemte Udtryk har indprentet Organisationsmedlemmerne deres Pligt til at respektere den afsagte Voldgiftskendelse, og der ikke paa noget Tidspunkt fra Forbundets Side ses at være foretaget Skridt i modsat Retning, findes det, særlig under Hensyn til den Underorganisationerne idømte Bod, ufornødent ogsaa at idømme Forbundet Bod.

Den ovennævnte Bestemmelse i den københavnske Afdelings Love gaar ud paa, at: »ingen af Afdelingens Medlemmer maa arbejde efter en lavere Prisfortegnelse end den i 1908 vedtagne.«

Hvis de Indklagede havde Ret i, hvad de som anført har hævdet, at denne Bestemmelse forbyder dem at arbejde paa Traverbanen efter Nordre Birks — lavere — Tarif, saa maatte der ogsaa gives Klagerne Medhold i, at Lovbestemmelsen ikke kunde gøres gældende mod den trufne Voldgiftsaftale af 8. Februar og ikke kunde gælde mod denne. Men Meningen med Bestemmelsen er øjensynlig kun den, at Medlemmerne paa det Omraade, *hvor de københavnske Priser gælder*, ikke maa tage lavere Priser. Bestemmelsen siger ikke og kan ikke sige noget om, paa hvilket Omraade den københavnske Pris gælder, da dette er et Overenskomstspørgsmaal, som afgøres — ikke ensidigt af Svendeorganisationen, men indbyrdes af Svende- og Mesterorganisationerne. Klagernes Paastand paa dette Punkt kan altsaa ikke tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes det indklagede Tømrerforbund at burde betale med 150 Kr.

Kendelse:

De indklagede, Hustømrernes faglige Afdeling i København og Hustømrernes Fagforening for Københavns Amts 1. Afdeling bør en for begge og begge for en til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening udrede en Bod af 400 Kr. Dansk Tømrerforbund har ikke fuldt opfyldt sin Forpligtelse efter Voldgiftsaftalen af 8. d. M. og bør betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Købmand Drost i Faaborg. Tre faste Arbejdsmænd, som dels arbejder paa Købmand Drost' Kuloplag og dels udfører Transport af Varer til Folk i Byen, ønskede deres Ugeløn forhøjet fra 18 til 21 Kr. Under Forhandlingerne reduceredes Kravet dog til 20 Kr., men Købmanden vilde heller ikke indgaa herpaa.

Stillingen forandredes ikke ved et Fællesmøde, som afholdtes den 25. Februar med Repræsentation fra Hovedorganisationerne. Købmanden fastholdt sit Standpunkt med Hensyn til Bibeholdelsen af de 18 Kr.

Mødet endte derfor resultatløst.

Dansk Arbejdsmandsforbund har senere varslet Strejke.

Formerne hos Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jernindustrien. Hos Firmaerne *Vald. Birn og Brødre i Holstebro*, *Anthon Christensen* i *Slagelse* og *Einar Holm* i *København* opstod der Konflikt af forskellig Art med Formerne, og da de Forhandlinger, der blev ført om Sagerne mellem Førbundet og Sammenslutningen, ikke førte til et tilfredsstillende Resultat, begærede sidstnævnte Sagerne indbragte for Den faste Voldgiftsret.

I den Anledning afholdtes et Møde den 24. Februar med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, og efter nogle Timers Forhandling faldt Spørgsmaalet om Afgørelse ved Voldgiftsretten bort, idet følgende Overenskomst blev indgaaet:

1) Da det er Parterne bekendt, at der paatænkes visse Ændringer i Ledelsen af Firmaet Vald. Birn og Brødres Støberi, og da man ikke ønsker at gribe forstyrrende ind i de Resultater, som eventuelt kan blive Følgen heraf tilbyder Arbejdsgiverne at stille denne Sags videre Be-

handling i Bero i nogle Maaneder, saaledes at Arbejdsgiverne fraskriver sig Retten til paany at rejse Sagen, hvis det lykkes at tilvejebringe rolige Arbejdsforhold hos Firmaet.

2) Med Hensyn til Sagen hos Jærnstøber Anthon Christensen, Slagelse erkender Dansk Formerforbund, at Jern- og Metalindustriens Medlemmer har Ret til at deltage i Udførelse af Arbejdet saavel i Akkord som Timeløn sammen med Forbundets Medlemmer og paa samme Stykker Arbejde, for saa vidt Arbejdsbetingelserne ikke derved forringes, medens Jern- og Metalindustriens Sammenslutning paa den anden Side erkender, at Formerforbundets Medlemmer hver for sig uden kollektiv Aftale har Ret til for at undgaa saadant Samarbejde at tage deres Afsked. Eventuelle Uoverensstemmelser om Betalingsspørgsmaal afgøres efter Regler for Behandling af faglig Strid.

I Tilslutning hertil erkendes det, at den iværksatte Blokade af et bestemt Stykke Arbejde hos Firmaet har været uberettiget. De fra begge Sider fremsatte Erstatningskrav frafaldes.

3) Med Hensyn til Sagen fra Einar Holms Jernstøberi erkender Forbundet, at Formerne ved at udeblive fra Arbejdet den 2. Januar 1915 har udvist en Forsømmelse, som misbilliges, og Forbundet erklærer endvidere, at Forsømmelsen er alvorlig paatalt, samt at det vil yde sin Medvirkning til at forhindre Gentagelser. Hermed er Sagen afsluttet.

Havnearbejderne i Horsens. Som tidligere meddelt forhandledes der ved et Fællesmøde den 26. Januar om Timeløn m. m. ved en af Stevedore *Søren Andersen* i Horsens opført Kulkran, uden at Enighed opnaaedes. Nye lokale Forhandlinger førte ej heller til noget positivt Resultat.

Sagen behandledes da paany ved et Fællesmøde 25. Februar. Forhandlingerne drejede sig her særligt om Timelønsspørgsmaalet, idet der om alle andre væsentlige Punkter var opnaaet Enighed ved det tidligere Møde.

Der afsluttedes Overenskomst paa Grundlag af en Dagtimeløn paa 95 Øre. Overarbejde betales med 1 Kr. 20 Øre fra Kl. 6 til 8 Aften. Natarbejde fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen betales med 1 Kr. 45 Øre.

Der fastsattes Bestemmelser og Takster for Frembæring til Lasten, Opstilling af Stilladser m. v., og iøvrigt skal Overenskomsten af 1912 mellem Arbejdsgivere i Horsens og Havnearbejdernes Fagforening dersteds gælde, ligesom Hovedorganisationernes Norm for Regler ved Behandling af faglig Strid indføres.

Stenarbejderne i Odense. Dansk Stenarbejderforbund, som havde faaet Sanktion til at opsige Priskuranten i Odense, fik ikke Brug for Sanktionen, da det ved Forhandling med Stenhuggermestrene *H. Jørgensen & Søn* og *L. Østhlund* lykkedes at komme til Enighed om en ny Overenskomst, der afløser den hidtidige uden særlig Opsigelse.

Den nye Overenskomst er indgaaet paa 3 Aar til 1. Maj 1918 og Timelønnen, som for Tiden er 55 Øre, forhøjes 1. Maj til 58 Øre, i det andet Aar bliver den 59 Øre og tredje Aar 60 Øre.

Akkordpriserne er omlagt efter Metermaalet og nogle Forbedringer med Hensyn til Beregningsmaaden er indført.

Udlandet

Tobaksarbejderne i Holland.

Hollandske Tobaksarbejdere førte for et Aarstid siden en Strejke, som resulterede i en Lock-out, der omfattede ca. 5000 Tobaksarbejdere.

I over 3 Maaneder varede Kampen, og den betød den mest omfattende og sværeste Kamp, dette Fag endnu havde bestaaet; men Kampen endte med Sejr for Tobaksarbejderne.

Til Gennemførelse af Kampen medgik ca. 300,000 Gylden (1 Gylden = 1½ Kr.), men nu viser det sig, at Pengene er givet godt ud; idet det hollandske Tobaksarbejderforbund nu fastslaar, at Lønforhøjelsen, der er opnaaet gennem Kampen, andrager ca. 700,000 Gylden aarlig.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 ❁ KØBENHAVN DEN 20. MARTS 1915 ❁ 11. AARGANG

INDHOLD: Situationen under Krigstilstanden. Majdemonstrationen. Syernes Organisationsforhold. Lønbevægelser og Konflikter (Brolæggerne i Aalborg. Kurvemagerne i København. Sadelmagerne i København. Typograferne i Provinserne). Arbejdernes Livsforsikringsselskab. Fyndord. Udlandet.

Situationen under Krigstilstanden.

Undersøgelse angaaende Arbejdsløsheden.

Til Sammenligning med Forholdene den 22. August og 24. Oktober f. A. og 13. Januar d. A. har De samvirkende Fagforbund under 13. Marts gennem Forbundene udsendt et Spørgeskema til Besvarelse pr. 20. Marts angaaende Arbejdsløsheden.

Skemaet indeholder akkurat de samme Spørgsmaal som Skemaerne i Oktober og Januar og er ledsaget af følgende Cirkulære:

»*Til samtlige Fagforeninger i Danmark.*

I August, Oktober og Januar har vi gennem de ærede Fagforeninger indhentet Oplysninger om Arbejdsløshedens Omfang. Disse Oplysninger blev derefter bearbejdet af Statistisk Departement, og Resultaterne af disse landsomfattende Undersøgelser har siden været offenliggjort i Partipressen og i »Arbejderen«. Formaalet var at give de socialdemokratiske Rigsdagsmænd og Kommunalbestyrelsesmedlemmer Midler ihænde til Støtte for Krav om offenlig Hjælp i Anledning af den ekstraordinære Arbejdsløshed. Resultaterne af disse Bestræbelser er sikkert alle Fagforeninger bekendt og behøver ingen særlig Omtale her.

Det er imidlertid af mange Grunde nødvendigt, at Fagforeningerne ogsaa fortsat skaffer sig et samlet Overblik over Arbejdsløshedens Omfang og eventuelle Svingninger.

Denne Gang er det i *særlig Grad paakrævet*, fordi Loven om ekstraordinær Hjælp til de Arbejdsløse udløber med denne Maaneds Udgang. Imidlertid har de Forhold, som fremkaldte Loven, jo paa ingen Maade ændret sig til det bedre. Tværtimod er der indenfor enkelte Fag — og da særlig Byggefagene — sket en Forøgelse af Arbejdsløsheden, som nærmest maa kaldes forfærdende. Man skulde under disse Omstændigheder ikke tro, at der fra nogen Side kunde rejses Indvending imod en Forlængelse af Loven af 2. Oktober 1914. Imidlertid bør man ingenlunde stole paa, at Modstanderpartierne ikke vil forsøge at berøve Arbejderklassen den højst fornødne og meget beskedne Hjælp, som her er blevet den ydet under de af Krigen skabte ekstraordinære Forhold. Det er altsaa nødvendigt hurtigst muligt at fremskaffe en ny talmæssig Belysning af Arbejdsløsheden.

Vi maa derfor anmode de ærede Fagforeninger om at udfylde medfølgende Skema den

20. Marts og omgaaende

indsende det til det Forbund, hvoraf Fagforeningen staar som Afdeling, saaledes at Skemaet den 21. Marts er i Forbundets Besiddelse.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

Skemaets Ordlyd er den samme, som tidligere anvendt.

Ifølge Ønske fra Statistisk Departement skal vi samtidig gøre opmærksom paa, at de sædvanlige maanedlige Indberetninger om Arbejdsløsheden fremdeles er nødvendige uanset disse ekstraordinære Tællinger. De maanedlige Spørgeskemaer, der følger med »Arbejderen«, bør derfor udfyldes og indsendes som sædvanlig.

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Peder Hedebol.«

Tillidsmændene bedes huske, at indsende de udfyldte Skemaer til Forbundene Lørdag Aften den 20. Marts.

Majdemonstrationen.

Den 19. Marts er nedenstaaende Cirkulære udsendt til samtlige Fagorganisationer i Danmark.

I Lighed med tidligere Aar opfordrer De samvirkende Fagforbund alle faglige og politiske Organisationer i Danmark til at foranstalte en Demonstration

Lørdag den 1. Maj.

I de Lande, hvor Arbejderbevægelsen bestaar, er 1. Majdagen gennem Aarene siden 1890 bleven benyttet til at demonstrere, ikke alene for en lovfæstet Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer, men ogsaa for anden Arbejderbeskyttelse, for Arbejdernes almindelige Klassekrav og for Verdensfred.

Der er demonstreret imod Arbejderklassens Udbytning ved Kapitalen, mod at Menneskehedens store producerende Flertal i Kraft af det herskende kapitalistiske Samfundssystem prisgives det lille Mindretal, der sidder inde med Kapitalmagten. Der er demonstreret imod den planløse Produktionsmaade, hvor nogle bindes til Lønarbejdet i et urimeligt stort Antal Timer daglig, medens andre nødes ud i tvungen Lediggang og deraf følgende Mangel paa Indtægt. Der er demonstreret imod, at Arbejderen af Samfundet lades i Stikken under den mangeartede Risiko, han lever under. Ulykkestilfælde, Sygdom, Invaliditet lurer paa Arbejderen under det herskende System og truer ham og hans Familie med Tilintetgørelse eller bitter og uforskyldt Nød. Der er protesteret mod Klasseskellet, som gør Arbejderen til en Paria, stiller ham ugunstigere i alle sociale Forhold end den Overklasse, som bygger sin Overdaadighed op paa hans Ulykke.

Og der er demonstreret imod det herskende politiske System Staterne imellem. Der er, i Tilslutning til de socialdemokratiske Kongressers Udtalelser, paapeget, at dette System nødvendigvis vilde hidføre en Katastrofe, om ikke det ændredes i Tide. Kaprustningerne, det hemmelige Diplomati, den nationale Undertrykkelse og det vilde kapitalistiske Kapløb er ved vore Demonstrationer brændemærket som de Trusler, de er imod Folkenes Arbejdsfred og Livslykke. Der er krævet Begrænsning af Rustningerne med fuld Afrustning som det endelige Maal, der er krævet Aabenhed og fuldt parlamentarisk Ansvar i udenrigspolitiske Anliggender, der er krævet fuld national Frihed og Selvbestemmelsesret for alle Folkeslag og der er krævet økonomisk Samvirke mellem Landene til fælles Gavn i Stedet for det hidtil værende kapitalistiske Anarki til alles Ulykke.

De verdenshistoriske Begivenheder siden sidste Majdag har givet Arbejderklassen sørgelig Ret. En Række af Verdens største og bedste Nationer kæmper paa Liv og Død. Aarhundreders Kulturværker tilintetgøres, som af løsslupne onde Aander, uanede økonomiske Værdier lægges øde, i Hundred Tusindtal gaar Landenes bedste mandlige Ungdom til Grunde. Hjem ved Hjem bliver mærket af Dødens klamme Haand. Saa bestialsk er Krigen bleven, at de krigsførende Magter hver for sig søger at fremkalde Hungersnød hos Modstandernes Millionbefolkning. Kulturen har under Kapitalismen vist sig kun at være en Maske. Barbariet er det herskende Systems virkelige Væsen.

Ogsaa de neutrale Lande mærkes af Krigens Ulykker. Dels har de, i Kraft af det herskende System og bestaaende slette Love, maattet opretholde en kostbar Militærmagt un-

der Krigen, og dels har denne lammet og forstyrret Erhvervslivet og alle sociale Funktioner. Ogsaa Danmark har faaet dette at føle. Arbejdsløsheden breder sig i en uhyggelig Grad, Nød og Savn fører den med sig til de Tusinde Hjem. Den af Krigen foraarsagede Dyrtid føjer sin Del til Ulykken. De af det offentlige paa Arbejderpartiets Initiativ trufne Foranstaltninger kan højst mildne, ikke afbøde Ulykken. Skamløse Spekulanter blandt »Patrioterne« har til egen Berigelse forøget Landsmænds Nød — Ja, selv i dette lille, militær Henseende ganske afmægtige Land, har der vist sig forbryderiske Kræfter, som stræbte at føre ogsaa Danmark ind i Verdenskrigens Kaos.

Midt i alt dette staar Arbejderbevægelsen som det eneste faste Punkt. I alle Lande protesterede Arbejderne imod Krigen indtil det sidste. Trods Belejringstilstand og Censur har Arbejderbevægelsen i de krigsførende Lande Gang paa Gang dæmmet op mod de løsslupne Lidenskabers altfor vilde Udskejelser og bevaret Muligheden for paany at bygge Bro mellem Folkene. Den fulde Værdi af denne Virksomhed vil først efter Krigen kunne paaskønnes.

Overalt, hvor Arbejderbevægelsen har haft Lejlighed til at ytre sig, har den paapeget Krigens kapitalistiske og imperialistiske Aarsager og holdt fast ved sine egne Grundsætninger. Vi erindrer blot om Konferencerne i Lugano og i København, i Paris og i London samt om Manifesterne, der har været udsendt af de faglige Hovedorganisationer i Nordamerika og Frankrig. Om Underklassen alle Vegne fuldtalligt havde fylket sig til Arbejderbevægelsen før Krigen, da var Krigen aldrig kommen; thi Arbejderklassen vilde da have haft Styrke nok til at forhindre den.

Mere end nogensinde før er der da iaar Anledning for Arbejderne til den 1. Maj at demonstrere for de gamle Krav og samle nye Meningsfæller under de røde Faner.

Ogsaa Danmarks Arbejdere bør demonstrere den 1. Maj, demonstrere mod hjemlige rovgridske Kapitalister og imod hjemlige politiske Mørkemænd og — først og fremmest — imod enhver Antydning af Tanke om Danmarks Indblanding i Krigen. I Tilslutning til andre Landes Arbejdere bør vi demonstere for **den lovfæstede 8-Timers-Maximalarbejdsdag** og **anden nødvendig Arbejderbeskyttelse**, for **Samfundenes Demokratisering** og for **fredeligt Samvirke mellem Lande og Nationer.**

I Overensstemmelse med foranstaaende og med de organiserede Arbejderes bedste Traditioner opfordrer da Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund alle Arbejderorganisationer i de forskellige Byer til at foranstalte Domonstration

Lørdag den 1. Maj.

Fagforeningerne opfordres til, i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Arbejdernes lokale Fællesorganisationer at foretage de fornødne Forberedelser, særlig med Hensyn til **Procession gennem Gaderne, hvortil Politiets Tilladelse skal indhentes.**

Fællesorganisationerne anmodes om fortrinsvis at drage stedlige Kræfter frem som Talere ved Majdemonstrationen. Der vil senere blive tilsendt Fællesorganisationerne Bestillingsseddel samt Prøveeksemplar af Festtegn og Sange, som vil kunne faas til Anskaffelsesprisen hos De samvirkende Fagforbunds *Kasserer*, *E. Svendsen*, Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

PEDER HEDEBOL

Syernes Organisationsforhold.

For opmærksomme Deltagere i dansk Fagforeningsbevægelse har det i lang Tid ikke været nogen Hemmelighed, at Organisationsforholdene indenfor Syernes Forbund ikke udviklede sig paa tilfredsstillende Maade. Der var kun faa praktiske Resultater at opvise og ingen

Fremgang i Medlemstallet, ja vel endda snarest Tilbagegang.

For et Par Maaneder siden meddelte Forbundets Formandinde (Fru Lindblad), Næstformandinde (Fru Hansen) ved en Henvendelse til De samvirkende Fagforbunds Kontor, at de ønskede at fratræde disse Tillidsposter og bad i den Anledning om gode Raad for deres Organisation. Medlemmer af Forretningsudvalget, som konfererede med Damerne, foreholdt dem den Pligt enhver valgt Tillidsmand har til at holde ud i det Hverv, man har paataget sig, saa længe det paa nogen Maade er muligt. Og da Damerne fastholdt deres Beslutning om at fratræde, kunde der ikke gives dem andet Raad, end at behandle Sagen paa sædvanlig organisatorisk Maade, ved at forelægge den for deres Forbunds Hovedledelse og Kongres.

Dette skete ogsaa. Den 14. Februar afholdtes en ekstraordinær Kongres. Det viste sig her umuligt at finde et nyt Formandsæmne, og det viste sig tillige, at de tilstedeværende Delegerede ikke havde Troen paa Forbundets Levedygtighed og Udviklingsmulighed under den hidtidige Form. Man vedtog derfor at ophæve Syernes Forbund og nedsatte et Udvalg paa tre Medlemmer til at afvikle Forbundets Pengesager m. v.

Den følgende Dag henvendte et større Antal af Kongressens Delegerede sig paa De samvirkende Fagforbunds Kontor og førte en Konference med Medlemmer af Forretningsudvalget om den Situation, som dermed var skabt. Syerne havde selv drøftet Muligheden af Indtrædelse i Dansk Skrædderforbund, Optagelse af de enkelte Afdelinger i De samvirkende Fagforbund eller Optagelse af et jysk Forbund af Syersker.

Efter en indgaaende Drøftelse af Sagen enedes Mødets Deltagere om følgende Udtalelse:

»Repræsentanterne for de forskellige Afdelinger af Syere Landet over bemyndiger De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg til at forhandle med Skrædderforbundet om en samlet Indtrædelse i dette Forbund.

Indtil en saadan Indtrædelse kan ske, samles de jyske Afdelinger i en Samvirksomhed, for hvilken Afdelingsbestyrelsen i Aalborg er Ledelse. Denne Sammenslutning staar som Medlem af De samvirkende Fagforbund.

Angaaende de københavnske Afdelingers Stilling forhandles mellem disse og Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund.«

Derefter samledes Repræsentanter for de jydske Afdelinger til et Møde og vedtog følgende Ordning af et midlertidigt Samarbejde indbyrdes:

»Efter at Syernes Forbund er ophørt ved Beslutning af en ekstra ordinær Kongres 14 Februar 1915 er Repræsentanterne for de jyske Afdelinger enedes om, at Samarbejdet mellem disse bør fortsættes, indtil der kan træffes en Ordning med Dansk Skrædderforbund eller paa anden Maade skaffes en varig Ramme for Syerorganisationernes Samarbejde. Dog at der vælges en Repræsentant for hver Afdeling der engang hver 3 Maaneder samles for at efterse Regnskaber og drøfte det fremtidige Arbejde.

Ledelsen af dette midlertidige Samarbejde i Jylland overlades Afdelings bestyrelsen i Aalborg som den formentlig dertil bedst egnede. Denne modtager Indbetalingerne fra Afdelingerne og afholder alle Sammenslutningens Udgifter, herunder Medlemsbidraget til De samvirkende Fagforbund.

Regnskabet over Sammenslutningens Midler føres særskilt. Det revideres af de af Aalborg Afdelingen valgte Revisorer mindst en Gang kvartaarlig. Kvartalsregnskabet omsendes til de øvrige Afdelinger.

Afdelingerne betaler til Sammenslutningen et Kontingent af 50 Øre pr. Maaned, som skal være indbetalt senest den 10. i den paafølgende Maaned.

Til Bestridelse af Udgifter ved paalignede Strejker og Lockouter i eget eller andre Fag kan den valgte Ledelse, om fornødent udskrive Ekstrakontingent. Ved Lønkonflikter i eget Fag af et saadant Omfang som har Krav paa Støtte fra D. s. F. modtages og fordeles denne af Ledelsen i Aalborg.

Ved Afdelingernes forventede senere Indtrædelse i Dansk Skrædderforbund træffes i Fællesskab Afgørelse m. H. til den jyske Sammenslutnings Pengemidlers Anvendelse.

Forretningsfører for Sammenslutningen er Formandinden for Afdelingen i Aalborg.

Forretningsføreren forestaar den daglige Ledelse, fører Forhandlingsbogen samt al Korrespondance vedrørende Sammenslutningen.

Navnet er »Syernes Forbund for Jylland«.

Dette saaledes udarbejdede Regulativ for det jyske Samarbejde er at betragte som et Forslag, der er at forelægge i de forskellige Afdelinger, som da hver for sig tager Standpunkt dertil ved Afstemning.«

København, 15. Febr. 1915.

Kirstine Jensen, Rigmor Karm.
Aalborg.
Kristine Rasmussen, Martine Jensen,
Aarhus.
Sofie Johansen.
Horsens.
Julie C. Clausen.
Grenaa.

Den saaledes trufne foreløbige Ordning er senere godkendt af de jydske Afdelinger og af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, og der er siden indledet Forhandlinger om en varig Ordning af Organisationsforholdene. Antagelig vil denne Sag bl. a. komme til at beskæftige det forestaaende Repræsentantskabsmøde.

Lønbevægelser og Konflikter.

Brolæggerne i Aalborg. Dansk Brolæggerforbund opsagde Overenskomsten med Entreprenørforeningen i Aalborg til Udløb den 1. Februar i Aar og da Forhandlinger mellem de lokale Foreninger ikke bragte Enighed om en ny deltog Forbundets Formand i et Møde med Parterne den 6. Marts.

Ved dette Møde blev en Overenskomst oprettet, hvorved Timelønnen forhøjedes fra 50 til 55 Øre og forskellige andre Afsnit af Overenskomsten blev ogsaa gennemført paa en for Forbundet tilfredsstillende Maade.

Overenskomsten udløber tidligst 1. Februar 1918.

Kurvemagerne i København. Kurvemagernes Fagforening har faaet Sanktion til Strejke hos Kurvemagermester Johan Nielsen, Skt. Gertrudsstræde 5, København, for at forhindre, at han, i Strid med Fagets Interesser og gældende Regel, har antaget *Hjemme*arbejdere til Kurvemagerarbejdets Udførelse.

Sadelmagerne i København. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, som har opsagt Overenskomsten for de københavnske Sadelmagere til Udløb 1. April, har ikke paa nogen Maade kunnet faa Forhandling med Mestrene.

Under disse Omstændigheder har Forbundet faaet Forretningsudvalgets Sanktion til at varsle Strejke.

Typograferne i Provinserne. Dansk Typografforbund opsagde den nugældende »Minimaltarif for Arbejdere i Bogtrykkerier i Danmarks Provinser« til Ophør den 1. Juli d. A.

Under Hensyn til de vanskelige Forhold optog Organisationerne Forhandlinger i Januar Maaned og et Udvalg enedes om følgende Indstilling:

Den nugældende Tarif fornyes i 2 Aar, saaledes at den inden 1. Januar 1917 kan opsiges til Udløb 1ste Juli 1917.

Fra 1ste Juli d. A. ydes der alle Sættere og Trykkere med en Fastløn af til og med 32 Kr. en Forhøjelse af 1 Kr. ugentlig.

Minimallønnen er derefter henholdsvis 24, 25 og 26 Kroner samt 31 og 33 Kroner. Dog skal nyudlærte Sættere og Trykkere, der udlæres efter 30. Juni d. A. (1915) kunne beskæftiges det første Aar paa Lærestedet for henholdsvis 22 i 3. Lønklasse, 23 i 2. Lønklasse og 24 Kr. i 1. Lønklasse. I andet Aar efter Udlæringen henholdsvis 23, 24 og 25 Kr.

Den nugældende Tarifs § 1 sidste Stykke paa første Side, finder herefter kun Anvendelse paa Typografer, der er udlærte i Tiden mellem 1. Juli 1914 og 30. Juni 1915.

Prisen pr. 1000 Bogstaver hæves med 1 Øre.

Organisationerne skulde tage Stilling til dette Forslag inden den 31. Januar Kl. 3.

Rettidig indløb Meddelelser, som gik ud paa, at Forslaget var vedtaget. Forbundets Medlemmer i Provinserne havde ved Afstemningen afgivet 800 Ja-Stemmer, 334 havde stemt Nej og 42 havde svaret »Stemmer ikke«.

Arbejdernes Livsforsikringsselskab.

Ved Slutningen af Aaret 1913 havde Selskabet ialt 12,040 Forsikringer løbende til en samlet Forsikringssum af 5,277,556 Kr. og med en ugentlig Præmiebetaling af 5,510 Kr. 90 Øre.

I Aaret 1914 er tegnet ialt 1,587 Forsikringer til en samlet Forsikringssum af 552,878 Kr. og med en ugentlig Præmiebetaling af 697 Kr. 15 Øre.

I Aarets Løb er 1093 Forsikringer annullerede paa Grund af Dødsfald, Forsikringstidens Udløb, manglende Præmiebetaling, Bortrejse el. lign. til en samlet Forsikringssum af 493,197 Kr. og til en ugentlig Præmiebetaling af 550 Kr. 00 Øre.

Endvidere er i Aarets Løb Præmiebetalingen ophørt for 135 Forsikringer med en samlet Ugepræmie paa 54 Kr. 35 Øre.

Ved Aarets Slutning havde Selskabet saaledes 12,534 Forsikringer i Kraft til en samlet Forsikringssum af 5,337,237 Kr. og til en ugentlig Præmietaling af 5,603 Kr. 70 Øre.

Selskabet, der aflægger foranstaaende Beretning, som er Selskabets elvte Beretning, er som bekendt et af Arbejdernes kooperative Foretagender. Det blev startet i Aaret 1903 og ledes af Folketingsmand *Vald. Olsen.*

Fyndord.

Arbejderklassen naar aldrig til Forstaaelse af sine Rettigheder, før den er naaet til Erkendelse af sine Fejl.

Den faglige Bevægelse giver Oplysning og udrydder Uvidenhed, forkorter Arbejdstiden og forlænger Livet, hæver Lønnen og sænker Udbytningen, forøger Uafhængigheden og forringer Ufriheden, udvikler Mandighed og begrænser Tyranni, svækker Egenkærlighed og fremmer Broderskab, giver frit Syn og modvirker Fordom, skaber Rettigheder og banlyser Uret, gør Arbejdet lettere og Mennesket lykkeligere, gør Arbejdspladsen til et mere sikkert og behageligt Opholdssted, giver Lykke ved Hjem og Arne og forbedrer den hele Verden.

Samuel Gompers.

Udlandet

Tysklands faglige Organisationer i Krigstid.

Af *C. Legien.*

Tysklands faglige Organisationer overraskedes af Verdenskrigens skæbnesvangre Ulykke lige saa fuldstændigt som Arbejderorganisationerne i alle andre Lande. De sidste Dage før Krigens Udbrud foranstaltede Tysklands organiserede Arbejdere store Demonstrationer for Fredens Opretholdelse. Deres Indflydelse var ikke stærk nok til at bevare Arbejderklassen og Nationerne for den forfærdelige Verdensbrand, som vi nu i mange Maaneder har maattet være Vidner til. Det var andre Faktorer, der virkede bestemmende. Arbejderklassen stod overfor en fuldbyrdet Kendsgerning. Da den tyske Rigsdag traadte sammen den 4. August, var Krigshærene allerede stødt sammen ved Grænserne.

Den Formodning, som opstod paa Grund af, at Krigstilstanden blev erklæret, at Arbejderorganisationerne vilde blive opløste, deres Presse og Møder forbudt, gik hel-

digvis ikke i Opfyldelse. De faglige Organisationer havde for deres Vedkommende paa en Konference den 2. August forberedt sig for et saadant Tilfælde. Men der indtraadte det modsatte af, hvad man ventede, og for Tiden behøver man næppe videre at regne med nogen Forstyrrelse af det faglige Organisationsarbejde.

Ikke saaledes at forstaa, at de faglige Organisationer skulde have ændret deres Opfattelse eller deres Tendenser. De er blevne deres Grundsætninger tro, de har ogsaa under Krigen hengivet sig til de samme Opgaver, som de i Fredstider søgte at opfylde blandt Nationerne: Sikringen af Arbejderklassens Livsvilkaar samt Understøttelse af Medlemmerne, naar disse kommer i Nød.

De faglige Organisationer i Tyskland har i almindelige politiske Spørgsmaal ingen Kompetence. Saadanne Bestemmelser træffes af det socialdemoratiske Parti, til hvilket Flertallet af Fagforeningsmedlemmerne hører. De faglige Organisationer har saaledes ikke taget Stilling til Bevillingen af Krigsbudgettet eller til den Taktik, som den socialdemokratiske Rigsdagsfraktions Flertal har fulgt under Krigen. Men den faglige Presse kan naturligvis ikke undlade at befatte sig med disse Spørgsmaal. Med en eneste Undtagelse, som næppe kan komme i Betragtning, har den tyske Fagforeningspresse godkendt den socialdemokratiske Fraktions Stilling til Krigsbevillingerne. Denne Presse lader sig herved lede af den Tanke, at med Hensyn til Verdenskrigens faktiske Udbrud staar intet til at ændre. Omend vi er og trods alt hvad der er sket i Løbet af de sidste Maaneder vedbliver at være internationalt sindede, saa er dog en international Organisation kun mulig, saafremt de nationale Organisationer er kraftigt udviklede. At skabe denne Udviklingsmulighed kan ikke være andre Nationers Opgave; det kan kun naas af Landets egen Arbejderklasse. Et Nederlag for Tyskland i den nuværende Krig mellem Folkene vilde stærkt formindske denne Udviklingsmulighed. Derfor maa Tysklands Arbejdere søge at forhindre et saadant Nederlag.

Det er en Selvfølge, at Tysklands organiserede Arbejdere anerkender den samme Ret, for andre Landes Arbejdere, som de selv gør Fordring paa. Naar Fagforeningspressen i Tyskland har vendt sig mod Handlinger og Ytringer af faglige Organisationer og af Arbejderpressen i andre Lande, saa skete dette kun i saadanne Tilfælde, hvor disse Ytringer gik ud paa, enten at Tysklands Arbejderklasse var faldet tilbage i det dybeste Barbari, eller at Tyskland skulde slaas ned, saa at dets Handel og Næringsliv vilde blive fuldstændig ødelagt. I Tysklands Arbejderpresse er ikke engang en Tanke, som kunde have Lighed med disse Udtalelser, bleven fremsat. Det er uhyggeligt nok, at vore Arbejdskammerater maa staa i Felten mod hverandre med Vaaben i Haand, frygtelig er Tanken om, at mange, som har sat sit bedste ind paa internationalt at forene Arbejderklassen, nu forbløder paa Slagmarken. Men derudover at fremkalde et Skin af, at et uudslukkeligt Had maa adskille Nationerne i Længden kan ikke føre til noget godt. Efter Krigen vil vi være anviste paa hverandre ganske som før. Denne Tanke har fundet sit Udtryk i de Fagforeningsblade, som har befattet sig med Arbejdernes Stilling til Krigen.

Denne Opfattelse deles ogsaa af de faglige Organisationer; thi nogen Meningsforskelligheder er ikke forekomne. Vore Organisationer ser deres første Opgave i at lindre den Nød, som Krigen maatte fremkalde i store Dele af Arbejderbefolkningen. Heldigvis er ikke det indtruffet, som befrygtedes af mange Repræsentanter for de faglige Organisationer. Tysklands Næringsliv er ikke brudt sammen. Et saadant Sammenbrud vilde have haft de faglige Organisationers fuldstændige Desorga-

nisation til Følge. Eksportindustriens Arbejdere ramtes haardt i Krigens første Uger. Mange Arbejdsgivere foranledigedes af en vis Ængstelse til at lukke deres Værksteder. De faglige Organisationer i disse Industrigrene stod i Fare for fuldstændigt at blive ruineret i Løbet af kort Tid paa Grund af de store Summer, som medgik til Arbejdsløshedsundersøttelse. Disse Forbund saa sig derfor lige saavel som de fleste faglige Organisationer nødsagede til at ophæve en Del af de Understøttelsesindretninger, der var forudset i Statuterne, og til at koncentrere deres financielle Kraft paa at understøtte de Arbejdsløse. For at opretholde denne Understøttelse saa længe som muligt nedsatte mange Organisationer Understøttelsesbeløbet. Atter andre gav Hustruerne til de Medlemmer, som var indkaldt til Krigstjeneste, en Understøttelse, omend en saadan af let forklarlige Grunde ikke var forudsete i Forbundsstatuterne. Nogle af de haardest ramte Forbund fik i nogle Uger Bidrag fra de andre Forbund, saa at de kunde fortsætte deres Virksomhed. Jeg vil ikke nævne de Beløb, som Forbundene har udbetalt i Understøttelse under Krigen, for ikke at fremkalde det Indtryk, at de store Summer skal virke udadtil. Hvem der vil lære disse Tal at kende, finder disse i Tysklands Fagforeningspresse og i Organisationernes Beretninger.

I Løbet af forholdsvis kort Tid begyndte Tysklands Næringsliv atter at hæve sig, og Arbejdsløsheden aftog i tilsvarende Grad. Fagforeningsmedlemmernes enorme Arbejdsløshed i de første Krigsuger formindskedes betydeligt. I Begyndelsen af September var 21,2 pCt., den 31. Oktober derimod 10,7 pCt. af de faglige Organisationers Medlemmer arbejdsløse. Ifølge den officielle Statistik var i November 8,3 pCt. Fagforeningsmedlemmer arbejdsløse. Ved Bedømmelsen af disse Tal maa man dog tage Hensyn til, at der indtil den 31. Oktbr. 1914 var indkaldt ialt 661,005 Fagforeningsmedlemmer til Krigstjeneste. Siden da er dette Tal steget betydeligt.

Var det nu under Krigen muligt at holde den værste Nød borte fra Fagforbundenes Medlemmer, saa saa det dog ret broget ud for Uorganiserede. De har de faglige Organisationer at takke for, at mange Kommuner som Følge af disses indtrængende Forlangende har draget Omsorg for dem. Hvad der for ikke længe siden ansaas for fuldstændig umuligt i Tyskland, har det nu i nogle Uger vist sig at være let at gennemføre. Ogsaa sociale Forholdsregler, som de faglige Organisationer Aar igennem forgæves har fordret, er blevne gennemførte. For deres Gennemførelse har Regeringen ogsaa benyttet sig af de faglige Organisationer, som beredvilligt har stillet sig til Disposition for det almene Vel. For blot nogle Maaneder siden ansaas og behandledes de faglige Organisationer af Arbejdsgiverne og Regeringen som et skadeligt Fremmedlegeme, der var trængt ind i Næringslivet. Nu ved man at skatte disse Foreningers Værdi.

Vi havde sikkert hellere set, at denne Anerkendelse var bleven hidført af andre Grunde, end sket er. Det vilde sikkert være kommet engang trods al Modstand. De uhyggelige Ofre af Menneskeliv og Kulturværdier, som Krigen har foraarsaget, gør, at man kun vanskeligt kan føle sig tilfredsstillet derved, og endnu mindre kan man glæde sig over det sociale Fremskridt, som man har gjort i Tyskland under Krigen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 ❋ KØBENHAVN DEN 27. MARTS 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lov om Statstilskud. Den faste Voldgiftsret. Kongresser.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Marts 1915.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. April 1915.

Forretningsudvalget.

Lov

om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser.

Loven af 2. Oktober 1914 om Statstilskud til Hjælpekasser udløber den 1. April i Aar.

Denne Lov blev vedtaget i Anledning af Krigssituationen, og da Tiden for Lovens Udløb nærmede sig, medens Krigstilstanden i Evropa vedvarede, satte Kræfter sig i Bevægelse for at faa Loven forlænget.

Indenrigsministeriet forspurgte saaledes Direktøren for Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsinspektøren om deres Stilling til Spørgsmaalet om Forlængelsen. Begge Svarene anbefalede den og paa samme Tid rettede Københavns Understøttelsesforening, der for Københavns Vedkommende træder i Stedet for Hjælpekasserne, en Henvendelse til Ministeriet med Anbefaling af at den extraordinære Hjælp fortsættes udover 1. April.

Ministeriet har derefter under 12. Marts fremsat et Forslag, der gaar ud paa Lovens Forlængelse i et Aar.

I Bemærkningerne til dette Lovforslag oplyses det bl. a., at Kommunernes samlede Tilskud til Hjælpekasserne i Henhold til den omhandlede Lov for indeværende Finansaar foreløbig er opgjort til cirka 823,000 Kr., hvoraf Statskassen yder Halvdelen eller ca. 411,500 Kr.

De tre forannævnte Skrivelser, der ledsager Lovforslaget, som Bilag, gengiver vi efterstaaende.

Dikektoratet for
Arbejdsanvisningen.
København, d. 19. Febr. 1915.

Til Indenrigsministeriet.

I Anledning af det høje Ministeriums Skrivelse af 17. d. M. med Anmodning om en Udtalelse fra mig, hvorvidt det maa anses for ønskeligt at søge Gyldigheden af Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser forlænget udover indeværende Finansaar, skal jeg oplyse, at den tilstedeværende Arbejdsløshed, særlig indenfor Boghaandværksfagene og Byggefagene, maa antages at vedvare udover 1. April, og at det maa erkendes at være en direkte Følge af de ved den europæiske Krig fremkaldte Forhold, at Byggevirksomheden i indeværende Foraar kun i ringe Omfang vil blive genoptaget.

I Overensstemmelse hermed maa jeg anse det for ønskeligt, at den nævnte Lovs Gyldighed forlænges udover indeværende Finansaar.

Jensen-Sønderup.

* * *

Arbejdsløsheds-
inspektoratet.
København B., d. 3. Marts 1915.

Efter i Anledning af det høje Ministeriums Skrivelse af 17. f. M. at have konfereret med Repræsentanter for de

anerkendte Arbejdsløshedskasser skal man tillade sig at anføre følgende vedrørende Spørgsmaalet om Ønskeligheden af at søge Gyldigheden af Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 forlænget ud over indeværende Finansaar:

Selv om Arbejdsløsheden for Kassernes Medlemmer som Helhed maa erkendes (bl. a. paa Grund af de omfattende Indkaldelser til Militærtjenesten) ikke at være af meget større Omfang, end Tilfældet sædvanligvis er paa denne Aarstid, mener man dog at maatte anbefale Opretholdelsen af en Ordning, hvorefter der ydes ekstraordinær Hjælp af det offentlige til de arbejdsløse. Begrundelse for dette Inspektoratets Standpunkt er Hensynet 1) til den ganske usikre Fremtid, som med kort eller intet Varsel vil kunne bringe meget omfattende Arbejdsmangel selv for Fag, hvis Arbejdsforhold nu er gode (ved Udførselsforbud), Vanskeligheder i Henseende til Tilførsel af Raastoffer o. a. lign., 2) til de nu og i den nærmeste Fremtid eventuelt ledige Arbejderes særlige daarlige Stilling, som er foraarsaget derved, at de i August—September Maaned har optaget en stor Del af eller hele den dem tilkommende Arbejdsløshedsunderstøttelse fra Arbejdsløshedskassen paa et Tidspunkt, der under normale Forhold for de fleste Fag maa henregnes til Perioder med høj Beskæftigelsesgrad, og endelig 3) til Byggefagenes nuværende og foreløbig formentlig i det væsentlige uforandret særlig daarlige Arbejdsforhold.

Med Hensyn til Formen for saadan ekstraordinær Hjælps Ydelse fra det offentliges Side skal man ikke undlade at bemærke, at de til Inspektoratets Kundskab kommende Erfaringer angaaende den nugældende Lov af 2. Oktober 1914's Virkninger i høj Grad har bestyrket det i dets før Lovens Fremkomst indtagne Standpunkt, nemlig at den ekstraordinære Hjælp til Arbejdsløshedskassemedlemmer burde ydes i Form af en fortsat Hjælp i Analogi med den for Sygekassemedlemmer ved Fattiglovens § 63 hjemlede (jfr. ogsaa den midlertidige Lov Nr. 106 af 8. Maj 1909 om fortsat Hjælp til arbejdsløse efter Arbejdsløshedskassehjælpens Ophør). En saadan Form for Støtte vil samtidig med at bringe Hjælp til de enkelte Medlemmer virke som en Styrkelse af Arbejdsløshedskasserne overfor den arbejdende Befolkning; den vil dernæst, selv om Ydelsen deraf gøres afhængig af Trang hos det paagældende Medlem, i mindre Grad føles som en Almisse, end Tilfældet er, naar Hjælpen ydes af en kommunal Hjælpekasse, idet den vil fremtræde som en naturlig Fortsættelse af den Arbejdsløshedskassehjælp, som vedkommende har sikret sig; den vil endelig formentlig være billigere for det offentlige end den Hjælp, som administreres gennem en kommunal Hjælpekasse, selv om Begrænsningen af det Beløb, der kan ydes, sættes til det dobbelte af Arbejdsløshedskassens Understøttelse.

Inspektoratet finder saaledes ikke at kunne betegne Loven af 2. Oktober 1914 som ubetinget heldig. Man erkender imidlertid Vanskeligheden ved nu at forlade den ved denne Lov en Gang instituerede Ordning, og man mener derfor at maatte anbefale, at Loven søges forlænget. Dog henstilles det til Ministeriets Overvejelse, om der maatte være Mulighed for i ringere Grad, end Tilfældet er efter nævnte Lov, at gøre Hjælpens Ydelse betinget af, at Arbejdsløsheden er en Følge af den europæiske Krigstilstands Indflydelse paa det økonomiske Liv her i Landet. Arbejdsløshedskassernes Repræsentanter har overfor Inspektoratet stærkt gjort gældende deres vanskelige Stilling ved Besvarelse af de angaaende dette Forhold fremsatte Forespørgsler fra Hjælpekasserne (Københavns Understøttelsesforening), og det maa sikkert ogsaa erkendes, at Adskillelsen mellem normal og ekstraordinær Arbejdsløshed, efterhaanden som Krigstilstanden varer længere ved, i det givne Tilfælde er overordentlig vanskelig at fastslaa, idet formentlig det hele økonomiske Liv her i Landet for Tiden maa siges at befinde sig i en Undtagelsestilstand.

C. Black.

Til Indenrigsministeriet.

* * *

Københavns Understøttelsesforening.

København, d. 26. Februar 1915.

Foranlediget ved, at Lov Nr. 237 af

2. Oktober 1914 (om midlertidigt Statstilskud til de kommunale Hjælpekasser) efter sit Indhold kun har Gyldighed indtil Udløbet af indeværende Finansaar, tillader man sig herved overfor Indenrigsministeriet at udtale følgende:

Det fremgaar af den af Statistisk Departement udsendte Beretning om Arbejdsløsheden pr. 23. Januar 1915 og af den af Departementet paa Foreningens Anmodning udarbejdede statistiske Sammenligning mellem Arbejdsløsheden i Aar og i Fjor for Københavns Vedkommende — begge angaaende de fagorganiserede Arbejdere — at der indenfor en Del Fag (særlig Byggefagene) stadig hersker en stor og — sammenlignet med i Fjor — væsentlig større Arbejdsløshed. For disse Fags Vedkommende ligesom for en Del andre Fag, i hvilke Arbejdsløshedsprocenten for Tiden ikke kan siges at være abnormt høj, gælder det desuden, at Arbejdsløsheden i Aar er begyndt meget tidligere end sædvanlig og følgelig har virket saa meget tungere for de Personer, der stadig er arbejdsløse. Ligesom samme Forhold gør sig gældende med Hensyn til Personer, der, uden at tilhøre Organisationerne, arbejder indenfor samme Fag, saaledes maa det erkendes, at ogsaa en Del andre Personer, hvis Beskæftigelse har ligget udenfor de organiserede Fag, helt eller delvis har mistet deres Arbejde paa Grund af Krigssituationen.

Det maa saaledes siges, at der vedblivende indenfor visse Fag og Beskæftigelser hersker en ekstraordinær Arbejdsløshed, og da der for Øjeblikket ingen Udsigt er til, at dette Forhold vil blive væsentlig forandret, maa man ogsaa under Hensyn til, at de herskende Prisforhold for Tiden gør det vanskeligere end under normale Forhold at subsistere ved smaa Indtægter, tilraade, at der vedblivende træffes ekstraordinære Foranstaltninger til at yde Hjælp til de arbejdsløse. Det er givet, at det Tilskud af 140,000 Kr., som sædvanlig af Københavns Kommune gives Foreningen til dens almindelige Hjælpekassevirksomhed (i Medfør af Lov om Hjælpekasser af 29. April 1913), ikke paa langt nær vil være tilstrækkeligt, saafremt man i samme Omfang som tidligere skal yde Hjælp til de arbejdsløse, og det kan formentlig ikke ventes, at Københavns Kommune i tilstrækkelig Grad vil forøge dette Tilskud (for hvilket Loven kun hjemler en forholdsvis lille Refusion fra Staten), naar Staten ikke har erkendt, at ekstraordinære Foranstaltninger er nødvendige. Det maa endvidere fremhæves, at ligesom Foreningen ikke med sine egne Midler i noget nævneværdigt Omfang vil kunne afhjælpe den her omtalte, som Følge af Arbejdsløshed foraarsagede Trang, saaledes mener man ikke at kunne tilraade, at de af den nedsatte Velgørenhedskomite (Centralkomiteen af 1914, Dronningens Indsamling) indsamlede Midler anvendes til en saadan vedvarende, for en Del fagmæssigt begrænset Arbejdsløshedsunderstøttelse, da dette efter Foreningens Skøn er en Samfundsopgave, der, ligesom i tidligere Perioder af ekstraordinær Arbejdsløshed, f. Eks. efter Byggekrisen i 1908, bør tages op af Stat og Kommune og ikke kan ligge indenfor Indsamlingens Øjemed, ligesom disse Midler jo kun vilde være tilstrækkelige for et ganske forsvindende Tidsrum.

Man maa dernæst nære Frygt for, at en Del af de Personer, som man hidindtil har kunnet understøtte ved Hjælp af de i Henhold til Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 bevilgede Midler, vil være nødsaget til at henvende sig til Fattigvæsenet, saafremt der ikke vedblivende ydes dem ekstraordinær Hjælp.

Hvorvidt det vil være mest hensigtsmæssigt at forlænge ovennævnte Lov eller, for saa vidt angaar Hjælp til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, at give en Lov om ekstraordinært Tilskud til disse Kasser, skal man under de nuværende Forhold, hvor Uddelingen ikke staar foran sin Begyndelse, ikke udtale sig om, men skal i saa Henseende indskrænke sig til at minde om, at Foreningens Ledelse tidligere har haft Lejlighed til overfor Ministeriet at fremhæve, at offentlige Tilskud til Afhjælpning af Nød som Følge af Arbejdsløshed efter vor Formening, saavel af principielle som af praktiske Grunde, bør — for saa vidt angaar Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser — ydes til Arbejdsløshedskasserne og ikke til Hjælpekasserne.

For det Tilfælde, at ovennævnte Lov forlænges, saaledes at man som Betingelse for at hjælpe skal overholde det ogsaa i Ministeriets Cirkulære af 5. November 1914 indeholdte Krav om, at det skal være oplyst, at paagældendes Arbejdsløshed skyldes Krigssituationen, vil man derimod ikke undlade overfor Indenrigsministeriet at fremhæve Ønskeligheden af, at Ministeriet — i hvert Tilfælde for Københavns Vedkommende, hvor man til Dato har haft ca. 7,000 Sager til Afgørelse og hvor alle de enkelte Sager følgelig ikke har kunnet gøres til Genstand for særlig Undersøgelse, men for en Del har maattet behandles efter visse afgrænsede Regler — mere bestemt vil fastsætte, hvilket Kriterium man skal anvende til Afgørelse af Arbejdsløshedens Aarsag.

Til Ministeriets Underretning vedlægger man den af den kommunale Afdeling vedtagne »Vejledning for Arbejdsløshedsuddelingen 1914« med Tillæg til samme.

Forretningsudvalget:

P. Fr. Rist, Formand. *A. F. Lamm*, Næstformand.

Rüdinger, Næstformand.

Th. Mørck, Formand for Københavns Understøttelsesforenings kommunale Afdeling.

Indenrigsministeriet.

Den faste Voldgiftsret.

Akkord eller Timeløn for Bygningssnedkerarbejde udført af Tømrersvende hos Tømrermestre i Provinsen.
Sag Nr. 143.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 17. Marts 1915 i Sag Nr. 143: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Dansk Tømrerforbund.

Denne Sag angaar en af Dansk Tømrerforbund efter forudgaaende Strejkevarsel den 26. Februar 1915 iværksat Arbejdsstandsning hos Tømrermester J. Chr. Jørgensen i Viborg med Hensyn til det af ham ved Tømrersvende udførte Bygningssnedkerarbejde. Strejken er begrundet med, at Jørgensen, der havde paataget sig Bygningssnedkerarbejdet paa »Sparekassen for Viborg By og Omegn«s Nybygning og til dette Arbejde anvendte dels Snedkere, dels Tømrere, hvilke alle havde paabegyndt Arbejdet paa Timeløn, senere, da først Snedkerne og derefter Tømrerne forlangte Akkord, kun havde indrømmet Snedkerne saadan, men derimod overfor Tømrerne havde hævdet, at han ikke var pligtig at give dem Akkord.

Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, gør gældende, at denne Arbejdsstandsning er overenskomststridig og paastaar derfor Tømrerforbundet paalagt Bod og Sagens Omkostninger, medens Tømrerforbundet paastaar sig frifundet og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Foreløbig bemærkes, at Arbejdsstandsningen allerede af den Grund er ulovlig, at den er iværksat, uden at Striden, som foreskrevet i den mellem Forbundet og Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne gældende Overenskomst om Regler for Behandling af faglig Strid, har været indbragt for det der omhandlede Fællesudvalg.

Hvad dernæst angaar de Overenskomster mellem Parterne, der iøvrigt i denne Forbindelse er af Betydning, stiller Sagen sig saaledes:

Under 25. August 1907 er der mellem Centralforeningerne og Tømrerforbundet vedtaget en »Prisfortegnelse for Tømrerarbejde i Jylland og Østifterne til Brug ved frivillig Akkord«. Den eneste Del af denne, der omhandler Bygningssnedkerarbejde, er dens Side 56, der i sin Helhed er saalydende:

»*Fodpanel, Køkken- og Spisekammerindretninger* betales med de for Snedkerne i Jylland og Østifterne gældende Priser.«

Den 2. December 1908 blev denne Side 56 afløst af en mellem Centralforeningerne, Tømrerforbundet og Snedkerforbundet afsluttet Overenskomst, der gik ud paa, at Side

56 ændres saaledes, at alt af Tømrere udført Snedkerarbejde betales efter den for Snedkerforbundet gældende Prisfortegnelse.

Da imidlertid Snedkerforbundet havde Ret til at forlange Akkord (»tvungen Akkord«), hævdedes det fra Tømrerforbundets Side, at samme Ret i Henhold til nysnævnte Overenskomst af 2. December 1908 maatte tilkomme Tømrere, der udførte Bygningssnedkerarbejde, og da Centralforeningerne ikke vilde anerkende dette, opsagde de den 20. Marts 1910 Overenskomsten af 2. December 1908 til Ophør den 1. April 1911 (jfr. Rettens Kendelse af 28. August 1912 i Sag Nr. 77.)

Den 4. Marts 1911 — altsaa et Aarstid, efter at Overenskomsten af 2. December 1908 var opsagt, og henved en Maaned før denne Opsigelse traadte i Kraft —, blev der mellem Centralforeningerne og Tømrerforbundet under Arbejdsgiverforeningens Medvirken afsluttet en ny »Overenskomst om Arbejdstid, Betaling og andre indbyrdes Forhold«, og denne Overenskomst indeholder ikke blot — ligesom tidligere lignende Overenskomster — følgene Bestemmelse:

»Naar Arbejdet udføres i Akkord, betales det efter de for Tiden gældende Priskuranter og øvrige Bestemmelser for de respektive Byer og Landsdele; hvor intet andet er vedtaget, betales det efter Prisfortegnelsen for Provinserne af 1907.«

Men tillige Side 7—8 saalydende nye Bestemmelse:

»Centralforeningerne forpligter sig til ikke at forbyde deres Medlemmer at give (frivillig) Akkord eller paa nogen Maade lægge Hindringer i Vejen derfor. Dansk Tømrerforbund og dets Afdelinger forpligter sig til ikke at paabyde deres Medlemmer at forlange Akkord og til ikke at støtte deres Medlemmer i et saadant Forlangende.«

Det er særlig under Henvisning til denne sidste Bestemmelse, at Klagerne hævder Ulovligheden af den hos Jørgensen iværksatte Arbejdsstandsning.

Heroverfor gør de Indklagede følgende gældende:

Den oprindelige Side 56 er bortfaldet ved Overenskomsten af 2. December 1908. Overenskomsten af 2. December 1908 er som Følge af Opsigelse bortfaldet den 1. April 1911. Der findes saaledes for Tiden slet ingen Prisliste for Tømrere med Hensyn til Bygningssnedkerarbejde, og Tømrerne maa følgelig kunne stille hvilke Betalingskrav de vil. Som Følge deraf kan Overenskomsten af 4. Marts 1911 overhovedet ikke gælde for Bygningssnedkerarbejde, hvad iøvrigt ogsaa skal være hævdet af Centralforeningernes Mestre under en anden Sag vedrørende Bygningssnedkerarbejde, der var indbragt for Fællesudvalget, men afvistes.

I denne Opfattelse af Overenskomsten af 1911 kan Retten dog ikke give de Indklagede Medhold. Efter det for Retten oplyste udføres Bygningssnedkerarbejde i ikke ringe Omfang udenfor København af Tømrere. Formodningen maa derfor være for, at en almindelig Overenskomst som den af 4. Marts 1911 ogsaa gælder for Bygningssnedkerarbejde. Hvis Forbundet ved Overenskomstens Indgaaelse havde været af den Mening, at Bestemmelserne paa dens Side 7—8 ikke skulde gælde for Bygningssnedkerarbejde, burde det have taget udtrykkelig Forbehold i saa Henseende — hvad det ikke har gjort — og det saa meget mere, som Forbundet vidste, at den særlige Overenskomst, hvorpaa Kravet om tvungen Akkord for Bygningssnedkerarbejde hidtil alene — og under Protest fra Centralforeningernes Mestres Side — var bygget, var opsagt til Ophør kort efter, at Overenskomsten af Marts 1911 skulde træde i Kraft.

Herefter maa det statueres, at Arbejdsstandsningen hos Tømrermester Jørgensen ogsaa har været i Strid med Vedtagelsen Side 8 i Overenskomsten af 4. Marts 1911.

Retten mener dog at burde undlade at paalægge de Indklagede nogen Bod for Arbejdsstandsningen, og da navnlig af Hensyn til følgende Omstændigheder:

For det første har Tømrermester Jørgensen erklæret foreløbig ikke at have lidt noget Tab ved Arbejdsstandsningen.

Endvidere har efter det Oplyste Mestrene i Fællesudvalget ved urigtig — efter deres Forklaring paa en Misforstaaelse beroende — Afvisning af en anden Sag om Bygningssnedkerarbejde selv været medvirkende Aarsag til, at nærværende Sag ikke er indbragt for Fællesudvalget.

Endelig er det oplyst, at der den 28. Maj 1914 er afsluttet en Overenskomst mellem Centralforeningerne og Snedkerforbundet, hvori det bl. a. hedder, at Centralforeningerne »tiltræder de af Snedkerforbundet i Danmark foreslaaede Akkordpriser, forsaavidt der arbejdes i Akkord; dog er man enig om, at Mestrene ikke er berettigede til at kræve Priskurantarbejde eller andet forefaldende Arbejde, der har rimelig Krav paa Akkord, udført i Timeløn«, og Retten maa give Tømrerforbundet Ret i, at den derved fremkomne Tilstand, nemlig at der med Hensyn til Bygningssnedkerarbejde til en vis Grad er indrømmet Snedkerne, men samtidig helt nægtet Tømrerne »tvungen Akkord«, i sig selv er urimelig, let kan fremkalde praktiske Vanskeligheder og indeholder Fristelse til Misbrug.

Derimod findes de Indklagede at burde betale Sagens Omkostninger, idet Strejken ikke blot, som forklaret, er overenskomststridig, men tillige har været ganske unødvendig, for at faa Sagen frem til retslig Afgørelse, idet Spørgsmaalet om Forstaaelsen af Overenskomsten af 4. Marts 1911 kunde være bragt frem uden Arbejdsstandsning.

Kendelse:

Den af Tømrerforbundet hos Tømrermester J. Chr. Jørgensen i Viborg iværksatte Arbejdsstandsning er ulovlig.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede, Tømrerforbundet, med 100 Kr.

Kongresser.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund

afholder Kongres i Arbejdernes Forsamlingsbygning, Koldinggade 4 i København, den 1. og 2. April.

Efter Indbydelse deltager Kassereren for De samvirkende Fagforbund, *E. Svendsen*, som Forretningsudvalgets Repræsentant.

Landarbejderforbundet

afholder ligeledes Kongres den 1. og 2. April i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Odense.

Efter Indbydelse bliver De samvirkende Fagforbund repræsenteret af Formanden *Carl F. Madsen.* Desuden deltager *Th. Stauning* som Repræsentant for Socialdemokratisk Forbund og *Johannes Nielsen* som Repræsentant for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse. De tre Gæster har som bekendt dannet et Mæglingsudvalg, der har fremsat Forslag til en Sammenslutning af det adsplittede Landarbejderforbund.

Endvidere afholder

Papirindustriarbejderforbundet

Kongres 1. og 2. April.

Endvidere afholder

Socialdemokratisk Ungdomsforbund

Kongres i Odense den 1. og 2. April.

Sekretær *Peder Hedebol* repræsenterer De samvirkende Fagforbund efter Indbydelse.

Endelig afholder

Træindustriarbejderforbundet

Kongres i København 14—16. Maj.

Kasserer *E. Svendsen* møder ved denne Lejlighed som Forretningsudvalgets Repræsentant.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Marts 1915.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. April 1915.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FERDORDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 ✲ KØBENHAVN DEN 3. APRIL 1915 ✲ 11. AARGANG

INDHOLD: Forslag til Lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde. Den socialdemokratiske Presse. Arbejdsanvisningen.

Forslag til Lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde.

I Januar Maaned d. A. forelagde Regeringen i Folketinget Forslag til »Lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde«. Den socialdemokratiske Gruppe nedsatte straks et Udvalg til nærmere at undersøge Lovens Bestemmelser for eventuelt at fremsætte Ændringsforslag til samme. Senere har Udvalget forhandlet med Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, De samvirkende Sygekasser m. fl. om Sagen, hvorved der er peget paa forskellige Punkter, som burde ændres i Forslaget.

Da ovennævnte Lov er af saa overordentlig stor Interesse for Arbejderne, fremkom der under Udvalgets Forhandlinger Ønske om at gøre Sagen til Genstand for Behandling i en større Forsamling, og efter Opfordring indkaldte Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København til et Fællesmøde for Bestyrelserne for Fagforeningerne, Vælgerforeningerne og Sygekasserne, den 24. Februar.

Paa Mødet holdt Raadsformand *Gustav Philipsen* Foredrag om Arbejderforsikringslovgivning og Folketingsmand *L. D. Rasmussen* talte om det i Rigsdagen fremlagde Forslag. Af begge Foredrag toges nedenstaaende stenografiske Referat:

Raadsformand Gustav Philipsens Foredrag om Arbejderforsikringslovgivning.

Mine Damer og Herrer! I de forfærdelige Tider, hvorunder vi lever, hvorunder saa meget, vi troede umuligt i Europa, har givet sig saa uhyggelige Udslag for Menneskeheden, at Udviklingen, den store europæiske Kultur synes at ramle sammen, forekommer det mig tilfredsstillende for en Aften at drage en Tryllekres om os, at udelukke alt det græsselige af Bevidstheden og en Stund fæste Opmærksomheden ved de Fremskridt vi har gjort paa den sociale Lovgivnings Omraade.

Et saadant Tilbageblik har noget tiltrækkende ved sig ogsaa af den Grund, at den Slægt, som oplever det opnaaede Fremskridt, langtfra har den Tilfredsstillelse deraf som den, der har staaet med i Kampen om dette Fremskridts Opnaaelse. Og dette gælder lige saa godt de sociale Fremskridt som de materielle.

Den lille 7-aars Pige, som taler i Telefonen til Fader, trykker paa den elektriske Knap, trækker i W. C.-Snoren og kører med den elektriske Sporvogn, hun har ingen Anelse om, at ikke blot hendes Oldeforældre og Bedsteforældre, men ogsaa hendes Forældre har levet i en Tid, hvor man ikke kørte med elektrisk Sporvogn eller kun med Hestesporvogn, som den paa Nørregade, men hvor alle disse Goder, som de moderne Bekvemmeligheder er, ikke kom dem til Nytte.

Noget lignende gælder med de sociale Fremskridt.

Den Slægt, som nu er ung, tænker næppe ret meget paa, hvorledes vi var stillede paa de sociale Bestræbelsers Omraade — Afhjælpning af uforskyldt Nød og Ulykke, Sygdom og Alderdom — her i Landet saavel som i Udlandet ikke for 200 eller 100 Aar siden, knapt for 50 Aar siden, men næppe for mindre end en Menneskealder siden.

Det var jo saaledes, at alt var henvist dels til den private Velgørenhed, dels til Kommunernes Forsørgelsesvæsen: Fattigvæsenet.

Forskellig var Stillingen i de forskellige Lande, hvor Forholdene, de politiske og kirkelige, lige saa lidt var ensartede som nu. Man kan dog drage en stor Skillelinie mellem de katolske Lande og de protestantiske Lande. I de katolske Lande var og er tildels endnu den sociale Forsorg henvist til den private Velgørenhed, som udelukkende foregik igennem Kirker og Klostre. I Spanien, der jo endnu i vore Dage har et Utal af Klostre, er det fremdeles Gejstligheden og Munkene, der udelukkende plejer den sociale Retfærdighed ved Hjælp af den private Velgørenhed. Anderledes har det i Aarhundreder stillet sig i de protestantiske Lande. I den engelske Dronning Elisabeths Lovgivning paa dette Omraade har man anerkendt, at ingen skulde lide Nød, ɔ: ingen dø af Sult. Paa den anden Side har, som det hedder i vor egen Grundlov, Samfundsborgeren kun Adgang til disse Rettigheder ved at underkaste sig de Pligter, som det Offentlige paalægger.

Saadan var Stillingen ogsaa her indtil for en Menneskealder siden. Var Arbejderne blevne aldrende og udslidte, var der ingen anden Vej end Fattiggaarden, hvis de ikke havde noget at forsørge sig for. Fattiggaarden var den Maade, Samfundet kom ham til Hjælp paa. Var en fattig Familie saa ulykkelig at have et Barn, der var vanført og ikke kunde klare sig selv, blev den Pleje, dette Barn forvoldte, en Ulykke for Familien, en Lænke om Benene paa den, som den aldrig kunde løsrive sig fra. Indtraadte der Kriser med Arbejdsløshed, som i stort Omfang bragte de daarligst stillede over paa Fattigvæsenet, var det ganske interessante statistiske Aktstykker, man derved skabte. Fattigprocentens Stigning var umiskendelig i de Perioder, men Statistikens Betydning laa for Samtiden nærmest deri, at naar der var gaaet 5 Aar efter og Fattigprocenten igen var dalet, saa glædede man sig over at kunne paavise den ringere Procent — men dermed var man ogsaa færdig.

Se, paa dette Omraade er der paa en knap Menneskealder sket overordentlig store Fremskridt. Det er gaaet med den moderne sociale Lovgivning som med Lægekunsten, at i Stedet for at reparere lidt her og der, søger man at sondre de enkelte Tilfælde og Sygdomme og tidligt finde Forebyggelsesmidler paa hvert enkelt Omraade. Paa den sociale Lovgivnings Omraade har hele den civiliserede Verden i den sidste Menneskealder fulgt den moderne Lægekunsts Løsen om Forebyggelse. Det gælder navnlig England og Tyskland, og det lader sig ikke nægte, at det særlig er den tyske sociale Lovgivning, som har givet Stødet til, at ogsaa andre Lande har taget fat, men det er ingenlunde alle Lande, der er gaaet de Veje, som Tyskland under Bismarcks Ledelse gik, og navnlig hører Danmark til de Lande, som er gaaet andre Veje.

Medens Tysklands sociale Lovgivning væsentlig har Karakteren af en Tvangsforsikringslovgivning med tvungne Bidrag enten fra Arbejdsgiveren alene, Arbejderne alene eller Arbejdere og Arbejdsgivere tilsammen med et vist Tilskud fra det Offentliges Side — men stadig med Tvangen som det centrale, saa har den danske sociale Lovgivning, dels paa Grund af vor Nationalkarakter, dels vel ogsaa paa Grund af de politiske Kamptider, under hvilke Lovgivningen gennemførtes, antaget andre Former. Den er gaaet i to forskellige Retninger, dels som en omfattende Forsørgelseslovgivning, saaledes at man skiller Tilfældene af uforskyldt Nød ud fra

den almindelige Fattighjælp, dels saaledes, at man anerkender Selvhjælpsbestræbelserne fra den ubemidlede Befolknings Side og støtter dem med Stats- og Kommunebidrag.

Af den første Gruppe kendes jo forskellige Eksempler, saaledes Alderdomsunderstøttelsesloven af 91, Hjælpekasseloven, Tuberkuloseloven og endvidere Bestemmelsen af 91 i Loven om Fattighjælp — § 63 — hvorefter Ydelser i Henhold til denne Bestemmelse ikke skal have Fattighjælps Virkninger. Disse Love paalægger ikke Ydelsespligt for den, der kan komme i Betragtning. Derimod bygger Sygekasseloven og den langt senere Arbejdsløshedskasselov i fremragende Omfang paa Selvhjælpsbestræbelserne. Disse voksede Tid efter anden frem i den ubemidlede Befolkning som Værn imod de uafvendelige Ulykker, først og fremmest Sygdom, og understøttedes dels fra Kommunens Side ved Ydelsen af Hospitalshjælp o. lign., dels fra Statens Side paa samme Maade med Ydelsen af Pengebidrag til Sygekasserne og senere Arbejdsløshedskasserne under Kontrol fra Statens og det Offentliges Side.

Det Omraade, som vi i Aften skulde beskæftige os med, *Ulykkesforsikringsloven*, indtager derimod en særlig Plads, idet Ulykkesforsikringsloven hverken har Karakteren af en udvidet Fattiglovgivning, ikke heller Hjælp til de Udsattes egne Bestræbelser. Paa den anden Side har vor Ulykkesforsikringslovgivning ingenlunde Karakteren af at være en tro Kopi af nogen udenlandsk Lovgivning, allermindst den tyske.

Naar vor Ulykkesforsikring har faaet denne ejendommelige Ordning, saa tør man vist sige, at det mere end indenfor de allerfleste Omraader skyldes en enkelt Mands energiske, omend ensidige Bestræbelser, nemlig nu afdøde Geheimeetatsraad *Bramsen*.

Det saa en kort Tid ud til, at vor Lovgivning var kommen ind i en hel anden Skure, langt mere lig den tyske Lovgivning.

I 1885 nedsatte Ministeriet *Estrup* en Kommission under Ledelse af Konferensraad *H. N. Hansen* for at overveje Mulighederne for en Syge- og Ulykkesforsikringslov, og efter to Aars Forløb havde denne Kommission udarbejdet et Forslag, der, som den selv sagde, med Hensyn til Ulykkesforsikringsloven hvilede paa den tyske Lovgivnings Tanker. Regeringen fremmede Sagen paa Grundlag af Kommissionsarbejdet, der viste sig at være Udkast til en omfattende Forsikringslov, som ydede Understøttelse til en Række af vort Erhvervslivs Grene, væsentligst i Form af Renter under indtrædende Invaliditet og Dødsfald.

Bramsen, der ikke havde været Medlem af denne Kommission, rettede, da der var gaaet nogen Tid, heftige Angreb mod Forslaget. I Rigsdagen var dette vel i Princippet blevet modtaget med Velvilje, men det var tydeligt at mærke, at der i Virkeligheden var stor Ængstelse for Konsekvenserne af Forslaget, som man frygtede vilde føre for vidt, og det viste sig ogsaa ved nærmere Undersøgelse, at Forslaget var ret ufuldstændig gennemtænkt.

Bramsen rettede sin Kritik imod Loven som en daarlig Kopi af den tyske Lov, men dernæst ogsaa ud fra et, om jeg saa maa sige, engelsk-individualistisk Synspunkt, og denne Kritik skulde snart sætte dybe Frugter.

Bramsen, som ved hele sin sociale Stilling havde Tilknytning til mange Sider i den formaaende Del af Samfundet, og, trods sit frisindede Syn paa mange Forhold, politisk tilhørte Højre, vandt stor Tilslutning til sin Kritik og vandt de Konservative for sit Synspunkt paa en Ulykkesforsikringslovgivning, der efter hans Mening skulde være en Slags personlig Ansvarslovgivning, hvorved det paalagdes de Arbejdsgivere, der beskæftigede Arbejdere i visse farlige Erhverv, at udrede Erstatning til en tilskadekommen Arbejder for den Del af Ulykken, der burde tilskrives Driften af Virksomheden.

Foreløbig bevirkede Bramsens Kritik, at Udsigten til Gennemførelsen af en Ulykkesforsikringslov svækkedes. Men saa sker det mærkelige, at Bramsen finder Støtte hos en Mand, som ellers skulde synes at staa ham meget fjernt, afdøde Folketingsmand *Chr. Berg*, der imidlertid just i dette Øjeblik havde Brug for en Aktion som Bramsens.

Det var i den politiske Sammensmeltnings første grødefulde Aar. Sammensmeltningspolitikerne stræbte efter omfattende saglige Lovgivningsresultater for at forberede det storpolitiske Forlig; omvendt maatte denne Politiks Modstandere, blandt hvilke C. Berg var den betydeligste, stræbe at forhindre saadan Lovgivning, der kunde tjene som Løftestang for udenfor liggende Formaal. Berg saa, at han kunde bruge Bramsens Ideer som Angrebsvaaben mod Regeringens Ulykkesforsikringsforslag, der var blevet modtaget med Velvilje af det moderate Venstre, og Bramsen, der den Gang stod udenfor Rigsdagen, maatte paa sin Side være tilfreds med at vinde en anset Politikers Støtte. Som Modtræk mod Regeringsforslaget fremsatte da Berg i Rigsdagssamlingen 1891—92 et Forslag om en omfattende Ulykkesforsørgelse, langt mere omfattende end Regeringsforslaget, men i hvilket Bramsens Ideer laa indkapslede, idet Tanken var, at i alle Tilfælde, hvor der efter Bramsens eget Forslag paahvilede Arbejdsgiveren et Ansvar, skulde denne refundere det Offentlige den Hjælp, der var ydet den tilskadekomne Arbejder.

For den klartskuende var det maaske allerede den Gang ikke svært at se, at det var den Bramsenske Bestanddel, der var det egentlig bærende, medens Bergs Anpart i Forslaget kun var en Emballage, der var svøbt udenom. — Foreløbig havde Forslaget den Virkning at hindre Regeringsforslagets Gennemførelse, hvilket maaske hang sammen med, at Regeringen vistnok var begyndt at blive bange for sit eget Forslag. Ellers vilde dette let have kunnet gennemføres, efter at Folketingsvalget 1892 havde givet Sammensmeltningspolitiken et sikkert Flertal i Folketinget. Men hverken i den første, anden eller tredje Samling herefter bragte Regeringen Sagen paany ind for Lovgivningsmagten. Denne saa først noget til Sagen i 1895-96, og da laa de politiske og personlige Forhold helt anderledes. Berg var død 1891, Bramsen var blevet Folketingsmand 1892; men fremfor alt var ved Folketingsvalgene 1895 de politiske Magtforhold blevet ganske forskudt, idet Tyngdepunktet nu laa hos det nydannede Venstrereformparti. Dettes Førstemand, J. C. Christensen, fremsatte nu paa egen Haand det gamle Bergske Forslag, men ganske vist saaledes at han selv tog Afstand fra Forslagets Enkeltheder, og nu lagde man Kortene paa Bordet. J. C. Christensen sagde, at nu fremsætter jeg det Bergske Forslag, men jeg binder mig slet ikke til det — jeg siger aabent, at jeg godt kan gaa med til at forandre i det. Umiddelbart efter ham kom saa Bramsen som Taler og som en udmærket Sekundant. Han sagde: Ja, det er meget rigtigt, at det er Bergs Forslag, men jeg har været med til at lave det, og nu skal jeg fortælle d'Hrr. hvad der er Bergs og hvad der er Bramsens, og han gav paa en ikke utydelig Maade at forstaa, at den Bramsenske Del var udmærket, den Bergske Del mindre udmærket. — Derefter kom, maaske som om det var bestilt Arbejde, den daværende Indenrigsminister Hørring, og han sagde, at det maaske var meget godt, at Forslaget kom frem, og at den Del, der var Bramsens var god, og den kunde man godt bruge.

Socialdemokraterne var ikke med til dette Forslag, men havde fremsat deres eget, der i visse Grundtræk ligner det oprindelige.

Der blev iøvrigt rettet meget voldsomme Angreb paa hele Forslaget fra det moderate Venstres Side. Da Sagen kom i Udvalg, viser det sig imidlertid, at hele Udvalget kan samle sig om et Forslag, som skræller det Bramsenske Element ganske ud, og der fremkommer et Forslag, som i høj Grad ligner det, som vi fik som Lov af 7. Januar 1898.

Det lykkes altsaa at føre Forslaget om Ulykkesforsikring igennem Folketinget. Socialdemokratiet tager Afstand derfra, men med den Realisme, som stedse har udmærket det parlamentariske danske Socialdemokrati, saa man, at der alligevel her var en fremkommelig Vej, ad hvilken der kunde opnaas noget, og saa lagde man praktisk set ikke Forslaget Hindringer i Vejen, og paa det Sted, hvor man nu kunde komme til at øve Indflydelse, nemlig da Sagen kom op i Landstinget, var afdøde *P. Knudsen*, som var Socialdemokratiets Ordfører, særlig virksom for at modarbejde de Snigløb mod Loven, som kom til Udslag deroppe og som stammede fra den noget bornerte Haandværkersynsmaade, der havde sit Organ i Dansk Fællesrepræsentation for Haandværk og Industri. Dens Oppossition formedes, som om man vilde have et langt bedre Lovforslag frem men det saas tydeligt, at det var et Forsøg paa at give Lovforslaget Gift — men det vilde Socialdemokratiet altsaa ikke gaa med til.

Trods disse Vanskeligheder lykkes det ved Hjælp af den intelligente Del af Højre at føre Forslaget om Ulykkesforsikringsloven igennem i Samlingen 1897—98, saaledes at Forslaget blev til Lov den 7. Januar 1898.

Denne Lov bærer, som jeg har sagt, i høj Grad Præget af sin Oprindelse, af den Mand, som er Fader til den, Bramsen. Det er hverken en Forsørgelseslov eller en Forsikringslov. Det er en Ansvarslov, som bestemmer Arbejdsgiverens Ansvar overfor de Folk, som beskæftiges i de saakaldte farlige Erhverv.

At Loven har den Karakter, viser sig paa alle Punkter. For det første i den saa ensidigt, konsekvent gennemførte Begrænsning af de Erhverv, som Loven kom til at omfatte. Man har paa det nøjeste afgrænset hvilke Virksomheder der var farlige, og hvilke, der ikke var farlige. Derved kom man til, at den, som arbejder paa et toetages Hus er underkastet Loven, men den, som arbejder paa et etetages Hus ikke. Man kom til, at en Vognmandskusk ikke henregnes under Loven, da man ikke kan sige, at han arbejder ved teknisk-mekanisk Virksomhed — og Loven er kun bestemt for saadanne Virksomheder, hvor teknisk og mekanisk Drivkraft i større Stil anvendes.

I andre Erhverv er det kun Maskinulykker, der ydes Erstatning for, og det har ofte voldt den største Vanskelighed at bestemme, om en Skade stammede fra en Maskinulykke eller ikke. Er det f. Eks. en Maskinulykke, naar en Mand kommer galt af Sted ved at blive ramt af et Kulstykke, der slynges ud fra Maskinen?

Dernæst er der jo det, at Erstatningspligt kun paahviler den Arbejdsgiver, der beskæftiger fremmed Arbejdskraft som Erhverv. Hvis f. Eks en Mand anvender egne Arbejdere ved Reparation paa sit eget Hus — saa er det som Regel ikke nogen Erhvervsvirksomhed, han driver, og saa er de Arbejdere, der beskæftiges herved ikke berettigede til Ulykkeshjælp i Henhold til den nu bestaaende Lov.

Haarrejsende har de Tilfælde været som vedrører Losning og Ladning af Skibe. Er det en Speditør, som driver denne Beskæftigelse, saa er de paagældende Folk beskæftigede i en Erhvervsvirksomhed og har i Ulykkestilfælde Ret til Erstatning, men er det derimod en Købmand, som lader en Vareladning losse eller lade for egen Regning, eller hvis Det forenede Dampskibsselskab gør det samme, saa er de paagældende Folk ikke erstatningsberettigede i Ulykkestilfælde o. s. v.

At det er en Ansvarslovgivning og ikke en Forsikringslovgivning viser sig ogsaa deri, at der ikke indførtes Forsikringspligt. Tværtimod, sagde Bramsen en Gang, hvor han vistnok ogsaa i Kampens Hede kom længere ud, end det var tænkt fra hans Side, at det netop var Hensigten, at Arbejdsgiveren selv skulde bære Tabet, naar en Arbejder kom til Skade i hans Bedrift. Dette er saare smukt, men vist ikke synderlig praktisk. Men under

alle Omstændigheder var jo ogsaa Forsikringsvæsenets Ordning lagt ganske i Hænderne paa de private Forsikringsselskaber. Bramsen ønskede heller ikke en Ordning paa dette Felt ved Hjælp af det Offentlige, men satte sig bestemt imod Oprettelsen af en Statsforsikringsanstalt, det være sig en monopoliseret eller en selvstændig konkurrerende Indretning.

Endelig aabenbares Ansvarstanken i Loven derved, at Arbejderen berøves sin Ret til Erstatning, naar det er ham, der enten med Forsæt eller ved grov Uagtsomhed har paadraget sig Tilskadekomsten.

Og endelig gaar man med fuld Bevidsthed til at sige, at det, man yder, ikke er en Forsørgelse, men kun en saa stor Del af Byrderne ved Ulykken, som ikke kan føres over paa den paagældende Arbejder.

Derfor indfører man ogsaa en Kapitalerstatning, ikke, som i den tyske Lov, et Rentesystem, og man paalægger Arbejderen at dække sig i de første 13 Uger efter et Ulykkestilfælde. Ogsaa derved lægger man en ikke ubetydelig Del af Følgerne over paa Arbejderen selv.

Disse Ejendommeligheder ved Loven, som vel for en stor Del maa betegnes som Mangler, forblev vel ikke upaaagtede og blev vel ogsaa Genstand for Kritik baade fra Arbejderne og fra Arbejdsgiverne og Udlandet; men naar Loven alligevel ikke blev saa upopulær, heller ikke hos Arbejderne, og ejheller har fremkaldt Virkninger som Alderdomsloven, saa kan jeg ikke sige andet, end at det i høj Grad glæder mig personligt, idet jeg ikke har set Idealet for social Lovgivning i en Lovgivning, der efter Skøn tildeler Pengehjælp og Understøttelse til den ubemidlede Befolkning, men som en Opfyldelse af Samfundets Pligt til at holde denne Del af Befolkningen forsikret mod visse Hændelser. Og jeg tror altsaa, at det navnlig har været velkomment for Arbejderne, at man ikke i denne Lov har underkastet dem noget ydmygende Tilsyn, men at man ved Lovens Bestemmelser har givet dem en ganske ubetinget Ret, som kan haandhævdes. Paa den anden Side oplærer den personlige Ret til personligt Ansvar, og det er ogsaa godt.

Hvad der har hjulpet Loven til denne Stilling i de Interesseredes Kreds, tør jeg vel nok sige ogsaa er det, at man maaske ved et lykkeligt Tilfælde har været heldig med en Institution, der skulde føre den ny Lov ud i Livet. Denne Institution, Arbejdsforsikringsraadet, er en Domstol, men en Domstol af ganske særlig Art, til hvilken der er givet de Interesserede, baade Arbejderne og Arbejdsgiverne, Ret til at vælge Repræsentanter, der virker sammen med Mænd, som kan forudsættes at se upartisk paa begge Siders Interesser.

Herved tror jeg ogsaa, at de Mænd, der fra først af knyttedes til Institutionen, navnlig Raadets første Formand, nu afdøde Konferensraad *H. N. Hansen*, og ligeledes afdøde Kontorchef *Aage Sørensen*, vistnok har haft en stor Betydning for Skabelsen af den Aand, i hvilken Institutionen har virket. At Arbejderforsikringsraadet baade den Gang og nu har været Genstand for Kritik, og at denne Kritik mange Gange har været og er beretttiget, skal jeg være den sidste til at nægte, men jeg tror alligevel, at denne Lov er bleven saaledes administreret, at det har bevirket, at Loven ikke er bleven saa upopulær, som man kunde have befrygtet.

Det viste sig imidlertid nødvendigt hurtigt at bygge videre paa denne Lov. Der maatte meget snart komme Ønsker om en Udvidelse. Allerede to Aar efter den første Lovs Vedtagelse kom en Ulykkesforsikringslov for Fiskere, der indtog en Særstilling, idet det her hverken var Arbejdere eller Arbejdsgivere, det drejede sig om, men selvstændige smaa Næringsdrivende, der nu ved Hjælp af denne Lov fik Adgang til at forsikre sig. Dertil kom i 1905 Søfartsforsikringsloven, men sin største Udvidelse fik Loven i 1908, hvor hele vort Landbrug blev inddraget under Ulykkesforsikringen. Der er endelig vedtaget flere mindre Love, som raader Bod paa visse administrative Mangler og Vanskeligheder.

De senere tilkomne Love er alle paa en eller anden Maade befriede for Mangler, som den oprindelige Lov havde, og lige for at nævne Hovedpunkterne skal jeg anføre, at de for det første gennemfører Forsikringspligt, for det andet hjemler de ved Dødsfald Ret til at yde Erstatning for delvis Forsørgelse, og endelig, for at nævne et tredie Punkt, som vel ikke i denne Kreds vil blive betragtet som et Fremskridt, gives der, naar Invaliditeten ikke medfører en blivende Forringelse af Erhversevnen af 10 %, ingen Erstatning. I Industri- og Fiskeriafdelingen har Praksis hidtil været, at der ydedes Erstatning for Invaliditeter, der oversteg 5 %.

Men alle disse Love og deres enkelte Bestemmelser voldte Tid efter anden stort Besvær med at finde ud af, hvad der nu egentlig var Ret eller ikke Ret, og om visse Tilfælde nu hørte ind under den ene eller den anden Lov. Herved maatte der meget snart opstaa Ønske om Forandring, først i Retning af at alle disse Love blev sammenfattede til en, og dette stillede sig efterhaanden som en Opgave, man ikke længere kunde skyde til Side, og da jeg efter min saa højt fortjente Forgænger tiltraadte Embedet i 1910, saa gik der ikke mange Maaneder, før jeg mente, at vi ikke kunde vente længere med at begynde.

Vi fik ogsaa Ministeriets Tilslutning hertil og udarbejdede derefter et Forslag, som efter at have ligget temmelig længe i Ministeriet nu er blevet fremsat i Rigsdagen i Begyndelsen af 1915, og det er nu Lovgivningsmagtens Sag at bedømme, om Forslaget er gaaet for vidt eller er for knapt i de Ydelser, det byder.

Jeg skal nu i korte Træk — jeg behøver det ikke mere overfor denne sagkyndige Forsamling — nævne, hvilke Forandringer dette Forslag i Hovedtrækkene medfører.

Den første og ydre mest fremtrædende Forandring er, at de mange, ialt 7 Love, nu er sammenfattede i et Lovforslag, hvilket i sig selv bevirker større Overskuelighed, hvad der jo for os, der skal anvende Loven, alene er et Gode, omend et underordnet Punkt.

Vigtigere er Forslagets saglige Indhold. Der er vi først og fremmest gaaede til en betydelig Udvidelse af Lovens Omraade. Vi saa jo straks, at det var nødvendigt at gaa videre, end de gamle Grænser strakte, og da vi først begyndte at gaa videre, saa saa' vi heller ikke nogen Grænse, og derfor har vi i Lovens §§ 49 og 50 stillet Forslag, som praktisk vil medføre, at alle, som udfører Arbejde for andre, vil blive delagtige i Forsikringen. Dette gælder altsaa, hvad enten Arbejdet ydes som Erhverv eller ikke, i farlige eller ikke farlige Virksomheder og hvad enten der i Virksomheden findes Maskiner eller ikke. Loven kommer saaledes navnlig ogsaa til at omfatte Hustyende — eller skal jeg sige Husassistenter?

Ligeledes er, som det vil være set af Diskussionen om Sagen i Rigsdagen og paa Møder, en Person, som midlertidig er beskæftiget for andre, og hvor Vedkommende, der beskæftiger ham, ikke har husket at forsikre ham, alligevel i Kraft af Lovens Bestemmelser forsikret og vil ved Ulykkestilfælde faa sin Skade dækket, og det vil da blive en Sag mellem den paagældende Arbejdsgiver og Lovgivningen, hvem der sluttelig skal udrede Erstatningen.

Men hvad der ved midlertidig Beskæftigelse af Arbejdskraft egentlig har voldt Vanskeligheder er det, at en Person kan staa i saa løst et Forhold til sin øjeblikkelige Arbejdsgiver, at man mener, at det kan være uretfærdigt at lægge Ansvaret ved et Ulykkestilfælde over paa ham, som maaske snarere trænger til selv at hjælpes. — Jeg har andetsteds nævnt det Tilfælde, at en Sypige blev syg og ude af Stand til at gøre sit Arbejde og passe sig selv, men saa har hun en Veninde eller Søster til at hjælpe sig, og derved vil hun kunne blive tilpligtet at betale Erstatningen, f. Eks. hvis der hos hendes Hjælperske indtræder Blodforgiftning. I saadanne

Tilfælde kunde det vist synes uretfærdigt at lade Erstatningen yde af den paagældende Sypige. Vi har i Forslaget søgt at raade Bod herpaa. Regeringen har søgt dette Maal naaet paa en anden Maade. Vi mener, at vort Forslag her er bedre end Regeringens, men ikke at der endnu ikke kan komme bedre Forslag.

Men der er et andet og meget vigtigt Spørgsmaal, hvor vi har haft under Overvejelse, om vi ikke kunde komme videre, nemlig med Hensyn til de saakaldte professionelle Lidelser, d. v. s. Skavanker, opstaaede i Medfør af den paagældende Virksomhed, f. Eks. derved, at man i Løbet af en Aarrække indaander giftige Luftarter eller skadeligt Støv, der medfører Tuberkulose og andre Svækkelser af Konstitutionen, som efterhaanden gør sig gældende paa en saadan Maade, at det efter kortere eller længere Periode gør en Person til Invalid. Der har baade i dette og andre Lande været slaaet til Lyd for, at saadanne Lidelser burde inddrages under Ulykkesforsikringslovgivningen, og jeg skal være den sidste til at nægte, at der er meget, som principielt taler derfor. Men vi er dog vegne tilbage for at stille Forslag derom, thi det er vist meget vanskeligt her at drage de rette Grænser. Der rejser sig f. Eks. Spørgsmaalet om, hvilke Lidelser der skal understøttes. Skal de bekendte Haandværkerplatfødder f. Eks. regnes for en Sygdom eller ikke? — Yderligere er der det, hvor en Arbejder hele Tiden har været beskæftiget hos samme Arbejdsgiver, taalelig let at afgøre Ansvarsforholdet, men naar en Arbejder har skiftet Arbejdsgiver gentagne Gange, opstaar Spørgsmaalet: Hvor er Invaliditeten paadraget, hvor meget er paadraget paa dette Sted og hvor meget paa et andet Sted? Hans Sygdom kan ogsaa lige saa godt være paadraget i som udenfor Faget. Det er saaledes meget vanskeligt at trække Grænser, hvorefter disse professionelle Svækkelser og Sygdomme kan henføres under Ulykkesforsikringsloven.

Vi har imidlertid søgt at raade Bod paa enkelte Haardheder, nemlig hvor en Skade vel ikke er opstaaet ved et prægnant Ulykkestilfælde, men hvor f. Eks. en Koldbrand er opstaaet som Følge af et Døgns Ophold i ekstreme Temperaturforhold — vi har haft det Tilfælde, men efter den bestaaende Lovgivning var vi saa godt som udelukkede fra at kunne tale om saadanne Tilfælde, men vi har mange Gange følt os stødt over ikke at kunne gøre det. Jeg nævner ogsaa Redningsforsøg. Den Invaliditet, som paadrages derved, har heller ikke hidtil været underlagt Ulykkesforsikringsloven, men nu inddrages ogsaa den under den almindelige Lovgivning.

Den anden Hovedreform behøver jeg ikke at dvæle saa meget ved, nemlig, at vi gennemfører Forsikringspligt for Arbejdsgiverne. Vi har, efter det Mandat, som var givet os, ikke ment, at vi maatte gaa til at skabe en Statsanstalt for Forsikring. Vi har heller ikke ment det nødvendigt at gøre det — det laa altsaa ogsaa udenfor vort Mandat — men vi har, som det allerede er Tilfældet for Søfart og Landbrug, gjort Arbejdsgiverne forsikringspligtige. Vi har endda i begge disse Grene oplevet, at Arbejderen er gaaet Glip af sin Erstatning, til Trods for, at vi havde gjort meget for at indskærpe Forsikringspligten, og vi maatte være forberedte paa, at dette ogsaa kunde ske i Fremtiden, f. Eks. ved Insolvens, undladt Præmiebetaling o. lign., og vi er derfor skredne til at foreslaa, at i saadanne Tilfælde bør Staten overtage Ansvaret med Regres mod den forsømmelige Arbejdsgiver. Derved er Arbejderne hjulpne, men det kan komme til at ramme smaa Arbejdsgivere, som har vist Forsømmelighed med Præmiebetaling og Forsikring, meget haardt. Naar Loven træder i Kraft bør enhver derfor bidrage til at sprede Oplysning om, hvor nødvendigt det er for den lille Arbejdsgiver at opfylde sin Forsikringspligt.

Det tredie Hovedpunkt er de Ydelser, som Loven byder.

Vi har anset det for rigtigt at bevare Kapitalerstatningen i Modsætning

til Renteerstatningen. Det kan omtvistes, om Lovforslaget har truffet det rigtigste, og der er blandt de Mænd, som har været med til at udarbejde Loven, dem der mener, at naar man kom til meget store Invaliditeter, hvor vedkommende Arbejder bliver ganske uarbejdsdygtig, vil den Ydelse, Lovforslaget foreslaar, ikke være tilstrækkelig, og at man ved disse alvorlige Invaliditeter kunde foretrække en Renteerstatning fremfor en Kapitalerstatning. Men dette vilde kun have været rigtigt, dersom man saa det lige i Øjnene og sagde, at saa skulde det ogsaa være en virkelig Forsørgelsessum, man ydede. Hvis det f. Eks. kun blev 3 à 400 Kr. aarlig til en Arbejder, der var vant til at tjene 1500 Kr. om Aaret, vilde det ikke blive en Forbedring, her vilde en Kapitaludbetaling én Gang for alle dog give Mulighed for, at den paagældende kunde skabe sig et nyt Erhverv. Industriafdelingen har fra første Færd mødt Tilfælde af denne Art, og navnlig har man i Landbrugsafdelingen haft meget smukke Eksempler i samme Retning, f. Eks. ved Anvendelse af Erstatningssummen til Erhvervelse af en lille Landejendom. Jeg vil derfor paa dette Punkt være tilbøjelig til at holde paa det Bestaaende; men navnlig naar vi kommer til de mindre Erstatninger er Kapitaludbetalingen at foretrække, fremfor de saakaldte Snapsrenter, der hverken gør fra eller til, og ikke engang er i Stand til at holde Arbejderen udenfor Fattighjælp, hvilket ogsaa Erfaringen fra Tyskland synes at vise.

Imidlertid har det været os klart, at de Summer, som Industriloven af 98 bød, i og for sig var meget smaa, endvidere har ogsaa Pengenes synkende Værdi og Livsfornødenhedernes Stigning nødvendiggjort at forøge Ydelserne til de Skadelidte, og vi har derfor foreslaaet at forhøje Minimumserstatningen fra 1800 til 3600 Kr. og Maksimalerstatningen fra 4800 til 6000 Kr. Dødserstatninger foreslaas hævede fra henholdvis 1200 Kr. til 3200 Kr. og 2400 Kr. til 4000 Kr. Det lyder ikke saa lidt med disse Forhøjelser, men det er i Virkeligheden knapt saa meget, at Forhøjelserne kan siges at have fulgt Trit med den almindelige økonomiske Udvikling.

Dernæst er det, som nu gælder i Søforsikringen og Landbrugsforsikringen, at Skader under 10 % ikke erstattedes, overført til det ny Lovforslags hele Omraade. Naar Regeringen efter Forsikringsraadets Forslag har stillet Forslag derom ved Lovens Fremsættelse, saa beder jeg Dem betragte det ikke som et tilsigtet Tilbageskridt, men derimod se det under den Synsvinkel, som vi har set det under. Da vi udarbejdede Lovforslaget, maa det erindres, at vi lige havde oplevet 1908 med Pengekrise og Bankkrach og den ny Toldlovgivning, hvis Virkninger for vor Industri endnu ikke kunde overses, og vi mente derfor ikke, at vi turde gaa til at lægge altfor store Byrder paa Erhvervslivet. Medens vi derfor foreslog Forhøjelse paa de fleste Punkter, saa mente vi at kunne stryge paa dette ene Punkt, idet de smaa Erstatninger efter vort Skøn ikke betød saa overmaade meget, ligesom de Invaliditeter, der laa under 10 %, heller ikke betød saa overmaade meget, da den Arbejder, hvis Arbejdsevne ikke var væsentlig forringet, meget snart efter vilde kunne være i Stand til at yde det samme paa Arbejdsomraadet.

Iøvrigt hører dette Punkt til dem, som har været Genstand for Kritik paa Møderne og i Rigsdagen, og særlig har Kritikken været ydet fra Landbrugets Side, ikke mindst udfra det Synspunkt, at naar man betaler for Forsikringen, saa skal man ogsaa have noget for det. Dette Moment synes mig ikke særlig værdifuldt, det minder mig lidt om den naive Glæde en Bourgeoisidame føler ved at »det kulante Brandforsikringsselskab« erstatter en »Brandskade« forvoldt paa en Selskabskjole ved en brændende Cigaretstump.

Noget stærkere Indtryk har det gjort paa mig, naar man fra Socialdemokratiets Side har gjort gældende, at de smaa Erstatninger ganske

vist ikke betyder saa meget som Dækning for blivende Invaliditet, men at de dog i mange Tilfælde har en nyttig Opgave. Er den tilskadekomne ikke i Sygekasse, kan den lille Erstatning anvendes til at dække Helbredelsesudgifterne, men ogsaa udenfor dette Tilfælde kan den lille Erstatning gøre Nytte, nemlig som en Art Tilvænningsrente, et Middel til at komme over de første vanskelige Tider. Nogle faa Hundrede Kroner vil i saadanne Tilfælde faa en ikke ganske ubetydelig Værdi. Paa den anden Side vil jeg, hvis der skulde opstaa Vanskeligheder overfor betydeligere Bestemmelser i Forslaget, sige, at saa vilde jeg i Arbejderpartiets Sted ikke være bange for at opgive Erstatning for Invaliditeter under 10 %, naar derved kan sikres de betydeligere Reformers Gennemførelse.

Der er andre Punkter, som heller ikke er uvigtige. F. Eks. kommer den ny Lov, hvis den vedtages, til at stille de unge Mennesker gunstigere end de var ifølge den gamle Lov, hvor en Lærling, selvom han blev fuldstændig Invalid, ikke kom til at opnaa mere end 1800 Kr. Dette er altfor urimeligt lavt. Man kunde tænke sig, at en Lærling f. Eks. mistede sit Syn og derved blev fuldkommen Invalid for Resten af sit Liv, men alligevel satte man kun Skaden til 1800 Kr., der kun i uhyre ringe Grad opvejer et ungt Livs Muligheder. Dette er der nu i nogen Grad raadet Bod paa i den ny Lov. Omvendt har man begrænset Erstatningerne paa visse Punkter for tilskadekomne Oldinge. Særlig i Landbruget har det vist sig, at man ofte ydede Erstatning for Tab af en Arbejdskraft, der slet ikke længere var til Stede, idet den tilskadekomne 80-aarige i Virkeligheden nød Naadsensbrødet i Gaarden og kun højst uegentlig kunde betegnes som virkelig Arbejder. Ofte er en Forsikringssum heller ikke kommet den Tilskadekomne selv til Gode, men de Personer, hvor han havde Ophold. Nu har man truffet den Ordning, at saadanne Folk fremtidig ikke vil kunne opnaa mere i Erstatning end til at købe en Livrente paa Halvdelen af deres virkelige Aarsfortjeneste for.

At der alligevel er Urimeligheder ved den hele Ordning — det har vi jo egentlig været fuldstændig klare over, og det har derfor glædet mig, at Tanker, Kontorchef *Faber* i »Social Forsorg« har fremsat, har vundet en ikke ringe Sympati i forskellige Kredse. Hans Forslag gaar jo ud paa, at man skal regne med en større Multiplikator ved de store Invaliditeter end ved de smaa, saaledes at man som Beregningsgrundlag for Skader paa 10 % sætter Erstatningen til 3 Aarslønninger og fremdeles opefter til fuldstændig Invaliditet, hvor Erstatningssummen regnes 12 Gange den normerede Aarsløn. Man vilde f. Eks. derved kunne opnaa en lempeligere Overgang fra de store til de smaa Erstatninger, og Forslaget vilde i Øjeblikket betyde, at der for fuld Invaliditet kunde gives 12000 Kr. i Stedet for som nu foreslaaet højst 6000 Kr. Forslaget er skabt ud fra den Betragtning, at det ved Ulykkestilfælde ikke gælder om at strø en lille Gave her eller der, men om at yde en Erstatning for den virkelig store Ulykke.

Ogsaa Dagpengene er forøgede, men næppe meget mere end der svarer til den forøgede Arbejdsløn, nemlig fra 2 Kr. til 2 Kr. 50 Øre som Maksimum og ikke over $^2/_3$ af Daglønnen i Stedet for som tidligere $^3/_5$. Jeg synes endnu, at det er for lidt, men det er dog mere end hidtil.

Jeg kommer nu til det allervanskeligste Punkt, nemlig Forholdet mellem Ulykkesforsikringen og Sygeforsikringen.

Her er det jo saaledes, at Loven af 1898 har fastsat en Karenstid af 13 Uger, før Dagpenge ydes. Man er herved gaaet ud fra, at de allerfleste Ulykkestilfælde er smaa og vil forsvinde uden blivende Svækkelse, og den tilskadekomne er ofte over det, inden 13 Uger er gaaede. Det forudsættes da, at den tilskadekomne som Sygekassemedlem selv dækker denne første Periode. Det bliver ved denne Ordning egentlig Sygekasserne, som tager Stødet af for Ulykkesforsikringen, og dette vilde ogsaa være saare godt, hvis vi

havde en Tvangssygeforsikring saaledes, at som i Tyskland alle tilskadekomne var Sygekassemedlemmer. Men denne Tvangsforsikring har vi ikke og vil fremdeles ikke faa det — ihvert Fald er der intet Forslag herom i det ny Sygekasseforslag. Man maa derfor gøre sig ganske klart, at det Tilfælde hyppig vil indtræde, at en Mand, der ikke er Medlem af en Sygekasse, kommer til Skade og kan blive nødt til at tage Fattighjælp i de første 13 Uger, hvis han selv intet har og intet kan faa i Henhold til Ulykkesforsikringsloven. Det er en stor Ulykke. Nu er der maaske Grund til at haabe, at saadanne Tilfælde bliver stedse sjældnere, da den frivillige Sygeforsikring mellem de virkelig arbejdskraftige Lag af Befolkningen breder sig mere og mere. Af de voksne egentlige Industriarbejdere er snart de tre Fjerdedele i Sygekasse og om end Landbruget endnu staar noget tilbage, er der ogsaa her en glædelig Fremgang at spore.

Men alligevel, nogle Vanskeligheder vil der opkomme ved denne Forbindelse mellem frivillig og tvungen Forsikring paa de to Omraader, og en ideel Løsning er maaske lige saa vanskelig at finde som Cirklens Kvadratur. Vi har da nøjedes med at pille ved Spørgsmaalet paa forskellig Maade.

F. Eks. vil det i Fremtiden kunne paalægges Forsikringsselskaberne at yde saadanne Ting, som Sygekasserne nu ikke har Pligt til at yde Hjælp til — jeg nævner kunstige Lemmer, Briller og Bandager — ligesom der, naar Raadet skønner det nødvendigt, kan ydes særlig Sygebehandling til en Mand, der er Medlem af en statsanerkendt Sygekasse, som ikke yder saadan Hjælp. Vi har endvidere sikret Dagpengeret overalt hvor Sygekassehjælpen slipper.

Og endelig har vi dertil i Lovens § 23 truffet den Bestemmelse, at

»Understøttelse, som det Offentlige, medens Sagen er under Raadets »Behandling, yder en Tilskadekommen til Sygebehandling i Anledning »af et under denne Lov hørende Ulykkestilfælde, har ikke Fattighjælps »Virkning for den Understøttede.«

Dette er selvfølgelig kun en Nødhjælp, men vi har ikke kunnet finde paa noget bedre. Hertil vil De maaske sige: Ja, men hvorfor ikke lade Ulykkesforsikringshjælpen træde i Kraft straks eller nogle faa Dage efter Ulykkestilfældet.

Men dette har vi for det første ikke villet, fordi vi har ment, at det vilde skade de danske Sygekasser, hvis man paa et saa væsentlig Omraade vilde sætte dem ud af Virksombed.

Men for det andet vilde Ophævelse af Karenstiden bebyrde Ulykkesforsikringen med kolossale nye Udgifter, da som berørt de fleste Ulykkestilfælde kan medføre kostbare Følger. Og endelig vilde, om saadanne lettere Tilfælde skulde drages ind under Lovgivningen, Arbejderforsikringsraadet drukne i Sagernes Mangfoldighed. Fuldstændig at ophæve Karenstiden tror jeg derfor vilde være skæbnesvangert.

Saa kommer jeg til en Gruppe Bestemmelser, hvor jeg ikke tror, at der vil være saa meget at indvende imod Lovforslaget. Det er Fremgangsmaaden ved Sagernes Behandling.

Der er vi i det Væsentlige blevne ved det Bestaaende. Vi har ment, at Arbejderforsikringsraadet i det hele og store har staaet sin Prøve. Vi er imidlertid selv blevne opmærksomme paa Mangler, mest mindre betydelige. Jeg fremhæver dog 2 Punkter, som har virkelig Interesse, og hvor man mener at kunne raade Bod paa Misligheder, der har vist sig.

Den første er den, at Raadet nu skal træffe en Afgørelse inden 1 Aar, efter at Ulykkestilfældet har fundet Sted. Der er i 1903 heldigvis truffet den Bestemmelse, at Raadet ganske vist skal træffe en Ordning, men kan forbeholde sig at optage Sagen igen i Løbet af et Tidsrum af to Aar, og dette har vist sig meget praktisk, thi ved en hel Del Ulykker, kan Virk-

ningerne først senere bedømmes, f. Eks. Øjenskader, nervøse Lidelser, aabne Saar o lign. Men selv om Raadet saaledes kan træffe en foreløbig Afgørelse, kommer den Skadelidte alligevel med den nuværende Ordning til at mærke Indsnittet, nemlig ved Dagpengenes Ophør. Vi har mødt enkelte, men meget smertelige Tilfælde, hvor vi har været nødte til at træffe Afgørelsen efter et Aar, endskønt vi mente, at det havde været bedst at vente nogen Tid med Afgørelsen. Vi har nu bragt i Forslag i saadanne Tilfælde at kunne udsætte den første Afgørelse til halvandet Aar efter Ulykkestilfældets Indtræden.

Langt vigtigere er dog den Bestemmelse, som findes i Forslagets § 13. — Vi træffer vore Afgørelser efter bedste Skøn, og jeg tror, at man gennemgaaende vil erkende, at Raadet er forsigtigt og omhyggeligt i sin Behandling af Sagerne. Vi søger Specialisterklæringer, vi indkalder de Skadelidte, undersøger dem selv. Gang paa Gang træffer vi dog Afgørelser uden saadan Undersøgelse, idet de Erklæringer, der foreligger fra de stedlige Læger tilsyneladende er gode og solide, men efter at Afgørelsen er truffet og meddelt Vedkommende kan det ske, at vi faar den Besked, at det var den højre Haand og ikke venstre, at det var Pegefingeren og ikke Lillefingeren, som kom til Skade, hvad der unægtelig kan gøre en væsentlig Forskel. Raadet er altsaa ganske uskyldigt i, at Afgørelsen paa Grundlag af Lægeerklæringen er faldet ud i den Tilskadekomnes Disfavør. Det er dog heller ikke altid Lægernes Skyld, naar Lægeerklæringen er til Skade for den Paagældende. Det kan ogsaa være denne selv, der ved kejtet Optræden og manglende Evne til at forklare de nærmere Forhold, bevirker, at Bedømmelsen bliver mangelfuld. I saadanne Tilfælde har vi undertiden staaet i den Situation, at vi ikke har kunnet hjælpe den Peagældende, selv med Velvillie fra Forsikringsselskabernes Side.

Der har vi nu ved den §, jeg har nævnt, aabnet os Adgang til at kunne komme tilbage til en Sag. Dette vækker naturligvis nogen Betænkelighed hos Forsikringsselskaberne, men jeg haaber alligevel, at denne Bestemmelse ikke vil blive strøgen i Rigsdagen.

Jeg skal endnu berøre en Side af Raadets Funktion. De Tiskadekomne synes vist, at vi undertiden ikke arbejder hurtigt nok, men dersom man kunde tænke sig, at der aabnedes Adgang for Domstolene til at blande sig i Afgørelserne, saa vilde der vist kunne stilles andre Udsigter frem, som man nødigere vilde have. Vi har en Gang haft en Sag for Domstolene, hvor en genstridig Arbejdsgiver under fatale Paaskud virkelig havde Held til at trække en Sag ud i 3 Aar, og da Dommen saa efter 3 Aars Forløb endelig faldt ved Højesteret og gik Arbejderen med, saa fik han alligevel ikke sin Erstatning, thi imidlertid var Arbejdsgiveren bleven insolvent. Skulde det blive Norm og Regel, at man lod Domstolene prøve Raadets Afgørelser, saa vilde det vist i høj Grad være uheldigt. Vi har derfor taget Tyren ved Hornene ved at sige, at de almindelige Domstole intet har med Forsikringsraadets Afgørelser at skaffe.

Endnu har jeg to Punkter tilbage. Vi har aabnet Adgang til frivillig Forsikring mod Ulykkestilfælde for saadanne smaa selvstændige Næringsdrivende, hvis Forhold er af samme Art som Arbejdernes, undertiden ikke saa lidt ringere, f. Eks. de smaa Landbrugere, Haandværkere, Stenfiskere o. lign., og for dem har vi nu en Gang fastholdt Statsbidrag til Præmiens Betaling. Jeg er ikke særlig begejstret for det, men vi kommer vel ikke uden om det.

Endelig Forholdet til den udenlandske Arbejder. Den danske Lovgivning har for saa vidt stillet sig liberalt, som den udenlandske Arbejder i Tilfælde af Invaliditet havde samme Ret som den danske. Forskellen imellem den indenlandske og udenlandske Arbejder indtræder først, hvor det er et Ulykkestilfælde, der har medført Døden. Ved den danske Arbej-

ders Død faar hans Enke Erstatningen uden Hensyn til, hvor hun opholder sig. Er det en Udlænding, mister Enken Erstatningen, hvis hun bor i Udlandet, men faar den, hvis hun er bosiddende her i Landet. Vi har i Forslaget aabnet Mulighed for gennem Gensidighedstraktater at komme bort fra denne Forskel.

Jeg har nu gennemgaaet dette Forslag, og jeg har slet ikke lagt Skjul paa, at det frembyder Mangler, men man maa da huske paa, at det er blevet til en Tid, hvor man saa mørkt paa Forholdene og ikke har dristet sig til at gaa ret langt frem. Jeg tror dog ogsaa, at Forslaget betyder Forbedring paa flere væsentlige Punkter og bør modtage yderligere Forbedringer uden at det derfor vil blive særlig radikalt.

Det er alligevel min Overbevisning, at den Karakter, som vor Ulykkesforsikring har faaet, har haft Betydning som Led i det store Opbygningsarbejde, som betegner den danske Arbejderstands Udvikling fra det, den var før 1870 og til det, den er fra det tyvende Aarhundredes Begyndelse.

Jeg er overbevist om, at den i mange Henseender konservative og stejle Mand, som Gehejmeetatsraad Bramsen var, ogsaa har haft det for Øje, at vi uden at blues kan fortsætte i den Aand, som han begyndte Arbejdet. Ufuldkommenheder klæber der ved det, men ogsaa Værdier, som ikke blot kendetegnes ved det materielle, det, som kan gøres op i Kroner og Ører, men ogsaa ved det, som ligger i Udviklingen til sand Menneskelighed.

Folketingsmand L. D. Rasmussen (Odense):

Efter det udmærkede Foredrag, som Hr. Raadmand Philipsen har holdt for Dem om det Lovforslag, der nu er til Behandling i Folketinget, saavel om Lovforslaget i Almindelighed som om adskillige af dettes Enkeltheder, skal jeg ikke længe lægge Beslag paa deres Opmærksomhed. Jeg vil blot gøre nogle spredte Bemærkninger om visse Enkeltheder, og i Særdeleshed pege paa, hvorledes man vil kunne bruge Loven, naar den er traadt ud i Livet.

Jeg skal først berøre Spørgsmaalet om Domstolene, som Hr. Raadmand Philipsen ogsaa var inde paa. Lovforslaget foreslaar, at Sager, der afgøres af Arbejderforsikrings-Raadet, ikke skal kunne indankes for Domstolene. Jeg ved, at adskillige kunde ønske, at saadanne Sager kunde blive Genstand for Domsafgørelse, men jeg selv personlig melder mig som Modstander heraf. Jeg tror ikke paa, at Juristerne vil kunne gøre det bedre end Arbejderforsikrings-Raadet, hvis væsentlige Opgave det er at afgøre disse Spørgsmaal, og som Følge deraf faar en meget stor Erfaring. Men som sagt, der er adskillige Venner af Domsafgørelse, og skulde det vise sig, at disse Venner er i Flertal i den lovgivende Forsamling, bør man i hvert Fald søge at naa til, at Sagerne ikke skal for Under- eller Overretten, men skal gaa direkte til Højesteret for at gaa den kortest mulige Vej. Imidlertid haaber jeg, at Modstanderne af Domsafgørelse vil være i Flertal, saaledes at Lovforslaget paa dette Punkt kan blive gennemført som det foreligger.

Dagpengene er forhøjet fra $^3/_5$ til $^2/_3$, og Maksimum er 2 Kr. 50 Øre i Stedet for som efter den nugældende Lov 2 Kr. Jeg kunde ønske, at dette Maksimum blev sat noget op, thi det staar ikke i noget rimeligt Forhold til de Priser, vi har nu om Dage, og efter min Mening heller ikke til de Lønninger, Arbejderne i Almindelighed har for Tiden. Det vil være saaledes, at en Arbejder med en Løn af 25 Kr. om Ugen akkurat vil kunne naa at faa $^2/_3$. Det forbyder Loven ikke, idet det ikke overskrider Maksimum

for Dagpengene, som jo er foreslaaet sat til 2 Kr. 50 Øre pr. Dag. Men hvis en Mand har 27 Kr. om Ugen, skulde han have 18 Kr., hvis han skulde have $^2/_3$, men da Maksimum er 2 Kr. 50 Øre pr. Dag, kan han ikke faa mere end 17 Kr. 50 Øre. Endnu mere grelt bliver Forholdet, hvis det drejer sig om en Mand med en Ugeløn af 30 Kr. — en ikke saa ualmindelig Løn, selv om der naturligvis er alt for mange, der ikke har saa meget. Jeg kunde ønske, at Maksimum blev sat til 3 Kr. pr. Dag, og at vi beholdt Brøken $^2/_3$. Forøvrigt vil det m. H. t. Dagpengene praktisk talt blive saaledes ifølge Lovforslaget, at der vil kunne udbetales Dagpenge i $1^1/_2$ Aar i Stedet for som efter den gældende Lov kun i 1 Aar, idet Arbejderforsikrings-Raadet, som det ogsaa blev oplyst af den ærede Indleder, ganske vist i Almindelighed skal afgøre Sagen efter 1 Aars Forløb enten endeligt eller midlertidigt, med en Klagefrist af 2 Aar, men under særlige Omstændigheder kan vente med at træffe Afgørelsen til $1^1/_2$ Aar efter Ulykkestilfældet. Lovforslaget er imidlertid ikke ganske klart paa dette Punkt, idet Arbejderforsikrings-Raadet, saaledes som Lovforslaget er affattet, ikke har Pligt til at lade Dagpengene gaa længere end det første Aar. Jeg tænker, det vil kunne lykkes at faa gennemført en Ændring, saaledes at det kan blive bestemt, at Dagpengene skal løbe, til Raadets første Afgørelse foreligger.

I Forbindelse hermed skal jeg nævne — det blev ogsaa nævnt af den ærede Indleder — at Medlemmer af statsanerkendte Sygekasser vil kunne faa Understøttelse, straks efter at Ulykken er indtraadt, i Tilfælde af at Sygekassehjælpen allerede er opbrugt. Naturligvis vil det være et sjældent Tilfælde, men ifald det indtræffer, vil der altsaa kunne ydes Dagpenge straks. Jeg synes, dette maa være en mægtig Spore for Arbejderne til at melde sig ind i statsanerkendte Sygekasser. Jeg nævner dette, fordi jeg ikke tror paa Muligheden af at undgaa Karenstiden, og heller ikke tror, man vil kunne faa den nedsat. Vi maa altsaa regne med den Bestemmelse, Lovforslaget har om, at Dagpengene først begynder efter 13 Ugers Forløb, undtagen for saadanne Medlemmer af statsanerkendte Sygekasser, hvis Sygekassehjælp er opbrugt forinden. Jeg er ikke blind for, at en Del af vore Klassefæller, som enten paa Grund af økonomiske Forhold ikke er Medlemmer af en statsanerkendt Sygekasse eller paa Grund af en Sygdom ikke har kunnet optages i en Sygekasse, faar en ulykkelig Stilling, idet Karenstiden bibeholdes, og der bliver da ikke andet at gøre, end at Hjælpekasser eller Understøttelsesforeninger maa hjælpe de paagældende Familier over de første 13 Uger.

Maksimum for Invaliditetserstatningen er som nævnt sat op fra 4,800 Kr. til 6,000 Kr., men heller ikke dette Tal synes jeg staar i et rigtigt Forhold til de nuværende Forhold. Tallet findes ved at tage det 6-dobbelte af Aarsfortjenesten og svarer altsaa til en Aarsfortjeneste paa 1,000 Kr., men der er dog vist ikke saa faa Arbejdere, der har mere end 1,000 Kr. i Løn om Aaret, og de vil altsaa ikke faa det 6-dobbelte i Erstatning, da Maksimum er 6,000 Kr. Jeg kunde ønske, at man fik dette ændret til 10,000 Kr., som jeg ikke anser for at være for meget, naar Hensyn tages til, at en Mand maaske i sin bedste Alder bliver fuldstændig Invalid. Ligeledes kunde jeg ønske, at Erstatningen ved Dødsfald blev forhøjet i en tilsvarende Grad.

Det Lovforslag, der foreligger, gaar jo saa vidt, at saa godt som alle kommer til at høre ind under Loven, og Staten garanterer for, at den Erstatning, som skal ydes en tilskadekommen, ogsaa bliver betalt. Saafremt en Arbejdsgiver ikke har opfyldt sin Forsikringspligt eller ikke er i Stand til at betale, skal Staten udrede Erstatningen, og jeg tænker mig, det maa kunne blive ordnet saaledes, at denne udbetales forskudsvis, thi hvis man først skal til at undersøge Boets Solvens, kan det trække tem-

melig længe ud — man har jo Eksempler paa, at en Skiftebehandling har varet meget længe — og en tilskadekommen bør ikke vente derpaa. Er han i sin soleklare Ret til at faa Erstatning, bør denne udredes forskudsvis af Statskassen. Som Følge af, at Staten saaledes bliver Garant, vil den ogsaa blive stærkt interesseret i at føre Kontrol med, at Arbejdsgiverne har deres Forsikringer i Orden, ikke alene med, at de har tegnet dem, men ogsaa med, at de holder dem vedlige. Der findes ogsaa Bestemmelser, som tager Sigte herpaa, men det vil vist alligevel blive ret vanskeligt for Staten at føre den fornødne Kontrol, hvis man ikke vil gaa til det, jeg vilde anse for det heldigste, nemlig til at Staten etablerer sin egen Forsikringsanstalt, hvori alle Arbejdsgivere har Pligt til at tegne Forsikring. Gør man dette, vil Kontrollen være let, og samtidig vil Betalingen kunne foregaa meget bekvemt, idet Præmierne vil kunne opkræves som en Slags Skat sammen med de andre Skatter. Kommunerne vil faa Opkrævningspligt og samtidigt have en effektiv Kontrol. Der er imidlertid saa mange private Interesser forbundet med Ulykkesforsikringsselskaberne, at det er muligt, man ikke vil gaa med hertil, men jeg tror, at det praktiske Liv vil lære os, at den Vej maa man gaa for virkelig at faa denne Sag løst.

Der er en Bestemmelse i Lovforslaget, som har stødt mig, og som ganske sikkert ogsaa har stødt den store Del af Arbejderne. Det er en Bestemmelse, som ikke findes i nogen af de tidligere Love, og som gaar ud paa, at hvis Beruselse er Aarsag i Ulykken, kan Erstatningen helt eller delvis bortfalde. Man har ikke fundet det nødvendigt at indsætte en saadan Bestemmelse i den første Lov om Ulykkesforsikring af 1898, og heller ikke i de senere Love af 1903, 1905 eller 1908. Jeg tror ikke paa, at en saadan Bestemmelse er nødvendig — Arbejderklassen er ikke mindre ædruelig nu end i 1898 — og jeg vilde sætte megen Pris paa, at Bestemmelsen om Beruselse fulgtes med Bestemmelsen om grov Uagtsomhed ud af Lovforslaget, dog kan det maaske være vanskeligt at faa den sidste Bestemmelse fjernet, da den har staaet i Loven lige siden 1898. Bestemmelsen om Beruselse skulde vi derimod gerne have fjernet, selv om jeg naturligvis ikke mener, at man kan forsvare at lade Lovforslaget falde paa en Uenighed om dette Punkt.

Bestemmelsen om, at der ikke ydes Erstatning for Invaliditet under 10 pCt., er indsat, fordi den findes saa vel i Loven om Ulykkesforsikring for Arbejdere i Landbrug, Skovbrug, Havebrug m. v. som i Loven om Ulykkesforsikring for Søfolk. Maaske kan der være noget i, at Bestemmelsen findes i disse Love, idet Arbejdere, der har lidt en mindre Skade, maaske ret hurtigt igen vil kunne tage fat paa det grovere Arbejde, her er Tale om, men der kommer alligevel saa uhyre mange Tilfælde, hvor en tilsyneladende lille Skade kan forvolde vedkommende Arbejder meget stor Ulempe. Jeg tillod mig i Rigsdagen at nævne et Eksempel med en Typograf. Mister en Arbejder 2 Led af Langfingeren eller Tommelfingerens yderste Led regnes det for 8 pCt.s Invaliditet — det er det saakaldte »glatte Tab« — men mister en Typograf 2 Led af højre Haands Langfinger, vil han være meget ulykkeligt stillet. Han vil have meget vanskeligt ved at fortsætte ved sit Fag, i hvert Fald med det »glatte Arbejde«, det almindelige »Jern«, som det kaldes indenfor Faget. Maaske vil en saadan Typograf efter nogen Tids Øvelse kunne fortsætte i sit Fag, men en Typograf, der har mistet venstre Haands Tommelfingers yderste Led, er færdig som Typograf. Han skal saa til at lære et nyt Fag, men her vil økonomiske Vanskeligheder træde hindrende i Vejen, hvis han ingen Erstatning har faaet. En Erstatning vil derimod være ham et økonomisk Rygstød, til han faar lært det nye Fag og atter bliver i Stand til at forsørge sig. Jeg vilde derfor sætte Pris paa, at denne Bestemmelse gik ud af Lovforslaget.

I § 70 defineres det, hvad Loven forstaar ved Havebrug. Undtaget fra Loven er Arbejde i Haver, der er mindre end 1 ha, hvilket vil sige, at en Del Villahaver ikke kommer ind under Loven. En Arbejdsgiver, som i øvrigt har Pligt ttl at forsikre sine Arbejdere, vil ikke kunne forsikre den Mand, der arbejder i hans Have, hvis denne er mindre end 1 ha, og i Tilfælde af en Ulykke vil Arbejderen altsaa ingen Erstatning faa. Jeg tror, der er fuldstændig Enighed mellem alle Partier om, at denne Bestemmelse maa gaa ud, og jeg fik det Indtryk af Indenrigsministerens Udtalelser, at den nærmest var kommet med af en Fejltagelse.

Jeg vil dernæst sige et Par Ord om § 50, hvori der bl. a. staar. »Undtagne er dog tilsynshavende, Kontorpersonale o. lign., hvis aarlige Vederlag i Virksomheden overstiger 3000 Kr., samt Personer, der er antagne til Arbejde af tilfældig og ganske forbigaaende Art.« Forsikringsraadets Affattelse af denne Paragraf gjorde den ikke nær saa vidtrækkende som Ministeriets Affattelse. Som Paragraffen nu er affattet har den en overordentlig stor Rækkevidde. Der er adskillige store Virksomheder — det Forhold kender vi alle — som kan faa et eller andet Stykke Arbejde, der i særlig Grad skal forceres. De antager saa en hel Del Arbejdere, som maaske kun har Beskjæftigelse her i 8 Dage, men disse Arbejdere kommer paa Grund af Arbejdets Karakter som rent tilfældigt, rent midlertidigt, ikke ind under Loven, og faar altsaa ingen Erstatning, hvis der skulde overgaa dem en Ulykke, hvad de naturligvis er i mindst lige saa stor Fare for som de Arbejdere, der beskæftiges Dag ud og Dag ind i den paagældende Virksomhed. En saadan Bestemmelse kan Arbejderne ikke være tjent med, men Spørgsmaalet bliver da, hvor vi skal sætte Grænsen, for hvis der slet ingen Grænse er, vil det drage ganske andre Konsekvenser efter sig.

Jeg skal tillade mig at gentage det Eksempel, som jeg benyttede i Rigsdagen. Hvis en Vaskerkone, som naturligvis maa være forsikret de forskellige Steder, hvor hun kommer og arbejder, i hvert Fald hos de forsikringspligtige, hun arbejder for, kommer til Skade og maa søge Sengen, og en eller anden Veninde af hende eller en af Husets Beboere er hende behjælpelig nogle ganske faa Timer om Dagen, er den paagældende Vaskerkone — selv forsikret som hun er — blevet Arbejdsgiver og dermed forsikringspligtig over for sin Medhjælper. Det vil ogsaa have til Følge, at en Mand, som paa en Banegaard beder en Drager om at bringe hans Tøj til et Hotel, bliver Arbejdsgiver og forsikringspligtig overfor Drageren. Og Konsekvensen vilde blive, at man blev forsikringspligtig overfor den Kakkelovnsmand, der kommer maaske en Gang om Maaneden og renser ens Kakkelovne. Det vil være meget vanskeligt at forme en Undtagelsesbestemmelse, der tager Sigte paa dette Forhold, og Spørgsmaalet bliver først og fremmest for os Arbejdere, om vi overhovedet skal anstrenge os for at udelukke nogen. Men saa maa vi ogsaa se Sagen lige i Øjnene og være klare over, at saa bliver alle de, som hidtil ikke selv har betalt deres Forsikring, pligtige til at forsikre dem, som ved en eller anden Lejlighed gør et Stykke Arbejde for dem, thi det vil være for sent at træffe en saadan Foranstaltning, naar Ulykken er indtruffet. Saa bærer Staten Erstatningspligten og Staten har saa Regres til den paagældende, som har undladt at tegne Forsikring, og derved kan det gaa en saadan Arbejder meget ilde, idet der ganske sikkert, hvis Loven faar en saadan Udstrækning, som foreslaaet i § 50, vil være mangfoldige, der slet ikke skænker dette Forhold en Tanke. Jeg har særlig villet henlede Opmærksomheden paa dette Forhold, fordi det vilde være rart at høre Røster om, hvad man vilde foretrække, om man skal arbejde for at indskrænke Rækkevidden af denne Paragraf eller tage den i dens fulde Udstrækning.

Jeg skal nu ikke komme ind paa flere Enkeltheder, men kun til Slut

sige, at vi Socialdemokrater selvfølgelig kunde ønske en Ulykkesforsikringslov af en langt videre Udstrækning end den, der her er bragt i Forslag. Vi maa huske paa, at Forsikringen kun omfatter Ulykkestilfælde, som indtræffer under Arbejdet — ganske vist under et hvilket som helst Arbejde, Arbejdsgiveren sætter sine Arbejdere til — men vi kunde ønske, at Loven kom til at omfatte alle Ulykkestilfælde, hvad enten de skete under eller uden for Arbejdet, da det dog er for at komme den til Hjælp, hvem Ulykken er overgaaet, at man er kommet ind paa denne Ulykkesforsikringslovgivning. Imidlertid vil det sikkert være omsonst i Øjeblikket at prøve paa at gøre Loven saa vidtrækkende. Gjorde man nemlig det, maatte man ogsaa gaa en anden Vej m. H. t. Tegningen af Forsikringen, idet man ganske sikkert ikke kunde paalægge Arbejdsgiverne Forsikringspligten i den Udstrækning. Saa maatte Staten forsikre alle sine Borgere og Udgiften dertil bestrides ved Skatter med stigende Skala, saaledes som vi Socialdemokrater kræver det. Vi kunde saa være ganske rolige for, at Arbejdsgiverne kom til at betale deres Part, i Særdeleshed de Arbejdsgivere med de største Indtægter. Det er den Løsning, vi Socialdemokrater principielt foretrækker, men for Øjeblikket maa vi søge at gøre det foreliggende Lovforslag saa godt som muligt og betragte det som et Gennemgangsled til det bedre, som vi ønsker.

Diskussion.

C. F. Madsen (Formand for De samvirkende Fagforbund):

Jeg vilde gerne benytte Lejligheden til at udtale et Par Ord om det, Hr. Rasmussen var inde paa i Slutningen af sit Foredrag. Det gaar ikke an, at man fører Forsikringen saa vidt, at den kommer ind i de enkelte Hjem. Der er jo ingen af os, som til daglig kan holde Hjælp i Hjemmet, men det kan dog blive nødvendigt ved Hustruens Sygdom eller ved andre Lejligheder at tage Hjælp for en kort Tid, og ifølge Lovforslaget vilde man altsaa blive pligtig at forsikre den, man tager til at hjælpe til i Hjemmet. Hvis noget saadant skulde blive til Lov, vilde det kun medføre, at man maatte give Afkald paa den Hjælp, Hustruen netop under saadanne Forhold trænger til, saa jeg synes ikke, det gaar an at vedtage en saadan Bestemmelse.

Folketingsmand *L. D. Rasmussen*:

Jeg vil kun sige, at man maa ikke opfatte denne Bestemmelse saadan, at den vilde medføre saa forfærdelig stor en Udgift. Jeg har ladet mig fortælle, at Forsikringsselskaberne godt kunde paatage sig at modtage en Forsikring, selv om det kun drejede sig om fremmed Hjælp, som man benyttede nogle faa Timer om Aaret, og at man vilde sætte Præmien meget lavt — der har været nævnt for mig saadan noget som 1 Krones Penge. Det værste synes jeg bliver det, at Folk, der ikke til daglig beskæftiger fremmede Mennesker, ikke tænker paa, at de skal tegne Forsikring, fordi de en enkelt Gang har lidt fremmed Hjælp.

Sofus Mortensen (Formand for Fabrikarbejdernes Forbund):

Det er ikke min Mening paa denne fremrykkede Tid at ville kaste noget ind i Debatten, hvorved denne forlænges, og de Bemærkninger, jeg gerne vilde gøre, er egentlig et Sidespring fra det, der tales om her i Aften, men med Dirigentens Tilladelse vilde jeg gerne gøre disse Bemærkninger. Den ærede Indleder, Hr. Raadmand Philipsen, omtalte i sit Foredrag det heldige i, at stadig flere blev Medlemmer af statsanerkendte Sygekasser, og hvis jeg ikke hørte fejl, udtalte Hr. Raadmand Philipsen, at ca. $^3/_4$ af de Tilskadekomne, som Raadet havde behandlet, havde været Medlemmer af Sygekasser. I den Virksomhed, jeg har med at gøre, Fabriksarbejdet, beskæftiges der særlig mange unge Mennesker, og jeg har mangfoldige Gange gjort den sørgelige Erfaring, naar disse unge Menne-

sker er kommet til Skade, at de ikke har været Medlem af nogen Sygekasse. Dette Forhold er desværre alt for almindeligt, og jeg benytter derfor Lejligheden til paa dette Sted, hvor saa mange Partifæller, der beklæder Tillidshverv indenfor Organisationerne, er til Stede, at opfordre dem til at bidrage deres til, at faa særlig de Unge til at være Medlem af en Sygekasse.

Den ærede Folketingsmand gjorde i sin Tale den Bemærkning — hvis jeg da ikke misforstod ham — at der ikke alene var mange, som ikke havde Raad til at være Medlem af en Sygekasse, men at ogsaa mange paa Grund af en Sygdom var afskaaret fra at blive Medlem. Dette maa sikkert bero paa en Misforstaaelse, idet der i hvert Fald er én statsanerkendt Sygekasse, som optager kronisk Syge. Ganske vist kan disse ikke faa Sygehjælp for den kroniske Syge, de lider af, men de vil ikke være afskaaret fra at faa Hjælp, i Tilfælde af, at de kommer til Skade.

Da vi nu taler om Ulykkesforsikringsloven, vilde jeg gerne have Lov til at berøre et andet Forhold. Jeg har den Opfattelse, at adskillige af de Læger, der behandler de Tilskadekomne, særlig føler sig som Repræsentanter for Forsikringsselskaberne (Hør!). Hele denne Maade, de behandler de Tilskadekomne paa, kunde tyde paa, at de mere føler sig som Funktionærer, om jeg saa maa sige, i det Forsikringsselskab, de har entreret med, end som Læger. De Klager, vi gentagne Gange har hørt, hvor de Tilskadekomne fortæller, hvad Lægen har sagt, at han har søgt at reducere den Skade, de har lidt ved Ulykken, til noget ganske ubetydeligt, eller søgt at drive dem i Arbejde, førend de virkelig er skikkede dertil, kan ikke helt bero paa Fejltagelser og Misforstaaelser.

Der er ogsaa et andet Forhold, jeg mener, det kunde have sin Betydning at berøre her i Aften, da vi har Æren af Hr. Raadmand Philipsens og Hr. Folketingsmand Rasmussens Nærværelse. Det Forhold jeg sigter til er den skændige Spekulation, som Arbejdskøberne driver i tilskadekomne Arbejdere. Naar en Arbejder har faaet en i og for sig ringe Erstatning, fordi han har mistet en Finger eller et Øje, men alligevel i visse Virksomheder kan udfylde sin Plads, er det ofte saaledes, at Arbejdsgiverne sætter denne Mands Løn ganske betydeligt ned. Der er vist nok en halvt officiel Bestemmelse fra Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening om, at Arbejdsgiverne skal have Deres Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold.

Hvad Bestemmelsen om Beruselse angaar tror jeg, jeg kan sige, at der fra de organiserede Arbejdere vil lyde det enstemmige Forlangende, at denne Bestemmelse skal ud af Lovforslaget. (Hør!). En saadan Bestemmelse er en Fornærmelse, slynget lige i Ansigtet paa de danske Arbejdere!

Den Bestemmelse, der under visse Omstændigheder gør os alle til Arbejdsgivere, tror jeg det vil være meget vanskeligt at føre ud i Livet, men her i vort lille, velsignede Land, hvor vi har saa mange Kommissioner og Institutioner, var det jo muligt, at der kunde etableres et særligt Raad eller en særlig Institution, der havde til Opgave at afgøre de Tilfælde, hvor Staten havde Regres til meget smaa «Arbejdsgivere«.

Raadmand Philipsen:

De principielle Spørgsmaal, som blev berørt af Hr. Folketingsmand Rasmussen, vilde det ikke her være Stedet at komme ind paa, ligesom der heller ikke er Grund til at komme ind paa enkelte mindre Spørgsmaal, hvorom der i Virkeligheden ingen Uenighed er, men jeg vil berøre et Par Spørgsmaal, hvor jeg ikke ganske kan slutte mig til, hvad der er fremført.

Angaaende Bestemmelsen om de 10 pCt. vil jeg sige — hvad jeg for øvrigt kunde have nævnt i mit Indledningsforedrag — at den umiddelbare Følge af den ganske vist bliver, at Skader under 10 pCt. ikke er-

stattes, men Følgen kan ogsaa blive den, at man, om jeg saa maa sige, hæver Niveauet og regner en Skade for 10 pCt., som man maaske tidligere kun vilde regne for 8 pCt. eller 5 pCt. Hr. Folketingsmand Rasmussens Eksempel bød et talende Eksempel i saa Henseende. De Fingerskader, Folketingsmanden omtalte, beregnedes ganske rigtigt tidligere til 8 pCt., men erstattes nu med 10 pCt., netop fordi man har fundet det urimeligt at gøre den Forskel, at Tab af venstre Tommels Yderled slet ingen Erstatning gav, højre derimod 10 pCt. Hr. Rasmussen berørte her et Spørgsmaal, der har sin store Interesse, nemlig Spørgsmaalet om hvilke Hensyn der bør tages til Specialisters Tilskadekomst. Jeg har selv i sin Tid haft en Del med Bogtrykkervirksomheden at gøre, og ved, at en temmelig ubetydelig Beskadigelse kan være afgørende for Typografens Fremtid i sit Fag, idet Typograferne er ganske særligt stillede m. H. t. Brugen af deres Fingre. Men skulde man tage Hensyn til disse særlige Forhold — hvad jeg for øvrigt selv stundom har gjort mig til Talsmand for i Arbejderforsikrings-Raadet — vilde det vist føre til, at man maatte forlade de gamle, i de private Forsikringsselskabers Tariffer skabte faste Procenter og komme til en friere Vurdering ved saadanne Skader.

Hvad Bestemmelsen i § 50 om det tilfældige Arbejde angaar har Kontorchef Faber og jeg, som hver Dag taler sammen om Forbedringer af Lovforslaget, tænkt os, at man kunde komme ud over Vanskelighederne ved at begrænse Ansvaret til dem, der i Forvejen har Forsikringspligt.

Hr. Mortensen rørte ved enkelte store Spørgsmaal, som jeg ikke skal komme ind paa her.

Heller ikke Spørgsmaalet om Beruselse og grov Uagtsomhed skal jeg komme dybt ind paa, men jeg ønsker dog at gøre opmærksom paa et ganske ejendommeligt Forhold, som jeg godt kan betro denne Kreds, at i det oprindelige Forslag, som blev udarbejdet ved Samarbejde mellem Hr. Aage Sørensen, enkelte af Kontorets andre Embedsmænd og mig, stillede vi os meget tvivlende overfor Bestemmelsen om den grove Uagtsomhed, og Bestemmelsen om Beruselse havde vi slet ikke taget med. Den kom til under Forhandlingerne i Raadet, og det var ikke særlig paa Grund af Ønsker fra Arbejdsgivernes Side. Men det er jo givet, at det danske Folks Opfattelse af Beruselse har skiftet Karakter, og jeg synes egentlig ikke, at det er rigtigt at opfatte en saadan Bestemmelse som en Fornærmelse mod Arbejderne. Det er snarere et Udtryk for, at man ser anderledes paa Spørgsmaalet nu, end man gjorde for en Menneskealder siden. Der er store, ogsaa teknisk set store Vanskeligheder ved en saadan Bestemmelse, for man kan jo sagtens sige: Naar en Mand drikker sig fuld, skal Arbejdsgiveren ikke bære Ansvaret for at han kommer til Skade. Men man kan fra den anden Side sige: Naar en Arbedsgiver beholder i sin Tjeneste en kronisk Alkoholist, en Mand, der stadig drikker for meget og hyppigt er ravende ved sit Arbejde, maa han virkelig tage Følgerne af den Ulykke, som han mindst har lige saa megen Skyld i som Arbejderen.

Raadets Stilling til Bestemmelsen om grov Uagtsomhed er den, at denne Bestemmelse kun anvendes, hvor Ulykken er sket ved, at Vedkommende har baaret sig ad fuldkommen som et Barn, har drevet Halløj med det hele, f. Eks. hvor en Arbejder i Kaadhed tager sin Kammerats Hat og vil kaste den ind i Maskinen og derved faar sin egen Haand med ind i denne. I saadanne Tilfælde synes jeg heller ikke, der er Grund til at yde Erstatning. Derimod vilde man selvfølgelig aldrig anvende Bestemmelsen om grov Uagtsomhed, hvor en Arbejder kommer til Skade, fordi han griber ind i Maskinen for at rette en Fejl, der maaske kunde blive skæbnesvanger for Maskinerne eller Materialet, f. Eks.

hvor en Arbejder i en Papirfabrik griber ind i Maskinen for at rette en Fejl ved Papirmassens Bevægelse. Selv om en gammel Tante, der saa det, vilde sige: det var da ogsaa grusomt uforsigtigt, De bar Dem ad, vilde Bestemmelsen selvfølgelig aldrig kunne komme til Anvendelse i dette Tilfælde. I Forbindelse hermed skal jeg minde om de Ord, som den bekendte Højremand, Formand for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening N. Andersen engang sagde i Folketinget: En Arbejder, som ikke endog ret ofte gør sig skyldig i grov Uagtsomhed, er ikke nogen dygtig Arbejder!

Jeg vil saa slutte med at takke for den Opmærksomhed, hvormed de har hørt paa mit lange Foredrag, og for den Velvilje, hvormed ærede Talere har udtalt sig om det.

Den socialdemokratiske Presse.

Den socialdemokratiske Presse afholdt den 28. Februar det aarlige Landskontrahentmøde i København. Mødet var besøgt af Repræsentanter fra Arbejderorganisationer i hele Landet i et Antal af ca. 230.

Under Beretningen om den forretningsmæssige Drift oplystes det, at *den socialdemokratiske Presses daglige Oplag ved det nye Aars Begyndelse var 129,217.* — Abonnementsindtægterne havde været større end budgetteret, og den samlede Indtægt, som var 2,065,506 Kr. 14 Øre, var 15,000 Kr. højere end i foregaaende Aar.

Den socialdemokratiske Presse i Danmark beskæftiger 1007 Personer, hvis samlede Aarsløn udgør 1,289,588 Kr. *Der udgaar 48 socialdemokratiske Blade*, og Pressen ejer 21 Bladtrykkerier. Desuden findes en Række Ekspeditioner under de enkelte Blade.

Den socialdemokratiske Presses Ejendomme, Trykkerier og Beholdninger findes opgjort paa Generalstatus for Pressen til 1,578,000 Kr.

Beretningen og samtlige Blades Regnskaber godkendtes enstemmigt. Ligeledes vedtoges det af Kontrolkomiteen forelagte Budget for Aaret 1915.

Forsamlingen vedtog enstemmig at købe en Ejendom i Odense og nye Maskiner til »Fyns Socialdemokrat«. Disse Udvidelser andrager en Sum af ca. 100,000 Kr.

Endvidere behandledes Planer om Udvidelse af Trykkerierne i Svendborg, hvor en Ejendom er erhvervet, i Vejle, Fredericia og Nykøbing F., samt om Oprettelse af Trykkerier i Esbjerg og Holbæk. Disse Planer overlodes til videre Overvejelse i Kontrolkomiteen.

Til Forretningsfører genvalgtes *Chr. Christiansen*. Til Medlemmer af Kontrolkomiteen genvalgtes Smed *J. A. Hansen* og Bogtrykker *V. Petersen*.

Arbejdsanvisningen.

Indenrigsministeriet har under 18. Marts meddelt det af Helsingør Kommune oprettede Anvisningskontor offentlig Anerkendelse og godkendt Helsingør Byraads Valg af Restauratør *O. Larsen-Jensen* som Formand i Kontorets Bestyrelse.

Direktoratet for Arbejdsanvisningen har derefter tilstillet Arbejdsløshedskasserne i Helsingør Underretning om Kontorets og Kassernes indbyrdes Stilling.

Den 1. Maj træder Kontoret i Virksomhed.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 ❋ KØBENHAVN DEN 10. APRIL 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheden. Kongresser. Dansk Arbejdskraft paa Roemarkerne. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Hasle Klinke- og Chamottestensfabriker. Arbejdsmændene hos Importørerne i Svendborg. Karetmagerne i Provinserne. Sadelmagerne i København. Træindustriarbejderne paa Korsør Emballagefabrik).

Arbejdsløsheden den 20. Marts 1915.

(**Statistiske Efterretninger.**)

Der er paany blevet afholdt en ekstraordinær Arbejdsløshedstælling den 20. Marts, to Maaneder efter den foregaaende, der fandt Sted den 23. Januar; forud for denne var der holdt Tællinger af samme Art den 24. Oktober og den 22. August ifjor.

Ved den sidste Tælling er der fra de forskellige Fagforbund og deres enkelte Afdelinger til og med den 29. Marts indkommet Skemaer, der omfatter ialt 138,000 organiserede Arbejdere, hvilket er det største Antal, der endnu er naaet ved disse extraordinære Tællinger; første Gang kom man op paa et Antal af ca. 120,000, de følgende to Gange paa ca. 130,000.

Af de 138,000 Arbejdere var 20,500 arbejdsløse den 20. Marts, det er 14,8 pCt.; for to Maaneder siden var Procenten 17,6, saaledes at der i Forhold hertil har været en, om end svag Nedgang i Arbejdsløsheden. Men under normale Forhold er der en langt stærkere Nedgang fra Januar til Marts, end der har været i Aar; dette vil — for samtlige Fag under eet og for de enkelte store Faggrupper — fremgaa af følgende:

	1915		1914		1913	
	Marts pCt.	Jan. pCt.	Marts pCt.	Jan. pCt.	Marts pCt.	Jan. pCt.
Bygnings- og Møbelfag.....	34,5	43,2	11,2	37,0	10,3	37,1
Arbejdsmandsf.	22,6	23,2	16,2	27,1	12,6	23,7
Fabrikfag m. v.	4,3	6,3	4,1	5,3	3,8	5,3
Samtlige Fag	14,8	17,6	8,8	17,5	7,4	16,8

Det vil af disse Tal ses, at baade i Sammenligning med 1914 og med 1913 er det en forholdsvis ubetydelig Nedgang, der i Aar har fundet Sted fra Januar, der som Regel betegner Arbejdsløshedens Kulmination, til Marts, da Foraaret ellers begynder at gøre sig gældende ved at Nybygnings- og andet Arbejde sættes i Gang; men i Marts i Aar er Arbejdsløsheden, navnlig i Bygningsfagene omtrent lige saa stor som den i de foregaaende Aar har været i Januar Maaned.

For de enkelte Fag fremgaar det af foranstaaende Oversigt, hvor mange Arbejdere der foreligger Indberetning om fra Organisationerne ved den sidste Tælling, samt, hvorledes Arbejdsløsheden stiller sig i Marts i Aar, sammenlignet med Januar i Aar og Marts i Fjor. Af Oversigten er udeladt en Del mindre Fag samt de Organisationer, der overvejende bestaar af fastansatte Funktionærer o. lign.

Der er ganske vist en Række Industrier, hvor Forholdene er normale eller endog bedre end i Fjor paa denne Aarstid. Dette sidste gælder f. Eks. Slagterierne, Tobaks- og Textilindustrien, Sadelmagerne og den store Jærnindustri. Men det er navnlig Bygningsfagene (Murere, Tømrere, Snedkere, Malere o. lign.) og Fag, der har Tilknytning til Bygningsindustrien (f. Eks. Stenarbej-

dere, Blikkenslagere, Elektrikere og Jord- og Betonarbejdere), der stadig har en saa ekstraordinær stor Arbejdsløshed, at den kommer til at give Helhedsbilledet sit Præg; ogsaa den grafiske Industri har stadig mange Arbejdsløse, men her er Forholdene dog nu blevne adskilligt bedre end i Januar; i Kelnerfaget er Tilstandene derimod stadig uheldige; at Gartnerfaget har en saa meget større Arbejdsløshed i Aar end i Fjor, skyldes antagelig Vejrforholdene. Havnearbejdernes Forbund i

	Antal Medl., hvorom Oplysning foreligger d. 20. Marts 1915	Arbejdsløshedsprocent		
		20. Marts 1915	23. Jan. 1915	31. Marts 1914
Tilvirkning af Næringsmidler m. m.		pCt.	pCt.	pCt.
Mølleriarbejdere	446	3,8	2,2	3,9
Bageri- og Konditoriarb.	2529	9,6	9,5	9,2
Sukkervarearbejdere	629	3,3	6,5	1,6
Bryggeriarbejdere	3924	1,9	2,8	9,1
Slagteriarbejdere	3074	4,2	3,3	14,4
Skraatobaksarbejdere	635	1,9	2,0	5,2
Tobaksarbejdere	6012	2,7	4,8	5,2
Tekstilindustri.				
Tekstilarbejdere	5786	1,7	2,9	4,8
Rebslagere	169	3,6	6,6	—
Beklædningsindustri m. m.				
Skræddere	4501	2,9	11,0	3,5
Hattearbejdere	372	1,3	3,1	3,7
Skotøjsarbejdere	2967	1,9	2,0	4,5
Barberere	447	10,1	12,1	8,2
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.				
Brolæggere	143	51,7	59,5	27,7
Murere	5820	59,4	67,0	17,1
Murarbejdsmænd	850	38,5	49,3	12,2
Hustømrere	4143	33,8	35,2	7,4
Skibstømrere	670	2,5	2,9	1,4
Snedkere	7071	22,8	30,4	8,3
Billedskærere	147	8,8	26,9	»
Forgyldere	117	12,0	8,2	»
Glarmestre	145	22,1	17,5	14,9
Malere	4481	38,5	53,4	13,9
Sadelmagere og Tapetserere	1493	0,7	11,9	7,3
Trævareindustri m. m.				
Træindustriarbejdere	2300	8,6	13,2	4,0
Bødkere	752	4,1	3,9	8,2
Drejere	255	7,8	14,0	4,2
Karetmagere	888	5,5	8,7	3,9
Korkskærere	230	0,0	2,6	5,2
Børstenbindere	240	1,7	4,2	2,5
Kurvemagere	140	0,0	1,5	0,7
Læderindustri.				
Lohgarvere	198	0,0	0,7	0,6
Sten-, Ler- og Glasindustri.				
Keramikere	767	4,7	6,4	0,4
Pottemagere	102	2,9	2,8	2,0
Stenarbejdere	469	12,2	16,5	7,6
Glasarbejdere	414	0,0	—	0,6

	Antal Medl., hvorom Oplysning foreligger d. 20. Marts 1915	Arbejdsløshedsprocent		
		20. Marts 1915	23. Jan. 1915	31. Marts 1914
Metalindustri m. m.		pCt.	pCt.	pCt.
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	—	—	4,0	1,1
Kobbersmede	137	2,2	—	—
Blikkenslagere	1083	16,6	15,1	7,3
Jern- og Metalslibere	—	—	8,4	3,1
Gørtlere og Metalarb.	385	4,9	7,8	7,7
Urmagere	201	4,0	4,5	—
Smede og Maskinarb.	12852	1,9	3,8	4,0
Formere	1447	5,7	9,3	9,3
Elektrikere	1357	10,8	9,4	3,6
Papirindustri.				
Papirindustriarbejdere	1138	0,6	0,1	0,8
Grafisk Industri.				
Bogbindere	1338	7,8	14,7	3,2
Litografer	375	4,5	7,4	2,6
Typografer	3911	7,9	10,7	2,5
Andre Fag.				
Kedel- og Maskinpassere	1551	3,9	3,9	3,3
Gartnere	217	18,9	31,2	1,1
Kelnere	964	19,4	19,1	9,6
Kvindeligt Arbejderforb.	2741	8,2	7,5	2,1
Brødkuske	290	1,4	1,4	—
Handels- og Kontormedhjælpere	4386	3,1	4,3	—
Lager- og Pakhusarb.	695	2,6	0,9	—
Dansk Arbejdsmandsforb.				
Afdelinger i Hovedstaden	12540	20,0	19,7	14,1
— i Provinserne	24492	24,6	26,1	18,5
For *Hovedstaden* anføres Tallene for følgende enkelte Afdelinger af D. Arbejdsmandsforbund:				
Jord. og Betonarb.	2771	38,9	44,1	30,4
Trælagerarbejdere	294	7,2	9,0	15,9
Lager- og Pakhusarb. Afdeling 1907	365	4,4	6,0	—
Mælkeriarbejdere	290	0,7	0,3	1,8
Brænderiarbejdere	144	1,4	0,7	4,0
Fabrikarbejdere	1508	3,1	4,9	7,3
Arbejdsmænd i Støberier og Maskinfabr.	1375	4,4	6,7	6,4
Oliemøllere	283	2,5	3,4	3,4
Garveri-, Hud- og Skindarb.	175	1,1	2,5	1,5
Toldbodarbejdere	427	0,0	0,2	4,3
Havnearbejdere	2177	57,0	43,9	17,4

København havde den 20. Marts over Halvdelen af sine Medlemmer arbejdsløse. Det meddeles, at der stadig er Tilgang til Forbundet af nye Medlemmer, hvorved der bliver Beskæftigelse til forholdsvis færre, idet Trafiken i Havnen er i Stilstand. Forbundet har iøvrigt siden Krigens Udbrud stadig haft en Arbejdsløshedsprocent paa mindst 20 à 25.

Som ved de foregaaende ekstraordinære Tællinger har man ogsaa denne Gang søgt Oplysninger om, hvor mange af Organisationens Medlemmer der er indkaldte til Militærtjeneste, hvor mange der som Arbejdsløse blev understøttede af Arbejdsløshedskassen, og hvor mange af de arbejdende, der havde Arbejde paa indskrænket Tid.

Antallet af indkaldte har holdt sig konstant paa omkring 10,000. Antallet af understøttede var i Januar 15,000 og nu i Marts 11,700; denne Nedgang betyder ikke, at der nu er færre Arbejdsløse end i Januar, men der er nu flere, som har opbrugt deres Understøttelsesret, idet det kun er 57 pCt., men i Januar var 65 pCt. af de Arbejdsløse, der fik Understøttelse fra Arbejdsløshedskassen.

Arbejde paa indskrænket Tid, der i Krigens første Maaneder blev indført i mange Virksomheder, finder nu kun Sted i et ret begrænset Omfang, idet kun 3,2 pCt. af samtlige Arbejdere indberettes at have indskrænket Arbejdstid. De Fag, indenfor hvilke man træffer de største Tal, er Tekstilindustrien med 340 Arbejdere eller 5,9 pCt., Snedkerfaget 570 (8,1 pCt.), Træindustriarb. 287 (12.5 pCt.), keramisk Industri 355 (46,3 pCt.), store Jærnindustri (Smede- og Maskinarbejdere samt Formere) 426 (3,0 pCt.), Elektrikere 405 (29,8 pCt.) og endelig forskellige Afdelinger indenfor Arbejdsmandsforbundet med 1175 Arbejdere.

Kongresser.

Papirindustriarbejdernes Forbund i Danmark

afholdt sin 9. Kongres i Forsamlingsbygningen i Rømersgade i København i Dagene 1.—3. April.

Foruden Hovedbestyrelsens 14 Medlemmer havde 27 Delegerede for 8 Afdelinger givet Møde. *Otto Smith* var efter Indbydelse mødt som Repræsentant for De samvirkende Fagforbund.

Efter Indledningstalen, Godkendelsen af Mandater og Valg af Kongressens Tillidsmænd aflagdes

Beretning.

Medlem af Hovedbestyrelsen *Jul. Ejberg* oplæste Forhandlingsprotokollen siden sidst afholdte Kongres for 3 Aar siden, og i Tilslutning hertil aflagde Formanden, *Lars Jensen*, en kortfattet Beretning.

Det fremgik heraf, at Forbundet i den forløbne Periode havde faaet en ny Afdeling. Den var oprettet af Arbejderne paa Allers nye Papirfabrik i Valby. Medlemsantallet var i de 3 Aar steget fra 1015 til 1147. 99 pCt. af Papirarbejderne er organiseret.

Nogen omfattende Lønbevægelse eller Oprettelse af Overenskomst for samtlige Medlemmer havde ikke fundet Sted i denne Periode, idet der umiddelbart før forrige Kongres var oprettet Overenskomst med De forenede Papirfabriker og Frederiksberg Papirfabrik indtil 1. Februar 1916, men der var afsluttet en Overenskomst med Allers »Familie-Journalen«. Denne Overenskomst var i det væsentligste af samme Indhold som Overenskomsten med Frederiksberg Papirfabrik.

Iøvrigt er der behandlet en Masse Sager fra de forskellige Afdelinger. Forretningsudvalget havde afholdt 11 Møder med 75 Punkter paa Dagsordenen. Hovedbestyrelsen havde holdt 2 Møder med 23 Sager. 2400 Breve og 600 Tryksager var ekspederet fra Hovedkontoret.

Et særligt Møde var afholdt med Afdelingsformændene, da Krigssituationen indtraadte. Forhandlingerne paa dette Møde havde foranlediget Afdelingernes senere Vedtagelse om at yde 5 pCt. af Fortjenesten til Understøttelse af Kolleger, der blev arbejdsløse paa Grund af Produktions-Indskrænkninger, foranlediget af Krigstilstanden.

Denne Selvbeskatning havde givet

et Resultat, der hidtil havde været tilstrækkeligt til saadanne Understøttelser; der havde derfor ikke været Anledning til at benytte andre paatænkte Udveje til at skaffe Midler til Understøttelse.

Der udspandt sig en længere Diskussion om den aflagde Beretning, bl. a. kom man ind paa Spørgsmaalet om Gennemførelsen af den 8 Timers Arbejdsdag i Papirfabrikerne.

Formanden oplyste, at Hovedbestyrelsen, efter at der for et Aars Tid siden var udarbejdet en Sygelighedsstatistik for Arbejdere i sundhedsfarlige Virksomheder, gennem de samvirkende Fagforbund havde anmodet Arbejdsraadet om at søge udvirket, at Indenrigsministeriet gjorde Brug af sin i Henhold til Fabrikslovens § 24 givne Ret til at *paabyde* en Indskrænkning af Arbejdstiden.

Hovedbestyrelsens Virksomhed godkendtes enstemmigt.

Regnskaberne.

Formanden gennemgik de reviderede Kvartals- og Aarsregnskaber for de forløbne 3 Aar.

I Forbundets Kasse, Strejkefonden og de forskellige Understøttelseskasser forefandtes pr. 1. April 1915 tilsammen 50,910 Kr. 13 Øre. Der var en Formuefremgang pr. 1. Januar paa 19,925 Kr. 94 Øre i Løbet af de sidste 3 Aar.

Uden Diskussion godkendtes samtlige Regnskaber enstemmigt.

Den fremtidige Virksomhed.

Formanden meddelte, at dette Punkt, som angik en eventuel Lønbevægelse i 1916, omfattede Kvindernes Løn, Mændenes Løn, 8 Timers Arbejdsdagen og de eventuelle Forhandlinger.

Med Hensyn til det første Punkt foresloges det, at der dannedes et Udvalg af Kvinder med Repræsentanter for alle Fabriker, hovedsagelig med den Opgave at undersøge Betingelserne for Oprettelse af ensartede Priskuranter.

Hvad Mændenes Lønforhold angaar, var lignende Forberedelser formentlig ikke nødvendig.

De paatænkte Foranstaltninger var imidlertid ikke ensbetydende med, at Opsigelse af Overenskomster dermed var vedtaget, men hvad der end vilde ske, var det altid godt at staa fuldt ud forberedt.

Spørgsmaalet om selve Opsigelsen burde formentlig slet ikke behandles her, det var nemligt ikke muligt paa nærværende Tidspunkt at afgøre, hvad der vilde være formaalstjenligt. Hovedbestyrelsen tilraadede derfor Kongressen en Vedtagelse, der gik ud paa, at Ledelsen paa et senere Tidspunkt optog Konference med Afdelingerne om Sagen, mulig vilde det være rigtigt at afgøre Spørgsmaalet om Opsigelse ved en Uraf-stemning.

Til Spørgsmaalet om 8 Timers-Dagens Gennemførelse kunde der heller ikke være Tale om at tage anden Stilling nu end den, der allerede var taget. Man maatte foreløbig afvente Resultatet af Arbejdsraadets Overvejelser og Indenrigsministeriets endelige Stilling til dette meget betydende Spørgsmaal. Hvis der ikke forelaa noget Resultat fra de nævnte Avtoriteter, naar Tiden for en eventuel Opsigelse af bestaaende Overenskomster nærmede sig, blev Stillingen selvfølgelig en anden, saa maatte man overveje Maaden for det paagældende Kravs Fremsættelse.

Efter en lang Debat vedtoges følgende af Hovedbestyrelsen stillede Forslag angaaende dette Punkt:

»Kongressen overlader til Hovedbestyrelsen at foranledige Afstemning i Afdelingerne om eventuel Opsigelse af Overenskomsten.

Der nedsættes et Udvalg for hver Afdeling. Udvalget tiltrædes af de kvindelige Hovedbestyrelsesmedlemmer, og dets Opgave bliver at udarbejde en Oversigt over Sortererlønninger, eventuelt stille Forslag til nye.«

Lovene.

Forbundslovene undergik følgende Forandringer:

§ 2, der tidligere gav Medlemmerne Ret til Kontingentrestance i 2 Maaneder, ændredes saaledes, at der fremtidig kun er 1 Maaneds Restancefrist.

Skalaen for Strejkeunderstøttelse

forhøjedes med 1 Krone paa alle Satser. Derefter faar gifte Medlemmer med 1 Aars Medlemsret 11 Kr. pr. Uge, med 3 Maaneders Medlemsret 10 Kr. og med indtil 3 Maaneders Medlemsret 9 Kr. Ugifte med de samme Ancienniteter faar henholdsvis 10, 9 og 7 Kr., og halvtbetalende Medlemmer (Kvinder) henholdsvis 7, 6 og 5 Kr. pr. Uge.

Samtidig vedtoges det at yde 1 Kr. for hvert hjemmeværende Barn under 14 Aar. Tidligere udbetaltes kun 50 Øre. I Forbindelse hermed vedtoges det, at dette Tilskud betales til *alle* Medlemmer, der har Børn; tidligere var det kun *gifte* Medlemmer, der erholdt denne Understøttelse. Paa den anden Side blev det vedtaget, at hvis Mand og Hustru begge er Medlemmer af Forbundet, kan de dog ikke faa dobbelt Tilskud til Børnene, men kun 1 Kr. pr. Uge for hvert Barn.

Dernæst vedtoges det som Tilføjelse til § 9, at det ordinære Hovedbestyrelsesmøde skal afholdes i Januar Maaned før Afdelingernes Generalforsamlinger, og samme Paragraf ændredes derhen, at Hovedbestyrelsens Diæter, som før androg 6 Kr. daglig, fremtidig bliver 5 Kr. for de Medlemmer, som bor i den By, hvor Hovedbestyrelsesmødet holdes, medens de tilrejsende Hovedbestyrelsesmedlemmer skal have 7 Kr. pr. Dag. Sidstnævnte faar tillige fri Rejse, og alle faar Godtgørelse for eventuelt Tab af Arbejdsfortjeneste.

Endvidere vedtoges det, at Kongressen skal afholdes hvert tredie Aar, og at Lovene faar en Tilføjelse om, at Medlemmer, som ikke er Delegerede, har Ret til at paahøre Kongressens Forhandlinger.

Med Henblik paa Regnskabernes Revision vedtoges det at vælge 4 Revisorer, 2 fungerer ad Gangen.

De 2, der faar det højeste Stemmetal, fungerer først. Efter det første Aars Forløb fratræder den ene af disse ved Lodtrækning, og den, der fik det trediehøjeste Stemmetal paa Kongressen, tiltræder. Efter det andet Aar af Kongresperioden fratræder den Revisor, der paa det Tidspunkt har fungeret længst, og i det tredie Aar fungerer de 2 sidste Revisorer saa. Genvalg kan ikke finde Sted.

Et Forslag om at nye Afdelinger ikke kan optages i Forbundet uden Afdelingernes Samtykke, blev forkastet. Afgørelse af saadanne Spørgsmaal lægges som tidligere i Hovedbestyrelsens Haand.

Samme Skæbne fik et Forslag fra Maglemølle og Dalum Afdelinger gaaende ud paa, at Lovenes § 6 ændredes saaledes, at en enkelt Afdeling kunde forlange Urafstemning paa opstaaede Spørgsmaal. Den gamle saalydende Bestemmelse:

»Urafstemning kan finde Sted, naar det Spørgsmaal, hvorom der skal stemmes, har været forelagt Hovedbestyrelsen og Forretningsudvalget og et Flertal af Hovedbestyrelsen har vedtaget det«

bibeholdtes altsaa.

Afdelingslovenes § 14 undergik kun en redaktionel Ændring.

Et Forslag om at ophøre med Opkrævningen af Kontingent til Forbundets frivillige *Begravelseskasse*, saalænge Kassebeholdningen overstiger 4000 Kr., forkastedes. Derimod bemyndigedes Hovedbestyrelsen til eventuelt at undlade Kontingents Opkrævning i December Maaned.

Et paa Kongressen nedsat Udvalg fremkom med en enstemmig Indstilling angaaende Hovedbestyrelsens og Forretningsudvalgets fremtidige Sammensætning.

Forslaget, som blev vedtaget med alle Stemmer mod 1, gik ud paa at bibeholde Hovedbestyrelsen i sin hidtidige Sammensætning. Den bestaar af Forretningsføreren, Viceforretningsføreren, samtlige Afdelingsformænd og en kvindelig Repræsentant for hver Afdeling, der har mindst 20 kvindelige Medlemmer.

Forretningsudvalget udvidedes derimod fra 3 til 6 Repræsentanter, saaledes at det foruden Forretningsføreren kom til at bestaa af 3 Provinsrepræsentanter og 2 Repræsentanter for de københavnske Afdelinger (til sidstnævnte regnes Ørholm).

Forretningsudvalget vælges paa Kongressen. Ved Afgang foretager Hovedbestyrelsen Suppleringsvalg.

Viceforretningsføreren vælges af Forretningsudvalget.

Oprettelsen af en anerkendt Arbejdsløshedskasse.

Fra Forretningsudvalget forelaa et paa Grundlag af Arbejdsløshedskassernes Mønstervedtægt udarbejdet Forslag til Love for en anerkendt Arbejdsløshedskasse.

Kongressen debatterede først, om der i det hele taget skulde søges Statsanerkendelse. En Række Talere havde Ordet, og alle anbefalede Forslaget, som sluttelig vedtoges enstemmigt med 38 Stemmer.

Lovenes enkelte Paragrafer overlodes til videre Behandling af Forretningsudvalget og Forelæggelse for Arbejdsløshedsinspektoratet. Det er en Forudsætning, at det nødvendige Kontingent paalignes Medlemmerne uden at nuværende Ydelser til Strejkefond, Administration og Begravelseskasse angribes. Derimod overgaar den nubestaaende Understøttelseskasses Kontingent af 10 Øre pr. Uge for heltbetalende og 5 Øre for halvtbetalende Medlemmer til den nye Kasse, naar den har faaet Statsanerkendelse.

Forskellige Sager.

Der var fremsat Forslag om at afskaffe det for 3 Aar siden indførte Kontingentmærkesystem, og et andet Forslag gik ud paa, at man hvert Aar skulde skifte Farve paa Mærkerne.

Begge Forslag forkastedes.

Om Fagbladets Indhold, Censur og Medarbejderskab førtes en længere Debat. Den afsluttedes med Vedtagelsen om, at hvis der bliver Strid mellem Bladets Redaktør og Indsendere om Artiklers Optagelse, afgøres Spørgsmaalet af Forretningsudvalget.

Med Hensyn til Forbundets Repræsentation ved De samvirkende Fagforbunds Generalforsamlinger vedtog Kongressen, at det kun bliver Forretningsudvalget, der giver Møde, uanset at Fagforbundenes Love giver hele Hovedbestyrelsen Adgang. Til Repræsentantskabet, hvortil 3 Medlemmer havde Adgang, foretages Valget af Forretningsudvalget.

Formanden refererede, hvad der fra Ledelsens Side var foretaget for at skaffe Dyrtidstillæg. Henvendelsen havde som bekendt været frugtesløs.

Kongressen vedtog at opfordre Forretningsudvalget til at rette en ny Henvendelse til Selskaberne.

Valg.

Efter at nogle Bevillinger og Fastsættelse af Lønninger var foretaget, skred Kongressen til Valg af Forretningsfører. Der var 3 Kandidater. I første Valgomgang fik den afgaaende Formand, Lars Jensen, 18 Stemmer, Chr. Christensen fra Silkeborg 16, og Thaarup, Frederiksberg, 6 Stemmer. I anden Omgang valgtes *Lars Jensen* med 25 Stemmer, Chr. Christensen fik 14.

Efter Valg af Forretningsudvalg og Revisorer, fastsattes næste Kongres til Paasketid 1918 i Næstved.

Dansk Arbejdskraft paa Roemarkerne.

I de senere Tider har der været forskellige Kræfter i Bevægelse for at søge udvirket, at Arbejdet paa de danske Roemarker kunde glide over paa danske Arbejderes Hænder, saaledes at Invasionen af Polakker kunde blive dalende i Stedet for som hidtil stigende.

Det første praktiske Resultat i saa Henseende er efterstaaende Overenskomst mellem Arbejdsmændene og Sukkerroedyrkerne i Vestsjælland om danske Arbejderes Overtagelse af Arbejdet:

Imellem undertegnede Foreninger for Sukkerroedyrkere i Vestsjælland og undertegnede Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse i Danmark oprettes under de respektive Foreningers Garanti følgende Overenskomst angaaende Pasning og Optagning af Sukkerroer paa Vestsjælland.

1) Betalingen pr. Td. Land for 3 Gange Lugning og Udtynding samt Optagning er 65 Kr.; hvor Jorden er særlig besværlig med Ukrudt, særlig Kvik og Følfod, 70 Kr. Roerne pløjes løse.

Hvor Roerne forlanges opgravet betales 7 Kr. ekstra pr. Td. Land.

2) Betalingen erlægges med 30 Kr. for Pasningen og 35 Kr. for Optagningen og erlægges med 15 Kr. for første Lugning og Udtynding, 10 Kr. for anden Gang og 5 for tredie Gang.

3) Roerne optages indtil 20. Oktober kun i det Omfang, Dyrkerne giver Besked paa; efter denne Dato kan Arbejdet forceres, som det passer Arbejderne, dog saaledes at Dyrkerne kan levere i Henhold til Kontrakten med Fabrikken.

Optagningen skal være tilendebragt til 15. November.

4) Arbejdsløshedskassen garanterer med indtil 50 Kr. pr. Td. Land for Arbejdets ordentlige Udførelse. Roedyrkerforeningen garanterer for Betalingen for Arbejdet.

5) Eventuelle Tvivlsspørgsmaal afgøres af en Voldgift, bestaaende af en Repræsentant for hver Forening og eventuelt en Opmand, der eventuelt vælges af Partikulier Chr. Petersen, Aarby.

Gjørlev, den 23. Marts 1915.

For Foreningen for Sukkerroedyrkere paa Vestsjælland
O. J. KNIPSCHILDT.

For Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse i Danmark
JOHANNES NIELSEN.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Hasle Klinke- og Chamottestensfabriker. I »Arbejderen« Nr. 34 meddelte vi, at Direktøren for ovennævnte Selskab, som driver Virksomhed i Hasle og Rønne, sidstnævnte Sted i en Virksomhed, der kaldes Rabekkeværket, d. 1. Februar havde lock-outet 230 Arbejdsmænd, fordi de ikke vilde indgaa paa Vilkaar, dikterede af Direktionen.

Efter en god Maaneds Forløb tilbød Amtmanden for Bornholm at mægle i Sagen, og den 11. Marts fremsatte han et Forslag, der gik ud paa, at Selskabet skulde frafalde et Krav om Akkordprisreduktioner paa Rabekkeværket og paa, at Arbejdslønnen straks skulde forhøjes fra 32 til 33 Øre, og atter med 1 Øre to Maaneder efter den evropæiske Krigs Ophør.

Dette Mæglingsforslag blev vedtaget af begge Parter, hvorefter Arbejdet genoptoges den 13. Marts paa Rabekkeværket i Rønne, og senest den 18. Marts paa Klinke- og Chamottestensfabriken i Hasle.

Arbejdsmændene hos Importørerne i Svendborg. Til Udløb den 1. Februar var en hidtil gældende Overenskomst mellem Arbejdsmændenes Fagforening og Firmaet *Hans Knudsens Jern- og Staalvareforretning i Svendborg* opsagt, og da der ikke ved Lokalforhandling kunde opnaas Enighed om en ny, gik Sagen til et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne d. 18. Marts.

Her blev det hurtigt slaaet fast, at Firmaet, der staar som Medlem af Svendborg Importørforening skulde gaa ind under Overenskomsten mellem Importørforeningen og Arbejdsmændenes Fagforening for Svendborg og Omegn.

Ved samme Møde diskuteredes Rækkevidden af en overfor et andet Svendborgfirma — *Krøyers Enke* — afsagt faglig Voldgiftskendelse. Sagen henvistes til Mægling.

Karetmagerne i Provinserne. Ved et Møde i Fredericia den 10. Marts d. A. mellem Repræsentanter for Sammenslutningen af Karetmagermestre i Danmark og Dansk Karetmagerforbund, opnaaedes Enighed om følgende Overenskomst: Fra 1. April d. A. betales alt Automobilarbejde med mindst 55 Øre pr. Time. For Svende det første Aar efter udstaaet 4-aarig Læretid er Timelønnen mindst 51 Øre, det andet Aar 53 Øre. Har Læretiden været 5 Aar, er Timelønnen i det første Aar efter Læretidens Ophør mindst 53 Øre. Hvor Forholdene tillader det, indføres forsøgsvis Akkord. Overenskomsten er gældende indtil 1. Marts 1916.

Ved denne Overenskomst er der opnaaet en Forhøjelse af Timelønnen, som for Aarhus andrager 8 Øre,

for Aalborg 9 Øre og for det øvrige Land 12 Øre pr. Time, eller henholdsvis 17, 19,5 og 28 %.

Sadelmagerne i København. Efter at Skandinavisk Sadelmager- og Tapetererforbund d. 17. April havde afsendt et første Strejkevarsel overfor Sadelmagerlavet i København, fordi det ikke havde været muligt at faa en Forhandling med Lavsbestyrelsen om en ny Overenskomst, blev der aftalt et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne. Dette Møde fandt Sted den 22. Marts, og det endte med, at Lavet og Forbundet skulde tage fat paa Forhandlinger saavel om Priskuranter som om Timeløn og almindelige Bestemmelser. Strejke blev iværksat den 3. April om Aftenen, da Forhandlingerne blev resultatsløse.

Træindustriarbejderne paa Korsør Emballagefabrik. Overfor Bødkermester Groesmeyer, der er Indehaver af Korsør Emballage-Fabrik, fremsatte Træindustriarbejderforbundet Krav om en gennemgaaende Lønforhøjelse for 9 Pladsarbejdere, hvoraf de 8 stod paa Fagets Minimalløn i Strid med Fagets Overenskomst, der fastslaar, at Minimallønnen er en Undtagelsesløn.

Da Forhandlinger med Firmaet og Fagets Fabrikantforening kun resulterede i, at Arbejdsgiverne protesterede mod deres Pligt til at imødekomme Kravet, gik Sagen til et Fællesmøde, som afholdtes i Arbejdsgiverforeningen i København den 19. Marts, men da der heller ikke her fremkom et for Forbundet antageligt Tilbud om Løntillæg, gik Forbundets Medlemmer i Henhold til Strejkevarsler af 4. og 12. Marts i Strejke om Aftenen den 20. Marts.

Mødet den 19. Marts sluttede iøvrigt — da Forhandlingerne bristede — med en overordentlig skarp Tilkendegivelse fra Arbejdsgiverforeningens Repræsentant om, at der vilde blive erklæret Lockout i Anledning af denne Sag, uden at det dog blev angivet, hvilket Omfang Lock-outen vilde faa.

Samme Dags Aften udstedte Arbejdsgiverforeningen efterstaaende første Boycottingsvarsel overfor de Træindustriarbejdere som vilde gaa i Strejke den 20. Marts:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Herved tillader vi os at meddele, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at de Arbejdere, der i Henhold til de af Træindustriarbejderforbundet i Danmark under 4. og 12. ds. afgivne Strejkevarsler nedlægger Arbejdet hos Fabrikant Groesmeyer, Korsør, ikke maa tages i Arbejde hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, forinden Konflikten hos Hr. Groesmeyer er ordnet paa en for ham og os tilfredsstillende Maade.

P. F. V.
S. C. HAUBERG

Sophus Agerholm.

Som bebudet ved Fællesmødet traf Arbejdsgiverne samtidig Forberedelse til Lock-outs Iværksættelse, ved at indkalde Træindustriens Mesterorganisationers Ledelser og Generalforsamlinger til Møder.

Nogle af disse Møder skulde afholdes Onsdag den 24. Marts om Eftermiddagen, men samme Dags Formiddag kom der nye Forhandlinger i Gang, og derved opnaaedes Enighed om, at Strejken paa Emballagefabriken skulde hæves og Arbejdet optages i saa vid Udstrækning som mulig, senest Fredag Morgen den 26. Marts. Det af Arbejdsgiverforeningen udstedte Boycottingsvarsel blev tilbagekaldt, og foruden 5 Øre, der tidligere var givet en Pladsarbejder i Tillæg, skulde der gives et samlet Tillæg af 15 Øre til Fordeling efter Fabrikantens Skøn til de øvrige Pladsarbejdere.

Sagen var dermed ordnet og Mesterforsamlingerne ophævedes straks efter at have taget Meddelelsen om den indgaaede Overenskomst til Efterretning.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42 ❋ KØBENHAVN DEN 17. APRIL 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Fra Østrig. Arbejdsløsheden. Lønbevægelser og Konflikter (Hvidgarverne paa Nordisk Læderfabrik. Malerfagets Kørepengebestemmelse i København Syerne hos Anthon Christensen i Aarhus). Meddelelse.

Fra Østrig.

Loven om Krigsydelse og Arbejderne.

(Efterfølgende Artikel gengives efter den østrigske faglige Hovedorganisations Medlemsblad »Die Gewerkschaft«. Skønt Artiklen er ret kort og desuden yderligere beklippet af Censor, forekommer den os at give bedre Besked om Lønarbejdernes Vilkaar under denne patriotiske Krig, end man faar gennem nok saa mange og lange officielle Beretninger.)

Bestyrelsen for Det østrigske Metalarbejderforbund har rettet en Henvendelse til Krigsministeriet. Dette Aktstykke giver efter sin Beskaffenhed et meget vigtigt Bidrag til Krigens Historie og dens Indvirkning paa det sociale Liv. Ved Krigens Begyndelse blev det som bekendt fra alle Sider betegnet som tvingende nødvendigt, at lægge alle indre Stridigheder af hvad Art nævnes kan paa Hylden, for at kunne ofre alle til Raadighed staaende Kræfter paa de af Krigstilstanden skabte Vanskeligheder. Det samme skulde ske med de naturlige Differenser mellem Arbejder og Arbejdsgiver. Arbejderne har fulgt denne Appel. De har standset alle Lønbevægelser, som var løbende ved Krigens Begyndelse. Tanken om Paabegyndelse af nye Lønbevægelser er bleven afvist af Fagforeningerne, skønt Stillingen slet ikke er saa ugunstig for saadanne Bevægelser, som man kunde være tilbøjelig til at tro. Heller ikke paa anden Maade har Arbejderne foretaget sig noget, som kunde være egnet til at forstyrre den ønskede Ro paa det sociale Omraade.

Hvorledes Arbejdsgiverne har fulgt de udstedte Formaninger har vi allerede gentagende skildret og paa behørig Maade dokumenteret. Metalarbejderforbundets ovennævnte Henvendelse supplerer paa meget virksom Maade disse vore Skildringer og føjer en Række Enkelttilfælde til de nævnte Eksempler, som mest har drejet sig om Kollektivaktion fra Arbejdsgivernes Side. De fleste af disse angaar Virksomheder, hvem Hærledelsen har overdraget Krigsleverancer, og som derfor falder ind under herom gældende Love og Forordninger af $^{26}/_{12}$ 1912 og $^{14}/_{11}$ 1914. Sidstnævnte bestemmer, at Arbejdsgiveren i den Kontrakt, der maa afsluttes, skal forpligtes til *ikke uden Arbejderens Billigelse at ændre de bestaaende Løn- og Arbejdsforhold, ejheller at kræve Merydelser uden passende Godtgørelse.*

Endvidere bestemmer nævnte Forordning udtrykkeligt, at den Arbejder, som i Henhold til § 82 a G.—O. er berettiget til straks at ophæve Arbejdsforholdet uden Varsel, *ogsaa har denne Ret, naar Virksomheden tages i Brug af Militærforvaltningen i Henhold til Krigsydelsesloven.*

Den strænge Gennemførelse forudsat, er disse Bestemmelser egnet til hos Arbejderne at afdæmpe de mange Betænkeligheder, som Loven i Praksis kunde vække, og at give dem en delvis Erstatning for det Retstab, som ligger i den lovmæssige Konfiskation af Foreningsretten og Retten til at flytte, hvorhen man vil. I Særdeleshed kunde saadant forventes, naar Militærmyndighe-

dernes Repræsentanter, som skal kontrollere de Virksomheder, hvem Krigsleverancer er overladt, vilde røgte deres Embede i den nævnte Forordnings Aand.

Af Metalarbejderforbundets Henvendelse ses nu ret tydeligt, i hvor høj en Grad Arbejdsgiverne anvender alle mulige Midler, for at gennemføre Lønnedsættelser, trods Forordningen. Og dette sker samtidig med at de samme Arbejdsgivere tjener en uanet Profit ved Fremstillingen af Krigsfornødenheder. Hvor ivrige og systematiske deres Bestræbelser er i saa Henseende overfor de fleste her henhørende *Akkordlønninger*, fremgaar bl. a. af følgende Uddrag af Henvendelsen:

». . . Under Henvisning til det patriotiske Formaal, kræves der af Arbejderne ganske overdrevne Ydelser. Arbejderne imødekommer denne Opfordring, til Skade for deres Sundhed anspænder de deres Kræfter ud over alle Grænser, driver det til Ydelser, som man for et Aar siden vilde have holdt for umulige, og fortjener naturligvis derved betydeligt mere, end de tidligere har fortjent. Hertil skal endnu bemærkes, at den ugentlige Arbejdstid er forhøjet fra 53 til 70—80 Timer. Dette har til Følge, at *mange Arbejdsgivere nedsætter Lønnen med den Begrundelse, at de ikke kan betale saa høje Lønninger*, og at Forretningen ikke kunde bestaa, dersom den skulde bære saa enorme Akkordlønninger.

Denne Fremgangsmaade kan ikke taales. Det er dog indlysende, at Arbejdsgiverne, som nu opnaar overordentlige Ydelser og faar en enorm Fortjeneste, ogsaa maa betale Arbejderne paa passende Maade for deres uforholdsmæssigt forøgede Arbejdspræstation. . . .«

Der nævnes en Række enkelte Tilfælde, der alle tjener som Bekræftelse paa Henvendelsen. Af disse Eksempler er et af ganske særlig almindelig Interesse. Det drejer sig om Firmaet *Weipert & Söhne* i Stockerau, og det ses tydeligt, at alle Bestræbelser af lignende Art udgaar fra en *Arbejdsgivercentral*, da Hr. *Max Kaiser*, Sekretær for Arbejdsgiverorganisationen deltog i de paagældende Forhandlinger med de forurettede Arbejdere. En særlig Sag opstaar derved, at den Officer, som udøver Kontrol med den nævnte Virksomhed, imod Forordningens klare Ordlyd har hjulpet med i Firmaets Bestræbelser for at forringe Lønnen. . . .

Der nævnes talrige Exempler paa, at de overenskomstmæssige, og i Henhold til Forordningen gældende Tillæg for Søn- og Helligdagsarbejde, Overtimer og Natarbejde enten er afknappet eller helt annuleret. Endvidere fremføres berettiget Klage over stedfundne Opsættelser af Arbejde med deraf følgende Ventetid for Arbejderne, hvorhos det dog er dem umuligt at tage Afsked, og endelig over Indkaldelsen af Wiener-Arbejdere til Krigstjeneste-Virksomhed i andre Byer, og over Indskrænkningen i Retten til at flytte (Bopæl) for Arbejdere, der er over 50 Aar og saaledes ikke mere staar under de militære Love.

(Her fremtræder Artiklen med en halv Spalte blank Papir. Vedkommende Del af Artiklen er slettet af Censor).

Den efterfølgende Kontrakt, som vi finder i Forbundets Henvendelse, afgiver Vidnesbyrd derom.

Den lyder:

Undertegnede Firma forpligter sig til, saalænge det tilhører Det østrigske Automobilindustri-Forbund, ikke at antage Arbejdere fra andre af Forbundets Medlemmer i indtil fire Uger efter deres Udtrædelse fra sidste Beskæftigelse, uden at have sat sig i Forbindelse med det Firma, hvor Arbejderen sidst har arbejdet, henholdsvis (ifald Arbejderen allerede er antaget paa Prøve) i givet Tilfælde igen at afskedige ham efter Modtagelse af fornødne Oplysninger.

Forhandlinger med en Arbejder, som endnu er beskæftiget hos et andet under Forbundet staaende Medlem er overhovedet udelukket.

Arbejdere maa naturligvis ikke antages uden Arbejdsbog. Denne Overenskomst gælder til 31. Dec. 1915.

Samtlige Stridigheder, der maatte opstaa som Følge af denne Overenskomst, afgøres af Voldgiftsretten ved De industrielle Arbejdsgiverorganisationers Hovedkontor i Wien.

Wien den 19. Febr. 1915.

(Herefter er fulgt endnu 12—14 Linier Tekst, som Censuren har strøget).

Arbejdsløsheden
den 20. Marts 1915.

I forrige Nr. af »Arbejderen« gengav vi den samlede Opgørelse over Arbejdsløsheden den 20. Marts efter »Statistiske Efterretninger«. I nærværende Nr. offentliggør vi Tabellerne, der fagvis og byvis belyser Forholdene.

Lønbevægelser og Konflikter.

Hvidgarverne paa Nordisk Læderfabrik. I Anledning af Uoverensstemmelser ved Fastsættelse af nogle Akkordpriser paa Aktieselskabet Nordisk Læderfabrik, Lyngbyvej 72-74 i København, forlod 17 Medlemmer af Hvidgarverforbundet Arbejdet ved Middagstid den 10. Februar.

Nogle Konferencer mellem Selskabets Direktør, Formanden for Hvidgarvernes Fagforening og en Repræsentant for De samvirkende Fagforbund resulterede dog i, at Arbejdet blev genoptaget efter 1½ Dags Forløb, og mellem Forbundet og Selskabet optoges derefter Forhandlinger, hvorved der dels opnaaedes Enighed om en omfattende Priskurant saavel for Kalkværkstedet som for Stollestuen og dels om nogle almindelige Bestemmelser om Timeløn — 48 til 50 Øre — Overarbejde, Arbejdstid m. m.

Denne Overenskomst, som tidligst udløber 1. Novbr. 1916, traadte i Kraft den 24. Februar og afløste derved en tidligere bestaaende Overenskomst uden forudgaaende Opsigelse. Senere indførtes som selvstændig Overenskomst den af Hovedorganisationerne vedtagne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid. Disse Regler kan ogsaa tidligst opsiges til 1. Novbr. 1916.

Malerfagets Kørepengebestemmelse i København. Overenskomsten af 28. April 1913 mellem Forbundet og Københavns Malerlav indeholder en Bestemmelse, der fastslaar, at Svende, som udfører udenbys Arbejde for københavnske og frederiksbergske Mestre, skal have Tillæg betalt efter nærmere fastsatte Regler, i visse Tilfælde i Form af Kørepenge.

Foranlediget af at en Sporvejstaxtgrænse blev flyttet fra et Sted i Københavns nordre Birk ind til Bygrænsen hævdede Lavsmestrene, at de ikke mere skulde betale saa meget i Kørepenge som tidligere, og da Malernes Fagforening holdt paa, at Betalingen stadig skulde opretholdes i dens gamle Omfang, gik Sagen til Fagets Voldgiftret, da Forhandlinger mellem Organisationerne ikke frugtede.

Paa et vist Tidspunkt ønskede Voldgiftsretten imidlertid en Erklæring i Sagen fra et Udvalg, der i sin Tid under Forligsinstitutionens Medvirken havde affattet Kørepengebestemmelsen, men mod Sammenkaldelsen af dette Udvalg protesterede Lavet og Arbejdsgiverforeningen paa det kraftigste.

Under disse Forhold, hvor Voldgiftsretten, der iøvrigt har den mærkelige Sammensætning, at den bestaar af 4 Mestre og 3 Svende, ikke en Gang kunde faa ønskede Oplysninger, satte Forbundet sig afgjort imod, at Retten i det hele taget kom til at afsige Kendelse i denne Sag.

Efter at Henvendelse om Bistand til Sagens Løsning var rettet til Forligsinstitutionen og efter at der ved et Utal af Møder og Underhaandsforhandlinger var talt og skrevet for at faa en Løsning, rettede den faglige Voldgiftsret paany en Henvendelse til Parterne gaaende ud paa, at Voldgiftsrettens Medlemmer skulde have Adgang til at overvære et Diskussionsmøde mellem alle Parter, som kunde give Oplysninger, og et saadant Møde, hvor det forannævnte Udvalg og Forligsinstitutionens Repræsentant ogsaa var til Stede, kom endelig i Stand den 10. Februar.

Ved denne Lejlighed, hvor der gennem den ønskede Diskussion blev givet den faglige Voldgiftsrets samtlige tilstedeværende Medlemmer al tænkelig Vejledning, og hvor der senere forgæves søgtes Forlig op-

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 20. Marts 1915.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frederiksb.)					Provinserne					Hele Landet					pr. 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshk.	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Arbejdsløse	Arb. paa indskr. Tid
Tilvirkn. af Næringsmidler og andre Fortæringsgenst.																	
Mølleriarbejdere	112	2	5	1	»	334	25	12	9	»	446	27	17	10	»	3,8	»
Bageri- og Konditoriarb.	1110	104	146	91	»	1419	169	96	84	»	2529	273	242	175	»	9,6	»
Sukkervarearbejdere	515	9	12	5	»	114	2	9	»	»	629	11	21	5	»	3,3	»
Bryggeriarbejdere	2533	183	34	15	»	1391	45	42	26	51	3924	228	76	41	51	1,9	1,3
Slagteriarbejdere	708	79	23	11	»	2366	136	106	56	42	3074	215	129	67	42	4,2	1,4
Skraatobaksarbejdere	165	4	1	1	»	470	12	11	3	11	635	16	12	4	11	1,9	1,7
Tobaksarbejdere	3920	68	114	36	»	2092	75	48	19	33	6012	143	162	55	33	2,7	0,6
Tekstilindustri.																	
Tekstilarbejdere	1475	40	17	10	196	4311	115	83	38	144	5786	155	100	48	340	1,7	5,9
Rebslagere	—	—	—	—	—	169	5	6	3	3	169	5	6	3	3	3,6	1,8
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.																	
Skræddere	2670	34	62	47	»	1831	109	69	47	43	4501	143	131	94	43	2,9	1,0
Handskemagere	56	2	1	»	»	11	2	»	»	»	67	4	1	»	»	1,5	»
Hattearbejdere	284	1	2	2	»	88	8	3	»	6	372	9	5	2	6	1,3	1,6
Skotøjarbejdere	2047	65	19	17	»	920	63	38	33	15	2967	128	57	50	15	1,9	0,5
Barberere	331	34	37	»	37	116	14	8	2	3	447	48	45	2	40	10,1	8,9
Jordarbejdere. Bygnings- og Møbelindustri.																	
Brolæggere	88	9	48	»	»	55	2	26	»	»	143	11	74	»	»	51,7	»
Murere	1696	169	1152	574	»	4124	455	2304	1540	»	5820	624	3456	2114	»	59,4	»
Murarbejdsmænd	850	25	327	134	»	—	—	—	—	—	850	25	327	134	»	38,5	»
Hustømrere	1211	82	494	213	»	2932	379	907	540	104	4143	461	1401	753	104	33,8	2,5
Skibstømrere	280	24	2	2	»	390	31	15	10	14	670	55	17	12	14	2,5	2,1
Snedkere	3378	257	890	307	309	3693	405	722	359	261	7071	662	1612	666	570	22,8	8,1
Billedskærere	90	9	10	2	»	57	3	3	1	6	147	12	13	3	6	8 8	4,1
Forgyldere	66	6	10	5	»	51	7	4	»	10	117	13	14	5	10	12,0	8,5
Glarmestre	110	16	5	3	»	35	3	27	15	»	145	19	32	18	»	22,1	»
Malere	2061	211	768	330	»	2420	394	955	392	65	4481	605	1723	722	65	38,5	1,5
Sadelmagere og Tapets.	1135	91	3	3	»	358	51	7	4	16	1493	142	10	7	16	0,7	1,1
Stukkatører	78	18	34	10	10	9	1	3	2	5	87	19	37	12	15	42,6	17,2
Gas- og Vandarbejdere	68	6	14	7	16	»	»	»	»	»	68	6	14	7	16	20,6	23,5
Skorstensfejere	71	7	»	»	»	19	2	»	»	»	90	9	»	»	»	»	»
Ovnsættere	12	1	8	»	»	»	»	»	»	»	12	1	8	»	»	66,7	»
Skiferdækkere	7	»	7	»	»	»	»	»	»	»	7	»	7	»	»	100,0	»
Trævareindustri samt Industrier, i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel																	
Træindustriarbejdere	552	35	66	23	114	1748	99	131	57	173	2300	134	197	80	287	8,6	12,5
Bødkere	254	12	1	1	»	498	34	30	30	22	752	46	31	31	22	4,1	3,0
Drejere	76	5	5	1	5	179	14	15	6	23	255	19	20	7	28	7,8	11,0
Karetmagere	364	26	14	6	»	524	65	35	16	22	888	91	49	22	22	5,5	2 5
Barnevognsarbejdere	26	»	1	»	»	—	—	—	—	—	26	»	1	»	»	3,9	»
Korkskærere	200	9	»	»	»	30	»	»	»	»	230	9	»	»	»	»	»
Børstenbindere	162	6	2	1	»	78	6	2	2	1	240	12	4	3	1	1,7	0,4
Kurvemagere	140	7	»	»	»	—	—	—	—	—	140	7	»	»	»	»	»
At overføre	28901	1656	4334	1858	687	32832	2731	5717	3294	1073	61733	4387	10051	5152	1760	—	—

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 20. Marts 1915.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frederiksb.)					Provinserne					Hele Landet					pr. 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa Indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa Indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Antal Mdl. paa Indskr. Tid	Arbejdsløse	Arb. paa Indskr. Tid
Overført...	28901	1656	4334	1858	687	32832	2731	5717	3294	1073	61733	4387	10051	5152	1760	—	—
Læder- og Lædervareindustri.																	
Lohgarvere	104	»	»	»	»	94	5	»	»	»	198	5	»	»	»	»	»
Hvidgarvere	50	3	3	2	»	42	»	»	»	»	92	3	3	2	»	3,3	»
Forarbejdning af Sten samt Ler- og Glasvarer.																	
Keramikere	767	41	36	28	355	—	—	—	—	—	767	41	36	28	355	4,7	46,3
Pottemagere	57	2	1	»	»	45	8	2	1	»	102	10	3	1	»	2,9	»
Stenarbejdere	128	18	21	13	»	341	8	36	»	78	469	26	57	13	78	12,2	16,6
Glasarbejdere	226	10	»	»	»	188	10	»	»	»	414	20	»	»	»	»	»
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.																	
Kobbersmede	78	12	»	»	»	59	2	3	2	3	137	14	3	2	3	2,2	2,2
Blikkenslagere	700	70	125	46	»	383	62	55	18	76	1083	132	180	64	76	16,6	7,0
Metaltrykkere	80	13	7	6	10	5	2	»	»	»	85	15	7	6	10	8,2	11,8
Jern- og Metalslibere	»	»	»	»	»	17	»	»	»	»	17	»	»	»	»	»	»
Gørtlere og Metalarb.	311	43	16	8	»	74	6	3	1	»	385	49	19	9	»	4,9	»
Urmagere	66	9	2	1	2	135	20	6	3	»	201	29	8	4	2	4,0	1,0
Smede og Maskinarb.	7024	921	159	54	»	5828	620	84	46	313	12852	1541	243	100	313	1,9	2,4
Formere	403	40	24	9	5	1044	75	58	33	108	1447	115	82	42	113	5,7	7,8
Elektrikere	680	166	86	54	300	677	113	61	33	105	1357	279	147	87	405	10,8	29,8
Papirindustri.																	
Papirindustriarbejdere	194	12	2	2	»	944	25	5	1	54	1138	37	7	3	54	0,6	4,8
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.																	
Bogbindere	1135	39	85	32	4	203	17	20	8	1	1338	56	105	40	5	7,8	0,4
Litografer	281	9	14	7	»	94	5	3	1	»	375	14	17	8	»	4.5	»
Typografer	2396	100	223	112	»	1515	103	87	61	»	3911	203	310	173	»	7,9	»
Kedel- og Maskinpass.	619	8	22	11	»	932	36	39	21	12	1551	44	61	32	12	3,9	0,8
Gartnere	217	39	41	25	»	—	—	—	—	—	217	39	41	25	»	18,9	»
Kelnere	712	20	152	50	»	252	26	35	14	4	964	46	187	64	4	19,4	0,4
Dansk Arbejdsm.-Forb.	12540	827	2500	1403	112	23728	1627	5864	4127	1063	36268	2454	8364	5530	1175	23,1	3,2
Arb. Fagforen. for Gentofte-Lyngby	—	—	—	—	—	764	c30	155	150	»	764	c 30	155	150	»	20,3	»
Lager- og Pakhusarb.	695	36	18	11	»	—	—	—	—	—	695	36	18	11	»	2,6	»
Kvdl. Arbejderforbund	2119	—	194	82	45	622	—	31	23	74	2741	—	225	105	119	8,2	4,4
Søfyrbødere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2200	100	»	»	»	»	»
Brødkuske	290	11	4	»	»	—	—	—	—	—	290	11	4	»	»	1,4	»
Handels- og Kontormhj.	761	111	41	5	»	3625	423	96	27	4	4386	534	137	32	4	3,1	0,1
Tilsammen	61534	4216	8110	3819	1520	74443	5954	12360	7864	2968	138177	10270	20470	11683	4488	14,8	3,2

	Antal Medl. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indkaldte til Militærtjeneste	Antal Arbejdsløse	Understøttede af Arbejdsløsheds-kassen	Antal Medlem. paa indskr. Tid	Forholdstal pr. 100 Medl.	
						Arbejdsløse	Antal Medl. paa indskr. Tid
Hovedstaden	**61534**	**4216**	**8110**	**3819**	**1520**	**13,2**	**2,5**
Aarhus	8084	564	1150	636	172	14,2	2,1
Odense	5446	529	595	461	510	10,9	9,4
Aalborg	5687	391	451	307	59	7,9	1,0
Horsens	3358	225	632	406	214	18,8	6,4
Randers	3750	294	701	476	103	18,7	2,7
Provinsbyer med over 20,000 Indbyggere	**26325**	**2003**	**3529**	**2286**	**1058**	**13,4**	**4,0**
Esbjerg	2207	125	623	292	73	28,3	3,3
Vejle	2944	191	265	193	66	9,0	2,2
Fredericia	1392	110	103	50	16	7,4	1,2
Kolding	1962	118	290	174	41	14,7	2,1
Helsingør	1411	141	93	59	16	6,6	1,1
Svendborg	1905	112	233	164	200	12,2	10,5
Nykøbing paa Falster	1504	143	463	258	57	30,8	3,8
Viborg	731	66	162	97	5	22,2	0,7
Slagelse	997	96	88	38	55	8,8	5,5
Provinsbyer med 10—20,000 Indbyggere	**15053**	**1102**	**2320**	**1325**	**529**	**15,4**	**3,5**
Roskilde	1130	137	222	153	4	19,7	0,4
Rønne	1013	31	272	200	107	26,9	10,6
Nakskov	843	76	87	55	31	10,3	3,7
Hjørring	723	54	187	79	42	25,9	5,8
Silkeborg	920	53	119	73	86	12,9	9,3
Nyborg	530	38	76	47	4	14,3	0,8
Næstved	1000	90	89	49	51	8,9	5,1
Korsør	394	43	101	73	34	25,6	8,6
Frederikshavn	711	74	101	71	15	14,2	2,1
Provinsbyer med 7—10,000 Indbyggere	**7264**	**596**	**1254**	**800**	**374**	**17,3**	**5,1**
Nykøbing paa Mors	867	54	154	95	49	17,8	5,7
Holstebro	728	65	104	68	87	14,3	12,0
Thisted	393	28	65	42	32	16,5	8,2
Holbæk	1064	130	178	131	49	16,7	4,6
Herning	581	55	141	71	20	24,3	3,5
Middelfart	732	30	103	60	4	14,1	0,6
Hillerød	774	97	148	101	46	19,1	5,9
Skive	593	75	147	93	1	24,8	0,2
Varde	304	26	67	37	1	21,8	0,3
Kalundborg	233	48	42	26	1	18,0	0,4
Assens	418	27	129	97	»	30,9	»
Nørre-Sundby	895	62	37	8	120	4,1	13,4
Køge	295	32	25	17	7	8,5	2,4
Faaborg	191	23	35	18	»	18,3	»
Ribe	82	10	35	21	2	(42,7)	(2,4)
Ringsted	431	42	74	50	3	17,2	0,7
Vordingborg	360	43	114	83	43	31,7	11,9
Provinsbyer med 4—7,000 Indbyggere	**8941**	**847**	**1598**	**1018**	**465**	**17,9**	**5,2**
Maribo	400	42	84	51	5	21,0	1,3
Lemvig	277	38	112	61	18	40,4	6,5
Rudkøbing	280	22	30	23	»	10,8	»
Grenaa	465	45	48	31	»	10,3	»
At overføre...	1422	157	274	166	23	—	—

Marts 1915 i de enkelte Byer m. v.

	Antal Medlem. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indkaldte til Militærtjeneste	Antal Arbejdsløse	Understøttede af Arbejdsløsheds-Kassen	Antal Medlem. paa Indskr. Tid	Forholdstal pr. 100 Medl. Arbejdsløse	Forholdstal pr. 100 Medl. Antal Medl. paa Indskr. Tid
Overført...	1422	157	274	166	23	—	—
Hobro	493	34	113	80	4	22,9	0,8
Ringkøbing	393	31	55	34	5	14,0	1,3
Skanderborg	379	35	51	38	12	13,5	3,2
Skagen	15	1	6	4	»	(40,0)	(»)
Bogense	152	7	42	28	2	27,6	1,3
Kerteminde	106	4	9	9	»	8,5	»
Nexø	136	7	73	47	2	53,7	1,5
Skelskør	123	4	46	34	»	37,4	»
Marstal Handelsplads	69	4	2	2	»	(2,9)	(»)
Allinge—Sandvig	183	3	21	5	77	11,5	42,1
Frederikssund	323	46	86	53	12	26,6	3,7
Sorø	346	33	62	40	»	17,9	»
Løgstør	120	12	6	4	»	5,0	»
Stege	426	25	185	145	7	42,5	1,6
Nykøbing paa Sj.	276	48	53	49	»	19,2	»
Sæby	15	2	»	»	»	(»)	(»)
Storeheddinge	78	16	9	6	11	(11,5)	(14,1)
Rødby	68	8	24	14	4	(35,3)	(5,9)
Provinsbyer med 2—4000 Indbyggere	5123	477	1117	758	159	21,8	3,1
Stubbekøbing	311	37	74	61	45	23,8	14,5
Nibe	—	—	—	—	—	—	—
Sakskøbing	103	18	29	19	5	28,2	4,9
Ebeltoft	88	7	15	12	»	(17,1)	(»)
Frederiksværk	225	28	27	16	1	12,0	0,4
Præstø	189	28	27	17	11	14,3	5,8
Nysted	80	7	32	25	»	(40,0)	(»)
Ærøskøbing	17	1	10	»	»	(58,8)	(»)
Aakirkeby	45	3	41	18	4	(91,1)	(8,9)
Svaneke	44	1	22	2	»	(50,0)	(»)
Hasle	88	1	23	5	3	(26,1)	(3,4)
Mariager	92	11	17	16	7	(18,5)	(7,6)
Provinsbyer med under 2000 Indbyggere	1282	142	317	191	76	24,7	5,9
Tilsammen Provinsbyer	63988	5167	10135	6378	2661	15,8	4,2
Københavns Omegn	3300	227	616	433	58	18,7	1,8
Haslev	264	36	88	44	11	33,3	4,2
Faxe og Faxe Ladeplads	233	16	66	43	3	28,3	1,3
Struer	277	24	71	61	»	25,6	»
Odder	287	16	30	27	2	10,5	0,7
Brønderslev	154	11	35	28	7	22,7	4,5
Hørsholm	213	16	11	6	»	5,2	»
Vejen	337	30	52	35	5	15,4	1,5
Landdistrikterne iøvrigt; Øerne	2339	208	574	341	56	24,5	2,4
Jylland	3051	203	682	468	165	22,3	5,4
Tilsammen Landdistrikterne	10455	787	2225	1486	307	21,3	2,9
Provinserne ialt	74443	5954	12360	7864	2968	16,6	4,0
Hele Landet (Søfyrbøderne undtagen)	135977	10170	20470	11683	4488	15,1	3,3
Hele Landet (Søfyrbøderne medregnede)	138177	10270	20470	11683	4488	14,8	3,2

naaet i et mindre Udvalg, tog Sagen sluttelig en Vending, saa den kom ind paa en hel ny Bane, der aabnede Vejen for en afgørende Afslutning.

Ved Mødet fremkom der nemlig Forslag om at overgive Sagen til en for Tilfældet konstrueret særlig Ret, og dette Forslag blev vedtaget.

Retten kom til at bestaa af 2 Medlemmer valgt af Lavet, 2 af Forbundet og 1 af hver af de faglige Hovedorganisationer. Denne Ret med Overretsassessor *Axel Rasmussen* som Formand og Opmand afsagde den 18. Marts en Kendelse, der gav Forbundet Medhold, idet Kendelsen fastslog, at Malersvende, som arbejder for Mestre i København og Frederiksberg skulde have Kørepenge betalt fra Værkstedet og ud til det Sted, de kom til at arbejde i Nordre Birk. Arbejdsgiverne vilde kun betale fra Bygrænsen ud til Arbejdsstedet.

Syerne hos Anthon Christensen i Aarhus. Syere og kvindelige Herreskræddere hos Børnekonfektionsfirmaet Anthon Christensen i Aarhus har i længere Tid været i Lønbevægelse. Da det ikke var mulig ad fredelig Vej at naa til en tilfredsstillende Ordning, blev Arbejdet nedlagt den 18. Marts om Aftenen.

I 1908 var der indgaaet en Overenskomst mellem Dansk Skrædderforbund og Firmaet; men dette havde efterhaanden forstaaet at lempe Forholdet derhen, at det hovedsagelig kun beskæftigede uorganiserede Syere, hvorved Overenskomsten og Organisationens Indflydelse blev gjort illusorisk.

Arbejdet blev nedlagt af næsten samtlige Firmaets Arbejdersker i et Antal af omtrent 100, dels Medlemmer af Dansk Skrædderforbund og dels af Syernes Forbund i Jylland. Strejken førtes med stor Kraft og vakte betydelig Opmærksomhed i Aarhus, særlig da det lykkedes Firmaet at skaffe sig et mindre Antal Skruebrækkere.

Ved et Fællesmøde den 24. Marts forsøgte man forgæves at komme til en Løsning af Konflikten. Den 14. April afholdtes et nyt Fællesmøde om Sagen, og her lykkedes det at afslutte en Overenskomst, der i det væsenligste gaar ud paa følgende:

De Akkordpriser opretholdes, som man forud for Strejken ved lokal Forhandling var enedes om skulde træde i Kraft fra 1. Juni d. A. De Akkordsatser, hvorom der var Uenighed, forhøjes samtidig med 6 pCt. Man enedes samtidigt om bestemte Forhandlingsregler til Fastsættelse af Priser for nye Modeller, som fremkommer i Perioden.

Arbejdstiden fastsattes til 9½ Timer daglig. Overarbejde betales de første 3 Timer med 25, og derefter med 50 pCt. Tillæg.

Hovedorganisationernes Norm for Regler for Behandling af faglig Strid indførtes.

Overenskomsten med tilhørende Priskurant kan med tre Maaneders Varsel opsiges til en 1. April, tidligst til 1. April 1917. Dog kan Firmaet inden 1. Decbr. 1916 forlange Overenskomsten forlænget til 1. April 1921 mod et Løntillæg af 5 pCt. paa alle Satser.

Arbejdet genoptoges Lørdag Morgen den 17. April.

Meddelelse fra Kassereren.

Organisationernes Opmærksomhed henledes paa Lovens § 18, hvorefter Administrationskontingentet for 1. Halvaar skal være indbetalt inden Udgangen af April Maaned. Kontingentet er 20 Øre for helt- og 10 Øre for halvtbetalende Medlemmer pr. Halvaar.

E. Svendsen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 ❋ KØBENHAVN DEN 24. APRIL 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Dansk Arbejdskraft til Landbruget. Repræsentantskabsmødets Dagsorden. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene ved Københavns Havn. Kurvemagerne hos Joh. Nielsen i København Sadelmagerne i København). Arbejdsanvisningen. Stiftelsesfest.

Kongresser.

Socialdemokratisk Ungdomsforbund.

1. og 2 April afholdt Socialdemokratisk Ungdomsforbund sin 7. Kongres i Odense. Forbundet tæller ca. 7000 Medlemmer i 76 Afdelinger. Der var mødt 130 Delegerede. Som Gæster var efter Indbydelse mødt Repræsentanter for Broderforbundene i Norge og Sverrig (*Stubberød* og *Ståhlberg*), Fællesorganisationen i Odense (*Chr. Nielsen*), Fyens Agitationsdistrikt (*Alb. Jensen*), Socialdemokratisk Forbund (*Th. Stauning*) og De samvirkende Fagforbund (*Peder Hedebol*).

Formanden *Ernst Christiansen* aflagde en udførlig og interessant Beretning om Virksomheden. Fra 1. Januar 1914 til samme Dato 1915 har der været en Fremgang i Medlemstallet paa omtrent 2000, og flere nye Afdelinger er oprettet. Af Medlemmerne er 1226 Kvinder og 1834 Lærlinge. Der er i Aarets Løb afholdt 1195 Medlemsmøder og 250 offentlige Møder.

Beretningen saavel som Regnskabet godkendtes efter en kort Debat, hvorefter en Række vigtige og store Spørgsmaal blev underkastet en interessant Drøftelse. Vi gengiver i det følgende de vigtigste af Kongressens Beslutninger og Udtalelser.

Samarbejdet med Partiet.

Herom vedtoges følgende Resolution, som var et Produkt af en Forhandling mellem de to Parters Forretningsudvalg:

Socialdemokratiet støtter den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse — moralsk saavel som økonomisk — under Forudsætning af, at denne helt stiller sig paa det socialdemokratiske Partis Program og arbejder i Overensstemmelse med den af Socialdemokratiet fastslaaede Politik.

Til Fremme for Samarbejdet gives der Socialdemokratisk Ungdomsforbund Adgang til at udpege et Medlem, der indtræder i Partiets Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg, ligesom Ungdomsforbundet indbydes til at sende en Repræsentant til Partiets Kongresser.

Til den socialdemokratiske Ungdomsorganisation ydes efter Hovedbestyrelsens Skøn, under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder, et aarligt Tilskud af Partikassen. ligesom det anbefales Partiets Organisationer som hidtil at yde Støtte.

Betingelsen for, at Tilskud kan ydes og for den nævnte Repræsentationsret, er:

1. Det socialdemokratiske Ungdomsforbunds Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg tiltrædes af et Medlem, udpeget af Socialdemokratiets Hovedbestyrelse, og Socialdemokratisk Forbund indbydes til at sende en Repræsentant til Ungdomsforbundets Kongresser.

2. Medlemmer af Socialdemokratisk Ungdomsforbund, der er fyldt 18 Aar, bør tiltræde en af Socialdemokratisk Forbunds Afdelinger samt en Fagforening, for saa vidt vedkommende Medlem iøvrigt har Adgang til en saadan. Ungdomsforbundets Afdelinger har dog ikke Pligt til at kræve Indtræden i Partiets Afdelinger, før Medlemmerne er fyldt 21 Aar; paa dette Tidspunkt er det en Pligt for Ungdomsforbundets Medlemmer at tilhøre Partiet, og hvis denne Pligt ikke er opfyldt i Løbet af ét Aar, efter at 21 Aars Alderen er indtraadt, kan de paagældende ikke forblive som Medlemmer af Ungdomsforbundet.

Det anses fra begge Sider for en Forudsætning, at det Medlem, der indtræder i Partiets Hovedbestyrelse er Medlem af Partiet.

Militærspørgsmaalet.

Resolution:

Idet Kongressen yder Forretningsudvalget sin fulde Tilslutning til den siden Kri-

gens Udbrud tagne Stilling til Militærspørgsmaalet, udtaler den, at Arbejderklassen, hvis økonomiske og kulturelle Kamp er international, ingensinde har Interesser at varetage i en Krig, dikteret af kapitalistiske Magthavere med kapitalistiske eller nationale Formaal for Øje, og at Arbejderklassen som Følge heraf til det yderste maa protestere mod og vægre sig ved Deltagelse i en saadan Krig, uanset om det gælder Angreb eller Forsvar.

Kongressen betoner, at en Kamp mod Militarismen til Forhindring af Krig og med Afrustning som Maal, kun kan føres af en enig og fast sammensluttet, international Arbejderklasse, og at den internationale Sammenslutning derfor i Fremtiden maa fastsætte bestemte Kampmidler til Forhindring af en Krigs Udbrud.

Idet Kongressen saaledes erkender den internationale Samvirkens absolute Nødvendighed, fremhæver den i første Række *Militærstrejken*, Massemilitærnægtelse ved Krigsmobilisering som et af de Kampmidler, der i Fremtiden bør tages op. Det paalægges yderligere i samme Grad som hidtil at føre en skarp Propaganda mod den almindelige Værnepligt og for en Reform af den militære Retspleje og at sætte de nevtrale Spørgsmaal om Militærstrejke og andre Former for antimilitaristisk Agitation frem til Drøftelse saavel i Ungdomsbevægelsen som i Partiet og den faglige Bevægelse.

Besjælet af den internationale Broderskabsfølelse og overbevist om det formaalsløse i at forsvare Danmark med Vaabenmagt, udtaler Kongressen sig imod ethvert Nevtralitetsforsvar og forventer, at den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe i Overensstemmelse med Socialdemokratiets hele antimilitaristiske Agitation med Kraft vil fremholde dette Partiets gamle Standpunkt.

Sikringsstyrken.

Resolution:

Idet Kongressen fremhæver de store Byrder, der ved Sikringsstyrken lægges saavel paa Statens Budget som paa de enkelte Personer, henstiller den til den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe kraftigt at arbejde for Styrkens snarlige Hjemsendelse.

Oplysningsarbejdet.

Kongressen udtaler herom, at man i højere Grad end hidtil bør søge at sprede socialistisk Oplysning ad skriftlig Vej, og Ungdomsforbundet bør derfor i den kommende Tid bestræbe sig for enten selv at udgive socialistiske og antimilitaristiske Skrifter og Pjecer eller ved Samarbejde med Boghandelen »Fremad« at søge dette opnaaet, saaledes at det bliver muligt for enhver ung Mand at skabe sig et Bibliotek med social Literatur.

Endvidere paalægger Kongressen Forbundets Ledelse at søge Samarbejde med de skandinaviske socialdemokratiske Ungdomsbevægelser med det Formaal ved gensidig Salg af hinandens Skrifter at støtte Udgivelsen af saadan Litteratur.

Afholdsspørgsmaalet.

Fra flere Sider fremkom Forslag om under en eller anden Form at optage Afholdsspørgsmaalet paa Programmet.

Efter nogen Debat om dette Spørgsmaal, forkastede man Forslaget om Afholdssagen paa Programmet med 71 Stemmer mod 52, 5 stemte ikke.

Dernæst vedtog man i al Almindelighed at udtale følgende:

Kongressen udtaler, at man kun ad Oplysningens og det sociale Fremskridts Vej kan komme Drikkeriet til Livs, og al Oplysning om Alkoholens Skadelighed bør være en af de Opgaver, som vore Afdelinger har deres Opmærksomhed henvendt paa.

En ren Forbudsresolution opnaaede dog et betydeligt Stemmetal.

Medlemsbladet.

Ungdomsforbundets Medlemsblad *Fremad*, som hidtil er udgaaet to Gange maanedlig, vedtoges det fremtidigt at udsende hver 14. Dag.

Kongressen vedtog følgende Udtalelse om

Grundlovssagen.

Den socialdemokratiske Ungdomskongres i Odense den 1. og 2. April 1915 udtaler sin Harme over den Forhaling af Grundlovens Afgørelse, som paa Trods af Vælgerbefolkningens Vilje har fundet Sted. Den socialdemokratiske Ungdom ønsker Valgretsalderen nedsat til 21 Aar og maa derfor udtale en alvorlig Beklagelse over den Mistillid, som tilkendegives overfor Ungdommen i det senest fremkomne Forslag til Overenskomst. At en meningsløs høj Valgretsalder skal opretholdes i mange Aar, vil skabe Bitterhed i vide Kredse af Befolkningen, og Ungdommen bør derfor endnu kraftigere end hidtil bidrage til Konservatismens og Moderationens Fald. Hvis den foreslaaede Løsning gennemføres, betyder det Grundlovskampen rejst paany, og hertil vil den socialdemokratiske Ungdom yde sin Indsats.

Lærlingesagen.

Om denne vedtog man at paalægge Forretningsudvalget hvert Aar i Oktober Maaned at gennemføre en virksom Agitation i Skrift og Tale til Fordel for Lærlingene.

Kongressen behandlede desuden forskellige Ændringsforslag til Lovene.

Til Formand og Kasserer genvalgtes *Ernst Christiansen* og *Sigv. Hellberg*. Til Redaktør af *Fremad* valgtes *H. P. Sørensen*, København, den tidligere Redaktør *Harald Jensen* ønskede ikke Genvalg.

Det vedtoges at holde næste Kongres i Aalborg.

Kongressens Forhandlinger og hele Forløb bar Vidne om, at der hos vor Ungdom findes et ærligt socialistisk Sindelag og betydelig Ævne til praktisk Virksomhed. Det samme gælder de tagne Beslutninger. De Mørkemænd, som maatte have ventet, at Ungdomsbevægelsen kunde bruges til at bringe Splittelse ind i Arbejderbevægelsen, er altid bleven skuffede. De er bleven det ikke mindst efter Kongressen i Odense.

Ved Kongressens Slutning holdtes korte Taler af de indbudte Gæster. Peder Hedebol talte om Ungdommen og Arbejdernes faglige Organisationer. Kongressen hilste hans Udtalelser med hjærteligt Bifald.

Landarbejdernes Forbund.

Atter Enighed.

Landarbejderne, som i den senere Tid har været splittet i 2 Forbund, afholdt Kongres Skærtorsdag og Langfredag i Odense. Der var mødt ca. 50 Delegerede, dels Repræsentanter for Afdelinger, dels direkte Medlemmer. De sidste, hvoraf der var mødt 26, havde fuld Talefrihed men kun Ret til at afgive 2 Stemmer.

Tilstede som Gæster var følgende. Formanden for Socialdemokratisk Forbund *Th. Stauning*, Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen*, Forretningsførerne *P. Mikkelsen* og *C. Drejer* for Dansk Arbejdsmandsforbund og Frk. *Marie Christensen* for Husassistentenes Forening.

Den væsentligste Opgave for Kongressen var at samle de splittede Kræfter til enigt Arbejde for Standens Organisation, og den lykkedes fuldtud. Kongressen vedtog Love, som fører Organisationen frem paa de almindelige Arbejderorganisationers solide Grundlag, og den besluttede i Praksis at tilstræbe Tilslutning til det socialdemokratiske Arbejderparti.

Beretning om Virksomheden.

Sofus Westergaard afgav en kort Beretning om Virksomheden, under hvilken han omtalte Arbejderklassens daarlige Stilling under Krigssituationen samt Polakspørgsmaalet.

Regnskaberne for de to Forbund blev derefter forelagt og taget til Efterretning.

Bladspørgsmaalet.

Forbundenes Bladforhold har været en stadig Kilde til Strid og Tab. Nu besluttedes det at anmode Socialdemokratiet om at oprette et Blad for Bevægelsen, og hvis dette Ønske opfyldes, vil der her være skabt Betingelser for et frugtbringende Arbejde, og Kilden til Strid vil være stoppet.

Sofus Westergaard og *Axel Hansen* slog til Lyd for at inddrage de to nuværende Organer og i Stedet starte et nyt Blad. Sidstnævnte var stemt for at opfordre Socialdemokratiet til at udgive et agitatorisk oplysende Ugeblad for Landarbejdere.

Stauning fandt den foreslaaede Vej rigtig. Det eneste Sted, Tyendet kunde vente Støtte, var hos Arbejderpartiet. Tyendeorganisationen skulde selvfølgelig ikke afgive sin Indflydelse paa Bladet. Taleren kunde fuldt ud slutte sig til Opfordringen til den socialdemokratiske Presse og haabede, den maatte føre til et Resultat. Hverken hos Højre, Venstre eller Radikale fandt man Forstaaelse af Arbejderbevægelsen. Ved at blive knyttet til den socialdemokratiske Arbejderbevægelse vil Landarbejderne komme ind i det rette Spor. Skulde man fra anden politisk Lejr forsøge at lave Landarbejderbevægelse, saa lad dem det. Det skal nok vise sig, at Arbejderpartiet bliver det stærkeste. De samv. Fagforbund bør have Repræsentation i Tyendeforbundets Ledelse.

Efter en indgaaende Diskussion vedtoges følgende Beslutning:

»Repræsentanter for Tyende og Land-

arbejdere, samlede til Kongres i Odense den 1. April 1915, udtaler, at der kun bør være en Organisation, hvor Tyendet og Landarbejderne søges samlet.

Kongressen opfordrer den socialdemokratiske Presse til at udgive et Blad for Bevægelsen, og Repræsentanterne beslutter, at de to nu udgaaende Blade inddrages, saafremt Socialdemokratiet imødekommer den her fremsatte Anmodning. Det paalægges Hovedbestyrelsen at forhandle med Forretningsfører for »Social-Demokraten«, Chr. Christiansen, Forretningsfører Th. Stauning og Redaktør Harald Jensen, »Demokraten«, om den ønskede Ordning og om alle Enkeltheder ved Planens Realisation. Hovedbestyrelsen gives Bemyndigelse til at udøve alle i denne Sag fornødne Handlinger paa Forbundets Vegne, derunder ogsaa Skridt til Afvikling af den paa Forbundet hvilende Gæld.

Med Hensyn til Forbundets øvrige Anliggender paalægges det Hovedbestyrelsen at træffe alle fornødne Foranstaltninger til Samlingen af de nu bestaaende Afdelingers Medlemmer indenfor det fælles Forbund«.

Lovene.

Efter en indgaaende Diskussion om Lovene nedsattes et 9 Mands Udvalg, hvori Stauning, Madsen og Drejer fik Sæde.

Udvalget naaede efter langvarige Forhandlinger til Enighed om alle Spørgsmaal, med Undtagelse af Repræsentationsretten til Kongressen. Om dette Spørgsmaal delte Udvalget sig i et Flertal paa 7 Medlemmer og et Mindretal paa 2. Flertallet foreslog lignende Regler som er gældende i Landets øvrige faglige Organisationer, hvorimod Mindretallet, Carl Westergaard og R. Ankjær, foreslog, at hvert enkelt Medlem skulde have Adgang til Kongressen, og at Repræsentanter for Afdelingerne skulde have Stemmer for det Medlemsantal, de repræsenterede.

Ved den foretagne Afstemning vedtoges Flertallets Forslag.

I Lovene aabnedes der Adgang til Repræsentanter i Forbundets Hovedbestyrelse fra Dansk Arbejdsmandsforbund, De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund. Herved faar Ledelsen en Tilsætning af vel skolede Mænd, der vil føre den Fasthed med sig, som dette Forbund i saa høj Grad har savnet.

Valg.

Derefter foretoges Valg af Hovedbestyrelse. Til Forretningsfører valgtes *Sofus Westergaard*, Aarhus, til Viceforretningsfører *Marius Olsen*, Lyngby, og til Sekretær *Rs. Ankjær*, Odense. De øvrige Hovedbestyrelsesmedlemmer blev: *Oluf Andersen*, Kvandløse, *Martin Jensen*, Langeland, *P. Sørensen*, Ulkendrup, *Oscar Levinsen*, Esbjerg og *L. P. Nielsen*, København.

I et følgende Hovedbestyrelsesmøde vedtoges det, indtil videre, at udgive som Forbundets Organ »Arbejdervennen«, med *Carl Vestergaard* som Redaktør.

Kongressen sluttede saaledes i fuldstændig Enighed og Tyendet og Landarbejderne vil forhaabentlig nu faa en stærk Organisation, de nødvendige Stridskræfter vil uddanne sig indenfor Bevægelsen, og i Samling med Byernes organiserede Arbejdere vil de mange Tusinde Landarbejdere efterhaanden løse de store Opgaver, der ligger og venter.

Forhaabentlig er Stridighederne nu for stedse endte, saa at der kun er ét Maal for alle Bevægelsens Medarbejdere: *Organisation*, og at det i kommende Dage maa lykkes at naa det Maal til Held for vore Tusinder af Klassefæller paa Landet, som lider under den politiske og økonomiske Undertrykkelse, hvorfra kun de selv evner at frigøre sig.

* * *

Saavel De samvirkende Fagforbund som Socialdemokratisk Forbund har vedtaget at delegere Medlemmer til Landarbejderforbundets Hovedbestyrelse og hertil valgt henholdsvis Sekretær *Peder Hedebol* og *Th. Stauning*.

Dansk Arbejdskraft til Landbruget.

Under 7. April har Indenrigsministeriet nedsat et Udvalg til at overveje Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af dansk Arbejdskraft til Landbruget.

Udvalgets Opgave vil navnlig være gennem Forhandling med Repræsentanter for Arbejdere og Landbrugere

eller Organisationer af disse særlig i de stærkt roedyrkende Egne at tilvejebringe en Ordning, hvorved arbejdsløse danske Arbejdere kan afløse fremmed Arbejdskraft i Landbruget. Ministeriet forventer, at der herved i første Række tages Sigte paa allerede i indeværende Foraar — i hvert Fald forsøgsvis — at faa arbejdsledige Personer anbragte ved Roearbejde.

Udvalget vil derhos under sine Overvejelser kunne inddrage Spørgsmaal saavel om Udarbejdelse af Normalkontrakter for Udførelse af Landbrugsarbejde, særlig for saa vidt angaar Roe- og Høstarbejde, som om, hvad der eventuelt maatte tiltrænges med Hensyn til Tilvejebringelse af Boliger for Arbejdere, der i Sommertiden søger Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde. Om Udvalgets Arbejde forventer Ministeriet i sin Tid at modtage en Beretning. Til Udvalgets Formand er udnævnt Arbejdsanvisningsdirektør, Folkethingsmand *J. Jensen-Sønderup.*

Udvalget bestaar iøvrigt af følgende Medlemmer:

Medlem af »Landarbejderforbundet«s Bestyrelse, Landarbejder Oluf Andersen, Asminderup pr. Holbæk, Arbejdsløshedsinspektør Frøken C. Black, Folkethingsmand, Borgmester S. Bresemann, Nakskov, Formand for »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« Direktør S. C. Hauberg, Formand for »Foreningen for Tilvejebringelse af Arbejdskraft for Landbruget« Forpagter O. Knipschildt, Lerchenborg pr. Kallundborg, Proprietær, Bankdirektør Jes Lange, Engsgaard pr. Orehoved, Formand for »De samv. Fagforbund i Danmark« C. F. Madsen, Formand for »Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse« Johs. Nielsen, Næstformand for »Landarbejderforbundet« Marius Olsen, Lyngby, Formand for »Det lollandske Arbejdsmandsforbund«, Arbejdsmand Skytte, Nakskov, Landsthingsmand, Forpagter O. Sonne, Rosenlund, Formand for »Landsudvalget for Anvendelse af udenlandske Landarbejdere«, Hofjægermester A. Tesdorpf, Pandebjerg pr. Nykøbing F., Kontorchef i Det statistiske Departement, Docent J. Warming samt fung. Fuldmægtig i Indenrigsministeriet Sv. Neumann, der tillige udfører Sekretærarbejdet ved Udvalget.

Udvalgets Nedsættelse er Resultatet af Bestræbelser fra den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe, for at føre dansk Arbejdskraft til Landbruget i Stedet for den polske Arbejdskraft.

Paa et Møde den 20. April enedes man om følgende Udtalelse:

»Udvalget anser den mellem »Foreningen for Sukkerroedyrkere paa Vestsjælland« og »Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse i Danmark« afsluttede Overenskomst (Denne findes optaget i »Arbejderen« Nr. 41) for et godt Grundlag for Forhandling imellem Arbejdsgivere og Arbejdere angaaende Pasning og Optagning af Sukkerroer i alle Dele af Landet, dog saaledes, at Lønsatserne naturligvis maa rette sig efter de lokale Forhold.

Udvalget anser det for ønskeligt, at Centralarbejdsanvisningskontoret opfordrer de lokale Arbejdsanvisningskontorer til gennem Avertissementer eller paa anden Maade at formaa Arbejderne indenfor deres Omraade til at tegne sig for Pasning af Roearealer paa de i Kontrakten omtalte Vilkaar for i Aar eller næste Aar og Arbejdsgiverne til ligeledes at anmelde, at de ønsker større eller mindre Arealer passede af danske Arbejdere ligeledes i Aar eller næste Aar.

Udvalget anser det for ønskeligt, at de Udgifter, som hermed maatte være forbundne, afholdes af Arbejdsanvisningskontorerne.«

Repræsentantskabsmødets Dagsorden.

Til De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde, som afholdes i Rømersgade 22 i København Mandag den 26. April, er Dagsordenen fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.

2. Regnskaberne.
3. Voldgiftsregler for kooperative Arbejderforetagender.
4. Anmodning fra Filmoperatørforeningen om Optagelse.
5. Udvalg angaaende Revision af Loven om Den faste Voldgiftsret.
6. Betingelser ved offenlig Licitation.
7. Dansk Arbejdskraft til Landbruget.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene ved Københavns Havn. Ved et Fællesmøde den 12. April forhandledes om forskellige Forhold ved Københavns Havn. Mødet var foranlediget af Arbejdsgiverforeningen, efter Opfordring af »Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn«, som paastod, at Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund gentagne Gange havde »iværksat Arbejdsstandsning og Arbejdsvægring eller truet med saadanne for at fremtvinge en højere Betaling for Losning end den i Overenskomster eller ved Coutume hjemlede«.

Under en forudgaaende Korrespondance havde Arbejderne hævdet, og Forhandlingerne bekræftede, at Uoverensstemmelserne berørte nogle Firmaer, som ikke siden 1902 havde været til at formaa til at afslutte Overenskomst med Fagforeningen, og at disse saaledes selv havde Skylden, hvis ikke der altid var den ønskelige Arbejdsro paa deres Virksomheder.

Ved Fællesmødet enedes man om, at der skulde optages Forhandlinger om en Overenskomst for det paagældende Arbejde. Arbejdsgiverne indgik paa, at disse Forhandlinger fremskyndes saa meget som muligt, og at de skal være afsluttede senest den 1. Maj. Havnearbejdernes Fællesforbund lovede til Gengæld, efter bedste Evne at bidrage til, at Arbejdet fortsættes uforstyrret til de paa hvert enkelt Sted i den sidste Tid betalte Arbejdspriser saalænge Forhandlingerne staar paa, dog saaledes, at der hos Akts. De forenede Oplagspladser og Værfter, mens Forhandlingerne vedvarer (altsaa senest til 1. Maj) betales for

Sild og Tran: Arbejde ombord 60 Øre pr. Ton, og i Land 60 Øre pr. Ton.

Stuvning af Stykgods 90 Øre pr. Ton. Man er dog enig om, at disse Priser ikke kan danne nogetsomhelst Grundlag eller Præcedens for Forhandlingerne om de endelige Akkordpriser.

Kurvemagerne hos Joh. Nielsen i København. Kurvemagerfirmaet Johan Nielsen i Skt. Gertrudsstræde i København begyndte for nogen Tid siden paa at lade en Del Arbejde udføre som Hjemmearbejde, og da denne Arbejdsmetode, som ikke tidligere har været anvendt i Faget, er til stor Skade for Fagets Udøvere, protesterede Kurvemagernes Fagforening mod Metodens Indførelse, men Mesteren afviste Forhandling om Sagen og forbeholdt sig Ret til at anvende Kvinder paa denne Maade.

Fagforeningen, som imidlertid havde varslet Strejke til den 3. April overfor Joh. Nielsen, optog nu Forhandling med Mesterforeningen om Sagen, og da det saa ud til, at man kunde blive enig om en Overenskomst der gik ud paa, at Hjemmearbejdet skulde forbydes, udsattes Strejken.

Forhandlingerne bristede imidlertid paa Spørgsmaalet om, hvorvidt saadanne Sagers Afgørelse skulde henvises til en Voldgiftsret, hvis der skulde opstaa Tilfælde, hvor Foreningernes Bestyrelser ikke kunde tale sig til Rette. Mestrene holdt paa denne Afgørelsesmaade. Svendene vilde staa frit i paakommende Tilfælde.

Strejkens Iværksættelse hos Joh. Nielsen fastsattes da til den 17. April.

Herimod fremsatte Mesterforeningen et Lock-outvarsel overfor Fagforeningens 150 Medlemmer og samtidig anmodede den Forligsmanden om at gribe ind.

Forligsmanden henledede De samvirkende Fagforbunds Opmærksomhed paa denne Konflikt, som vel ikke kunde siges at være af en saadan Beskaffenhed, at dens Virkninger og Omfang kunde faa større samfundsmæssig Betydning, saaledes at Forligsinstitutionen var nødsaget til at gribe ind, og De samvirkende Fagforbund tog heraf Anledning til at foreslaa Kurvemagernes Organisationer et Møde om Sagen og tilbød at deltage ved en Repræsentant.

Forslaget blev tiltraadt, og Mødet afholdtes den 17. April om Eftermiddagen Kl. 1. Strejken skulde som foran nævnt iværksættes om Aftenen.

Efter nogle Timers Forhandling afsluttedes Sagen med Indgaaelsen af efterstaaende:

Overenskomst mellem Kurvemagermesterforeningen i Danmark og Kurvemagernes Fagforening.

Foreningerne er enige om at Hjemmearbejde er skadeligt for Faget og forpligter begge Foreninger herved sine Medlemmer til at bekæmpe Indførelse af saadant.

Det er som Følge heraf forbudt de to Foreningers Medlemmer at udføre eller lade udføre Hjemmearbejde.

Skulde der opstaa Konkurrence fra Hjemmearbejde, som er etableret af Udenforstaaende, skal de to Foreningers Bestyrelser forhandle om Midler til at bekæmpe denne Konkurrence. Lykkes det ikke, kan de to Bestyrelser i Forening give Dispensation fra Forbudet.

Naar de to Bestyrelser ikke kan enes om at give saadan Dispensation eller om dette Spørgsmaals Henvisning til Afgørelse af den faglige eller en anden Voldgiftsret, forbeholder begge Organisationer sig deres Ret til at handle, som de finder det stemmende med deres Interesser.

Opsigelse af Arbejdstariffen af 1. April 1913 medfører ogsaa Opsigelse af denne Overenskomst.

Med denne Afgørelse af Sagen bortfaldt saavel Spørgsmaalet om Strejke hos Joh. Nielsen som det af Mestrene rejste Lock-outspørgsmaal.

Sadelmagerne i København. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund havde opsagt Lønregulativ og Priskuranter for Sadelmagerne i København til den 1. April og rettidig fremsendt Forslag til nye Overenskomster, men Sadelmagerlavet afviste ved Generalforsamlingsbeslutninger al Forhandling.

Under disse Omstændigheder varslede Forbundet Strejke og dette foranledigede, at der blev kaldt til Fællesmøde med Hovedorganisationerne den 22. Marts.

Her enedes man om følgende:

»Mellem Lavet og Forbundet optages straks Forhandlinger om Priskuranten. Efter at disse Forhandlinger er tilendebragt, optages der Forhandlinger om Lønregulativet. Forsaavidt der ikke opnaas Enighed, optages Sagen til ny Behandling mellem Hovedorganisationerne.

Det første Møde om Priskuranten afholdes Torsdag d. 25. ds. paa Sadelmager- og Tapetsererlavets Kontor«.

Der blev ikke Enighed om Sagen til Strejkevarslernes Udløb, og Strejken iværksattes derfor den 6. April om Morgenen.

Forhandlingerne fortsattes dog, og den 10. April forelaa efter nye Forhandlinger med Hovedorganisationernes Repræsentanter et Udkast, som den 12. April blev forelagt Sadelmagernes Generalforsamling. Denne gav med 203 Stemmer mod 129 Forhandlingsudvalget Mandat til at slutte paa et Grundlag, som Udvalget fandt forsvarligt.

Der afholdtes derefter nyt Fællesmøde den 13. April og her afsluttedes Overenskomst paa Grundlaget af 10. April.

Hovedbestemmelserne i den nye Overenskomst bragte en Række Forhøjelser og Forbedringer.

For *Lønregulativets* Vedkommende hævedes alle Satser med 5 Øre pr. Time. Saaledes blev Minimallønnen hævet til 53 Øre pr. Time. Ungsvende faar første halve Aar efter Læretiden 40 Øre pr. Time, næste Halvaar 45 Øre. For Drivremmearbejde blev Minimallønnen 55 Øre, og desuden gives et Tillæg for Udearbejde af 5 Øre pr. Time. Minimallønnen for udlærte Specialister i Vognarbejde hævedes til 60 Øre pr. Time; for udlærte Specialister i Rejsetøjsarbejde til 58 Øre pr. Time.

For Overarbejde indtil Kl. 10 Aften fastsattes endvidere saavel ved Timeløns- som ved Akkordarbejde

et Tillæg af 25 Øre pr. Time indtil 10 Aften, fra Kl. 10—12 et Tillæg af 50 Øre og efter Kl. 12 Nat et Tillæg af 60 Øre pr. Time. Tilsvarende Tillæg betales for Arbejde paa Søn- og Helligdage henholdsvis indtil Kl. 12 Middag, fra Kl. 12 til 6 Aften og efter Kl. 6 Aften.

Fremdeles er *Arbejdstiden*, som skal lægges mellem 7 Morgen og 6 Aften, forkortet fra 10 til 9½ Time, og endelig blev *Akkordpriserne* gennemsnitlig forhøjede med 16 pCt.

Overenskomsten gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Strejken blev derefter hævet og Arbejdet genoptaget den 15. om Morgenen.

Arbejdsanvisningen.

Under 25. Novbr. 1914 har Indenrigsministeren meddelt 4 nyoprettede Arbejdsanvisningskontorer offentlig Anerkendelse.

Det ene er i *Ringsted*, hvor Læge *Johannes Lou* er Formand for Bestyrelsen. *Haslev* er underligt Ringsted-Kontoret. Det andet er i *Skelskør* med Sagfører cand. jur. *Erik Engelhard-Jensen* som Formand; det tredie er i *Slagelse* med Sagfører *Chr. Petersen* som Formand, og det fjerde i *Sorø* med Kæmner *Christian Schiøler* som Formand.

Kontorerne er oprettede af Byraadene og Amtsraadene i Forening, og Udgifterne ved Kontorernes Oprettelse og Drift bæres af de paagældende Købstæder og Amtsrepartitionsfonden i Forhold til Indbyggerantallet i de 4 Byer og i Landkommunerne.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder har samtlige Interesserede valgt et Repræsentantskab, der samles en Gang aarlig eller saa ofte det ellers er nødvendigt for at beskæftige sig med Kontorernes financielle Sager.

Repræsentantskabet har iøvrigt *kun* financielle Spørgsmaal til Afgørelse.

Alle Arbejdsløshedskasser har gennem Direktoratet for Arbejdsanvisningen faaet fornøden Vejledning om Forholdet mellem Anvisningskontorerne og Kasserne.

Stiftelsesfest.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforening i København (Afdeling I)

afholdt den 6. Marts d. A. sin 40-aarige Stiftelsesfest i Folkets Hus paa Jagtvejen.

Forbundets Formand holdt Festtalen for Foreningen. I denne erindrede han om de Løn- og Arbejdsforhold, der var gældende ved Foreningens Stiftelse og nu. Den Gang var Arbejdstiden mange Steder 12 Timer daglig, medens Daglønnen varierede fra Kr. 1,65 til 2,65. Nu var Arbejdstiden bragt ned til 9⅓ Timer Aaret rundt, medens Gennemsnitstimelønnen var over 61 Øre. Overfor de Paastande — særlig fra yngre Medlemmer, der ikke har deltaget i Agitationsarbejdet, da det var forbundet med Risiko at være organiseret — om, at det gik for langsomt med de faglige Bevægelser nu, erindrede han om, at Timelønnen fra 1. Januar 1901 — altsaa efter Oprettelsen af »Septemberforliget« — og til 31. December 1913 i København var steget med ca. 27 %. Han opfordrede særlig de yngre Medlemmer til ikke at være Kritikere *alene*, men ogsaa tage praktisk fat i Arbejdet for bedre Vilkaar og derigennem dygtiggøre sig til selv en Gang at overtage den faglige Ledelse.

Foreningens Medlemmer og Damer deltog i et Antal af 600 i denne Fest, som bl. a. bød paa en Aftenunderholdning med Assistance af saa lødig kunstnerisk Kraft som Kammermusikus Fini Henriques.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 ✻ KØBENHAVN DEN 1. MAJ 1915 ✻ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde. Lønbevægelser og Konflikter (Kvinderne paa Glasværkerne i Aalborg og Aarhus. Skomagerne ved haandsyet Arbejde i København).

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for April 1915.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Maj 1915.

Forretningsudvalget.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde

26. og 27. April 1915.

I.

Mandag den 26. April Kl. 10 Form. aabnedes De samvirkende Fagforbunds ordinære Møde i Rømersgades Forsamlingsbygning i København. Med Forretningsudvalget havde 155 Repræsentanter givet Møde.

Paa Forslag af Forretningsudvalget fastsattes efterstaaende Dagsorden, som endelig

Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Voldgiftsregler for kooperative Arbejderforetagender.
4. Anmodning fra Filmoperatørforeningen om Optagelse.
5. Udvalg angaaende Revison af Loven om Den faste Voldgiftsret.
6. Betingelser ved offentlig Licitation.
7. Dansk Arbejdskraft til Landbruget.

Formanden for Dansk Former-Forbund *Arnold Nielsen* og Forretningsfører *P. Christensen*, Helsingør, valgtes til Dirigenter. Førstnævnte overtog Hvervet i første Møde.

Beretning.

Formanden, Carl F. Madsen fik derpaa Ordet for at aflægge Beretning.

Han indledede med en Række Oplysninger om Hovedorganisationens Størrelse og Vækst i 1914. Ved Udgangen af 1913 var det samlede Medlemsantal i de indenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer 114,698, medens det ved Slutningen af 1914 udgjorde 121,121, hvilket altsaa giver en Fremgang i Aarets Løb af 6423 Medlemmer. Der hørte i 1913 ialt 51 Forbund og 5 enkeltstaaende Foreninger under Hovedorganisationen; i Løbet af 1914 blev Antallet 52 Forbund og 3 enkeltstaaende Foreninger. Fra 1261 Afdelinger og Foreninger i 1913 voksede Forbundene i 1914 til 1276, en Fremgang af 15 Foreninger.

De Fag, hvor Tilgangen af Medlemmer har været størst, var Bageri- og Konditoriarbejderforbundet 220, Dansk Elektrikerforbund 313, Malerforbundet 730, Dansk Skræderforbund 337, Dansk Slagteriarbejderforbund 884, Snedkerforbundet 375, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 823, Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdernes Forbund 250, Dansk Tekstilarbejderforbund 377, Tobaksarbejderforbundet 405.

Lønbevægelsens Hovedresultater.

Angaaende Lønbevægelsen i Aaret

1914 gik Formandens mere almindelige Bemærkninger — under Henvisning til den foreliggende trykte Beretning — ud paa at vise, hvorledes de ret gode Konjunkturer i Aarets Begyndelse havde medført, at Lønkrav fremsattes efter samme Maalestok som tidligere Aar med lignende Arbejdsmængde, ligesom der i de fleste Tilfælde gennemførtes antagelige Overenskomster, uden at det var nødvendigt at iværksætte Strejke. Dog var Arbejdsgivernes Modstand i en Del Tilfælde saa stor, at Strejker blev uundgaaelige, endog i enkelte Konflikter, saaledes at Strejkerne varede indtil 2 à 3 Maaneder. Kort berørte Formanden Krigens Indtræden, der vel satte sit Præg paa Forholdene i betydelig Grad, men dog ikke i selve Aaret 1914 fik nogen særlig Indflydelse paa Lønbevægelsen, da næsten alle opsagte Overenskomster var fornyede inden Krigens Udbrud.

I Aarets Løb var 36 Forbund og en enkeltstaaende Forening med tilsammen 19,979 Medlemmer i Lønbevægelse. Denne bragte Fordele for ialt 16,336 Medlemmer, heraf 12,515 uden Konflikt, 3,805 ved Hjælp af Strejke og 16 efter Lock-out. Ved Aarets Udgang havde Dansk Arbejdsmandsforbund endnu 2811 Medlemmer i Lønbevægelse.

Desuden har i 1914 Medlemmer af Dansk Smede- og Makinarbejder-Forbund, i Henhold til Overenskomsten af 26. Oktober 1910, faaet Minimaltimelønnen forhøjet med 1 Øre. Disse Overenskomster omfatter ialt 7000 Medlemmer, hvoraf dog kun den mindste Del staar paa Minimalløn. Ca. 6000 Medlemmer af Snedkerforbundet har i Henhold til Overenskomsten af 1911, faaet Akkordpriser og Timeløn forhøjet og Arbejdstiden nedsat.

Yderligere oplyste Formanden, at 14,690 Medlemmer, deraf 2706 kvindelige, havde faaet Forhøjelse af Timeløn, Dag-, Uge- og Maanedsløn, medens Akkordpriserne var forbedrede for 11,200 Medlemmer, hvoraf 1161 kvindelige. Arbejdstiden er forkortet for 1813 Medlemmer, deraf 352 kvindelige. Arbejdstiden var i det hele forkortet med 14,795 Timer pr. Uge, 739,750 Timer pr. Aar.

Møder, Understøttelser m. v.

Forhandlingerne om nye Overenskomster eller om opstaaende Uoverensstemmelser mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne kræver nu i stor Udstrækning Hovedorganisationernes Medvirkning. Forretningsudvalget har saaledes deltaget i 157 Møder, dels med Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter, dels ogsaa med Forligsmanden.

Som Følge af Konflikter har der i 1914 været paalignet Organisationerne 1 Bidrag à 50 Øre for heltbetalende og 25 Øre for halvtbetalende Medlemmer til Frihavnsarbejderne og 2 Strejkebidrag à 10 Øre og 5 Øre til Bogbinderne og Pottemagerne. Til Udlandet har 6 Organisationer ydet ialt 31,519 Kr.

Til Strejker og Lock-out'er i Danmark er der i Aarets Løb udbetalt af Organisationer under De samvirkende Fagforbund ialt 386,168 Kr. og gennem De samvirkende Fagforbund er der udbetalt 47,520 Kr. til 7 forskellige Forbund.

Større Lønbevægelser. Lock-out-Trusler.

En nærmere Omtale af enkelte større Konflikter indledede Formanden derefter med et kort Tilbageblik paa Frihavnsstrejken, som prægede første Halvdel af Aaret. Han fremhævede, at denne Kamp var iværksat for at afværge en planlagt stor Lønreduktion. I Juni vedtog De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab at støtte Havnearbejderne med 8 Kr. pr. Uge. Den 25. Juni gav en Losningskonflikt Anledning til Genoptagelse af Forhandlinger om Frihavnsstrejken, og endelig den 2. Juli naaede Repræsentanter for Parterne og Hovedorganisationerne til Enighed. Der blev genantaget 200 Mand straks, og indtil 1. Juli i Aar maa Selskabet ved Nyantagelser kun tage Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund. Den af Arbejdsgiverne forlangte Løn-

reduktion paa i alt ca. 180,000 Kr., indskrænkedes ved Kampen til et betydningsløst lille Beløb.

Næst Frihavnsstrejken var det en Lock-outtrusel i Juli Maaned i Anledning af nogle mindre Konflikter, der vakte særlig Opmærksomhed.

Arbejdsgiverforeningen udsendte sin Trusel i Slutningen af Juli, umiddelbart før Krigens Udbrud, i Anledning af 3 Smaakonflikter.

Den ene var en Snedkerkonflikt paa Helsingør Skibsværft, den anden en Losningskonflikt paa Nordiske Kabel- og Traadfabriker i Middelfart og den tredje var en Lønkonflikt hos Entreprenørfirmaet H. Hoffmann, Sønner og G. Løssl, som havde Uddybningen af Esbjerg Havn i Entreprise.

Disse Konflikter omfattede tilsammen kun godt et Par Hundrede Strejkende, men Arbejdsgiverforeningen brugte dog Konflikterne til at varsle Lock-out over for alle Arbejderne i Jernindustrien og hos Entreprenørforeningens Medlemmer, ca. 25,000 Arbejdere. Samtidig var der Konflikter i flere andre Fag, saaledes hos Pottemagerne, Forgylderne og Bogbinderne. Under Forhandlingerne, som siden optoges efter Lock-outtruslen, forlangtes fra Arbejdernes Side ogsaa disse Konflikter løste samtidig. Der opnaaedes omsider Overenskomst i alle Sager.

Endnu omtalte Formanden nogle Lønbevægelsessager fra 1. Kvartal 1915. Her fremhævede han særlig Striden, som opstod i Anledning af Spørgsmaalet om Overføring af Havnearbejderne fra Esbjerg til Aarhus til Besørgelse af Ladningsarbejdet ved Eksportbaadene. Disse var forud paa Grund af Krigen henlagte fra Esbjerg til Aarhus. Det var D. F. D. S., der rejste Spørgsmaalet om Esbjergarbejdernes Overføring, og Formaalet var kun det ene at faa Esbjergarbejderne til Aarhus for at have dem til Disposition for Esbjerg, naar Forholdene atter blev normale her. Selskabets Paaskud var, at der ikke i Aarhus var kvalificerede Arbejdere nok til dette Arbejde. Dansk Arbejdsmands Forbund tilbageviste med vægtige Grunde denne Paastand. Senere holdtes Fællesmøder under Hovedorganisationernes Medvirken, først i Aarhus, derefter — idet Selskabet, da dette Møde blev resultatløst, uden videre flyttede 51 Esbjergarbejdere til Aarhus — i København. Esbjergarbejderne rejste dog tilbage igen, da der stadig ikke var nogen tilfredsstillende Ordning at opnaa. Selskabet nægtede at gaa med til flere Kompromisforslag fra Arbejdernes Side med betydelige Indrømmelser til Arbejdsgiverne, og nu gik Arbejdsgiverne til Den faste Voldgiftsret med Klage over Brud fra Arbejdernes Side paa Septemberforligets Punkt 4. Arbejdernes Organisationer blev dog pure frikendt af Voldgiftsretten.

Blandt Foraarets Konflikter nævnte Formanden endelig Sagerne fra Hasle Klinke- og Chamottestensfabrik, Kulkranforholdene i Horsens, Havnearbejdernes Krav til Tømmerhandlerforeningen i København, Arbejdsmændene i Næstved og Svendborg, Murarbejdsmændene i 4 Provinsbyer og endnu flere Arbejdsmandssager, derunder en Række Bevægelser i andre Fag, saaledes hos Bagerne i Fyens Stift, Bogbinderne i København, Brolæggerne, Formerne, Gartnerne, Malernes Kørepengestrid, Sadelmagernes Eksportarbejde, for hvilket Spørgsmaal Taleren gjorde udførligt Rede, og enkelte andre. I en Mængde af disse Sager var gode Resultater naaet.

Grænseforhold.

Enkelte Sager angaaende Grænsespørgsmaal mellem Organisationerne kom Formanden ogsaa ind paa. Han omtalte her nogle Forhold i Tobaksfaget. I Slutningen af December 1913 fandt der en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Tobaksarbejderforbundet, Skraatobaksarbejderforbundet og De samvirkende Fagforbund med det Formaal at søge etableret en saadan Ordning mellem de to Forbund, at Arbejderne, hvor det maatte være formaalstjenligt, kunde optræde i Fællesskab overfor Arbejdsgiverne. Samtidig skulde det gøres muligt for Skraatobaksarbejderforbundet at indtræde i De

samvirkende Fagforbund og i Tobaksarbejdernes internationale Sammenslutning.

Mødet resulterede i Nedsættelse af et Fællesudvalg for Parterne, og dette Udvalg opnaaede gennem en Del Møder Enighed, men Resultatet forkastedes ved en Urafstemning i Skraatobaksarbejdernes Forbund.

Med Hensyn til Malerne og Arbejdsmændene paa Frederikshavns Skibsværft oplyste Formanden, at der paa et Fællesmøde opnaaedes Enighed om, at Arbejdsmænd, naar de anvendes til Malerarbejde, skal lønnes efter Prislisten for Skibsværfter.

For Metaltrykkeres og Arbejdsmænds Vedkommende hos Gruberts Sønner blev Overholdelsen af Arbejdstiden indskærpet Organisationernes Medlemmer.

Mellem Snedkere og Tømrere har der hersket nogle Uoverensstemmelser, som svækkede den fælles Optræden mod Arbejdsgiverne. Et paa et Fællesmøde nedsat Udvalg fik bragt denne Sag i Orden

Formanden kom nærmere ind paa Syernes Organisationsforhold. Han omtalte Striden mellem Syernes Forbund og Damekonfektionssyerskernes Fagforening af 1894, der førte til, at sidstnævnte optoges i førstnævnte. Enigheden varede dog ikke ved, og en Kongres i Forbundet i Februar i Aar vedtog Forbundets Opløsning. Efter Konferencer mellem Delegerede fra det tidligere Forbund og Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund besluttedes det at forhandle med Skræderforbundet om en samlet Indtræden i dette. Indtil denne Sag er endelig ordnet, danner de jyske Afdelinger en Samvirksomhed under Ledelse af Aalborg-Afdelingen; denne Samvirksomhed hører da under De samvirkende Fagforbund. Et noget lignende Forhold etableredes for de københavnske Afdelingers Vedkommende ved Forhandling med Forretningsudvalget.

Kongresser og Konferencer.

De samvirkende Fagforbund har i det forløbne Aar efter Indbydelse været repræsenteret ved følgende Kongresser og Konferencer:

I Danmark:

Syernes Forbund, Bogbinderforbundet i Danmark, Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund, Dansk Former-Forbund og den internationale Socialist-Konference ved Formanden Carl F. Madsen.

Dansk Typograf-Forbund ved Sekretær Otto Smith.

Dansk Karetmager-Forbund ved Kasserer E. Svendsen.

Kommunalt Arbejder-Forbund og Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger-Forbundet i Danmark ved Sekretær Peder Hedebol.

Billedskærernes Kongres afholdtes i Aarhus og Typografernes i Odense. De øvrige i København.

I Udlandet:

I Norsk Landsorganisations Kongres i Kristiania, Svenske Socialdemokratis Kongres i Stockholm og i to Skandinaviske Konferencer, som ogsaa afholdtes i Stockholm, deltog Formanden, Carl F. Madsen, — i Konferencerne som Delegeret — og i Tysk Fagforeningskongres i München deltog Kasserer E. Svendsen.

Foruden til disse Kongresser og Konferencer har der i Aarets Løb foreligget Indbydelse til en Række andre, som dog Forretningsudvalget har ment ikke at kunne eller burde sende Repræsentanter til. Saaledes kan nævnes: De faglige Landsorganisationer i Italien, Bulgarien, Ungarn, Tysk Arbejdsanvisningskongres m. fl.

Den faste Voldgiftsret.

I Kalenderaaret 1914 har Retten beskæftiget sig med 25 Sager. Heraf angik 12 Arbejdsmændene, 5 Murerne, 2 Sømændene, 1 Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne, 1 Snedkerne, 1 Stenarbejderne, 1 Tobaksarbejderne, 1 Træindustriarbejderne og 1 Tømrerne. De samvirkende Fagforbund har afgivet Indlæg i 16 Sager og deltaget i 21 Møder af forberedende Art eller til Procedure.

Arbejdsgiverne indbragte 16 Sager, Arbejderne 9. Af de 16 Sager, Arbejdsgiverne indbragte, faldt der Kendelse i 13 Sager. Deraf vandt Arbejdsgiverne de 9, 3 tabtes, og i 1 Sag, hvor Arbejderne i Tilsvaret havde paastaaet Arbejdsgiverne dømt, blev Parterne frikendt for hinandens Tiltale, og Omkostningerne paalagt dem begge. I en af de Sager, Arbejdsgiverne vandt, blev Omkostningerne ogsaa delt.

I Bod betalte Arbejdsgiverne i 3 Tilfælde ialt 700 Kr., Arbejderne i 5 Tilfælde ialt 1400 Kr.

I Sagsomkostninger betalte Arbejdsgiverne 1075 Kr., Arbejderne 1275 Kr.

Arbejderbeskyttelse m. m.

Efter at Spørgsmaalet om Arbejds-

tidens Indskrænkning i sundhedsfarlige Virksomheder blev særlig aktuelt ved Fabrikslovens Paragraf 24 om Bemyndigelse for Indenrigsministeriet til at foretage saadan Indskrænkning, har Undersøgelser været foretaget af Arbejdsraadet med Bistand af De samvirkende Fagforbund om Sygeligheden i en Del Virksomheder. Af Arbejdsraadets Beretning, der omfatter 1911, 1912 og 1913, fremgik det, at Sygelighedsprocenten virkelig i flere Virksomheder var højt over det normale.

Medens det normale gennemsnitlige Antal Sygedage pr. mandligt Sygekassemedlem saaledes er 7,0, har det i Sukkerraffinaderier været 10,5 i Svovlsyrefabriker 10,4, i Glasværker 7 — i 1913 endog 9,2 — i Papirfabriker 6,6 og i Soyakagefabriken 8,6.

Beretningen fastslaar, at her er Tale om Mindstetal, da mange Arbejdere, som netop paa Grund af Nedbrudthed er døde eller udtraadt af Faget, har maattet udelades af Undersøgelsen. Sygelighedsprocenten maa regnes at være endda betydeligt større.

Dette gælder ogsaa Glasværker og Papirfabriker, hvor Sygeligheden er i betydelig Stigen. Efter at Papirindustriarbejdernes Forbund har rettet en Henvendelse derom til De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, har Forretningsudvalget anmodet Arbejdsraadet om at henstille til Ministeriet at overveje Udstedelsen af Paabud om Arbejdstidens Indskrænkning i Papirindustrien og andre af de nævnte sundhedsfarlige Virksomheder. Arbejdsraadet nedsatte et Udvalg, som nærmere skulde beskæftige sig med Sagen.

Formanden omtalte kort Meningitis-Epidemien hos Burmeister & Wain, idet han oplyste, at der ikke blot gennem De samvirkende Fagforbund var blevet skaffet Arbejderne nogen Erstatning, fordi Støberiet var blevet lukket, men at der ogsaa var gjort Skridt til gennen den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe at søge Lovgivningen paa dette Omraade ændret, saa Arbejderne for Fremtiden paa mere retfærdig Maade end efter den gældende Lovgivning kan være sikret Ret til Erstatning.

Arbejdet under Krigen.

Formanden gav en Oversigt over det meget omfattende Arbejde, som ved De samvirkende Fagforbunds Initiativ eller Medhjælp var blevet udrettet paa mange Omraader til Læmpelse af de ved Krigen indtraadte Vanskeligheder. Han nævnte Hovedresultatet af de fire ekstraordinære Arbejdsløsheds-Tællinger og henviste til, hvorledes Fagforbundenes Indgriben iøvrigt var gaaet i Retning af: *at* understøtte alle Bestræbelser for at bevare Landets Nevtralitet, *at* søge Forstyrrelserne i Erhvervslivet begrænset det mest mulige, og udnytte alle Muligheder til Gavn for Arbejderne, *at* fremskaffe Hjælp til de Arbejdsløse og til de Indkaldtes Familier, *at* deltage i Bestræbelserne mod Prisfordyrelserne.

Formanden paaviste nærmere de Midler, der her var anvendte, idet han navnlig ogsaa omtalte Cirkulæret til Arbejdsløshedskasserne om Understøttelsen til de Arbejdsløse, Loven af 2. Oktober 1914, hvorved alle Arbejdsløse opnaaede Adgang til ugentlig Understøttelse som en særlig Ret.

Han omtalte ogsaa i denne Forbindelse den vellykkede internationale Fredskonference i København og præciserede nærmere Betydningen af dens Beslutning, efter at have givet nogle Oplysninger om Konferencens Tilbliven og Forløb og De samvirkende Fagforbunds Deltagelse heri.

Landarbejderne.

Formanden omtalte Landarbejdernes Organisationsforhold og Beslutningerne paa Kongressen i Odense. Forsøgene paa at samle de mange Tusinde Landarbejdere har lidt under store Brist, som det dog nu efter Odense-Kongressen synes muligt at afhjælpe, efter at Landarbejderne har erkendt Nødvendigheden af at slutte sig til de socialdemokratiske Arbejderes Organisations-Basis og virke under De samvirkende Fagforbund.

Derefter berørte Formanden ganske kort den sidste Tids Bestræbelser for at skaffe danske Landarbejdere ind paa mange af de Steder, hvor Landmændene ellers virkede

for at faa udenlandske Folk. Han henviste iøvrigt til, at denne Sag var opført som et særligt Punkt paa Dagsordenen, hvorfor han ikke her vilde komme nærmere ind derpaa.

Den foreliggende Situation og Bevægelsen i 1916.

Sluttelig kom Formanden udførligt ind paa den foreliggende faglige Situation. Han gennemgik en Opgørelse, hvorefter der var opsagt Overenskomster eller verserede Stridigheder for Arbejdsmændene, Bødkerne, Bagerne, Gartnerne, Tapetsererne, Karetmagerne, Kvinder paa Glasværker, Kedel- og Maskinpasserne, Smedene, Snedkerne og Stukkatørerne. Denne Række Overenskomster omfattede ialt nær ved 2000 Arbejdere. Det vil dog forhaabentlig nok lykkes ved Forhandlinger at komme til Rette paa tilfredsstillende Maade om disse Forhold.

I Løbet af 1916, fortsatte Formanden, udløber der 694 Overenskomster, der omfatter 76,734 Medlemmer. Heraf falder straks i Januar 43 Overenskomster med 3766 Medlemmer og i Februar 228 med ca. 37,000 Medlemmer; derefter har April det største Tal med 235 Overenskomster og over 20,000 Arbejdere. Der kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt man maaske burde behandle disse kommende Forhold som en særlig Sag paa Dagsordenen; men Forretningsudvalget har dog ment, at det endnu, tilmed midt under Krigsforholdene, var for tidligt at optage en saadan Fremtidssag til Afgørelse. Forretningsudvalget havde den stadig for Øje og arbejdede med den. Formentligt vilde det være heldigt, om man senere indkaldte et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde med hele dette vigtige Spørgsmaal for Øje.

* *

Efter Beretningens Aflæggelse førtes en lang Diskussion, der nærmest drejede sig om den fremtidige Virksomhed med Hensyn til Syernes Organisering. Der var Enighed om at Opgaven laa nærmest for Dansk Skræderforbund og det understregedes at Centralorganisationen skulde yde Forbundet økonomisk Støtte til denne Opgave. Skræderforbundet lader Urafstemning foretage angaaende Syerafdelingens Indtrædelse i Forbundet.

Dernæst var der Enighed om, at den faglige Situation skulde behandles paa et senere Repræsentantskabsmøde.

Beretningen og Virksomheden godkendtes derefter enstemmig.

Regnskabet.

Det reviderede Regnskab for Aaret 1914 godkendtes enstemmigt uden Diskussion.

* *

Hermed sluttede første Dags Forhandlinger.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kvinderne paa Glasværkerne i Aalborg og Aarhus. Kvindeligt Arbejderforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne med Glasværkerne i Aalborg og Aarhus til Udløb 1. August i Aar, for at gennemføre en Lønforbedring for de paa Værkerne beskæftigede 27 Medlemmer af Forbundet.

Skomagerne ved haandsyet Arbejde i København. Dansk Sotøjarbejderforbund opsagde »Priskuranten for haandsyet Arbejde« i København til Udløb 1. April, og ved Forhandling med hver Mester for sig, lykkedes det at gennemføre en Prisforhøjelse paa 16 pCt. paa nyt Arbejde i 1. Kl. A og 4 á 5 pCt. paa Reparationsarbejde hos en hel Del Lavsmestre.

I denne Branche er Betingelserne for at gennemføre væsentlige Forbedringer iøvrigt kun ringe, da der existerer en Separat-Svendeforening som uden Hensyn til Forbundet afslutter Særoverenskomster med Skomagermestrene.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i April 1915.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Maj 1915.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FREDERDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 ❁ KØBENHAVN DEN 8. MAJ 1915 ❁ 11. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde. Understøttelser i Anledning af Krigssituationen. Lønbevægelser og Konflikter (Bogbindernes Akkordforhold og Voldgiftsregler i København. Skotøjsarbejderne paa de mekaniske Reparationsværksteder i København. Tapetserere og Dekoratørerne i København) Kongres.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde

26. og 27. April 1915.

II.

Tirsdag den 27. April Kl. 10 Form. fortsattes det ordinære Repræsentantskabsmøde.

P. Christensen dirigerede.

Dagsordenens Punkt 7.

Dansk Arbejdskraft til Landbruget,

behandledes, af Hensyn til, at Folkethingsmand Bresemann var indbudt som Foredragsholder, som Mødets første Punkt.

Formanden gav først en Del Oplysninger vedrørende Ministeriets Indgriben i denne Sag og Nedsættelsen af et Udvalg, der atter havde dannet et Underudvalg. De samvirkende Fagforbund var anmodet om at lade sig repræsentere.

Bresemanns Foredrag.

»Vi er naturligvis ikke Modstandere af den fremmede Arbejdskraft, som af egen Drift og Indskydelse kommer her til Landet. Det man maa vende sig imod er den organiserede Import af fremmede Arbejdere. De polske Arbejderes Indvandring skriver sig fra den Tid da Sukkerfabrikkerne oprettedes paa Lolland Falster. Til dette Sæsonarbejde var der ikke nok af indenlandsk Arbejdskraft, og dem, der var, vilde ikke give dem af med dette sletlønnede Arbejde. Oprindelig var der her Tale om et Sæsonarbejde, og efter Sæsonens Udløb vendte Hovedparten af de fremmede Arbejdere tilbage til deres Hjemland. Stødet til Indforskrivning af den fremmede Arbejdskraft blev i sin Tid gjort derved, at Roedyrkningsarbejdet med dets særlige Beskaffenhed bragte de store Landmænd ind paa Tanken. Særlig gjaldt dette Lolland-Falster, hvor Arbejderne ikke gærne paatog sig Roedyrkningsarbejdet. Man opdagede, at de fremmede Arbejdere var meget nøjsomme; de arbejdede for en ringe Løn og fandt sig i en daarlig Behandling baade fra Landboernes og Opsynsmændenes Side. Følgen blev, da de fremmede Arbejdere kom hertil, at man bød dem Forhold af den utilladeligste Art. Pigerne og de unge Karle, nærmest Drenge, maatte dele Værelser sammen, de sultedes, og de prygledes, ja, man fratog dem endog Dele af deres usle Løn. Men jeg skal ikke her komme nærmere ind paa denne Side af Sagen, som ikke nu er den afgørende.

Der rejste sig i Udlandet efterhaanden en meget stærk Stemning imod de danske Roedyrkere hos Befolkningen i Galizien, hvorfra de fleste hentedes.

Men det viste sig, at vore Sukkerfabriker blev en glimrende Forretning, og der skabtes da et Grundlag for Reformer paa dette Omraade.

Man fandt at Beskyttelseslovgivningen maatte være den rette Vej frem. Og fra 1908 begyndte med Polakloven Bevægelsen herhjemme for at komme bort fra de utilbørlige Tilstande.

Imidlertid viste det sig, at denne

Lov ikke blev overholdt. Den benyttedes nærmest som en Reklame i Galizien for de store danske Landbrugeres Interesser. Lovens dertil brugelige Regler blev trykt i talrige Eksemplarer paa fremmede Sprog og sendt derned — men Virkeligheden var den, at Loven kun grumme daarligt blev overholdt, og den fik paa denne Maade nærmest kun Værdi for Roedyrkerne, som ved dens Hjælp skaffede sig Arbejdskraft.

Antallet af polske Arbejdere, der indførtes hertil, blev herefter stedse større, og medens det oprindelig nærmest var Herregaardene, der skaffede sig Polakker, kom nu ogsaa Bøndergaardene med. Fra 1000 Gaarde steg Antallet siden til 1800. I Fjor indførtes der 12,581 fremmede Arbejdere hertil, deraf alene de 5000 til Lolland-Falster. Endda er dette kun, hvad Statistiken har faaet fat paa. Efterhaanden har mange af de udenlandske Arbejdere lært at bosætte sig her i Landet, adskillige har giftet sig her — eller de lever paa Polsk — de stifter i hvert Fald Familie, imedens de danske Arbejderes Anvendelse ude paa Landet formindskes. Det er tilsidst blevet saaledes, at et foruroligende stort Antal af Arbejderne ved Landbruget udgøres af de fremmede Arbejdere.

Da Importen er i stadig Stigen, kan man derfor godt imødese en Tid, hvor f. Eks. Lolland-Falster ganske affolkes for dansk Arbejdskraft.

Men det er ikke alene paa Lolland, det er galt. Forholdet har bredt sig til andre Egne, og i Holbæk, Sorø, Præstø og flere Amter findes der nu over 1000 Polakker i hvert Amt.

Desuden deltager de polske Arbejdere nu ikke blot i Roedyrkningsarbejdet men ogsaa i alt muligt andet Arbejde, saaledes i Industriarbejde. Samtidig er der ikke længere Tale om Sæsonarbejde alene, de gaar paa Arbejde ved Brændearbejdet i Skovene og endog ved Jordarbejder, ja, Kvinderne ses ved Murerarbejde, og de fremmede Arbejdere laanes ud fra den ene Arbejdsgiver til den anden.

Efterhaanden sætter de sig saaledes fast paa Landet, at de presser de danske Arbejdere, som naturligt hører hjemme derude, ind til Købstæderne og til Hovedstaden; der er ogsaa polske Arbejdere, som finder ind til Byerne. Lyngsie omtalte, at ca. 2000 Skruebrækkere meldte sig fra Landet under Frihavnsstrejken; her overfor var det værd at huske paa det store Pres, som de fremmede Arbejdere øvede paa de danske derude.

Dette Pres fører endog til, at der vokser en Slægt op paa Landet, som gaar bort fra Landbruget, over i andre Erhverv og bliver Konkurrenter til Byarbejderne i Stedet for at virke derude, hvor de naturligt hører hjemme.

Jeg tror, at Vejen er den, at man opfordrer *den opvoksende Slægt* paa Landet til at blive, hvor den naturligt hører til — men først maa man da sørge for at *holde de fremmede Arbejdere borte.* Og man maa se at skaffe *tilstrækkelig* dansk Arbejdskraft, thi før kan man ikke forlange, at Landboerne helt skal give Afkald paa de Fremmede.

Der er talt om at overføre Købstadarbejdere til Landet eller anvende Arbejdsløse fra Byerne. Jeg tror ikke paa Nytten heraf, navnlig ikke hvad Overførelsen fra København angaar.

Den bedste Maade er *at holde Landboerne derude.* Her spiller Lønspørgsmaalet en stor Rolle. Oprindelig var Lønnen ringe; den har f. Eks. udgjort 45 Kr. pr. Td. Land, men er nu i mange Kontrakter oppe paa 65—72 Kr. Saadan Pris er naaet bl. a. paa Foranledning af det Udvalg, som Formanden før omtalte, at Regeringen har nedsat.

Gennem det herfra nedsatte Underudvalg er der nu gjort Forsøg paa at tilvejebringe tilstrækkelig Arbejdskraft her fra Landet. Det sker ved, at der sendes Lister ud, hvorpaa de stedlige Landarbejdere kan tegne sig til det ønskede Arbejde. Det er en Maade, som bør anvendes, og vi staar nu sikkert overfor et Vendepunkt. Listerne har Rubriker, som gælder Tegning frem i Tiden, ogsaa for næste Aar, og

man maa haabe, at der til næste Aar maa kunne blive tegnet et stort Antal. Arbejdsgivernes Indvendinger om, at der ikke er Folk at faa, vil da være afværgede; de vil se, at de ikke behøve at gaa til Udlandet. Man maa erindre, at Afgørelsen skal falde endnu i Aar.

Skulde det da alligevel ikke lykkes at faa Ende paa Ondet, saa maa man gaa til Regjeringen og forlange, at den ikke længere ved sine Konsuler i Udlandet støtter Importen af fremmede Arbejdere. Ophører Regeringen hermed, vil Vanskeligheden for denne Fremfærd blive meget stor for Arbejdsgiverne paa Landet.

Medens man før med nogen Ret kunde nære Tvivl om, at danske Arbejdere vilde deltage i Roearbejdet, saa gælder dette næppe længere. Der er nu ca. 90,000 danske Arbejdere beskæftiget derved imod ca. 12,000 Polakker. Man kan altsaa se, at de nok vil.

I Reglen er det saaledes, at Hustruen besørger Lugearbejdet, mens Manden deltager i Optagningen om Efteraaret. Man kan sige, at det var bedst, om det ikke behøvedes, at ogsaa Kvinder og Børn var med, men desværre er Forholdene saaledes, at de maa hjælpe til. Man kan imidlertid sige, at Arbejdet i Marken vistnok maa regnes for langt sundere end saa meget andet, som Kvinder og Børn ellers maa gaa med til.

Nogen Ængstelse har vist sig hos Landboerne for, om de virkelig kan faa det lovede Arbejde udført, og der er forlangt Garantier. Der er næppe Grund til at tro, at Landboerne i denne Henseende skulde være daarligere stillet med danske end med udenlandske Arbejdere, men visse Garantier kan maaske være rimelige. Om disse netop behøver at være økonomiske, saaledes som man er kommet ind paa under den foreløbige forsøgsvise Ordning, kan være tvivlsomt, men der kan sikkert ogsaa findes andre Veje her. Man kunde vel navnlig tænke sig en Ordning, som bød paa en fastere Samvirken med Arbejdernes Organisationer.

Skulde det i visse Perioder knibe med at faa Folk nok, kunde man vel som en Nødhjælp, i hvert Fald om Efteraaret, ty til et Forsøg paa at faa nogle af Hovedstadens Arbejdsløse ud paa Landet rent midlertidigt for en kortere Tid. Her har man vel nok den eneste virkelig nyttige Berøring i denne Sag med den ledige københavnske Arbejdskraft.

Det har i Aar vist sig besværligt for Landboerne at faa den polske Arbejdskraft herop. Derfor vil ogsaa Roedyrkerne nu være at faa i Tale; de har to Organisationer, og disse mente indtil for nylig, at de omtrent havde fremmede Folk nok i Aar, men alligevel stillede de sig meget elskværdigt overfor den nu fra Arbejderne rejste Bevægelse. Der er desuden nu kommet Meddelelse om, at de store Importører efter Sigende mangler 4000 fremmede Arbejdere, som ikke kan faa Lov at rejse herop. Fortsætter dette Forhold sig, kan der blive megen Travlhed for danske Landarbejdere — men Betingelsen for, at man nu gaar med til at yde den nødvendige Hjælp, bør da være den, at Landboerne kontraherer ikke blot for i Aar, men *ogsaa for de følgende Aar.*

Mødet vedtog en saalydende Udtalelse:

> Forsamlingen udtaler sig bestemt imod den store Indforskrivning af udenlandsk Arbejdskraft til det danske Landbrug og tilsiger enhver Bestræbelse, som har til Hensigt at skaffe dansk Arbejdskraft til Landbruget til Erstatning for de udenlandske Landarbejdere, sin kraftigste Støtte.

Dagsordenens Punkt 3:

Voldgiftsregler for kooperative Foretagender.

Formanden gjorde Rede for, hvorledes dette Spørgsmaal var rejst. Han oplyste, at forskellige Forhandlinger og Forberedelser her var gjort. Man havde naturligvis ikke kunnet gaa saa vidt som til, at Arbejderne fraskrev sig Strejkeret. Visse Kontraktforhold var dog nødvendige. Fællesorganisationen paa det Sted,

hvor Strid maatte opstaa, burde vistnok, før Striden udviklede sig til aabenbar Konflikt, gøres bekendt med, hvorledes de kooperative Foretagenders Arbejdsforhold laa, i saa Fald kunde Konflikter mulig undgaas. Mange Organisationer er blevet gjort bekendt med Tanken i denne Form, og kun to, Slagteriarbejdernes og Bagernes Forbund, har taget Afstand fra den. Ved fortsatte Forhandlinger kunde man dog maaske komme overens.

Formanden gjorde endvidere Rede for den Stilling, Forbundene havde indtaget, hvorefter han oplæste de Udkast til Regler, man havde udarbejdet. Forhandlinger burde optages, saaledes at en Ordning kunde opnaas med Hensyn til alle de Organisationer, der har Arbejdere ved kooperative Foretagender. Formanden foreslog, at man ikke nu tog nogen endelig Beslutning i denne Sag, men henviste den til Forretningsudvalgets fortsatte Bestræbelser for at naa det bedst mulige Resultat.

Efter nogen Diskussion overlodes Sagens videre Behandling til Forretningsudvalget.

Dagsordenens Punkt 4:

Anmodning fra Film-Operatør-Foreningen om Optagelse.

Formanden indledede dette Spørgsmaal med en udførlig Redegørelse for Forholdene blandt Funktionærer og Kontrollører ved Filmvirksomheden og Biografteatrene. Han oplæste endvidere en Beretning fra Dansk Arbejdsmands-Forbund. I Overensstemmelse med denne henstilledes det, at man afslog den foreliggende Anmodning.

Repræsentantskabet tiltraadte denne Henstilling.

Dagsordenens Punkt 5:

Udvalg angaaende Revision af Loven om Den faste Voldgiftsret.

Formanden meddelte, at der forelaa Anmodning fra Ministeriet om at vælge Medlemmer til Deltagelse i en Revision af Loven om Den faste Voldgiftsret. Denne Lov af 12. April 1910 krævede Revidering efter 5 Aar. Da Loven tilvejebragtes deltog 10 Repræsentanter fra Arbejdernes Fagorganisationer i Arbejdet hermed. Siden var to af disse 10 Udvalgsmedlemmer udgaaede, idet det ene, Karl Gran, var død, det andet Medlem, Hvidtfeldt, var overgaaet til Embedsvirksomheden i Arbejdsanvisningen. Det foresloges nu, at man genvalgte de tidligere 8 Medlemmer og valgte to nye. Repræsentantskabet tiltraadte dette. Herefter kom Udvalget til at bestaa af følgende: Tobaksarbejder *Alfr. Christiansen*, Arbejdsmand *Lyngsie*, Skræder *Arup*, Maler *Axel Jensen*, Smed *J. A. Hansen*, Kasserer *E. Svendsen*, Typograf *Viggo Christensen*, Formanden *Carl F. Madsen*, Sekretær *Otto Smith* og Bygningssnedker *J. Chr. Jensen*.

Dagsordenens Punkt 6:

Betingelser ved offentlig Licitation.

Paa Foranledning af Snedkerforbundet i Danmark var dette Punkt sat paa Dagsordenen.

Snedkerforbundets Formand, *Martin Petersen* indledede derfor og paapegede Nødvendigheden af, at der blev stillet Betingelser til de Arbejdsgivere, som gav Tilbud paa Udførelsen af offentlige Arbejder. Det var ihvert Fald nødvendigt, at Arbejdsgivere, som fik saadanne Arbejder overdraget, havde Pligt til at betale Arbejderne tarifmæssig Løn.

Som Bevis paa, at denne Regel ikke overholdes, fremdrog han følgende Exempel, som netop for Tiden havde vakt Røre i Snedkerfaget:

»Som bekendt er der i den senere Tid gjort store Anstrengelser for at fremskaffe saa meget Arbejde som muligt for at raade Bod paa den store Arbejdsløshed, der hersker specielt i Byggefagene. Bl. a. er der af Arbejderpartiets Repræsentanter virket for at sætte noget mere Fart i Arbejdet til Kristiansborg Slot. Der er ogsaa i den sidste Tid blevet udbudt en Del Snedkerarbejde, for ca. 37,000 Kr. Dette Arbejde, der forøvrigt er delt i 3 Leveringer, er *helt og holdent gaaet til Provinsen, hvor Arbejdslønnen er lavest.*

En af de paagældende Leveringer er gaaet til Lemvig, til en Snedkermester *Skov,* der optræder som Underbyder ved næsten alle Leverancer og aldrig har villet betale Arbejdet efter de Vilkaar, som Overenskomsten foreskriver, nemlig Akkord efter Priskuranten.

Følgen er i det foreliggende Tilfælde blevet den, at Arbejdet er standset. Jeg har henvendt mig til forskellige Avtoriteter, bl. a. Slotsarkitekt *Th. Jørgensen*, Byggeudvalget m. fl. Fra alle Sider er man enige om, at den gode Snedkermester fra Lemvig moralsk set har Forpligtelse til at betale samme Løn, som de to andre Firmaer, der har faaet en lignende Leverance — men, tilføjer man, vi mangler jo Bestemmelser i Konditionerne, der berettiger os til at fratage Manden Arbejdet.

Hvis denne Snedkermester nu har Held til at faa Skruebrækkere, hvilket jo i en saadan Kant af Landet slet ikke er utænkeligt, saa faar man altsaa det Særsyn, at endog Arbejdet til Kongeslottet, Rigsdagsbygningen, Landets anseligste Hus, paa Grund af det anvendte System ikke kan holdes klar af Skruebrækkeriets ødelæggende og utiltalende Anvendelse.

Det foreliggende Tilfælde er dog saa lige til, saa enkelt og saa afgjort i Favør af Arbejdernes Holdning, mens det tillige er til saa stor Gene for Aftageren, at man vægrer sig ved at tro, at de ledende Herrer, som har, i alt Fald en stor indirekte Indflydelse paa Spørgsmaalet, skulde undslaa sig for at yde deres Støtte til Stridens Løsning. Helt bortset fra, at Skruebrækkerarbejde jo sjældent er brugbart, saa er de Ansvarlige dog ikke interesserede i at faa Striden bragt indenfor Slottets Omraade, hvilket ikke i givet Fald kan undgaas, idet Arbejdet jo en Gang skal indsættes og tilrettes i Bygningen, dersom det lykkes at gøre det færdigt i Lemvig.

Men Tilfældet bekræfter under alle Omstændigheder i fuldeste Maal, hvor haardt der tiltrænges Bestemmelser, som sikrer Arbejdernes tarifmæssige Løn og derved udelukker Muligheden af Konflikter af denne Art.«

Skræder *V. P. Arup* sluttede sig til Indlederen, idet han oplyste, hvorledes man i Skræderfaget havde lidt stærkt under saadanne Forhold. Netop i Skræderfaget havde det imidlertid vist sig, at der kunde naas en Del ved energisk Arbejde. Forbundet havde kæmpet i mange Aar mod den Smudskonkurrence, som visse Mestre havde etableret efter at have opnaaet Leverancer til Staten. Nu var det lykkedes at naa saa vidt ved Imødekommen fra Handelsminister *Hassing Jørgensen*, saa man var sikret imod, at i hvert Fald Arbejdsgiverne i Skræderfaget, der var *blokerede* af Forbundet, fik nogen Statsleverance.

Man vidste imidlertid ikke, hvor langt ud i Fremtiden det vilde være muligt at opretholde dette Forhold, han anbefalede derfor, at en foreslaaet Resolution kom til at indeholde en Passus om, at Arbejdet *fratoges* den Mester, som ikke overholdt Tarifferne.

Efter nogen Diskussion vedtoges følgende Resolution:

»Erfaringen har vist, at der ofte hersker ganske utilfredsstillende Forhold ved Udførelsen af offentlige Arbejder, som har været udbudt ved Licitation. Saadanne Arbejder er i mange Tilfælde bleven overdraget til Forretninger, som ligefrem er baseret paa at drive Smudskonkurrence og at betale ringere Arbejdsløn, end der er fastsat som gældende mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer. Ofte overdrages Arbejdet til Trediemand, med det Formaal at faa det udført til en uanstændig lav Arbeidsløn.

For at komme dette Onde tillivs, henstiller Repræsentantskabet til det socialdemokratiske Parti at opfordre Partiets Repræsentanter paa Rigsdagen og i Kommune- og Amtsraadene at virke for, *at* der ved alle Licitationer i Konditionerne optages en Bestemmelse om, *at Arbejdet ikke maa udføres for en lavere Arbejdsløn end tarifmæssigt er fastsat indenfor de enkelte Fag,* og *at,* hvis dette ikke overholdes, *Leverancen da fratages vedkommende Arbejdsgiver.*

Det samme Krav maa stilles overfor Arbejde, der udføres for Selskaber og

Foreninger, som nyder »offenlig Begunstigelse og Støtte«.

Dermed var Dagsordenen udtømt, og Dirigenten sluttede Repræsentantskabsmødet med et Leve for fortsat Fremskridt gennem de samvirkende Organisationers Arbejde.

Understøttelser i Anledning af Krigssituationen.

Københavns Kommunalbestyrelse bevilgede i Slutningen af April Maaned en kvart Million Kroner til fortsat Understøttelse af Arbejdsløse, som staar uden Beskæftigelse paa Grund af den europæiske Krigssituation.

Anledningen til denne Bevilling fremkom ved efterstaaende Skrivelse af 14. April til Københavns Magistrat fra den kommunale Afdeling af Københavns Understøttelsesforening, der i København træder i Stedet for de i Understøttelsesloven nævnte Hjælpekasser.

»Herved undlader man ikke at meddele den ærede Magistrat, at det af Kommunalbestyrelsen for April Maaned bevilgede Tilskud i Henhold til Lov Nr. 237 af 2. Oktober 1914 (jfr. Lov af 31. Marts 1915) til Arbejdsløse ventelig vil være opbrugt den 24. d. M.

Spørgsmaalet om og under hvilke Former denne Uddeling til Arbejdsløse bør fortsættes derudover, har været Genstand for en indgaaende Drøftelse paa Afdelingens den 10. d. M. afholdte Plenarmøde, paa hvilket det bl. a. blev oplyst, at af ca. 21,000 Kr., som i Slutningen af Marts Maaned ugentlig er udbetalt til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, er c. 19,000 Kr. udbetalt til Arbejdere, tilhørende de egentlige Byggefag (Arbejdsmænd, Murarbejdsmænd, Murere, Tømrere, Snedkere og Malere), medens ca. 2000 Kr. er udbetalt til Arbejdere, tilhørende samtlige andre Fag.

Under Hensyn til den foreliggende Arbejdsløshedsstatistik blev det fra alle Sider erkendt, at man burde tilraade Uddelingens Fortsættelse, idet man dog samtidig *besluttede at optage samtlige løbende Sager til Revision.* Det vedtoges derfor enstemmigt overfor den ærede Magistrat at anbefale yderligere Bevilinger i Henhold til nævnte Lov under udtrykkelig Fremhævelse af, at Uddelingen fremtidig ligesom hidtil fortrinsvis vil omfatte Arbejdsløse, henhørende til Byggefagene og Arbejdsmandsgruppen samt de Fag, der i samme Grad som de nævnte maa anses ramte af en extraordinær stor Arbejdsløshed.

Da Udbetalingerne til Personer, der ikke er Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, finder Sted her fra Kontoret gruppevis paa 3 Dage i Ugen (Tirsdag, Torsdag og Lørdag), og da Arbejdsløshedskasserne i nogenlunde god Tid maa have Underretning, hvis Udbetalingerne ikke kan fortsættes, tillader man sig herved at meddele den ærede Magistrat, at det er absolut nødvendigt, at Magistraten senest *Mandag den 19. d. M.* meddeler Afdelingen, om *Kommunalbestyrelsen vil vedtage* yderligere Bevillinger i Anledning at Arbejdsløsheden, da man i benægtende Fald nævnte Dag maa meddele Arbejdsløshedskasserne, at efter den 24. d. M. maa intet Beløb udbetales i Henhold til fornævnte Lov, ligesom Afdelingen i saa Fald den 20. d. M. maa paabegynde Standsningen af Udbetalingerne herfra Kontoret til Personer, der ikke er Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Idet man formener, at hvis et Beløb paa 250,000 Kr. bliver stillet til Afdelingens Disposition, vil dette Beløb — hvis ikke uforudsete Begivenheder indtræder — strække til indtil 1. Juli d. A., undlader man ikke at tilføje den selvfølgelige Bemærkning, *at* Afdelingen ikke anvender flere Midler, end den efter de vedtagne Principper og Regler anser for nødvendigt og forsvarligt, *og at* Afdelingen — i Lighed med, hvad der tidligere er sket og hvad der ogsaa vil ske i Aar med Hensyn til Tilskudet til Afdelingens almindelige Hjælpekassevirksomhed — tilbagebetaler de Beløb, som der ikke findes Anvendelse for.

P. A. V.
TH. MØRCK.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbindernes Akkordforhold og Voldgiftsregler i København. Da Bogbin-

derforbundet forhandlede om en ny Overenskomst med Bogbinderlavet i Juni—Juli Maaneder 1914, gjorde Arbejdsgiverne sig naturligvis de størst mulige Anstrængelser for at slippe med de mindst mulige Tillæg til Timelønningerne, og under Diskussionen om hele Fagets Lønniveau saavel for kvindelige som mandlige Arbejdere kom Tanken om Gennemførelsen og Udvidelse af Akkordarbejdet paa Tale.

Fra Lavets Side hævdedes det, at Akkordsystemet var uigennemførligt i de Forretninger, hvor en Mester stod med en enkelt Svend eller Jomfru, der ikke alene beskæftigede sig med Bogbinderi, Falsning o. desl., men ogsaa havde Butikspasning som Opgave, en Betragtning, der særlig gjaldt Provinserne, men paa den anden Side var Lavet fuldstændig villig til at gennemføre Akkordarbejdet paa Steder, hvor større Oplag blev behandlet samtidig. Navnlig var Arbejdet hos Firmaet *Petersen & Petersen*, som lader Titusindvis af samme Slags Arbejde udføre paa en Gang, egnet til Udførelse i Akkord, og under Forhandlingerne arbejdede et Udvalg med særlig Henblik paa Oprettelse af en Priskurant, som kunde anvendes af dette Firma.

Arbejdet var imidlertid omfattende og det bristede ogsaa med Hensyn til Enigheden om de enkelte Priser, saa der blev ingen Priskurant ud af det den Gang.

Spørgsmaalet om en eventuel Merfortjeneste for Bogbinderiarbejdere ved Akkordarbejdets Indførelse var imidlertid lige levende, og da der opnaaedes Enighed paa andre Omraader, henvistes Priskurantsagen til senere Afgørelse, idet Lavet og Centralforeningen i Provinserne sammen med flere andre skriftlige Tilsagn afgav følgende vedrørende Akkordarbejdet:

»Endelig er der truffet den Aftale, at der senest 1. September 1914 optages Forhandling om Revision af Priskuranterne, for at disses enkelte Poster kan blive bragt i Overensstemmelse med Nutidens Arbejdsmetoder og de større Oplag. De reviderede Akkorder benyttes efterhaanden som Enighed opnaas paa de Steder, hvor der arbejdes i Akkord.

Parterne er enige om at anbefale Akkordarbejde i saa vid Udstrækning som muligt.

Revisionsarbejdet skal være fuldført 1. Marts 1915. Er Enighed ikke opnaaet til dette Tidspunkt, forelægges Sagen for Hovedorganisationerne.«

Det Tilsagn blev givet under de gyldneste Løfter om alle Faktorers, selv Hovedorganisationernes, altsaa *Arbejdsgiverforeningens* Medvirken til, at Fortjenesten for Fagets Arbejdere kunde blive øget, og under disse Forudsætninger blev Priskurantforhandlingerne paabegyndt og der opnaaedes Enighed om flere Afsnit, endda uden Hovedorganisationernes Bistand.

Herefter begyndte Lavets Medlemmer at indføre Akkord i Overensstemmelse med det givne Tilsagn, men da man kom til Firmaet Petersen & Petersen, *hvor Produktionen altsaa er af et saadant Omfang, at intet andet Firma i Bogbinderfaget tilnærmelsesvis har de samme Betingelser for at lade Arbejdet udføre i Akkord,* satte Firmaets administrative Leder sig imod Akkordens Indførelse, *uagtet den tekniske Leder erklærede, at Betingelserne for Akkordarbejdets Paabegyndelse efter de udarbejdede Prislister var til Stede.*

Efter at der uden Resultat var forhandlet mellem Lavet og Forbundet om denne Sag, gik den til Hovedorganisationerne og behandledes ved et Fællesmøde den 15. April; men nu var det andre Toner, der lød end den Gang, da Tilsagnet blev givet; nu var *Anbefalingen*, som den Gang blev fremstillet som lødige Værdier, reduceret til, at man ikke vilde »modarbejde« og ikke »forhindre« Akkordernes Indførelse, og Mødet endte med efterstaaende fornyede Tilsagn om »Anbefaling«:

Arbejdsgiverne hævder, at der ikke ved Overenskomsten af 17. Juli 1914 er givet Bogbinderforbundet eller dets Medlemmer nogen som helst Ret til at *kræve* Akkord indført, ligesom der heller ikke ved Skrivelsen af 25. Juli er paalagt Bogbinderlavets Medlemmer nogen Forpligtelse til at lade deres Arbejde udføre i Akkord. Den Anbefaling, der omtales i den nævnte Skrivelse, er givet, og Arbejdsgivernes Stilling er vedblivende den, at man anbefaler Medlemmerne at indføre Akkord, hvor dette er muligt. Hvad specielt angaar Firmaet Petersen & Petersen fastholdes det, at dette Firmas Stilling er ganske den samme som andre Medlemmers, og at der

ikke paahviler Firmaet nogen større Forpligtelse til at lade sit Arbejde udføre i Akkord, end der paahviler alle andre Medlemmer af Lavet.

Men ude paa Arbejdspladsen gaar den administrative Leder og blæser al Anbefaling et langt Stykke og holder sig til Erklæringen af 15. April om,

»at der ikke paahviler Firmaet nogen større Forpligtelse til at lade sit Arbejde udføre i Akkord, end der paahviler alle andre Medlemmer af Lavet.«

Af denne Sag læres det atter: *Teori* er et, og *Praksis* et andet. At *love* er ligeledes et, men at *holde* er ikke det samme.

* * *

Ved samme Møde behandledes en Klage fra Forbundet over, at Lavet til Stadighed ignorerede de i Fagets Voldgiftsregler fastsatte Tidsfrister for Mægling.

En Diskussion herom endte med Forventningen om, at det paaklagede Forhold i Fremtiden skulde blive rettet.

Skotøjsarbejderne paa de mekaniske Reparationsværksteder i København. Dansk Skotøjarbejder-Forbund opsagde »Løntariffen for Arbejde, udført paa de mekaniske Fodtøjs-Reparations-Værksteder i København og Omegn« til Udløb den 1. April 1915, og ved Forhandlinger opnaaedes Enighed om en ny Overenskomst til Udløb til enhver paafølgende 1. April med 2 Maaneders forudgaaende Varsel.

Ved Indgaaelsen af denne Overenskomst blev Minimallønnen for mandlige Arbejdere over 20 Aar hævet fra 27 til 31 Kr. pr. Uge. I en Prøvetid indtil 2 Uger bibeholdtes dog de 27 Kr.

Endvidere fastsattes Minimallønnen for kvindelige og mandlige Arbejdere i Alderen fra 18 til 20 Aar til 25 Kr. og i Alderen fra 16 til 18 Aar til 19 Kr. Endelig fastsloges det paa Lønomraadet, at alle faglærte Arbejdere, Mænd og Kvinder, gamle og unge, skulde have mindst 31 Kr. om Ugen.

Arbejdstiden fastsattes til 8½ Time daglig.

I Forbindelse hermed ordnedes nogle Spørgsmaal ved gensidig Hensyntagen til Modpartens Interesser.

Tidligere har Overarbejde ikke været tilladt i disse Virksomheder. Denne Bestemmelse var Værkstedsindehaverne imod. Paa den anden Side var Forbundet utilfreds med den Maade Butikspasningen var ordnet paa og tillige med Formandsansættelser, da Reglen var den, at Formændene, som skulde staa udenfor Organisationen, maatte blive tilbage efter Fyraften for at fortsætte med Udførelsen af det Arbejde, de øvrige Arbejdere ikke havde faaet færdigt.

Disse Forhold blev afvejet mod hinanden saaledes, at Overarbejde er tilladt, dog ikke ud over 2 Timer daglig og kun mod Betaling af 1 Kr. i Timen. Samme Betaling ydes for Arbejde paa Helligdage (ikke Søndagsarbejde). For Butikspasning fastsattes 75 Øre i Timen og endelig fastsloges følgende Bestemmelse angaaende Formandsstillinger:

»Folk, som indtager en Formandsstilling, maa ikke beskæftiges ved egentligt Arbejde udover at lede Arbejdet, udlevere Materiale og lignende. Beskæftiges Vedkommende derudover, har Arbejderne Ret til at forlange, at han skal tilhøre Organisationen og iøvrigt overholde dens Bestemmelser.«

Tapetsererne og Dekoratørerne i København. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund har faaet Sanktion til at opsige Lønregulativ og Priskurant for ovennævnte Grupper af Forbundets Medlemmer. Den nugældende Overenskomst udløber tidligst 1. September i Aar.

Kongresser.

Forsikringsfunktionærernes Forbund afholder Kongres i København i Dagene 13.—14. Maj.

Efter Indbydelse møder *Carl F. Madsen* som Repræsentant for De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 ❋ KØBENHAVN DEN 15. MAJ 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Tvungen Voldgift i Norge. Kongresser. Overenskomster og deres Udløbstider. Lønbevægelser og Konflikter. (Anlægsgartneriarbejderne i København og Nordre Birk. Arbejdsmændene ved Jernbaneanlæg i Jylland og paa Fyen. Bagerne i Jylland. Formerne i Jylland. Formerne hos F. L. Smidth & Co i København. Havnearbejderne i Nykøbing, Mors Ligkistesnedkerne i København. Snedkerne hos Tømrermester Zøylner i Rungsted).

Tvungen Voldgift i Norge.

Som det formentlig vil erindres fremsatte den norske Regering i Aaret 1913 i Stortinget et Forslag til Lov om Arbejdstvister. Dette Forslag indeholdt Bestemmelser om tvungen Voldgift i saavel Rets- som Interessestridigheder. Der var i Lovforslaget sat Straffebestemmelser med Mulkter indtil 25000 Kr. for Handlinger, der er stridende mod Loven, og Fagforeningsbestyrelser, der deltager i eller støtter en ulovlig Arbejdsstandsning, kunde straffes med Bøder, ligesom vedkommende Organisation heftede for Bøderne.

Dette Forslag vakte en overordentlig stærk Modstand blandt Arbejderne, og da Arbejdsgiverne heller ikke var stemt for tvungen Voldgift, enedes de to Parter — Arbejdsgiverforeningen og Arbejdernes faglige Landsorganisation — om at nedsætte et Fællesudvalg for derigennem at tilkendegive Regeringen Arbejdernes og Arbejdsgivernes Mening om det foreliggende Spørgsmaal. Dette Fællesudvalg fremsatte senere et Forslag angaaende offentlig Mægling ved en Forligsmand med Ret for denne til, under Konflikter, som maatte anses for at indeholde Fare for betydelige Samfundsinteresser, at kræve Arbejdsstandsningen udsat indtil Mæglingen er prøvet.

Udvalgets Forslag blev imidlertid pure afvist af Venstreregeringen og af Venstres Flertal i Stortingets Socialkommite.

Som Følge heraf blev Arbejdernes faglige Landsorganisation indkaldt til Kongres i Kristiania i Marts Maaned 1914. Kongressen vedtog, at der endnu engang skulde gøres en alvorlig Henstilling til Stortinget om at henlægge Loven, og saafremt det ikke frugtede, skulde der iværksættes en almindelig Arbejdsstandsning over hele Landet som Protest mod Loven. Der blev givet Forretningsudvalget for Landsorganisationen Ret til at foretage det fornødne, saasnart det var nødvendigt.

Loven kom imidlertid ikke til Behandling i 1914, og man havde saa smaat haabet, at Venstre vilde have ladet den ligge indtil de nye Valg til Stortinget var foretagne.

Venstre havde imidlertid andre Hensigter.

Den for Arbejderne saa vanskelige Situation, som er fremkaldt af Krigssituationen, skulde udnyttes til at trumfe Loven igennem. I Slutningen af April Maaned fremmede Regeringen derfor Sagen og desuden fremsattes der et Forslag, der gik ud paa, at offentlige Tjenestemænd ingen Strejkeret skulde have. I Begrundelsen udtaltes bl. a. følgende:

»Skulde offentlige Funktionærer prøve ved Masseopsigelser at skabe Vanskeligheder, maa Samfundet gribe til sine Magtmidler. Tjenestemænd er Borgere, og er det nødvendigt, maa de finde sig i, at det bliver paalagt dem som Borgerpligt at udføre Tjenesten til de kan blive afløst og under det An-

svar, som en Krænkelse af Tjenestepligten vilde føre med sig.«

Ogsaa Arbejdere vilde komme ind under Loven, forsaavidt de beklæder Poster, der er organiseret som faste Led af vedkommende Tjenestegren.

Som Følge af den saaledes af Regeringen fremkaldte Situation, sammenkaldte Landsorganisationens Forretningsudvalg de Repræsentanter, som var bemyndiget til at beslutte i Sagen, til et Møde i Kristiania, og der blev det vedtaget at effektuere Kongressens Beslutning.

Den 5. Maj blev der sendt Varsel til alle Arbejdsgivere i Norge, som beskæftiger Medlemmer af Landsorganisationen, om at Arbejdsstandsningen vilde indtræde som Protest mod Voldgiftsloven.

Den 10. Maj har Arbejdsgiverforeningen ladet høre fra sig, idet den har sendt Odelstinget en Skrivelse, hvori det opfordres til at behandle og vedtage Lovforslagets Afsnit om Mægling og Arbejdsretter, saavidt mulig overenstemmende med Arbejdernes og Arbejdsgivernes Indstilling, og at lade den anden Del af Forslaget, som angaar tvungen Voldgift i Interessekonflikter, henstaa indtil videre.

Samme Dag afholdt Stortingets Venstre Møde, i hvilket deltog samtlige Regeringens Medlemmer. Efter Mødet udsendtes følgende officielle Meddelse:

»Stortingsvenstreforeningen besluttede i Gaar Aftes enstemmig efter Forslag af Regeringen, at udelade Bestemmelsen om Voldgift af Lovforslaget om Mægling og Voldgift i Arbejdstvister.«

Som Motiv til, at Forslaget er taget tilbage, har Statsministeren bl. a. i Odelstinget fremført følgende:

»Tiltrods for Modstanden havde det været Venstres Hensigt at føre Loven igennem. Truslen om Generalstrejke havde ikke for Regjeringen været det afgørende. Før eller senere vil Generalstrejken komme, og her som andre Steder vil det vise sig, at den mislykkes — den maa mislykkes.

Det, der har været det afgørende, er den nuværende evropæiske Situation. Den Tilstand, der vilde indtræde ved en Generalstrejke under disse Forhold, turde han ikke tage Ansvaret for. Generalstrejken vilde komme til at berøre mange Omraader. Alle Kredse af Landet vilde komme til at lide. Og der vilde let kunde opstaa indre Uroligheder. Dette maa vi ikke udsætte os for nu.«

Ja, Døden skal jo altid have en Aarsag, men det forekommer os, at det vilde have været langt klogere af Regeringer, der kendte Arbejdernes Beslutninger og var vidende om den foreliggende Situation, om den havde ladet Loven om den tvungne Voldgift ligge, derved kunde al den Blæst, der er lavet, været undgaaet, og Regeringen havde ikke behøvet at lide det Nederlag, som den dog trods alle Talemaader har lidt.

Proteststrejken aflyses.

Efter at det var kommen til Landssekretariatets Kundskab, at Regeringen havde tilraadet at lade Bestemmelsen om den tvungne Voldgift udgaa af Forslaget, er det meddelt Arbejdsgiverforeningen, at Proteststrejken ikke vil blive iværksat.

Forhaabentlig er hermed Spørgsmaalet om tvungen Voldgift begravet for lange Tider.

Kongresser.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejder-Forbundet i Danmark

afholdt sin 6. Kongres den 1. og 2. April i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Koldinggade, København. Foruden Hovedbestyrelsens 8 Medlemmer var der mødt 25 Delegerede fra 11 Afdelinger. Som Gæster var Kasserer *E. Svendsen* mødt for De samvirkende Fagforbund og Former *Arnold Nielsen*, som Repræsentant for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Beretning.

Efter Indledningstaler af Forbundets Formand, *G. Schou*, og Gæ-

sterne og efter at Valg af Kongressens Funktionærer var foretaget, oplæste Sekretær *R. Høesch* Forhandlingsprotokollen fra April 1914 indtil Kongressen. I Tilslutning hertil gav Formanden, *Schou*, nogle Oplysninger, hvoraf det bl. a. fremgik, at Forbundet for Tiden tæller 550 Medlemmer, og at Forbundets Hovedbestyrelse havde behandlet Spørgsmaalet om Kontingentfrihed for Medlemmer, som paa Grund af Krigssituationen var kommet til at arbejde paa indskrænket Arbejdstid.

Følgende Forslag til en Resolution desangaaende stilledes af Hovedbestyrelsen:

Idet Kongressen godkender Repræsentantskabets og Hovedbestyrelsens Bestemmelse om Kontingentfrihed til Forbundet for Medlemmer, hvis ugentlige Arbejdstid er 30 Timer og derunder, vedtager Kongressen, at denne Bestemmelse fremdeles skal gælde, saalænge Krigssituationen foreligger, hvorefter Bestemmelsen ophæves af Hovedbestyrelsen.

Denne Resolution vedtoges enstemmig og det vedtoges dernæst, at Forbundet, som efter sit Medlemstal har Ret til at møde ved 2 Repræsentanter i De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab, fremtidig skal lade sig repræsentere i Overensstemmelse hermed.

Efter at nogle Forespørgsler var besvarede, godkendtes Forhandlingsprotokollen og Beretningen enstemmigt.

Regnskabet.

Hovedkassereren, Frøken *F. Biener* oplæste de reviderede Regnskaber for 1912—13—14.

Efter at der var ført en Diskussion om en Gave paa 500 Kr. til Elektropletarbejdernes Fagforening i 1913 og om, hvorvidt Hovedbestyrelsen havde overskredet sin Kompetence ved at udbetale Strejkeunderstøttelse i 1912, uden at Sagen først havde været forelagt Repræsentantskabet — denne Institution havde dog godkendt Hovedbestyrelsens Handlemaade — godkendtes Regnskaberne enstemmigt.

Forskellige Sager.

Herefter førtes en lang Debat om Fagets Overenskomstforhold uden at nogen Vedtagelse blev truffen.

Endvidere debatteredes Spørgsmaalet om Foranstaltninger i Anledning af Forbundets 25 Aars Jubilæum i 1916. Med alle Stemmer mod 2 vedtoges et Forslag, der gik ud paa Afholdelsen af en Festlighed, Udgivelsen af et Festnummer af Fagbladet m. v.

Dernæst toges Beslutning angaaende Repræsentation i »Social-Demokraten«s Kontrahentforsamling og om forskellige Bidragsydelser.

Fra Guld- og Sølvpolerernes Fagforening i København var indsendt Forslag om at sammenslutte samtlige københavnske Afdelinger til *en* Afdeling. Efter at Sagen var grundig belyst sluttede Kongressen sig med 24 Stemmer mod 4 til følgende Udtalelse:

»Idet Hovedbestyrelsen kan give det foreliggende Forslag sin Tilslutning, maa den dog anbefale, at Spørgsmaalet henvises til Afgørelse blandt de københavnske Afdelinger, og disses Stilling til Forslaget forelægges Repræsentantskabsmødet i 1916.«

Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Paa Hovedbestyrelsens Foranledning holdt Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, *J. A. Hansen*, derpaa et Foredrag om Centralorganisationens Forhold, et Foredrag, der tjente som Indledning til en Drøftelse af dette Emne.

Taleren gjorde Rede for Forarbejderne til Melalarbejderkartellet, dets Tilblivelse og Udvikling og dets Funktion nu. Af praktiske Hensyn sagde han, maa de mindre Forbund gaa op i større Organisationsformer. Han fremdrog et Eksempel fra Udlandet, hvor Smedenes Forbund, der talte mange Tusinde Medlemmer, var nødsaget til at indmelde sig i det store Metalarbejderforbund, fordi Smedene ikke var i Stand til at konkurere med Metalarbejderforbundets højere Understøttelse o. lign. Den danske Sammenslutning til Industriforbund sker gradvis og derfor meget lempeligt.

Den danske Metalarbejdersammenslutning udgiver et fælles Medlemsblad, og Administrationen bliver meget billigere og fordelagtigere; ogsaa

Fordelene ved det organisatoriske Arbejde er betydelige. Taleren dvælede ved Arbejdsgiverorganisationens Udvikling og Sammenslutninger af Industrigrupper, og sammenlignede dem med Arbejderorganisationernes Arbejde i samme Retning. Endvidere omtalte han Betydningen af De samv. Fagforbund. Metalarbejderkartellet vil arbejde efter Sammenslutningens enkleste Form, hvor den enkelte Forenings eller Persons Ret paa den hurtigste Maade kan paatales uden at sætte for store Apparater i Gang og trække Tiden ud. De tyske sammensluttede Organisationer har hidtil vidst at anvende disse Former til Koncentration af større Kraft, og det bedste vi har anvendt i den Retning, er taget derfra. Organisationen bør jo være det bedst mulige Vaaben i Arbejdernes Hænder.

Foredraget efterfulgtes af en meget omfattende Diskussion om dette Emne.

Sølvarb. *G. Aronsson* ønskede Oplysning om Kontingent og Repræsentations-Forhold i Kartellet.

Høesch: Som bekendt har vort Forbund været repræsenteret ved det forberedende Arbejde ved Dannelsen af Kartellet, men Kongressen i 1912 forkastede Tanken om vor Indmeldelse i samme. Hos Elektropletarbejderne har den Tanke gjort sig gældende, at der bør ses paa vort lille Fags Krav i Forhold til det store Smedeforbund. En Kontingentforhøjelse til Arbejdsløshedskassen maatte tillige anses for nødvendig, naar man indmeldte sig og man fik fælles Arbejdsløshedskasse.

Gravør *Kanstrup*: Dette har ogsaa været fremme i vor Afdeling, og man frygter for, at visse af vore Forhold vil hæmmes ved Indmeldelsen.

Frk. *Biener* spørger, om man vedblivende kan benytte de Fordele, som vort Forbund har i Tyskland gennem Centralorganisationen, selv om man ikke indmelder sig.

Guldarbejder *H. Andersen* og Sølvarbejder *Jørgen Hansen* kunde fuldt ud slutte sig til Høesch.

Sølvarbejder *Chr. Sørensen* havde mange Betænkeligheder og imødegik paa flere Punkter J. A. Hansen.

J. A. Hansen vilde sige, at naar der var Frygt, fordi det var Smedene, hvorfra Tanken om Sammenslutningen var kommet, saa var denne Frygt grundløs. Der betales intet Indskud eller Kontingent, og enhver tilsluttet Organisation er repræsenteret i Ledelsen. Ved den svenske Storstrejke viste det sig, at det er godt at være sammensluttet. Arbejderne led ganske vist et Nederlag, men den internationale Sammenslutning forhindrede, at det blev endnu større. Ang. Kontingentforhøjelse til Arbejdsløshedskassen, da er det maaske nødvendigt, men Taleren troede ikke, at Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund havde mindre Arbejdsløshed end f. Eks. Smedene. Naar der ankes over, at Guld- og Sølvsmedene eventuelt ikke kunde faa Minimallønnen forhøjet, fordi Smedenes Minimalløn er lavere, saa passer det ikke, idet Smedene ikke regner med Minimallønnen, men kun med, at de mere dygtige Arbejdere skal have højere Løn; Timelønnen skal svare til Arbejderens Evner. Minimallønnen skal man ikke være bange for, idet Overenskomsten siger, at Timelønningerne paavirkes af, om der er Adgang til Akkord eller ej. Ang. Paategnelsen af Medlemsbogen med Centralorganisationens Stempel, da kan det godt vedblive i Fremtiden, selv om man ikke tiltræder Sammenslutningen

Arn. Nielsen vilde gøre opmærksom paa, at det var rigtigt, naar J. A. Hansen havde udtalt, at det var den internationale Metalarbejder-Sammenslutning, der var Skyld i, at Storstrejken sluttede i Sverig. Hvis Smedene presser deres Minimalløn i Vejret, er der Fare for, at Arbejdsgiverne til en Del Arbejde antager ufaglærte Folk i Stedet for faglærte. Man har et forkert Syn paa Sagen, naar man betænker sig, fordi Smedene er med. Sliberne, som jo er et lille Fag, er glade for Sammenslutningen. Taleren gav derefter nogle Oplysninger ang. Organisationernes Medlemstal og deres Repræsentation.

E. Svendsen: Man har af Udviklingen set, at Fagforeningerne dannede Forbund og disse igen Landsorganisation, og det har vist sig, at det har været til Gavn for Arbejderne; denne Udvikling har vist os, at det er bedst at staa godt sammen og ikke staa i for mange Smaagrupper. Det er til Skade for Arbejderne, naar de strides om, hvorvidt den Arbejder maa lave dette eller hint Arbejde; det, der skal tales om, er: Hvad skal jeg have for mit Arbejde? Man maa ikke lade Ting ligge, som tjener til at styrke Organisationen; Indmeldelsen i Sammenslutningen vil betyde *Fremskridt* for Organisationen.

Schou vilde rent og klart overfor Kongressen fremføre sit Syn paa Sagen. Jeg er nu som for 3 Aar siden af den Opfattelse, at vi tjener vor Organisation og derved os selv bedst *ved at indmelde os.* De Erfaringer, jeg har høstet i Organisationsarbejdet, er Aarsag til, at jeg vil opfordre mine Kolleger til at vise Sagen Interesse. Rent pekuniært set vil det være en Fordel for os baade med Hensyn til Administration og Understøttelsesforhold i Ind- og Udland. Men fremfor alt vil det have Betydning under Værksteds- og Arbejdskonflikter, hvor vore Medlemmer paa Arbejdspladserne staar Side om Side med Kammerater, der er Medlemmer af andre Organisationer. Man kan ikke forlange, at De samvirkende Fagforbund skal tage sig af almindelige Værkstedsforhold. I al Almindelighed har vort Forbunds Medlemmer ikke Føling med alle de Brancher, der er tilsluttet Centralorganisationen; men fagpolitisk kæmper vi for Gennemførelsen af de samme Krav, og det er derfor af Betydning, at staa som en kompakt Masse. Jeg er Modstander af, at forskellige Forbund gaar op i en større Enhed, før Tiden er moden, men derfor skal man ikke holde sig tilbage fra et naturligt Samarbejde, der hviler paa et sundt og fremadskridende Grundlag, thi vore Kammerater arbejder paa det samme som vi, nemlig Arbejderklassens Frigørelse.

Guldarbejder *Chr. Nielsen* kunde ikke tiltræde Sammenslutningen; det var saavel hans Afdelings som hans eget Syn paa Sagen.

Efter at endnu flere Talere havde haft Ordet for at tale imod Indmeldelsen, vedtog Kongressen enstemmigt følgende af Hovedbestyrelsen stillede Forslag:

»Det foreslaas Kongressen, at Spørgsmaalet angaaende vor Stilling til »Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark« paany tages op til Drøftelse i Forbundets Afdelinger, derved at det paa Kongressen holdte Foredrag sammen med Vedtægterne for nævnte Sammenslutning trykkes, og gennem Afdelingerne tilsendes Medlemmerne, saaledes at disse ved Urafstemning paa Afdelingernes Generalforsamlinger kan træffe Bestemmelse for eller imod Indmeldelse i Centralorganisationen. Forsaavidt Indmeldelse vedtages, bemyndiges Hovedbestyrelsen i Forbindelse med Repræsentantskabet til at foretage det i Henhold til Vedtagelsen fornødne«.

Lovændringer og Understøttelsesforhold.

En Del Ændringer til saavel Forbundets som til Afdelingernes Love vedtoges.

Efter nogen Debat vedtoges enstemmigt følgende Forslag:

»Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen til at optage Forhandlinger med Guld- og Sølvarbejdernes Understøttelsesforening i København ang. Samarbejde i Provinsen ved Oprettelsen af Filialer af nævnte Understøttelsesforening.

Resultatet af Forhandlingerne forelægges Forbundets Repræsentantskab, der træffer endelig Afgørelse i Sagen.«

Efter at Formanden *G. Schou*, Sekretæren *R. Høesch* og Hovedkassereren Frk. *F. Biener* enstemmigt var valgt til de samme Poster, valgtes Hovedbestyrelse og Revisionskommite, og derpaa afholdt

Arbejdsløshedskassen

sit andet Delegeretmøde.

Sekretær *Høesch* oplæste Forhandlingsprotokollen for sidste Aar.

Formanden *Schou* gjorde opmærksom paa Avgust Maaneds vanskelige Situation. Af 489 Medlemmer blev 94 helt arbejdsløse i de første Uger, medens 174 maatte arbejde paa indskrænket Tid.

Efter Forespørgsler og nogen Dis-

kussion godkendtes Protokol og Beretning enstemmigt.

Schou omtalte en Del vigtige Punkter i den ny Arbejdsløshedskasselov. Efter den ny Lov kan der ydes Barselhjælp m. m.

Under dette Punkt vedtoges en Del Ændringer og Tilføjelser til Kassens Vedtægter.

Valgt blev de samme Tillidsmænd som i Forbundet.

Overenkomster om Løn og Arbejdsvilkaar og deres Udløbstid.

I Begyndelsen af indeværende Aar har Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund ladet foretage en Undersøgelse af Overenskomstforholdene mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes faglige Organisationer om Løn og Arbejdsvilkaar. Det er herigennem konstateret, at der i Januar Maaned 1915 eksisterede 1218 af saadanne Overenskomster, Disse omfattede ialt 100,093 Arbejdere.

Der er ligeledes foretaget Undersøgelser af Tidspunktet for Overenskomsternes Udløb. I indeværende Aar kan 163 Overenskomster, som omfatter 5842 Arbejdere, udløbe. Da Oversigten i Januar Maaned blev udarbejdet, var der allerede opsagt 30 Overenskomster for 1232 Arbejdere. I 1916 kan der opsiges 694 Overenskomster, omfattende 76,734 Arbejdere. 1917 kan der opsiges 216 Overenskomster, omfattende 8,275 Arbejdere. 1918 kan opsiges 48 Overenskomster for 2126 Arbejdere. 1919 kan opsiges 10 Overenskomster, omfattende 319 Arbejdere. 1920 kan opsiges 7 Overenskomster for 2534 Arbejdere, og i 1921 kan der opsiges 1 Overenskomst for 1292 Arbejdere. Der findes desuden 79 Overenskomster for 2971 Arbejdere, som ikke har nogen bestemt Udløbstid.

Nedenstaaende tabellariske Oversigt angiver iøvrigt hvilken Tid paa Aaret Overenskomsterne udløber.

Antallet af Overenskomster og deres Udløbstid.

Maaned	Opsagte Overenskomster		1915		1916		1917		1918		1919		1920		1921		Ubestemt Udløbstid	
	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere	Antal Overensk.	Antal Arbejdere
	30	1232															79	2971
Januar			10	282	43	3766	73	2079	8	135	3	185	6	133	»	»		
Februar			2	132	228	36927	5	247	17	399	2	71	»	»	»	»		
Marts			7	69	30	4806	27	582	2	25	1	3	»	»	»	»		
April			12	337	235	20340	50	1805	12	818	3	26	»	»	1	1292		
Maj			10	380	62	8517	12	185	5	691	»	»	»	»	»	»		
Juni			5	89	8	118	6	232	1	30	»	»	»	»	»	»		
Juli			13	338	25	895	17	2760	2	26	»	»	»	»	»	»		
August			3	319	11	443	8	46	»	»	1	34	»	»	»	»		
September			20	872	10	172	4	37	»	»	»	»	»	»	»	»		
Oktober			24	1025	28	468	13	202	»	»	»	»	»	»	»	»		
November			24	743	9	174	1	100	1	2	»	»	»	»	»	»		
December			3	24	5	108	»	»	»	»	»	»	1	2401	»	»		
Tilsammen	30	1232	133	4610	694	76734	216	8275	48	2126	10	319	7	2534	1	1292	79	2971

Lønbevægelser og Konflikter.

Anlægsgartneriarbejderne i København og Nordre Birk. Dansk Gartnerforbund havde opsagt de for Anlægsgartneriarbejderne i København og Nordre Birk gældende Overenskomster til Ophør 1. Maj. Da det ikke var lykkedes at opnaa Enighed om nye Overenskomster, deltog en Repræsentant for De samvirkende Fagforbund i Tarifforhandlingerne i København ved Møder, som afholdtes 27. og 29. April.

Der afsluttedes her en Overenskomst, hvorved Timelønnen for Gartnere straks forhøjedes fra 45 Øre til

50 Øre, og til 52 Øre fra 1. April 1916. For Arbejdsmænd forhøjedes Timelønnen straks fra 40 Øre til 45 Øre, og til 47 Øre fra 1. April 1916. Arbejdstiden forkortedes fra 10 til 9½ Time daglig. Der fastsattes Bestemmelser for Overtidsbetaling, for udenbyes Arbejde og for Indretning af Opholdsskure, ligesom der indførtes Regler for Mægling og Voldgift i Tilfælde af faglig Strid. Principalforeningen indgik paa kun at benytte organiserede Arbejdere. Til Gengæld forpligtede Forbundet sine Medlemmer til kun at arbejde hos organiserede Principaler. Dog paahviler det Principalforeningen, naar denne Bestemmelse kræves effektueret, da at anvise de paagældende Arbejdere anden Beskæftigelse.

Overenskomsten er gældende til 1. April 1918.

Den samme Overenskomst er i alt væsenligt tiltraadt af Principalerne i Nordre Birk.

Arbejdsmændene ved Jernbaneanlæg i Jylland og paa Fyen. Den 4. Maj afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i København angaaende nogle Uoverensstemmelser paa flere Arbejdspladser ved Jernbaneanlæg.

Ved et Jærnbaneanlæg i *Grindsted* vil Arbejdsgiverne kun give 38 Øre i Timeløn, medens Arbejdsmændene forlanger den Løn, der betales af de lokale Arbejdsgivere, 45 Øre i Timen.

Paa *Aarhus-Hasselagerbanen* er der en Strækning med Dobbeltsporanlæg som gaar over Viby. Ved Viby er der under Anlægget opstaaet et Slags Knudepunkt, hvor mange Arbejdere ved Anlægget nødvendigt maa bo. Men her er knapt med Boliger, og Beboerne har tilmed ment nu under Dyrtiden at maatte sætte Priserne op. Her giver de lokale Arbejdsgivere ligeledes 45 Øre — men Jernbaneanlægets Arbejdsgiverne vil kun give 38 Øre i Timen.

Ved *Nyborg* anlægges en Jærnbane fra Havneterrænet ud omkring Byen. Lønnen efter den gældende Overenskomst for Murarbejdsmandsarbejde er 41 Øre i Timen, men Arbejderne ved Banen maa ikke faa mere end 40 Øre.

Under Mødet d. 4. Maj fremkom der med Hensyn til Grindsted- og Viby-Sagerne kun saa slette Tilbud, at Arbejderne ikke kunde gaa ind derpaa, medens Arbejdsgiverne for Nyborgs Vedkommende simpelthen fastholdt deres en Gang tagne Standpunkt.

Mødet endte derfor resultatløst.

I Nyborg strejkedes der i Forvejen, og for Aarhus-Hasselager og i Grindstedsagen blev Strejkevarsler fremsendt.

Bagerne i Jylland. Ved et Fællesmøde den 28. April forhandledes om Betalingen for Frinats- eller Hjælpearbejde i Jylland. Om dette er intet fastsat i den gældende Overenskomst, og der er ikke Enighed om, hvad der kan siges hidtil at have været sædvanemæssig Betaling pr. Nat. Der er nu opstaaet Uoverensstemmelse om Betalingen for saadant Arbejde i Aalborg og Aarhus. Særlig i den førstnævnte af Byerne staar man skarpt overfor hinanden.

Umiddelbart forud for Fællesmødet var Sagen forhandlet mellem Bagerforbundet og Nørrejysk Bagerforening. Hverken ved denne Forhandling eller ved Fællesmødet lykkedes det at komme til Enighed, og ny Forhandling aftaltes ikke.

Formerne hos F. L. Smidth & Co. i København. Den 3. Maj udstedte Arbejdsgiverforeningen et Boycottingsvarsel overfor samtlige Formere hos Firmaet F. L. Smidth & Co. i København, fordi Forbundet havde varslet Strejke overfor denne Arbejdsplads, hvor Behandlingen af et fremsat Lønkrav var blevet trukket i Langdrag af Arbejdsgiverne.

Ved et Mæglingsmøde den 4. Maj blev der imidlertid Enighed om Sagen, idet det blev afgjort, at 15—16 af Formerne fremtidig skulde udføre Arbejdet i Akkord, medens der for 5—6 andre Formere, som udfører det saakaldte »tørrede« Arbejde, blev aftalt en Lønordning, som

formentlig vil vise sig at være tilfredsstillende.

Under de foreliggende Omstændigheder tilbagekaldte Forbundet det udstedte Strejkevarsel og Arbejdsgiverforeningen Boycottingsvarslet.

Havnearbejderne i Nykøbing, Mors. Efter at Havnearbejderne i lang Tid havde forhandlet resultatløst med Foreningen af Arbejdsgivere i Nykøbing paa Mors om Oprettelsen af en ny Overenskomst, kom Sagen til Behandling ved et Fællesmøde d. 10. Maj i København, hvor Hovedorganisationerne var repræsenteret.

Paa dette Møde lykkedes det at naa til Enighed.

Herefter har Arbejderne opnaaet Forhøjelser af den almindelige Timeløn paa 10 pCt. fra 40 til 44 Øre, medens den ved Det Forenede Dampskibsselskab blev hævet fra 45 til 48 Øre. De fleste Akkordsatser forhøjedes med 10 pCt. og nogle blev regulerede. Desuden indeholder Overenskomsten Bestemmelser om Ekstrabetaling for Overarbejde m. v., hvorved ogsaa denne Betaling er forhøjet.

Overenkomsten kan opsiges til enhver 1. April.

En varslet Strejke aflystes derpaa.

Ligkistesnedkerne i København. Snedkerforbundet opsagde »Regulativ og Priskurant for Ligkistearbejde« af 21. September 1909 til Udløb 1. April, og da Fagets Organisationer ikke kunde blive enige om en ny, gik Sagen til Hovedorganisationerne.

Et Møde den 24. Marts endte imidlertid resultatløst og Sagen laa da stille, indtil der indtraf en Situation, hvor forskellige faglige Spørgsmaal blev bragt paa Bane; ved denne Lejlighed aftaltes et nyt Møde om Ligkistebranchens Forhold og den 13. April opnaaedes Enighed om at forny den gamle Overenskomst med nogle Ændringer.

En Bestemmelse om, at Arbejderne fik en ugentlig Godtgørelse paa 25 Øre for Slid paa eget Værktøj udgik.

De gamle Regler for Behandling af faglig Strid afløstes af »Normen«.

Priskuranten for Haandarbejde forhøjedes med 5 pCt. og for Maskinarbejde med 10 pCt., hvilke Forhøjelser beregnedes for alle Akkordarbejder paabegyndt efter 1. April.

Dette Kravs Gennemførelse voldte størst Besvær, da Arbejdsgiverne som Betingelse for at efterkomme det forlangte en Bestemmelse indført om, at nyt Arbejde, der ikke kunde udledes af Priskuranten, skulde betales med mindst 50 Øre og højst 70 Øre i Timen i Forhold til vedkommende Svends Dygtighed og Arbejdsydelse.

Denne Betingelse frafaldt Mestrene dog, og der fixeredes kun en Minimalløn paa 50 Øre, medens Gennemsnitstimefortjenesten iøvrigt skulde være gældende i saadanne Tilfælde.

Endelig frafaldt Mestrene ogsaa et Krav om, at unge Svende, ligesom de ældre og svagelige, skulde kunne arbejde for lavere Lønninger end de almindelig gældende.

Snedkerne hos Tømrermester Zøylner i Rungsted. I Anledning af en Konflikt mellem Snedkerforbundet og Tømrermester Zøylner i Rungsted om, hvorvidt sidstnævnte skulde betale efter Københavns eller Provinsernes Priskurant, blokerede Forbundets Lokalafdeling Firmaet.

Denne Blokade klagede Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Østifterne over, og efter nogen Korrespondance havnede Sagen i Arbejdsgiverforeningen, hvor Hovedorganisationernes Repræsentanter deltog i et Møde om den den 13. April.

Her enedes man om følgende Afslutning:

»Blokaden over for Tømrermester Zøylner hæves straks. Derefter udbetaler Hr. Zøylner a conto 125 Kr. til Snedkersvend Nielsen.

Der optages en lokal Forhandling mellem de interesserede Parter for at komme til Klarhed over Overenskomstforholdene i Hørsholm Birk. Det foreliggende Stridsspørgsmaal finder sin Afgørelse i Henhold hertil.

Forhandlingerne maa være tilendebragte senest 1. Juni.«

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 ❋ KØBENHAVN DEN 22. MAJ 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD. Arbejdsforholdene. Udlandet. Lønbevægelser og Konflikter. (Arbejdsmændenes Priskurant i Nykøbing paa Falster. Barnevognsarbejderne hos Thomsens Efflg. i København. Bødkerne i København. Lokomotivpersonalet hos Entreprenørfirmaer i Esbjerg. Skibstømrerne i Stege.) Arbejdsanvisning.

Arbejdsforholdene.

Arbejdsanvisningsdirektøren oplyser følgende vedrørende Arbejdsanvisningen og Arbejdsløsheden i Marts Maaned:

I 1. Afdelings Kontorer (Guldbergsgade 26, Badstuestræde 17 og Valdemarsgade 28) indtegnedes i Marts Maaned 1938 Mænd og 1306 Kvinder mod 1394 Mænd og 1300 Kvinder i Februar Maaned. De tilsvarende Tal for Marts Maaned 1914 var 2070 Mænd og 1342 Kvinder og for Februar 1593 Mænd og 1184 Kvinder.

Fra 1955 Arbejdssteder rettedes i Marts Maaned Henvendelse om Arbejdskraft.

Der anvistes Arbejde til 1046 Mænd og 1176 Kvinder mod 915 Mænd og 1063 Kvinder i Februar. De tilsvarende Tal for anviste Arbejdere i Marts 1914 var 1236 Mænd og 1123 Kvinder og for Februar 846 Mænd og 955 Kvinder.

Der blev i Marts Maaned 1915 anvist Plads til 68 pCt. af de indtegnede Arbejdssøgende, i Februar til 73 pCt.

Til 2. Afdelings Kontorer (Christiansgade 22) var der ved Marts Maaneds Begyndelse af Arbejdsløshedskasserne anmeldt 7571 Arbejdsledige. I Marts Maaned er yderlig tilmeldt 5167 mod 4313 i Februar Maaned. Af de saaledes i Marts Maaned tilmeldte 12738 Arbejdsledige anvistes Arbejde til 1381 dels af Centralarbejdsanvisningskontoret og dels af Arbejdsløshedskasserne, medens 6431 selv skaffede sig Arbejde, er bortrejste eller af anden Grund udgaaet. Antallet af Arbejdsledige, anmeldte til Kontoret i Christiansgade, var derefter ved Maanedens Udgang 4926 eller 2645 færre ved Slutningen end ved Begyndelsen af Marts Maaned.

I de 4 specielle Byggefag (Malere, Murere, Murerarbejdsmænd og Tømrere) er Tallet paa Arbejdsledige i Maanedens Løb dalet fra 2666 til 2017, skønt Murerarbejdsmændene noterer 58 flere ved Maanedens Udgang end ved dens Begyndelse.

For de 55 Arbejdsløshedskasser er der af de 5 Kasser meldt en forøget Tilgang af 79, medens der i 44 Kasser noteres en Nedgang af 2724. I 6 Kasser er Forholdet det samme ved Maanedens Begyndelse og dens Slutning.

Ved Maanedens Udgang fandtes ingen tilmeldte, ledige Arbejdere fra følgende Arbejdsløshedskasser: Børsteindustriarbejdere, Bødkere, Forgyldere, Gartneriarbejdere, Glarmestersvende, Glasarbejdere, Kobbersmede, Korkskærere, Sadelmagere og Tapetserere samt Skraatobaksarbejdere. Indenfor flere af de øvrige Fag har det været umuligt at tilfredsstille Efterspørgslen af visse Branchearbejdere.

Til Anvisningskontoret i *Herning* var der 1. Marts tilmeldt 105, i Maanedens Løb er yderlig tilgaaet 5. 39 er anvist Arbejde eller har selv skaffet sig Arbejde i Byen og Omegn, saaledes at der ved Maanedens Udgang var tilmeldt 71 Arbejdssøgende.

Til Kontoret i *Nakskov* var der 1.

Marts tilmeldt 243 Arbejdssøgende, i Maanedens Løb er anmeldt 108. Af disse er 24 anvist Plads, 96 har opnaaet Arbejde ved egen Hjælp eller er udgaaet af anden Aarsag, saaledes at der ved Maanedens Udgang var tilmeldt 231 Arbejdssøgende. Flertallet af de stedfundne Pladsbesættelser er til Landbruget.

Arbejdsanvisningsdirektøren har modtaget en Beretning fra Fagforeningskommissionen i *Berlin og Omegn*, i hvilken udenlandske Arbejdere advares imod at reflektere paa Pladstilbud, ogsaa fra den saakaldte Krigsindustri, idet der i Storberlin findes 25000 Arbejdsløse.

Ligeledes har Direktoratet modtaget en Indberetning, hvori det kgl. Generalkonsulat i *Stockholm* anfører, at der som Helhed er ringe Udsigt til at opnaa Arbejde i Sverige og ikke mindst i Stockholm, især for Udlændinge.

Udlandet.

Tobaksmonopolet i Sverige.

(Foredrag af Formanden for Tobaksarbejderforbundet i Sverige.)

(Efter Tobaksarbejdernes Fagblad.)

Tobaksindustrien i Sverige har igennem Aarene konkurreret sig selv omtrent ihjel, idet man under den skarpe Konkurrence har givet Forhandlerne en Rabat paa de købte Varer — i visse Tilfælde op til 60 pCt. af Varens Salgspris.

For nogle Aar siden dannedes en Sammenslutning af Tobaksfabrikanter (Trusten), omfattende ca. 40 Fabrikanter. Medens Forbundet hidtil havde kunnet forhandle med de enkelte Fabrikanter, maatte nu de fleste Sager afgøres af Hovedledelserne. Trusten koncentrerede Virksomhederne stærkt, vistnok med Henblik paa det bebudede Tobaksmonopol, som Trusten ventede at den skulde overtage. Trusten stod i en vis Forbindelse med den daværende Regering, hvad der bestyrkede denne Opfattelse.

Da Overenskomsterne mellem Trusten og Forbundet kunde opsiges til Ophør den 1. Januar 1913, turde ingen af Parterne opsige disse, da man ventede Spørgsmaalet om Monopolet afgjort i 1913. Dette skete ikke, og man forlængede da Overenskomsten til 1. Maj 1914.

Monopolforslaget skulde afgøres i Rigsdagen i Foraaret 1914, men bortfaldt, da Rigsdagen opløstes. Da det ikke var sikkert, at Forslaget vilde komme op i Sommeren 1914, blev der den 29. Juni truffet Overenskomst, gældende indtil Monopolet blev endelig vedtaget.

Da Krigen udbrød i August 1914, foretog Trusten meget store Indskrænkninger i Arbejdstiden, og imidlertid blev Monopolet — som igen var forelagt Rigsdagen — vedtaget den 9. September, og i Forbindelse hermed forhøjedes Tolden den 13. September paa Tobak og Cigarer. Denne Toldforhøjelse traadte i Kraft straks. Tolden paa Raatobak forhøjedes fra 1 Kr. til 3 Kr. pr. kg og for Cigarer fra 4 Kr. til 7 Kr. pr. kg. Denne sidste Sats nedsættes den 1. Juni d. A. til 6 Kr. pr. kg og Raatobakstolden til 1 Kr. pr. kg.

Straks efter at Monopolet var vedtaget, afskedigede Trusten alle sine Haandarbejdere, der væsentlig var beskæftigede ved Fabrikation af Cigarer, hvis Salgspris var 15 Øre og opefter.

Da Monopolet var en Kendsgerning, sluttedes Overenskomst den 22. Oktober med Trusten og derefter med de ca. 35 Fabrikanter, som er udenfor denne. Denne Overenskomst gælder til 1. Juni d. A., da det Selskab, som har forpagtet Monopolet, overtager al Fabrikation af Cigarer, Cigaretter, Røgtobak osv.

Ved Overenskomsten af 29. Juni forhøjedes Minimallønnen paa Formcigarer til 11 Kr. pr. m., og da Basis for Lønnen er Salgsprisen, steg Minimallønnen automatisk til 12 Kr., da alle Priser paa Cigarer forhøjedes.

Arbejdsløsheden blev meget stor, saaledes var i Januar Maaned hen ved 1200, eller ca. 50 pCt. af Forbundets Medlemmer helt arbejdsløse.

Hidtil har Forbundet udbetalt ca. 60,000 Kr. i Understøttelse til sine

Medlemmer. Staten har indtil den 1. Marts d. A. ydet de Arbejdsløse en Pengeunderstøttelse, varierende fra 80 til 125 Øre pr. Dag plus 25 Øre daglig for hvert Barn. Fra 1. Marts er disse Understøttelser forhøjet, saa de andrager fra 125 til 175 Øre plus 30 Øre for hvert Barn, alt pr. Dag. Der er hertil bevilget et Beløb af 360,000 Kr.

Antagelig vil Trusten standse al Virksomhed den 1. Maj, og Monopolselskabet paabegynder først Fabrikationen den 1. Juni, fra hvilken Tid al Fabrikation af Private ophører. Man kan sælge væk af Lagrene indtil 1. Juli, fra hvilken Tid der indføres et Stempelmærke, af hvilket der svares en Afgift af 1 Kr. pr. 100 Stk. Fra den 1. November kommer der yderligere et Stempelmærke til et Beløb af 5 Kr. for hver Forpakning af Cigarer eller Cigarillos. For Cigaretter 1 Kr. for hver Forpakning. Derved umuliggøres Salget af de Varer, som ikke har Monopolets Mærke. Fabrikanterne indretter sig derefter, hvorved Arbejdsløsheden vokser.

Selskabet, der har forpagtet Monopolet, ledes af en Bestyrelse, som bestaar af 8 Medlemmer, hvoraf Staten vælger Formanden samt 3 Medlemmer, Selskabet de andre 4. Ved Stemmelighed er Formandens Stemme afgørende, og Staten er altsaa i født Flertal i Bestyrelsen.

Aktieejerne kan ikke indvælges i Bestyrelsen af Staten. Efter 10 Aars Forløb er Staten berettiget til at overtage Monopolet i sin Helhed.

Efter den 1. Juni d. A. kan kun Monopolselskabet indføre Raatobak og kun dette kan fabrikere Tobaksfabrikata. Derimod er det ikke forhindret, at Handlende kan indføre færdige Varer, dog faar Selskabet Indflydelse paa, for hvilken Pris disse maa sælges, idet dette ansætter Prisen paa følgende Maade: Foruden Tolden af 6 Kr. pr. kg tillægges en saakaldet Licenseafgift, som udgør f. Eks. for Cigarer 15 pCt. af Priskurantprisen (senere er foreslaaet 20 pCt.) som Skat til Staten. Dertil et Beløb, tilsvarende hvad Monopolet paalægger Tobaksvarer med samme Priskurantpris, beregnet efter sine Omkostninger og Avance. Til Omkostninger beregnes ikke Raamaterialernes Pris samt Arbejdsløn for den færdige Vare.

Det vil antageligt blive næsten ugørligt at indføre Tobaksvarer, idet Prisen for disse bliver uforholdsmæssig høj. Man regner f. Eks. med, at en Cigar som Yruracbat, der nu sælges for 17 Øre i Detajl (forud 15 Øre) ikke vil kunne sælges under 25 Øre pr. Stk. Der er hidtil blevet importeret ca. 40 Mill. Cigarer aarlig.

Naar Selskabet kommer i Drift, vil sandsynligvis Fabrikationen af Cigarer senere blive henlagt til kun 3 Byer, nemlig Stockholm, Göteborg og Malmø.

Selskabet antager kun den Arbejdskraft, som det mener at have Brug for, og man mener, at ca. 1000 Personer — eller 20 pCt. af samtlige i Tobaksindustrien beskæftigede — vil blive overflødige, heri er medregnet Fabrikanter, Fabriksmestre osv. Det er ikke udelukket, at Udlændinge kan antages; men Sandsynligheden taler for, at man fortrinsvis antager svenske Arbejdere.

Til de Arbejdere, som ikke antages af Selskabet, bliver der udbetalt en Erstatning efter bestemte Regler. Betingelsen for overhovedet at faa Erstatning er: 1. At have været beskæftiget ved Faget i 4 Aar. 2. At have svensk Borgerret. Dog kan Udlændinge, som har arbejdet i Sverige i 3 Aar, endnu erhverve Borgerret.

Erstatningen beregnes efter Gennemsnitsfortjenesten for 2 Aar. Nogen Grænse for Erstatningens Størrelse er ikke fastsat; men vi vil tage et Eksempel.

Under Forudsætning af, at Fortjenesten har været gennemsnitlig 1200 Kr. pr. Aar, vil Erstatningen eksempelvis andrage:

Arbejdere fra 18 til 21 Aar = Kr. 1200
— fra 21 til 23 - = - 1680

og derefter stigende med 480 Kr. for hvert andet Aar Arbejderen er ældre, indtil 41 Aar, hvilken faar 6000 Kr. i Erstatning.

Selskabet kan ikke være Medlem af Arbejdsgiverforeningen, hvorved Arbejderne ikke kan komme ud i en af Arbejdsgiverforeningen dikteret Lock-out; men til Gengæld kan Arbejderne ikke etablere Sympatistrejke.

Ved Overenskomsts Indgaaelse kan der strejkes, men er Overenskomsten indgaaet, vil Forholdet antagelig blive det, at alle Stridigheder mellem Selskabet og Forbundet skal afgøres ved Voldgift.

Tobaksarbejderforbundets Syn paa Forholdene er, at der — *hvis Monopolet ikke var blevet gennemført* — vilde være kommet en meget høj Told paa Tobak, som havde umuliggjort al Fabrikation ved mindre Fabrikanter, og Trusten derved var blevet eneraadende, saa foretrækker vi Monopolet, da Rigsdagen gennem Regeringen har Indflydelse paa dettes Ledelse.

Naar der ovenfor er sagt, at der kan strejkes ved Overenskomstens Fornyelse, er dette ikke fastslaaet i Loven om Monopolet; men det er Forbundets Opfattelse, at dette er Forbundets Ret.

Fagorganisationerne i Frankrig under Krigen.

Efterfølgende Meddelelser har været gengivet i en Række udenlandske Fagblade:

»Som det var at vente, har de franske Fagforeninger lidt overordentlig meget ved Krigen. Forhaabentlig vil det efter Krigen lykkes dem hurtigt at komme over denne Svækkelse. Typograferne er næsten de eneste, som har formaaet at opretholde deres Organisation, ogsaa under Krigen. Organisationen helliger sig i fornemmelig Grad Understøttelsesvæsenet, idet den allerede forud for Krigen havde virksomme Understøttelsesinstitutioner — ogsaa for Arbejdsløse — i Modsætning til de fleste andre Fagforeninger i Frankrig. Ja, endog Fagbladet udkommer, vistnok som det eneste franske Fagorgan, der endnu eksisterer. Af Bladet fremgaar det, at mange af Forbundets Afdelinger fremskaffer Midlerne til Forhøjelse af Understøttelserne ved faste Ekstrakontingenter eller Indsamlinger blandt de arbejdende Kolleger. Saaledes har f. Eks. Afdelinger i Bordeaux fastsat et Ekstrabidrag paa 5 % af den fortjente Løn. Derved bliver den istand til at udbetale: til Arbejdsløse og Syge 12 Frcs. ugentlig, til Medlemmer under Vaaben 2 Frcs. maanedlig, til Medlemmer, som er kommen i Fangenskab, 5 Frcs. mdl., ved Dødsfald 50 Frcs. samt endelig — saa vidt Midlerne strækker dertil — 12 Frcs. til de indkaldte Medlemmers Familier. Desuden betaler de arbejdende Medlemmer et særligt Ekstrabidrag daglig til Opretholdelsen af en »Fagorganisationernes Folkekøkken« i selve Byen.

Ligeledes har Pariser-Organisationerne af Jord-, Bygnings- og Elektricitetsarbejdere lige fra Krigens Begyndelse organiseret en fælles Aktion til Understøttelse af Arbejdsløse og af Indkaldtes Familier. I Begyndelsen skaffedes Midlerne hertil ved Indsamlinger, nu ligeledes ved Salg af Ekstramærker. Organisationernes Ledelser foreslaar saagar, at indføre et obligatorisk Ekstrabidrag. Understøttelsen sker i Reglen ved Uddeling af Mad, og Foretagendets Omfang fremgaar af følgende Oversigt:

Maaned	Udgift Frcs., Cent.	Antal Maaltider
September . . .	473.00	2365
Oktober	1175.80	5879
November . . .	2888.70	14440
December . . .	3579.60	17896
Januar	6830.25	27450
Februar	6406.00	32030

Faglig Sammenslutning i Svejts.

(Efter »Die Gewerkschaft«.)

Den 1. Juli d. A. forenes det svejtsiske Metalarbejderforbund og det svejtsiske Uhrarbejderforbund til een Organisation under Navn *Svejtsisk Metal- og Uhrarbejderforbund.* Det nye Forbund faar Sæde i Bern. De hidtil i Metalarbejderforbundet gældende Understøttelsesbestemmelser bliver fremtidigt gældende i den saaledes udvidede Or-

ganisation. Før Krigens Udbrud havde Uhrarbejderforbundet 16,000, Metalarbejderforbundet 15,000 Medlemmer. Under Krigen er særlig Uhrarbejderforbundet bleven slemt medtaget. Næsten alle Uhrfabrikker blev standset efter Krigens Udbrud, og at lægge Produktionen om, var ikke muligt. Over 70 pCt. af Arbejderne var flere Maaneder igennem uden enhver Udsigt til anden Beskæftigelse og maatte understøttes af Stat og Kommune. Af de øvrige havde Størsteparten kun Beskæftigelse nogle faa Dage om Ugen og altsaa til en betydeligt lavere Løn end sædvanlig. Dette var for Uhrarbejderforbundet et saa meget tungere Slag, som dette Forbund ikke havde nogen Arbejdsløshedsunderstøttelse. En saadan var i Princippet vedtaget, men endnu ikke ført ud i Livet. Dertil kom, at den maanedlange Lock-out i Greuchener-Distriktet ikke blot havde berøvet Forbundet dets Kontanter, men ogsaa skaffet det en betydelig Gæld paa Halsen. Hvis Forbundet fremdeles var forbleven henvist til egne Kræfter, vilde det altsaa uundgaaeligt være kommen til et Sammenbrud. Ved Sammensmeltning med det forholdsvis stærke og vel funderede Metalarbejderforbund er denne Fare afbødet i rette Tid, og man tør haabe, at den faglige Organisation efter Krigen vil tage et stort Opsving baade blandt Uhr- og blandt Metalarbejdere. De i Uhrarbejderforbundet valgte Tillidsmænd overgaar til det sammensluttede Forbund, ligesom de Lokal-Sekretariater opretholdes, som Uhrarbejderforbundet havde oprettet i de Landsdele, hvor denne Industri særlig hører hjemme.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændenes Priskurant i Nykøbing paa Falster. Den 27. Januar enedes man ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen om, at et ved lokal Forhandling tilvejebragt Forslag til en Priskurant for Murarbejdsmandsarbejde i Nykøbing, Falster, skulde forelægges Mesterforeningens Centralforening til Godkendelse. Forbundet havde tiltraadt Forslaget.

Centralforeningen forkastede det imidlertid ved den senere Behandling, og der optoges da nye Lokalforhandlinger. Da disse ikke førte til noget Resultat kom Sagen til ny Behandling med Repræsentation fra Hovedorganisationerne ved et Møde den 3. Maj og her opnaaedes endelig Enighed om en ny Overenskomst.

Barnevognsarbejderne hos Thomsens Eftlg. i København. Mellem Barnevognsarbejdernes Fagforening og Indehaveren af P. F. A. Thomsens Efterfølger, H. Eickhoffs Barnevognsfabrik i København opstod der Uenighed om Betalingen for Hvidlakering af Vognkasser, om Lønnen til en Pakmester paa Fabrikken og endelig om Firmaets Berettigelse til at benytte kvindelig Arbejdskraft ved Barnevognsfabrikationen. Da derikke kunde opnaas Enighed om Sagen ved en Mægling, som fandt Sted den 6. April, gik Sagen til et Møde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne den 5. Maj.

Her opnaaedes Enighed om Lakeringsprisen og Lønnen til Pakmesteren, medens Spørgsmaalet om Kvindearbejdet henvistes til eventuel Afgørelse af en Voldgiftsret under Hensyn til en under 14. Juli 1913 indgaaet Særoverenskomst mellem Firmaet og Fagforeningen.

Bødkerne i København. Bødkerforbundet i Danmark har omkring 1. Maj afsluttet nye Overenskomster med *Bødkerlauget*, *Foreningen af danske Oliemøllere*, *Øresunds kemiske Fabriker* og de to *Petroleumsselskaber, Dansk* og *Skandinavisk*. Alle disse Institutioner har Hjemsted i København.

Med *Lauget* er sluttet Overenskomst paa 6 Aar.

Denne Overenskomst bragte bl. a. en Lønstigning straks og en senere i Overenskomstperioden. Timelønnens forskellige Satser hæves derved paa følgende Maade:

Den Timeløn, der hidtil var 50 Øre, bliver straks 53 og senere 55 Øre. Den hidtil gældende Sats paa 55 Øre er nu 58 Øre og bliver se-

nere 60 Øre, og Satsen paa 58 Øre er nu paa 60 og bliver siden 63 Øre.

Iøvrigt indeholder Overenskomsten en Række almindelige Bestemmelser og fastsætter Tillæg for Overarbejde saavel i Timeløn som Akkord.

Akkordsatserne er gennemsnitlig forhøjede med mellem 10 og 15 pCt. Arbejdstiden bliver 9½ Time, og Spørgsmaalet om dens Forkortelse optages efter 1916.

Denne Overenskomst traadte i Kraft den 10. Maj.

Hos *Foreningen af danske Oliemøllere*, der ogsaa omfatter Sæbefabrikkerne, blev Lønnen, der i Sæbefabrikkerne var 31 Kr. 50 Øre om Ugen, forhøjet til 33 Kr., i 1918 forhøjes den til 34 Kr. 50 Øre. Paa Oliemøllerne, hvor den hidtil var 31 Kr. 50 Øre, bliver den straks 33 Kr. 75 Øre, og i 1918 hæves den til 36 Kr.

Desuden er der fastsat Bestemmelser om Udbetaling for Helligdage.

Denne Overenskomst traadte i Kraft den 1. Maj, idet dog et enkelt Spørgsmaal om Arbejdstidens Forkortelse i 1916 endnu staar tilbage til videre Forhandling. Overenskomsten udløber tidligst 1921.

Paa *Øresunds kemiske Fabrikker* blev Lønnen, der før var 30 Kr., forhøjet til 33 Kr. og bliver senere 34 Kr. 50 Øre, ligeledes med Udbetaling for Helligdage. Denne Overenskomst traadte ogsaa i Kraft den 1. Maj og gælder til 1921.

Med *Petroleumsselskaberne* bestod Overenskomster, der var gældende til 1917, men efter en Del Forhandlinger er de forlænget i to Aar til 1919 saaledes, at samtlige Lønsatser er forhøjede med 10 pCt., hvorefter Lønnen er 36 Kr. 30 Øre pr. Uge; ligeledes er der fuld Udbetaling for Helligdage. Disse Forhøjelser er allerede traadt i Kraft fra 1. April.

Lokomotivpersonalet hos Entreprenørfirmaer i Esbjerg. Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund har under 9. April afsluttet Overenskomst med Firmaet *Dierking & Eggers* angaaende Løn- og Arbejdsforhold for Lokomotivførere og Fyrbødere ved Firmaets Virksomhed ved Dansmark & Rudholm Mergelleje, Guldager ved Esbjerg.

Den afsluttede Overenskomst er tildels Fornyelse af en den 17. Juni 1914 oprettet Arbejdsaftale, der fastsatte Lønninger for Lokomotivførere ved Mergellejets Baner. De hidtidige Lønninger er bibeholdt med den Undtagelse, at Timebetalingen for Overarbejde er forhøjet fra 60 til 70 Øre. Ugelønnen er 32 Kr. samt Præmie for Overtoge (90 Øre pr. Overtog).

Desforuden indeholder den nye Overenskomst et nyt Afsnit, idet Fyrbøderlønninger ogsaa er fastsat deri. Disse andrager 27 Kr. pr. Uge og 60 Øre pr. Overarbejdstime.

Samme Overenskomst er tiltraadt af Entreprenør-, Gas- og Vandmester *M. Andersen* for Mergelkørslen ved Galtho Mergelleje pr. Tistrup. Med denne Arbejdsgiver har Forbundet ikke tidligere haft Overenskomst.

Skibstømrerne i Stege. Dansk Skibstømrerforbund har fra 1. April afsluttet Overenskomst med Skibsbygmestrene Veneke i Stege. Derved fastsattes Timelønnen til 48 Øre, stigende med 1 Øre hvert Aar til 1918. For Bolværks- og Vandbygningsarbejde fastsattes den til 60 Øre, ligeledes stigende med 1 Øre hvert Aar.

For Overarbejde og Udearbejde fastsattes et Tillæg af 50 %, for Natarbejde 100 %.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til 1. April 1918.

Arbejdsanvisning.

Indenrigsministeriet har under 11. Maj godkendt Valget af Byraadsmedlem, Overportør *N. H. Nielsen* som Formand for det kommunale Arbejdsanvisningskontor i *Frederiksund.*

Efter Sædvane har Direktoratet for Arbejdsanvisningen givet de stedlige Arbejdsløshedskasser fornøden Vejledning om Forholdet mellem Kasserne og det oprettede Kontor.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 ❋ KØBENHAVN DEN 29. MAJ 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdløsheds-Statistik. Situationen under Krigstilstanden. Lønbevægelser og Konflikter. (Bødkerne paa Spritfabrikerne. Børstenbinderne hos Bührmann & Sønner i København. Træindustriarbejderne paa Snedkernes Træ- og Finerskæreri i København.) Arbejdsforholdene. Udlandet.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Maj 1915.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juni 1915.

Forretningsudvalget.

Situationen under Krigstilstanden.

Undersøgelse angaaende Arbejdsløsheden.

Ligesom i afvigte August, Oktober, Januar og Marts foretager De samvirkende Fagforbund en ekstra Optælling af Arbejdsløse i Maj Maaned.

Særlig Anledning til Optællingen er givet af Københavns Understøttelsesforening, der har opfordret Statens statistiske Departement til at foretage Undersøgelsen. Departementet har ladet Opfordringen gaa videre til De samv. Fagforbund.

Denne Gang er der ogsaa gennem Forbundene udsendt et Spørgeskema til de forskellige Afdelinger, og af efterstaaende Cirkulære, som er tilstillet Forbundenes Hovedkontorer under 26 Maj, fremgaar det, at det udsendte Spørgeskema, som iøvrigt indeholder alle tidligere Forespørgsler, tillige indeholder et Spørgsmaal vedrørende Betydningen af Loven af 2. Oktober.

Cirkulæret er saalydende:

Til
samtlige Fagforbund i Danmark.

Hoslagt fremsender vi paany til det ærede Forbund et Antal Cirkulærer til Afdelingerne, med vedhængende Spørgeskema, angaaende Arbejdsløsheden, denne Gang *pr. 29. Maj.*

De ekstraordinære Forhold, som følger af den evropæiske Krig er jo fremdeles tilstede, og det er af mange Grunde nødvendigt, at de organiserede Arbejdere fremdeles skaffer sig et samlet Overblik over Arbejdsløsheden og de Svingninger, der eventuelt maatte være foregaaet.

Forbundet anmodes derfor om, at fremsende Spørgeskema og Cirkulære til hver enkelt Afdeling med Paalæg om at udfylde og indsende Skemaerne i Overensstemmelse med Teksten. Vi gør opmærksom paa, at Skemaerne denne Gang indeholder et nyt Spørgsmaal, der søger Oplysning om Arbejdsløse, som faar Understøttelse i Henhold til Loven af 2. Oktober 1914. Spørgsmaalet fremsættes for om muligt at faa et Overblik over i hvor høj Grad Medlemmerne af Arbejdsløshedskasserne nyder godt af nævnte Lov.

I Medlemmernes Interesse anmodes Forbundet om at gøre hvad muligt er, for at Spørgeskemaerne bliver udfyldt nøjagtig og tilsendt Forbundet indenfor den givne Frist. Derefter bedes de udfyldte Skemaer samlet indsendt til *De samvirkende Fagforbunds Kontor* senest 31. Maj 1915.

Ifølge Ønske fra Statistisk Departement skal vi ogsaa denne Gang gøre opmærksom paa, at de sædvanlige maanedlige Indberetninger

om Arbejdsløsheden fremdeles er nødvendige, uanset disse ekstraordinære Tællinger. De ordinære maanedlige Spørgeskemaer, som følger med »Arbejderen« bør derfor udfyldes og indsendes som hidtil.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.

Peder Hedebol.

Vi opfordrer alle Afdelinger til at udfylde Skemaerne Lørdag Aften og straks sende dem til Forbundskontorerne.

Forbrugernes Interesser.

Justitsministeriet har nedsat følgende Udvalg til Varetagelse af Forbrugernes Interesser med Hensyn til Landets Forsyning med Kød og Affald af Svin samt Svinefedt.

Kasserer for De samvirkende Fagforbund, *E. Svendsen*, Folketingsmændene *Niels Frederiksen* og *Jul. Wulff* og Viktualiehandler *J. G. Schjær.*

Ministeriet har udnævnt Chefen for Kontoret for Udførsel cand. jur. *Vilhelm Boeg* til Formand for dette Udvalg, hvis Opgave det altsaa er at paase, at de Priser, som findes i efterstaaende Bekendtgørelse fra Indenrigsministeriet overholdes.

Bekendtgørelse om Fastsættelse af Maksimalpris for Slagteaffald af Svin og for Flæsk.

I Henhold til § 1 i midlertidig Lov af 7. August 1914 om Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer, jfr. Lov af 16. November 1914 om Straf for Overtrædelse af de ifølge fornævnte Lov trufne Foranstaltninger, fastsættes herved følgende Bestemmelser om Maksimalpris for Slagteaffald af Svin og for Flæsk:

§ 1. For Slagteaffald af Svin fastsættes følgende Maksimalpriser henholdsvis for Salg fra Slagterierne og for Detailsalg:

	pCt.	Slagteriernes Maksimalpris i Øre	Detailhandlernes Maksimalpris i Øre
Hals og Skinkeben	kg 100	40	60
Langryg m. Hale	kg 100	20	30
Hjærter	Stk. 100	15	20
Mellemgulv (ikke trikinundersøgt)	kg 100	60	80
Hovede (u. Tunge)	kg	30	38	50
Tunger	kg	30	100	120
Nyrer	Stk.	30	2	4
Levere	kg.	20	70	90

Der maa ikke under nogen Form tages højere Pris for de fornævnte Varer i Salg fra Slagteri eller i Detailsalg.

§ 2. Maksimalprisen i Detailsalg fastsættes for følgende Dele af Flæskesiden saaledes:

Spæk	180 Øre pr. kg
Skinker	185 - —
Bov med Skank	150 - —
Brystflæsk	190 - —
Karbonade m. Spæk	190 - —

Der maa ikke under nogen Form tages højere Pris for de fornævnte Varer i Detailsalg.

§ 3. Ved Salg af fornævnte Varer maa Sælgeren, naar han giver Henstand med Købesummen, beregne en Rente af indtil 1 pCt. over Nationalbankens til enhver Tid gældende Diskonto.

§ 4. Bestemmelserne i denne Bekendtgørelses §§ 2—3 træder i Kraft den 22. Maj 1915, medens Bekendtgørelsens § 1 først træder i Kraft den 27. Maj 1915. Nærværende Bekendtgørelse har ingen Indflydelse paa Opfyldelsen af Kontrakter, der er afsluttede før nævnte Dage, men enhver Kontrakt, som afsluttes paa vedkommende Dag eller senere, falder ind under dens Bestemmelser og er, saafremt den paa noget Punkt strider mod disse, for saa vidt ugyldig, hvorhos saavel Sælger som Køber er ifaldne Strafansvar efter Lov af 16. Novbr. 1914 (Bøder fra 5 Kr. til 10,000 Kr. eller Fængsel, jfr. almindelig borgerlig Straffelovs § 25).

Indenrigsministeriet, den 21. Maj 1915.

Ove Rode.

V. Haarløv,
Fm.

Til Forstaaelse af »pCt.«-Rubriken i § 1 skal vi oplyse, at Tallene angiver hvor store Dele af de paagældende Varer, der skal blive indenfor Landets Grænser. Det er altsaa ensbetydende med, at der er fuldstændigt Udførselsforbud mod Hals og Skinkeben, Langryg med Hale, Hjærter og Mellemgulv.

Kasserer *Svendsen* har som Medlem af Udvalget gjort Ministeriet opmærksom paa, at »Bekendtgørelsen« ikke er overensstemmende med Udvalgets Indstilling, naar det i § 1 angives, at Prisen for Levere er ansat pr. »kg.«, idet Udvalget har indstillet pr. »Stk.«.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bødkerne paa Spritfabrikkerne. Den 12. Maj forhandlede Bødkerforbundets københavnske Afdeling og Foreningen af danske Spiritusfabrikanter om en ny Overenskomst, og der opnaaedes Enighed om, at Arbejdstiden, ligesom hidtil, skulde fastsættes til 9½ Time daglig og at Akkordpriserne skulde forhøjes med ca. 10 pCt.

Om selve Lønsatserne kunde der derimod ikke opnaas Enighed, og Sagen gik derfor til Hovedorganisationerne, som afholdt Møde sammen med Parterne d. 25. Maj. Ved denne Lejlighed enedes man om, at Ugelønnen, som hidtil har været 30 Kr. straks skulde forhøjes til 32 Kr. 25 Øre og fra 1. Maj 1918 til 34 Kr. 50 Øre.

Overtidsbetalingen, som ikke tidligere har været overenskomstmæssig fastslaaet, fastsattes til 72 Øre i Timen indtil Kl. 9 Aften og for den derefter følgende Tid til 92 Øre. Senere forhøjes disse Satser til 75 og 95 Øre. Endelig fastsloges det, at hvis Akkordarbejde udføres som Overarbejde, forhøjes Akkordprisen med 40 pCt. for Arbejde, der udføres til Kl. 9, og derefter med 60 pCt.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør 1. Maj 1921 med 3 Maaneders forudgaaende Varsel.

Børstenbinderne hos Bührmann & Sønner i København. Dansk Børstenbinder-Forbund klagede til »Foreningen af Fabrikanter i dansk Børsteindustri for København og Sjælland« over at Firmaet Bührmann & Sønner havde oprettet Kontrakt med en Arbejder, der derved var forpligtet til at staa udenfor Fagforeningen. Ved et Mæglingsmøde diskuteredes denne Sag og da denne Forhandling ikke bragte noget fuldstændigt klart Resultat med Hensyn til den paagældende Ansættelse, ønskede Forbundet Den faste Voldgiftsrets Afgørelse af, om der her var Tale om en Formandsansættelse i Septemberforligets Forstand.

Som Indledning til Sagens Behandling for Retten afholdtes derfor et Fællesmøde d. 6. Maj med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, og ved denne Lejlighed erklærede Arbejdsgivernes Repræsentanter, at naar Firmaet ønskede at den paagældende Arbejder stod udenfor Fagforeningen, var det ikke under Paastanden om at denne Ret tilkom ham, fordi han var »Formand i Septemberforligets Forstand.« Dette Spørgsmaal forelaa altsaa slet ikke mere, og der var derfor ikke Tale om at afæske Den faste Voldgiftsret en Kendelse i Sagen. Da Arbejdsgiverne endvidere erklærede, at Firmaet ikke modsatte sig, at vedkommende Arbejder blev Medlem af Fagforeningen, sluttedes Sagen.

Træindustriarbejderne paa Snedkernes Træ- og Finerskæreri i København. Overfor Aktieselskabet Snedkermestrenes Træ- os Finerskæreri, som driver Virksomhed i Nansensgade 61 i København rejste Træindustriarbejderforbundet Lønkrav i Henhold til den i Fagets Overenskomst fastsatte Bestemmelse om Fastsættelse af højere Lønninger.

Da Mægling og Forhandling mellem Forbundet og Fabrikantforeningen var resultatløse gik Sagen til Behandling i Hovedorganisationerne den 14. April, og da der heller ikke ved denne Lejlighed opnaaedes en tilfredsstillende Ordning, varslede Forbundet Strejke overfor Firmaets Virksomheder i Nansensgade 61 og paa Nørrebrogade 157 i Strejkevarsler af 14. og 21. April til om Aftenen den 29. April. Arbejdsgiverne besvarede disse Varsler med et Boycottingsvarsel overfor de paagældende Arbejdere og endvidere nedlagde Arbejdsgiverforeningen Protest

mod Lovligheden af det givne Strejkevarsel, idet man endog ganske bestred Arbejdernes Ret til efter Overenskomsten at rejse Lønkrav i Overenskomstperioden, og Arbejdsgiverne forlangte dette Spørgsmaal afgjort ved Den faste Voldgiftsret. Fremdeles indkaldte Træindustriens Fabrikantforening en Generalforsamling med Lock-out paa Dagsordenen.

Under disse Omstændigheder blev der tilvejebragt et nyt Fællesmøde den 23. April, og paa dette naaede man da til Enighed. Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Forbundet enedes nemlig om, at der skulde gives et Timelønstillæg af 17 Øre til Fordeling mellem 6 af Fabrikens 9 Arbejdere, og om at Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn skulde betale 50 Kr., som Erstatning, fordi Fabrikantforeningen havde træneret denne Sag.

Træindustriarbejder - Forbundets Strejkevarsel og Arbejdsgiverforeningens Boycottingsvarsel bortfaldt, og samtidig bortfaldt Spørgsmaalet om at lade Sagen indbringe for Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsforholdene.

Arbejdsanvisningsdirektøren oplyser følgende vedrørende Arbejdsanvisningen og Arbejdsløsheden i April Maaned.

I I. Afdelings Kontorer (Guldbergsgade 26, Badstuestræde 17 og Valdemarsgade 28) indtegnedes i April Maaned 2473 Mænd og 2167 Kvinder mod 1938 Mænd og 1306 Kvinder i Marts Maaned. De tilsvarende Tal for April Maaned 1914 var 2613 Mænd og 1731 Kvinder og for Marts Maaned 2070 Mænd og 1342 Kvinder.

Fra 3334 Arbejdssteder rettedes i April Maaned Henvendelse om Arbejdskraft.

Der anvistes Arbejde til 1808 Mænd og 2038 Kvinder mod 1046 Mænd og 1176 Kvinder i Marts Maaned. De tilsvarende Tal for anviste Arbejdere i April 1914 var 2084 Mænd og 1659 Kvinder og for Marts 1236 Mænd og 1123 Kvinder.

Der blev i April Maaned anvist Plads til 87 pCt. af de indtegnede Arbejdssøgende, i Marts til 68 pCt.

Til II. Afdelings Kontorer (Christiansgade 22) var der ved April Maaneds Begyndelse af Arbejdsløshedskasserne anmeldt 4926 Arbejdsledige. I April Maaned er yderligere tilmeldt 2935 mod 5167 i Marts Maaned. Af de saaledes i April Maaned tilmeldte 7861 Arbejdsledige anvistes Arbejde til 1256 dels af Centralarbejdsanvisningskontoret og dels af Arbejdsløshedskasserne, medens 3457 selv skaffede sig Arbejde, er bortrejste eller af anden Grund udgaaet. Antallet af Arbejdsledige, anmeldte ved Kontoret i Christiansgade, var derefter ved Maanedens Udgang 3148 eller 1778 færre ved Slutningen end ved Begyndelsen af April Maaned.

I de 4 specielle Byggefag (Malere, Murere, Murarbejdsmænd og Tømrere) er Tallet paa Arbejdsledige dalet fra 2017 til 939. Den største Nedgang falder paa Malerne, idet samtlige ved Maanedens Begyndelse tilmeldte 655 i Maanedens Løb erholdt Arbejde. Der var desuden til Kontoret rettet Anmodning om 107 Malere, som dette ikke var i Stand til at efterkomme.

Ved Maanedens Slutning fandtes ingen tilmeldte ledige fra følgende Arbejdsløshedskasser: Børsteindustriarbejdernes, Drejerfagets, Forgylderfagets, Gartneriarbejdernes, Glasarbejdernes, Korkskærernes, Kurvemagernes, Lohgarvernes, Malersvendenes, Mølleriarbejdernes, Sadelmager og Tapetserernes samt Skraatobakarbejdernes. Indenfor flere af de øvrige Fag har det været umuligt at tilfredsstille Efterspørgslen efter visse Branchearbejdere.

For de 55 Arbejdsløshedskasser er der af 8 Kasser meldt en forøget Tilgang af 27, medens der i 27 Kasser noteredes en Nedgang af 1805. I 20 Kasser er Forholdet det samme ved Maanedens Begyndelse som ved dens Slutning.

I April Maaned er til Kontoret i Christiansgade indgaaet 691 Begæringer om Arbejdskraft; 32 af disse

var forud rettet til de respektive Arbejdsløshedskasser.

Til Kontoret i *Nakskov* var der den 1. April tilmeldt 231 Arbejdssøgende, i Maanedens Løb er yderligere tilmeldt 61. Af disse er 32 anvist Arbejde. 125 har opnaaet Beskæftigelse ved egen Hjælp eller er udgaaet af anden Aarsag, saaledes at der ved Maanedens Udgang var tilmeldt 135 Arbejdssøgende. Af de anviste Pladser var 47 pCt. til Landbruget.

Udlandet.

Engelske Lønforhøjelser under Krigen.

Den engelske Regerings *Board of Trade Labour Gazette* for April indeholdt bl. a. en samlet Oversigt over Lønforhøjelser, som havde fundet Sted i den foregaaende Maaned. Oversigten omhandler ikke Landarbejdere, Søfolk, Jernbanefunktionærer, Politi eller Statsarbejdere. Nedenstaaende gengives Teksten i Oversættelse:

»I Marts Maaned viste Lønningerne en udpræget Tendens i opadgaaende Retning. Ikke blot var Antallet af Lønforhøjelser eller Tilfælde, hvor Bonus blev tilstaaet langt over Gennemsnittet, men ogsaa Beløbene var i de fleste Tilfælde større, end hvad der har været kendt i tidligere Perioder med stigende Lønninger. I de Fag, som henhører under Maskin- og Skibsbyggeriet har Forhøjelserne været større end nogensinde før i en enkelt Maaned, og i visse Grupper af andre Fag har Stigningen ligeledes været meget betydelig. I nogle Tilfælde er Lønforhøjelsen udtrykkeligt fremkommen som en Krigs-Bonus. De fleste Forhøjelser fremkom imidlertid som en Følge, dels af de forhøjede Priser paa Levnedsmidler og dels af den særlige Efterspørgsel efter Arbejdskraft, paa Grund af Krigen.

Resultatet af alle Lønforandringer, som er meddelt at have fundet Sted i Maanedens Løb, har været en Forhøjelse paa ialt 72,713 Lstr. ugentlig. Om Lønnedsættelser foreligger ingen Meddelelser. Antallet af Arbejdere, som fik Del i Forhøjelserne var 446,267. Af det samlede ugentlige Beløb falder 48,297 Lstr. paa Maskin- og Skibsbyggeri, 4982 Lstr. paa Transportvirksomhed og 4876 Lstr. paa Tekstilfagene.

I Løbet af de tre første Maaneder af 1915 var det samlede Antal Arbejdere, hvis Løn efter foreliggende Indberetninger er forandret, 792,003, og Forandringernes Nettovirkning er en ugentlig Lønforhøjelse paa 108,809 Lstr. I den tilsvarende Periode af 1914 modtog 129,854 Arbejdere en Lønforhøjelse paa 1910 Lstr. ugentlig. Af den samlede Lønforhøjelse i Januar—Marts 1915 falder 2068 Lstr. paa Byggefagene, 3517 Lstr. paa Jern- og Staalfagene, 56,688 Lstr. paa Maskin- og Skibsbyggeri, 7513 Lstr. paa Tekstilfagene og 21,987 Lstr. paa Transportfagene. I Kulmine-Industrien var der en Netto-Lønnedsættelse paa 1644 Lstr., hvilket skyldes en Nedgang i Kullenes Salgspris i visse Distrikter hen mod Slutningen af Aaret 1914.

Alle de nævnte Beløb er eksklusive forøget Fortjeneste paa Grundaf Overarbejde samt som foran nævnt Forandringer som er foregaaet for Landarbejdere, Søfolk, Jernbanefunktionærer, Politi- og Statsarbejdere. I denne Forbindelse kan nævnes, at der er tilstaaet Jernbanefunktionærerne en Krigsbonus paa 2 à 3 sh. ugentlig, Politistyrken i London 2 sh. og Arbejderne i Statens Dockyards 1,2 eller 3 sh.; men de nøjagtige Tal paa dem, der har nydt godt deraf, har endnu ikke kunnet faas. Siden Aarets Begyndelse har der ogsaa fundet en omfattende Lønforhøjelse Sted for Landarbejdernes Vedkommende, i Reglen varierende fra 1 til 2 sh. ugentlig og i nogle Tilfælde noget mere. Hvad angaar Sømændene, da har der siden 1. Januar fundet yderligere Forhøjelser Sted paa 10—20 à 30 sh. maanedlig, som Dækning for Krigsrisiko. Disse Forhøjelser har særlig fundet Sted i Liverpool og Havnene paa Nordøstkysten og ved Bristol Kanalen.

Mønttabel:

1 Lstr. = 18 Kr. 16 Øre.
1 sh. = 91 Øre.

Reaktion i Svejts.

Hoveri og Agrar-Patriotisme.

Den svejtsiske faglige Hovedorganisations Organ »Gewerkschaftliche Rundschau« omtaler nogle i Svejts trufne Foranstaltninger, der i høj Grad er egnede til at vække Betænkelighed hos den arbejdende Befolkning, som — ikke mindst i Svejts — i Forvejen har Vanskeligheder nok paa Grund af Dyrtiden og Krigens øvrige Følgevirkninger. Det drejer sig om intet mindre end at bruge Dele af den indkaldte Sikringsstyrke som gratis Arbejdskraft for Agrarerne. Vi gengiver nedenfor nogle Uddrag af Artiklen:

»Af en Befaling, som for kort Tid siden er fremkommen i Dagspressen fra Generaladjudanten, erfarer vi følgende:

Det svejtsiske Arbejderdepartement har anmodet om, at der — for Landets Næringsmiddel-Forsynings Skyld — af Arméen maa blive ydet Hjælp af Arbejdskraft ved Markernes Foraarsbehandling.«

Generalen vil imødekomme denne Anmodning.

1. Troppekommandanterne bemyndiges herved til paa deres Befalingsomraade at anvende Soldater og Bespændinger til Hjælp ved Landbrugsarbejde.

2. Det maa dog kun ske for saavidt de militære Interesser, Krigsdygtigheden og Krigsberedskabet ikke skades derved.

3. Arbejdshjælpen er gratis.«

Bladet skriver derefter:

Hvis det kun drejede sig om at komme saadanne fattige Smaabønder og Forpagtere tilhjælp, hvem Arbejdskraften er berøvet paa Grund af Mobiliseringen, saa havde vi intet haft at indvende derimod, forudsat der lades Soldaterne fornøden Frihed i Valget mellem saadant Arbejde og den militære Tjeneste. Vi maa da ogsaa hævde den Anskuelse, at de højeste militære Myndigheder savner Bemyndigelse til at disponere over de indkaldte Borgere til andre Formaal end de militære. Naturligvis vilde vi hilse det med stor Glæde, om Hæren hellere vilde udføre nyttigt Arbejde end være med i alle Slags kostbare Øvelser. Men nu ligger jo Forholdene saaledes, at med Forpagternes og Smaabøndernes mindre Jordbesiddelse vil disse kun sjeldent kunne gøre Brug af den militære Hjælp, som stilles til Raadighed. I disse Kredse vil man simpelthen maatte tage Situationen paa den Maade, at Kvinder og Børn og de tilbageblevne Mænd maa slide dobbelt.

Derimod er der Fare for, at den trufne Ordning vil blive benyttet af et Flertal af saadanne Bønder, som meget vel var istand til at faa Daglejere, Karle og Piger, hvis de blot ikke var bange for Udgiften til Arbejdsløn.

Med andre Ord, vi frygter for, at den hele Foranstaltning vil udarte derhen, at en Del af vor Milits kort og godt maa gøre Hoveritjeneste paa samme Tid, som Karle, Piger og Daglejerne forgæves søger efter lønnende Beskæftigelse.

Men vore Storbønder er ikke utaknemmelige mod dem, der hjælper dem til højere Salgspriser for deres Varer og til billigere Arbejdskraft.

I et Skrift som bærer den meget lovende Titel »Økonomiske Retningslinier for svejtsisk Toldpolitik« stiller Dr. *Laur* Arbejdsgiverne i Udsigt, at Bønderne vil hjælpe dem i Kampen mod Socialpolitik og Lønbevægelser, forudsat Bondeforbundets Parole følges i Toldpolitiken. I et Kapitel af nævnte Værk omhandlende »Politiske Farer« siger Forfatteren bl. a.

»Økonomiske Kampe vil der altid være. De mildnes ved den lille Kapitalbesiddelse, og Arbejderens Udsigt til at blive selvstændig Arbejdsgiver. I en Industristat bliver denne Arbejderens Udsigt ringere. Middelstandens Indflydelse bliver mindre, og Arbejderklassens Magt vokser. Den ejendomsløse Arbejder bliver ofte vildledt. Socialpolitiken tager for lidt Hensyn til Statens Midler. Man gaar let til Beslutninger om Afholdelse af Udgifter; men Folket er utilgængeligt for Spørgsmaalet om Udgifternes Dækning gennem direkte eller indirekte Skatter. Saa længe som muligt hjælper man sig med Laan. Naar Krediten er udtømt, maa man afruste; der opstaar politiske og økonomiske Kriser, som let kan udløse revolutionære Bevægelser. *Enden bliver Landets økonomiske og politiske Sammenbrud og Udlandets Indblanding.*

Bonden er ikke nogen Ven af Storkapitalen. Han viser ogsaa i den nyere Tid en voksende Forstaaelse af Lønarbejdernes Stilling; disse er jo for en stor Del hans Sønner og Døtre. Men han er i Bund og Grund en Modstander af Statssocialismen. For ham gaar Frihed og Selvstændighed foran alt andet, og han vil have Ro og Orden i Landet. *Derfor er Bonden det sikreste Bolværk mod Omvæltningerne. Vore Byer har jo i flere Tilfælde haft Lejlighed til at erfare, hvilken Værdi Bondebataljonerne har for dem i urolige Tider, og mangen en, der hele Aaret igennem havde lamenteret over de høje Priser paa Livsfornødenhederne, blev med ét mere rolig, naar han saa Dragonerne fra Landet ride gennem Gaderne.*«

»Gewerkschaftliche Rundschau« fortsætter efter dette Citat som følger:

Dette er i det mindste tydelig Tale, saa Arbejderne ved, hvor de har Bondeførerne. I alle Fald er det lige haardt nok at forlange af Arbejderne, at de skal beskytte disse velmenende Medborgeres Ejendom, og oven i Købet stille sin Arbejdskraft gratis til Raadighed for dem. Arbejderklassen vil nedlægge en bestemt Protest herimod.«

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Maj 1915.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juni 1915.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEBORDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ❋ KØBENHAVN DEN 5. JUNI 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter. (Jernbanearbejderne i Jylland og paa Fyen. Kvinderne hos Det danske Petroleumsselskab. Possementmagerne i København. Textilarbejderne paa Lyngby Gardinfabrik og hos Grøn og Søn i København. Trikotagearbejderne paa Dollerup Mølle Trikotagearbejderne i Silkeborg. Tobaksarbejderne hos Hirschsprung i København. Syerne hos Anthon Christensen i Aarhus). Revision af Loven om Den faste Voldgiftsret. Kommunale Tilskud. Den ny Grundlov. Arbejdsanvisning.

Kongresser.

Træindustriarbejderforbundet i Danmark

afholdt sin 8. Kongres i Rømersgades Forsamlingsbygning i København i Dagene den 14.—16 Maj.

Foruden Hovedbestyrelsens 11 Medlemmer var 79 Delegerede fra 43 Afdelinger mødt. Som Gæster var *E. Svendsen* mødt fra De samvirkende Fagforbund i Danmark, *August Svensson* fra Sverrig, *Juul* og *Fløjsbonn* fra Norge og *Haapalainen* fra Finland.

Efter Indledningstaler og Valg af Kongressens Funktionærer aflagde Forbundets Formand, *V. S. Petersen*,

Beretning.

Der var i den forløbne treaarige Periode udfoldet en omfattende Agitation for at skabe ny Tilgang til Organisationen. Forbundets Formand havde, naar Bornholm undtages, praktisk taget gennempløjet hele Landet.

Agitationen havde været drevet med det Formaal at faa Fagfæller, der stod som Medlemmer af andre Forbund paa de Pladser, hvor Træindustriarbejderne allerede havde Afdelinger, til at overflytte sig og at faa oprettet Afdelinger paa Pladser, hvor der var et tilstrækkeligt Antal uorganiserede til at danne saadanne.

Selvfølgelig havde hele denne Agitation krævet et stort Arbejde, da det jo var en kendt Sag, at der ofte maatte virkes flere Gange forgæves paa et Sted, før Resultater opnaaedes.

Arbejdet havde dog heller ikke været uden gode Frugter. Medens en enkelt Afdeling (Tommerup) var opløst, var der oprettet nye Afdelinger i Kirkeby, Borup, Ringkøbing, Haslev, Mørkøv, Vordingborg, Aarhus T., Pindstrup, Svendborg, Hørsholm og Lyngby. Rundt om i Afdelingerne var der Stigning i Medlemstallet; dette var i Perioden vokset fra 2,022 til 2,497, altsaa ialt med 475 Medlemmer, eller 23,49 pCt.

Arbejdsløshedskassernes Overflytningsregler og de mellem Træarbejderfagene gældende Regler for Fagenes Begrænsning havde gjort det om ikke let saa dog nogenlunde overkommeligt i store Træk at faa andre organiserede Træindustriarbejdere over til Forbundet, som f. Eks. i Køge, Odense og Esbjerg.

Ogsaa med Hensyn til at faa alle uorganiserede til at slutte sig sammen under Forbundet var der ført en livlig Agitation, men der var endnu adskilligt at gøre paa dette Omraade.

Forbundet havde ved Siden af den omtalte Agitation udfoldet betydelige Bestræbelser for at hæve Medlemmernes personlige Timelønninger ved Hjælp af Landsoverenskomstens Løfteparagraf.

Erfaringen havde vist, at mange Arbejdsgivere ikke vilde se Forskellen mellem Mindstetimeløn og Normaltimeløn, skønt det oprindelig var forsikret fra deres Repræsentanters Side, at Minimallønnen skulde opfattes som det mindste, Arbejdsgiverne havde Lov at byde en Arbejder, medens de, saasnart hans Arbejdskraft var mere værd, vilde give ham en højere Løn. Vor berettigede Tvivl om Betydningen af den Slags Forsikringer førte til, at vi fik Løfteparagrafen indført, hvorefter Forbundet havde Ret til Indgriben, hvor Misforhold skønnedes at herske. Paa Grundlag heraf havde Forbundet iværksat sit Arbejde for at hæve Medlemmernes personlige Timelønninger, et Arbejde, der udgjorde den anden Hoveddel af Agitationen.

Formanden gjorde Rede for Udviklingen af disse Bestræbelser Landet over, særlig for Jyllands Vedkommende, hvor Fabrikantforeningen havde gjort alle mulige Vanskeligheder for at undgaa Mægling om de herskende Misforhold, som Forbundet nøje havde dokumenteret.

Der vekseledes et Utal af Skrivelser om Sagen, indtil Forbundet, efter at Forhandling med Repræsentanter for Hovedorganisationerne ogsaa viste sig forgæves, gennem De samv. Fagforbund indklagede Fabrikantforeningen for Den faste Vold-

giftsret for Brud paa den gældende Overenskomst.

Den faste Voldgiftsrets Kendelse faldt den 10. December 1913 og gav Ferbundet Medhold i sin Klage. Den idømte Arbejdsgiverne en Bod paa 150 Kr. samt 150 Kr. i Sagsomkostninger, fordi de ikke havde efterkommet Forbundets Krav om Mægling, trods det at der i Overenskomstens § 14 staar: »Mægling skal dog i alle Tilfælde....foretages, saafremt en af Parterne forlanger det«.

Først dermed var Banen fri for de stillede Mæglingskrav. Formanden omtalte nærmere Gennemførelsen af disse og gennemgik en Del af de mange opnaaede Resultater.

Lønhævningen ad denne Vej beløb sig pr. Aar til ca. 13,500 Kr. Ved Vurderingen heraf maatte der dog tages Hensyn til visse Forandringer, som Forholdene hist og her førte med sig.

Formanden oplyste forøvrigt i denne Forbindelse, at hvor Forbundet var indgaaet paa at lade Timelønningerne stige i Form af Dyrtidstillæg, var der forlangt vedføjet den Bestemmelse, af den paagældende Virksomhed skal give 14 Dages Varsel, dersom den mener, de økonomiske Forhold atter er normale, og som Følge heraf vil inddrage Tillægene.

Han gennemgik den opstillede Lønstatistik, der viste de talmæssige Resultater af hele Arbejdet dels for at hæve Timelønningerne, dels for at gennemføre nye og bedre Akkorder.

Efter Statistiken er Timefortjenesten — det er i det efterfølgende stadig Gennemsnittet, der tales om — for Maskinpassere og Haandarbejdere i Akkord steget i Provinserne — hertil er medregnet Glostrup — fra 48,84 til 53,05, altsaa med 4,21 Øre pr. Time. I København — her er Hellerup medregnet — fra 57,82 til 63,49. altsaa med 5,67 Øre.

Lønningen for Maskinpasserne og Haandarbejderne paa *Timeløn* er i Provinserne steget med 2,17, i Københvvn med 2,97.

For Arbejdsmænd i Akkord er Stigningen 0,84, og for de timelønnede 1,27 pr. Time.

Kortelig berørte Formanden Virkningerne af den nye *Fabriklov* og oplyste, at Forbundet efter Anmodning fra Træindustriens Fabrikantforeninger havde deltaget i Forhandlinger om Ændringer i den gældende *Toldlov*, som mulig forestod i næste Rigsdagssamling. Man var, under visse Forhold enedes med Fabrikantforeningerne om en Indstilling til de interesserede Fags Toldudvalg.

Forbundet er siden sidste Kongres fra De samv. Fagforbund paalignet til andre Forbunds *Strejker og Lockouter* Kr. 8,112,70. Til Strejker i eget Fag er medgaaet Kr. 10,254,87, til Finland Kr. 4,155,00 og til de belgiske Arbejdere Kr. 1000,00; ialt Kr. 23,522,57.

Den Overenskomst om økonomisk Støtte, Forbundet til forrige Kongres havde med »Svensk Savværksindustriforbund« alene, er senere tiltraadt af »Norsk-sag-tomt- og høvleriarbejderforbund«, og med nogle mindre Ændringer, der nødvendiggjordes ved flere Forbunds Tilslutning, af »Finsk Savværksindustriarbejderforbund«. Overenskomsten har allerede virket, idet det finske Forbund under en større Konflikt, det havde i Sommeren 1914, i overenskomstmæssig Støtte fra det danske Forbund modtog Kr. 4,155,00.

Efter en Omtale af Arbejdsanvisningsforholdene kom Formanden ind paa Krigssituationens bratte Indgriben i Arbejdernes Forhold og de heldige Bestræbelser, Forbundet havde udfoldet for at læmpe Tilstandene det bedst mulige til Medlemmernes Fordel. Han omtalte ogsaa De samv. Fagforbunds store Arbejde for at underbygge og fremme alle de Foranstaltninger, der af det Offentlige var foretagne i samme Retning.

Endvidere berørte Formanden enkelte af de Strejker, som var ført i Periodens Løb, og Resultaterne deraf. Han oplyste, at Kassebeholdningen i Forbundet var vokset fra 10,619 Kr. i April 1912 til 56,308 Kr. ved Udgangen af Marts 1915, altsaa med over 45,000 Kr.

Sluttelig erklærede han, at ihvorvel han ikke kunde sige, at han var helt tilfreds med Periodens Forløb, saa havde man dog maaske Grund til at paaskønne, at den var faldet saa forholdsvis godt ud, som den var, og han saa med gode Forhaabninger paa Fremtiden.

Efter en Diskussion, der for en væsentlig Del drejede sig om Minimallønnen og Bevægelsen for Gennemførelse af højere almindelige Lønninger, godkendtes Beretningen enstemmigt.

Regnskaberne.

Hovedkasserer *Madsen-Terner* forelagde de reviderede Regnskaber for de forløbne 3 Aar.

Efter en kort Diskussion godkendtes disse enstemmigt.

Forskellige Sager.

Under Kongressens Forløb behandledes en Række forskellige Spørgsmaal.

Fra Afdelingen i Brabrand forelaa saaledes Forslag om Udmeldelse af Dansk Træarbejdersekretariat. Dette Sekretariat, der har Bladet »Træarbejderen« som Organ, danner et Mellemled mellem samtlige Træarbejderfag, regulerer navnlig Grænsestridigheder, men beskæftiger sig ogsaa med andre Spørgsmaal, ligesom det opretholder det internationale Samkvem mellem de danske Træfag og de udenlandske.

Forslaget mødte imidlertid fra alle Sider en afgjort Modstand, og det forkastedes med saa godt som alle Stemmer mod fire.

Senere holdt Fabriksinspektør *Ottesen* et Foredrag om Maskinbeskyttelse med særligt Henblik paa Forholdene i Træindustrien.

Efter at Forbundets Formand ogsaa havde udtalt sig om dette Emne vedtoges følgende Udtalelse enstemmigt:

Kongressen tilsiger Hovedbestyrelsen sin fulde Støtte i det Arbejde, den maatte finde formaalstjenlig for at faa gennemført de Goder, Forbundets Medlemmer i Henhold til Fabriksloven og Regulativet har Krav paa.

Endvidere beskæftigede Kongressen sig med den fremtidige Virksomhed. Formanden holdt et orienterende Foredrag om dette Emne og opfordrede Forbundets Repræsentanter og Afdelinger til snarest at beskæftige sig med Fagets særlige Interesser med Henblik paa Indgaaelse af nye Overenskomster.

Lovændringer.

Paa Kongressens første Dag nedsattes et Udvalg angaaende Lovenes Revision.

Dette Udvalg fremsatte senere med Formanden som Ordfører forskellige Indstillinger.

Af særlig Betydning vedtoges følgende Ændringer:

Fra 1. Juli 1916 forhøjes Forbundskontingentet fra 25 til 30 Øre om Ugen.

Fra samme Tidspunkt forhøjes Strejkeunderstøttelsernes Grundsats fra 10 til 12 Kr. om Ugen.

Dernæst vedtoges en Ændring af Repræsentationsretten til Forbundets Kongresser, og endelig toges Beslutning vedrørende Indsamling af Lønstatistik.

Valg

Efter at der var fastsat 1800 Kr. som Løn for Formanden og 2000 for Hovedkassereren, genvalgtes de afgaaende: *V. S. Petersen* som Formand og *O. Madsen-Terner* som Hovedkasserer.

Endvidere valgtes Hovedbestyrelse og Revisorer.

Træindustriarbejdernes Arbejdsløshedskasses Delegeretmøde.

Umiddelbart efter Kongressen afholdt Fagets Arbejdsløshedskasse Delegeretmøde.

Under Beretningen omtalte Formanden bl. a. saavel Kassens egen Arbejdsanvisning som den offentlige Arbejdsanvisning. Han kom ligeledes ind paa en Omtale af Loven af 2. Oktober 1914 om fortsat Hjælp til Arbejdsløse og paalagde i den Forbindelse Afdelingerne nøjagtig at udfylde og rettidig at indsende alle Spørgeskemaer, der tilsendtes dem fra Hovedledelsen. Han omtalte ligeledes den reviderede Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Hovedkassereren forelagde Regnskabet for Treaaret, hvoraf fremgik, at det ordinære Kontingent havde beløbet sig til Kr. 76,204,62; i Stats- og Kommunetilskud var modtaget Kr. 58,844,89. I ordinær Understøttelse, Flyttehjælp og Billetpenge var udbetalt Kr. 80,524,36. I Administrationsbidrag til Afdelingerne var udbetalt Kr. 4,194,58. Kassens samlede Beholdning var i Treaaret steget med Kr. 43,382,45 fra Kr. 17,563,35 til Kr. 60.945,45.

Af Ændringer til A-Kassens Vedtægter vedtoges bl. a., at Understøttelsen ændres derhen, at Medlemmer med *indtil* 5 Aars Medlemsret faar Kr. 1,75 pr. Dag i 7 Dage pr. Uge, ialt i 80 Dage i et Aar. Medlemmer med 5 Aars Medlemsret eller derover faar Kr. 2,00 pr. Dag i alle Ugens 7 Dage, ligeledes i 80 Dage pr. Aar.

Forskellige andre Forbedringer i Vedtægterne vedtoges.

Dernæst vedtog Mødet følgende angaaende Oprettelsen af en Krisefond:

»Delegeretmødet paalægger Repræsentantskabet, naar dette finder Tiden belejlig dertil, at oprette et særligt Fond i H. t. § 6 i »Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser«. Repræsentantskabet bemyndiges til at henlægge en saadan Brøkdel af Kassens ordinære Kontingent til dette Fond, som det finder formaalstjenligt. Oprettes Fondet, meddeles det Afdelingerne til Efterretning.«

Efter at Valg af Ledelse (den samme som i Forbundet) havde fundet Sted, sluttedes Delegeretmødet.

Næste Kongres og Delegeretmøde afholdes i Vejle Store Bededag og paafølgende Dage i 1918.

Forsikringsfunktionærernes Forbund

afholdt sin tredie Kongres i Dagene den 13. og 14. Maj i København.

Formanden, *Fr. M. Nielsen*, aabnede Kongressen med et Velkommen til de Delegerede, og han udtalte Haabet om, at Forhandlingerne, der skulde føres, og Beslutningerne, der blev tagne, maatte blive til Gavn for Forbundet.

Der var mødt 19 Delegerede foruden Hovedbestyrelsens 9 Medlemmer.

Efter Indbydelse var desuden Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen* kommen til Stede.

Beretning.

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden i de forløbne to Aar. Han gennemgik udførligt en Række Sager af særlig Betydning, gjorde Rede for deres Afvikling og de Vanskeligheder, som ofte havde været forbundet dermed, men som til Gengæld ogsaa i flere Tilfælde var blevet lønnet med tilfredsstillende Resultater.

Der var iøvrigt siden sidste Kongres afholdt 53 Forretningsudvalgsmøder, 3 Hovedbestyrelsesmøder, 3 Repræsentantskabsmøder og 30 Forhandlingsmøder. Der var foretaget 12 Agitationsrejser og afsendt c. 700 Breve. Der var en Fremgang fra 4 Afdelinger til 8, og Medlemstallet var steget med over 100.

Formanden opholdt sig med særlig Grundighed ved Mellemværendet mellem Forbundet og Dansk Folkeforsikrings Anstalt, en Strid, der netop for Tiden havde tilspidset sig saa stærkt, at der var givet Strejkevarsel fra Funktionærerne overfor Anstalten. Som bekendt drejede Konflikten sig særlig om de saakaldte Agitationsbøger, der skulde benyttes i Agenternes Distrikter, og som Selskabet forlanger udleverede imod Funktionærernes Ønske.

Efter Beretningens Aflæggelse førtes en længere Debat, som navnlig vedrørte Konflikten med Dansk Folkeforsikringsanstalt. Iøvrigt drejede den sig om Forbundets Rammer, saaledes bl. a. Spørgsmaalet om, hvorvidt Kontorfolk fra Livsforsikringsselskaberne burde kunne optages i Organisationen. Forholdet til »Tryg«s Agenter, mod hvilke adskillig Opposition ved Lejlighed har rejst sig, diskuteredes ogsaa.

Virksomheden godkendtes enstemmigt.

Regnskabet godkendtes ligeledes enstemmigt.

Arbejdsløsheds-Understøttelse.

Formanden motiverede et Forslag fra Hovedbestyrelsen angaaende Arbejdsløshedsunderstøttelse og en dermed forbundet Kontingentforhøjelse.

Forslaget lød saasedes:

Kontingentet forhøjes til 50 Øre ugentlig, saaledes at Forbundet overtager Udredelse af Arbejdsløshedsunderstøttelse efter nærmere fastsatte Regler, som træder i Kraft 1. Juli 1916. Kontingentets Forhøjelse træder i Kraft 1. Juli 1915.

Her var Tale om en foreløbig Ordning, indtil Forholdet er nærmere belyst ved Statistik og indhentede Erfaringer.

Efter nogen Diskussion vedtoges Forslaget enstemmigt.

Forbundets Ledelse.

Formanden fremsatte følgende Lovændringsforslag angaaende Sammensætningen af Forbundets Ledelse:

Forbundet ledes af et Forretningsudvalg i Forbindelse med et Repræsentantskab Forretningsudvalget skal bestaa af Formanden, Kassereren og tre Repræsentanter, valgte paa Kongressen. Repræsentantskabet bestaar af samtlige Afdelingsformænd.

Forslaget vedtoges enstemmigt.

Dansk Folkeforsikrings-Anstalt.

Formanden gav nærmere Meddelelse angaaende Strejkevarslet, som var sendt D. F. F. A. Kongressen gav enstemmig sin Sanktion til den trufne Foranstaltning.

Formanden redegjorde for et af et Udvalg udarbejdet Forslag til ny Overenskomst hos nævnte Selskab. En Del Talere tog Ordet i den Anledning, hvorefter det stillede Forslag under enstemmig Tilslutning blev tiltraadt af Kongressen.

Der nedsattes et Udvalg til at forhandle om Forholdene ved Dansk Folke-Forsikrings Anstalt.

Valg.

Til Formand genvalgtes med Akklamation *Fr. M. Nielsen*. Til Kasserer genvalgtes, ligeledes med Akklamation, *H. C. Hansen*.

Forskellige Sager.

Kongressen drøftede derefter forskellige Spørgsmaal vedrørende Forbundets fremtidige Virksomhed, desuden en Reform af Kontingentopkrævningen. Lønninger og Diæter fastsattes.

Det vedtoges sluttelig at afholde næste Kongres i Aaret 1917 i København.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jernbanearbejderne i Jylland og paa Fyen. Ved Fællesmøder den 20. og 27. Maj forhandledes om Løn- og Arbejdsforhold ved tre Jernbaneanlæg, nemlig *Nyborg Havn*, *Funder-Bramminge, Parsel III*, *Grindsted* og Dobbeltsporet *Aarhus-Hasselager*. I Nyborg havde Arbejdet været nedlagt siden 6. Marts, paa Aarhus-Hasselager-Anlægget strejkedes der fra 13. Maj, og paa Funder-Bramminge Banen var der varslet Strejke fra 21. Maj.

Ved Fællesmødet 20. Maj opnaaedes ikke Overenskomst, men man enedes om at fortsætte Forhandlingerne, og Arbejderne indgik paa at udsætte den varslede Strejke i 8 Dage.

Under de følgende Forhandlinger den 27. Maj naaede man endelig et positivt Resultat, idet der afsluttedes Overenskomster, de løbende Strejker hævedes og den varslede Strejke aflystes.

Paa Dobbeltsporet Aarhus-Hasselager fastsattes Timelønnen til 44 Øre paa Strækningen fra Aarhus til Grænsen mellem Viby og Hasselager. For den resterende mindre Del af Anlægget fastsattes en Timeløn af 40 Øre. Desuden afsluttedes der for dette Arbejde en Overenskomst med fastsatte Overarbejdstakster, almindelige Bestemmelser m. m. Timelønnen havde her været 38, og Arbejdernes Krav lød paa 45 Øre for hele Strækningen.

Paa Funder-Bramminge Banen var Timelønnen ligeledes 38 Øre, medens Arbejderne krævede 43 Øre. Man enedes her om en Timeløn paa 40 Øre og et dagligt Tillæg paa 30 Øre paa Grund af de i Grindsted herskende vanskelige og dyre Logis- og Kostforhold.

Ved Nyborg-Anlægget havde Timelønnen været 40 Øre, medens Arbejderne krævede 41 Øre. Dette Krav opfyldtes ved den afsluttede Overenskomst. De i Aarhus-Hasselageroverenskomsten fastsatte Bestemmelser for Arbejdstid og Overarbejdsbetaling blev ogsaa gældende ved de to sidstnævnte Anlæg.

Begge Parter tog paa enkelte Punkter det Forbehold, at disse ikke skulde være bindende ved kommende andre Overenskomstforhandlinger.

Kvinderne hos Det danske Petroleumsselskab. Kvindeligt Arbejderforbund afsluttede fra 1. April ny Overenskomst med Det danske Petroleums Aktieselskab. Herved forhøjedes Ugelønnen fra 14½ til 16 Kr. og Akkordpriserne forhøjedes med 10 pCt.

Den gamle Overenskomst kunde egentlig først opsiges til Udløb 1. Avg., men et Ønske fra Selskabets Arbejdere om Dyrtidstillæg bevirkede Afslutningen af den nye Overenskomst, som er gældende til 1. Avg. 1919 og omfatter 30 Kvinder.

Possementmagerne i København. Med Sanktion af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund har Dansk Tekstilarbejderforbund opsagt den nugældende Overenskomst med Possementmagermesterforeningen i København til Udløb 1. September.

Textilarbejderne paa Lyngby Gardinfabrik og hos Grøn og Søn i København. I det sidste Aars Tid har Tekstilarbejderforbundet udfoldet en stærk Agitation i *Lyngby*, hvor den store *Tekstil- og Gardinfabrik* i mange Aar har været upaavirket af den faglige Rørelse, og hvor Akkordsatserne som Følge af, at Arbejderne har været uorganiserede, er ualmindelig lave.

Agitationen har bevirket, at Arbejderne paa den nævnte Fabrik og den dermed forbundne Garnfarveri

og Mercericeringsanstalt i et Antal af ca. 300 har sluttet sig til Forbundet, og et Udvalg har derefter sammen med Forbundets Forretningsudvalg udarbejdet et Forslag til en Løntarif.

Forbundet har faaet De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalgs Sanktion til at forelægge dette Forslag for Firmaet for at faa en Overenskomst oprettet.

Hos Firmaet *M. E. Grøn og Søn i København*, hvor Arbejderne ligeledes havde svigtet Organisationen, forringedes Lønvilkaarene ogsaa i betydelig Grad i den Periode, som har strakt sig over nogle Aar.

Flertallet af Arbejderne i denne Virksomhed har imidlertid ogsaa faaet Øjnene op igen, og et Forslag til en Løntarif for denne Virksomhed er ligeledes udarbejdet.

Forslagene er tilstillet Firmaerne den 1. Juni.

Trikotagearbejderne paa Dollerup Mølle. Dansk Tekstilarbejderforbund har med Sanktion opsagt Overenskomsten med Trikotagefabrikken Dollerup Mølle, som hører til Aktieselskabet »De forenede jyske Farverier og Trikotagefabrikker«, der iøvrigt har Virksomheder i Esbjerg, Aarhus og Vestbirk.

Trikotagearbejderne i Silkeborg. Dansk Tekstilarbejderforbunds Afdeling i Silkeborg har i et Aars Tid drevet en energisk Agitation for at faa saavel de mandlige som kvindelige Arbejdere paa 3 af Byens Trikotagefabrikker organiserede, og det er lykkedes at faa alle Arbejderne paa de to mindste Fabrikker — Ole Jensens og Andersens — og den overvejende Del af de ca. 100 Mænd og Kvinder, som beskæftiges paa den tredie — Commichaus Fabrik — til at indmelde sig i Organisationen.

Fabrikant Ole Jensen tog imidlertid Arbejdernes Organisationstrang meget unaadig op, idet han meddelte dem, at de, der indmeldte sig i Fagforeningen, ikke skulde komme paa hans Fabrik mere.

Der var kun 2, der fik Betænkeligheder paa Grund af denne Trusel fra Ole Jensens Side, men da de havde sundet sig en Dags Tid, fulgte de Trop med Kammeraterne. De maatte derfor dele Skæbne med dem, der tidligere var jaget paa Porten, og Fabrikken stod derefter ganske tom.

Efter ca. 3 Ugers Forløb blev Ole Jensen dog betænkelig ved sin egen Lock-out og der kom derfor Forhandlinger i Stand, som endte med, at Jensen hævede Lock-outen, alle de udelukkede blev genantagne, Fagforeningen blev anerkendt og samtidig forpligtede Fabrikanten sig til at forhandle om en Lønoverenskomst, naar Arbejderne ønskede en saadan. Endelig indgik han paa fremtidig fortrinsvis at beskæftige organiserede Arbejdere.

Paa de andre Fabrikker gik Agitationen sin rolige Gang, og der blev ingen Protest fremsat mod Arbejdernes Ret til at organisere sig.

Efter at Agitationsarbejdet saaledes var fuldendt med et tilfredsstillende Resultat, udarbejdede Fagforeningen Forslag til Overenskomster for de 3 Fabrikker, og disse Forslag fremsættes nu med Sanktion af Tekstilarbejderforbundet og De samvirkende Fagforbund.

En Forbedring af Forholdene er sikkert haardt tiltrængt paa de paagældende Arbejdspladser i Silkeborg; paa Commichaus Fabrik er der f. Ex. Kvinder, som kun tjener 5—6—7 Kr. pr. Uge.

Tobaksarbejderne hos Hirschsprung i København. I Anledning af, at Firmaet A/S A. M. Hirschsprung & Sønner d. 7. Maj havde afskediget 4 Arbejdere under Omstændigheder, der kunde give det Udseende af, at de havde udvist Uærlighed ovorfor Firmaet, vedtog Fabrikens Arbejdere og senere en Generalforsamling af samtlige københavnske Tobaksarbejdere at iværksætte Strejke hos Firmaet for at gennemtvinge de 4 Arbejderes Genantagelse.

Den 17. Maj afsendte Forbundet første Strejkevarsel. Dagen efter protesterede Arbejdsgiverforeningen

mod Varslets Lovlighed. Varslet og Protesten fik dog ingen reel Betydning, thi den 20. Maj afholdt Bestyrelserne for Forbundet og Fabrikantforeningen et Møde om Sagen og ved denne Lejlighed afgav Fabrikantforeningen paa Firmaets Vegne en Erklæring om, at Grunden til de 4 Arbejderes Afskedigelse ikke var nogen Sigtelse for Uærlighed, og som Bevis for at saadan Sigtelse ikke forelaa tilbød de tilstedeværende Fabrikanter at antage de 4 Arbejdere for dermed at faa Sagen afsluttet. Dette Tilbud modtog Firmaets Arbejdere ved et Møde den 21. Maj, og Strejkevarslet bortfaldt derefter.

Syerne hos Anthon Christensen i Aarhus. Den 24. Marts afsluttedes en Syerstrejke hos Anthon Christensen i Aarhus med en Overenskomst, hvori det bl. a. blev fastslaaet, at forskellige Akkordpriser skulde have visse Procenttillæg fra 1. Juni.

Da dette Tidspunkt nærmede sig, skulde Prislisten bringes i endelig Orden i Overensstemmelse med 24. Marts-Overenskomsten, men nu opstod der Uenighed om Tillægene for enkelte Dessins.

Dette foranledige et nyt Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne den 31. Maj, og her bragtes Sagen til endelig Afslutning derved, at Firmaet frafaldt et fremsat Krav om Mindre-Tillæg til Prisen paa Drengehabitter, og samtidig fastsloges det, at alle Habitter med lange Benklæder skulde betales med 20 Øre ekstra, naar hele Habitten sys af samme Syerske, medens Arbejdet skulde betales efter de i Priskuranten for enkelte Par fastsatte Priser, naar Benklæderne syes særskilt.

Revision af Loven om Den faste Voldgiftsret.

Paragraf 19 i Lov af 12. April 1910 om Oprettelsen af en fast Voldgiftsret er saalydende:

»Saa snart 5 Aar ere forløbne efter Lovens Ikrafttræden, foranlediger Indenrigsministeren nedsat et Udvalg med lignende Sammensætning som det, der har forberedt Forslaget til nærværende Lov, for at foretage Gennemsyn af Loven og eventuelt foreslaa Forandringer i samme.«

I Henhold til denne Bestemmelse har Indenrigsministeriet under 1. Juni nedsat et Udvalg med den Opgave at foretage Gennemsyn og eventuelt foreslaa Forandringer i den nævnte Lov.

Til Formand for Udvalget er udnævnt Nationalbankdirektør, Dr. jur. *C. Ussing.*

Til at indtræde som Medlemmer i Udvalget er udnævnt: som Repræsentanter for »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«:

Murermester *A. Andersen*, Direktør *Max Ballin*, Ingeniør *Alex. Foss*, Direktør *S. C. Hauberg*, Oldermand *O. V. Kayser*, Bogtrykker *H. Langkjær*, Konsul *H. Pagh*, Landsthingsmand *H. Stilling*, Direktør *G. Waidtløw* og Direktør *C. Weitemeyer.*

Som Repræsentanter for »De samvirkende Fagforbund i Danmark«: Formand for »Dansk Skrædderforbund« *V. P. Arup*, Forretningsfører for »Dansk Typografforbund« *Viggo Christensen*, Formand for »Tobaksarbejderforbundet« *Alfred Christiansen*, Formand for »Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund« *J. A. Hansen*, Formand for »Malernes Fagforening« *Axel Jensen*, Formand for »Bygningssnedkernes Fagforening« *J. Chr. Jensen*, Formand for »Dansk Arbejdsmandsforbund« *M. C. Lyngsie*, Formand for »De samvirkende Fagforbund i Danmark« *Carl F. Madsen*, Sekretær i »De samvirkende Fagforbund i Danmark« *Otto Smith* og Kasserer i »De samvirkende Fagforbund i Danmark« *E. Svendsen.*

Til Sekretær for Udvalget er udnævnt Assistent i Indenrigsministeriet, Cand juris *V. Hvidt.*

Kommunale Tilskud til Arbejdsløshedskasser.

Foranlediget af, at Arbejdsløshedskasserne ikke altid har modtaget de

Tilskud, forskellige Kommunalbestyrelser har bevilget dem, har De samvirkende Fagforbund og Arbejdsløshedsinspektoratet forhandlet om Maaden, hvorpaa det kunde udvirkes, at saadanne Bevillinger kom rette vedkommende i Hænde, og disse Forhandlinger er resulteret i ,at efterstaaende Cirkulære under 12. Maj er tilstillet samtlige Fællesorganisationer:

Til
Arbejdernes lokale
Fællesorganisationer.

Efter Ønske fra Arbejdsløshedsinspektoratet tillader vi os at forebringe de ærede Fællesorganisationer følgende:

Det har i de forløbne Aar gentagende vist sig, at der har været bevilget de anerkendte Arbejdsløshedskasser Kommunetilskud, uden at de bevilgede Beløb er kommen til Udbetaling. Flere Kommunalbestyrelser fastholder nemlig det Princip, ikke at give Andragere om Tilskud nogen Meddelelse om, hvorvidt deres Andragende bevilges, og i mange Tilfælde har derfor hverken Kasserne eller Inspektoratet noget Kendskab til Resultatet af de om Andragenderne førte Forhandlinger.

Fællesorganisationerne anmodes om at medvirke til Afhjælpning af den Mangel ved Systemet, som her viser sig at være tilstede. Dette kan ske ved, at være opmærksom paa, hvorvidt de til Kommunerne fremsendte Andragender om Tilskud til Arbejdsløshedskasserne bevilges og, i bekræftende Fald, sende Meddelelse herom til *Arbejdsløshedsinspektoratet, Raadhuspladsen 77, København B.*

P. F. V.
CARL F. MADSEN

Peder Hedebol.

Vi opfordrer Fællesorganisationerne til stadigt at have et vaagent Øje med dette Forhold.

Den ny Grundlov.

SocialdemokratietsForlag»Fremad« har udsendt et lille Skrift under ovenstaaende Titel. Det er udgivet ved *Ernst Christiansen* og *Peter Wraae* og indeholder foruden den ny Grundlov i sin Helhed, med de ændrede Paragraffer indskudte, en kort og klar Oversigt over Grundlovssagens Historie. Yderligere ledsages Grundloven med nogle forklarende Oplysninger om Forholdet mellem Forfatningerne af 1849, 1866 og 1915.

Det er en god Ide Forlaget her har haft. For almindelige Dødelige har det knebet at holde Rede paa Grundlovssagens mange skiftende Faser, der hver for sig kunde være vanskelige nok at holde fast paa. Siden Klaus Berntsen i 1912 stillede sit Forslag og indtil Vedtagelsen af den ny Grundlov forleden har der været stillet en Række Ændringsforslag, hvoraf en Del utvivlsomt har bidraget til at præge Lovens nuværende Skikkelse.

Det vil da saaledes være af betydelig Interesse at se hvorledes Grundlovssagen er bygget op. For alle politisk interesserede vil Bogen være en udmærket Støtte for Hukommelsen og for alle, der ikke har haft Lejlighed til efterhaanden at tilegne sig Viden om Forholdet, vil der her være Anledning til at berige sig.

Vi anbefale vore Læsere at købe Bogen, hvis Pris er meget billig, kun 25 Øre.

Arbejdsanvisning.

Indenrigsministeriet har under 21. Maj anerkendt det af *Hillerød* Kommune oprettede offentlige Arbejdsanvisningskontor og samtidig godkendt Kæmner *Chr. Svendsens* Valg som Formand for Kontorets Bestyrelse.

Direktoratet for Arbejdsanvisningen har derefter givet fornøden Vejledning angaaende Samarbejdet mellem Kontoret og de stedlige Arbejdsløshedskasser.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ❋ KØBENHAVN DEN 12. JUNI 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Danmarks Riges Grundlov.

Danmarks Riges Grundlov
af 5. Juni 1915.

I.

§ 1. Regeringsformen er indskrænket-monarkisk. Kongemagten er arvelig. Arvefølgen er den i Tronfølgeloven af 31. Juli 1853 Art. I. og II. fastsatte.

§ 2. Den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening. Den udøvende Magt er hos Kongen. Den dømmende Magt er hos Domstolene.

§ 3. Den evangelisk-lutherske Kirke er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten.

II.

§ 4. Kongen kan ikke uden Rigsdagens Samtykke være Regent i andre Lande.

§ 5. Kongen skal høre til den evangelisk-lutherske Kirke.

§ 6. Kongen er myndig, naar han er fyldt sit 18de Aar. Det samme gælder om de kongelige Prinser.

§ 7. Forinden Kongen tiltræder Regeringen, afgiver han skriftlig i Statsraadet den edelige Forsikring ubrødelig at holde Grundloven. Af Forsikringsakten udstedes tvende ligelydende Originaler, af hvilke den ene overgives Rigsdagen for at opbevares i sammes Arkiv, den anden nedlægges i Rigsarkivet. Kan Kongen formedelst Fraværelse eller af andre Grunde ikke umiddelbart ved Tronskiftet aflægge denne Ed, føres Regeringen, indtil dette sker, af Statsraadet, medmindre anderledes ved Lov bestemmes. Har Kongen allerede som Tronfølger aflagt denne Ed, tiltræder han umiddelbart ved Tronskifte Regeringen.

§ 8. Bestemmelser angaaende Regeringens Førelse i Tilfælde af Kongens Umyndighed, Sygdom eller Fraværelse fastsættes ved Lov. Er der ved Tronledighed ingen Tronfølger, vælger den forenede Rigsdag (§ 65) en Konge og fastsætter den fremtidige Arvefølge.

§ 9. Statens Ydelse til Kongen bestemmes for hans Regeringstid ved Lov. Ved denne fastsættes tillige, hvilke Slotte og andre Statsejendele der skal overlades Kongen til Brug.

Statsydelsen kan ikke behæftes med Gæld.

§ 10. For Medlemmer af det kongelige Hus kan der bestemmes Aarpenge ved Lov. Aarpenge kan ikke uden Rigsdagens Samtykke nydes udenfor Riget.

III.

§ 11. Kongen har med de i denne Grundlov fastsatte Indskrænkninger den højeste Myndighed over alle Rigets Anliggender og udøver den gennem sine Ministre.

§ 12. Kongen er ansvarsfri; hans Person er fredhellig. Ministrene er ansvarlige for Regeringens Førelse; deres Ansvarlighed bestemmes nærmere ved Lov.

§ 13. Kongen udnævner og afskediger sine Ministre. Han bestemmer

deres Antal og Forretningernes Fordeling imellem dem. Kongens Underskrift under de Lovgivningen og Regeringen vedkommende Beslutninger giver disse Gyldighed, naar den er ledsaget af en eller flere Ministres Underskrift. Enhver Minister, som har underskrevet, er ansvarlig for Beslutningen.

§ 14. Ministrene kan af Kongen eller Folketinget tiltales for deres Embedsførelse. Rigsretten paakender de mod Ministrene for deres Embedsførelse anlagte Sager.

§ 15. Ministrene i Forening udgør Statsraadet, hvori Tronfølgeren, naar han er myndig, tager Sæde. Kongen fører Forsædet undtagen i det i § 7 ommeldte Tilfælde og i de Tilfælde, hvor Lovgivningsmagten i Henhold til Bestemmelse i § 8, 1ste Punktum, maatte have tillagt Statsraadet Myndighed til at føre Regeringen.

§ 16. Alle Love og vigtige Regeringsforanstaltninger forhandles i Statsraadet. Er Kongen i enkelte Tilfælde forhindret fra at holde Statsraad, kan han lade Sagen forhandle i et Ministerraad. Dette bestaar af samtlige Ministre under Forsæde af den, som Kongen har udnævnt til Statsminister. Enhver Minister skal da afgive sit Votum til Protokollen, og Beslutning tages efter Stemmeflerhed. Statsministeren forelægger den over Forhandlingerne førte, af de tilstedeværende Ministre underskrevne Protokol for Kongen, der bestemmer, om han umiddelbart vil bifalde Ministerraadets Indstilling eller lade sig Sagen foredrage i Statsraadet.

§ 17. Kongen besætter alle Embeder i samme Omfang som hidtil. Forandringer heri kan ske ved Lov. Ingen kan beskikkes til Embedsmand, som ikke har Indfødsret. Enhver Embedsmand, civil eller militær, aflægger Ed paa Grundloven.

Kongen kan afskedige de af ham ansatte Embedsmænd. Disses Pension fastsættes i Overensstemmelse med Pensionsloven.

Kongen kan forflytte Embedsmænd uden deres Samtykke, dog saaledes, at de ikke derved taber i Embedsindtægter, og at der gives dem Valget mellem saadan Forflyttelse og Afsked med Pension efter de almindelige Regler.

Undtagelser for visse Klasser af Embedsmænd foruden den i § 71 fastsatte bestemmes ved Lov.

§ 18. Kongen erklærer Krig og slutter Fred samt indgaar og ophæver Forbund og Handelstraktater; dog kan han ikke uden Rigsdagens Samtykke afstaa nogen Del af Landet eller indgaa nogen Forpligtelse, som forandrer de bestaaende statsretlige Forhold.

§ 19. Kongen sammenkalder en ordentlig Rigsdag hvert Aar og tager Bestemmelse om, naar den skal sluttes. Dette kan dog ikke ske, forinden der i Henhold til § 48 er tilvejebragt lovlig Hjemmel for Skatternes Opkrævning og for Afholdelse af Statens Udgifter.

§ 20. Kongen kan indkalde Rigsdagen til overordentlige Samlinger, hvis Varighed beror paa hans Bestemmelse.

§ 21. Kongen kan udsætte den ordentlige Rigsdags Møder paa bestemt Tid, dog uden Rigsdagens Samtykke ikke længere end paa 2 Maaneder og ikke mere end en Gang i Aaret indtil den næste ordentlige Samling.

§ 22. Kongen kan opløse Folketinget.

Om Opløsning af Landstinget gælder følgende:

Naar Folketinget har vedtaget et Lovforslag og mindst tre Maaneder inden en Rigsdagssamlings Slutning oversendt det til Landstinget, men Landstinget ikke har vedtaget dette Forslag, og der heller ikke opnaas en ligelydende Vedtagelse i Tingene, efter at et Fællesudvalg har afgivet Indstilling derom, og naar dernæst Folketinget efter dettes Fornyelse gennem et paa Grund af Valgperiodens Udløb foretaget almindeligt Valg vedtager Forslaget uforandret paa en ordentlig Rigsdagssamling og paa ny oversender det til Landstinget indenfor den ovennævnte Tidsfrist, kan Kongen, hvis der da ikke opnaas Enighed mellem de to Ting om Forslaget, opløse Landstinget.

— I øvrigt kan Landstinget kun opløses i Tilfælde af Grundlovsforandring (jfr. § 93).

Opløses et af Tingene, naar Rigsdagen er samlet, skal det andet Tings Møder udsættes, indtil hele Rigsdagen igen træder sammen. Dette skal ske inden to Maaneder efter Opløsningen.

§ 23. Kongen kan for Rigsdagen lade fremsætte Forslag til Love og andre Beslutninger.

§ 24. Kongens Samtykke udfordres til at give en Rigsdagsbeslutning Lovskraft. Kongen befaler Lovens Kundgørelse og drager Omsorg for dens Fuldbyrdelse. Har Kongen ikke stadfæstet et af Rigsdagen vedtaget Lovforslag inden næste Rigsdagssamling, er det bortfaldet, (jfr. dog § 93).

§ 25. I særdeles paatrængende Tilfælde kan Kongen, naar Rigsdagen ikke er samlet, udstede foreløbige Love, der dog ikke maa stride mod Grundloven og altid straks efter den følgende Rigsdags Sammentræden skal forelægges denne, uden hvis Bekræftelse Loven bortfalder. Foreløbige Love behandles først i Folketinget.

§ 26. Kongen kan bestemme, at Tiltale ikke rejses, og kan benaade for idømt Straf. Ministrene kan han kun med Folketingets Samtykke benaade for de dem af Rigsretten idømte Straffe.

§ 27. Kongen meddeler dels umiddelbart, dels gennem vedkommende Regeringsmyndigheder saadanne Bevillinger og Undtagelser fra Lovene, som enten ifølge de før 5te Juni 1849 gældende Regler er i Brug, eller hvortil Hjemmel indeholdes i en siden den Tid udgiven Lov.

§ 28. Kongen har Ret til at lade slaa Mønt i Henhold til Loven.

IV.

§ 29. Rigsdagen bestaar af Folketinget og Landstinget.

§ 30. Valgret til Folketinget har enhver Mand og Kvinde, som har Indfødsret, har fyldt sit 25de Aar og har fast Bopæl i Landet, medmindre vedkommende:

a. ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning,
b. nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt,
c. er ude af Raadighed over sit Bo paa Grund af Konkurs eller Umyndiggørelse.

§ 31. Valgbar til Folketinget er enhver, som i Henhold til § 30 har Valgret til dette.

§ 32. Antallet af Folketingets Medlemmer fastsættes ved Valgloven, men maa ikke overstige 140.

Til Sikring af en ligelig Repræsentation af de forskellige Anskuelser blandt Vælgerne bestemmer Valgloven Valgmaaden og de nærmere Regler for Valgrettens Udøvelse, herunder, hvorvidt Forholdstalsvalgmaaden skal føres igennem i eller uden Forbindelse med Valg i Enkeltmandskredse.

Ved Kredsinddeling skal der foruden til Indbyggertal tages Hensyn til Vælgertal og Befolkningstæthed.

§ 33. Folketingets Medlemmer vælges paa 4 Aar. De faar et Vederlag, hvis Størrelse bestemmes ved Valgloven.

§ 34. Valgret til Landstinget har enhver Folketingsvælger, som har fyldt sit 35te Aar og har fast Bopæl i vedkommende Landstingskreds.

§ 35. Valgbar til Landstinget er enhver, der har Valgret til dette, naar han (hun) har fast Bopæl i vedkommende Landstingskreds.

Til Valgbarhed for de 18 Medlemmer af Landstinget, der vælges til dette i Henhold til § 36, og for deres Stedfortrædere kræves ikke fast Bopæl i nogen bestemt Landstingskreds, men kun, at de opfylder de øvrige Bestemmelser for Valgret til Landstinget.

§ 36. Antallet af Landstingets Medlemmer er 72.

10 vælges i København med Frederiksberg, 42 i større Valgkredse, omfattende Land og Købstæder, 1 paa Bornholm, 1 paa Færøerne. De øvrige 18 Medlemmer vælges efter

Forholdstal af en Valgforsamling, bestaaende af de Personer, der den Dag, nye Valg til Landstinget udskrives (jfr. §§ 22 og 39), er Medlemmer af Tinget. Nærmere Regler fastsættes ved Valgloven.

Samtidig med Valg af Landstingsmedlemmer foretages Valg af Stedfortrædere for disse. En Stedfortræder tager kun Sæde i Tinget, naar en af de valgte ophører at være Medlem af dette. Nærmere Regler fastsættes ved Valgloven.

§ 37. Landstingets Medlemmer og deres Stedfortrædere vælges udenfor Færøerne af Valgmænd ved Forholdstalsvalg. Paa Færøerne foretages Valget af Lagtinget.

Valgmændene vælges ved Forholdstalsvalg. Valgloven fastsætter deres Antal og iøvrigt det nærmere vedrørende Valgene.

§ 38. Antallet af Landstingsmedlemmer for hver Landstingskreds udenfor København med Frederiksberg, Bornholm og Færøerne fastsættes ved Valgloven omtrentlig efter Forholdet mellem Indbyggertallet i hver enkelt Landstingskreds og i de nævnte Landstingskredse tilsammen.

§ 39. Landstingets Medlemmer og deres Stedfortrædere vælges paa 8 Aar, dog at Halvdelen af de 54 folkevalgte (eller henholdsvis 26 og 28 Medlemmer) afgaar hvert 4de Aar tilligemed deres Stedfortrædere. De 18 landstingsvalgte Medlemmer og deres Stedfortrædere afgaar alle paa een Gang efter 8 Aars Forløb.

Landstingets Medlemmer faar samme Vederlag som Folketingets Medlemmer.

V.

§ 40. Den ordentlige Rigsdag sammentræder den første Tirsdag i Oktober, dersom Kongen ikke har indkaldt den til at møde forinden.

§ 41. Regeringens Sæde er Rigsdagens Forsamlingssted. I overordentlige Tilfælde kan Kongen dog sammenkalde den paa et andet Sted i Riget.

§ 42. Rigsdagen er ukrænkelig. Hvo der antaster dens Sikkerhed og Frihed, hvo der udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, gør sig skyldig i Højforræderi.

§ 43. Hvert af Tingene er berettiget til at foreslaa og for sit Vedkommende at vedtage Love.

§ 44. Hvert af Tingene kan indgive Adresser til Kongen.

§ 45. Hvert af Tingene kan nedsætte Kommissioner af sine Medlemmer til at undersøge almenvigtige Sager. Saadanne Kommissioner er berettiget til at fordre skriftlige eller mundtlige Oplysninger saavel af private Borgere som af offentlige Myndigheder.

Tingenes Valg af Medlemmer til Kommissioner og Hverv sker efter Forholdstal; skal begge Ting repræsenteres, sker Valget paa den i § 49 om Valget af Statsrevisorer foreskrevne Maade.

§ 46. Ingen Skat kan paalægges, forandres eller ophæves uden ved Lov; ej heller noget Mandskab udskrives, noget Statslaan optages eller nogen Staten tilhørende Domæne afhændes uden ifølge Lov.

§ 47. Paa hver ordentlig Rigsdag, straks efter, at samme er sat, fremlægges Forslag til Finansloven for det følgende Finansaar, indeholdende et Overslag over Statens Indtægter og Udgifter.

Kan Behandlingen af Finanslovforslaget for det kommende Finansaar ikke ventes tilendebragt inden Finansaarets Begyndelse, forelægger Regeringen Forslag til en midlertidig Bevillingslov, hvorefter den bemyndiges til at opkræve de lovhjemlede Skatter og Statens øvrige Indtægter og til at afholde de Udgifter, der er fornødne for Statshusholdningens uforstyrrede Førelse, hvorved iagttages, at i intet Tilfælde de enkelte ved den sidste Finanslov og de sig dertil sluttende Tillægsbevillingslove hjemlede ordentlige Udgiftsposter overskrides, og at der til Foranstaltninger, der ligger udenfor den regelmæssige Statsforvaltning, kun kan afholdes de Udgifter, som er nødvendige for at holde allerede paabegyndte Arbejder i Gang, og det hverken ud over de til de paagældende overordentlige Foranstaltninger tidligere bevilgede eller ud over de til Arbejdernes Fortsættelse i det paagældende Finansaar ved

Lov fastsatte eller ved tidligere Finans- eller Tillægsbevillingslov bestemt forudsatte Beløb.

Forslag til Finanslove, Tillægsbevillingslove og midlertidige Bevillingslove behandles først i Folketinget.

§ 48. Forinden Finansloven eller en midlertidig Bevillingslov er vedtaget af Rigsdagen, maa Skatterne ej opkræves. Ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i den af Rigsdagen vedtagne Finanslov eller i en af Rigsdagen vedtagen Tillægsbevillingslov eller midlertidig Bevillingslov.

§ 49. Rigsdagen vælger fire lønnede Revisorer. Disse gennemgaar det aarlige Statsregnskab og paaser, at samtlige Statens Indtægter deri er opførte, og at ingen Udgift uden Hjemmel i Finansloven eller anden Bevillingslov har fundet Sted. De kan fordre sig alle fornødne Oplysninger og Aktstykker meddelte. — Det aarlige Statsregnskab — med Revisorernes Bemærkninger — forelægges derefter Rigsdagen, som med Hensyn til samme tager Beslutning.

Forandringer i disse Bestemmelser kan ske ved Lov.

Naar Valg af Statsrevisorer skal finde Sted, udnævner hvert Ting 15 Medlemmer til at træde sammen i et Udvalg, der ved Forholdstalsvalg foretager Valget.

§ 50. Ingen Udlænding kan faa Indfødsret uden ved Lov.

Om Udlændinges Adgang til at blive Ejere af fast Ejendom her i Landet fastsættes Regler ved Lov.

§ 51. Intet Lovforslag kan endelig vedtages, forinden det 3 Gange har været behandlet af Tinget.

§ 52. Naar et Lovforslag er vedtaget i det ene Ting, bliver det i den Form, hvori det er vedtaget, at forelægge det andet Ting; hvis det der forandres, gaar det tilbage til det første; foretages her atter Forandringer, gaar Forslaget paa ny til det andet Ting. Opnaas da ej heller Enighed, skal, naar et Ting forlanger det, hvert Ting udnævne et lige stort Antal Medlemmer til at træde sammen i et Udvalg, som afgiver Betænkning og gør Indstilling til Tingene. I Henhold til Udvalgets Indstilling finder da endelig Afgørelse Sted i hvert Ting for sig.

§ 53. Hvert af Tingene afgør selv Gyldigheden af sine Medlemmers Valg.

§ 54. Ethvert nyt Medlem aflægger Ed paa Grundloven, naar hans Valg er godkendt.

§ 55. Rigsdagsmændene er ene bundne ved deres Overbevisning og ikke ved nogen Forskrift af deres Vælgere.

Embedsmænd, som vælges til Rigsdagsmænd, behøver ikke Regeringens Tilladelse til at modtage Valget.

§ 56. Saa længe Rigsdagen er samlet, kan ingen Rigsdagsmand tiltales eller underkastes Fængsling af nogen Art uden Samtykke af det Ting, hvortil han hører, medmindre han er grebet paa fersk Gerning. For sine Ytringer paa Rigsdagen kan intet af dens Medlemmer uden Tingets Samtykke drages til Ansvar udenfor samme.

§ 57. Kommer en gyldig valgt Rigsdagsmand i et af de Tilfælde, der udelukker fra Valgbarhed, mister han den af Valget flydende Ret.

Det bliver nærmere ved Lov at bestemme, i hvilke Tilfælde en Rigsdagsmand, der befordres til et lønnet Statsembede, skal underkastes Genvalg.

§ 58. Ministrene har i Embeds Medfør Adgang til Rigsdagen og er berettiget til under Forhandlingerne at forlange Ordet, saa ofte de vil, idet de i øvrigt iagttager Forretningsordenen. Stemmeret udøver de kun, naar de tillige er Rigsdagsmænd.

§ 59. Hvert Ting vælger selv sin Formand og den eller dem, der i hans Forfald skal føre Forsædet.

§ 60. Intet af Tingene kan tage nogen Beslutning, naar ikke over Halvdelen af dets Medlemmer er til Stede og deltager i Afstemningen.

§ 61. Enhver Rigsdagsmand kan i det Ting, hvortil han hører, med dettes Samtykke bringe ethvert ofentligt Anliggende under Forhandling og derom æske Ministrenes Forklaring.

§ 62. Intet Andragende maa overgives noget af Tingene uden gennem et af dets Medlemmer.

§ 63. Tingenes Møder er offentlige. Dog kan Formanden eller det i Forretningsordenen bestemte Antal Medlemmer forlange, at alle uvedkommende fjernes, hvorpaa Tinget afgør, om Sagen skal forhandles i offentligt eller hemmeligt Møde.

§ 64. Hvert af Tingene fastsætter de nærmere Bestemmelser, som vedkommer Forretningsgangen og Ordens Opretholdelse.

§ 65. Den forenede Rigsdag dannes ved Sammentræden af Folketinget og Landstinget. Til at tage Beslutning udfordres, at over Halvdelen af hvert Tings Medlemmer er til Stede og deltager i Afstemningen. Den vælger selv sin Formand og fastsætter i øvrigt de nærmere Bestemmelser, der vedkommer Forretningsgangen.

VI.

§ 66. Rigsretten bestaar af de ordentlige Medlemmer af Landets øverste Domstol og et tilsvarende Antal af Landstinget blandt dets egne Medlemmer paa 4 Aar valgte Dommere. Kan i et enkelt Tilfælde ikke det fulde Antal af den øverste Domstols ordentlige Medlemmer deltage i Sagens Behandling og Paakendelse, fratræder et tilsvarende Antal af de af Landstinget sidst eller med det mindste Stemmetal valgte Rigsretsmedlemmer. — Retten vælger selv sin Formand af sin Midte.

Foretages nyt Valg til Landstinget, efter at der er rejst Sag for Rigsretten, beholder dog de af Tinget valgte Medlemmer deres Sæde i Retten for denne Sags Vedkommende.

Forandring i Bestemmelserne om Rigsretten kan ske ved Lov.

§ 67. Rigsretten paakender de af Kongen eller Folketinget mod Ministrene anlagte Sager.

For Rigsretten kan Kongen lade ogsaa andre tiltale for Forbrydelser, som han finder særdeles farlige for Staten, naar Folketinget giver sit Samtykke dertil.

§ 68. Den dømmende Magts Udøvelse kan kun ordnes ved Lov.

§ 69. Retsplejen bliver at adskille fra Forvaltningen efter Regler, der fastsættes ved Lov.

§ 70. Domstolene er berettigede til at paakende ethvert Spørgsmaal om Øvrighedsmyndighedens Grænser. Den, der vil rejse saadant Spørgsmaal, kan dog ikke ved at bringe Sagen for Domstolene unddrage sig fra foreløbig at efterkomme Øvrighedens Befaling.

§ 71. Dommerne har i deres Kald alene at rette sig efter Loven. De kan ikke afsættes uden ved Dom, ej heller forflyttes mod deres Ønske, udenfor de Tilfælde, hvor en Omordning af Domstolene finder Sted. Dog kan den Dommer, der har fyldt sit 65de Aar, afskediges, men uden Tab af Indtægter.

§ 72. Offentlighed og Mundtlighed skal saa snart og saa vidt som muligt gennemføres ved hele Retsplejen.

I Misgerningssager og i Sager, der rejser sig af politiske Lovovertrædelser, skal Nævninger indføres.

VII.

§ 73. Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov.

§ 74. Borgerne har Ret til at forene sig i Samfund for at dyrke Gud paa den Maade, der stemmer med deres Overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod Sædeligheden eller den offentlige Orden.

§ 75. Ingen er pligtig at yde personlige Bidrag til nogen anden Gudsdyrkelse end den, som er hans egen.

§ 76. De fra Folkekirken afvigende Trossamfunds Forhold ordnes nærmere ved Lov.

§ 77. Ingen kan paa Grund af sin Trosbekendelse berøves Adgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder eller unddrage sig Opfyldelsen af nogen almindelig Borgerpligt.

VIII.

§ 78. Enhver, der anholdes, skal inden 24 Timer stilles for en Dommer. Hvis den anholdte ikke straks kan sættes paa fri Fod, skal Dommeren ved en af Grunde ledsaget Kendelse, der afgives snarest muligt og senest inden 3 Dage, afgøre, om han skal fængsles, og, hvis han kan løslades mod Sikkerhed, bestemme dennes Art eller Størrelse.

Den Kendelse, som Dommeren afsiger, kan af vedkommende straks særskilt indankes for højere Ret.

Ingen kan underkastes Varetægtsfængsel for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Pengebod eller simpel Fængsel.

§ 79. Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, Beslaglæggelse og Undersøgelse af Breve og andre Papirer maa, hvor ingen Lov hjemler en særegen Undtagelse, alene ske efter en Retskendelse.

§ 80. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstaa sin Ejendom, uden hvor Almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge Lov og mod fuldstændig Erstatning.

Naar et Lovforslag vedrørende Ekspropriation af Ejendom er vedtaget, kan 1/3 af Folketingets Medlemmer senest 14 Dage efter Forslagets endelige Vedtagelse kræve, at det først indstilles til kongelig Stadfæstelse, naar nye Valg til Folketinget har fundet Sted, og Forslaget paa ny er vedtaget af den derefter sammentrædende Rigsdag.

§ 81. Alle Indskrænkninger i den fri og lige Adgang til Erhverv, som ikke er begrundede i det almene Vel, skal hæves ved Lov.

§ 82. Den, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis Forsørgelse ikke paahviler nogen anden, er berettiget til Hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de Forpligtelser, som Lovene herom paabyder.

§ 83. De Børn, hvis Forældre ikke har Evne til at sørge for deres Oplærelse, har Ret til fri Undervisning i Folkeskolen. Forældre eller Værger, der selv sørger for, at Børnene faar en Undervisning, der kan staa Maal med, hvad der almindeligt kræves i Folkeskolen, er ikke pligtige at lade Børnene undervise i Folkeskolen.

§ 84. Enhver er berettiget til paa Tryk at offentliggøre sine Tanker, dog under Ansvar for Domstolene. Censur og andre forebyggende Forholdsregler kan ingen Sinde paa ny indføres.

§ 85. Borgerne har Ret til uden foregaaende Tilladelse at danne Foreninger i ethvert lovligt Øjemed. Ingen Forening kan ophæves ved en Regeringsforanstaltning. Dog kan en Forening foreløbig forbydes; men der skal da straks anlægges Sag imod den til dens Ophævelse.

§ 86. Borgerne har Ret til at samle sig ubevæbnede. Offentlige Forsamlinger har Politiet Ret til at overvære. Forsamlinger under aaben Himmel kan forbydes, naar der af dem kan befrygtes Fare for den offentlige Fred.

§ 87. Ved Opløb maa den væbnede Magt, naar den ikke angribes, kun skride ind, efter at Mængden 3 Gange i Kongens og Lovens Navn forgæves er opfordret til at skilles.

§ 88. Enhver vaabenfør Mand er forpligtet til med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar efter de nærmere Bestemmelser, som Loven foreskriver.

§ 89. Kommunernes Ret til under Statens Tilsyn selvstændig at styre deres Anliggender ordnes ved Lov.

§ 90. Enhver i Lovgivningen til Adel, Titel og Rang knyttet Forret er afskaffet.

§ 91. Intet Len, Stamhus eller Fideikommisgods kan for Fremtiden oprettes; det skal ved Lov nærmere ordnes, hvorledes de nu bestaaende kan overgaa til fri Ejendom.

§ 92. For Krigsmagten er de i §§ 78, 85 og 86 givne Bestemmelser kun anvendelige med de Indskrænkninger, der følger af de militære Loves Forskrifter.

IX.

§ 93. Forslag til Forandring i eller Tillæg til nærværende Grundlov kan fremsættes saavel paa ordentlig som paa overordentlig Rigsdag.

Vedtages et Forslag til en ny Grundlovsbestemmelse i begge Ting, og Regeringen vil fremme Sagen, opløses Rigsdagen, og almindelig Valg foregaar baade til Folketinget og til Landstinget. Vedtages Beslutningen af den efter Valget følgende ordentlige eller overordentlige Rigsdag, bliver den inden et halvt Aars

Forløb at forelægge Folketingsvælgerne til Godkendelse eller Forkastelse ved en direkte Afstemning. De nærmere Regler for denne Afstemning fastsættes ved Lov. Har et Flertal af de i Afstemningen deltagende og mindst 45 pCt. af samtlige Vælgere afgivet deres Stemme for Rigsdagens Beslutning, og stadfæstes denne af Kongen, er den Grundlov.

Midlertidige Bestemmelser.

1. De 18 Medlemmer af Landstinget og deres Stedfortrædere, der ifølge § 36 skal vælges af en særlig Valgforsamling, vælges første Gang af det Landsting, der, efter at grundlovsmæssig Opløsning af Rigsdagen har fundet Sted, paany har vedtaget Grundlovsforslaget. Straks efter, at Grundloven er stadfæstet, tages der Bestemmelse om, hvor mange af de 18 Medlemmer det første Gang tilkommer hvert Parti at vælge.

De nuværende af Kongen udnævnte Medlemmer bevarer deres Sæde i Landstinget i Stedet for et tilsvarende Antal af de 18 landstingsvalgte Medlemmer efter følgende Regel:

De af Kongen udnævnte Medlemmer betragtes som valgte af de Grupper, hvor de har fundet Optagelse, i den Rækkefølge, hvori deres Udnævnelse til Medlemmer af Landstinget er sket, og i det Omfang, som Gruppens Krav paa forholdsmæssig Andel i de 18 Medlemmer tilsteder.

Saafremt et af de af Kongen udnævnte Medlemmers Mandater bliver ledigt i Tidsrummet mellem Kongens Stadfæstelse af Grundloven og dens Ikrafttræden, bliver ingen ny kongelig Udnævnelse af Landstingsmedlem at foretage.

2. Paa Folketingsvalglisterne for det første Valg, der foretages efter nærværende Grundlovs Regler, og de følgende tre Aars Valglister optages, uanset Bestemmelserne i § 30, kun de Mænd og Kvinder, der har fyldt deres 29. Aar, paa Valglisten for det femte og de derefter følgende tre Aar optages de Mænd og Kvinder, der har fyldt deres 28. Aar, og saaledes fremdeles hvert fjerde Aar en ny Aargang indtil den i § 30 fastsatte Valgretsalder.

Uanset Bestemmelsen i § 34 om den Alder, der betinger Valgret til Landstinget, skal enhver, som har været optaget paa de Valglister, der har været brugte ved det i Henhold til § 95 i Danmarks Riges gennemsete Grundlov af 5. Juni 1849 foretagne Opløsningsvalg af Rigsdagen, medtages paa de nye Valglister, der affattes til Brug ved det førstkommende Valg til Landstinget efter nærværende Grundlov, for saa vidt vedkommende iøvrigt opfylder Betingelserne i saa Henseende.

3. Med Hensyn til Rettergangsmaaden ved Rigsretten gælder, indtil en ny Lov udkommer, Lov af 3. Marts 1852 med de Lempelser, som nærværende Grundlovs § 66 gør fornødne.

4. Den i § 71 indeholdte Bestemmelse, at Dommerne ikke kan afsættes uden ved Dom, ej heller forflyttes mod deres Ønske, skal ikke være anvendelig paa de nuværende Dommere, som tillige har administrative Forretninger.

5. Indtil en Omordning af den kriminelle Proces er iværksat, vil den i § 78 omhandlede Indankning af en Fængslingskendelse ske. som af en privat Sag, dog med Ekstraretsvarsel, ligesom den klagende er fritaget for Brugen af stemplet Papir og Betaling af Retsgebyr. Der bør gives ham Adgang til i Anledning af saadan Paaanke at raadføre sig med en Sagfører, og nye Oplysninger kan fremlægges for Overretten.

6. Nærværende Grundlov træder i Kraft et Aar efter, at den er stadfæstet af Kongen. Denne Bestemmelse kan ændres ved Lov. Den første midlertidige Bestemmelse træder i Kraft straks, naar Grundloven er stadfæstet.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ❋ KØBENHAVN DEN 19. JUNI 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsmændene hos »Forening af Arbejdsgivere i Københavns Havn« Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Nørresundby Portland Cementfabrik Arbejdsmændene i Svendborg. Snedkerne hos Fritz Werner i København.) Kongresser. Arbejdsforholdene. Arbejdsløsheden.

Arbejdsmændene hos »Forening af Arbejdsgivere ved Københavns Havn.«

En Klage fra Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn over nogle Arbejdsstridigheder fra den senere Tid førte til et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. April.

Paa dette Møde enedes man om, at der skulde føres Forhandlinger mellem Parterne — den nævnte Forening og Havnearbejdernes Fællesforbund — om Oprettelsen af en Overenskomst.

De saaledes aftalte Forhandlinger førtes imidlertid uden Resultat, og et nyt Fællesmøde blev derefter holdt den 26. Maj.

Her enedes man om at nedsætte et Udvalg paa 3 Repræsentanter fra hver af Parterne og 1 Repræsentant fra hver af Hovedorganisationerne. Dette Udvalg skal holde faste ugentlige Møder med det Formaal at tilvejebringe en for hele Toldhavnen (Havnen med Undtagelse af Frihavnen) fælles Overenskomst samt Arbejdspriser for de enkelte Virksomheder.

Kort efter Fællesmødets Afholdelse blev Udvalget nedsat, og det har siden holdt en Række Møder. Forhandlingerne fortsættes; men en Afslutning af denne omfattende Sag er næppe at vente i nogen helt nær Fremtid.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Nørresundby Portland Cementfabrik. I Aaret 1912 afsluttede Dansk Arbejdsmands Forbund en Overenskomst med Foreningen af danske Cementfabrikker, og da den reviderede Fabriklov traadte i Kraft den 1. Decbr. 1913, opstod der et Spørgsmaal om, hvorledes Søndagsarbejdet skulde lægges. Forhen blev der — rigtignok i Strid med Helligdagsloven — arbejdet hver Søndag; nu paabød Fabrikloven, at der i hvert Tilfælde skulde være fuld Frihed hveranden Søndag for Cementfabrikkernes Arbejdere.

Cementfabrikkerne holdt paa, at de maatte have Ret til at kræve 24 Timers Arbejde hveranden Søndag, naar hveranden skulde være fri, og de forlangte i hvert Fald 18 Timers Arbejde hveranden Søndag.

Arbejdsmændene holdt derimod paa, at Fabrikloven fastslog Søndagsfrihed den ene Uge uden Pligt for Arbejdsmændene til at ækvivalere denne tidligere Arbejdstid.

Da Arbejdsmændene selv gennemførte dette Standpunkt ved at nægte Arbejde ud over 12 Timer hveranden Søndag, bebudede Fabrikanterne gennem Arbejdsgiverforeningen en Klage til Den faste Voldgiftsret, idet det paastodes, at Arbejderne ved deres Handlemaade havde begaaet Brud saavel paa Septemberforligets Pkt. 2, som paa bestaaende Regler for Behandling af faglig Strid.

Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 9. Juni, og her bortfaldt Spørgsmaalet om dens Ind-

bringelse for Voldgiftsretten, idet efterstaaende Overenskomst om Realitetsspørgsmaalet blev afsluttet:

Idet hver af Parterne forbeholder sig sin Forstaaelse af Anmærkningen til § 1 i Overenskomsten af 29. Marts 1912, enes man om at afslutte Sagen paa Nørresundby Portland Cementfabrik dermed, at Fabrikens Arbejdere erklærer sig villige til at arbejde den nødvendige Tid — dog ikke ud over 18 Timer — i Søndags-Afløsningsvagterne indtil 4 paa hinanden følgende Søndage, for at Fabriken derved kan faa Tid til at uddanne tilstrækkeligt Afløsningsmandskab til, at Vagterne kan indskrænkes til 12 Timer.

Det er dermed fastslaaet, at Søndagsarbejdet efter en kort Overgangstid begrænses til 12 Timer i Stedet for 18; paa de øvrige Cementfabrikker *er* Tiden allerede bestemt til 12 Timer og kan altsaa ikke forlænges.

Arbejdsmændene i Svendborg. Dansk Arbejdsmands Forbund fremsatte i sin Tid Klage over, at Entreprenørforeningen for Svendborg og Omegn systematisk boycottede en bestemt Arbejder, som baade var Medlem af Arbejdsmændenes og Brolæggernes Forbund, Forhandlinger om denne Sag bragte den ikke i Orden og den gik derfor til Hovedorganisationerne, som ligeledes forhandlede forgæves ved et Møde d. 11. Februar i Aar. Efter den Tid er der gjort adskillige andre Forsøg paa at faa den afsluttet men da de alle er bristede er Klage til Slut tilstillet Den faste Voldgiftsret.

Snedkerne hos Fritz Werner i København. Pinselørdag opstod Uenighed mellem Snedkermester Fritz Werner og hans Værkstedsvende om hvilken Tid, der skulde holdes Fyraften denne Dag. Svendene paastod, at de havde truffet Aftale med Værkføreren om at holde Fyraften Kl. 2 mod at arbejde i Middagstiden. Snedkermesteren vilde have Svendene skulde blive til Kl. 3.

De forlod dog Arbejdet Kl. 2 og straks efter Pinse blev derfor 9 Mand afskediget, 2 gik selv deres Vej.

Værkstedet stod dermed tomt, og da Svende fra Byen ikke satte Pris paa at tage Arbejde under de foreliggende Forhold maatte Mesteren tage sine Udearbejdssvende hjem for at faa Arbejdet udført.

Da et Forsøg paa at faa en Forhandling i Gang om Sagen bristede, fordi Formanden for Snedkerlaugets Bygningssnedkerafdeling mente, at Sagen var lige til den faste Voldgiftsret, udstedte Snedkerforbundet et Strejkevarsel, saaledes at de øvrige Svende ogsaa kom til at forlade Arbejdet hos Fritz Werner indtil Lauget indgik paa at forhandle Sagen.

Under disse Forhold kom der et Møde i Stand d. 11. Juni med Repræsentation for Hovedorganisationerne og efter nogle Forhandlinger afsluttedes Sagen foreløbig med følgende Forlig:

»Strejkevarslet tages tilbage, og Hr. Werner erklærer sig villig til ved Antagelse af ny Folk fortrinsvis at antage saadanne blandt de 11, der er afskediget og gaaet. Alle Stridsspørgsmaal Sagen vedrørende henvises til Undersøgelse og Afgørelse efter Bygningssnedkerfagets Mæglingsregler, og hvis Enighed ikke herved opnaas til Afgørelse af Fagets Voldgiftsret.«

Kongresser.

Dansk Rebslageriarbejderforbund afholdt sin 10. Kongres den 12. og 13. April i Randers.

Der var mødt 13. Delegerede foruden Hovedbestyrelsen.

Saavel Beretning om Virksomheden som Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Derefter behandledes de indkomne Forslag.

Til Forretningsfører valgtes *Jacob Sørensen*, Brønderslev. Denne takkede for den udviste Tillid og udtalte paa Hovedbestyrelsens Vegne, at dens Opgave skulde være at føre de vedtagne Kongresbeslutninger ud i Livet samt iøvrigt efter bedste Evne at arbejde for Forbundets Fremgang til Gavn for dets Medlemmer.

Til Slut motiverede Dirigenten et med Begejstring besvaret Leve for »Dansk Rebslageriarbejder-Forbund«

Arbejdsløshedskassen.

Umiddelbart efter Kongressens

Slutning afholdtes Delegeretmøde i Rebslageriarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Formanden afgav Beretning for de forløbne 3 Aar, og Kassereren oplæste det reviderede Regnskab. Beretning og Regnskab godkendtes enstemmigt. Der var indkommen en Del Forslag, der alle gik ud paa en Forhøjelse af Understøttelsen. Man vedtog et af Inspektoratet godkendt Forslag, men da en Kontingentforhøjelse bliver en nødvendig Følge heraf, besluttedes det at udsende det til Urafstemning blandt Medlemmerne. Derefter vedtoges en Del Vedtægtsforandringer, og efter at Forbundsstyrelsen var valgt til Ledelse for Arbejdsløshedskassen, sluttede Dirigenten Delegeretmødet.

Afslutningsfesten.

Efter veludført Arbejde samledes de Delegerede samt Medlemmer af Randers-Afdelingen med Damer og paarørende som dennes Gæster til en i alle Maader smuk Afslutningsfest med Fællesspisning og Bal.

Formanden for Randers-Afdelingen, *P. Larsen*, bød i hjertelige Ord Velkommen og skildrede senere i korte Træk Organisationens Historie.

Det var 25 Aar siden, at Fagforeningen blev stiftet, men paa Grund af den stærke Modstand, der rejstes mod den, da Lønkravene blev fremsat, gik den i Stykker. Den opstod dog igen, og nu var der Alvor og Energi i Arbejdet, saaledes at man snart opnaaede gode Resultater. Aar for Aar var det gaaet fremad, og naar Foreningen nu stod saa solidt, skyldtes det dels den Støtte, som i sin Tid var ydet fra »De samv. Fagforbund«, og dels det gode kammeratlige Sammenhold, som altid havde været et Særkende for Randersafdelingen. Endvidere skyldte Fagets Udøvere »Socialdemokraten« en Tak for god Støtte i Aarenes Løb. Taleren sluttede med at udbringe et Leve for den ny Hovedbestyrelse, Kongresrepræsentanterne samt Formanden for Fællesorganisationen, Chr. Bach og Redaktør Riis Flor, der var særlig indbudte.

Forretningsfører *Jacob Sørensen* udtalte sin Glæde over det udførte Arbejde og takkede varmt Randerskollegerne for Indbydelsen til den udmærkede Festlighed. Kongressisterne havde efter bedste Evne arbejdet i Forbundets Interesse, men alle vidste, at det store Maal kun kunde naas i Fællesskab med alle Klassefæller, ved ubrødeligt Sammenhold blandt alle Arbejdere.

Taleren hædrede Forbundets Pionerer og paaviste, at der havde været god Udvikling og Fremgang i Forbundet. Forholdet var det, at saa godt som alle Fagets Udøvere var organiserede, og udmærkede Frugter var høstet af Arbejdet. Maalet var, at Udbyttet af Arbejdet skulde tilfalde dem, der arbejdede, og det vilde man en Gang opnaa. Jacob Sørensen sluttede med et vel motiveret Leve for Randers-Afdelingen, der altid var gaaet i Spidsen.

Derefter talte Fællesorganisationens Formand *Chr. Bach* for Rebslageriarbejderne, Redaktør *Riis Flor* talte for Underklassens sociale Frigørelse, og desuden udtrykte en hel Række af Talere deres bedste Ønsker for Forbundet i Fremtiden.

Arbejdsforholdene.

Arbejdsanvisningsdirektøren oplyser følgende vedrørende Arbejdsanvisningen og Arbejdsløsheden i Maj Maaned.

I I. Afdelings Kontorer (Guldbergsgade 26, Badstuestræde 17 og Valdemarsgade 28) indtegnedes i Maj Maaned 1931 Mænd og 2004 Kvinder mod 2473 Mænd og 2167 Kvinder i April Maaned. De tilsvarende Tal for Maj Maaned 1914 var 2336 Mænd og 1564 Kvinder og for April Maaned 2613 Mænd og 1731 Kvinder.

Fra 2859 Arbejdssteder rettedes i Maj Maaned Henvendelse om Arbejdskraft.

Der anvistes Arbejde til 1342 Mænd og 1866 Kvinder mod 1808 Mænd og 2038 Kvinder i April. De tilsvarende Tal for anviste Arbejdere i Maj 1914 var 1547 Mænd og 1409

Kvinder og for April 2084 Mænd og 1659 Kvinder.

Der blev i Maj Maaned anvist Plads til 82 % af de indtegnede Arbejdssøgende, i April til 87 %.

Til II. Afdelings Kontorer (Christiansgade 22) var der ved Maj Maaneds Begyndelse 3148 Arbejdsledige. I Maanedens Løb er yderligere tilmeldt 2821 mod 2935 i April Maaned. Af de saaledes i Maj Maaned tilmeldte 5969 Arbejdsledige anvistes Arbejde til 1385, dels af Centralarbejdsanvisningskontoret og dels af Arbejdsløshedskasserne, medens 2243 selv skaffede sig Arbejde, er bortrejste eller af anden Grund udgaaet. Antallet af Arbejdsledige, anmeldte ved Kontoret i Christiansgade, var derefter ved Maanedens Udgang 2341 eller 807 færre end ved dens Begyndelse.

I de fire specielle Byggefag (Malere, Murere, Murerarbejdsmænd og Tømrere, er Tallet paa tilmeldte Arbejdsledige dalet fra 939 til 431. Den største Nedgang falder paa Tømrerne, der i Maanedens Løb er reduceret fra 200 til 7. De 50 Malere, som i Maanedens Løb har været tilmeldte, har alle hurtigt faaet Beskæftigelse, saaledes at der fra dette Fag ingen ledige er tilmeldt ved Maanedens Udgang.

Ved Maanedens Slutning fandtes ingen tilmeldte ledige fra følgende andre Arbejdsløshedskasser: Bødkernes, Børsteindustriarbejdernes, Drejerfagets, Forgylderfagets, Gartneriarbejdernes, Glasarbejdernes, Karetmagernes, Korkskærernes, Kurvemagernes, Lohgarvernes, Metaltrykkernes, Sadelmager- og Tapetserernes samt Skraatobaksarbejdernes. Det er dog i de allerfleste Tilfælde lykkedes at skaffe Arbejdskraft til de Arbejdssteder, som har rettet Henvendelse til Kontoret.

Fra de 55 Arbejdsløshedskasser er der af 12 Kasser meldt en forøget Tilgang af 132, medens der i 25 Kasser noteres en Nedgang af 939. I 18 Kasser er Forholdet det samme ved Maanedens Begyndelse som dens Slutning.

Der er i Maanedens Løb indgaaet 545 Begæringer om Arbejdskraft, 15 af disse var forud rettet til de respektive Arbejdsløshedskasser.

Til Kontoret i *Herning* var der den 1. Maj tilmeldt 15 Arbejdssøgende, i Maanedens Løb er yderligere tilmeldt 2. Af disse er 1 anvist Arbejde. 12 har opnaaet Beskæftigelse ved egen Hjælp eller af anden Aarsag, saaledes at der ved Maanedens Udgang var tilmeldt 4 Arbejdssøgende.

Til Kontoret i *Nakskov* var der 1. Maj tilmeldt 135 Arbejdssøgende. i Maanedens Løb er yderligere tilmeldt 99. Der er anvist Arbejde til 47 Mænd og 28 Kvinder. 64 har opnaaet Beskæftigelse ved egen Hjælp eller er udgaaet af anden Aarsag, saaledes at der ved Maanedens Udgang var tilmeldt 95. Af de anviste Pladser er 72 % til Landbruget

Arbejdsløsheden den 29. Maj 1915.

Efter »Statistiske Efterretninger«.

Lørdag den 29. Maj afholdtes efter særlig Anmodning fra Københavns Understøttelsesforening den femte af de ekstraordinære Arbejdsløshedstællinger, der har fundet Sted under Krigen. De foregaaende Tællinger blev afholdt den 22. August og den 24. Oktober i Fjor, den 23. Januar og den 20. Marts i Aar; som Tællingsdag har man hver Gang valgt en Lørdag. Hovedresultaterne af den sidste Tælling, sammenlignet med Resultaterne af de to nærmest foregaaende ekstraordinære Tællinger og af den ordinære Opgørelse fra Maj Maaned i Fjor er meddelt i foranstaaende Oversigt, der omfatter alle de enkelte Fagorganisationer med Undtagelse af saadanne, der overvejende bestaar af fastansatte Funktionærer, eller som kun tæller et ringe Antal Medlemmer. Da Opgørelsen afsluttedes (den 10. Juni), var der endvidere enkelte Organisationer, der endnu ikke havde indsendt Indberetninger, og som derfor har maattet udelades; for disse Organisationer er dog Tallene for de foregaaende Tællinger anførte; for Resultaterne som Helhed vil Manglerne være uden væsentlig Betydning.

Tællingen omfatter denne Gang i alt 135500 organiserede Arbejdere, hvilket er ca. 3000 færre end Tællingen den 20. Marts, men flere end de andre Tællinger. *Af de 135500 Arbejdere var 5400 arbejdsløse* paa Tællingsdagen, d. e. c. 4,0 pCt. Forholdene paa Arbejdsmarkedet synes herefter som Helhed nu atter at være normale, idet Arbejdsløshedsprocenten i Maj Maaned baade i Fjor og i 1913 var omtrent den samme, og Forholdene er saaledes blevne væsentlig bedre siden Udgangen af Marts, da Arbejdsløsheden som Helhed var omtrent dobbelt saa stor som normalt, i Bygningsfagene under eet endogsaa tre Gange saa stor som normalt. For de enkelte store Faggrupper anføres nedenstaaende Tal til Sammenligning af Arbejdsløsheden nu med Forholdene i Marts og Januar i Aar samt i Maj Maaned i Fjor.

	1915			1914
	Maj	Marts	Jan.	Maj
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygnings- og Møbelfag.....	5,1	34,5	43,2	3,0
Arbejdsmandsfag.	6,2	22,6	23,2	7,9
Fabrikfag m. v....	2,6	4,3	6,3	3,1
Samtlige Fag..	4,0	14,8	17,6	4,1

Gennemgaar man de i foranstaaende Oversigt meddelte Tal for de enkelte Fag, vil man se, at med ganske enkelte Undtagelser er Arbejdsløsheden nu i de fleste Fag nede paa et rent Minimum. I Snedker- og Elektrikerfaget er Procenten dog over 9; det genoptagne Nybygningsarbejde er vel endnu ikke kommet disse Fag fuldt ud til Gode; i den grafiske Industri er Arbejdsløsheden større end i Fjor paa samme Tid, men Forholdene har dog forbedret sig mellem hver af de sidste Tællinger. Kun i nogle enkelte mindre Fag (bl. a. Hattearbejdere og Glasarbejdere) er Arbejdsløsheden nu større end i Marts.

Naar *Havnearbejderne* i København udviser en Arbejdsløshedsprocent paa 29,2 eller en langt højere Procent end noget af de andre Fag, skyldes det dette Fags særlige Karakter, der kræver, at der til Stadighed findes en betydelig Reservearmé. Af Forbundets 2200 Medlemmer var paa Tællingsdagen de 1600 i Arbejde; (desuden kan der regnes til Stadighed at være beskæftiget omkring 300 Arbejdere fra andre Organisationer eller udenfor Organisationer ved Havnearbejde i Københavns Havn). Forbundet havde altsaa 600 Arbejdsløse den nævnte Dag; dette Tal er naturligvis store Svingninger underkastet fra Dag til Dag, men Minimumstallet er erfaringsmæssigt ca. 500 eller ca. 23 pCt., og 29 pCt. er altsaa i dette Fag et forholdsvis lavt Tal. Af Oversigten har man udeladt Procenten for Maj 1914, da Frihavnsstrejken endnu paa dette Tidspunkt gjorde Forholdene unormale.

Som ved de foregaaende ekstraordinære Tællinger har de udsendte Skemaer indeholdt Spørgsmaal om forskellige andre Forhold end selve Arbejdsløsheden. Det er saaledes oplyst, at de forskellige Organisationer havde omtrent 9600 af deres Medlemmer — 7 pCt. — *indkaldte til Militærtjeneste*; saafremt en større eller mindre Del af disse havde været Arbejdssøgende, maa Arbejdsløsheden antages at ville være vokset i et omtrent tilsvarende Omfang. Af de Arbejdsløse er der ca. 2400, der faar *Understøttelse af deres Arbejdsløshedskasse*, hvilket vil sige ca. 44 pCt., medens det tilsvarende Tal i Marts var 57 pCt. og i Januar 65 pCt.; det kan heller ikke ventes andet end, at der blandt dem, der endnu i Foraarsmaanederne gaar arbejdsløse, vil være en stadig voksende Andel, der har opbrugt deres Ret til Understøttelse.

Som nyt Spørgsmaal paa Skemaet var der denne Gang tilføjet: Hvor mange af Arbejdsløshedskassens Medlemmer, som ikke har Ret til Understøttelse af Kassen, modtager for Tider *Understøttelse* i Henhold til *Loven af 2. Oktober 1914* (fortsat Hjælp fra Hjælpekassen i Anledning af Arbejdsløshed som Følge af de foreliggende overordentlige Forhold). Antallet paa saadanne Understøttede er opgjort til 714, hvoraf 396 er Medlemmer af Organisationer i Hovedstaden og 318 hører til Organisationer i Provinserne; omtrent Halvdelen er Arbejdsmænd, og blandt de øvrige staar Snedkerne med det største Tal. Tilsvarende Oplysninger

fra de foregaaende Tællinger er man altsaa ikke i Besiddelse af.

Det skal endelig nævnes, at ca. 1100 Arbejdere eller knap 1 pCt. arbejdede *paa indskrænket Tid;* denne Form for Arbejdsløshed, der i Krigens første Maaneder havde et ret betydeligt Omfang, er saaledes nu omtrent forsvundet og forekommer nu kun i nævneværdig Grad i ganske enkelte Fag, bl. a. i den keramiske Industri.

	Antal Medl., hvorom Oplysning foreligger d. 29. Maj 1915	Arbejdsløsheds-procent			
		29. Maj 1915	20. Marts 1915	23. Jan. 1915	31. Maj 1914
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Tilvirkning af Næringsmidler m. m.					
Mølleriarbejdere	457	3,3	3,8	2,2	4,4
Bageri- og Konditoriarb.	2586	6,3	9,6	9,5	8,2
Sukkervarearbejdere	608	2,3	3,3	6,5	1,2
Bryggeriarbejdere	4040	0,2	1,9	2,8	0,4
Slagteriarbejdere	2504	3,2	4,2	3,3	1,3
Skraatobaksarbejdere	633	1,6	1,9	2,0	1,4
Tobaksarbejdere	6160	1,6	2,7	4,8	1,6
Tekstilindustri.					
Tekstilarbejdere	6037	1,3	1,7	2,9	3,5
Rebslagere	173	4,1	3,6	6,6	—
Beklædningsindustri m. m.					
Skræddere	4377	1,8	2,9	11,0	1,8
Hattearbejdere	347	6,6	1,3	3,1	0,0
Skotøjsarbejdere	2737	2,2	1,9	2,0	1,0
Barberere	—	—	10,1	12,1	5,4
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.					
Brolæggere	158	4,4	51,7	59,5	4,4
Murere	5816	6,1	59,4	67,0	2,1
Murarbejdsmænd	882	3,2	38,5	49,3	1,0
Hustømrere	4403	2,1	33,8	35,2	0,6
Skibstømrere	380	4,2	2,5	2,9	0,3
Snedkere	6697	9,8	22,8	30,4	7,3
Billedskærere	145	4,8	8,8	26,9	4,1
Forgyldere	111	3,6	12,0	8,2	0,0
Glarmestre	—	—	22,1	17,5	14,1
Malere	4295	0,4	38,5	53,4	2,5
Sadelmagere og Tapetserere	1166	1,5	0,7	11,9	0,5
Trævareindustri m. m.					
Træindustriarbejdere	2473	2,6	8,6	13,2	1,8
Bødkere	760	0,4	4,1	3,9	0,4
Drejere	291	4,5	7,8	14,0	3,3
Karetmagere	868	1,6	5,5	8,7	2,1
Korkskærere	230	0,0	0,0	2,6	2,3
Børstenbindere	293	0,7	1,7	4,2	1,5
Kurvemagere	145	0,0	0,0	1,5	0,0
Læderindustri.					
Lohgarvere	204	0,0	0,0	0,7	5,0
Sten-, Ler- og Glasindustri.					
Keramikere	755	4,6	4,7	6,4	0,0
Pottemagere	100	0,0	2,9	2,8	0,0
Stenarbejdere	—	—	12,2	16,5	7,3
Glasarbejdere	432	8,6	0,0	—	0,3
Metalindustri m. m.					
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	331	0,0	—	4,0	1,0
Kobbersmede	141	0,7	2,2	—	—
Blikkenslagere	1104	3,4	16,6	15,1	2,9
Jern- og Metalslibere	150	3,3	—	8,4	0,6
Gørtlere og Metalarb.	378	1,9	4,9	7,8	2,2
Urmagere	—	—	—	4,0	4,5
Smede og Maskinarb.	12703	1,6	1,9	3,8	4,1
Formere	1411	3,0	5,7	9,3	6,9
Elektrikere	1430	9,6	10,8	9,4	1,4
Papirindustri.					
Papirindustriarbejdere	1149	0,2	0,6	0,1	0,2
Grafisk Industri.					
Bogbindere	1199	6,7	7,8	14,7	2,8
Litografer	435	3,4	4,5	7,4	0,7
Typografer	4071	7,1	7,9	10,7	4,2
Andre Fag.					
Kedel- og Maskinpassere	1554	0,9	3,9	3,9	1,6
Gartnere	282	0,0	18,9	31,2	0,0
Kelnere	1133	6,4	19,4	19,1	4,0
Kvindeligt Arbejderforb.	2743	3,8	8,2	7,5	3,6
Brødkuske	276	1,5	1,4	1,4	—
Handels- og Kontormedhjælpere	3862	2,8	3,1	4,3	—
Lager- og Pakhusarb.	693	0,1	2,6	0,9	0,8
Dansk Arbejdsmandsforb.					
Afdelinger i Hovedstaden	14923	6,6	20,0	19,7	6,7
— i Provinserne	20716	6,3	24,6	26,1	8,3
For *Hovedstaden* anføres Tallene for følgende enkelte Afdelinger af D Arbejdsmandsforbund:					
Jord. og Betonarb.	3050	5,7	38,9	44,1	10,6
Trælagerarbejdere	304	1,6	7,2	9,0	9,3
Lager- og Pakhusarb. Afdeling 1907	—	—	4,4	6,0	—
Mælkeriarbejdere	307	0,0	0,7	0,3	—
Brænderiarbejdere	146	2,1	1,4	0,7	4,2
Fabrikarbejdere	1474	2,1	3,1	4,9	4,6
Arbejdsmænd i Støberier og Maskinfabr.	1485	2,4	4,4	6,7	3,7
Oliemøllere	309	2,0	2,5	3,4	—
Garveri-, Hud- og Skindarb.	165	1,2	1,1	2,5	2,9
Toldbodarbejdere	418	0,0	0,0	0,2	10,4
Havnearbejdere	2200	29,2	57,0	43,9	—

*REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 ❋ KØBENHAVN DEN 26. JUNI 1915 ❋ 11. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i København. Bagerne paa Fyen og Langeland. Forsikringsfunktionærerne ved Dansk Folkeforsikrings-Anstalt. Havnearbejderne hos Tømmerhandlerne i København. Sukkervarearbejderne hos Galle & Jessen i København. Arbejdsforholdene paa Virksomheder under Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger) Arbejdsløsheden. Arbejdsanvisningen. Kongresser.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med næste Nr. følger Afdelingsskemaet for Juni 1915.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bagerne i København. Angaaende Formands- eller Mesteransættelser i Bagerfaget i København har der tidligere været Uoverensstemmelser, og Bageri- og Konditoriarbejderforbundet har atter fundet Anledning til at paaklage Forholdene i to Brødfabriker og i fire Wienerbagerier.

Som Indledning til Sagernes eventuelle Indbringelse for den faste Voldgiftsret afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juni. Dette Møde endte med, at Forbundet foreløbig besluttede sig til at undersøge de enkelte paaklagede Tilfælde efter at Lauget havde fremsat detaillerede Oplysninger om hvert enkelt af dem.

Bagerne paa Fyen og Langeland. Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund opsagde den tidligere Overenskomst for Fyen og Langeland til Udløb den 8. Januar 1915 og Hovedkravet, der rejstes, angik det ugentlige Hviledøgn; Fyen—Langeland var den sidste Del af Danmarks Land, der ventede paa denne Reforms Gennemførelse.

Forskellige Forhold bevirkede imidlertid, at Forbundet ikke kunde faa en ny Overenskomst oprettet til det Tidspunkt, den gamle udløb. Først den 10. Maj var Forhandlingerne afsluttet og Overenskomsten klar til Underskrift.

Forbundet fik derved i det væsentlige gennemført de Krav, det havde opstillet.

Det nye Regulativ, der gælder fra 1. Juli i Aar, indfører saaledes det ugentlige Hviledøgn. Det vil sige, at enhver Svend, naar han har arbejdet 6 Gange 10 Timer, skal have en samlet Fritid paa 37 Timer. Han faar først den sædvanlige Fritid, der ligger mellem Arbejdstiden, nemlig 13 Timer, og derefter yderligere et Døgn. Dette Forhold gælder hver Uge.

Iøvrigt er Arbejdstiden, der før var 72 Timer med 1½ Times Spisetid daglig, fordelt paa 7 Dage eller Nætter, blevet fastsat til 66 Timer, fordelt paa 6 Dage eller Nætter med 1 Times Spise- og Hviletid daglig.

Ugelønnen, som forhen var 19, 20, 22, 23 og 23 Kr., forhøjes til 20, 22, 25, 26 og 27 Kr., og for den første Lønsats, 20 Kr., gælder det desuden, at Mestrenes Repræsentanter skal virke for, at den forhøjes til 21 Kr., saasnart en Mester kan skønne, at Svenden er brugbar i hans Bageri.

Overarbejdsbetalingen, der hidtil var 40 Øre, bliver 50 Øre, og enkelte Nætters Arbejde skal betales med 5 Kr. pr. Nat.

Den nye Overenskomst omfatter ca. 200 af Forbundets Medlemmer i Odense, Svendborg, Faaborg, Assens og Rudkøbing.

Odense Brødfabrik og Fællesbage-

rierne omfattes ikke af den, da der forud bestaar Overenskomster med disse Virksomheder.

Forsikringsfunktionærerne ved Dansk Folkeforsikrings-Anstalt. I Aarets første Kvartal opstod der Uro blandt Funktionærerne ved Dansk Folkeforsikring, fordi Direktøren ved et Magtsprog vilde gennemføre et nyt Agitationssystem, hvortil der skulde anvendes »Emne«-Bøger, som Funktionærerne skulde udfylde paa den Maade, at de hver Aften i Tiden fra Kl. 6 til 8½ gik paa Husagitation i de dem underlagte Distrikter og opnoterede Adresserne paa Beboerne. Samtidig skulde Funktionærerne søge at skaffe Underretning om, hvorvidt og hvor de paagældende var forsikrede, om der var Mulighed for at faa dem forsikrede, hvornaar der var aflagt Besøg hos dem osv., og af disse Optegnelser skulde Funktionærerne levere Selskabet Genparter.

Af mange forskellige Grunde protesterede Funktionærerne mod dette Forlangende fra Selskabets Side, og da Protesterne bevirkede, at to Funktionærer blev afskediget og en tredie opsagt, antog Uoverensstemmelserne Form af aabenlys Konflikt.

Et Forsøg paa at komme til Rette ved en Forhandling glippede, og Forsikringsfunktionærerne besluttede derfor at opsige deres Kontrakter til Udløb 1. Juni og at varsle Strejke hos Selskabet fra samme Tidspunkt.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg sanktionerede Funktionærernes Vedtagelse og Strejkevarsler afsendtes derfor den 12. og 25. Maj. Den 14. Maj protesterede Arbejdsgiverforeningen mod Strejkens Lovlighed og bebudede Spørgsmaalets Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Medens disse Formaliteter iagttoges, behandledes Sagens Realitet ogsaa, idet der ved forskellige Møder, dels med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, dels ved særlige Forhandlinger mellem Forbundet og Selskabet, søgtes Enighed opnaaet om et Grundlag, der kunde forene alle Interesser, og efter et længere Møde i Arbejdsgiverforeningen den 20. Maj forelaa et Forslag til en Ordning. Dette Forslag behandledes senere af begge Parter og paa Grundlag deraf afsluttedes efterstaaende Overenskomst den 31. Maj.

»Man enes om, at Agitationsbøgerne indføres straks. Der optages — ligeledes straks — for Københavns Vedkommende Forhandlinger om en ny Overkomst, gældende til 1. Januar 1921, hvorved der stilles i Udsigt en betydelig Forøgelse af Distriktsagenternes Indtægt. Forhandlingerne herom skal være afsluttede senest den 15. Juni d. A.; den nye Overenskomst træder dog af regnskabsmæssige Hensyn først i Kraft den 1. Juli d. A. Forhandlingerne drejer sig ogsaa om Depositum for Legitimationskortene samt om Tiden for Regnskabsaflæggelsen. Forhandlinger om et nyt Lønregulativ for Distriktsagenterne i Provinserne optages senest den 1. Oktober d. A. og skal være afsluttede inden den 1. Januar. Opnaas der ikke Enighed om en ny Overenskomst for København, har Arbejderne Ret til at give Strejkevarsel til 1. Juli. De afskedigede eller opsagte Funktionærer genantages. Strejken aflyses og Funktionærernes Kontraktopsigelser tages tilbage. Spørgsmaalet om Sagsanlæg ved Den faste Voldgiftsret bortfalder.«

Strejken, som var varslet til den 31. Maj om Aftenen, aflystes samtidig.

Under de Forhandlinger, der derefter optoges, mødte Anstaltens Direktør imidlertid op med et Forslag, som i Stedet for at bringe den forudsatte Indtægtsforbedring for Funktionærerne bød disse betydelige Lønreduktioner. Der opstilledes Krav om, at Agenterne skulde have tilendebragt et bestemt Minimum af Forsikringstegninger, før de overhovedet fik noget som helst for deres Arbejde; var Minimum naaet, saa kunde de endelig gøre Regning paa et nærmere fastsat Honorar; dettes Beregning var indrettet saaledes, at det vel kunde føre til en noget højere Indtægt under heldige Forhold, men ikke gav Agenterne nogen Adgang til at indhente de Tab, der forud kunde paadrages dem ved Minimumssystemet. Dette Tilbud var af en saadan Art, at Funktionærerne udsattes for at maatte sulte gennem længere Tid, og i det hele taget maatte belave sig paa at tabe betydeligt i Indtægt. Det

var derfor ganske umuligt for Funktionærerne at antage Forslaget.

Da Direktøren ogsaa fastholdt Minimumskravet ved et Fællesmøde den 14. Juni med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, bristede Forhandlingerne, og for anden Gang er der derfor varslet Strejke overfor Dansk Folkeforsikrings-Anstalt.

Første Varsel udstedtes d. 15. Juni, andet Varsel den 24. Juni.

Havnearbejderne hos Tømmerhandlerne i København. Den 3. Februar afholdtes et Fællesmøde angaaende Oprettelsen af en Overenskomst mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn om en ny Overenskomst. Den tidligere var udløbet 1. Januar. Hovedorganisationerne fik ved dette Møde Sagen henvist til nærmere Forhandling mellem Parterne, og disse opnaaede Enighed om de fleste Akkordbestemmelser. Den 17. Marts afholdtes et nyt Fællesmøde og her fæstnede man først under Hovedorganisationernes Medvirkning de opnaaede Resultater og derefter forhandledes om resterende Uoverensstemmelser. Disse Forhandlinger førte til, at der paa de øvrige Punkter opnaaedes Enighed undtagen med Hensyn til Ulykkesforsikring.

Dette Møde endte derfor ogsaa resultatløst, men ved et nyt Fællesmøde den 19. Maj kom man endelig til Enighed ogsaa om Ulykkesforsikringen, idet Arbejdsgiverne erklærede, at Havnearbejderne saavel under Losning som Ladning af Damp- og Sejlskibe og Jernbanevogne er forsikrede saaledes, at de faar 2 Kr. daglig straks og dernæst efter 13 Ugers Forløb yderligere i Henhold til Lovgivningen.

Sukkervarearbejderne hos Galle & Jessen i København. Sukkervare-, Chocolade- og Bisquitarbejdernes Forbund klagede til Foreningen af danske Chocolade- og Sukkervarefabrikanter over, at Firmaet Galle & Jessen ansatte en hel Del Arbejdere som Formænd og forbød dem at være Medlemmer af Organisationen, uagtet disse »Formænd« ikke beklædte Stillinger, der afveg fra enhver betroet Arbejders.

Forhandlinger mellem de to Organisationer om dette Forhold bragte intet Resultat og Forbundet begærede derfor Sagen indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Som Følge heraf afholdtes der d. 3. Juni et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne og ved denne Lejlighed viste det sig, at en væsentlig Del af de Personer, hvis Ansættelser og Forhold der klagedes over, under Krigssituationen dels var blevet indkaldte til Sikringstjeneste, dels — for nogle Tyskeres Vedkommende — havde maattet tage til den tyske Front. De paagældende Personer virkede saaledes slet ikke mere i deres Stillinger hos Firmaet, andre var ansat under delvis ændrede Forhold.

Man blev under disse Omstændigheder enige om at udsætte Sagens Behandling indtil videre, dog saaledes, at den senere, eventuelt uden fornyet Mægling og Forhandling mellem Bestyrelserne, straks kan behandles med Hovedorganisationernes Bistand og som Forberedelse til Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsforholdene paa Virksomheder under Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Offentligheden har i længere Tid beskæftiget sig med Arbejdsforholdene indenfor Brugsforeningernes forskellige Virksomheder.

Brugsforeningernes Samvirksomhed ejer en Tobaksfabrik i Esbjerg, i Viby ved Aarhus findes Sæbefabrik, Rebfabrik og Margarinefabrik, i Kolding Chocolade-, Konfekt- og Sukkervarefabrik og i København driver Fællesforeningen industriel Virksomhed ved Fremstilling af Herreklæder, Damekonfektion og mekanisk Strikkeri.

Forholdene i disse Fabrikker er paa alle Omraader vidt forskellige.

Tobaksfabrikken staar saaledes som Medlem af Arbejdsgiverforeningen og har Overenskomst til Maj 1916. Virksomhederne i Viby har

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 29. Maj 1915.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frederiksb.)						Provinserne						Hele Landet						pr 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Understøt. i Henh. t. Lov 2. Okt. 1914	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Understøt. i Henh. t. Lov 2. Okt. 1914	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshk.	Understøt. i Henh. t. Lov 2. Okt. 1914	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Arbejdsløse	Arb. paa indskr. Tid
Tilvirkn. af Næringsmidler og andre Fortæringsgenst.					*						*						*			
Mølleriarbejdere	119	9	4	2	»	»	338	21	11	8	»	»	457	30	15	10	»	»	3,3	0,0
Bageri- og Konditoriarb.	1112	94	103	83	7	»	1474	167	60	55	»	»	2586	261	163	138	7	»	6,3	0,0
Sukkervarearbejdere	492	14	8	5	»	»	116	2	6	1	»	»	608	16	14	6	»	»	2,3	0,0
Bryggeriarbejdere	c.2600	1514	3	3	»	»	1440	48	7	7	»	»	4040	202	10	10	»	»	0,2	0,0
Slagteriarbejdere	432	60	»	»	»	»	2072	127	81	53	2	13	2504	187	81	53	2	13	3,2	0,5
Skraatobaksarbejdere	166	4	2	»	»	»	467	13	8	3	»	»	633	17	10	3	»	»	1,6	0,0
Tobaksarbejdere	3982	90	63	36	6	»	2178	69	35	12	3	26	6160	159	98	48	9	26	1,6	0,4
Tekstilindustri.																				
Tekstilarbejdere	1515	34	6	4	1	176	4522	90	72	36	7	17	6037	124	78	40	8	193	1,3	3,2
Rebslagere	—	—	—	—	—	—	173	8	7	1	1	»	173	8	7	1	1	»	4,1	0,0
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.																				
Skræddere	2550	41	60	50	»	»	1827	101	18	9	»	3	4377	142	78	59	»	3	1,8	0,1
Handskemagere	58	1	1	»	1	»	11	1	2	2	»	3	69	2	3	2	1	3	4,3	4,3
Hattearbejdere	287	2	22	»	»	»	60	6	1	1	»	»	347	8	23	1	»	»	6,6	0,0
Skotøjarbejdere	2013	75	49	49	»	»	724	51	10	6	1	»	2737	126	59	55	1	»	2,2	0,0
Jordarbejdere. Bygnings- og Møbelindustri.																				
Brolæggere	95	8	»	»	»	»	63	4	7	1	»	»	158	12	7	1	»	»	4,4	0,0
Murere	1848	172	282	43	58	»	3968	400	72	20	10	»	5816	572	354	63	68	»	6,1	0,0
Murarbejdsmænd	882	35	28	4	24	»	—	—	—	—	—	—	882	35	28	4	24	»	3,2	0,0
Hustømrere	1283	39	7	2	5	»	3120	358	87	20	13	6	4403	397	94	22	18	6	2,1	0,1
Skibstømrere	—	—	—	—	—	—	380	26	16	4	»	»	380	26	16	4	»	»	4,2	0,0
Snedkere	3376	325	405	111	101	»	3321	332	251	79	39	33	6697	657	656	190	140	33	9,8	0,5
Billedskærere	91	10	5	1	»	»	54	2	2	1	»	1	145	12	7	2	»	1	4 8	0,7
Forgyldere	64	7	3	1	1	»	47	6	1	»	»	»	111	13	4	1	1	»	3,6	0,0
Malere	2066	203	»	»	»	»	2229	353	18	1	»	»	4295	556	18	1	»	»	0,4	0,0
Sadelmagere og Tapets.	821	35	»	»	»	»	345	59	17	»	»	4	1166	94	17	»	»	4	1,5	0,3
Stukkatører	77	15	15	4	5	8	9	1	3	1	»	4	86	16	18	5	5	12	20,9	13,9
Skiferdækkere	7	»	5	»	»	»	—	—	—	—	—	—	7	»	5	»	»	»	71,5	0,0
Gas- og Vandarbejdere	68	5	4	»	»	5	—	—	—	—	—	—	68	5	4	»	»	5	5,9	7,4
Skorstensfejere	72	7	»	»	»	»	19	4	»	»	»	»	91	11	»	»	»	»	0,0	0,0
Ovnsættere	11	1	4	»	»	»	—	—	—	—	—	—	11	1	4	»	»	»	36,4	0,0
Trævareindustri samt Industrier, i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestandde																				
Træindustriarbejdere	564	37	27	9	4	1	1909	91	38	7	9	20	2473	128	65	16	13	21	2,6	0,8
Bødkere	250	9	»	»	»	»	510	21	3	3	»	7	760	30	3	3	»	7	0,4	0,9
Drejere	80	4	»	»	»	»	211	14	13	1	4	11	291	18	13	1	4	11	4,5	3,8
Karetmagere	340	23	1	1	»	»	528	60	13	9	»	8	868	83	14	10	»	8	1.6	0,9
Barnevognsarbejdere	26	»	»	»	»	»	—	—	—	—	—	—	26	»	»	»	»	»	0,0	0,0
Korkskærere	230	9	»	»	»	»	—	—	—	—	—	—	230	9	»	»	»	»	0,0	0,0
Børstenbindere	175	8	2	»	»	»	118	5	»	»	»	»	293	13	2	»	»	»	0,7	0,0
Kurvemagere	145	7	»	»	»	»	—	—	—	—	—	—	145	7	»	»	»	»	0.0	0 0
At overføre	27897	1537	1109	408	213	190	32233	2440	859	341	89	156	60130	3977	1968	749	302	346	—	—

* Tallene angiver, hvor mange af Arbejdsløshedskassens Medlemmer, som ikke havde Ret til Understøttelse af Kassen, der paa Tællingsdagen modtog Understøttelse i Henhold til Loven af 2. Oktober 1914.

Fagvis Oversigt over Arbejdsløsheden den 29. Maj 1915.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frederiksb.)						Provinserne						Hele Landet						pr. 100 Mdl.	
	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Understt. i Henh. t. Lov 2. Okt. 1914 *	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Understt. i Henh. t. Lov 2 Okt. 1914 *	Antal Mdl. paa indskr Tid	Antal Medl. (indkaldte medregnede)	Antal Mdl. indk. til Militærtj.	Antal Arbejdsløse	Understøtt. af Arbejdsløshks.	Understt. i Henh. t. Lov 2. Okt. 1914 *	Antal Mdl. paa indskr. Tid	Antal Arbejdsløse	Arb. paa indskr. Tid
Overført...	27897	1537	1109	408	213	190	32233	2440	859	341	89	156	60130	3977	1968	749	302	346	—	—
Læder- og Lædervare-industri.																				
Lohgarvere	104	1	»	»	»	»	100	6	»	»	»	»	204	7	»	»	»	»	0,0	0,0
Hvidgarvere	43	3	»	»	»	»	42	1	»	»	»	»	85	4	»	»	»	»	0,0	0,0
Forarbejdning af Sten samt Ler- og Glasvarer.																				
Keramikere	755	41	35	7	»	154	—	—	—	—	—	—	755	41	35	7	»	154	4,6	20,4
Pottemagere	57	2	»	»	»	»	43	8	»	»	»	»	100	10	»	»	»	»	0,0	0,0
Glasarbejdere	228	11	16	15	»	»	204	14	21	»	»	»	432	25	37	15	»	»	8,6	0,0
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.																				
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	243	29	1	»	»	»	88	14	»	»	»	»	331	43	1	»	»	»	0,3	0,0
Kobbersmede	90	15	1	1	»	»	51	8	»	»	»	»	141	23	1	1	»	»	0,7	0,0
Blikkenslagere	690	70	26	12	8	»	414	57	12	7	2	16	1104	127	38	19	10	16	3,4	1,4
Metaltrykkere	85	16	6	4	»	»	5	2	»	»	»	»	90	18	6	4	»	»	6,7	0,0
Jern- og Metalslibere	97	16	4	»	»	»	53	3	1	»	»	2	150	19	5	«	»	2	3,3	1,3
Gørtlere og Metalarb.	310	40	5	2	»	»	68	8	2	1	»	1	378	48	7	3	»	1	1,9	0,3
Instrumentarbejdere, chirurgiske	36	3	»	»	»	»	—	—	—	—	—	—	36	3	»	»	»	»	0,0	0,0
Smede- og Maskinarb.	7612	947	127	39	»	»	5091	550	72	37	3	104	12703	1497	199	76	3	104	1,6	0,8
Formere	400	43	8	3	»	»	1011	69	35	12	2	89	1411	112	43	15	2	89	3,0	6,3
Elektrikere	748	162	57	28	4	»	682	95	80	36	8	3	1430	257	137	64	12	3	9,5	0,2
Papirindustri.																				
Papirindustriarbejdere	169	14	2	»	»	»	980	25	»	»	»	50	1149	39	2	»	»	50	0,2	4,4
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.																				
Bogbindere	1023	36	66	23	18	»	176	10	13	5	1	»	1199	46	79	28	19	»	6,7	0,0
Litografer	339	25	12	4	1	»	96	4	3	1	»	»	435	29	15	5	1	»	3,4	0,0
Typografer	2507	172	208	131	38	»	1564	98	81	56	10	»	4071	270	289	187	48	»	7,1	0,0
Kedel- og Maskinpass.	627	7	4	1	»	»	927	22	10	2	2	»	1554	29	14	3	2	»	0,9	0,0
Gartnere	282	38	»	»	»	»	—	—	—	—	—	—	282	38	»	»	»	»	0,0	0,0
Kelnere	876	36	64	»	6	»	257	18	8	»	»	5	1133	74	72	»	6	5	6,4	0,4
Dansk Arbejdsm.-Forb.	14923	931	984	511	98	6	20716	1269	1305	628	201	281	35639	2200	2289	1139	299	287	6,4	0,8
Arb. Fagforen. for Gentofte-Lyngby	—	—	—	—	—	—	751	61	»	»	»	»	751	61	»	»	»	»	0,0	0,0
Lager- og Pakhusarb.	693	43	1	1	»	»	—	—	—	—	—	—	693	43	1	1	»	»	0,1	0,0
Kvdl. Arbejderforbund	2200	»	90	44	10	6	543	»	13	5	»	52	2743	»	103	49	10	58	3,8	2,2
Brødkuske	276	18	4	2	»	»	—	—	—	—	—	—	276	18	4	2	»	»	1,5	0,0
Handels- og Kontormhj	1030	124	46	8	»	»	2832	306	64	14	»	»	3862	430	110	22	»	»	2,8	0,0
Tils. (uden Søfyrbød.)	64340	4380	2876	1244	396	356	68927	5088	2579	1145	318	759	133267	9468	5455	2389	714	1115	4,1	0,8
Hertil kom. Søfyrbød.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2200	100	»	»	»	»	0,0	0,0
Ialt (incl. Søfyrbød.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135467	9568	5455	2389	714	1115	4,0	0,8

	Antal Medl. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indkaldte til Militærtjeneste	Antal Arbejdsløse	Ant. Understøttede af Arbejdsløsheds-kassen	Understøttede i Henhold til Lov 2. Okt. 1914	Antal Medlem. paa indskr. Tid	Forholdstal pr. 100 Medl. Antal Arbejdsløse	Forholdstal pr. 100 Medl. Antal Medl. paa indskr. Tid
							pCt.	pCt.
Hovedstaden	**64701**	**4412**	**2878**	**1244**	**396**	**356**	**4,5**	**0,6**
Aarhus	8348	536	477	219	73	111	5,7	1,4
Odense	3771	271	63	43	3	19	1,7	0,5
Aalborg	5059	370	107	62	3	»	2,1	0,0
Horsens	3148	209	108	30	27	58	3,4	1,8
Randers	3625	266	204	115	51	10	5,6	0,3
Provinsbyer med over 20,000 Indbyggere	**23951**	**1652**	**959**	**469**	**157**	**198**	**4,0**	**0,8**
Esbjerg	2209	93	160	50	60	10	7,3	0,5
Vejle	2809	157	88	56	6	15	3,1	0,5
Fredericia	1632	89	33	12	1	»	2,0	0,0
Kolding	1930	103	70	29	29	7	3,6	0,4
Helsingør	1460	142	19	10	»	»	1,3	0,0
Svendborg	1814	93	100	66	3	194	5,5	10,7
Nykøbing paa Falster	2035	130	164	52	1	»	8,1	0,0
Viborg	882	68	22	6	4	3	2,5	0,4
Slagelse	1017	77	13	4	»	1	1,3	0,1
Provinsbyer med 10—20,000 Indbyggere	**15788**	**952**	**669**	**285**	**104**	**230**	**4,2**	**1,5**
Roskilde	1291	138	17	4	»	»	1,3	0,0
Rønne	926	55	53	22	7	»	5,7	0,0
Nakskov	772	72	17	10	3	4	2,2	0,5
Hjørring	688	53	28	11	»	2	4,1	0,3
Silkeborg	935	58	40	12	2	4	4,3	0,4
Nyborg	527	31	8	4	»	»	1,5	0,0
Næstved	1123	100	12	6	»	50	1,1	4,5
Korsør	396	37	5	3	»	7	1,3	1,8
Frederikshavn	668	54	30	20	1	4	4,5	0,6
Provinsbyer med 7—10,000 Indbyggere	**7326**	**598**	**210**	**92**	**13**	**71**	**2,9**	**0,9**
Nykøbing paa Mors	808	47	40	16	»	6	5,0	0,8
Holstebro	703	52	16	5	»	2	2,3	0,3
Thisted	416	29	10	7	»	»	2,4	0,0
Holbæk	1098	138	35	6	»	18	3,2	1,6
Herning	590	46	7	2	»	»	1,2	0,0
Middelfart	696	31	22	12	8	50	3,2	7,2
Hillerød	736	99	14	5	»	»	1,9	0,0
Skive	401	51	17	6	»	»	4,2	0,0
Varde	195	13	5	2	»	8	2,6	4,1
Kallundborg	496	55	13	11	»	»	2,6	0,0
Assens	458	32	19	9	3	»	4,2	0,0
Nørre-Sundby	896	54	64	47	7	»	7,2	0,0
Køge	340	34	11	6	»	»	3,2	0,0
Faaborg	195	14	17	4	3	»	8,7	0,0
Ribe	156	17	6	3	»	24	3,9	15,4
Ringsted	476	42	12	8	1	»	2,5	0,0
Vordingborg	403	41	9	2	»	3	2,2	0,8
Provinsbyer med 4—7,000 Indbyggere	**9063**	**795**	**317**	**151**	**22**	**111**	**3,5**	**1,2**
Maribo	274	31	12	2	»	»	4,4	0,0
Lemvig	261	33	14	2	»	»	5,4	0,0
Rudkøbing	291	26	13	8	4	»	4,5	0,0
Grenaa	471	39	16	9	1	»	3,4	0,0
At overføre...	**1297**	**129**	**55**	**21**	**5**	»	—	—

	Antal Medlem. (indkaldte medr.)	Antal Medlem. indka'dte til Militærtjeneste	Antal Arbejdsløse	Ant. Understøttede af Arbejdsløshedskassen	Understøttelse i Henhold til Lov 2. Okt. 1914	Antal Medlem. paa indskr. Tid	Forholdstal pr. 100 Medl. Antal Arbejdsløse	Forholdstal pr. 100 Medl. Antal Medl. paa indskr. Tid
							pCt.	pCt.
Overført...	1297	129	55	21	5	»	—	—
Hobro	447	28	59	14	4	8	13,2	1,8
Ringkøbing	401	32	8	4	»	1	2,0	0,3
Skanderborg	344	32	4	»	»	1	1,2	0,3
Skagen	17	1	2	»	»	»	(12,0)	(0,0)
Bogense	47	5	5	»	»	1	(11,0)	(2,2)
Kerteminde	142	6	1	»	»	»	0,7	0,0
Nexø	90	1	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Skelskør	131	5	7	3	»	»	5,4	0,0
Marstal Handelsplads	61	3	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Allinge—Sandvig	27	2	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Frederikssund	269	35	15	6	1	5	5,6	1,9
Sorø	295	33	6	2	1	1	2,0	0,3
Løgstør	150	13	13	6	»	»	8,7	0,0
Stege	402	27	40	24	6	»	10,0	0,0
Nykøbing paa Sj.	259	40	7	6	»	»	2,7	0,0
Sæby	14	1	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Storeheddinge	92	20	1	1	»	»	(1,1)	(0,0)
Rødby	71	10	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Provinsbyer med 2—4000 Indbyggere	4556	423	223	87	17	17	4,2	0,4
Stubbekøbing	299	36	9	1	»	30	3,0	10,0
Nibe	16	3	1	»	»	»	(6,3)	(0,0)
Sakskøbing	89	10	1	»	»	»	(1,2)	(0,0)
Ebeltoft	11	»	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Frederiksværk	247	28	1	»	»	»	0,4	0,0
Præstø	182	24	3	2	»	6	1,7	3,3
Nysted	78	10	3	2	»	»	(3,9)	(0,0)
Ærøskøbing	—	—	—	—	—	—	—	—
Aakirkeby	41	6	6	2	»	»	(14,7)	(0,0)
Svaneke	26	2	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Hasle	7	»	»	»	»	»	(0,0)	(0,0)
Mariager	126	8	10	1	»	16	8,0	12,7
Provinsbyer med under 2000 Indbyggere	1122	127	34	8	»	52	3,0	4,6
Tilsammen Provinsbyer	61806	4547	2412	1092	313	679	3,9	1,1
Københavns Omegn	2704	220	39	7	»	»	1,4	0,0
Haslev	208	17	4	2	»	»	1,9	0,0
Faxe og Faxe Ladeplads	216	14	9	2	»	2	4,2	0,9
Struer	264	22	1	»	»	»	0,4	0,0
Odder	161	11	5	2	»	»	3,1	0,0
Brønderslev	112	11	2	1	»	»	1,8	0,0
Hørsholm	195	14	1	»	»	»	0,5	0,0
Vejen	324	28	9	6	»	»	2,8	0,0
Landdistrikterne iøvrigt; Øerne	2105	171	52	8	5	9	2,3	0,4
Jylland	2521	152	105	64	9	105	4,2	4,2
Tilsammen Landdistrikterne	8810	660	227	92	14	116	2,6	1,3
Provinserne ialt	70616	5207	2639	1184	327	795	3,7	1,1
Hele Landet (Søfyrbøderne undtagen)	135317	9619	5517	2428	723	1151	4,1	0,9
Hele Landet (Søfyrbøderne medregnede)	137517	9719	5517	2428	723	1151	4,0	0,8

Anm.: Foruden de i Tabellen over de enkelte Fag indbefattede Arbejdere omfatter nærværende Tabel yderligere 2050 Arbejdere (Hovedstaden 351, Provinserne 1689), om hvilke Oplysning er indsendt, efter at førstnævnte Tabel var udarbejdet.

Overenskomster med Arbejdsmændenes, Kvindernes og Rebslagernes Organisationer, derimod er der ingen Overenskomster med Sukkervarefabrikken i Kolding eller med Virksomhederne i København.

Af og til er der gjort Tilløb til en Forhandling om Forholdene i al Almindelighed og endelig den 7. Juni i Aar kom et Fællesmøde i Stand. Det afholdtes paa Fællesforeningens Hovedkontor i København. Repræsentanter for Fællesforeningen, De samvirkende Fagforbund og for de specielt interesserede Fag var til Stede.

Fællesforeningens Formand, Landsthingsmand *Broberg*, udtalte bl. a., at Fællesforeningen kunde ønske en Ordning med Fagforeningerne, hvorved der blev sikret Fabrikkerne varig Fred, og at Arbejderne til Gengæld blev sikret Forhold, som de kunde føle sig tilfredse med.

Fra Arbejderne blev det erklæret, at der ikke vilde være noget til Hinder for, at Regler for Behandling af faglig Strid ogsaa blev knyttet til Overenskomster, der afsluttes med Fællesforeningen, idet det dog hævdedes, at der ikke kan voldgiftes i Interessestridigheder; der maa Parterne tale sig til Rette eller staa frit i Forholdet overfor hinanden.

Iøvrigt vilde Hovedorganisationen gerne træde i Forhandling med Bestyrelsen for Fællesforeningen om almindelige Bestemmelser og Regler for Behandling af faglig Strid.

Angaaende Akkorder og andre særlige Arbejdsforhold maatte der derimod føres direkte Forhandling mellem vedkommende faglige Organisation og Fabrikkens Ledelse.

Efter en indgaaende Diskussion enedes man om følgende:

1. Der nedsættes et Fællesudvalg til at optage Forhandling vedrørende Arbejdsforholdene paa Fællesforeningens Fabrikker.
2. »De samvirkende Fagforbund« lader udarbejde et Forslag til Grundlag for nævnte Forhandlinger.
3. Der optages inden 1. Juli d. A. en Forhandling vedrørende de foreliggende Uoverensstemmelser ved Sukker- og Chokoladefabrikken i Kolding.

Arbejdsløsheden den 29. Maj 1915.

I Tilslutning til den i forrige Nr. af »Arbejderen« optagne Artikel om Arbejdsløsheden den 29. Maj offentliggør vi omstaaende Tabellerne, der fagvis og byvis belyser Forholdene.

Disse Tabeller optages kun i »Arbejderen«.

Vi henleder Opmærksomheden paa Anmærkningen til den *byvise* Oversigt, hvoraf det fremgaar, at denne, som er udarbejdet senere end den *fagvise*, omfatter et større Antal Arbejdere, idet de senere indkomne Skemaer er inddraget under den byvise Oversigt.

Arbejdsanvisningen.

Under 1. Juni har Indenrigsministeriet meddelt det af Frederiksværk Kommune oprettede Anvisningskontor offentlig Anerkendelse i Henhold til Lov af 29. April 1913 om Arbejdsanvisning og tillige godkendt Byraadets Valg af Expedient *Bram* til Formand i Kontorets Bestyrelse.

Kongresser.

Dansk Tekstilarbejderforbund

afholder Kongres i Folkets Hus, Jagtvej 69, i Dagene 28. Juni til 2. Juli. Efter Indbydelse deltager *Carl F. Madsen* som Repræsentant for De samvirkende Fagforbund.

Kvindeligt Arbejderforbund

afholder Kongres i Aarhus i Dagene 18.—20. Juli. Kasserer *E. Svendsen* deltager paa Centralorganisationens Vegne i denne Kongres.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V Petersen). Kbhvn.